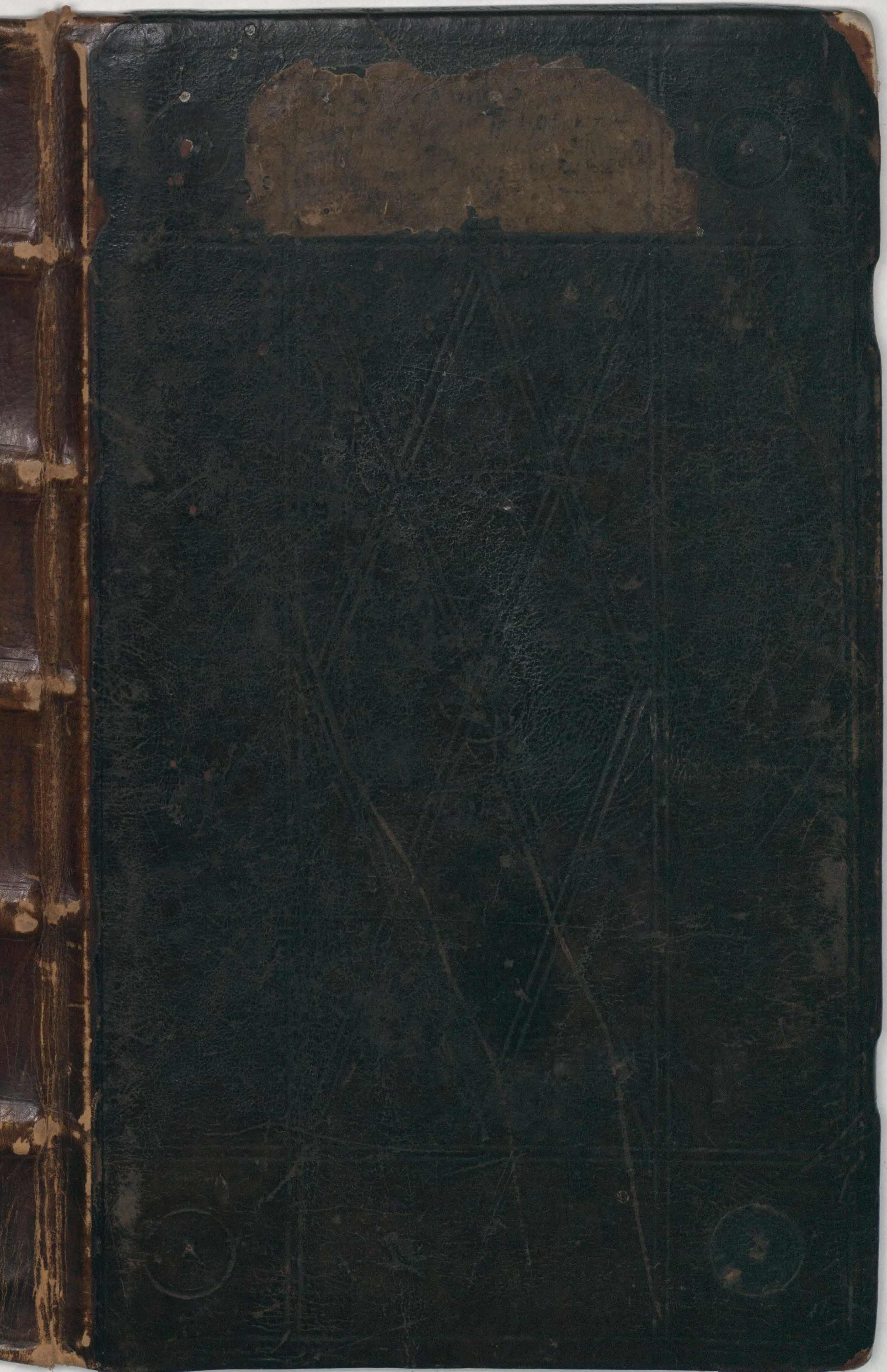

875

alific(ati)o(n)e ... humidum. longissimum autem ab aere ... sicc(um) [illegible]

[illegible]

duo ... [illegible]
alia ... polygona ... [illegible]

[illegible]

1

[illegible]

Hunc librum [illegible] ... in medicina.

Johannicius
Tegni Galieni cum capitulis
Amphorismi ypocratis vii particule
Pronosticorum ypo. iii. particule
Regimen acutorum ypo. iiii. libri
De [illegible] ypo. [illegible]
Secreta ypocratis

In primis plus capitulo de educatione filiorum nobilium. [illegible]

[illegible]

Secundum declarat [illegible]

[illegible]

Prima [illegible] de [illegible] Johannicius [illegible] liber Johannis [illegible] dissolutiuus [illegible] Haly in prohemio tegni [illegible]

[illegible]

Secundo [illegible]

[illegible]

Vel [illegible]

[illegible]

x

Sup illa pte. Res no nales sut .vii. etc. pus posuit intetoz sua po diioz inte̅ne et sb diuisioz. hic qsez q dicas q res sut .vii. in quoz contemplatoe osistit me chica. et q istoz sut ca ga. ideo h q quoz contemplacoe osisit me cho. et q istoz sut ca gā. ideo h. pi dividit ... q agit de reb nalibz. 2o de n nalibz. 3o de q ... Prima adhuc ... emat res nales. ipsa psez de illis .i. elā sut. ... Prima adhuc q emat res nales ... annexas .i. et alii laddiderut ... diuisio h pris. ... Uno m d n vis ignea cuncta agens ...

[illegible]

q a d opo. et ide vlt haly in tegni. capitulo de causis ...
Erh sic arguo. ... no pdicat de aliquo absolute ... ipa no e res nalis. Ite nale et no nale opponu ... dictorie. ... dictaria no cadit ... g istis no aprobat ad de res ... Ad p dd q sanitas e n sic ... et no e res nalis ... sicut hic loquemur ... q res nalis d in pposito. q an pficit. ... quo ad suu ee. ... ad obi ... solucio ... ad a dd. q me illa ... speculat ... ad aliud dd. ... ad a dd. ... ad vltimu dd. q no nale large sump posset ...

Tercio q de ... res annexis reducant ad ...

[illegible]

Tercia sut gnoz etc.

[illegible]

Ite constrant. ...

Avicenna ...

[illegible]

Secunda ratio est hec. Si tantum unum unum esset elementum, tunc omnia essent unum [illegible] et ad omnia esset sufficiens una materia quod falsum est. // Tercia ratio est hec. Si tantum unum esset elementum, tunc omnia essent incorruptibilia, quia non esset contrarium et per consequens corruptio agentis corrumpentis // Item Ratio adhuc est numeri elementorum quia ipsa ratio sunt .4. quia .4. sunt proprietates elementorum scilicet calidum frigidum humidum siccum. quarum qualibet facit unum elementum. Natura ignis est calidus essencialiter et medio. et si ipse sit siccus hoc est accidentaliter. et aqua est frigida essencialiter et medio. et si ipsa est humida hoc est accidentaliter et ab aere. terra est sicca essencialiter et medio. et si ipsa sit frigida hoc est et ab aqua et accidentaliter. unde quolibet elementorum habet qualitatem essencialiter et medio aqua ipsius est elementum. et si aliam habeat modo hoc est accidentaliter et ab alio. tamen quorum modo hoc sit. quolibet eorum habet duas proprietates et qualitates. // Item Ratio differencias unius corporis elementorum [illegible]. Terra est corpus simplex in medio mundi constituta gravis simpliciter. // Aqua est corpus simplex circumdans terram immediate gravis in comparatione. // Aer est corpus circumdans [illegible] aquam immediate levis in comparatione. Ignis est corpus simplex circumdans aerem immediate levis simpliciter. // Item adhuc hic notandum quod sunt .4. elementa quod probat experientia per .3. rationes. Prima est hec. videmus omnia corpora mixta levia non nisi ab eo quod est primo leve scilicet ab igne. et videmus quod omnia fluida non nisi ab eo quod est primo fluidum quod est aqua. et videmus quod omnia mixta dura non nisi ab eo quod est primo durum quod est terra. et videmus quod omnia mixta rara non nisi ab eo quod est primo rarum quod est aer. et hec ratio supradicta est a proprietatibus mixtorum. // Secunda ratio hec est et est sumpta ex generatione mixtorum et est talis. terra cum sit propter suum mixtam non generatur nisi mediante pluvia. sed non generatur nisi illa terra humida aqua ipsius temperaretur. sed non generatur nisi aer ipsius alteretur sua caliditate. sed non maturaretur nisi calore igneo. //

Tercia vero supradicta est a corruptione rei. Cum enim homo corrumpitur caro et ossa mixta resolvuntur. humores magis sicut materie. calor in igne. sed homo non resolvitur nisi in ea ex quibus componebatur. // Item Ratio quam utilitatem faciunt ista elementa corpori humano. Terra enim est solida et sicca. per suam soliditatem ipsa dat fixionem et firmitatem suam stabilitatem membro humano. nam nisi terra esset in corpore humano. unde intelligitur terrestria sunt et est in corpore humano. sicut ossa que sustinent carnem. cum sint fundamentum carnis. et terra quia sicca dat corpori humano retencionem impressionum figurarum et figuratum male starent corpora. immo stare non possent. // Item corpus humanum et alia mixta sunt extensibilia et receptabilia figurarum et figuratum non nisi ab aqua. quod est fixio retencio. et receptabilitas sunt ab aqua sicut est terra. et ex aqua fiat olla. illud intra est recipiens bene et bene retinens. // Item in corporibus aliqui debent pro corpore discurrere sicut virtutes et spiritibus defluentibus virtutes alias non nisi corpus esset rarum. et raritas in mixtis est ab aere sicut dicitur .6. in de simplici medicina et aristoteles in libro de aialibus. // Item omnia animata extra octo in sua digestione et mobilitate habent ab igne et a calido igneo. et ita patet quod in mixtis corporibus gravia elementa sunt magis admixta principia sed a .a. scilicet levia magis admiscent. // Item .6. libro de elementis dicit quod elementa in corpore humano debent adequari adequatione debita. et si unum elementum in homine excellat statim corrumpitur homo. unde ibidem dicit quod homo submersus sub aqua moritur cum ibi non possit expirare nec inspirare. Si homo extensus sub terra ac non incideret statim moritur et suffocatur. Similiter homo proiectus in igne statim moritur. Similiter homo motu nimio si moveatur impetuose per nimium aerem sub magno [illegible] statim moritur. —

quo Circa istam partem primo queritur an medicus de elementis debeat determinare. Et videtur quod non quia avicenna primo libro primo capitulo dicit quod medicus cepit loqui loqui de elementis erravit et existimavit sui esse quod non est. // Item secundo hic arguitur. avicenna in libro de sensu et sensato dicit quod ubi terminat philosophus consideratio ibi incipit medici consideratio sed avicenna in libro de generatione determinat de elementis. ergo non medicus debet determinare de eis. // Item facere dices quod medicus debet determinare de elementis. propter hoc quod ipsa corpus humanum constituunt. Sed sicut ipsa corpus humanum constituunt ita et membra et forma. et adhuc hec per prius corpus humanum constituunt. Sed medicus non determinat de membris et forma. nunc ergo determinabit de elementis. // Tercio. In elementis non sunt nisi tria scilicet complexio compositio et operatio. Sed medicus non debet determinare de elementis. ergo neque complexionis. nec ergo compositionis. nec ergo operationis ergo et cetera. probatio minoris. avicenna dicit quod determinare de elementis an sint medicus est impertinens. quia elementa habent esse per suam compositionem. ergo medicus non debet determinare de elementis ergo nec complexionis. Nec ergo compositionis. quia avicenna dicit quod compositio elementorum medicis est impertinens. Nec est ergo operationis. nec ergo compositionis. quia adhuc non debet determinare de elementis quantum ad operationem et compositionem nisi cui pertinet determinare de transmutatione elementorum in se et cetera in mixtione. Sed hic non est medicus sed philosophus. ergo et cetera. // Sed contra. iste auctor determinat de elementis et calor et ysaac in libro de elementis et .6. Sed omnes isti fuerunt medici. ergo et cetera. // Solutio. Ad hoc ego dico quod et medicus et physicus pertinet considerare de elementis sed differenter. Nam nos possumus loqui [illegible] de elementis dupliciter. uno modo quantum ad suam substantiam. secundo modo quantum ad compositionem suam. Si primo modo. tunc ad medicum non pertinet determinare de elementis quia elementa sic non sunt principia sanitatis. et quia elementa habent [illegible] non pertinet determinare de elementis quantum ad suam compositionem exsiu quantum ad medicum [illegible] sic non pertinet determinare de elementis. Sed si loquamur de elementis quantum ad suam compositionem. hoc est duobus modis sic physicus determinat de elementis. uno modo [illegible] in illa compositione accipiuntur in se. secundo modo secundum quod est principium operationis. Si primo modo sic ipsa constituunt elementum in se. et sic determinat non pertinet determinare de elementis medico sicut ipsa non sunt sic principia sanitatis. sed sic physico pertinet determinare de elementis. Si loquamur de elementis quantum ad suam compositionem et secundum quod illa compositio est principium operationis alicuius. hoc est dupliciter. primo modo secundum quod illa compositio est principium transmutationis elementorum mutuo inter se. secundo modo secundum quod illa compositio est principium transmutationis elementa in mixtis. Si primo modo. sic non debet determinare de eis medicus. quia ipsa ut sic non sunt principia sanitatis. sed physico sic pertinet determinare de elementis secundum ipsa. Si loquimur de eis quantum ad suam compositionem et secundum quod illa compositio est principium operationis et transmutationis elementa in mixtis. hoc est dupliciter. aut in quolibet in generali. aut in [illegible] mixti speciali. Si primo modo elementa non sunt principia sanitatis. et ideo ut sic non pertinet determinare ad medicum sed ad physicum in libro de generatione et secundo. Si secundo modo. hoc est dupliciter. primo modo secundum quod elementa per suas compositiones activas constituunt et causant aliquam contemperanciam in mixto mediante. Secundo modo secundum quod elementa per suas compositiones activas constituunt et causant aliquam contemperanciam membro humano mediante qua elementa causant in membro humano sanitatem. primo modo non sunt elementa principia sanitatis. ideo primo modo non pertinet ad medicum determinare de elementis sed ad physicum in libro de aialibus. Si secundo modo elementa pertinent ad medicum. quia sic ipsa sunt principia sanitatis. Unde physicus determinat de elementis secundum suam substantiam et secundum quod per suas compositiones transmutantur inter se mutuo. et secundum quod elementa per suas compositiones activas causant contemperanciam. quidam per quam ipsa constituunt corpus mixtum simplex et corpus humanum. Sed medicus determinat de elementis non quolibet modo. sed specialiter. nam ipse determinat de elementis in corporis humanis. sed non quolibet modo sic. sed corporis hominis tantum secundum quod ipsa sunt principia inducendi sanitatem et conservandi eam membro humano mediante contemperamento inducto membro [illegible] compositione elementorum. Unde medicus non considerat de elementis nisi in sanitatis

inducendi et conservandi in homine. quia secundum haly in tegni. et secundum .6. ibidem. et de corporibus sanis. dicit sanum est corpus simplex eucraton quod cuius ex quatuor in simplicibus partibus. componitur hoc quod ex hiis componitur organis. hec sunt verba .6. per quam innuit illud corpus esse sanum simpliciter in quo est elementorum contemperancia. [illegible] officialium [illegible] non autem corpus humanum potest esse sanum simpliciter nisi partes quibus componitur non ex aliis debita proportione resultent compositionis, et ex elementis humores et ex humoribus membra, et ex membris virtutes medianibus quibus fiunt operationes in membris. propter quod fortiorum de istis tractat. Unde medicus non determinat de elementis secundum quod ipsa constituunt et componunt [illegible]. Sed secundum quod ipsa sunt principia operandi sanitatem membro humano et eam conservandi. et secundum quod ipsa in membro humano sunt principia operationis velocitatem. et conformacionem sanitatis. Unde medicus non determinat de elementis secundum quod ipsa agunt ad esse hominis. sic ut [illegible] physicus. Sed secundum quod ipsa agunt ad bene esse hominis. id est ad esse sanum. unde medicus determinat de eis secundum quod ipsa sunt principia sanitatis in homine. et cetera. hec secundum quod ipsa sunt principia operationum hominis et inferunt sanitatem. medicus ergo determinat de elementis sicut dictum est.

Ad argumenta respondeo. et dico. quod primo duo argumenta ostendunt quod physicus et medicus de elementis eodem modo considerantes non debent determinare. et hec est veritas quod ad medicum non pertinet determinare de elementis ea determinatione qua pertinet ad physicum sed illa determinatione que supponit a physico. nam medicus habet considerare de eis specialius ut dictum est.

Ad aliud dico. quod medicus non determinat de aliquo nisi ideo quia ad principium sanitatis [illegible] in principium. et quia elementa per suam compositionem et operationem possunt esse principia sanitatis ideo medicus de elementis determinat. Sed membra et forma quia sic principia non habent aliquam compositionem nec operationem per quam possunt esse principia sanitatis. ideo medicus de eis non determinat. Unde non est simile. quia medicus et elementa et alias res illas considerat in quantum sunt principia operationis sanitatis corporis humani sanitatem perfectam. cum sint elementa per suas complexiones temperatas et compositiones temperatam faciencia et compositio humani et cetera per viam predictam.

Ad ultimum dico. quod medicus determinat de elementis non quantum ad suam compositionem. sed de eis determinat quantum ad eorum compositionem ordinatam ad sanitatem operatam non ad primam. Sed de eis determinat quantum ad eorum substantiam. operationem non primam. Unde operatio elementorum dupliciter considerari potest. in generali et tunc est agere et pati. et hoc pertinet ad physicum. vel in speciali. scilicet secundum quod ex debita commixtione elementorum debita compositio in homine causatur. et ex qua debita humores et ex qualibus membra et cetera secundum viam supra dictam ex quibus procedit operatio hominis valida. // Unde ubi argumenta soluta sunt

Consequenter queritur utrum sit tantum unum elementum.

q° Utrum hu. differant spe. q no. q. ix. methaphisice diversitas sci est ñ ipsa diversitate mie. Vagetis. mie vna. ut chilus. ageres vniu. ut ep. // Ite mb s vniu spe et sb vna for. q a° y a° epant. Ite me^ue qlibz act hent qhibz huore atorta spe p gcedo. diffunt in fortlit. hnt. in spe alias opacoes. ut nutre inlica mb sim. et c. //
// ad roz pmat. in a = oid vna. quo d ad dispoes sol m. immo. a cvest s a acta et c. // ad s m'cimo ma. et mi. ud. n. sic diffunt huores s e mb ma. et mi. ud. n. sic diffunt huores s e mb im. q = falsa. mb. n. hnt diversas formas sctud ditas for. sli. v^t aut sunt s les t accntales no curo. // r dic q no = silr. q mb ia s ptes co^ts huores n o. licz abluter adi //

q° Utrum solus sam. debeat hre fece. q no. e sic pu riaa. g° et alii plus hebunt. // q auic. e. de humorib rica. g. et alii plus hebunt. // q auic. e. de humorib
// solucio. etia q iustos n hz fece. q feces e deste de n possunt p sui viscositate sic auic. / cola no. q sbtilis. q e mobil. n pinitatio descede. sam. aut n iusto s sic etia. n e sb. sic. co. et c. ro et c. / = g sua mteco q melanco = solo sam. fex. // ad arg^m puriaa. = p q separ fex e. / r esto q puriaa q dicatis no sunt mao q phibeat descel sui fec. //

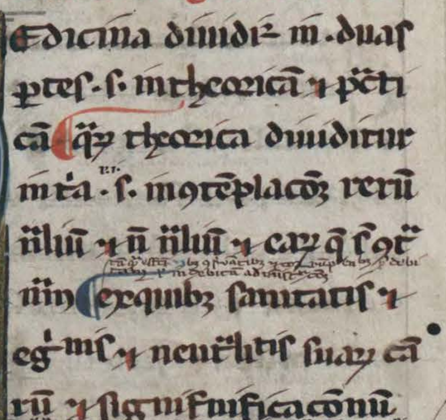
✝ q° Utrum recipiat v^te alimte. q sic q recipit aere a pulmone. ab epte nutrimente. s. sang ne et v^te nu trima. q ab epte = pn^c. s^t acebro. // Ite tepamte sui caloris recipit acebro. sibi n. s pont cebe s caloris gtepancia ut p. de s^t. // g auic. et ph^s qui pont core v^t om fudamte. me^a ta et vniu s spem. opacas. n. istoz. mag ap parent in hiis. ut pl^s pl^s mardus et corde et in epte plus sam. qui = pinz mutcois. vepr n. plenu sim. et in decollacoe. ph^s originalite in corde. malus dispositiue. et inst^mtalite. s phm g° cbuit et no recipit. s medicos aut recipit. // si iudis q d p n cbuc sentis et re cipientis. sino phi s uitare = . me^coz aut s appare ut auic.

q Utrum aliqd mbra heat ite mnata

.I°. Medicina dividit in. d. p. hic vis ad faciendum rc tar ad ccedum⁹. lib. iste m. d. pres dividit q p pinit di oz me^ne. et sbdividit alc^m mb^m loco phemii, fo p s de intento. s. a. i^a z ufus iiles adhuc p dividit me^na. fo sbdividit alr^m mbr. s. thorica. i. q thorica. et h indu as. q s sbdividit thorica. fo pbat illa mb divisiois ce pn me q thorica d. i^a. ex qbz sani s.
Evidenciam pme ptis. s. h⁹. me dividi et c. d. no vba gstant. p pantegni. dicens sic. medi cie n^c eliore no hnt media n^c medio divisioz me^ne. q s. thorica et practica. in q a galissimo usq ad spalissima pcedim⁹. galiss^m thorica spalissimu. pcat. et sbdit pposita divisioz dicens. thorica = noticia. s. scia pfecta rr solo intellcu capiendaz sbita memorie rr opan daz. Practica aut = sbitam thoricam demo re. in pparulo s^m et apaca manuu s peniuus thorice intellez. et tuc vide illud nole q = sup vniverm. Ex quib sanitas pbat. illa e. s. resiles et no nles et q nz e pn mene. et ro sua = h. illa ex q⁹ pcedit scia sanitatis eg^mis et neutralitatis sunt pn me^ne. Sz illa q h gsidanz. s. res nles et no nles et q nz sunt hi g et c. h rois maiora supposita ponit in. ibi ex q⁹ sanitas. et ea decla rat. i. qn ex ex. illis. hu. intendes q ephus p cedat. scia me^ne ex e pn^us y caus. qn. si q.
hu. cinc ex ex nle. // Ad evidenciam tte ptis. h⁹. s. ex q⁹ sanitas. no. q. hu. ela. et mb diue e resiles. s. sanitas eg^mis y neutralitas. con pleo no et virtutes et ste for les. effia resido res no nles. finales no opacoes. istud magis d dici sup illa pro res no nles

Georgie Johannicij [illegible]
Galieni

Incipiunt ysagoge Johanicii ad tegni Galieni.

Medicina dividitur in duas
partes, scilicet in theoricam et practi-
cam. Quarum theorica dividitur
in tria, scilicet in contemplacionem rerum
naturalium et non naturalium et earum que sunt contra
naturam, ex quibus sanitatis et
egritudinis et neutralitatis suarum cau-
sarum et significationum
scientia procedit. Quia quatuor humores ex eorum naturale existunt. quippe res naturales ex suis
causis precedunt.
ex quorum occasione et ex quorum significatione habeatur egritudo.

Res vero naturales sunt vii, scilicet elementa, commixtiones. De rebus naturalibus.
[com]plexiones, compositiones, membra, virtutes, operationes et spiritus. Alii
addiderunt his alias iiii, scilicet etates, colores, figuras
et distanciam inter masculum et femellam. De elementis.

Elementa sunt quatuor: ignis, aqua, aer, terra. Ignis est cali-
dus et siccus, aqua frigida et humida, aer calidus et humidus, ter-
ra frigida et sicca. De complexionibus vel commixtionibus.

Commixtiones sunt novem, octo inequales et una equalis.
De inequalibus vero iiii sunt simplices, scilicet calidum, frigidum,
humidum et siccum. Et iiii ex his composite, scilicet calidum et humidum, cali-
dum et siccum, frigidum et humidum, frigidum et siccum. Equalis vero est quando cum moderamine
incolumitate ducitur corpus. De humoribus vel compositionibus.

Compositiones vero iiii sunt, scilicet sanguis, fleuma, colera ru-
bea, colera nigra. Sanguis est calidus et humidus, fleuma frigidum et hu-
midum, colera rubea calida et sicca, colera nigra frigida et sicca. De fleumate.

Fleumatis autem v modi sunt. Est enim fleuma salsum
calidius et siccius ceteris infectum colerico humore. Est dulce per-
tinens ad caliditatem et humiditatem infectum sanguineo humore.
Est et acetosum pertinens ad frigiditatem et siccitatem infectum melancolico
humore. Est et vitreum quod nascitur ex nimia frigiditate et coagula-
tione sicut in senibus naturali calore destitutis. Est et fri-

hu. illud uero saporem non habet nominatum. sed propriam retinet frigi
ditatem et humiditatem. De colera rubea.

Colera rubea .v. modis constat. Est enim colera rubea clara natura-
liter et sbancialiter. cuius origo ab epate est. Est citrina que est cuius exorditur
ex commixtione aquosi fleumatis et colere rubee pure. ideoque habet minus
calida. Est colera que est similis uitellis ouorum que nascitur ex coagulati
fleumatis et uitrei commixtione et colere rubee clare pure. que
minus est calida. Quarto modo est colera uiridis. quasi prassium cuius origo
est magis a stomacho quam ab epate. Est et colera uiridis sicut eris ru
bigo uel erugo et urit in modum uenenum. nascitur enim ex nimia
adustione humorum. que proprium habet calorem. propriamque retinet malitiam. De colera nigra.

Colera nigra .ii. modis constat. Uno modo est naturalis. et fit in modum
fecis sanguinis et eius perturbacionis. et cognoscitur esse colera
bis nigris et infra uel supra exire manat. et iste modus naturaliter est
frigidus et siccus. Est et alius modus extra naturam. et origo eius est de adu
stione colice commixtionis. et hec naturaliter appellatur nigra .i. colera
nigra. et est calidior et leuior asperior nimis. huius uise imperium pe
riculosum et qualitatis pernitiosam. De membris.

Membrorum modi sunt .iiii^{or}. Eorum enim quedam sunt principalia. et sunt que
fundamenta uel mem. et sunt .iiii^{or}. scilicet cerebrum. cor. epar. et testiculi.
Et sunt alia quedam que principalibus deseruiunt. ut sunt niui qui cerebro
ministrant. arterieque cordi. ueneque deseruiunt epati. et uasaque
testiculorum spermatica ministrant. Et sunt et de membris alia propriam uirtutem
habentia. uel in eadem membra regunt. et eorum qualitas constat. ut sunt ossa
et cartillagines. et membrane. que sunt inter corium et carnem. et musculi
pinguedo et caro. Et alia sunt que propriam et insitam uirtutem regunt.
tamen prius habent et uigorem a principalibus fundamentis. ut est sto
machus. renes. intestina. et omnis lacerti. habent enim sua propria uirtute
appetitum ciborum et inmutant et operantur suos actus per se. habent
et alias proprias uirtutes differentes a principalibus fundamentis de principalibus
quibus constat sensus et uita et uoluntario motu. De uirtutibus.

Uirtutis itaque trina sit particio. Est enim naturalis uirtus. alia spiritualis

alis. **De virtute naturali.** Virtus scilicet illius una est quae ministrat, alia cui ministratur. Sed illa virtus cui ministratur in generatione, in nutrimento, in pastu. Virtus autem quae ministrat et non ministratur ei, in appetitu et retentione et digestione et expulsione. Quae deserviunt pascenti virtuti. Quia pascens virtus nutribilis et generanti virtuti deserviunt aliae duae: una quae immutat cibum, altera quae informat. Quae duae a se differunt. Nam prior virtus immutat et ministrat generanti virtuti sine informatione aliqua. Secunda vero immutat et ministrat generanti virtuti cum informatione. Sunt operationes informativae virtutis v. scilicet assimilatio, concavatio, perforatio, asperitas, lenitas. **De virtute spirituali.**

De virtute vero spirituali duo procedunt: unum operativum et ab hoc aliud operatum. Operativa vero virtus est quae cor dilatat et arterias et iterum constringit. Ab operata vero nascuntur ira, indignatio, victoria, dominatio, astucia, sollicitudo. **De virtute animali.**

Animalis virtus tria complectitur. Est una virtus alia quae ordinat et disponit et componit, discernit et complectitur. Secunda quae movet voluntario motu. Tertia quae vocatur sensibilis. De ordinativa, discretiva et compositiva virtute haec procedunt: fantasia in fronte, cogitatio vel ratio in cerebro, memoria in occipitio. Virtus vero voluntarie motus lacertos quibus certa membra moventur movet. Quae voluntario motu moventur. Sensibilis vero constat in visu, auditu, gustu, odoratu et tactu. **De operationibus.**

Operationes duobus modis fiunt. Sunt enim operationes quae unaquaeque singulariter per se sunt et perficiuntur, ut cibi appetitus est per calidum et siccum, digestio per calidum et humiditatem, retentio per frigidum et siccum, expulsio per id quod est frigidum et humidum, ~~ut appetitiva, retentiva, digestiva et expulsiva~~. Sunt et compositae quae a duobus componuntur, ut est desiderium et expulsio vel deportatio. Nam desiderium duplici virtute componitur, quarum una est quae appetit, altera quae sentit, scilicet evacuationem sentit. Expulsio vero duplici virtute vel amplius componitur: una quae expellit, altera quae appetit, tertia quae sentit. **De spiritibus.**

Spiritus autem tres sunt. Primus est ille qui sumit exordium vel initium

ab extra. secundus vitalis a corde. tercius animalis a cerebro. Horum primus
ab epate per venas que non habent pulsus totique corpori diffunditur. secundus a
corde per arterias toti corpori. tercius in nervos digeritur, quod in .vii. [illegible] illum parte i.
spiritum cognoscere. **De etatibus.** Quatuor sunt etates
scilicet adolescentia. iuventus. senectus et senium. Adolescentia complexionis
calide est et humide. in qua crescit et augetur corpus usque ad .xxv. vel ad
.xxx. pervenientes annum. Post hanc iuventus sequitur. que est calida et sicca.
perfecta sine diminutione virium corpus conservans. que .xxxv. vel .xl.
persistens annis finitur. Hinc succedit senectus frigida et sicca. in qua
corpus minui et decrescere corpus incipit. tamen virtus non deficit. in .lv.
vel .lx. persistens annis finitur. Hinc succedit senium ex collec-
tione flegmatici humoris frigidum et humidum in quo virtutis apparet
defectus. que suos annos vite termino metitur. **De colo-
re cutis.** Color cutis duobus modis fit. aut enim
hunc interiora subministrant. aut exteriora deducunt. Ab in-
terioribus autem duobus modis accidit. vel ex habundantia seu ex equa-
litate humorum. Ab equalitate ille est qui est compositus ex albedine et rubedine.
Ab inequalitate vero procedunt. niger. citrinus. rubeus. glaucus et
albus color. Color itaque rubeus et niger et citrinus significant calo-
rem dominantem corporis. Citrinus solus significat coleram rubeam. niger vero solus
coleram nigram. rubeus solus habundantiam sanguinis. Albus vero et glaucus
habundantem frigiditatem. sed glaucus ex melancolia. albus ex flegmate.
suas causas habentes designant. Ab exterioribus nempe colores adveni-
unt. sic albus ex frigore Scotis. ex calore niger Ethiopibus
et aliis multis accidentibus. Sunt et alii spiritales colores. aut ex
timore aut ex ira vel tristicia. vel aliis animi motionibus.
De coloribus capillorum. Capillorum colores sunt
.iiii.or niger. rubeus. glaucus. canus vel canicies. Niger fit
ex habundantia colerici humoris incensi. vel ex adustione multa sanguinis.
Rubeus ab ammixtione caloris. sed non adusti. unde sepe fiunt capil-
li rubei. Glaucus vero ex habundantia melancolie. Canus autem fit ex nimia
defectione caloris naturalis. et ex effectu putridi flegmatis

… plurimum fit in senibus. **De tunicis oculorum.**

Oculorum tunice sunt vii. et humores iii. Prima tunica dicitur retina. altera secundina. tercia scliros. quarta tela aranea. quinta uvea. sexta cornea. vii. coniunctiva. Primus humor dicitur vitreus. secundus cristallinus. tercius albugineus.

De coloribus oculorum.

Oculorum colores sunt iiii. niger. subalbidus. varius. et glaucus. Nigredo fit ex defectu virtutis visibilis spiritus vel ex perturbacione ipsius. aut ex penuria cristallini humoris. vel quia plurimum residet intus ipse cristallinus humor. aut ex humore habundanti qui est similis albugini qui. aut ex perturbacione ipsius. aut ex habundancia qualitatis uvei humoris. Subalbidus fit ex vii. rebus superioribus contrariis. id est ex habundancia spiritus visibilis vel claritate ipsius et magnitudine cristallini humoris. vel quia plurimum residet exterius cristallinus humor ipsius et minoratione albuginei humoris et claritate ipsius et defectione qualitatis humoris uvei. Varius color et glaucus fit si res conveniunt que accidunt nigredini et albedini. Varius color fit cum spiritus visibilis magnitudinem habuerit et clarescit in sua varietate. glaucus vero color fit cum minus spiritus visibilis habuerit et subnigrescit in sua glaucedine.

De modis corporis.

Modi vel figure qualitatis corporis sunt v. constitucio nimia. extenuata macies. sinthesis. solliditas. et equalitas. Constitucionis due sunt species. scilicet habundancia carnis et pinguedo. habundancia carnis fit ex habundancia caloris et humoris id est humiditatis. pinguedo fit ex frigiditate et siccitate humiditatis. Extenuata macies fit ex frigiditate et siccitate intensa. Sinthesis fit ex frigiditate intensa et siccitate ~~ac frigiditatis intense~~. Solliditas est ex frigiditate et humiditate intensa. Equalitas utrique est ex equalitate humorum corporis fortiter ~~sunt hec~~.

(margin: Pinguedinis diminucio fit ex caliditate et siccitate.)

De differencia sexus.

Differencia inter masculum et femellam. masculus a femella vel femina differt. quia hic calidior et siccior est. illa est frigidior est et humidior.

De mutacione aeris.

Aeris mutacio v. modis fit. ex anni temporibus. et exortu stellarum et occasu. ventis. terris. earum fumositate.

De temporibus anni.

Anni tempora iiii. …

Non naturalia sunt vi. scilicet aer. exercicium et ocium. manicio et re[pleccio]. cibus et potus. sompnus vigilia accidencia anime. **De rebus non naturalibus.**

sunt .iiii. ver equale calidum et humidum. estas calida et sicca. autumpnus frigidus et siccus. yemps frigida et humida. De mutacione aeris per stellas.

[A] stellis immutatur aeris [natura]. nam cum appropinquat sol stellis. vel ipse stelle soli calidior fit aer. et quando hee ab se separantur frigiditas aeris augetur. De uentis.

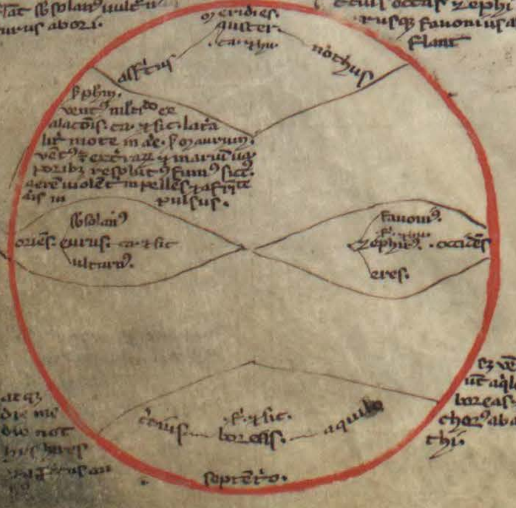
[V]enti .iiii. sunt. subsolanus. fauonius. septentrion. auster. [S]ed unus horum est uirtute frigida et sicca. alter .i. auster. calida et humida. [C]eteri duo equalis uirtutis sunt. quorum uni .i. subsolano. caliditas et siccitas. alteri .i. fauonio frigiditas et humiditas attribuuntur. [S]ed auster paulo calidior et humidior septentrio uero frigidior et siccior inuenitur. De mutacione aeris per terras.

[T]errarum modi sunt .iiii. altitudo. profunditas. uicinitas moncium et maris. equalitas locorum seu terrarum. quibus terre ab se differunt [in] altitudine et profunditate. quam altitudo frigiditate. profunditas huic contraria reddit. [E]t propinquitate moncium eueniunt hec. quando sunt ipsi a parte meridiana. terra est frigida. nam montes calidis meridianis obstant uentis. septentrionales uenti frigidis eam ex[ponunt] flatibus. Si uero septentrionales montes habuerit. [e]st terre contraria et maris uicinitate. quando meridies calida et humida. septentrio frigida et sicca. terra probatur. [P]reterea terre sunt non inter se differunt. nam si fuerit terra petrosa. frigida est et sicca. si uero pinguis et crassa calida est et humida. lutea uero frigida et humida est. [I]mmutatur etiam aer fumositate terre uidelicet palludis. sive putredine alicuius cadaueris. et inde fiunt morbi ac pestes in hominibus. De rebus non naturalibus. et primo de exercicio.

[E]xercicium immutat corpus [s]ecundum .ii. equale est. equale calorem prestat. cum uero amplius fit magis calefacit. [S]ed preterea infrigidat et desiccat. De quiete.

[O]ciositate corpus immutatur [e]t quia si est inequalis. frigiditatem et humiditatem habet inequale [s]i uero equalis equale. De balneis.

[B]alnea aut sunt dulcis aque aut non dulcis. [S]ed dulcis aque balneum remollit. calidum calefacit. fri[gidum] infrigidat. [B]alneum non dulcis uero aque balneum desiccat corpus. quod si ex aqua sal[sa] sa et amara siue sulphurea fuerit. calefacit et desiccat corpus. quod si ex aluminosa aut gipsea fuerit infrigidat et desiccat. De cibo.

Modi ciborum duo sunt, id est .ii. cibus qui bonum et qui malum
gignit humorem. Bonus autem est qui bonum gignit humorem et
qui bonum sanguinem creat et equalem in mixtione et opere, ut
est panis mundus recens et fermentatus, et caro animalis ag-
ni et edulina. Malus autem est opere contrario, ut est panis opirus, id est
non purus vel remotus a temperamento coctionis, non recens, et arietina et
vaccina et hircina vetusta caro. Preterea boni malique
humoris et ciborum .ii. sunt modi, gravis atque levis. Gravis
est caro porcina et bovina vetusta. Levis autem pullorum et pis-
cium caro mediocrium magis mobilium et minus pinguium et
saxosorum. Est et olerum genus quod malum humorem generat, colericum,
ut nasturcium, sinapis et allium. Et sunt que faciunt melancoliam, ut
est lens, caulis et caro caprina veterus et bubulina. Et sunt que generant fleuma, ut est caro por-
cellorum et agnorum et atriplex et pastinaca. Preterea gravis cibus
fleuma et colericum humorem .ii. cibus non levis colericum humorem gignit, et utrique
malus est. De potu. Modi pocionum .iii. Est enim potus qui
non aliud est quam potus, ut aqua. Et est potus qui potus est et cibus, ut vinum.
Est et alius potus duobus modis pertinens sanioribus, ut pocio que
datur contra aliquem morbi vicium, ut mellicratum vel oxizacra vel infusio. Ci-
bus non huius utilitatis est, que reparat integritatem corporis in corruptione. Po-
tus non hanc utilitatem prestat, qui deportat cibum per corpus. Est illius po-
tus utilitas quam pocioni diximus pertinere, corporis in ad se convertit.
De sompno. Sompnus corpus immutat interius prius, quia
infrigidat exterius, autem calefacit interius. Qui si prolixus fuerit,
infrigidat et humectat. De vigiliis. Vigilie quoque
immutant corpus, quia exterius calefaciunt, interius autem in-
frigidant et desiccant. De coitu. Coitus prestat corpori,
desiccat corpus et minuit naturalem calorem, ideoque infrigidat. Mul-
tociens non ex multa concussione corpus calefacit. De acci-
dentibus anime. Sunt quedam accidencia anime
que faciunt intra corpus, sicut ea que commovent naturalem calorem ab interiori
parte ad superficiem cutis aut impetuose, ut ira, aut levi-
ter cum suavitate, ut delicie. Sunt et que ad se calidum convertunt

et celant, aut impetuose ut terror vel timor, aut leniter ut angustia. Et sic commovet utrasque virtutes interiorem et exteriorem, ut est tristitia.

De rebus contra naturam et primo de febribus.

Febris est calor innaturalis cursum excedens naturalem, procedens a corde in arterias suoque ledens effectu. Et hec generatur tribus modis: unum est in aere, et dicitur effimera; aliud de humoribus qui putrescunt, et putrida nuncupatur; tertia in solidis ledit membris, ipsaque est ethica. Que effimera ab accidenti occasione nascitur. Putrida vero aptitiis rebus. Eiusmodi simplices atque singulares sunt .IIII. Prima quarum fit de putredine sanguinis continue utrinque parte interiore et exteriore, ut est sinochus. Secunda fit ex putredine colere rubee, ut est terciana. Tercia fit ex putredine fleumatis, ut est cottidiana. Quarta est ex putredine melancolie, qui intermissis duobus diebus affligit interim, et dicitur quartana.

De modis febrium.

Modi preterea febrium ex putredine accidentium .III. sunt: est febris que cottidie minuitur, ut epaumasticus; est que augetur donec recedat, ut augmasticus; est que in eodem statu permanet donec inde recedat, ut omothena. Continua febris de putredine venarum fit, declinans que extra venas in aliquibus corporis particulis.

De epiala.

Epiala fit in febribus ex confusione et superfluitate putredinis in sensibilibus membris mordens et infrigidans. Ideo quod epiala in illis febribus fit que habent anesym, id est veram requiem et quietem, quia extra venas sunt.

De apostematibus.

Apostemata .IIII. modis simplicia sunt: aut enim fiunt ex sanguine et dicuntur flegmones, aut ex colera rubea et dicuntur erisipile, aut ex fleumate quod est congelatum et dicuntur zimie, aut ex colera nigra et dicuntur cancer. Flegmonum ex sanguine signa hec sunt: rubor, tumor, duricia, calor, pulsus, dolor. Ex colera rubea flegmonis signa hec sunt: calor, rubor mixtus colori citrino, magis dolor et velox augmentatio. Ex fleumate flegmonis signa sunt hec: albedo, mollicies, ut si digitum impresseris, quoddam signum foraminis facit, et est sine dolore. Hec sunt signa flegmonis ex colera nigra: ingens duricia.

vel de humano corpore.

est ingrediente absque ... De facientibus sanitatem. In humano corpore sunt unaqueque res illis supra ipsam ... tenuit facit sanitatem. si ipsa diminuit ... aut facit egritudinem aut neutrum. De generibus egritudinum.

Genera autem egritudinum tria sunt: consimile, officiale, universale. Consimilis est egritudo consimilibus membris contingens que similia recipiunt vocabula et eadem passione, ut est caput dolens vel oculi vel collum. Officialis est egritudo officialis que accidit officialibus membris, sicut sunt pedes, manus, dentes, lingua, et cetera membra que sibi nomina sumunt ex sibi accidente infirmitate, ut est podagra, ciragra. Universalis est demum illis egritudo que sociatur superdictis duabus, ut est membrorum scissura totius corporis et ut est palasis. De morbis consimilium partium.

Egritudines genera que partium habent similium octo sunt modi: quattuor simplices et quattuor composite. Simplices sunt calida, frigida, humida, sicca, iterum ex hiis mixte sunt coniunctis quattuor composite, scilicet calida et humida, calida et sicca, frigida et humida, frigida et sicca. Harum octo presentium singulas duo sunt modi egritudinis: aut enim fit ex qualitate simplici aut ex humoris alterius commixtione. Ex simplici vero qualitate contingit infirmitas quando accidit membris que generatur ethica dicta. Egritudo calida que ex humore accidit est febris ex putredine facta ut supra dictum est. Egritudo frigida que sine humore contingit est ut algor ex nimia frigiditate aeris sive nivis. Est que cum aliquo humore frigido accidit est ut palasis que fit in toto corpore aut in parte. Est modus humidi morbi qui fit per se non indigens alterius humoris humiditate, ut est frigidum vulnus ac vacuum atque fetidissimum et tabiditate, quando inflata caro ydropicorum sine calore vacuo corporis. Morbus vero humidus est cum alterius humoris, ut ydropisis. Morbus siccus est sine humore, ut spasmus qui fit ex inanitione. Morbus siccus cum humore est ut cancer sicut duritia. De morbis officialium membrorum.

Morbi in officialibus membris quattuor sunt ipsi, scilicet qui accidunt in plasmatione et formatione, et in quantitate membrorum et in numero sive fluxione et membrorum positione. De morbis officialium membrorum in forma hominis.

Morbi officialium in forma hominis quinque modi sunt: membrorum inconvenientia, ut est feda capitis longitudo inconvenientibus ut

ut si manuum pedumque concavitas carne repleatur / in positione ut
eorum strictura aut largitas / in asperitate ut gutturis vel pulmo
nis canalium asperitas / in lenitate ut est intestinorum et stomachi lenitas.

De morbis magnitudinis membrorum. Morbi magnitudinis membrorum fiunt
aut exhuberantia ut est ea que sunt amplius quam decet, sicut videmus
fieri in magno capite et lingua grossa / aut ex ultima parvi
tate et indecenti, ut parvum caput strictosque.

De morbis in numero membrorum. Morbi in numero membrorum fiunt duobus modis, aut ex augmento aut ex diminutione. Ex augmento quidem aut ex congenitu nature
ut sextus digitus, aut ex extraneo ut lumbrici et ascarides ne
cnon acrocordoridess. Ex diminutione vero aut naturali ut omni
um absentia digitorum, aut accidentali ut unius.

De morbis in positione membrorum. In positione membrorum morbi fiunt aut ex
proprii membri motione de loco suo / aut ex dispositione inter membra ut
sunt digiti et labia que conglutinantur vel adherent et non separantur
aut que separantur et non conglutinantur. Sed separatio adherentis membri u
niversalis fit aut in membris consimilibus aut officialibus. Consimilibus membris
ut ossibus carne nervis lacertis venis cute arteriis / que si ossi ac
cidat fractura dicitur; si carni ex recenti tempore plaga dicitur; si autem ex
veteri non plaga sed putrida vocatur. Que si nervis venis et arteriis ac
cidit alio atque alio nomine nuncupatur. Si autem venit in medio la
certis conscissio sive contusio appellatur. Si autem in cute excoriatio dicitur;
que si inveteraverit putrida plaga nuncupatur. In officialibus vero mem
bris propria fit separatio, ut est abscisio manus vel pedis.

De qualitatibus corporis. Corporis qualitates quibus medici utuntur
tres sunt: sanitas, egritudo, neutrum. Sanitas est temperantia per
ficiens res naturales secundum cursum nature. Infirmitas vero est intemperantia
ex qua est innaturalis, unde fit sensibilis lesionis effectus. Neutrum quod est quod nec sa
num nec egrum. Sed neutralis qualitas tribus modis constat: ut si in
uno corpore simul conveniant infirmitas et sanitas in diversis membris
ut in corpore ceci claudi; aut si in corpore senis cui nec unum membrum rema
net quod non malefiat et patiatur; et si corpus hominis aliis horis sanum

fuerint alii vero infirmi. ut eorum qui in estate infirmantur yeme sa
nantur et qui frigidioris nature sunt yeme infirmantur estate sani sunt
et qui humida nimis habent principia infirmantur in iuventute et senectute
sani erunt. qui vero sicca habuerint nimis principia sani sunt in iuven
tute et senectute infirmi erunt. In tribus rebus invenitur sanitas
et infirmitas et neutrum. aut in corpore in quo est qualiter unaquaque re
cipitur / aut in occasione faciente illas et conservante / aut in significa
tionibus eas significantibus. De generibus occasionum vel causarum.
Occasionis vero duo sunt genera. est unum illud. et est aliud ex eis. Occasiones ne
cessarie aut utiles aut faciunt sanitatem aut conservant. occasiones conser
vantes pertinent ad sanitatem. facientes vero tam ad infirmitatem. Oc
casiones que ultra modum procedunt aliquid pertinent ad infirmitatem aliquid ad
neutrum. sed egre occasiones faciunt infirmitatem. et res eadem infir
mitates sunt conservantes. Ille vero que pertinent neque ad sanitatem neque ad
infirmitatem custodiunt neutrum atque constituunt. De occasi
onibus societatem habentibus cum sanis et infirmis. Omnium
occasionum societatem habentium cum sanitate et infirmitate .vi. modi sunt
quorum unus est aer qui humanum corpus circumdat / cibus et potus / motus et quies
et somnus et vigilia / inanitio et repletio / et accidentia animi. Que omnia
si cum moderatione acciderint fuerint in quantitate qualitate tempore ordine con
servant sanitatem ab accidentibus. Quod si contrarie ad hec fuerit accidunt infir
mitates et permanent. De modis occasionum facientium infirmitatem.
Modi occasionum infirmitatem facientium .iii. sunt. una alie vocantur
primitive que exterius accidunt corpori. ut est calor et frigus. Sunt et antecedentia
que admoventur intrinsecus in corpore. ut inanitio et repletio. Sunt et alia que
vocantur coniuncta que donec adsunt adest et infirmitas et his abeuntibus
infirmitas abest. ut est putredo in febribus. De divisione causarum egritudinis.
Egritudinum vero secundum aliam divisionem modi sunt .ii. aut communis aut
proprie. Que dicitur accidit aut accidentaliter aut necessario fuerit. Accidentaliter vero
ut percussio combustio morsus discerptio et cetere res nocive. Alia
secundum memorata que ut predictum est sunt sociata sanitati et infirmitati.
Que vero proprie fiunt egritudines aut sunt in consimilibus membris et conservant egritudinem aut

in officialibus membris aut in divisione eorum continua et consuetudinis sui membri sui exitus. **De causis morborum calidorum.** Modi membrorum ex calidi ditate procedentium .v. sunt. Primus est commotio spiritus aut corporis. Ex commotione spiritus ut est ira et superbia. Ex commotione corporis ut est labor et exercitium. Secundus est concursus visibilis caliditatis extrinsecus ut fantasia ad solem. Tertius est ex calidi corporis advenientia cum potestate quam recipit caliditatem extensum acumine ut piper vel similia actu. Quartus ex intus clausione pororum sicut exfrigidatio frigoris. Quintus ex putredine in febribus.

De causis morborum frigidorum. Occasiones frigidorum morborum .viii. sunt. Prima occasio est occursus manifestus visibilis frigiditatis extrinsecus ut frigiditas nivis. Secunda frigiditas opii advenientis corpori humano. Tertia ex habundantia ciborum corpori advenientium atque replentium et extinguentium illum calorem. Quarta paucitas ciborum in qua calor ubique extinguitur. Quinta ex habundantia fortis humoris obturantis poros in quibus calor extinguitur. Sexta ex dissolutione et apertione corporis ad dissolvendum et evacuandum illum calorem. Septima ex commotione et exercitio nimio in quo fit nimia dissolutio humorum et evacuatio et sudor unde attenuatur corpus. Octava vero fit ex requie et ociositate nimia.

De causis morborum siccorum. Siccorum morborum occasiones .iiii. sunt. Prima occasio est aliene siccitatis occursio visibilis ac manifesta extrinsecus ut ventus siccitas. Secunda vero ex advenientia sicce rei in corpore cum fortitudine ut acetum sal sinapis. Tertia paucitas cibi et potus. Quarta commotio nimia et exercitium.

De causis morborum humidorum. Occasiones humidorum morborum .iiii. sunt. Prima ut occursus rei perstantis humorem extrinsecus sicut balneum. Secunda ut ingressio rei afferentis humorem intrinsecus in corpore ut recentes pisces. Tertia abundantia ut nimietas cibi et potus. Quarta sicut requies et ocium.

de modis morborum ex malicia compositionis et humorum ... de sextum.

Modi morborum ex multitudine malicia et aliis humoribus decurrentium ad membra .iiii. sunt. Primus est virtus membri impellentis et debilitas membri suscipientis. Secundus superfluitas humoris. Tertius debilitas virtutis retinentis. Quartus largitas vie pororum. **De causis morborum officialium.** Malicia compositionis membrorum officialium et solutio ...

de causis morbi officialis ... de figura in generali

ille .v. modis. Aut .n. est in utero matris aut tempore nativitatis aut est constringitur fascia vel est male nutritur sive ex aliqua infirmitate adveniente in pueris temporis vel postea. Si in tempore conceptionis in utero debilitatur aliquod consimile membrum fit ex habundantia spermatis aut ex penuria et indigentia vel inconvenienti qualitate spermatis. ut si fuit grossum vel pingue vel aquosum et tenue. Quando vero debilitatur in eo nascitur infans aliquod membrum si egressus fuit non eo quo decet mala egressione .i. aut supinus aut super genua incurvus. Est autem fascia constringitur inconvenienti constrictione duplicatur debilitatur. Quando vero nutritur male et inconvenienter lac accipiendo vel sugendo debilitatur. Huius vero temporibus vel postea in infirmitate accidente egritudinis malicia consimili membro superveniunt ex caloribus unum incisione. et si passus fuit ex aliqua accidente debilitate vel vulnus vel apostema

Egritudo egritudo in consimile membrum ille modis .vii. aut ab obstetrice si culpam habuit est tenens infantem. vel si permisit eum ambulare ante congruum tempus. Et e medico si fracta et collisa membra ignorantia construxerit et in fine si commovit a medico composita aliquid consolidentur et firma sint. Ex fetura. ut si per vel super musculum vertebr qui in femore est contractus coxa aut ex contusione ut si compressum nasus et accidat ut fiat simus. aut ex malo humore qui accidit leprosis sive ex putritate humoris prisicis accidit. De constrictione pororum. Constrictio pororum .iii. occasionibus fit. aut ex sicca attenuatoria aut ex carnositate sive ex coartacione. Constrictio vero attenuatoria fit ex nimie vel virtutis retinentis aut ex debilitate virtutis impellentis aut ex habundantia frigiditatis aut ex habundantia constrictionis compressionis aliqua parte loci ut sepe evenit ex ligatura constrictiva aut [aut ex habundancia siccitatis] ex habundantia siccitatis. Ex carnositate vero constringuntur pori. ut si accidit aliquod apostema et fiat carnositas aut propter evenit aliquod vulnus. Ex coartacione vero est accidit ad interiores ut humor seu lapis sive coagulatus sanguis aut aliqua latitans interius ut superflua cibi et ista bies. De largitate pororum. Largitas autem pororum .iiii. modis fit. aut ex multa commocione impellentis virtutis aut ex debilitate

retinentis aut ex habundantia caloris et humoris aut ex medicaminis eos
aperientibus vel porositate aperiente eos. De lenitate. Lenitas
accidit duobus modis videlicet aut densitate aut defectus. Si intus
ex humore viscoso liquefacto. Si foris non ex certa liquefacta cum unguento.
De asperitate. Asperitas non sunt duobus modis fit scilicet densitate
et defectus. Intus namque ex superfluo et acuto humore. Foris non ex
fumo et pulvere. De superfluitate membrorum. Superfluitas in
membris in numero accidit duobus modis ex multis et malis humore. Nam super
fluitas si fuit naturalis est ex superfluo humore naturali et bono vel ex habundantia
virtutis informative. Si fuerit contra naturale est ex humore naturali
et inquinamenti aut ex habundantia virtutis. De diminutione membrorum in
Diminutio membrorum in numero duobus sunt modis fit aut intrinsecus
aut extrinsecus. Intrinsecus propter diminutionem humoris. Extrinsecus ex combustione
ignis aut frigore sive incisione sive putredine. Putredo autem accidit
aut ex porositate mortificante membrum et putrefaciente aut ex positione
et retentione illius humoris qui resolvitur. De magnitudine membrorum.
Magnitudo membrorum .iii. modis fit aut ex multitudine naturalis humoris
aut ex habundantia virtutis aut ex commixtione utrorumque. De parvitate membrorum.
Parvitas non sunt tribus modis fit aut ex minoratione naturalis humoris
aut ex debilitate naturalis virtutis sive ex infirmitate extrinseca ut in
cisio et combustio ignis sive ex frigore nimis. De causis egritudinum compositionis.
Commotio membri de suo loco .ii. modis fit aut ex motione
voluntaria aut ex humore vicino equitanti dissolvente membrum
et lubricum faciente. Membrum vel os egrediens a propria iunctura. De egressione membrorum
et iunctura sunt .ii. modis aut ex iunctura in qua non convenit separatio
aut separatione in qua non convenit quietudo. Si ex quietudine fuerit sive
separatione est ex humore acuto pacientis aut accidenti vulnere aut ex
spasmo. Si non fuerit ex separatione ubi non convenit quietudo aut est ex
grosso humore pacientis aut accidenti vulnere aut spasmo. De se
paratione iuncture. Separatio iuncturarum duabus occasionibus
fit aut intrinsecus aut extrinsecus. Intrinsecus non fit aut ex
humore acuto et incidenti aut ex ventositate pingui et distendenti

aut dissipante. Certitudo vero fit aut extensione et contractione a[ctione] ex-
citio unio aut incisione ut ensis aut quod distendit ut fumus a[ctione]
quod contundit ut lapis. De generibus signorum vel significationum

Genera significationum tria sunt. aliud namque significat sanitatem aliud egri-
tudinem aliud neutrum. Quarum significationum unumquodque genus in duo partitur. sunt
namque que significant de membris officialibus. sunt et que significant de consimilibus membris.
Consilium preterea significationum duplex est modis. alie namque sunt substancia-
les alie accidentales. Substanciales ut est calor frigiditas siccitas
humiditas. Accidentales autem quedam significant per tactum ut durum
et molle. et quedam per visum ut colorem. quedam per proprietates ut est opacitas
virtutum plene et perfecte. De significationibus egritudinis. Signifi-
cationes egritudinis in membris officialibus sunt due scilicet ut substanciales et
accidentales. Substanciales significationes. iiii[or]. sunt. ars. mo-
dus numerus positio. Accidentales sunt significationes. iiii[or]. sunt. bonum
malum perfectum et imperfectum. De differencia inter signa et accidencia.

Genera significationum perficiencium sunt genus tria. sunt quedam
sunt que significant preterita rerum que iam abiit. et dicitur cognitiva vel agni-
tiva. videlicet ut videntes corporis humidi agnoscimus quod sudor precessit.
Alia significant presencia quod a Galieno dicitur demonstrativa. et cognoscitur per
significationes. velut cum invenitur pulsus magnus et citatus
intelligimus quod significat calorem superantem. Alia sunt et alia que signi-
ficant futura. et antecedit agnicio. ut cum videmus labium sub-
tius citari tunc precipimus vomitum accedere. quia propter quod vel propter quod
accidit vocatur precessio significativa. Est inter significa-
cionem et accidentia distantia. quoniam est divisio et angustia inter eas. Ex
si maiori quoque earum divisionum sectari volueris una hunc habitum ne
Est in fine quod sunt accidentia medio aut sunt significationes. De accidentibus
significativis. Accidencia igitur significativa tria sunt. Alia namque est
operativa virtutis mutativa sicut indigestio. aliud a corporis qualitate ut
preteritia. aliud exiens accidentis ut urina nigra. De immutatione
operative virtutis. Virtutis operativa mutata tribus modis est. aut namque
ex toto cadit sicut indigestio. aut excepte sicut oculorum obscuritas

vel tarda digestio. Aut de qualitate mutata: ut de bona digestione in fumosam et acetosam, sive que sunt similia, vel lingua oculis apparent. De corporis qualitate mutata.

Corporis qualitatis mutate significationes quattuor modis fiunt. Aut enim per visum, sicut ictericia, morphea, nigredo lingue et similia; aut per odoratum, ut anhelitus fetidus vel sudor vel polipus vel fluxus et similia; aut per gustum, ut salsum, amarum vel acidum; aut per tactum, ut molle, durum, calidum, frigidum. De exeuntibus a corpore.

Exeuntis a corpore bipartita est significatio: vel cum sonitu aut sine sonitu. Cum sonitu, ut ventris ruptus vel intestinorum rugitus, aut per anum ventositas. Sine sonitu multis modis: aut quantitate, ut evacuatio; aut qualitate, ut urina; aut utroque modo, ut sanguinis fluxus. De significatione membrorum mutatorum.

Membrorum mutatorum significationes bifariam dividuntur: intrinsece videlicet et extrinsece. Intrinsece sunt modi sex: aut enim ex mutatione operationis virtutis in membris, aut ab exeuntibus a corpore, aut ex dolore membris pertinenti, aut ex proprio loco, aut ex eminentibus remotione de loco suo, aut ex patientis iudicio. Extrinsece modi tres: aut per visum, ut nigrum et album; aut per tactum, ut durum et molle, calidum et frigidum; aut per quantitatem, ut magnum et parvum, plus vel minus. De occasionibus egritudinum.

Occasiones egritudinum tres sunt: nam mutatio officialium membrorum, inconveniens habitudo et iuncture separatio. De triplici effectu medicine.

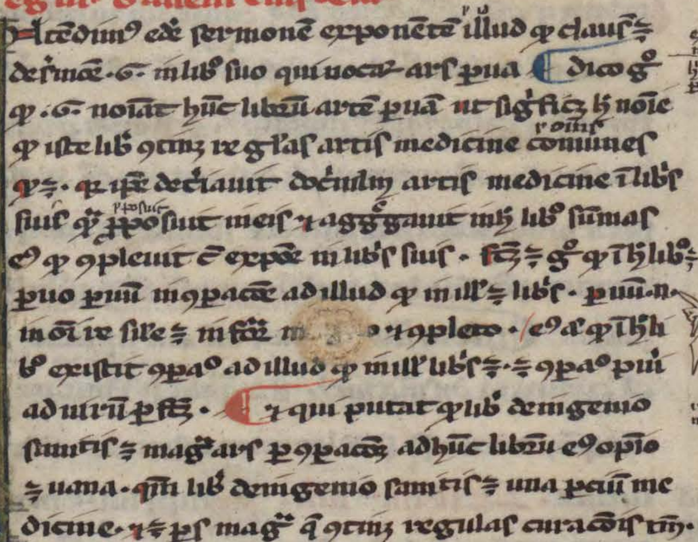
Opus medicine triplex habet effectum: aut enim custodit sanitatem, aut per similia sua, aut facit ex infirmitate sanitatem. De custodia sanitatis.

Regendorum sanorum tres sunt modi: egritudinem pati incipientes, infirmari defecti, infirmari paratos suspectorum vi. Quidam continenti moderatione regiminis incipientibus infirmari duplicem curam adhibemus: aut enim chimi habunda secundum chimum vel mali humoris, aut defectorum reparando. Secundorum vi que necessaria sunt exhiberi precipimus. Defectorum aut infantes aut senes aut ex infirmitate convalescentes. De divisione medicine specialiter.

Omnis medicina aut universalis aut particularis. Universalis sex predictis rebus ordinatur. Particularis per tria fit tempora: aut enim in consilibus membris, aut in officialibus, aut in iuncturarum separatione. Consolidativa membrorum mutata reddimus sive similiter et in magnitudine

stare colligando compescimus. Concava si preter modum ampliata fu
erint ad suum modum constringimus et quiete inducimus. Si minus complementum.
In largis autem fit addito complemento cause unum uicium accidit. Foramin
na stricta suo modo facimus. Si de uicio contrarie uirtutis contingit
fomentis et cataplasmatibus mollimus. Quod si ex de pulsiue deficientia dia
foreticis et confortatiuis. Si de stiptica cum mollicione. Si de
sicca humefactione. Si de constrictione solucione. Ea uero que de suis fuerint
mutata parte suo loco restituimus. Si de apostemate maturando aperta
sanamus. Si de in illis iunctura ea aut aptorio medicamine
aut cirurgia disiungimus. Si de quibus superfluitate nascente nascen
cia ipsa delemus. Si de lenitate asperitate. Si de asperitate le
nitate. De superfluitate membri. Superfluitatem in membro aut tollimus
in parte ut scrofulas aut ex toto ut cancrum. Superacionem in membro
si ex humore sanguinis fuit in ... etate si ex spermate in pueritia tunc
sanamus. Paruitatem membri motibus et fomentis ad modum augmentamus.
Magnitudinem uero compressione et quiete minuimus. De mutacione membri.
Mutacionem de suo loco reddimus loco suo duobus modis. Aut
enim separata iungimus aut iuncta separamus. Necessaria ad sepa
rationem iuncturarum iiii. scilicet separata iungere. iuncta custodire ne iterum separari
dari defendere. Iis loci custodire. De operacione medicine.
Omnis medicina aut est ... vi. que ante diximus. Reperata exhi
bitione aut potacione aut cirurgia. Operatio medicine aut intra aut
foris. Intra ut ea que naribus ore auribus siue quemque intromittuntur. Foris ut
epithimata cataplasmata emplastra et similia que deforis operantur. Me
dicine interioris operatio intra diuiditur. Aut enim soluit ut farmacia
aut comprimit ut coctana. Aut mutat qualitatem ut aqua frigida in fe
bribus. Eius autem effectus est quadruplex. Aut enim minuit humorem ut farmacia. Aut
replet inopiam ut cibo et sanguis. Aut constringit solutum ut stipti
ca. Aut mutat qualitatem ut aqua frigida in febribus. De cirurgia.
Cirurgia duplex est. Aut enim in carne aut in osse. In carne
si incidere suere coquere. In osse ut solidare et iuncturam reddere.
De specierum cognicione. Specierum cognicio v. modis fit. qualitatibus quan...

tatis et usus ordinis boni vel mali distinctione. Explicit ysagoge Johannicii ad tegni Galieni. Incipit commentum Hali super tegni Galieni eiusdem.

Intendimus cum sermone exponere illud quod clausum est de sermone Galieni in libro suo qui vocatur ars parva. Et dico quod Galienus nominat hunc librum artem parvam ut significet hoc nomine quod iste liber continet regulas artis medicine communes quas ipse declaravit documentum artis medicine in libris suis quos composuit multis et aggregavit in hoc libro summas eius quod complevit et exposuit in libris suis. Scilicet est ergo quod iste liber parvus parvum in comparatione ad illud quod in illis est libris. Parvum nempe in nomine et similiter est in scientia ... et completo. Eius autem quod iste liber existit comparatio ad illud quod in illis libris est comparatio parvi ad magnum perfectum. Et qui putat quod liber de ingenio sanitatis est magna ars per comparationem ad hunc librum eius opinio est vana. Quoniam liber de ingenio sanitatis est una pars medicine, et est pars magna que continet regulas curationis tantum, et remanent alie partes ex arte medicine, sicut canones de regimine sanitatis et canones de morbis et accidentibus et canones urinis et canones pulsus et reliqua alie multe. Et propter illud mutatur sermo qui nominavit hunc librum artem parvam comparatione facta ad librum de ingenio sanitatis, et verificatur sermo qui nominavit eum artem parvam comparatione facta ad complementum artis medicine, quod continet omnes libri sui qui sunt in ea. Et verum nominatio Galieni quod nominavit librum suum de ingenio sanitatis artem magnam est illud quod fecit errare istos donec opinati sunt illud. Et nos quidem exponemus sermonem eius in hoc libro expositione convenienti sensui eius et utimur brevitate ne sit in sermone nostro egressus ab intentionibus eius, et assumimus in pluribus dictiones eius ut appareat quod sermo noster est coniunctus cum dictionibus eius.

Tres sunt omnis doctrine que ordine habentur. Galienus. In omnibus doctrinis que per ordinem currunt necessarii sunt tres modi vel ordines. Haly. Doctrina est actio doctoris in discipulum et scientia et via sunt nomina sinonima, scilicet una significatio et eorum eadem est significatio alterius. Et antiqui quidem voluerunt per istas placationes quod faciat eadem mala discipuli illud quod ... in ipsis magistri ex intentionibus rei quam intendit docere eum. Et nominatur hec placatio doctrina. Et equale est sive doctrina sit placata dictionibus audita aut scripto inscripta ex quibus intelliguntur ille eedem dictiones aut indicata ma

nu aut digito aut stacione. ergo intelligitur id quod significant dictiones. doc-
trina .n. aut est applicata actu aut potentia. et non est differentia inter illa an omnis
doctor sit presens qui doceat discipulum an non presens est ipse eam fir-
mavit et scripserit et exemplificaverit ideo quo intelligitur doctrina
donec aspiciens in aliquibus exlibris antiquorum per semitam doctrine ad
distat ex ordine vel editore libri absque mediante. dixit .n. G.
in tractatu primi libri demonstrativis sermonum quod per scripturam intelli-
gimus sermonem platonis et aristotelis et ypocratis et aliorum antiquorum
expertis et medicis. q. nos presentes audivissemus eorum doctrinam.
Et doctrina que currit per ordinem est ut incipias de aliqua re deinde pro-
cedas ex ea per continuationem ad sequentia usque quo consequaris totum quo indi-
ges. et ipsa currit non per ordinem est. ut incipias aliquam rem deinde non conti-
nues eam eo quod non continuatur. et G. quod dixit quod doctrine que per or-
dinem currunt sunt tres et narravit eas. et tacuit de doctrinis que non
currunt per ordinem est non extra preter eas questionem sicut omnis que in arte dyale-

Prima quidem ex finis notione que per dissolucionem fit. G.

Una earum quidem fit per viam questionis et solucionis. et est ut statuas
rem ad quam intendis et eius in mente tua inquiris scientiam per finem conple-
menti eius. deinde consideres propinquiorem et propinquiorem ex eo sine quo illa res
non completur usque quo pervenias ad principium conplementi eius. H.

Hec est una scilicet doctrinarum que currit per ordinem. et est illa quo
est dissolucio per questionem. et quidam posuerunt ei exemplum dicen-
tes. corpus est compositum ex membris. membra composita sunt ex humoribus. humores
ex cibis cibi ex elementis. Hoc autem exemplum non convenit scientie G. nec
convenit scientie antiquorum. quod est quia dissolucio per questionem id est continentia
est per ordinem. accipe questionem et dissolve ipsam in hiis quibus est in eo et per
dicatur. et considera consequentia scilicet. deinde considera consequentia predicati i
et extrahe per illud ratiocinationem eius. quod si inveneris in aliquo propositionem
eius loco consideracionis solve illam propositionem et non cesses hoc facere sic usque
descendas ad artis principia et sententias contrarias. et geometrie
quidem et scientiam actores secuti hunc modum doctrine. et artem que ponit hunc
modum in analeticis. G. quod vult per dissolucionem hanc intencionem
non intencionem quam quidam intellexerunt intellectu egrediente ab omnibus
sensis et inconveniente sententiis. G. id est .n. sermo eius ut statuas rem
ad quam intendis et eius scientiam queras in mente tua per ultimum conplementi
eius. scilicet ut accipias questionem. deinde consideres in propinquiori et propinquiori
ex eo sine quo non stat questio non completur usque quo pervenias ad prima
eius. scilicet ad scientias sensitas cognitas. et principia eius sunt cognita in dyalectica
Exemplum autem quod convenit scientie G. est per hunc modum. volumus ad-
discere artem medicine. invenimus quod ars medicine habet duas
partes. quarum una est inquisicio sanitatis alia conservacio sanitatis. consideravimus quod

inquisitionem egritudinis et invenimus eam existere propter cibos et medicinas. et consideravimus in conservatione sanitatis et invenimus eam esse per cibos et regimen. deinde consideravimus in unaquaque istarum et sic cessavimus descendere usque quo pervenimus ad scientias notas et usque ad ea que oportet ponere principia medicine.

Secunda vero que ex compositione est secundum resolutionem inventorum. G.

Et secunda doctrina est secundum viam compositionis et secundum contrarietatem semite prime. et est ut incipias ab arte ad quam tu pervenisti per viam dissolutionis et conversionis. deinde redi in illis rebus et compone eas ad invicem usque quo pervenias ad extremum earum. H. Hec species secunda doctrinarum que currit secundum ordinem et intellectum est ex sermone isto in quo est quod est dissolutio. et demonstres quod oportet fuit in istis duabus doctrinis. demonstro quid sit quod fit per compositionem et demonstro quia fit per dissolutionem.

Tertia vero ex termini dissolutione cum nunc instituimus. appellare autem licet hanc doctrinam non solum termini dissolutionem sed et aperitionem ut quidam nominaverunt aut resolutionem aut divisionem ut quidam alii aut explicationem aut expositionem ut alii. G.

Et tertia fit per viam dissolutionis diffinitionis. et est semita quam utimur in libro nostro. et tu non es ut nomines hanc doctrinam loco dissolutionis termini, sic nominavit eam quidam aut resolutionem termini aut divisionem eius sicut nominavit eam alii aut explicationem aut expositionem eius aut declarationem ipsius sicut nominaverunt eam alii. H. Hec est tertia species doctrinarum que currit secundum ordinem. et est ut accipias diffinitionem quesiti et dividas ipsam per partes eius et accipias unamquamque partium eius et partium particularium eius et componas considerationem tuam totum illud quod intellectu indiges illo quesito. G. quod invenit in sermone suo isto nomina quibus antiqui hanc nominaverunt doctrinam. unusquisque namque eorum nominavit eam nomine quo intendit facere intelligere auditores huius doctrine. sunt ergo nomina ista synonima in hac doctrina.

Conati sunt ergo quidam erophilorum huius facere doctrinam quemadmodum eraclides archeleus. G.

Conati sunt quidam sectorum erophili invenire hanc viam doctrine ut eraclides et archeleus. H. Vult dicere quod quidam medicorum qui fuerunt ante ipsum conati sunt facere doctrinam artis medicine per viam

dissolutionis est. et si ipsi complevissent doctrinam eius scilicet in doctrine excusavissent G. ab intercedere huius doctrine. verum ipsi conati sunt ipsam facere sed non compleverunt.

Conati sunt et ea que sunt compositorum et ipsi Erophili et quidam archistratorum et Atheleus Atheniensis. G.

Et conati sunt per viam compositionis socii Erophilus et quidam doctorum archistratis et Atteniensis qui dictus est Atteleus. H. Vult dicere quod quidam medicorum qui fuerunt ante ipsum conati sunt doctrinam artis medicine per viam compositionis. inquantum sunt incepto experimentis medicine et solertius vel sensus scitis et componere et exhibere per compositionem eius totum quod est necessarium in medicina.

Nullus tamen ante nos scripsit eam que ex finis notione incipit ex qua omnes artes constituuntur per ordinem. G.

Et non est usus aliquis eorum qui fuerunt ante nos in aliquo librorum suorum doctrina eius incepto que est ex notione finis ad finem rei ad quam intendit. quamvis haec via sit res que exhibet omnes artes per viam rationis. H. Vult quod solutionem per divisionem non est usus aliquis medicorum qui precesserunt ante eum in doctrina artis medicine. G. et significat per sermonem suum istum scilicet quod haec semita est res que exhibet omnes artes per viam rationis. quare vult per hanc doctrinam id quod diximus de solutione constituti ad librum meum et per dicat et reliquas artis solutiones. quamvis premisimus convenientes sunt sive G. non enim quod exemplificaverunt alii a nobis.

Sed illam quam alibi prius sumus pertractaturi. G.

Et iam sumus usi illa doctrina in alio libro ab isto. H. Scilicet usus est solutione per divisionem in doctrina artis medicine in libris in quibus complevit doctrinam artis medicine.

Hic vero diffinitivam faciemus doctrinam. G. que quidem relinquitur ab ea que est per dissolutionem in dignitate et ordine. tamen illa habundat ad comprehensionem totius et ad memoriam eorum que sunt per partem. facile enim memorabilia sunt satis ex dissolutione

de doctrinis

Ratio descriptionis non est doctrina ordinaria. quia per eam non sufficit exhiberi questio solutionis. per eam exhibentur cognitiones per accidentium. sicut nos. quia nunc divisio est ordinaria. per eandem etiam. quia sanctus vult prius scribere per priora. qui dicit quod per divisionem non non sufficit in vestigando quid est. sed omnis quod est hac sic demonstratio. ut habetur ibidem

I. T.

lucidatio[n]e[m] / eo quod contineat universe tocius artis capitula.

Et optimum terminum quod et substanciale quidam nominant

(incidentaliter inducit quod quidam ponunt diffinitionem)

Ex his dividentes hiis qui (ea s.) notiones (i. descriptiones) appellant. Et illi (s. describentes)

sunt qui ab accidentibus diffiniunt rebus. Hiis vero (que substantialiter diffiniunt) alia ipse constituit. C.

Intendit hic quod liber iste utitur doctrina que fit ex dissolutione diffinitionis. quia terminus est doctrina approximans dignitati et consequens eius; tamen sufficit ei unum quod ipsa aggregat totam rem et facit rememorari imaginationes partium eius. quoniam valde facile est homini servare illud et rememorari illius quod addiscit per viam dissolutionis terminum eorum diffinitionum continentium summas tocius artis quoniam est diffinitio bona. Et hanc diffinitionem quidam nominant substancialem ut distinguant inter eam et inter diffinitiones quas vocant notiones. quoniam ille diffinitiones non diffiniunt res nisi per accidentalia que concomitantur eas. sed diffinitio substantialis diffinit rem ex ipsa substantia rei. H

Diffinitio substantialis est que declarat rem diffinitam per res essenciales. Et diffinitiones nominate notiones sunt descriptiones. Et differentia est inter diffinitiones et descriptiones. quia in diffinitione ponitur genus rei et adiungitur essentia eius (s. sibi differentie vel ponit posse esse sufficiat una vel alius) alterum differentia que distinguit diffinitum essencialiter ab illis. Et in descriptione ponitur genus rei et adiungitur ei ex proprietatibus et accidentibus que distinguunt descriptum vel descriptionem ab aliis et non per rem essencialem. Et quod remanet ex sermone eius est intellectum.

(i. in parte ista particularium tocius medicine)

Que vero post partem est tractatio universe medicinalis speculationis universitatis aliis a nobis scripta est negociis quibus (s. diffinitiva salva usui. quod universalia tocius medicine possunt inveniri hac doctrina. s. diffinitiva alie due fuerunt ineis reperiunt. s. compositiva et dissolutiva. vel hic)

expedit uti ad tres doctrinas. C. Tradiciones (a. tractacionis) autem que post partem totius scientie artis medicine iam perfecimus (vel invenimus) in aliis libris nostris in quibus declarantur res ad utendum cum doctrinis que currunt per ordinem. H. (dualibus facilius et alteram minus.)

Vult quod pertractavit particularia medicine quibus utimur cum doctrinis que currunt per ordinem. Et iam complevit eas in aliis libris nostris ex libris suis. / doctrine vero per ordinem non currentes sunt divisio et descriptio. (expedit librum.) G Et

Et dixit doctrinas ut mutarent nos addiscendo artem dyalectice (addit causam inductionis prohemii.)

Et ut faceret nos scire quod impossibile est comprehendere artem medicine sine arte dialectice. nisi homo excellentis nature sicut fuit ypocras. nam bonitas nature eius et superfluitas sollertie ipsius perduxerunt eum ad hoc ut uteretur hiis doctrinis absque arte dialectice nisi. sic invenimus aliquem hominem non errantem quoniam natura eius perduxit eum ad declarationem. Et quosdam eorum non errare (vel curare) quoniam cum eis est ars. Et quosdam eorum errare quoniam cum eis non est ars. ipse

Nota. medicina est celestis sciencia quam suus opifex fecit mirabilis ... honorabilis amabilis quam mater nature ... virgo non abhorret nupcias illecebris ingravata consorcio sed salutis amplexu non illi negat thalamus pudicicie neque illam repudiat brachium virginale sed pudica detegit tactui et sic secreta sua illi ... que secreta sanctissimo revelantur.

defectu gramatice. propter assuefactionem quam naturam hominum huius temporis. G. mutat nos per hunc sermonem ad discendum artem dialectice et facit nos scire quod sine ea non comprehenditur ars medicine. Et est G. hominibus sui temporis dicat hunc sermonem et bonitates in sunt famose et philosophia sit eis communis et manifesta. Tunc quod est oppositum tibi de hominibus huius temporis quibus vel quorum philosophia est extranea et rara.

Sed nunc ad diffinitiva incipiemus tamen ad hoc apponentes quod sola capitula et velud conclusiones sine explicacione demonstrationum dicentur nunc. G. Nunc autem incipiemus librum istum

hunc per doctrinam que fit per viam dissolucionis diffinicionis propter quod faciemus scire quod nos non dicemus in libro hoc nisi summas eius quod ostendimus sine expositione in aliis libris. Et quod illud quod est meo est iste sermo et est sicut conclusiones eius quod est in libris prius.

Clarificavit. G. intentionem suam in hoc libro dicens: nos vero non dicemus. Hic. meo non summas eius quod declaravimus vel declaravimus sine expositione in aliis libris et quod iste sermo sunt sicut conclusiones eius quod est in aliis libris. Intelligimus ergo ab eo quod non sunt conclusiones sed similes conclusionibus. Et ipse quidem subtilitate sue solercie et bonitate sue scientie dixit hunc sermonem. Et si ipse dixisset quod sint conclusiones tunc doctrina eius esset non per ordinem. Qui ergo estimat quod sint conclusiones tunc non intelligit animo. Et qui dicit quod sermonis illorum librorum tunc valde elongatur ab intellectu. G. sermonis quam fecit est id quod fit iuvamentum excellens libri. Et G. quod narrat hanc intentionem ut dirigat vel declinet mentem discipuli et perfecti sibi usus iuvamentum quod fit ex eo quod est in hoc libro. Perfecti quidem quia formavit in mente sua canones huius artis et facit rememorari eum eius quod forsitan oblivisceretur in dissolutione sermonis. Et discipuli quidem quia facit quod est in hoc libro artis medicine inventum post ei proximum et aptum vel aptiorem ad actum. Et ergo incipit aliquas operationes suarum operationum meo oculis ponit ad effectum. Impletur ergo ei prius artis medicine. diffinicio medicine.

Medicina est sciencia sanorum egrorum et neutrorum. G.

Dico ergo quod medicina est sciencia rerum pertinencium communicatarum cum sanitate et egritudine et dispositione in qua non evadit homo sanitas neque egritudo. Hic.

Hec est diffinitio. G. medicine quod est quam declaravit intentionem artis medicine per res essenciales. genus quidem eius est sermo iste sciencia rerum communicatarum. nam sciencia harum rerum est genus omnium arcium factivarum propter hoc quod est unicuique harum scientia illi. sicut agricultura et curacio bestiarum et pastora. Hic aliud sciencia et medicina. Et differencia eius est sermo huius cum sanitate et egritudine et dispositione in qua non evadit homo sanitas neque egritudo. Hic. n. differencia declarat

·i·G·

essentialiter artem medicine ab omnibus artibus factivis et speculativis. Et principium principis extra illi; et dicitur quod hec diffinitio est diminuta. Diminutionem vero eam occultavit. G. in textu lingua que mutavit litteram b. dicit enim quoniam b. apud arabes significat post eam coniunctionem. Et in hoc quod sequitur rememoratur hominis; et est in manifeste sunt omnes dictiones assumpte in ea secundum hoc medicina est scientia per quam preservatur et continuatur est sanitate hominis et per quam preservatur et continuatur est egritudine hominis et per quam preservatur et continuatur est dispositio in qua non evadit homo sanitas nec egritudo; et si genus medicine propinquo esset nominatum et diffinitur eius aggregasset. G. duo nomina et coniunxisset ea diffinitionis coniunctione unum quoniam genus non fuit ei illud nisi diffinire ipsis intendit ipsis nominibus ut intelligatur ex eis intentio generis propinqui eius et diffinire quod distinguit eam essentialiter ab aliis artibus cooperatis sub genere eius.

Reputatur autem quod in hac diffinitione est assumptum quod est contrarium sermoni eorum qui dicunt quod sanitas et egritudo duo contraria inter que non est medium. Et in eo de dispositione que non est sanitas nec egritudo putatur quod ipsa est medium inter eas; quidam tamen affirmant huiusmodi dispositionis inventionem per alterationem tamen corporis ex sanitate ad egritudinem et econverso. Hec enim dispositio transit per medium que est dispositio tertia; et si ipsi intelligerent ab eorum impositione dicentis et a G. per quod dixit eorum ambiguitas removeretur. Quod est quia eorum vult quod impossibile est accidere sanitatem et egritudinem sic removeri et sit in eo tertia dispositio in qua non sit preservatio sanitatis nec preservatio egritudinis. Et hoc est unum. Et G. vult per dispositionis corporis que nec est sanitas nec egritudo dispositionem in qua sit sit egritudo et sanitas et una eorum in una hora et alia eorum in alia hora aut preservatio ... eorum aut secundum semitam permixtionis aut incinitatis. Et propter illud non sermonavit G. iudicium secundum inventionem huius dispositionis sic sed narrat dictorum quod significat illud quod dixi. Et est sermo eius non evadit et exponam illud in eo quod futurum est de sermone eius. Et hoc est impossibile est et non est ei apprehensio et sermo autem ne dum quod necessariam facit contradictionem quod est quia intelligitur ex sermone eorum quod corpus alteratur a sanitate ad egritudinem et ex egritudine ad sanitatem et quod in hac alteratione possibile est invenire hec duo contraria aut in partibus corporis longinquis aut in diversis horis. Et immaginetur scilicet sanitas et egritudo quoniam alteratur ab ea corpus necesse est ut addatur et diminuatur eius diminutione usque quo evanescat. Et necesse est ut addatur altera et magnificetur eius additione usque quo compleatur esse eius et hec additio et diminutio inveniuntur sit. Hec igitur dispositio tertia quam dicit G. convenit sermoni eorum. Et eorum qui non prohibuit nisi ut dicatur quod inveniatur corporis dispositio tertia divisa sanitati et egritudini scilicet ut sit tertia dispositio quorum unaquaque earum sit sub genere suo equalis coordinata alterius. Nam sic prohibuit eorum dici hanc intentionem. Similiter et G. prohibuit eam dici. Dictio igitur unius est convenientes et diversitas est ablata inter eos. Quoniam sit in sermone G. facere illos opinari

Scientie igitur nomen commune et non proprie audire oportet. G.

reprehendit diffinitionem G.

complet diffinitionem

solvit

declarat possibilitatem

Capillorum uero et unguium non regimen est ad hoc gratia sola. G.

Capillis autem et unguibus non est regimen in usibus corporibus suis et non est eis u[tilitas] et secundum tamen. H. Capilli et ungues generantur animalis quod expel[lit] non ad corpus existencia expulsionem contra. et iterum qui generat eos est non. quia eis ex capitis uirtutes innate non conueniunt eis eradicantibus uirtutes. et in hoc quod capilli et ungues sunt magis dicentes minoris membris sicut pili palpebrarum et superciliorum. ita quod sunt membris .v. species. melior autem quod sunt radices. deinde que nascuntur ex radicibus. deinde in quibus sunt uirtutes innate et uirtutes autem uincentes eis eradicantibus. deinde illa in quibus sunt uirtutes uiciate tantum. deinde capilli et ungues in quibus non sunt uirtutes innate nec conueniunt eis autem uirtutes.

Hec quidem precium sunt dicere signa non unius corporis. sed eos deinceps dicere. G.

Iste quidem sunt species membrorum et nos sumus narrantes preter illud signa que significant complexiones unius cuiusque eorum. H. Post quam diuisit membra per uirtutes eorum quibus efficiunt operaciones suas. et non uirtus non per similia eius est et complexionis sue premittit signa significancia complexionum cuiusque eorum ille. et significancia complexionis eius mutacionis.

Principium autem actionibus nobis ponentibus. sunt .v. innata gratia cognitionum eius. primum quidem totius capitis disposicio. secundum sensibilium operacionum uirtutes et uincium. tercium operacionum principalium et quintum uiliuum. aliud est genus in hiis omnibus generibus ab hiis que extrinsecus ei accidunt alteracionibus. G.

Et incipiamus rememorari signa significancium complexiones cerebri. et gratia quod signa innata sunt uiue .v. unum eorum est disposicio totius capitis. secundum est certificacio actionum quibus sunt operaciones et corrupcio earum. et tercium est certificacio actionum eius sensibilium et earum corrupcio. et quintum est certificacio actionum quibus fit regimen et earum corrupcio. et quintum est certificacio uilium actionum quibus fit regimen eius uiliuum et corrupcio earum. et hoc est aliud genus abiectis omnibus que narrauimus. et est quod accidit cerebro de mutacione exteriori que mutat complexionem. H.

Cerebrum est capitis medulla. et signa significancia complexionem eius uile et difficilitate passionis eius et significancia complexionem eius que mutantur. sunt .vi. species .v. earum supra sunt habeo. et sexta est supra erudelitate passionis ipsius et difficilitate passionis ipsius accidentis intrinsecis extrinsecis sicut aer. et .G. determinabit unum quemque istorum in eo quod futurum est. de forma capitis.

Totius quidem capitis disposicio ex magnitudine et figura eius et capillorum accipitur

de sig[nis]

.II.T.

Pilositas capitis totius sit excepto ... eius et sit eius quod est supra et extra. G. capillis. H. Et hic primo dicit quod dispositio totius capitis sciatur ex tribus rebus scilicet quantitate eius et figura ipsius et eo quod est supra et extra capillis.

Parvum non caput penitus compositionis cerebri proprium est signum. G.

Caput quoque parvum est signum proprium malicie forme cerebri. H. Ab se faciendo dicit. G. quod parvum caput est signum proprium male forme cerebri. Et causa illius est compositio ventriculorum cerebri et debilitas eorum que generantur ex cerebro declivis et nucha. Quod est quia si radix est parva tunc quod nascitur ex ea est parvum. Et secundum parvitatem eius contractura ventriculorum eius et meatuum ipsius. Quando non est spiritui aliqua latitudo magna conveniens. Et caput quod parvum generaliter parvitate nimie. Quod si fuerit eius cum illo est inconveniens est malicia informationis cerebri maior. Et in ... est quod parvitas capitis compositionis ... quod ab illo ut malicia forme cerebri comperitur.

Magnum vero non excessive bone compositionis est signum. Si autem propter vehementiam forte est magnum eius quod non est valde in ... multa et bona operantis bonum est signum. Si non propter solam nimie multitudinem non bonum est signum. Declarandum est quod causa existentia et exitus que ab eo nata sunt. Si fuerit si bone forme est. Scilicet bonum est hic signum. Huius non que ab eo nata sunt ut si collum forte est et valvis ossibus optime disposite est. Et si hoc quod est eius ... est et plenum et munditum. Figura vero capitis fuerit est velud si videas speram per statum certam excursis parte levitur compressam. Necesse est scilicet hic tales gibbosa que sunt ... posteriora sint et anteriora. Interiora non sint que exeuntibus parte. G.

Et caput magnum non significat ... bonitatem forme cerebri. Quod est quia magnitudo eius non pervenit non excitare loci et exitum et usum eius manifeste sua que operata est nimis multa bona tunc est signum bonum. Et si non pervenit non propter multitudinem nimie tantum tunc non est signum bonum. Et quod ut dixi

guit in ea per figuram et per res que nascuntur ex capite. propterea quod ut consideres an sit forme bone an non. forma enim bona est bonum signum super per ea vero que nascuntur ex capite est ut consideres an grossum sit collum forte et dispositio reliquorum ossium sit melior dispositione et omnis unius grossi fortes ac non. et forma quam appellamus capiti est. quod tu existimes speram cera sane rotunditatis cuius duo latera sunt parum compressa. una quidem existit capitis talis speris perculdubio que necesse est quod sit eminentior parte capitis et posterior ipsius magis exiens extra rotunditatis spere et duo latera eius sunt magis intrantia et propinquiora ad planiciem. H.

Ex isto toto sermone intelliges quod ex signis bonitatis forme cerebri est magnum caput quod est secundum quod exemplificavit in forma cera et cum grossitie colli et reliquorum iuncturarum et ossium. et magnum caput quod est secundum dimensionem et cum subtilitate minoris et collo et ossibus tunc est signum malicie forme cerebri. et malicia forme eius apparet secundum quod est in illo de additione vel di minutione. quod est quia bonitas cerebri fit a forti virtute et materia non obediente. et malicia forme eius quod est cum magnitudine signum capitis signum quod sit debilis virtus quia materia non fuit obediens. secundum quod ad illo multiplicavit compositionem.

De forma occipitii.

Sed cum sinciput occipitium eminentia sit minor aliena. considera et iuncturas et collum et aliis ossibus secundum veritatem si vero hiis scilicet humiditatibus indiget minime non virtutis in bestialitate talis fortis est. hec. In pectoribus vero existentibus instrumentum est prius in pluribus vero sinciput occipitium indigentia in bestialitate eorum que dicta sunt sequitur et raro valde non tale quod. Et grossities sinciput occipitium considera caput eodem non eisdem in toto in magno nato declaratis in pluribus vero et hec bona forma forte parte phalidos et bonum signum. quod quidam medicorum posteriorem cephalicam nominat. quando dicitur est posterius declaratur. forma sit ne lud lauda. littera. A. [illegible] commissura. Et spine non prius hec ipsi est et pilla omnium secundum totum aliis corporis fuit iuncturarum ac cerebri ipsa non prior ipsi sed se in omnibus similibus. propterea aucem

Sextum participat multorum non operantium. sic quod anterius sextum quod plurimorum paucorum non operantium. igitur hec tibi disposita prestant huic nisi sit unumquodque per partes. Hec eadem non in anterioribus capitis eorum quod sit fronte declinantes sit huius quod superius ad partem et magis nunc contra nobis respicientibus et significant et qui sit in huius sextus scilicet visus gustus et odoratum alterutrum non sit cognoscere et sibi invicem attestantur et a principio nata primum virtuti et vicio et partibus huius habeo nata sit. G.

Quod si in dorsis eminentie que est posterior capitis [illegible] contra illo in dorsis et ossibus et collo. Natura sit illa declinatione tunc et preveniunt illa dispositione non eminentie [illegible] non ex debilitate [illegible]. et si iste res que narravimus sit declinare dispositione [illegible] tunc scias quod radix est debilis et in pluribus dispositionibus sequitur diminutio [illegible] occipitii debilitas huiusmodi rerum que narravimus. et non significant res eadem cadit et [illegible] illius in raro. quoniam [illegible] occipitium capitis vehementis eminentie tunc contra [illegible] quod declinare [illegible] declinationibus in capite toto quod est magnum et invenies [illegible] in pluribus dispositionibus sit posteriore parte cerebri. et quod [illegible] ex ea parte qui est [illegible] bone [illegible] quod est signum bonum et quidam medicorum nominant hanc partem cerebri cerebellum [illegible] et declinantibus [illegible] consimilia que assimilantur laude [illegible] et [illegible] radix [illegible] radix ei tunc est radix omnibus [illegible] quibus fit voluntarius motus [illegible] alias [illegible] non [illegible] pauci [illegible] ad [illegible] sic ex altera parte que est [illegible] parte [illegible] valde [illegible] et [illegible] pauci [illegible] motus. [illegible] iste due partes sit dispositionibus bona sit res que [illegible] eorum [illegible] et omnia que [illegible] et declinavimus [illegible] posterioris partis capitis [illegible] parte capitis [illegible] significat in sensibus que sit [illegible] parte capitis et [illegible] gustus olfactus. iste due res significant esse se ad invicem [illegible] significat et testificantur radicis rectificationem et corruptionem [illegible] et radix ipsa testificatur corruptionem rerum que [illegible] et rectificationem eorum. M.

Si fuit memor [illegible] de expositione [illegible] iste [illegible] intellectus tibi ita quod non indigebis expositione meo. [illegible] consideratione [illegible] bona [illegible] laude est [illegible] quod complevit.

et testificantur sibi ad invicem

excusat se de expositione.

exponit [illegible] laude.

tres species significat. quarum una est dispositio totius capitis. et secunda est rectificatio actio-
num quibus fiunt operationes et corruptio earum. Iste operationes sunt que fiunt per
nervos. quoniam enim ossa et nervi grossi sunt et fortes sunt operationes fortes. et cum
capitis est vehementes. et quando sunt subtiles debiles sunt operationes et cum est minus
tertia est operationum scilicet rectificatio et corruptio earum. et ego exponam ista
in eo quod futurum est paulo post exponam ultima magis et meliorem.

Principalium vero operationum virtus et initium est de partibus solius
cerebri sunt cogitationes. Voco autem has principales operationes eas
que a solo principio fiunt. G. Rectificatio autem operationum quibus fit
regimen et earum corruptio significat
radices solius ita quod non alia etc. et significatio per actiones quibus fit regimen sunt
operationes ipsius radicis solius. H. Virtus propria cerebri et est me-
dulla capitis. huius enim medulle sunt concavitates scilicet ventriculi et in ea est rethe
ex arteriis mirabile. quod fit in ea non rethium sed admirationem ingreditur
et ponitur est sub ea et replet est quod est intus de medulla capitis. et continent ipsas
duo velamina mirabilia. et sunt ei ab anteriori parte duo ventriculi quibus fit
imaginatio. et in medio eius est ventriculus quo fit cogitatio. et in postremo eius est ventriculus
quo fit rememoratio. et per ipsas totas sunt virtutes quibus fit regimen. et iste virtutes in-
fixe sunt in eo et sunt sub eius quod est. quod vitalis spiritus vel spiritualis digeritur in rethibus
suis ipsius cerebri involutis ab arteriis. et generatur ab eo in cerebro animalis spiritus. et
per virtutem spiritus fit penetratio virtutum cerebri ad reliqua membra.

Facilis quidem intellectus subtilitatem substantie cerebri est cognitio. tarditas
vero intellectus pinguedinis. G. Et perseverantia quidem mentis et sollertie
significat quod substantia cerebri est substantia subti-
lis. et tarditas mentis significat quod substantia cerebri est grossa. quod ipse fit huius eius velo-
citas discipline ipse velocitate sigillationis formarum rerum. H.

Intelligere subtile in hiis sermone prima et clara substantia et grossa et turbida substan-
tia. quoniam enim substantia cerebri est prima penetrant in ea virtutes anime. et quando est turbida
difficilis est penetratio earum in ipsa.

Facilitas vero discendi est mollis. et memoria permanentis. G.

Et velocitas discendi significat quod substantia cerebri est ... velociter suscipit sigil-
latio rerum. et bonitas servationis. scilicet memorie significat quod sunt eius est sicut ... firmi-

Quando sunt cerebri est mollis clara prima festinat in eo sigillatio formarum. H.
rerum. quod ipse fit huius eius velocis discipline. ipse velocitate sigillationis
formarum rerum. et quando est non mollis et turbida fit difficilis sigillatio in ea formarum rerum.
et quando sigillatur in ea formae rerum tunc bene retinet eas et firmiter. nota etc.
sicut est et est bonitas servationis eius quod servatur in quo in ea sigillatur est et si non servat

eas nociva sunt eius fluida. quia est illa materia fluxionis eius. scilicet sunt sigillationes ad deforis et apparent est ex toto quod precessit. scilicet quod claritas substantie cerebri fit ex qualitate complexionis eius proprie. et quod turbulentia eius fit ex mutatione complexionis eius ab eo quod est nocivum ei. et quod retentio eius quod retinet id quod sigillatur in ea ex foris signum quidem siccitatis cerebri. et fluxibilitas eius humiditatis.

Sicut et difficultas discendi duritie, oblivio vero fluxus. G.

Et similiter tarditas discendi signum quod substantia eius est materia difficilis susceptionis formarum rerum. et oblivio signum quod substantia eius est ebrida fluida cum non est firmitatis. H.

Iam precessit expositio huius sermonis.

Et bene mobile in opinionibus est calide. manens vero frigide. G.

Et multitudo opinionum et permutationis in voluntatibus signum quod substantia cerebri est subtilis calida. et fixio in positis signum quod substantia cerebri est frigida. H.

Intellige ab eo sermone eius calida aut frigida aut humida aut sicca. scilicet quod in complexione eius composita ex quattuor qualitatibus vincat id. nam si dixero calida tunc caliditas qualitas est augmentata in eo. et si dicimus frigida. tunc qualitas frigiditatis est augmentata in eo.

Adhuc vero in unoquoque duo quidem genera cognitionum que ex priori suscepi dicere. unum quidem intus. alterum vero extrinsecus accidentium. erit autem communis deuctus id. G.

Et in quantum in unoquoque remanent duo genera ex generibus signorum que primum secundum me dictorum in principio mei sermonis. quorum unum est genus operationum intus et alterum genus est quod occurrit capiti extrinsecus. et ego ponens sum sermonem meum inmutabiliter sermone communi. H. Hic sermo est intelle-

Nam si eucrton cerebri existit scilicet in medio. qualitates omnes ea que dicta sunt habebit cum ... et mensura. et superfluitates quarum propria lac aut nares aut aures purgat et habebit moderate et immune leditur ab omnibus que extrinsecus calefaciunt et frigidant et desiccant et humectant. G.

Dico quod quando cerebri est temperatum in qualitatibus mediocriter. tunc omnes res quas diximus sunt in eo per equalitatem. et superfluitates quas expellit ad fauces et ad aures et ad nares sunt per equalitatem. et fortasse

n[on] uenit ei nocum[en]t[um] ex reb[us] q[ue] occ[ur]unt capiti ex[tr]insec[us] exc[e]p[tis] q[ue]
calefaciu[n]t ip[su]m [et] infrigidant ip[su]m [et] exsiccant ip[su]m [et] humectant. H.

Co[m]p[lexi]o cereb[ri] in[fantis] e[st] ut sit caliditas [et] frigiditas pauciores q[uam] sicci-
tas [et] humiditas, sic[ut] in eo augmentate p[ar]um. [et] h[oc] q[uod] [con]p[lexi]o nomina-
e[st] q[ua]l[itas] [con]pac[ti]one sui ad cereb[rum]/ q[uod] e[st] [con]ueniens illi sub[stanti]e.

Talib[us] q[ui] in infantib[us] exeu[n]t capilli fiu[n]t subrufi. pu-
eris u[ero] subrubei. p[er]fectis u[ero] rubei. me[lancolic]i u[ero] q[ui]dam exeuntes
c[re]spor[um] [et] simplicium/ u[el] calui fiu[n]t facile. G.

Et c[aus]a e[st] h[uius] disp[ositi]o capilli qui nasc[untur] s[ecundu]m cap[ut] c[um] d[omi]n[u]s infans e[st] decli-
nat ad flauidit[at]e[m] q[ue] t[ra]hit ad citri[ni]tate[m]. Cu[m] ergo fit puer tu[n]c capilli
declinant ad flauidit[at]e[m] q[ue] t[ra]hit ad rubedine[m]. [et] cu[m] ipsa p[er]uenit ad
disp[ositi]o[n]e[m] [con]plementi tu[n]c capilli ei[us] fiu[n]t flaui tendentes ad rubedine[m]
[et] t[un]c illo me[lancolic]i int[er] illos qui su[n]t c[re]spi [et] int[er] capillos planos. [et] n[on]
fortasse ei c[aus]a e[st] h[uius] disp[ositi]o aduenit caluiciu[m]. H. Diuisit
G. in h[oc] s[er]mone etate[m] in facie ad etate[m] infacie [et] ad etate[m] pueric[ie]
[et] dedit sig[na] pilor[um] significanciu[m] q[ua]litate[m] [con]p[lexi]onis cereb[ri]. [et] in[tentio] e[st]
[con]uenit pilos capitis t[ame]n. [et] s[er]mo ei[us] e[st] intellectus.

Audiuisti u[ero] o[mn]e q[uo]d dicere e[st] q[uo]d dicendu[m] e[st] de cognic[i]o[n]es/ [et] i[n]
bu[s] te[m]p[er]atis habitacio[n]ib[us]. G. Et o[mn]e ut intelligas o[mn]e q[uod]
narraui [et] narrabo
ex sig[ni]s s[ecundu]m q[uo]d s[er]mo n[oste]r n[on] e[st] n[isi] in eo c[uius] habitacio e[st] regio eq[ua]lis. H.

Regio temperata — Regio te[m]p[er]ata e[st] q[ue] e[st] in fine climatis t[er]cii [et] q[ue] e[st] i[n] climate q[ua]r-
to. [et] melior ear[um] o[mn]iu[m] e[st] q[ue] e[st] a p[ri]n[cipi]o climatis q[ua]rti us[que] ad mediu[m]
climatis e[ius]de[m]. [et] melior ear[um] o[mn]iu[m] regionu[m] q[ue] e[st] detecta q[uam] mo[n]-
tes n[on] cooperiu[n]t. c[on]s[ilicet] ... [et] colles ampli s[unt] [et] n[on] e[st] ...
alti ... [et] ex eis q[ue] s[unt] de[cli]nores ad clima t[er]ciu[m] melioris eq[ua]-
litatis e[st] q[ue] e[st] sup[er] mare sals[um]. [et] s[er]mo ab[s]o[lu]to regio te[m]p[er]ata e[st] s[ecundu]m
c[um] aere n[on] uincat aliq[ua] q[ua]lit[as] q[ua]tuor/ [et] sig[na] q[ue] s[unt] significancia mutant[ur]
s[ecundu]m mutacio[n]e[m] [con]p[lexi]onis regionis s[ecundu]m ea q[ui]b[us] maiie occ[ur]rit aer [con]tine[n]s
[et] sic color cutis [et] pili in mutacionib[us] a[liis] ex quib[us] n[on] apparet n[isi]
opacitas ear[um] p[ro]p[ter] q[uod] in p[ri]m[i]s aer [con]tine[n]s n[on] s[unt] ...

Queq[ue] u[ero] s[unt] capillos n[on] in regionib[us] t[ame]n/ s[ed] i[n] h[ab]itor[um]
te[m]p[er]an[ti]a [con]p[le]xio[n]e[m] h[ab]ent te[m]p[er]ante[m] eor[um] q[ue] s[unt] cerebri. G.

Intellige ergo ... s[ecundu]m q[uo]d s[er]mo n[oste]r e[st] ... q[ue] ex[is]tis sig[na] s[unt] in capill[is]
... eo q[uo]d narrauimus de diu[er]sitate regionu[m] s[ecundu]m q[uo]d [con]p[lexi]o climatu[m]

conveniens sit complexioni cerebri. H[aly]. Capilli generantur ex vapore fumoso resoluto a chimis que sunt in membris. dicit ergo G[alenus] quod si certificatur eorum significatio non quando chimi sunt secundum similitudinem complexionis cerebri. requiritur ergo quod significatio capillorum si certificatur non regio sit equalis et complexio chimorum sit secundum similitudinem complexionis cerebri. quod si diversificatur non erit significatio eorum indicativa. cum ergo regio est equalis et complexio cerebri est equalis et complexio chimorum equalis est vapor fumosus qui est materia pilorum equalis in medio illius qui est adhustus magis et in medio illius qui est grossus albus. Propterea ergo capilli qui declinant ad flauiditatem que est tendit ad citrinitatem in etate infancie significant equalitatem complexionis cerebri. et quando fit puer augmentatur caliditas et fiunt capilli declinantes ad flavitatem et qui declinat ad rubedinem. cum ergo fit fortis caliditas eius in etate adolescentie fiunt capilli declinantes ad rubedinem et sunt propter equalitatem medie sive medii inter crispos et planos. iste ergo significationes capillorum quando regio est equalis et chimi sunt equales. significatio mutantur ab illo et regio est equalis et chimi sunt equales significatio mutationis complexionis cerebri et declinationis eius ad partem ad quam declinant capilli.

Si vero calidius temperato fuerit cerebrum sed non alterius oppositorum excessu sicut plurimum fuerit calidius fortiora omnia que dicta sunt et dicenda fient signa sed non sicut habundantia excedente lenitatis commensurationis non habito sit in omnibus que dicenda sunt in partibus earum que in omnibus temperanciis dicende sunt cognitiones. G.

Quod si cerebrum calidius sit temperato et est in humiditate et siccitate temperatum si superfluitas calefactionis eius secundum equalitatem est superfluitas multa sunt ista signa que narrabo parte fortia. et si superfluitas calefactionis eius secundum equalitatem est superfluitas pauca sunt signa eius debilia. et in modo isto commensurationis in modo est in omnibus similiter que ego narrabo in omnibus sequentibus complexionibus. H[aly].

Postquam narravit signa complexionis cerebri equalis et complevit ea incepit narrare signa complexionis cerebri quando egreditur ab equalitate sua ipsa via. dicit ergo quod si egreditur ab equalitate sua ipsa via sunt signa qualitatis ad quam egreditur fortia. et si exitus eius est paucus sunt signa eius debilia. ita quod complexio in distemperancia est aliis membris.

Deinceps non signa eius quod incalescit calidius temperato prius dicta sunt rubicundiora et calidiora que circa caput omnia et que in oculis vene testales. Capilli horum natorum citius in capite nascuntur. mox quoque calidioribus existentibus vero tempora

ris nigri et fortes et crispi fuerint. Non multum vero calidioribus rubei quidem primum fuerint, deinde nigri fiunt. Excedentibus vero etatibus calvi et magis plurimum. Calidi superfluitates vero per palatum et nares et oculos et aures breves et digeste huius, quoniam irreprehensibilis sanum fuerit. Repleto autem alio capite contingit et maxime eis qui dietam negligenter observant. Hoc tale accidit. Plurima quidem scilicet non indigesta fuerit superfluitas.

Replentur autem et gravantur capita ex calefacientibus et potibus et odoribus et extrinsecus accidentibus omnibus calefacientibus, in quibus est et continens nos aer. Adhuc autem magis si non solum calida sit talium sed et humida. Cibus sompnis his temperantie durant, adhuc ne profundi ipsi fiant. C[ommentum].

Et hoc significat caliditas cerebri est eo quod nativitatem nigrorum quibus quod capitis est toto quod est in eo vehementis rubedinis est et vehementioris caliditatis. Et quod venit quod est in oculis declaratur. Si vero capitis eius est hec dispositio capilli nascuntur per nativitatem velociter. Et si est calidior temperato multum sunt capilli quod nascuntur super caput eius nigri fortes crispi. Et quando non est calidior eius multum sunt capilli quod nascuntur super caput eius in primis declives ad flavitudinem que tendit ad rubedinem. Deinde nigrescunt. Et quando excedit eo etas iuventutis accidit ei calvicium. Et precipue cum est caliditas in cerebro cum multa superfluitate in faucibus et naribus et oculis et auribus. In hiis autem hiis dispositionibus sunt pauce superfluitates digeste dum primam ... Sextum ergo quod significationes capillorum non certificantur donec regio equalis sit et complexio chimorum sit secundum similitudinem complexionis cerebri et non habet in se infirmitatem. Et ergo accidit ei in capite suo repletio et multotiens advenit ei illud et precipue cum non servat in regimine ... superfluitates in hiis locis maxime multiplicantur. Unum tamen non sint indigeste et accidit eis repletio et gravitas in capite ex omnibus calefacientibus sive sint cibis aut potus aut odores aut res que occurrunt extrinsecus ... aer continens nos et precipue si res iste cum caliditate sua sit humida. Et humiditas hec complexionis sufficit sompnus ... Et hoc est quod non ... ipsis ... generatur in eo. ¶

Ista sunt signa complexionis cerebri quando egreditur ab equalitate sua ad caliditatem

De signis

II. C.

et scilicet [illegible] convenientes ad ipsum scilicet addere caliditatis et est regio equalis. et vult
per pilos qui nascuntur super caput eius pilos barbe et [illegible] et au-
gmentum pilorum [illegible] et nativitate pilorum subtiliorum, pilos non habuit de-
inde nati sunt ei pili post nativitatem eius. et [illegible] absoluto [illegible] pili illi ca-
pitis notantur. intellige [illegible] necesse ut impleatur cerebri velocitate
[illegible] calidi[tas] [illegible] ad ipsum. ergo [illegible]
[illegible] replet [illegible] caput et redeunt [illegible]
[illegible] redeunt frigide [illegible] vaporis in balneo. [illegible]
[illegible] calidus vapor [illegible] balnei et redit [illegible]
frigidus [illegible] multiplicatur [illegible] et reliqua
que [illegible] sunt intellecta. Frigiditatis cerebri cogitationes.

Frigiditatis complexionis cerebri cogitationes sunt plurima superfluita[s]
[illegible] et capilli rufi et recti et manentes et
post multum tempus nascentes subtiles et exiles [illegible] et facile accidentis
frigidis leditur. et [illegible] lesionis catarris et coryzis
[illegible] tangentibus causa que est caput [illegible] inspicientibus ru-
bea. et [illegible] vene [illegible] et [illegible] significationes sunt.

Signa [illegible] cerebri que est frigidior [illegible] superfluitates in meatibus ce-
rebri [illegible] et quod pili plani flavi [illegible] adventu febri. et [illegible]
nascuntur pili super caput [illegible] hac complexione [illegible] nascuntur tempore magno
et [illegible] subtiles debiles et [illegible] ad ipsos lesio. et no-
cumentum [illegible] frigidis. et in hora qua advenit illi [illegible] nocumentum accidit
eis coryza et catarrus [illegible] et qui tangit caput illius non in-
venit caliditatem eius. et qui aspicit ipsum non invenit colorem eius rubeum
et vene que sunt in oculis non apparent [illegible] visu. [illegible] hac com-
plexione dormiens plus. P. Cum ergo est cerebri ab equalitate
sua ad frigus [illegible] processit.

Siccitatis cerebri cognitiones

Siccitatis vero cerebri cogitationes non superfluitas est [illegible]
[illegible] vigilantes sunt. et capillos fortissi-
mos habent. et citissime [illegible] nati [illegible] magis
quam [illegible] calvi [illegible] fiunt. Humiditatis vero cerebri capil-
li plani. et non [illegible] calvi fiunt. et sensus hebetes sunt. et [illegible]

recapitulat.

fluitas multa. Et hec de simplicibus distemperantiis sunt. G.

Signa autem cerebri quod temperato est siccius scilicet mundificatio cerebri et quod temperato est sic- cius scilicet mundificatio cerebri a superfluitatibus et claritas sensuum. Et habens hanc complexionem vigilat multum. Et nascitur sibi capud eius post partum nascitur capillis fortes valde et sunt spissiores et spissitudini quam planiciei. Et ventura accidit eis calvi- cium velociter. Signa vero cerebri quod est humidius temperato sunt quod capilli sunt plani et non accidit habenti ipsum calvicium. Et quod sensus eius sunt turbidi. Et quod superfluitates in meatibus cerebri sunt multe. Et quod sopor eius est continuus et multus. Iste igitur sunt complexiones cerebri simplices separatim. [illegible]. Sunt complexiones sunt .ix. una equalis et .viii. egredientes ab equalitate. Egredientium ab equalitate .iiii. sunt simplices. Et sunt ille in unaquaque quarum vincit una quatuor qualitatum ex qualitatibus .iiii. Et sunt iste calidum et siccum et frigidum et humidum. Frigidum et siccum. Calidum et humidum. Et cal- vicium quod accidit ab siccitate propter grossitiem vaporis fumosi. Et absorptio eius fit a caliditate que comburit ipsum et destruxit eius grossitiem et exsiccavit et exsiccare ipsum et destruxit grossitiem eius. Et oportet ut intelligas in unaquaque harum complexionum cerebri .ix. sunt equalitate regionis et declinationis temporum venientes ad declinationem complexionis cerebri. Et complexio quidem que est sicut in .iiii. et quinque est .iiii. Reliquarum complexionum egredien- tium ab equalitate sunt .xvi. vel .viii. cum .iiii. et .viii. sunt in .iiii. Et accidit quamvis ut sit malicia complexionis in uno vitio cerebri absque quibusdam et in quibusdam re- tinentur eius aut venarum eius. Est ergo duplex id est per partem cerebri eveniunt ex eo multe species ex sensibus complexionis cerebri egredientis ab equalitate. Et per hunc modum intel- ligere malicias membri et memorie toto. Et sermo eius est intellectus multis complexionis cerebri egredientis a temperamento. Et ipse quidem iam narravit ex eis .v. una equalis et .iiii. simplices que sunt calidum frigidum humidum siccum. Et ponit unicuique harum .iiii. duas maneries earum paucis et earum multis. Et docuit signa earum. Et ipse quidem ut rememoraretur quatuor compositarum. Et facit sermonem de qualibet earum.

ponit numerum complexionum simplicium et composi- tarum.

ponit causam calvicii.

reperit conditiones pur- tractas observandas.

subdividit compositas.

variat expositionem.

recapitulat et quoniam addidit.

Sunt .iiii. et sunt ille in unaquaque quarum vincunt due qualitates ex qualitatibus .iiii.

calide et sicce cerebri signa.

Composita quidem calida et sicca prima quidem est per quam habundantes sunt in superfluitatibus. Et pertinet sensibus et vigilantissimus et cal- vus fuit citius prima tamen grossitie capillorum citissima est eius et plenissima et magis capilli et crispi fuit et cali- ditate cum gestibus capud et rubigo usque ad statum temporis. G.

hic de compositis dicit paucis superfluitatibus.

a superfluitatibus et corruptibilibus.

arte grossitiei.

Composita autem quidem prima est calida et sicca. Quam vincit hec complexio sunt cerebri sunt meatus eius mundi a superfluitatibus et sensus eius clari et habens hanc complexionem est plus vigilans quam alii homines. Et accidit ei calvicium velociter. Nativitas autem capillorum in primis mensibus est velox valde. Et sunt illi spissi et fortes et nigri et crispi. Et quam tangis capud eius invenis ipsum calidum. Et quam aspicias colorem eius invenis ipsum rubeum et hoc est dispositio eius usque ad ho- ram status adolescentie eius.

Iam diximus in eo quod preterit quod equalitas complexionis cerebri probatur ut sit equalitas diminute caliditatis et siccitatis, scilicet addite frigiditatis et humiditatis. Contrario vero que vult quod primo quidem ponit ut humiditate et infrigidatione perficit accidentia superfluitas caliditatis et siccitatis a ratione ex quibus rectus cerebri est contrarie. Et secundo vult quod primo ponit ut infrigidatione et humiditate perficit accidentia caliditas motus cerebri ex calore et siccitate. Sed quoniam duarum sententiarum sit prima quidem indigens medicine, ut sciatur quod complexio cerebri illius est frigidior et humidior, ergo est calidum et siccum. Tertia ergo dicit certum multo abeo quod ei naturale est et superius manet super sanitatem quandam. At superfluit caliditas eius et eius siccitas. Sed ergo non ponit secundo complexio eius calida et sicca magis sit cum addicione et diminutione,

Si vero humiditas accedat caliditati paululum superegredientibus utrisque mediocritate, fit bonus color et caliditas, et oculis vene magne, et superfluitates plurime mediocriter digeste, et capilli recti et subrubei, et non calvi fiunt facile. Replentur autem et gravantur capita a calefacientibus. Si vero humiditas multo magis statum superhabundaverit, habent superfluitates. Qui vero ad plenum humiditatis et caliditatis veniunt, egri sunt hiis capite et superfluitatibus plenum et facile excalefacientibus et humectantibus leditur. Noctibus vero hiis sompnolentur. Optime vero in borea degunt, nec exercitari possunt utiliter ad multum, et ad sompnum convenientes sunt ipsi vero, et gravantur dormientes et vigilantes, et fantasias vident, et sensus est imperfectus. Si vero multum est temperato calidius cerebrum, parum vero humidius, remanebunt calide cerebri omnes cognitiones; manifestabuntur autem eis leviter humiditatis cognitiones velud egritudo. Et similiter quod sit humidius cerebrum paulo, non calidius, manifeste quod erunt et vehementes humiditatis, leves vero caliditatis cognitiones, quod frigiditates in

tedium. et signa erunt intestina(?) . si non remisse remit-
tuntur. et signa cerebri [illegible] hec in omnibus complexionum distemperantiis.
C.

Si autem calida est complexio cerebri et humida, et est superfluitas ... ab equalitate
superfluitas parva, tunc exigit humiditas eam ut sit boni coloris. et qui
tangit caput eius invenit ipsum calidum. et quando consideras oculos eius invenis
in eis venas grossas et invenis superfluitates in meatibus cerebri. et eo mul-
tas digestionem ad dispositionem que est pauca. et invenis capillos flavos
qui tendunt ad rubedinem. et non accidit habenti hanc dispositionem calvicium cito. et
accidit repletio et gravitas in capite eius ex rebus calefacientibus. et ... pene
si accidit ... hac calefactione humiditas. et multiplicantur superfluitates in me-
atibus cerebri ... et quando est superfluitas humiditatis cerebri et caliditas eius ab equa-
litate exiens est superfluitas magna valde est habens eam ... in ...
tas in capite suo. et superfluitates in eo multe. et pervenit ad ipsum
lesio et nocumentum ex rebus humectantibus et calefacientibus. et in diebus est ex
nocibilioribus rebus et magis nocivum hanc dispositionem habentibus. et melior
dispositionum eius est quando flat septentrio. et non potest longo spatio manere vigi-
lans. et quando ... sompnum accidit in eo subeth et vigilias et ymagi-
nationibus ... et visus habentis hanc dispositionem est turbidus. et sensus eius non est
clarus. et si superfluitas calefactionis cerebri ab equalitate est multa superfluitas et su-
perfluitas humiditatis eius est ab ea parva, tunc signa caliditatis cerebri vincunt et cooperi-
unt eius signa debilia ex signis humiditatis cerebri ab equalitate exeuntibus. et similiter
si superfluitas humiditatis cerebri exeuntis ab equalitate est superfluitas multa
et superfluitas caliditatis eius est superfluitas pauca, tunc signa humiditatis in
habente ipsam forciora sunt manifesta, et signa caliditatis sunt debilia occulta.
et iste est sermo communis in omnibus complexionibus compositis. Hec. Quando complexio
cerebri est exiens ab equalitate sua ad caliditatem et humiditatem, tunc ... est quod
exitus eius ad caliditatem est multus ... exitus eius ad humiditatem parvus ... tamen humiditas
in eo est multa quando ipsum est humidum. et humiditas quando est cum caliditate colla-
udabilitas eius in additione et diminutione. et tollitur ... additio cali-
ditatis eius et diminutio eius ... potest in cerebro ut sint ei multe ...
et diverse in additione et diminutione caliditatis et humiditatis. et iam docuit G.
canones signorum ... et quando ventus meridiei est calidus
et humidus ... quando flat nocet cerebro eius est hec dispositio vel complexio. quando ad-
dit ei calorem et humiditatem. et quando ventus septentrionis frigidus est et sic-
cus ... quando flat ... confert cerebro eius est hec dispositio. quando minuit ex
calore eius [illegible] sua et ex humiditate eius sua siccitate. et secundum hec exem-
pla convenit tibi ut intelligas iuvamenta et nocumenta omnium que
occurrunt cerebro exeunti ... in omnibus complexionibus eius. et hec tamen est ... in his
temperatis que sustinent maliciam complexionis et ... sanitatis
que non sustinent maliciam complexionis. Frigide vero sicce cerebri signa.

Frigide vero sicce et sicce complexionis cerebri frigidum et sicci colore

perficiunt caput quod in principio est. ... non oportet meminisse eius quod in principio declaravimus de eis. considerandum autem quod ex humoribus est aliquando. quod autem ... sicci non habet superfluitates sed venas et oculos ... et a frigidis causis cito leduntur. ideoque reliquis ... sensum. aliud quod levissima sunt capita et non sunt superflue effluxiones. alii neque corizis neque catarris ... causis cito consumuntur. quoniam non eius in pueritia quod perfecti provectis non emarcescit cito quemadmodum ut videtur dictum cito senescere caput ... ideoque canescit cito. capilli vero eius nativis quod venit ... crispi et rufi. accedente vero tempore ... minuatur quod amplius siccitate quam siccitate non calvi fiunt plurimi. et si accidat siccitate quod amplius donari huic ... dicatur siccitate vero caliditate parum hic calvi fiunt. ¶

Complexio autem frigida et sicca quando vincit super cerebrum tunc ipsa ponit caput frigidum nulli coloris et quod facit ei nocumentum. hec complexio. vnde igitur oportet ut scias hanc quam ostendi et declaravi in principio sermonis mei super ... ut attendas considerationem tuam in complexione cerebri quando est mutavit caput et quod est in eo secundum complexionem corporum et in oculis quod huiusmodi hac complexione non apparet vene et properavit ad ipsum lesio et nocumentum ex frigidis causis. et propter hoc sanitas eius est instabilis sanitas diversa. quoniam quando est levis capitis valde et meatus eius mundi a superfluitatibus et quando advenit ei coriza et catarrus minor velocitate ex quibus causis et propter hoc in adolescentia ... et clari ... ex quibus non est infirmitas omnino. cum vero prevenerit cum eo etas extinguuntur et debilitantur velocius ex quibus causis et velocius senectus festinat ad ipsum in capite cum omnibus que sunt in eo et propter hoc cito advenit ei canities et tarda nativitas capillorum secundum caput eius ... valde et sunt subtiles debiles flavi ad crispitudinem declives. cum vero prolongatur cum eo tempus et victoria siccitatis est amplior quam victoria siccitatis non accidit ei calvities et si accidit ei diversus illius donec victoria sit siccitatis super humiditatem multa valde et victoria frigiditatis super caliditatem pauca

accidit ei calvicium. H. Cum igitur egreditur cerebrum ab equalitate sua propria ad frigiditatem et siccitatem, tunc manifestum est quod frigus eius est additum. Ab eo quod oritur et siccitas eius est superfluitas (?) sic contingat ut complexio sit chimorum secundum modum huius necessario. pervenerunt ab eis nullo signa que dixit. G. Vult (?) hec complexio est sensuum vera, et item difficultas motuum nimio est. accidit ab ea, et quoniam superfluitates sunt minores, et propter illud non specificavit ei. G. species diversitatis istius complexionis sicut fecit in complexione calida et humida.

Humide et frigide complexionis cerebri signa.

Humide vero et frigide complexiones cerebri generant (?) facientes dormientes et sompnolentos, et inutiles sensibus, et facile pacientes a frigore, et facile repletos capite, et facile pacientes catarrum aut corizam. Nec calvi fiunt huiusmodi. G.

Complexio autem frigida et humida quam invenit superfluitas cerebri [illegible] humiditate propter profunditas sompni et sompnus eius [illegible] est malus, et superfluitates velocit[er] (?) [illegible] et pervenit ad caput frigus eius, et accidit meo (?) repletio [illegible] advenerunt coriza et catarrus. Et non accidit in humiditate hac complexionis calvicium. H.

Cum egreditur cerebrum ab equalitate sua ad frigus et humiditatem tunc fit nimie declinationis ab equalitate vera [illegible]. Si autem additur [illegible] eius ad [illegible] cadit hic ea in apoplexia et similia ei. Et [illegible] est huius complexionis diversitas in additione et diminutione quam necesse fuit. G. Narrat [illegible] quod si additur frigus eius et [illegible] humiditas cadit hic ea in paralisim aut in apoplexia aut in morte. Et igitur illud ita fit tunc quod quantitas [illegible] ad frigus et humiditatem est parva [illegible] et sequitur [illegible] actio quam nominavit. G. Et non [illegible] dixit quod dicit in complexionibus cerebri ix. non est eo fit complexio ut complexio chimorum declinet, sic est declinatio complexionis cerebri, ut fit complexio equalis regionis. quod est quia non est quod prohibeat quin fit complexio chimorum declinans ad caliditatem et complexio cerebri declinans ad frigiditatem. Non igitur sequitur illa actio complexionis cerebri frigidi. Aut fit complexio chimorum declinans ad caliditatem et sic, et fit complexio cerebri declinans ad humiditatem, et tunc non sequitur [illegible] actio cerebri humidi. Aut fit complexio chimorum declinans ad calorem et sic, et complexio cerebri declinans ad frigiditatem et humiditatem, et non sequitur [illegible] actio frigidi cerebri et humidi. Et [illegible] diversis [illegible] complexionis et diversis [illegible] regionis inhabitare. Et resistunt quedam hanc rem quibus [illegible]. Et propter illud quando [illegible] complexionum cerebri declinat ad maliciam complexionis tunc [illegible] ut declines complexionem chimorum ad [illegible] ei [illegible] expelles propter illud nocumentum descendens ad cerebrum [illegible] ad [illegible] facit iuvamentum magnum, et ex rebus quae [illegible] in cerebro est aer continens nos [illegible] exterioribus. [illegible] quando aer pervenit ad ipsum absque mediis ex auribus et naribus et exterioribus, et iam declaravit G. in libro de habitu (?).

Hec igitur sunt signa earum que in cerebro causantur (?). G.

[Margin:] visitant signa [illegible]
[Margin:] visitant signa [illegible]
[Margin:] concludit autem
[Margin:] recapitulat

Ista ergo sunt signa sanitatis complexionis cerebri. H. Iste sermo habet duas expositiones una quarum est ut intelligas propterea quod ergo signa ... complexionis cerebri .vi. et tollatur ut intelligas prius signa supra extrinsecus non cerebri. et signa supra extrinsecus que occurrunt ei extrinsecus tantum.

Ex hiis ergo redeas ad unumquodque egritudinum istarum scies cognitiones cerebri sufficientes te dicere ad ea. sufficiet ergo si locutus sum dicere. G.

Quando ergo vis scire complexionis status ex instrumentorum suorum tunc incede per semitam qua processisti in extrinsecus signorum cerebri et permuta ea ad ipsa et sufficiet tibi ut rememoreris tibi et oculorum tantum. H.

Sensus scilicet v. et omnes inventi sunt in capite. et G. dicit hic sumere quod una co gitationis sunt inventis in signis complexionis ... libro ... et viii. ergo dicetur ab equalitate est una earum que dixit in complexionibus cerebri. et ea addicte vel conditione. ponit inveniens equalitatem complexionis et regionis et declinationem complexionis chimorum ad declinationem complexionis ... sui ... et G. dicit ponit exemplum ... qui sunt visus auditus gustus odoratus et tactus. quorum ... oculos et cerebrum est convenientia plus et unusquisque eorum sensus instrumentum est cognitum et excepto instrumento excepto instrumento tactus. iste namque est communis in toto corpore. et tactus quoniam est res una. propterea quod comprehendit diversas contrarietates. quia est quod ipse comprehendit calidum et frigidum. sicut et humidum durum et molle asperum et lene et sic de aliis. sed unusquisque sensuum aliorum non comprehendit nisi unam contrarietatem et pervenit mediatione eius ad id quod est preter ipsa. visus namque comprehendit colorem album et nigrum et que sunt inter ea. et auditus comprehendit vocem acutam et gravem et que sunt inter utraque. olfactus comprehendit bonum odorem et fetidum et que sunt inter utraque. et gustus comprehendit dulce et amarum et que sunt inter utraque. et significat super complexiones eorum per .vi. genera que dixit in cerebro. considera ergo ... et intelliges ... et non ... ante exposui ... dicendis. nam nos non exponimus ... quod clausum est ... G.

Quorumque ergo tangentibus oculi inveniens sunt calidi et moventur fa cilius et ... et venas latas habent calidi vel calidiores sunt omnes hu... ... non qui ... humidi ... molles sunt et mitte hu... fuit. sicut ... duri sunt et aridi sunt. G.

Dico ergo quod quando oculi ... tangis eos calidi sunt et motus eorum velox invenitur et venem ... ample tunc ipsi sunt calidi. et ... sunt ... illius tunc ipsi sunt frigidi. et ... sunt molles plene humiditate sunt humidi. et ... sunt sicci duri tunc sunt sicci. H. Sermo eius scilicet quando sunt ... illius significat quod quando fuit accidentia illi ... accidentibus ... tunc ipsi sunt frigidi scilicet complexio eorum et sermo eius ... intellectus est. et fuit semita ... ut enim

Marginal glosses (right): ... accidentibus in ... ab effectibus et cetera. — ... declinat ... de signis capitis ... ex eorum a capite ... modis ... — exponit se declarando quod est ... signa ... — ... solum ... — ponit mediationem ... tactus ... — addit expositionem ... oculi ad alia. — ... signa ... — exponit quod dicit ... residuo ... modi loquendi.

Marginal gloss (left): ... sunt ... sunt ... cerebri ... oculi ... speculare.

claritate. et quod est propter continuum illius ut esset sermo manifestior.

Et leduntur oculi ab aliis causis sive extrinsecis fuerint sive. iuvantur vero a contrariis eis moderato usu. G.

Et si pervenit ad eos lesio extrinsecus ab calidis complexio siccis complexioni eorum et iuvantur extrinsecis contrariis eis in complexione. quoniam utuntur usu ut tunc reparato. H.

Quando complexio oculorum declinat ad unam qualitatem festinat ad eos lesio ex quantitatibus rebus complexioni eorum. et res contrarie complexioni eorum conferunt eis quando administrantur usu reparato. et usus reparati duo sunt modi. unus eorum est ille qui est reparatus inter quatuor qualitates. et alter est qui declinatus ad partem contrariam est equalis complexionis declinationis oculorum. et illius exemplum est quod quando oculi calidi sunt tunc aer calidus et clima calidum adducunt eis caliditatem. quando si se fluit qualitas eorum et fit ut ego dicebam. et res temperate non nocent eis sed conferunt eis iuvamentum minus. res autem frigide iuvative sunt eis per hoc quod minuunt caliditatem eorum. nam si caliditas est eis in majore gradu et iuvamentum est eis contraria figura in complexione est in gradu post. quando vero si fluit frigiditas eius tunc ledit et nocet eis.

Et hec omnia cognoscuntur ex eo quod ostendimus ante hoc. G.

Et oportet ut consideramus sermones hos et accipias illos radicem communem in significatione eius secundum omnem complexionem membrorum. H. Vult quod oportet ut perscrutere facias inter cunctas membrorum complexiones membrorum. et sic invenies in primum id. nam si ledit acutus calidus et iuvat acutus frigidus tunc est calidum. si vero est tunc est frigidum. et secundum hanc intentionem est in humidis et siccis. et in complexionibus compositis. et in eis que iuvamentum quod fit ab eis est per causas contrarias equalis complexioni complexione est ex dictis membris est per causas equales a qualitate que declinatio prima est. et exemplum est ut sit hoc membrum ad quod mutatur eum. et siccitas in secundo gradu. tunc iuvamentum huic membro est a re equali declinante ab equalitate ad frigiditatem et humiditatem quantitate gradus unius. quod si adducunt frigidus et humiditas ipsius exceptis huius membri a sua complexione et faciunt pervenire ipsum ad complexionem malam. et oportet ut intelligas quod G. in sermone suo usus equalis dixit ut administres eam secundum gradum declinationis ex contrario. et si erraveris in quantitate et administraveris eam et ledas membrum.

Magnitudo vero oculorum cum proportione quidem et operationum virtute laudabili est ex cuncta existentia oculi sunt. quando vero si sit huius magnitudo quidem secundum ex cuncta declarat. Parvitas vero oculorum cum proportione quidem et virtute operationum parva quidem. sed cuncta declarat sed existentia sunt oculi. et non proportione vero quidam et iniquitas operationum

pura sit et inutile est significat substantiam eorum. C.

Magnitudo autem oculorum quando est ex proportione et bonitate suarum operationum tunc significat quod
in vim cerebri sunt multa et equalis. Et si non est magnitudo oculorum ab hiis dis-
positionibus quas narravimus tunc significat quod ea sunt multa sed non sunt equalis
puritatis. Vero si est ex proportione et bonitate operationum tunc significat quod in cerebro sunt
sunt pauca sed tamen equalis. Et si est cum malicia proportionis et malicia o-
perationum suarum significat quod illa que in cerebro sunt pauca et mala. M.

Quando magnitudo oculorum est ex proportione et bonitate visus significat quod in cerebro
cerebri sunt multa sunt et equalia. Cerebrum potest esse ut virtus eius
faciat oculos magnos proportionales fortis visus. Et si est magnitudo
oculorum absque proportione et non est virtus in visibus tunc est significatio quod in multa fu-
erunt inequalia. Non ergo proportionata sunt ut faciat ex ea quod oportuit.
Parvitas oculorum dicit quod si est ex proportione et bonitate operationum eorum tunc est
significatio quod in cerebro sunt pauca sed equalia. Sed si est cum malicia propor-
tionis et malicia operationum ipsorum significat quod illa que in cerebro fuerunt fu-
erunt pauca mala. Distinxit ergo fecit mentionem sermone suo hic et dixit quod
dixit in celebro quod est quod vituperavit cerebri parvitatem propter quod bona fuit sed
et non vituperavit oculos parvos propter quod dispositio et causa quod vituperacionis
sue quam vituperavit parvitate cerebri iam premisimus et explanavimus
quoniam ipsum est radix nuche et nervorum. Existit quod ut sit magnitudo vel
oculi que sunt rami et non radix. Non ergo nocet parvitas eorum quando est ex propor-
tione et bonitate in visibus quod est quod virtus eorum invenit materiam puram equalem. Facit
ex ea oculos bonos parvos. Cum vero est parvitas eorum ex proportione mala in
bonitate est in visibus tunc in cerebro fuerunt fuerunt pauca mala. Et propterea
fuit necessario ab ea equalitas sed debilitas virtutis carnis. Fecit ergo oculos malos.

Cum autem sint colores diversi oculorum. glauci quidem oculi
splendentes humiditate pura et non multa luminis splen-
didi sunt contrarie. nigri non e contrario. medii autem sunt medias causas. C.

Cum autem colores oculorum sint diversi oculorum tunc dico ergo quod est glauce-
do invenit in oculos ex multitudine splendoris claritate que prefuit in humiditate
clara non multa. Et quod nigredo invenit in oculos e contrario illius. Medius
vero inter glaucedinem et nigredinem fit per causas medias. M.

Exponit sermone suo istum per hunc sermonem. de glaucedine oculorum

Glaucus vero oculus autem propter magnitudinem autem splendore est cristal-
losidos autem in sumo propter autem propter subtilitatem et aqueitatem humoris
que est sub pupilla paucitate et puritate est omnibus quod sit

Glosses:
pro iohannicius vocat albuginem
i. cristallini humoris qui est lucidus et mediis est vis visiva in ipsis
albuginea.
i. hiliacia
i. varii
i. cristallo et ideo oculi sunt quod tunc quod est similitudo lacrime. ut cristalloydos quasi similis cristallo.
i. albuginei
i. in foramine uvee tunice quod apparet anteriori pars est in aranea dicitur uvea et iste humor est inter [illegible]
exponit
vero oculorum dubium [illegible]
significat a coloribus oculorum et pro in glauci
ponit causas glaucedinis albedinis et nigredinis quod non deviat [illegible]
comparat inter has causas

conuenientibus fuit glaucissimi. sed non hoc est eorum ad sensum tamen
non magis et minus in glaucedine consistunt. Commentum.

Glaucedo autem uariatur secundum oculos aut propter magnitudinem humiditatis grandinee. aut propter claritatem eius. aut quoniam locus eius est locus eminens. aut propter paucitatem humiditatis subtilis aquose que est in loco pupille et claritatem eius. et quando aggregantur iste cause oculus est multum glaucus. et si quedam earum fuerint et quedam earum non est augmentatur et diminuitur in glaucedine secundum illud. Commentum.

Intelligo quod est ex his sermonibus quod splendor clarus est claritas humiditatis grandinee et magnitudo eius et reliqua que ipse dixit. et quod splendor non clarus est secundum oppositum illius. et G. declarat causas fuscedinis quas uoluit iuxta quod premissa sunt in nigredine oculorum.

de nigredine oculorum.

Nigri uero oculi fiunt aut propter in profundo positionem aut propter puritatem cristalloydos. aut quia splendidum et rutilans perfecte non est. aut quoniam subtile humidum aut amplius aut purum non est. aut propter quandam horum aut propter positionem. natura est enim magis et minus in eis quod ad dicta est prius. Commentum.

Fuscedo id est nigredo oculorum uariatur secundum oculum aut propter profunditatem humiditatis grandinee. aut quoniam locus eius est locus profundus. aut quoniam non est clara uel luminosa. aut quoniam humiditas est subtilis. aut est in pupilla plus quam oportet et non est clara. aut propter aggregationem aliquarum harum causarum. et ad istas fuscedinis et diminutionis eius fit secundum quod diximus super in glaucedine. Commentum.

Iste sermo est intellectus.

Subtile quidem hic humidum accidit tamen propter hoc humore demonstrat oculum. quare ad si spissum et minus fiat stare. Commentum.

Et humiditas subtilis que est in pupilla quando est subtilior et amplior quam oportet uidetur oculus humidior quam oportet. et si uero fuerit illa humiditas grossior et minor quam oportet est oculus siccior. Commentum.

Pupilla est foramen quod uidetur uel apparet in oculo. et est foramen in tunice. et humiditas subtilis que est in hoc foramine uocatur albuginea propter similitudinem suam cum albugine oui. Sed tunc hoc ergo humiditas si est subtilis et multa est oculus humidior. et si est pauca et grossa est oculus siccior.

Cristalloydes uero licet durius sit siccior est operatur oculum. si uero mollius humore. Cetera si non ut sic ad d-

Contemptum autem solum siccare sicut deficiat quantum. G.

Humiditas autem grandinea si est durior quam oportet facit oculum sicciorem, et si est mollior quam oportet facit oculum humidiorem. Et similiter si superfluit sive humiditas nutribilis circa eam et ei ponit oculum sicciorem si minuitur ab ea ponit oculum sicciorem continuatius. M. Humiditas autem grandinea est quod fit visus quia in ea formantur ymagines colorum eorum quae videntur, et ideo quod fit in oculo extrinsecis et humoribus aut sit vivida medio aut similiter ei. Ipsa hoc ergo quando indurat facit oculum sicciorem, et quando mollificatur facit oculum molliorem humidiorem. Et humiditas albuginea vocatur eam defensius. Et ergo si superfluit grandinea ab ea remota extra quam non vocatur albuginea quando fit durior et quando fit durior fit oculus siccior, et si minuitur grandinea ab albuginea alterat eam albuginea quando facit eam molliorem, quam ipse fit oculus humidior. Hoc ergo est ultimum quod dixit G. in signis complexionis oculorum, et in illis est medio quod aggregavit in eo .vi. genera signorum et quod dixit in cerebro, considera ergo id et intellige ut extrahas signa ergo complexionum reliquorum per hunc modum. Nam quando tu exercitatus fueris cum usu in eo quod diximus ex signis complexionis cerebri et ex signis complexionis oculi non occultabuntur tibi certa signa complexionis auditus neque signa complexionis odoratus neque signa complexionis tactus neque signa complexionis gustus. Et intellige a me quod volo per auditum instrumentum auditus, per odoratum instrumentum odoratus, per gustum instrumentum gustus, per tactum instrumentum tactus. Quoniam illius instrumento gustus est quod si lingua est magna cum corpore et virtute sicut gustus et est cum eo difficile paciens accidens calefacientibus et infrigidantibus et exsiccantibus et humectantibus tunc complexio eius est equalis et non extra quam temperata est ultra equalitatem. Et per hunc modum stabilis sis fueris rememoratus eius quod dixit G. et extrahes omnes complexiones simplices et compositas. Et G. quidem dimisit dicere in oculis .iiii. complexiones compositas et sunt calitas et siccitas, ca. et hu., frigiditas et sic., fri. et hu. quoniam cognite excellentiae simplicibus. Exemplum est quod si complexio oculorum est calida et sicca tunc aggregantur in ea signa complexionis calide et signa complexionis sicce, scilicet ergo oculi calidi et vene eorum grosse et ample et oculi erunt duri et sicci et non est possibile ut sit motus eorum velox quoniam eorum siccitas prohibet ab illo. Et si sunt cali. et hu. tunc calidi sunt oculi velocis motus et vene eorum sunt grosse et ample et videbis eos plenos humiditate. Et per hoc exemplum regulare et non exposita a G. nunc autem ut dicam de principalibus solam.

de signis cordis

De cordis autem complexionibus de incipiens dicam, postquam commemoravimus vos quod unamquamque partem calidiorem aut frigidiorem aut sicciorem aut humidiorem in se ipsa ratione dicimus non ad aliam aliquam comparantes. Cor enim cum fiat quod non est frigidissimum multo calidius est quam est ipsum calidissimum cerebrum. G.

Oportet autem ut dicatur nunc etiam [illegible] complexionum cordis, et dicetur primum quoniam nos quidem dicimus membrorum [illegible] quod est calidius aut frigidius aut humidius aut siccius quam esse oportet. nos non dicimus [illegible] comparantes ad alia [illegible] in frigore quod est ultimum quod possibile est consequi in humana [illegible] complexio [illegible] dispositio est multimo calidior [illegible] complexione [illegible] ultimum quod possibile est ipsum consequi [illegible] complexio eius est [illegible] complexione cordis. H. [illegible] quod complexio [illegible] equalitas complexionis membrorum [illegible] et quod [illegible] quod est calidius aut frigidius aut siccius aut humidius non dicitur [illegible] ad complexionem eius [illegible] comparatione ad complexionem alterius membri. Calidi cordis signa.

Calidioris quidem igitur ut ad proprium modum temperantie cordis signa inseparabilia quidem et familiaria hec sunt. magnitudo respirationis et pulsus velocitas et frequentia et audacia et ad actiones impigrum. Si vero ad plurimum veniat caliditatis furor est et maniaca conditio. Est autem et pilosus eis pectus et que circa hypochondria et huius plurima. In partibus vero et totum corpus calidius excalido corde fit nisi maxime complexione epatis [illegible]. Dicetur autem paulo posterius totius corporis cognitiones. G.

Signa igitur cordis quod est calidius sua complexione equali que eis sunt inseparabilia et propria sunt magnitudo respirationis et velocitas pulsus et frequentia eius et [illegible] et festinantia ad actiones. quod si fortis caliditas fuerit valde in corde tunc ex signis [illegible] eius est velocitas ire et audacia et furor et pectus hominis habentis hanc dispositionem est [illegible] pilorum. et precipue anterior pars eius. et quod est [illegible] et [illegible] in corde [illegible] et in partibus dispositionibus eius totum corpus calefit calefactione cordis si non resistat ei ex resistentia eminenti. et dicam post paululum signa totius corporis. H.

Magnitudo quidem respirationis fit ut sit quod magis [illegible] de aere frigido [illegible] que egreditur de vapore fumoso generato a calore cordis plus. et [illegible] est dispositio in frequentia et velocitate pulsus eius et sequitur ut sit pulsus eius maior. quod est quod velocitate et frequentia eius precedit plus magnitudo [illegible] velocitate plus et frequentia eius [illegible] et [illegible] de magnitudine eius. [illegible] res consequentes [illegible] non est [illegible] debilitas [illegible] et [illegible] consequentes complexionem cordis [illegible] cordis [illegible] et festinantia et reliqua que dixit de moribus. et possibile est [illegible] philosophia [illegible]

mores et castigationes et per disciplinam legum. et hoc est intellectus eius.
mores eius quia isti mores sunt sequentes actionem cordis dum non prohibeantur. quod ab eis
multitudo phylosophorum est consequens multitudinem eorum et illa per filios eorum generantur plurimum.

Est tamen latitudo pectoris caliditatis cognitio. sicut et hanelitus celebre
magnitudo operationum. Quoniam a spinalis medulle magnitudine propor-
tionalis est illi plurimum. tota spondilia secundum magnitudinem quantita-
tem spinalis medulle. Sed et spina tota coniungitur thoraci
ad posteriorem partem secundum longitudinem que equalis est methafreno. sed
latitudinem non equam quandam proportionalem graciliter spondilium continuatio facit
sed illa. Si vero caliditas cordi adiuncta fuerit augmentabit
thoracem secundum primam generationem proportionaliter huic caliditati. Ideo
et cum in parvo capite thorax latus fuerit maxime per
cor factus cognitio caliditatis. Quoniam vero in magno parvus ma-
xime et hoc proprium signum est cordis frigoris. Si vero proportionem
habeat cum capite aliis signis certificandum est de corde. ita
ut ex thoracis quantitate nil accepturus sis.

Amplitudo pectoris et est ex significationibus caliditatis cordis. non resistat
cordi in illo quod celebre resistere vehementi. quia est quantitas nuche
in principiis distributionibus est proportionalis cerebro. et quantitas spondilium est secundum quantitatem
nuche. oportet igitur ut sit quantitas dorsi totius prius. et propter quod compositum est
super quod parte dorsi. et sunt .xii. spondiles ab eo quod est sub cervice. sic com-
ponitur navis sicut lignum in (?) quod est eius fabricatio. ex illo igitur oportet necessario ut
longitudo pectoris sit proportionalis longitudini .xii. spondilium sicut quod est compo-
situm. amplitudo autem eius tunc est quoniam est proportionalis compositioni eius quantitati et spissitudini
spondilium sive spondiles. et quoniam invenitur caliditas in corde aperit pectus
et dilatat ipsum in principio generationis sue. igitur ex caliditate cordis est amplitudo
pectoris. et similiter quoniam est amplitudo pectoris cum parvitate capitis tunc id est
ex maioribus signis et magis significativis caliditatis cordis. et quoniam est stric-
tura pectoris cum magno capite tunc id est ex fortioribus signis frigi-
ditatis cordis. et quoniam pectus est capiti proportionale tunc pone dictiones (?)

tia magis plus caloris cordis ex aliis signis. propterea quod tu non potes significare ex quantitate frequentis sed ad excessum cordis. Ph.

Quod autem caliditas aperiat membra quoniam consuevit invenire ipsam adductam in operibus generationis unum est. quoniam ipsa extendit membra et amplificat ea unde quod magnitudo frequentis et parvitas eius sit secundum tres vel duas. quarum una est dispositio nuche et altera est dispositio cordis. id est in extremitate nucha dicitur ... cor precedere. ergo cerebrum est magnum id est quod generatur ab eo proportionale ei in magnitudine. et secundum ab eo magno spondilium quod est tutamen nuche. et quoniam magnificatur est id quod ab eo fabricatur scilicet est magnum. et propterea quod fabricatur secundum ... similes excessus. dispositio autem cordis est quoniam precedentia est ut sit tutamen cordis et defensio. ergo secundum dispositionem cordis est dispositio pectoris. oportet ergo ut ab illo mutetur figura frequentis ut in parvitate et magnitudine et secundum mutationem quantitatis capitis et quantitatis cordis. et minus est quod quando cor est calidius quam oportet tunc est maioris quantitatis secundum quod diximus. quod caliditas extendit membra mollia tenera et dilatat ea in principio generationis. et est augmentum eorum in sequentibus secundum motum eorum a principio rei. intellige ergo autem istud et intelliges per id sermonem. G. ... et quia accidit raro tamen ut sit quantitas nuche non proportionalis quantitati cerebri. et non est proportionalis quantitati cordis quoniam consuetudine in dispositione generationis ut sit in mala et ut debilis. et id quod consuevit parari et propter id dixit. G. quod quantitas nuche in pluribus dispositionibus est proportionalis quantitati cerebri. et non dixit quod id est semper. Frigiditatis cordis signum.

In frigidiore corde pulsus minores sunt completis. Non tamen excessu tardiores et rariores. G. Et quando cor est frigidius sua complexione equali est pulsus minor equali. et non oportet pervenire ut sit tardior eo et vehementius raritatis eo. Ph.

Parvitas quidem pulsus est quoniam frigiditas cordis non indiget inventione aliis frigidis ... generatur ab eo vapor fumosus ... ut sit necessarium festinatione et ... at non quod non oportet pervenire ut sit tardior et vehementior raritatis. quoniam si frigiditas cordis est parum tunc parvitas pulsus sufficiat in eo quod indiget calor innatus. et si superfluit frigiditas cordis non sufficiat parvitas pulsus cum illo. indiget ergo parvitas caloris innati ut tardetur motus pulsus et rarificetur quies eius.

Spiritu non sic tanto maior thorax sit quanto cor frigidius pluribus est proportionale. Si non thorax maior fuerit frigiditate cordis non minorem tamen sed tardiorem declarat pulsum. Respondeo autem si quantitas parvitatis frequentis est secundum quantitatem additionis frigoris cordis. tunc est proportionale pulsui.

et si quantitas spiritus est maior quantitate additionis frigoris cordis non est respiratio minor tamen, sed est cum illo tardior et vehementior causa raritatis. H.

Quando cor est frigide complexionis non tamen quantitas eius minor, et consequitur ab illo paruitas spiritus, ergo quod spiritus est paruum, secundum ut sit dispositio respirationis sicut dispositio pulsus eius equalis, scilicet ut sit respiratio parua et non perualde sit tardior et vehementior sit rara. Et quando nucha est magna et secundum magnitudinem nuche eius magnitudo pectoris, oportet ut diversificetur respiratio eius amplius, non scilicet sit respiratio parua rara.

Tales et timidi et curiosi et nudi eius pilis est pectus de pilis non est eius declinandum est ut prius dictum est frigidi sunt hi de toto eius corporis qualitate. G.

Et huius hanc dispositionem anima sua est timidus et non est ei furiositas vel virilitas vel audacitas. Et est huius tarditate et prolongationibus et antiquior pulsus spiritus est nudi pilis. quantitate ex pectoris oportet ut declinet ... dixi ... et frigidioris cordis totius. H.

Sequitur signum cordis totius quod dixit de moribus duorum non temporum eos prohibui a castigatione a ad exgl... et dixit in sermone suo in caliditate cordis et frigiditate eius et cordis totius ut intelligas ab eo pulsus quod sicut est calide complexionis secundum ipsum caliditas totius corporis, et sic est frigidus secundum ipsum frigiditas totius corporis.

Siccitatis cordis signa.

Sicci vero cordis pulsus opera duriores et furiose non prope est quod sunt feroces et difficile placabiles, ut multi non et totum corpus sicut sunt eius quod operit. Humiditatis cordis signa sunt pulsus molles et consuetudines fiunt facile mobiles ad iram et facile placabiles et totum corpus humidius non est eius quod super eius quod operitur.

Et quando cor est siccius sua complexione equali facit duriorem pulsum et non est cum velociter motu ad iram. ... tamen quando extiterit ... et difficilis sedationis motus eius. Et totum corpus apparet totaliter in pluribus dispositionibus est siccius complexione sua equali non resistat ei cordi. Et quando cor est humidius complexione sua equali est pulsus mollis et motus huius ipsius ad iram est velox ... tamen sedatio eius est velox. Et totum corpus humidius non resistat ei cordi. H.

Non rememoratus est G. resistere corpus cordi in dispositione complexionis cordis calide et in complexione eius frigida. Propterea quod cor est origo caloris innati. Nam si est calidus ponit calorem innatum in corpore ampliorem et maiorem, et propter hoc calefit ab eo totum corpus ... et non est possibile quod ... consequatur in frigore quod est ultimum quod ... est possibile ut consequatur ut resistat calori innato gradu complexione cordis calide. Et propter hoc quando cor est frigidus ponit calorem innatum in corpore minorem, quare infrigidatur totum

cordis necessario. et non est possibile quod quamvis consequatur in caliditate quod est ultimum ut consequatur
ex eo ut resistat paucitati caloris innati a complexione cordis frigi-
dati. et .G. quod divisit signa extrinseca que apparent eorum quod est quod si cor
calide in principio movetur magis caliditate et velocitate tunc ipse significat caliditatem cor-
dis. precipue si febris superveniat ad corpus et quod erunt esse in eorum. et si cor fuerit
in principio in corpore frigiditate et velocitate tunc significat frigiditatem cordis. et
secundum hunc modum est dicendum in causis exsiccationis et in causis humiditatis
et quod ex sermone .G. remanet intellectum est secundum sermones precedentes. Calidi et sicci cordis signa.

Secundum Zinzugiam non permanet qualitas distemperantie
cordis sic se habet. Calidi quidem et sicci cordis signa sunt pulsus
durus et magnus et veloces et spissi et isti sunt magis
et veloces et frequentes et multo magis ad velocitatem ac-
cedunt et frequentiam non est tertio secundum proportionem cordis thoracem.

Ex parte autem complexionis cordis complexionatam ex qualitatibus primis dictum est hoc ex .G.
signum quod complexionis calidi et sicci cordis est ut sit pulsus durus magnus velox
frequens et sit respiratio magna velox frequens. et dignius est ut multiplicetur
additio eius in velocitate et frequentia quam non est superfluitas amplitudinis pro-
ris secundum superfluitatem caliditatis cordis. Iam diximus mensis quod principium
sicut quod cor est in loco radicis arboris et arteria eius magis nascitur in ventre
eius sinistro est similis trunco arboris. et hec est quando elongatur a corde dividitur in
duas divisiones magnas. quarum una vadit ascendendo sursum et altera descendit
inferius. et ramificatur quelibet magis duarum divisionum ramis multis sicut virge
quarum unaqueque vadit ad membrum. et sic ramificatur quelibet maiorum ramorum
rami minores. et exeuntes iterum rami magis parvi. et non cessat istud taliter esse
donec perveniat ad arterias capillares sparsas in cute et in aliis membris
et quando dilatatur cor dilatantur omnes arterie corporis similiter. et quando constringitur constrin-
gitur et omnes ipse similiter. hoc quod est quando permanet cor secundum dispositionem sanitatis aut prodis-
positionem nisi non mutatur ergo dispositio arteriarum et per dilatationem earum attrahi-
tur frigidus aer ex orificiis corporis ad interiora eius et in constrictione earum ex-
primitur vapor fumosus congregatus in eis et exhibit ipse ad exteriora corporis. et
hoc est ex orificiis suis capillaribus que eo quod apparent de cute continentis
et .G. quod vult quod calor innatus eventatur per ipsos sicut eventatur ignis per fla-
bellum et stringitur eius accessio penetrationem et est complexio eius. autem quod vult
quod sermo .G. sit verax et quod remansit de ipso residuum aut est quod in radi-
ce meo quod dixit .G. et hoc residuum est quod motus cordis et arteriarum generant
perfectionem earum calore innato et eventat ipse similiter. et per hunc motum gene-
ratur aliis deferens spiritum anime. et ipse ille est ex arteriis ab eo quod ascendit ad
cerebrum ex duabus arteriis quarum una ascendit et altera descendit tetrans et re-

chia ipse mutuo ex mirabilibus incitia et moveantur motu mirabili valde. gratia absens est fiet defenturis ex partibus ante partem eius tonale et ubique quod vivit quia vita sit a motu cordis et arteriarum et quia virtutes motive [vel per .g.] et si multiplicitates sunt ipse in corde et erunt martiis adunatque precordiis et acquirit eis vita sibi propriam et calore innata sibi propria et dissolo pectoris meo quod ipsum extrahit sua constrictione de vapore fumoso grosso in corde et quod attrahit de aere frigido ad cor et dissolo cordis et arteriarum meo quod attrahit de aere frigido et meo quod facit exire de vapore fumoso. et differentia inter utrumque est quod prius motus voluntarie [.s. mediate .s. virtute motiva voluntarie] et facit exire quod aggregatur meo ex eo quod expellit frigidum ad ipsum cor et facit intrare ad concavitates suas aerem frigidum quod attrahit cor. et ego quidem vidi manifesta thomia rem mirabilem et est quod mittebat manum meam in ali decollato adhuc se agitante ad cor quod secui prius et tetigi ipsum et inveni ipsum vehementis caliditatis et fortis flamme. et causa rei sit sic dixi. Tunc modus est quod respiratio et pulsus mutantur et figurantur per res causas. una earum est necessitas et est conservatio caliditatis innate et eventatio eius et generatio spiritus alia. et secunda est virtutes motive. nam si ipse sunt fortes faciunt operationes suas absque prohibitione [vel cohibitione] et si sunt debiles alterantur earum operationes. et tertia est instrumenti obedientia. nam pectus et arterie quando sunt sana obediunt virtutibus in operationibus suis et quando sunt infirma non obediunt. et modus est quod iste virtutes sunt .iiii.or. scilicet virtutes .s. dilatantes et iste agunt cum spiritu villorum et virtutes retinentes [.i. constringentes] et iste agunt per speciem aliam villorum et virtutes que retinent et faciunt quietem post dilatationem [vel quiescere] et virtutes que retinent et faciunt quietem post constrictionem [vel quiescere] et virtutes retinentes facientes duas quietes operantur [operantur omnibus corporalibus quum contraria ex longitudinalibus et latitudinalibus] omnibus speciebus villorum in his martiis [arteriarum]. Hic est modus manarchos quod ipse habent duas tunicas .s. tunica cuius villi sunt longitudinales et tunica cuius villi sunt latitudinales et aggregant vel nisi villi capientes exterius per transversum. et in pectore non iste species in villis inveniuntur in lacertis pectoris [vel filis nervorum] et lacerti quidem pectoris movent per illud quod advenit eis exterius et propter hoc est motus pectoris per voluntatem. et sapientia quidem creatoris sublimis et una quam harum rerum est mirabilis compositionis valde. modus est quod ex eo quod narravimus quod quando cor est calidum et siccum non quod convenit ei et cum corpus eius et corpus arteriarum est siccum et durum et propter exsiccationem et respiratio et pulsus sunt veloces magni et frequentes. et magnitudo quidem est ut magis dilatetur propter aerem frigidum plus [preter egredientiam de superfluitatibus]. sed per velocitatem intellige ut tempus motus in dilatatione sit plus et in constrictione [.i. quietis inter dilatationem et constrictionem] minus. sed frequentia fit quando duo tempora quietis sunt minora [et fit multiplicatio per necessitudines vel vices] et quod est quando non sufficit magnitudo cum eo quod necessarium est uti non velocitate. et quando non sufficit cum illo uti frequentia. intellige quod motus quem dixi tibi et scies per illud quod indiges exercere significationis frigoris per respirationem et per pulsum simul. et intelliges per id sermonem G. cuius exemplum est quod si caliditas augmentatur augmentatur magnitudo et non cessat magnitudo addi additione eius usque quo consequatur non finem suum et tunc utitur non velocitate per additionem caliditatis. Cum ergo non sufficit velocitas utitur frequentia et exemplum. quando minuitur caliditas tunc primum quod accidit est diminutio frequentie quod rarificatur quies et cum additur

diminutus est addit varietas, et consequitur effectus suus tardus. Et non cessat
tarditas addi donec consequatur status suus. Et cum magnitudo incipit minui
minoratur quoque plus eius, et non est ut perveniat per minuitionem pulsus vermicu-
losus et formicalis. Isti enim non sunt veloces neque magni, sed sunt spissi frequen-
tes propter debilitatem virtutis. Et nos non ponimus exemplum de eis nisi necessitate tamen. Et est
caliditas et iam alterantur respiratio et pulsus per virtutem et per instrumentum. Et tot
quod est melius per virtutem sunt motus membri illius. Et tu studeas meo exemplis ...
in respiratione et pulsu. Et non est malum ut ponatur exemplum de extensione instrumenti
et exemplum extensionis instrumenti. Virtus vero si est salva fortis efficitur quod diximus
in eo quod premissum est. Et quando debilitatur non potest extendere venam et extendere ipsam in omnis
dyametros eius. Et propter hoc minuitur magnitudo. Et cum diminuitur magnitudo addita est
frequentia et velocitas, et additur frequentia ut compleatur per eam illud quod deficit a comple-
mento suo per magnitudinem et velocitatem. Instrumentum vero vel id est cum fuerit est obe-
diens dilatatur ipsum virtute. Et si non est obediens minuitur magnitudo et accidit
in loco eius minoratio vel mutatio in motu et quiete.

Omnium pilosissimi sunt hii et pectore et ypocondriis, ad actiones
vero parati et audaces et veloces et tyrannici moribus, et iracundi et
furiosi cito et difficile placabiles. De toto vero corde est
adhuc et thoracis amplitudine preternaturali hiis que prius dicta
sunt declarandum est.

Et hiis quidem est dispositio est plus pilosus quam aliis hominibus
inanitori prepectoris. Et quod sequitur
preeminentiam et latitudinem et est curiosus et paratus ad actiones velox fortis virtute
et mores eius sunt mores tyrannici incertis. Cum ira eius movetur velociter
et fit difficiliter quies eius. Et causa complexionis tocius cordis et ... amplitudinis pecto-
ris ... ut declaretur per quod ante diximus. Cor iste sine modo ... quod diximus

Si vero humiditas obtinuerit cum caliditate pilosi quidem minus hiis
que prius dicti sunt et parati ad actiones non minus illis, non tamen feroces
in furorem sed mitiores tamen parati. Pulsus vero molles et magni
et veloces et frequentes. Et si sit thorax quidem preternaturaliter se-
cundum ... cordi sed eandem formam est similis pulsibus minore vero
existente tanto velocior et frequentior est pulsus sicut quanto
et thorax minor. Multa vero convenientia sunt ... et maxime

Si vero humiditati accidit super predicta si adhuc et in putridas egritudines ex corruptis et putrescentibus in eis humoribus incidunt et expirationes maiores et velociores inspirationibus et pulsibus similiter velox.

Et que dicitur secundum cordis humiditatem accidentia hanc dispositionem minus quam illo quod diximus ante videlicet minuitur ab eo in appetitu in curiositate ad actiones et non fit prava ira eius. sed est velox tamen preter non est magnus mollis vero velox frequens. non respiratio eius quantum preter est proportionale cordi est secundum modum secundum quod est pulsus. et quantum preter est minus tunc respiratio ad [illegible] inveloci et frequentia ab eo quod movimus secundum quantitatem caliditatis partium et quantum est respiratio in hac complexione multa secundum suam. precipue si accidat ut sit in humiditate cum eo quod narravimus accidunt egritudines ex putrefactione. quando humores in hac complexione corrumpuntur et putrefiunt. et fit expiratio respirationis maior et velocior in motu eius. et est cum eo constrictio pulsus venarum velox.

Totus iste sermo est intellectus secundum quod diximus in eo quod premisimus et non excitavimus in eo scilicet hoc totum quod diximus de respiratione et pulsu et canones quibus sciuntur, et ut per plurimum ex dispositionibus caliditatis et egritudinis quod est quia cordis complexio est calidior quam oportet et humidior propter hoc tunc totus calidus et humidus si non resistitur ei ex humiditate sola. et quando addunt caliditas et humiditas ipsius et non resistitur ei ex humiditate fit complexio eius in motu recipiens putrefactionem et corruptionem. et propter hoc accidunt ab eis febres putride et pulsus pulsus omnibus febribus putridis est ut sit expiratio respirationis per constrictionem pectoris et per constrictionem arterie et maior et velocior in motu eius per dilatationem earum quod est quia generatur a putrefactione humorum vapor fumosus plus. quod est necessarium expellere ipsum et expellere ipsum a corde plus quod indiget ut calor innatus in motu aeris frigidi. calor vero innatus in dispositione febre est minor per declinationem eorum quod est quia febris est calor accidentalis. et calor innatus est caliditas illius quod debilitatur calor extraneus. propter debilitatem caliditatis innate non est necessarium ut intret aer frigidus multum quia evadere. propter putrefactionem humorum generatur vapor fumosus multus in corde egressione est necessarius magnitudo constrictionis et velocitas eius. et propter id scilicet ab eo quod diximus respiratio est putrefactione et est frequentia plurimus pectoris dilatationis minoris temporis quam quies facta post constrictionem.

Frigidi et humidi cordis signa

Humidioris vero et frigidioris cordis signa pulsus molles et cum hoc timida et formidolosa et pigra. Sunt vero et nudi pilis hominis pectora et minime irascitur et ira non superat. quorum vero cum hoc tractabilis et totus mos huiusque predicta sunt sicut declaravimus.

signa apparentie pilorum
signa non familiaritatis

Et quoniam cor est frigidius et humidius secundum complexionem equaliter tunc pulsus est mollis. et huius hac complexionibus est pulsus [illegible] minus pigri. et est anterior pars pectoris eius nuda pilis. et fortasse non tertium odium neque properat ad ipsum ira. dispositio autem pectoris et dispositio totius corporis oportet tunc declinare secundum id quod premissum est. H.

Iam per duritiem tunc [illegible] quoniam est [illegible] ad sciendum quantitatem [illegible] mutationis pulsus ammutatione [illegible] quia est innata caliditas et [illegible] vaporis fumosi [illegible] ad sciendum qualitatem alterationis pulsus ab alteratione instrumenti. nam quia arterie sunt molles aut dure alteratur pulsus. mollicies autem earum consentit [illegible] motione. et per duriciem earum fit difficilis motus earum. et [illegible] indiget [illegible] ut augeatur vehementia eius. et minus est [illegible] quoniam ut [illegible] sit [illegible] et mollis. et [illegible] minorantur et arterie molliores et [illegible] sunt. et [illegible] ab illo ut sit cor totum declinans ad frigiditatem et humiditatem. et [illegible] cordis et humiditate ipsius totum quod narravimus [illegible] de timore et pigritia et paucitate [illegible] vaporis fumosi [illegible] pili. Frigidi et sicci cordis signa

Frigidi vero et sicci cor pulsus quidem duros operatur et parvos.

Spiritus vero non similiter proportionalis frigiditati pulsus thorax sit competens. sed maior rarus et tardus. minime vero omnium iracundi hi. coacti tamen aliquibus irasci servant memoriam. Sunt et hi non pilosi secundum pectora omnino maxime. Competenter vero thoracis et totius corporis frigiditate scilicet declinandum est. G.

[interlinear glosses: [illegible] pulsus necessitate [illegible] mobedi[illegible] · [illegible] equales [illegible] quiescentes [illegible] pulsu [illegible] · [illegible] una [illegible] quod sufficit ad magnitudinem [illegible] movebitur tarde [illegible] pulsus necessitate · thorax · [illegible] qualitate [illegible] impediente · [illegible] forte [illegible] machinationes ad maleficium [illegible] mobilitate [illegible] fundas cogitationes [illegible] · [illegible] pulsus siccus et durus [illegible] resistat]

Complexio autem frigiditatis et siccitatis quoniam vincit super cor tunc ipsa ponit pulsus durum et parvum. respiratio vero si pectus est minus comparatione frigoris cordis tunc ipsa ponit equalem. et si pectus est minus addicione frigoris cordis est sic disposito pulsus. et si est dispositio pectoris maioris comparatione frigoris cordis fit respiratio rara magna tarda. et huius hac complexione est minoris ire quam homines alii. verumtamen quia [illegible] egreditur ad iram servat eius memoriam. et est minus aliis hominibus pilositatis [illegible] pectoris. dispositio vero in proportione pectoris et dispositio in frigore corporis totius oportet tunc declinare secundum id quod premissum est. H.

Illud quod [illegible] frigore cordis est ut sit cor minus et pectus minus [illegible] resistat ei [illegible] et [illegible] quod si quantitas pectoris proportionalis quantitati cordis sit fit respiratio equalis. et si quantitas pectoris non est proportionalis quantitati cordis alteratur respiratio. et [illegible] si cor est frigidum et pectus est magnum amplum. minus est quod [illegible] cordis non indiget [illegible] pulsus [illegible] neque egressione vaporis fumosi [illegible] ut rarifice [illegible] quietis pectoris et tarde motu eius. pone [illegible] unam [illegible] complexionem cordis et pone [illegible] earum amplitudinem pectoris et [illegible] eius et proportionem eius et scies [illegible] et intelliges totum [illegible] indiges ex eo quod [illegible] ab illo de malicia respirationis. et totum intellectum est quod [illegible] de mutatione

[left margin notes: conveniat [illegible] · dat causam de pulsu · exponit [illegible] · exponit [illegible] amoribus et [illegible] · [illegible] · [illegible] · [illegible] pilorum · premittit [illegible] · exponit [illegible] de pulsu et [illegible]]

respondis sive ab alteratione complexionis cordis. intellige ergo comparationem eius in motu arteriarum. residuum autem sermonis et intellectus est sicut quod preteriit de expositione nostra.

Unum autem de moribus huius que dicta sunt commemorantes quorum de moribus aut nunc aut per alia aliqua scripta sunt eorum ad agitatione contrarios non probonis aut pravis moribus ex phisica excitatorum [interlinear: dictum est.] sed pravilibus unicuique dictum est. G. — *ponit documentum remotivum erroris.*

Et eorum ut sis rememoratus verba que communicant eis que narravimus. et est quod primo quod dixit non aut insimul aut ab isto dicere morum volentes prius cognitionem complexionis. non significamus mores quos accipit homo ex contemplatione et phisica sive boni sint mores aut mali. sed non intelligimus per id nisi mores innatos sicut quod unusquisque hominum natus est illis [interlinear: vel aliqui ad quos]. H.

Mores alii sunt innati et sunt sicut quod dixit G. secretes illi complexionum corporis. et sunt quod dicitur aut id quod recipit complexio corporis ex semper actione ad quosdam mores. et alii sunt acquisiti per disciplinam et leges et per phisicam. et non convenit medico ut per aliquid ex moribus acquisitis significet secundum complexiones. mores autem innati sunt sicut [illegible] ad quos nascitur homo. vel sunt sicut quos medicus ponit significare significativa secundum complexiones ille. quia iste [illegible] eum qui significat propositum [illegible] neat aberrare morum acquisitorum et via cavendi illud est ut consideret si illud quod morigeratus homo est ex lege ad quam intendit ex quo morigeratus est aut ex consuetudinibus eorum qui sunt de doctrina sua et morum qui sunt circa te sua et preterit sue consuetudinis. verbi gratia. lex que precepit vinum a phibus. [illegible] quod morigeratus omnis qui obedit ei per id. et similiter consuetudines regionis. occidentalibus autem sunt mores eis communicantes. et arabibus sunt mores eis communicantes. et similiter opifices artium. nam mores [illegible] sunt [illegible] amoribus multum et alii a moribus [illegible]. quare si contingat ut sint [interlinear: vel sic] leges et consuetudines eorum de regionibus et artes convenientes accipit homo aliquos ex moribus. et ille homo inveniet non esse ipso mores separatos separatos ab aliis moribus. et quando mos ipsius aliquando ex rebus tunc dimittit mores suos acquisitos et apparent ex eo mores sui innati. illi ergo mores sunt qui sunt significantes secundum complexiones etc. et ego quidem iam vidi virum cuius cordis et sicut non et fuerunt mores eius lupini non sicut [illegible] suos et sic sui entes suos et sic [illegible] habebat dominium. et dilecta erant ei boni et operationes plurime electe ex lege et continentia eorum quorum sunt [illegible] et castitas et religio et [interlinear: vel diminuta] industria iustorum ex operibus [interlinear: vel operationibus] suis. et manifestum quod [illegible] in lege et [illegible]. et morigeratus est cum religioso et bono. et [illegible] quando aliquando res movebat ira eius commovebatur ira et properabat ei ira et manifestabat [illegible] morigeratus esse ex religione. et propter hoc consecutus est etate prime senectutis multiplicatur est id quod generat complexio eius calida [interlinear: vel sicca] [illegible] usque et [illegible] sunt illud mores melancolici et apparuerunt in corpore eius pustule in te [illegible] humore usque [illegible] preterit humor et iam perdis fuit [illegible] ex eo [illegible]

Right margin (beside "Mores alii sunt innati"): dicit qui sunt mores naturales et acquisiti. et ex hoc exponit litteram.

Right margin (beside "neat aberrare morum acquisitorum"): docet distinctionem istorum morum naturalium quibus distinguuntur ab acquisitis

Left margin (beside "eis communicantes. et similiter opifices"): et scotis sunt mores eis communicantibus.

Right margin (beside "et ego quidem iam vidi"): declarat per exemplum.

sic fuit. Fuit ergo quod apparuit de lupinositate eius et ipsius duritie et dispositione castitatis eius et eius religionem nimia significatio verum valde sic victoria caliditatis et sic secundum complexionem cordis eius. Sed hec etiam magis ingeniis superius ex moribus habet in capitulo quod est magnum lucrum et iuvamentum in medicina et philosophia. In medicina quidem quoniam scitur complexio vincens ex moribus intrinsecis. In philosophia quoniam scitur complexio vincens cum malorum morum inclinatione. Ergo complexio adiuvat eius sic de in regimine sanitatis et acquiruntur huius etiam mores acquisitos contrarios moribus naturalibus in eo per disciplinam per conversationem placabilem et philosophiam per legem et castigationem. Et hoc quidem est magis iuvativum iuventute in facilitate. Ipsi namque velocius sunt recipientes et id quod accipiunt ex disciplinis. Et fit consuetudo res illa quae res est innata eis. Sequitur de signis epatis calidi.

Epatis si calidi cognoscere venarum amplitudo | vi. co.
multa in tempore si augmentatione etatis magis. Calidior eius
sanguis et ipsius hoc iuvamen corporis calidus in ea quae sunt corporis operum
densitas vero corporis quae sunt super ypocondria et ventrem. G.

colidus et siccus et in valescere. Ex etate in duplex ... augmentatione ... et est status ... unde est quod ... augmentatio.

Epatis autem signa sunt calidi quoniam sunt amplitudo venarum in pluribus. Et quod est co. ci. plus. Et in hora aetatis adolescentiae multiplicatur in ea co. vi. Et quod sanguis est calidior. Et propter hoc calidum totum corporis non resistat corporis epatis. Et multiplicantur pili in eo quod est super ypocondria et ventrem. H. Iam diximus quod caliditas quoniam est magis vincens non apparet ex actionis aliquis membrorum. Et propter dilatat illas et facit ipsas maius. Et propter hoc sequitur ab ea quoniam innata est ei addita tempore ut epar sit maius. Et sic sequitur ab eo quod nascitur ... naturale. Et nascentes ex ipso est sicut ex arbore. Et est vena concava profunda. Et ex ea ramificantur vene omnes non pulsatiles et dividuntur in membris corporis omnibus. Et quoniam sunt epar et vene calida calefit sanguis plus. Dicit generatur in eo co. ci. plus. Et quoniam consequitur adolescentiae statum suum et declinat corporis ad humorem melancolicum ad ... co. ci. Et fit in. co. quod est quia humoris melancolici duo sunt modi. Quorum unus est fex sanguinis et superfluitas eius. Et hic proprie est quod humor melancolicus nominatur. Et alter est qui generatur ex adustione humorum. Et humores quidem quando aduruntur sunt multi. Et sunt flegma salsum et humor melancolicus et sanguis et co. ci. Cum ergo aduritur co. ci. nominatur quod ex ea aduritur colera ni. Et generatur ... humor humorum quoniam aduritur ... diversi. Et minus est ... quod epar quoniam est calidum multiplicatur generatio vaporis qui est materia pilorum. Propterea ergo multiplicatur generatio pilorum in eo quod est super ypocondria et ventrem. Et sequitur a caliditate sanguinis et inflamatione eius per caliditatem epatis et venarum quod calefiat corpus totum. Non resistat ei cor. Cor namque quoniam est frigidius ponitur corporis fri... Et propterea sequitur quod quoniam quantitas frigoris cordis est sicut quantitas caliditatis epatis ut sit complexio corporis equalis inter caliditatem et frigiditatem. Quoniam frigus cordis et caliditas epatis sunt permixta. (et faciunt temperamentum sup.)

Tangit utilitatem dispositionis morum.

Tangit ubi hoc loco ... utilitas quoniam in pluribus magis.

de signis epatis ...

dat causam amplitudinis venarum.

reddit causam huius quod dixit de generatione humorum.

dat causam densitatis et multitudinis pilorum ... significat.

dat causam caliditatis ... corporis quod fuit ... generatur.

Nota fabula Philemonis de Ypocrate.

Frigidioris epatis cognitiones

Frigidioris vero epatis cognitiones: angustia venarum, fleumatis plurimum, sanguis frigidior, et universa corporis habitudo frigidior, nisi ea que sunt circa cor calida fuerint; nuda pilis ypocondria et venter. G.

Et quando epar est frigidum, tunc signum eius est strictura venarum non pulsatilium, et ut sit plus fleumatis et sanguis frigidior, et ut sit totum corpus propinquius ad frigus, si non calefaciat ipsum cor, et ut sit quod est sub ypocondriis et venter nudum pilis. H.

Fleuma vero est sanguis diminute digestionis. Cum ergo epar est frigidum, secundum a frigore eius putatur eius, et quod generatur ex eo crudius, et debilitas digestionis sanguinis. Quod generatur ab eo fleuma, et propter diminucionem caliditatis ipsius epatis accidit fleumati ut infrigidetur. Generantur autem a fleumate ubi species famose et in parte diverse fleumatis. Quod est quod generatur ab eo fleuma quod est fleuma dulce et quod acetosum et salsum et vitreum. Et dulce quidem est in quo est caliditas addita non exsiccans humiditatem eius subtilem, sed digerens quod in eo existit. Acetosum quidem eius est quod ex eo est subtile et frigidum eius propinquum. Salsum vero ex eo quod est cum accidit ut ei adveniat caliditas sine ipsum exsiccans humiditatem eius subtilem dulcem. Quod est quod subtile eius sub fumigatur et resolvitur et remanet salsum, quemadmodum accidit ei sicut quod accidit aque maris. Vitreum vero generatur propter superfluitatem frigoris super ipsum. Et necesse quando sanguis in toto corpore est frigidior, secundum ab eo frigus corporis non resistat ei cor, nisi quando cor quando est calidius calefaciat corpus totum. Et hec est quantitas declinationis frigoris epatis plus declinatione quantitatis caliditatis cordis, secundum ab illo ut sit corpus equale inter caliditatem et frigiditatem. Et paucitas generationis pilorum autem apparens quando minor ex generatione in inferiori parte propter frigus epatis. Siccioris epatis signa.

Siccioris vero sanguis quidem spissior et paucior, vene duriores, et universa corporis habitudo siccior vel durior. G.

Et quando epar siccum est, tunc ex signis eius est quod sanguis generatur spissior et paucior est, et quod vene non pulsatiles sunt duriores, et quod corpus totum siccius est. H.

Sermo iste iam intelligitur, et iam diminuit ex eo rememorationem resistentie cordis epati, et causa illius est quod origo humiditatis totius corporis est ex epate, sicut origo caliditatis totius corporis est ex corde. Cum ergo epar est siccum minoratur humiditas corporis, sicut quando cor est frigidum infrigidatur corpus post omnem dispositionem.

Humidioris epatis signa.

Humidioris vero epatis cognitiones: sanguis quidem plurimus et humidus, vene autem molliores, ita vero et universum corpus, nisi ea que circa cor contra operentur. G.

Et quando epar est humidius complexione sua equali, tunc ex signis eius est quod sanguis est plus et humidior, et quod vene non pulsatiles sunt molliores, et similiter totum corpus non resistat

b. sanguis spissior quia calidus et siccus facile ... [illegible] ... soluta ... quia sanguis ... [illegible] ... [illegible] remaneat ibi de eo [illegible].

et cor. H. Iste sermo intelligendus est. quod est quia temperate cordis est in hiis dispositionibus ... quod complexio eius exsiccat humiditatem epatis. et G. exponit illud post paulum. Calidi et sicci epatis cognicio.

Calidi vero et sicci epatis signa: pilos ypocondrii dextri, sanguis spissior et paucior, amara colera multa. Etate augmentata venarum amplitudo et duricia ita ut et [illegible].

G. Et quia epar est calidum et siccum, tunc exsiccatur eius ... quod pili in eo quod est ypocondrius sunt multi. et quod sanguis est paucior et spissior et quod colera est plurima quod est in hora status adholescentie multiplicatur colera nigra, et quod vene non pulsatiles sunt ample dure. et ideo dicto [illegible]. H.

Cibus et potus aggregantur in stomacho et comprehendit eos et decoquit eos donec fiat totum illud in essentia aque ordei. et ... hoc chilum nominavit. et G. elegit hoc nomen. deinde epar attrahit hunc chilum ... ab intestino ieiuno per venas multas epatis que nominantur meseraice ramificate ex epatis porta. et est vena que nascitur ex concavitate epatis et continuatur ... et per finem eam continuatur cum intestino quod nominatur ieiunum. Ergo pervenit chilum in epate decoquitur ... et fiunt ex eo humores quattuor. et ... nominavit eos chimos. et G. elegit hoc nomen. et ex eo quod est ... et quod non est perfecte digestionis generatur chimus fleumaticus. et ex eo quod de ipso digestum est quod est perfecte digestionis generatur sanguis purus. et ex eo quod est ... superfluitas et fex generatur humor melancolicus. et ex eo quod de ipso est spuma et quod super ipsum natat generatur humor colericus. et creator ... sublimis ordinavit splenem ut attraheret humorem melancolicum donec mundificetur chimus sanguineus ex eo. et ordinavit fel ut attraheret humorem colericum donec mundificetur sanguis ex eo. et non ordinavit humori fleumatico ... ut mundificetur sanguis, immo posuit eum permixtum cum sanguine ut compleatur digestio in eo post tempus et fiat sanguis in venis et humectet membra ... et ... et hic non est locus ... et quando inveniuntur generantur ... in membris isti chimi quattuor. et generantur in unoquoque eorum modi diversi. quod est quia associatur eis omnibus sanguis a principio generationis sue in epate. et cum ... exeunt ... evadit splenem et fel. et ordinavit creator ... duos renes ut attraherent aquositatem sanguinis. Ergo epar est calidum et siccum facit sanguinem grossum declinantem ad caliditatem et siccitatem. et generatur ab eo ... quam nominavit Galienus.

Caliditas siquidem a corde pervenit ... ab epate frigiditate. quod ad frigiditas siquidem caliditate. G. coro-

Caliditas que profluit ex corde per inicium fontis que profluit ab epate, [sic] siccitas cordis et vincat caliditate epatis. R. Cor est fons totius caloris et ex eo procedit in membra totius corporis mediantibus arteriis. et in primis membrorum sicut caliditas que est ei propria sed que accipitur a corde in principio generationis et si cor in caliditate epar. quoniam est causa ut decoquat cibum chili et faciat eum chimum. secundum quod ab illo dicitur quod dixit G. in sermone.

Siccitate non spoliesse ad quisita a corde humori facto adducit. G.

Siccitate non que est ipsius epar non per cor quamvis sit humidus in corde cum et continue adquisitam per est fons humiditatis corporis. quod est quia ipsum est illud quod generat chimos. R. quod ipsum sit fons vel radix humiditatis corporis et sicut non per ad membra continue corpus ad humiditatem. ut resistat siccitati eius in primis. deinde addat super illud ... humiditatem corporis et faciat ipsum propter quod fuit sicut non humidum.

Media non est que ab epate humiditas eorum que dicta sunt et magis siccitas ab ea que in corde est vincit siccitate quam siccitas ab humiditate. G.

Humiditas non que est ipsius epar est media inter duas dispositiones quas dixit. quod est quia siccitas cordis vincit eam plus quam humiditas que est ipsius cordis siccitatem que est ipsius epatis. R.

Non est facta humiditas epatis media inter hec ut sit vincens super siccitate eius patitur et victa sit a caliditate epatis non ipsa quod quoniam cor est sicut calefacit totum corpus et exsiccat ipsum. quod est quia caliditas addita non super caliditate omnium membrorum iuvat siccitatem in desiccando humiditates. quod ipsum sed ut vincat humiditatem epatis. et quoniam epar est fons humiditatis sed ab illo ut sit humiditas eius media inter hec ut sit vincens et victa magis quam caliditas epatis.

Omnis non caliditate amplius ad minus frigiditate. fale. n. incabil' est hec eorum que ab epate pertinent qualitate. G.

Et frigidus cordis quoniam vincat caliditate epatis plus quam vincat siccitas eius humiditatem ipsius et caliditas cordis frigidus epatis in toto plus est vincens quam siccitas cordis humiditatem epatis. ipsa quod frigidus quod est ex epate est velocius et prolixius ad vincendum quam omnes qualitates que sunt ex eo. R.

Canon quem intelligitur totus est quod plenum chimorum que generantur in epate et cetera et ... hic cor exvenena ... effundit id in ventriculo cordis sinistro et decoquit id cor. et ... vult quod cor est id quod decoquit et generat sanguinem spiritum in membris ... mentibus nobilia. et G. convenit ei ... et ... diversificat in eo quod est plus ... at non vult quod cor patitur ... et influit virtutes nutritivas ad reliqua membra que sunt ... mediante epate. at non G. vult quod epar patitur ... et influit virtutes nutritivas ad reliqua membra absque me... et hec diversitas non nocet in arte medicine. ipsum quod epar sed ... est in membris nobilibus ad quod influit cor virtutes suas nutritivas et ... leo

et subtrahit eas. et influit eas corde ad reliqua membra que sunt sicco mediante
epate. et G. vult quod epar influit has virtutes membris absque medio. et influit
eas ad membra superiora mediante corde. secundum G. ad duabus sensus sunt quod epar
est membrum nobile. calidum alterat alterum corpus. et secundum contrarietates eorum scilicet cordis et
epatis resistentes. et fit totum corpus secundum dixit G.

Manifestum est igitur quoniam si in id ipsum concurrant principia utriusque cum essent
totum corpus perfecte contra eas dispositionem. dicetur a paulo post
erius totius corporis cogitationes. G. Iam igitur manifestum est quod quoniam
aggregantur hae duarum
radicum complexiones secundum tenorem unam totius corporis totius complexionem et vitare secundum complexionem
ut evenit complexio. et enuntiabo post paululum signa quae significant ista. H.

calidi et humidi epatis cognitiones

Sermo iste intelligitur est expedita expositione una.

Humidus autem siccus et calidus epar in modo quidem calido et sicco eamque
contra ypocondria scilicet operit pilosa plurimum non sanguine et venas
magis. et corporis habitudine humida et calida. si non ea quae contra corpora
operiuntur. si vero amplius utens quibus aucta abeo quod sunt non
propter consimilium ad cacochimias et putrefactiones egritudinibus
adhuc non magis si plurimum augetur humidus. paululum vero
secundo excessu. parum quidem humidus. plurimum vero calidus.
calidum minime cacochimum fuit. G. Et quoniam epar est
calidum et humidum
tunc ipsum facit pilos meos quae sunt super ypocondria minus quam in habitudine epatis calidi
et sicci. et facit sanguinem secundum plurimum quod est. et facit venas et pulsatiles
magis. et totum corpus humidum et calidum si non resistat contrarietas epatis. et sic elongetur
complexio epatis in dualibus qualitatibus sicut plus [illegible] dispositione festinant ad humi
ditatem epatis egritudines putride quae sunt ex additione chimorum. et precipue si ad
dimittitur humiditas additione multa valde et addetur caliditas additione parva
et econtrario. scilicet ut sit additio humiditatis parva et additio caliditatis magis valde
de re forte non accidit humiditati hac dispositione malicia chimorum. H.

Totus iste sermo intelligitur et quoniam intellexeris et putrefactionis quae generantur
ex additione chimorum. et intelligitur eorum est per hunc modum quoniam multi
plicantur chimi in corpore ac multiplicatur unusquisque eorum ac plures uno ac
currunt in membris ac resolvuntur ambobus superfluitates eorum ac prohibetur
egestio eorum et resolutione superfluitatis earum res aliqua et hoc res aliqua est de
bilitas virtutis et est ut prohibeat sicut adlatione earum et ipsarum regimine

et vocatur replecio secundum utrem. ut impleantur vasa et extendantur in diametris suis et vocatur repletio per effusionem. et accidit et licet fortis sit urina ut prohibeant resolucionem. si eliciatur earum opilaciones generate ab eis. at si ipsi dolorem. quod coartantur et prohibentur earum resoluciones et non resolvuntur. et quoniam refunduntur ad quedam membra et inviscantur in eis. et quoniam non effunduntur. unde quoniam coartantur et prohibentur earum resoluciones putrefiunt. et quoniam putrefiunt generatur a putredine earum calor extraneus. et apparent in earum generante inter pustule ossium et apostemata et corrupciones membrorum et febres putride et alie egritudines. et hoc est quod dixit in multis libris suis [illegible] contingit. et tu videbis istud in eo quod est post et ex eis que generant opilaciones sunt viscositas humorum et grossicies eorum. et propter plurimum generatur illud quod est ab addicione humiditatis. et ex eis que resolvunt opilaciones et prohibent coartacionem et resolvunt viscositatem humorum est addicio caliditatis. quoniam ipsa liquefacit humores et subtiliat ipsos. intellige ergo istud et operare in eo quod preterit de experimento urine. et intelliges per istud sermone. G. hunc.

Frigidi et humidi epatis cognitio

Humidi vero et frigidi epatis est significatio quod habet ypostasim. sanguine vero magis operatur. frigiditate est venarum gracilitate. et urine colorem similem habet non ea que accidere sunt ad quia ideo circumducit. Frigidi vero et sicci epatis pauca quantitas et gracilitas venarum efficit colorem et frigiditas et ypostasim nichil prohibent ne sit vincat colorem. G. Et calidi epatis est frigidi hu. [illegible] est ypostasis est nichil prohibet et in sanguine vincit frigiditas est siccitas venarum non [illegible] et [illegible] color propter [illegible] distemperancie non [illegible] ipsum colorem ad [illegible]. et quod est epatis frigidi et sicci. [illegible] color est pauca quantitas est siccitas venarum et quod est ypostasis est nichil prohibet non vincat colorem. H.

Nomen sanguinis apud ypocratem et G. est color. sanguis enim in imaginibus duarum rerum convenit. quarum una est aggregatio humorum permixtorum inveniens sicut id quod videmus in flebotomia egredi. ista enim sanguis non est purus sed in eo sunt omnes chimi quatuor. et quoniam sanguis purus cingit ipsum colore suo [illegible] ipse inter nos nesciat. et istud est quod ipse est plus aliis humoribus non. tunc nominatur summa eorum nomine eius et secunda est sanguis purus et hic pars sit singularis et pars purificata ita quod non associetur ei aliquis chimorum. cum ergo est epatis siccitas exsiccat humores. et propter siccus eius est pars de qua fit eo debilitate. secundum ergo ab illo paucitas chimorum et filii de quibus enunciat G. in his sermonibus. scilicet sanguis. et residuum sermonis eius intelliges per quod preterit de experimento G.

Significatio testiculorum frigidorum et siccorum

Testiculorum complexionis calida quod maris venereal est et masculorum generative et etiam pubescit eis partes genitales.

Quod testiculi sunt membra principalia.

Qui autem complexio testiculorum est calidior calidior illi tunc huius eorum inveniuntur. G.
multe generationis perficiet. et festinat in eo nativitas pilorum in membris ge-
nitivis et continuatur. Et eo quod est in eorum circuitu. H. Galienus ex-
ponit unum sermonem et unum quod continuatur. Et eo exprimens in testiculis causam prin-
cipatus testiculorum. quod est quia ipsi alterant totum corpus et virtutes animae secundum mu-
tationem complexionis eorum. exemplo est quod videmus de mutatione corporis hominum et aliorum
castratorum. quae continuatur et declinatur ad naturam mulierum per abscisionem testiculorum

Concludit causas signorum per exponit litteram.

et ex eo est reliquum quod narratur. G. in diversitate complexionis eorum. unde qui complexio
testiculorum est calida fit homo desiderans coitum et fortis super eo multe generationis
et multiplicatur in eo quod sequitur eos generatio naturalis quod est in pilorum. aggregat ergo per

Tangit modum generationis spermatis.

hunc sermonem quod cum complexio eorum est calida quod calefaciunt totum corpus. vel id quod
dixit ypocras quod sperma venit ex toto corpore in distensione motus coitus. et
generatur in testiculis sicut spuma in confricatione eorum cum insimulantur. et sicut
generatur a percussione undarum maris. et. G. quod dixit quod testiculi sunt quibus generatur
(i. tempore testes sunt ...)
sperma. Ars quod dicit quod sperma generatur in venis involutis. sed in vasis sperma-

Ponit noticiam de vetere arte.

ticis et complebitur generatio in testiculis. et non quod librorum diversificet dispositionibus. verum
(i. complet)
quod facit sperma descendens ipsum in distensione coitus. sed virtus generativa erit ex omnibus
virtutibus corporis ad testiculos. et fit sperma completum per eam. secundum ergo unam duarum
rerum aut ut sit virtus generativa fixa in testiculis aut ut adveniat testiculis
in distensione coitus virtus generativa et figatur in spermate intra testiculos et ex
inde sperma descendens eam deinde generatur ex eo et in simili sanguine embrio. et quodcumque
illorum fuerit manifestum est ab eo quod testiculus est principatus sequens epatis principatum

Signa testiculorum frigidorum.

Frigida vero eius est contraria. G. Et cum complexio eorum est frigida
fiunt tunc signa contraria illis
quae narravimus. H. Significavit quod ipsi infrigidant corpus et
huius eos repetit accidit et est pauce generationis et non perficietur. et non nascitur
in eo quod sequitur pectine et coxas et prope umbilicum et quod est super eo pili.

Humida quidem et multi seminis et humidi est. Sicca vero et pauci
seminis est et mediocriter spissi. G. Et cum complexio eorum est humida
tunc huius eorum est exuberantia
spermatis. et cum complexio eorum est sicca tunc huius eam est pauci spermatis. et

Dat causam spermatis.

sperma eius est ad quantitatem parum declinans. H. Quando testiculi sunt humide
complexionis declinat corpus ad humiditatem et exuberat illud in ea ex quo generatur
sperma propter multitudinem materiae. et propter id est sperma multum subtile. et e contrario cum sunt
sicci. et cum in multitudine spermatis et paucitate eius et spissitudine et subtilitate et con-
sistentia et perfectione et non perfectione illius est id super quod est testiculorum complexio. quia est quod
continuatur. Et eius arte multe et venie et hunc magis multum quod deferunt
eius spermatum et similitudinem et reliquarum virtutum. decoquitur ergo ipse sanguis et convertitur ipse
in sperma. et figuratur in eo virtus generativa et reliquae virtutes. Ars vero dicit quod sperma
tunc est quaedam intelligentia divina quae est continens vel cedans id quod generatur embrione

Concludit ...

Secundum ergo cum est complexio eorum humida ut multiplicetur motus in spermatis et

iiii. com. sen. xx. de a°

Opinio de sperma ...

samus. quoniam non complexio eorum est sicca sed ut in maiore parte eius in spermatis scilicet sang.

ca. et sic. esse testi. sig.

Calida vero et sicca. cum sunt spissi [illegible] et maxime gravitate [illegible] testiculorum. et citissime ad coitum excitantur animal. [illegible] hi citissime pubescunt in partibus genitalibus et in omnibus in circuitu sui. sunt quod usque ad regionem umbilici. et corum non usque ad medium corporis. peculea [illegible] hi cum sint satis ad venerem. citissime non saciantur. et si cogantur nocet.

Et qui complexio eorum est calida et sicca. tunc sperma est grossum et est huius eos in loco generationis valde et excitantur ad coitum valde velociter in principio pubertatis sue. et nascuntur eis pili in locis in quibus generativorum velociter et in omnibus que sunt in circuitu eorum et continuantur usque ad partes umbilici et in fine ad medium corporis. et huius hec complexio stimulat ad [illegible] coitum [illegible]. vincitur lassatur et abscindit velociter. et si agat se ipsis [illegible] multiplicet ad venire ei inde nocumentum. H. Non fit complexio stimulat huius eam velociter valde ad coitum in principio iuventutis sue non quam calor stimulat eum. et sperma eius medium est in principio pubertatis sue. [illegible] remanet in eo de humiditate in fancie. et nunc est quod est perficiens generationi in hac dispositione. [illegible] multiplicet coitum inflammatur in spermatis [illegible] caliditate testiculorum et [illegible] siccitate. [illegible] lassatur et abscindit velociter [illegible] fatigat se ipsum [illegible] in eo advenit ei nocumentum ex illo. scilicet accidit ei [illegible] ex malicia complexionis calide et sicce [illegible] residuum [illegible] est [illegible].

ca. et humide. esse testiculorum signa.

Conveniunt [illegible] calidi et humidi. pilosi [illegible] huius [illegible] non sentit magis non concupiscit non magis alius. sufficiunt non sunt lesi [illegible] magis venereis plurimis si non satis augeatur [illegible]. calidi et humidi non sunt lesi one abstinent a venereis. G.

At qui aggregat [illegible] calidi testiculis humiditas [illegible] pili [illegible] in locis generationis [illegible] sperma eius est plus [illegible] ad coitum [illegible] et tollerant coitum [illegible] ei nocumentum [illegible] addat [illegible] caliditas et humiditas [illegible] hac complexionem

prohibet a coitu quoniam euenit ei nocumentum. H. Hec complexio facit excitare sperma et multiplicat ipsum et stimulat ad coitum. Sic stimulat complexio calida. quia est quod caliditas stimulat animal et humiditas excitat sperma secundum quod signum ostendit quod dixit G. quando igitur uides eas aggregatas tunc scias quod complexio testiculorum calida et humida sit in. Frigide et humide complexionis testiculorum signa.

Cuius frigidi et humidi complexiones sunt testiculi nuda fiunt quasi sine uestitu pilis. et tarde coitum incipiunt nec uehementes sunt ad operacionem. Aqueum et tenue eius semen et pauca generans uel non generans. et si generans feminas generans. G.

Et quoniam complexio testiculorum est frigida et humida. ideo quia est inuestitu eorum nuda pilis. et humiditas eos tardat in principio cum ipse incitat coitum. et non fortiter desiderat ipsum. et sperma eius est aqueum subtile pauce generationis generans feminas. H.

Paucitas quidem pilorum est secundum paucitatem materie pilorum ex qua generantur. et . H.

Id quod generat hanc materiam est caliditas. et quando frigiditas testiculorum et humiditas eorum ponunt eos ita quod non decoquunt sanguinem frigiditate nec digerunt ipsum nec faciunt ex eo sperma equale. tunc secundum ab illo quod dixit ypocras et G. quod inuenit ... et est in eo ... et generans feminas. non putate ideo quod sperma quod est calidum et siccum est generans masculos. quod igitur tacuit G. ideo quod precessit de sermone suo. dico igitur quod ypocras ostendit multis demonstrationibus quod causa in generatione masculorum est uirtus spermatis. et in generatione femellarum est debilitas spermatis. uirtus autem et debilitas sunt secundum substantiam. G. hanc materiam uirtutis spermatis est secundum equalitatem complexionis. et debilitas est secundum exitum complexionis ab equalitate et G. exponet hanc intentionem in eo quod est post. et quoniam est secundum quod dixi uirtute complexio est calida et sicca. et debilitat ... igitur generat feminas. et generatio feminarum est a debilitate uirtutis spermatis. non oportet ei exituro a(?) ... re eius ad quod tempore et generet masculos. Aliquando igitur propter illud quod dixit G. facit nos rememorari sermonis eius quod sperma frigidum et humidum generat feminas. Sed generatio feminarum est a debilitate uirtutis spermatis. et generatio masculorum est a uirtute spermatis. et ideo dixit ypocras complexio calida generat masculos et frigida feminas. et G. dixit in expositione illius quod uirtus spermatis secundum plurimum est secundum complexionem calidam. non est uirtus hec complexio et redeat debilitas eius et destructio generationis. et quod debilitas spermatis secundum plurimum est secundum complexionem frigidam non minore. Hec complexio et non debilitatis causa et si non est esset ideo non esset possibile ut generaret masculus in latere matricis sinistro non raro et femina in latere dextro non raro. nam si receperit secundum sermonem ypocratis hic esset semper masculus in latere dextro et femina in latere sinistro matricis. et hec putatio mea est experientis plurimum. et quoniam sit diuersus raro et secundum minorem rem. intellige igitur id et facias. cum igitur uenit ad te quis et rogat te ut facias ipsum generare masculos. tunc ... hec signa significancia equalitatem complexionis

.desig. .II.C.

spermatis et da ei et uxori eius ex regimine et cibis et medicinis bi-
bitis et exercitiis quibus fit suppositio et complexio et mutatio ad quod est quod
quando aggregatur sperma utriusque in matrice est complexio aggregata equalis. Exempli
sit signum significationis quod sperma unius eorum est frigidum et humidum. aggregatum cum eo
et cum illud eius est sperma calidum et siccum. et da frigido et humido calida et sicca quibus frigiditas
eius minoretur et humiditas. et da calido et sicco frigida et humida ut minoretur
caliditas eius et siccitas ipsius. et administra exercitio et fricatione et balneatione
et cibis totum quod conferat et preparat ad exercitium coitus. T. xlic. testiculorum complexionis signa.

Siccam vero et frigidam esse illius qui plurimum ei quod predictum est contrarius est. sper-
matis vero semen eius et omnibus magis exiguum. G.

Et quia complexio testiculorum est frigida et sicca. totum huius eorum est in ceteris
dispositionibus suis sicut dispositio eius quod est contrarium ipsius. unde et sperma eius est grossum. et est
paucum guathen. i. exiguum valde. H. Quod autem complexio calida ad-
iuvat ad generandos masculos et frigida ad generandas feminas illud est quoniam caliditas ad-
iuvat super digestionem quoniam est illius. ergo digestum sperma est virtute in eo magis complexiona-
tum. et quoniam frigiditas prohibet a digestione sui illud sit sui accidentale. et quoniam sperma est
crudum et indigestum virtus eius debilior est. et propter hoc fit quod calida dextera matricis
adiuvat ad generandos masculos propter caliditatem suam. et latus sinistrum ad generandas
feminas propter frigiditatem suam. et non est ad iuvamentum caliditatis. et prohibitio frigiditatis sequitur
cum temporale nullo. sed cum temporalis est [illegible] quod dicimus [illegible] quod equalitas
complexionis facit virtutem meliorem. et exitus ab equalitate facit eam debiliorem
hoc est ergo quod oportet te servare et operari eo. et multum est quod frigiditas testiculorum facit
sperma indigestum et eorum siccitas minorat ipsum. ergo aggregatur ideo
ut sit frigidum grossum paucum. nominat gathen. i. exiguum. intellige ergo gathen
illud et scies quoniam non est generativum propter frigiditatem suam et siccitatem suam et paucitatem
suam. quod si contingat ei in matrice ut sperma cubantis caliditas fortior est
ut generet embrionem malum aut fedorum membrorum aut diminute forme. quod est
quod fetus est sicut sperma secundum quod est complexio spermatis masculi et femine. dum non accidit ei in ho-
ra impregnationis prohibens aut aliorum intra matricem. propter humores aggrega-
tos in corpore matricis. et propter causam aliam quorum sit. sed iam ergo declaratum est ex eo quod
dixit. G. dispositio principatus cordis. et quod est cor principium primum et secundum
ipsum in principatu cerebrum et secundum cerebrum epar et secundum epar testiculi. et scivisti
tu signa significantia dispositionem complexionum uniuscuiusque horum membrorum et scivisti quod regimine quo
seruatur et quo nascitur ex unoquoque horum dispositio complexionis eius est sicut est dispositio comple-
xionis radicis ex qua nascitur. De toti ergo corporis habitudine.

Totius vero corporis habitudines declarat quod sit principalibus que assimilantur
cordi et epati. Distantie vero similium vehementiores habitudines membrorum
quibus primarum qualitatum quasi et operativas nominamus. G.

gathen

[Top marginal gloss, partly legible:] ... caro calida et humida ... pulmonis ... caro ... carnes ... musculi ... ossa ... moventur autem nervi et ita movent carnes. caro autem movet ossa, ligamenta et cathenacionem ...

In distinctionibus autem corporis totius iam ante diximus quod similes cordi et epati virtute inveniuntur membra similia eorum et quidem qualitas forte est quoniam qualitates fuerint ex primis que nominantur active. H. Res similis quidem est per virtutem, sed similis eius et quidem est non similis eius per virtutem inveniuntur quando assimilatur ei, sed est similitudo propinquior aut longinquior. Distinctiones ergo totius corporis assimilantur cordi et epati aut per virtutem aut per propinquitatem eorum valde et assimilantur cerebro et testiculis per similitudinem longinquiorem illa. Sic accidit ut sit pectus proporcionale cerebro et nuche per spondiles secundum quod est fabricatum. Et sic accidit quod quando castratur homo, ut assimiletur corpus eius et mores ipsius corporibus mulierum et moribus ipsarum. Intellige ergo istud. A. G. Qualitates autem prime que nominantur active sunt caliditas, frigiditas, humiditas, siccitas. Aut autem nominavit eas activas, aut non facit ad intencionem autem quoniam corpus et alia paciuntur ab eis, sed quod ostendit in libro predicamentorum in tercia specie ex speciebus qualitatis. Et multociens quidem nominantur caliditas et frigiditas active, et nominantur humiditas et siccitas passive. Caliditas vero quoniam ipsa calefacit et digerit. Sed frigiditas quoniam ingrossat et congelat et aggregat. Humiditas vero quoniam per eam fit passio rei facilis. Sed siccitas quoniam per eam fit passio rei difficilis. Et G. quidem nominat eas omnes activas in hoc loco secundum suas dialecticas quoniam est quod qualitates active et passive in uno tractatu sunt capitulorum dialecticorum.

Totius vero corporis habitudo multis maxime discernitur partibus quibus inest primo. Musculi vero sunt his omnibus ossibus circumvoluti et compositi quidam carnes sunt ex simplici et prima carne et nervis quibus hec circumvoluta sunt, scilicet musculorum ligamentis. Utraque vero adeo conveniencia sunt vasorum velud rivi quidam, sunt non complentes eorum substantiam, sed servientes ad conservationem. G. Et qui distinctiones totius corporis dicimus recte primum quod significamus per id est ex membris est id quod cadit in primis sub visu, et id est musculi involuti super ossa omnia. Et musculi quidem est caro composita ex carne simplici prima et ex nervis qui involvuntur, et secundum quod componitur caro et nervi. Quod intellige ypostasis vero est, vero iste due res vene et arterie que continuantur cum eis non sunt eius, non sic tamen, scilicet utraque, et non sunt complentes eorum substantiam sed adiuvant ad hoc ut remaneant. H. Illi qui involvuntur et secundum quod componitur caro sunt quidam nervi qui continuantur cum carne musculi et paciuntur in eo et fiunt villi quibus texitur caro musculi. Cum ergo appropinquat fini eius redeunt dispersi et aggregantur et fit ex eis corda que continuatur cum membro cum ergo colligitur musculus ut continuatur radice sua ad extremitatem membri, cum quod continuata est corda ad partem in qua musculus est positus et continuatur cum musculo. Item

[Marginal glosses, left:] Similitudo corporis assimilatur membris principalibus suis distinctionibus. — Similitudo distinctionis corporis musculis ... — Describit musculos ... — Describit eos a ... — Removet dubium ... vene et arterie ... musculum. — ponit ... musculorum.

[Marginal glosses, right:] ... musculi que sunt ... musculis ut impleant suum officium ... caro sunt vene et arterie. — ... principalibus ... — ... musculi

de sig.

.11.L.

arterie que dant ei calorem innatum et spiritum animalem et eo continuatur et continu-
atur et eo vene que imbibunt ipsum. scilicet que dant ei nutrimentum. Et ergo arterie dant
ei calorem innatum et spiritum animalem et sanguinem subtilem. et vene non pulsa-
tiles dant ei sanguinem ex quo nutritur. Nominavit G. totus qui dispertitur in partibus
musculi exeuntibus non pulsatilibus et arteriis nomine communi venas et vene. et di-
xit quia nervus non complet substantiam musculi. et non dat ei nisi sensum et motum. sed vene non
pulsatiles et adiuvant et addunt ut remaneant. scilicet vene pulsatiles. id est
arterie. intellige ergo istud ab eo et non obliviscaris. Cum ergo ... et quoniam dixi
dispositionem totius corporis esse plurimum per quod significationes sunt medici. sed in vena
servit ... que sunt radices membrorum
et que exeunt ... et que sunt musculos sicut ossa et ligamenta et panniculi
et reliqua membra officialia sicut stomachus et pulmo et renes et vesica et alia.
corpora. Totius compositi ex omnibus membris sicut medicus et alius.

Dicit ergo et eorum que sunt colores cognitiones sunt bene temperata habitu-
dinis habitatorum in regionibus. permutantur. Nam distemperantie regio-
num cutes sunt transformantes et corrumpunt quedam cognitiones
ita sunt et si sunt bene temperata regione tempore insistit se ipsum soli
aeris nudum exponat permutabit eas cognitiones que sunt
colores scilicet et in mollicie et in duricia per consistentia
sicut ut bene temperata est regio et ipse bene temperata dieta
utitur. Nam exeuntur in sole iaceat nudus in magis die plu-
rimum nam ut quedam more virginis minimum degentes perfecte
cetros de ... significationes. Quasi in huius ergo modi situatio-
nem intendamus intellectum est. G. Ergo sit ... natura significationes
complexionis medicorum in habi-
tu ... habitatorum temperata. habitu ... habitatores. n. male complexionis
mutantur cute et inclinantur ... ad id quod conveniens eis et corrumpunt quedam
significationes. et ... exponat se in regione temperata soli in hora estatis
et corpus est ... permutatur ex significationibus corporis ... extrema colo-
ris et duricie et mollicie. et si regio est temperata et intendit huius
corporis in regione sua intentione ... et non exponit se corpore nudo so-
li in omni die longo tempore ... adiuvat eum. et ... in membris sic faci-
unt quedam more virginis puelle et significationes complexionis declarant ...

per virtutes suas. Intellige quod eius ante quod dico est per quod sermo meus non est quamvis sermo meus non sit nisi in eo quod est hic dictum. Haly.

Iste complexiones intellexit super regiones quarum eas et complexiones per eas significationes complexionis membrorum in omni regione et in mutationibus consuetudine hominum. Quedam enim regiones et consuetudines mutant significationes complexionis membrorum et inclinant ea ad caliditatem et siccitatem sicut faciunt regiones calide et sicce sicut regio ethiopum. Et sic faciunt artes calide et sicce sicut ferraria. Et quedam regiones et consuetudines mutant significationes complexionis membrorum ita quod inclinant eos ad frigiditatem et humiditatem sicut facit regio frigida et humida sicut regio sclavorum et precipue si sit exercens qui habitat ad litus maris aut fluminis. Et sic faciunt artes frigide et humide sicut ille cuius consuetudo est balneari omni die. Et ergo cavebis ab omnibus causis que immutant complexionem membrorum et extrahunt ea ab equalitate, tunc significationes membrorum quas dixit G. certificantur et manifestantur. Et si non caveas ab illo, tunc non certificantur neque manifestantur. Id est quod narrabit in eo quod sequitur de signis membrorum. Competentis complexionis signa.

Competentis complexionis cognitiones per totam aliis habitudinem. Color quidem ex rubeo et albo commixtus. Capilli non rubei et medie crispi ut in pueris. Mediocritas non carnositatis in spissitudine et equalitate. Membrum enim perfecte hominis complexionis omnino fluctuat ut et dicatur et intelligatur ad hoc et non spissus corpus ad hoc de spissitudine et tenue similiter ad hoc et multa carne habens et pauca carne et est et molle et durum et pilosus et nudus pilis. Non enim homo est mediocris sed quod Policleti regula ad summum venit mediocritatis universe ut tangentibus quidem neque molle appareat neque durum neque calidum neque frigidum; videntibus autem neque pilosus neque nudus pilis neque grossus neque gracile aut aliquid aliud habens intemperanciam. G.

Ego quidem dico quod signa complexionis temperate in toto sunt quod color est compositus ex albedine et rubedine et capilli sunt flavi ad rubedinem tendentes et crispi temperati sicut plurimum et quod caro est temperata in qualitate sua et sua quantitate. Quoniam hoc corpus est membrum non omnes species fluctuant spiritu quod omnes fluctuans non dicitur vel intelligitur in comparatione ad ipsum quod est quod corpus spissus non dicitur quod

pictor statuarius Alexandri fecit statuam ... ad exemplar ... dirigebat suum opus

spissi est non per comparationem ad hec corpora. et si extenuatur non dicitur quod est extenuatum nisi per
comparationem ad ipsum. et sic est corpus equale ad ipsum mixta carne habens et paucam car-
ne et est macrum et molle et durum et pilosum et nudum pilis. et non est ad hoc
corpus equale sed equale est quod est secundum exemplum quod figuravit policletus. et nominavit ipsum ca-
nonem quod consequitur est ultimum equalitatis totius compositionis. cum tangitur ut non appa-
reat quod est molle neque quod est durum neque quod est calidum neque quod est frigidum. et cum aspicitur
ad ipsum non invenitur pilosum neque nudum pilis neque grossum neque gracile neque inter se ad se ipsum.

Ista sunt signa corporis quod est in meliori forma. et hoc corpus quamvis non sit inventum. [N.D.] Exponit prius
per veritatem. tamen est canon ad quem comparatur totum quod est in medietate. sic fecit po-
licletus. iste enim fecit statuam multimo quod est pole ab equalitate et posuit eam
canonem per quem pervenitur in comparatione statuarum. ergo dicit medicus in cibo aut
in medicina aut in signo aut in causa quod est equale aut calidum aut frigidum aut humidum aut siccum.
et quanta sit summa gradus eius in caliditate sua aut frigiditate aut ab isto tempore non est
non per comparationem eius cum meliore forma. quia melior forma est canon medicorum secundum in-
tentionem logicorum. considera ergo sermonem G. et ista locutionem eius intelliges et in-
venies ipsum intellectum. et scies per hoc certificationem huius expositionis.

in mo repata impassiunt

Quecumque non temperato calidiora dicuntur. non tamen humidiora aut — doctor signa lapsus compositionis in colore lapsus sermonem phisicis in actiuis.

sicciora secundum carnem debuit enim presens ratio est apparent quod et
[tactus enim ... decipit ...]

·i· temperare.

tangentibus calidiora tanto quanto secundum est secundum calidiora et pin-
[quia resolvitur a caliditate unctuositas ... caliditas enim facit carnositatem et siccitas pingue-
dinem ... rubea ...]

guedinis minus habentia. colore non rubeant et nigros pilos

habentia. G. [marg.: ... adustio ... facienda ...] Ex corporibus autem que sunt calidiora temperato et non sunt humidiora
eo neque sicciora ipso et complexio eius est hec complexio in genere
carnis. sermo enim noster non est nisi in hiis quorum caliditas ... sensu tactus magis
addita caliditate temperata. et superfluitas caliditatis complexionis eorum secundum corpus tempe-
ratum et secundum caliditatem eorum multitudo pilorum et paucitas adipis in eis. in colore
autem sermo magis addite rubedinis et capilli in eis sunt nigri. ista ergo sunt signa complexionis ca-

Iste sermo est intellectus si memor fueris omnium que preteriunt. et cum in signo di- [N.D.] tangit causas mutationis capillorum in colore.
tionis capillorum et albedinis eorum et superfluitatis eorum et mutationis coloris
eorum est in eorum ex quo fiunt. et hoc quod in est vapor fumosus qui mundificat non ca-
liditate innata. quod est quia caliditas innata est vapor temperatus quod generat cor et ar-
terias et vapor fumosus est superfluitas caliditatis innate. quando ergo caliditas est for-
tior facit hunc vaporem adustum nigrum. et iste quidem vapor egreditur et ex
poris expellitur secundum continuitatem. sciens ergo egreditur ex eo ad coagulatur in ca-
pillum. est ergo color capillorum secundum colorem huius vaporis. et propter hoc est color capil-
lorum signum caliditatis. nam si est niger signat superfluitatem caliditatis. si est albus signat frigidam
complexionem. et si est flavus signat equalitatem caliditatis. et ego iam vidi regulam quoniam — datur autem abrasionis capillorum per psilotrum ·i· depilatorium.
que erit in capillis inter medicos arabicos et mutant se ex ea. et quo-
niam quod fit quando capilli liniuntur psilotro abraduntur ex radicibus
suis et non adurit eos psilotrum. et responsio huius quoniam est quia psilotrum

caliditate sua humorem facit, vel quia in poris cutis defluxo et grosso vapore qui
est in capillorum et resolvit eos. Quare abscinditur continuitas capillorum
ex radicibus suis et cadunt et abraduntur usque quo videatur virtus eorum
vaporis huius continuitatem et coagulet, exiccet et generet ex eo pilos.

propter coagulationem vel [illegible] quia fit pinguedo propter frigiditatem

Frigidioris autem corporis signa non pilosum et pingue. frigidum

i. remisse flavus vel pallidus.

tangentibus. color non eorum et capillorum magis rufus. multa

propter [illegible]

non frigiditate existente livida quedam est caro. Et vocatur consue

s. lividos

tudo quibusdam medicorum est hos tales plumbei coloris

Signa complexionis frigide sunt quia [illegible] non est pilosum, multe pinguedinis. G.
et quando tangis eum invenies ipsum frigidum. et videbis colorem corporis eius et capil
lorum ipsius ad flavitatem declinare [illegible]. et quod est frigiditas su
perfluitate color est q. lividus. et [illegible] medicorum est ut nominent hunc
colorem colorem plumbeum. H. Ista sunt signa frigide complexionis in genere car
nis s. [illegible]. quia signa carnis frigide [illegible] minus sunt signa [illegible] narrantur
in [illegible]. et si frigida est plus [illegible] color corporis lividus plumbeus. et ca
pilli flavi significant [illegible] calidis. [illegible] fit quod [illegible]
signum diminutionis [illegible] per additionem frigiditatis in carne. *Sicce autem corporis signa*

i. signa sunt corporis [illegible] quod supponit et [illegible] malius.

Sicca vero esse gracilior est et [illegible] durior habitudine
parata tacto quanto sicciore. et [illegible] non prima signa sunt huius

Signa complexionis sicce sunt ut huius [illegible] est gracilior et durior corpore. G.
[illegible] superfluitate siccitatis sue. reliqua autem signa sunt [illegible]. H.

exponit ultimam literam. s. prima signa.

Signa autem complexionis sicce in genere carnis s. [illegible] sit corpus gracilius et
durius tactu. et non imprimit plus siccitas nullo quam fit singularis
sola. remanent [illegible] signa [illegible] in complexione [illegible].

[illegible] in ista litera [illegible] sic in [illegible].

[illegible] [illegible] i. pinguis [illegible] mollicies [illegible] duricia sicci

Et humida quidem non [illegible] signa [illegible] magis carnosa [illegible] et mol
[illegible] reliqua signa humide complexionis humidi corporis. G. lior.
[illegible] tamen caro eius est plus et corpus eius mol
lius. H. Humiditas [illegible] imprimit quando est singularis in carne plus ad
[illegible] carnis et mollicie [illegible] et [illegible] remanent reliqua signa alia [illegible]

inst notabile.

[illegible] complexione [illegible] declarant [illegible] quod caliditas et frigiditas
sunt active. quando ipse mutant [illegible] signa [illegible] et siccitas et humiditas sunt passive.

[illegible] mat [illegible]

quando non mutant [illegible] mutationem [illegible] dicit [illegible] ut po
nat eam [illegible] difficilioris passionis est gracilitas et duricies. et humiditas [illegible] po
nit ipsum facilioris passionis est [illegible] carnis et mollicies.

de sig.

.II.C.

Et secundum copulationem primarum qualitatum que fiunt distem-
perancie composite cognitionum signa sunt hec. Calida quidem et
sicca est cutis pilosior et durior et calidior et minus pin-
guis; est et gracilis et nigri capilli. Si vero ad amplius cali-
ditas veniat, et magis coloris citrini. G. Et que in compo-
sitione qualitatum
prime et secundum excessus complexiones medias sunt signa que significant eas composita. Quare
quia complexio calida et sicca habet plurimum capillorum et magis ad durica-
lefactionis et duriciei. Et est privatus pinguedine et gracilis et pili eius nigri
quia si addatur victoria caloris in eo tunc est magis coloris. H.
Non sis oblitus eius quod exponit. G. quia ista signa non certificantur et veri-
ficantur in regione temperate complexionis et in regione equalitatis.
Humida autem et calida est cutis mollior et calidior et multo
carnosior optima est. Nisi quando accidente fiunt utique
qualitates. Ad primum non accidente putredinis cito consumuntur
egritudinibus et calida in choichimi cito fiunt. Si vero parum
quidem humor sit multo non calidior molliores parum quidem tempera-
to hi tales et magis carnosi pilosiores non in mo-
dicum et tangentibus non parum calidiores. Magis non hi sunt capil-
li et caro non sunt pinguedine. Si vero parum quidem sit calidior mul-
to non humor mollis est hec caro et multa et color
commixtus ex albo et rubeo et tangentibus paululum ca-
lidiores. Ubi non est dicte quod copulationem esse eos secundum dominan-
tis qualitatis demonstrabunt signa. G. Complexio ca-
lida et humida
est mollioris cutis et calidioris et plus carnis habens quod habens meliorem
...

chimi qui fit in eo mali. quod si superfluitas humiditatis in eo pauca sit
et superfluitas caliditatis in eo sit multa, scilicet superfluitas mollicie eius et
multitudo carnis eius sit cum temperata pauca, et scilicet superfluitas addicionis
pilorum in eo sit et non pauca. ergo tangis ipsum invenis ipsum calidius
multum. et capilli eius sunt nigri et caro eius scilicet nuda pinguedine. quod si super-
fluitas caliditatis in eo scilicet pauca et superfluitas humiditatis in eo scilicet multa
scilicet caro eius caro mollis multa, et scilicet color eius color permixtus ex rubedine
et albedine. et quando tangis ipsum invenis superfluitate caliditatis et pauca
et uli. d' invenis in omnibus complexionibus composita signa qualitas magis dominancia et mani-
[dat causam putrefactionis eius que dicunt de egritudinibus putridis]
festiora. G. Intellige in modum eius quando superfluit hec complexio in
eo, superat ad ipsum egritudines que fiunt ex putrefaccione et fiunt chimi
qui fit in eo mali. quando humiditas que multiplicatur generatur in chimis grossi-
tudo et viscositas que opilant poros et prohibent dissolucionem superflui-
tatum. et quando multiplicatur humiditas et superat adeo sunt putrefaccio. pre-
[distinguit non humi.]
cipue quando prohibetur quod resolvitur et exspirat ab eis de superfluitatibus. et non
[sequitur] [scilicet sit m.]
de humiditatis scilicet eorum. quoniam enim per ea nominatur complexio. et quoniam per ea nominantur
chimi. dico enim ista sunt humiditates accidentales. et quoniam volunt per ea quod ab istis ex
[reperit et addit quod expurgat dis chimus generatur egritudines multe]
humiditatibus accidentalibus sicut succus et gutta lactis et aque et urine. quod quando mul-
tiplicatur caro corporis tunc ideo fit amplificacione chimorum ex quibus generatur caro
et nutritur. et quando multiplicatur chimi et innatant fiunt chimi mali
quod si accidit alicui horum ut coartetur quod resolvitur ab eo et exspiret
et si effundatur ad quodam membrorum putrefiunt et generantur ex putrefactione eorum genera
egritudinum et egritudines putrefactionis sunt multe ad quas invenimus tunc in eo quod pre-
[scilicet secundum de signis complexionis cali. et humi.]
fuit de expositione nostra. quare remaneas de similibus. G. intellige scilicet.

[signa pauci excessus.]
Frigida sicca et humida. Cum fuerit paululum que vincit augmenta-
[complexionis in humiditas et fit inhabilis ad pilos. Cum pilus sit ex fumo calido et sicco. Sed pauci fumi elevantur.]
[ratione frigiditatis] [ratione humiditatis] [ratione ventositatis] [ratione frigiditatis]
tis sunt pili scilicet et alba et mollis et spissa et pinguis
[signa multi excessus.]
si non amplius augmentatur qualitas augmentate consideres signa que sunt
[cutis scilicet]
proporcionum augmentacionis qualitatis. color non capillorum ma-
[blandus capill.]
[redit ad signa humi lapsus et lat. mag.]
gis rufus. quod ad et plurimum vincit augmentatis humi-
[signa excessus inequalis]
dus fit niveus ~~meus~~ cutis color. Si non inequalis sit
augmentacio qualitatis dominabuntur magis augmentate
qualitatis propria signa. G. Quando autem superfluitas complexio-
nis frigide et humide scilicet multis
duabus qualitatibus superfluitas ab equalitate pauca tunc ipsa scilicet nuda pilis
alba mollis grossa pinguis. quod si superfluitas istarum duarum qualitatum
ab equalitate scilicet multa superfluitas tunc eius signa adduntur secundum addicionem duarum

qualitatem. et capillorum enim color et cutis est flavus ad citrinitatem. et qui
sunt iste due qualitates sunt plurimum, quod est rubeus color est lividus. sicut additio
duarum qualitatum non est sequela temperatarum qualitatum sed additio est plus sunt
magis vincentes. H. Ista sunt signa complexionis frigide et humide qui vincit
super carnem et iam declinavit ea. G. primus et plus et posuit in moribus suum intellectum

Eius vero frigidum cum sicco equaliter augmentetur illud
durum et gracile habetur corpus et non pilosum et tangentibus frigidum
pinguedo vero super eius et gracilibus existentibus dispersa est per
carnem. capilli vero et color proportionaliter in sive frigiditatis.

Quod si vincit non in corpore frigiditas cum siccitate equalitate tunc est du- G.
rum gracile et nudum pilis. et quod tangentibus invenietur frigidum. et hoc corpus quamvis
sit gracile tamen quamvis carnium eius pinguedo. capilli autem et color sunt
sicut frigidus. H. Non permiscetur pinguedo carni in hac complexione non
est frigidus et frigidus generat pinguedinem. scilicet adipem et siccitas generat graci-
litatem. et sub victoria eorum. scilicet frigoris et siccitatis augmentur signa in ipsis ut complexio plus
et quod remaneat de sermone eius est intellectum.

Decidente vero calida et sicca cum sit in tempore pauca genera-
tione etatis in frigidam et siccam. habitudo vero talium gra-
cilis quod sit et dura et multa est. et preterea magis sit et pi-
losa. Durante vero altera qualitate intacta altera vero parum
a medio commutata durabunt quod durantis signa
medietates vero erunt alterius cogitationes. G.

Cum ergo convertitur complexio calida et sicca in hora declinationis etatis
ad complexionem frigidam et siccam tunc corpus eius est ex gracilitate et duricie sunt dis-
positi quod narravimus. vinum quod. co. in. vincit super ipsum et sibi vincit super
ipsum nigredo et multiplicantur in eo pili. Cum ergo una istarum duarum quali-
tatum vincit intacta et altera non excedit equalitatem nisi parum tunc signa ma-
gis vincentis qualitatis ex duabus qualitatibus sunt magis manifesta et signa qua-
litatis alterius sunt magis debilia. H. Rememoratur nos fe-
cit. G. per hunc sermonem rei communis. et est quod omnis complexio convertitur in fine
etatis ad complexionem frigidam et siccam. nam si in principio est calida et sicca tunc
non est quod color magis durat in ea et vincit adustio humorum. et si non est
calida tunc non multiplicatur in ea co. ni. sed mutatur ab eo sub quo est

et declinat ad frigiditatem et sic apparet quod signa complexionis sunt convenientia signis
complexionis proprie. Secundum quod ut sit brevioris vite non quod alii habens ille cuius
complexio est a principio ipso frigida et sicca. Deinde secundum ipsum cuius complexio est frigida tantum. Deinde
secundum ipsum cuius complexio est sicca tantum. Deinde secundum illum cuius complexio est frigida et humida. De-
inde secundum illum cuius complexio est calida et sicca. Postea sequitur eum ille cuius complexio est
humida tantum. Deinde secundum eum ille cuius complexio est equalis. Deinde secundum eum ille cuius
complexio est calida et humida et est longioris vite inter habentes diversitatem com-
plexionum. Si autem non cum contrarie complexio requiritur ipsum et evadit ab egri-
tudinibus putrefactionis est longioris vite quam alii habentes non. Et ipsi laudaverunt
plures in longitudine vite terram calidam vicinam mari propter humiditatem aeris eius et cali-
ditate ipsius. Et laudaverunt eum cuius complexio calida et humida. Complexionis vero cali-
de et humide duo sunt modi. Alter autem est quod est illius in corpore et est illa que est ab ipso initio sue
creationis inventa materie sue. Et altera est sibi accidentalis. Et hec est vituperabilis ipsa
enim est velox ad putrefactionem. G.

Et que dicenda sunt

In omnibus non que patiuntur sunt communis agnitio cerebrorum. Sicut facile
frigescens sit per aut infrigiditatem aut raritatem sit. Si
vero difficile frigescens aut calore aut spissitudine. Si
non exdesiccantibus aridum et siccum et difficile molle fiat exsicci-
tate sit. Quod ad signum humidi ab humiditate. Tunc alia.

Et dabo tibi signum cerebri cum omnibus que narravi et narrabo quod significa-
bit tibi complexionem. Quod si in brevi infrigidatur velociter tunc id significat frigus
ex eo aut raritatem. Et si non infrigidatur nisi cum difficultate tunc id significat ex
eo aut caliditatem aut spissitudinem. Et cum videris ex rebus exsiccantibus in eius
accidere ut aridum fiat et exsiccetur et difficiliter fiat mollius eius tunc id significat
ex eo siccitatem. Et similiter cum videris in brevi commutari a rebus humidantibus tunc id
est signum super humiditatem eius. Haly. Postquam fecit scire signa sup-
ra existentis in brevis facit scire signa supra extrinsecus. Cerebrum an alte-
retur in brevi eius cum velociter accipit complexionem rei extrinsece tunc istud est signum
quod complexio est conveniens complexioni illius cause. Et si sit difficilis passio cerebri ab actione
in brevi eius tunc est signum istud quod complexio eius est contraria complexioni illius cause. Et quia ac-
cidit ut evanescat cognitio huius canonis cum cerebrum est a raritate aut spissitudine
raritas quod facit cerebrum velociter paciens actionis frigoris quod prohibetur fieri ipsum
extrinsecus sicut frigus aeris continentis. Cum ingreditur ipsum absque prohibitione
et infrigidat ipsum quamvis sit non calidum. Et similiter facit ipsum pati actionis caloris ex-
trinsecus quamvis sit non frigidum. Spissitudo autem facit cerebrum difficile paciens actionis
extrinsecus. Et ostendet. G. illud melius quod sunt per declarationem meliorem perfectiorem. G.

Considerare vero oportet et similiter ad invicem omnis musculi a

non simulentur cum habent simul. Transl. alia. Et ex hoc ut consideres an compositio omnium musculorum sit una in omnibus sive altera. Haly.

Iste canon alius est. quia possibile est ut diversificetur musculorum compositio et sit in quibusdam membris aliquantulum et sic in aliis membris alteretur. facit ergo errare istud eum qui enunciat in membris omnia. G.

Similiter oportet considerare in omnibus scilicet musculis quantitatem involutorum ossium. aliquando enim gracilior videtur pars non existens gracilior quia ad musculos sed secundum partem angustia ossium talis videtur esse apparens. Similiter et spissior videtur esse in veritate existens non secundum partem amplitudinis ossium sed secundum partem carnis multitudinem. Transl. alia.

Et aspice et considera tua mente quantitatem musculorum in quantitatibus ossium super que in eis positi sunt. fortasse enim putas quod membrum minimum sit et non est minimum secundum musculos sed tu vides ipsum tale secundum minoritatem ossis. et similiter multociens estimatur quod membrum est grossum et non venit grossitudo eius secundum grossitudinem ossium sed secundum multitudinem carnis. Haly.

Iste canon alius est super extremitatem carnis ad os et planum est intellectu. G.

Que aucta et diminuta et durior et mollior dum fuerit siccior aut humidior apparet parte pars. sicut pauca et dura siccior. multa vero et mollis humidior. Transl. alia.

Et caro per additionem suam et suam diminutionem et per additionem suam in duricie et mollicie ponit distinctionem membri in quo est in siccitatis superfluitate et in superfluitate humiditatis. quod est quia caro pauca et dura ponit membrum siccius et caro multa et mollis ponit membrum humidius. H.

Iste canon alius super rationem est ex dispositione carnis in se ipsa et est intellectu. G.

Similiter vero et medie regiones similes partes huius corporis aut ampliorem aut minorem humiditatem in se ipsis continentes aut spissiorem aut tenuiorem aut humidiorem aut sicciorem demonstrant partem. humida quidem pars est ubi tenuior et

amplior est humiditas. sicca uero ubi spissior et sit minor

ipsas tamen soliditas corporis preter uero soliditas et primas sim-

nullum modum potest humores facere sed satis est si aliquis phi-

beat eas siccari non cito. ea uero continentes regiones

licet replere humiditate aut tali. aliud uero ipsum est nutri-

mentis similes preter huiusmodi et ex appositione uero per uasa fit. co-

minus uero hoc id est omnium precium. et deinde dicere postea

in seminarum et egestarum capitulum doctrina. nunc usque sequitur dicemus.

Et secundum loca que sunt inter membra similium precium sunt in istis. Galienus. alia-
tione eius quod continet de humiditate et secundum paucitatem eius et superfluitate
grossitudinis aut subtilitatis eius ponit dispositionem membri in quantum sunt in superflu-
itate humiditatis eius et siccitatis ipsius. quod est quod ubi humiditas quanto est te-
nuior tanto plus ponit membrum humidius. et quanto est grossior et minor po-
nit membrum siccius. nam membra corporis fixa que non sunt dura non est possibile aliquo
modorum ut ponat ea humida quod sunt. sed sufficit ut custodiat ea
et prohibeat ea siccari velociter. loca autem que sunt inter ea possibile est imple-
ri humiditate et secundum dispositionem et absque dispositione. et hec quidem humiditas est nutrimen-
tum ipsum membrorum similium precium quod ... per vicinitatem non exeuntis. et hic quidem
sermo meus in eo est communis membris membrorum que dixi et dicam ipsis. et est dica-
tur seminarias et egestarias. nunc autem ego sum ueniens super is-
tud quod continuatur in ea in quo fui. H. Iste est canon alius sup-
er eius ab humiditate posita in spaciis que sunt inter membrorum similium precium exe-
untium ista membra. hec enim humiditas mutat complexionem membri secundum illud secundum quod est
eius complexio et est ipsius grossities et eius tenuitas. putatur quod membrum est humidius
et non est humidius. aut quod est calidius et non est calidius aut quod est frigidius et non est frigidius
aut quod est siccius et non est siccius. unde accidit membro propter illud secundum quo est
humiditas posita in vacuitatibus corporum membrorum similium precium. G. differen-
te scire membrum ratione quo ... dispositionem complexionis corporis aut complexionis alicuius
membrorum eius et canon est multi iuuamenti. et est quod quando uides complexionem corporis aut
complexionem alicuius membrorum declinatam non ab equalitate et uis ea reducere ad equalitatem
aut diminuendo a declinatione sua tunc imple spacia illa humiditate complexionis
eius secundum contrariam complexionem eius. quod est quod membra similium precium nutriuntur hac humiditate
inclinat humiditas ad partem complexionis sue secundum longitudinem temporis paula-
tim sicut ostendit G. in libro de complexionibus et in libro de virtutibus medicinarum
simplicium et in libro de cibis et in libris suis aliis aliis. quod est quod
membra ... exeuntes ... ei ... nutrimenti sui et ...

expone canonem possibilem

Elicit ex eo canonem notabilem

declarat quod ...

ponit eam locis vacuis ipsius deinde decoquit eam in locis vacuis et digerit ipsam et convertit ipsam ad similitudinem substantie sue. et necesse est ut imprimat ei humiditas et in ipsum aliquid post aliquid et per longitudinem temporis mutet ipsum et permutet complexionem eius ad partem complexionis sue. Iam ergo declaratum est per illud quod dixit G. qualiter sciantur signa que faciunt nos venire in cognitionem complexionibus complexionis cordis et complexionum complexionibus membrorum absque errore et deceptione. Nam quando tu scivisti omnes canones securus eris ne erres in aliquo ex illis. G. Sequitur de signis sicci ventris

Ventris cognitiones non que siccioris velocius sicientes fiunt et parvus eis sufficit potus et gravantur ampliori et fluctuationes habent et sicut natat super fluminis eis. Cibisque gaudent siccioribus. Comentum. Dico quod signa ventris qui in sua complexione siccior est complexione sua equali sunt ut sitiat habens eam velocius et sufficiat ei ex potu parvo et si bibat multum gravatur super eum et accidit ei ex eo fluctuatio in ventre quasi natat super fluitans et pervenit in inferiori parte ventris et accidit ei ut desideret illud quod ex cibis est siccius. Haly. Postquam complevit nobis G. canones quibus sciuntur complexiones cordis et membrorum abreviavit illud sermone de ventre et pulmone et necesse est ut edoceat nos per istos canones et faciat adipisci qualitatem complexionum membrorum ut exhaustam ex illo quod ei qui habet ventrem qui in sua natura siccior accidit sitis velocius propter siccitatem ventris sui et qui bibit multum gravatur super eum et natat in inferiori parte ventris et accidit ab eo fluctuatio et temperate quod omnis membri est ut attrahat ad nutrimentum sibi illud quod est conveniens ei. et propter illud fit ut ille cuius ventris complexio est sicca desideret cibos desiccativos. et non desideret bibere vinum aut aquam donec provocet ipsum ad illud sitis. et qui bibit multum natat in ventre eius et fluctuat. G.

Humidioris vero ventris signa sunt non sicientes fiant et ampliore humiditate non moleste ferunt. Cibisque gaudent humidioribus. Comentum. Signa ventris qui est humidior complexione sua equali sunt ut habens eam sit pauce sitis et non tolleret multum ex receptione rei humide tunc desideret cibos qui sunt humores. Haly.

Quando membrum attrahit sibi ex cibo illud quod convenit ei tunc necesse est quod habens ventrem humidum desideret cibos qui sunt humores et potum humidum. G. n. non dixit quod non desideret potum. et non dixit non quod est pauce sitis sed dixit et non tollat potum multum. G.

Calidioris vero ventris digerit quidem melius quam appetat et mag

que dura sunt et difficiliter mutabilia corrumpuntur, id est in eo facile mutabilia. Gaudet vero calidis cibis et potibus, nam a frigidis non leditur si moderatur usum. Galenus.

In ventre autem qui est calidior in natura sua complexione sua equali signum est ut sit huius ea paucie sitis et digestio melior est quam appetitus et precipue digestio duriorum ciborum quorum alteratio est difficilius. Quoniam cibi quorum alteratio est velocior corrumpuntur in eo. Et desiderat huius ea cibos et potus calidos. Et non nocet ei in eo frigida si utitur eis secundum intensionem et equalitatem. Haly.

Venter calidus propter caliditatem suam digerit cibos duros difficilis alterationis et comburit cibos molles facilis alterationis. Et minus est quod huius eam desiderat illud quod convenit complexioni eius et non leditur ab eo quod est contrarium ei. Et frigida est dispositio inmutatque complexionem ventris. Illum, id est cuius complexio ventris est sicca non ledunt cibi humidi. Et ei cuius complexio ventris est humida non nocet cibi exsiccativi. Verumtamen hec necesse est ut desideret homo aliquid et ut hec ut noceat ei res aliqua est contraria appetens. G.

Frigidus vero non venter appetere quidem bonus digerere vero non bonus. Et maxime quorum difficiliter mutabiles et frigidi ciborum fiunt acescunt, id est cibo in eo. Propterea et accidit eructuationes huius ventri. Et gaudet quidem frigidis, leditur vero facilius immoderate utens. Ita vero extrinsecus ei accidentibus frigidis non sunt eorum diuturna dispositio quemadmodum calidus calore. Haly.

In ventre autem qui in natura sua est frigidior appetitus eius est melior quam digestio. Et precipue digestio eius est deterior quando digerit cibos frigidos quorum mutatio est difficilis. Propterea quod acescunt in eo velociter. Et propter hoc ille cuius venter est cum dispositione hac acetosam eructuacionem emittit. Et desiderat res frigidas. Verumtamen festinat ad ipsum nocumentum earum in ventre suo quando si superfluit in eis superfluitate pauca. Et similiter quod non tollat ipse cuius dispositio ventris est hec ut accidat ei extrinsecus longo tempore res frigide. Et similiter huius ventris calidus non tollat eius ventrem ut obvient ei longo tempore res calide.

Istud quod exponitur de sermone hic est sermo eius. Haly. Extrinsecus appetitus eius in eo est melior quam digestio, appetitus, id est ciborum fit post ventris. Et hec non declinavit est ad frigus. Cum ergo complexio ventris est frigida conveniens est ei non digestio fit propter concavitatem ventris et eius complexio est calida non. Quando vero complexio ventris frigida est accidit ei contra quod dixit G. in sermone suo isto. G.

Ex egritudinibus tamen in ventre distemperancie inter differunt

aurib(us) ſ(ed) q(uod) o(mn)ia (con)cupiscu(n)tur n(on) simili(ter) q(ua)n(d)o (et) tales. al(ia) tr(anslatio).

In (com)plexio(n)u(m) mala acc(id)e(n)te in ve(n)tr(icul)o ex egr(itudi)ne. (et) in (com)plexio(n)u(m) q(ue) ē q(uod) ē n(on) d(ic)ta ē. q(uia) huius (com)plexio(n)is mala accide(n)tale desiderat q(uod) ē (contrari)u(m) (com)plexionis ve(n)tr(icu)li sui n(on) q(uod) ē ei (con)venie(n)s (et) si(mi)le sibi sic desiderat huius (com)plexio(n)is mala frigida ve(n)tr(icu)li n(on). Haly. In isto s(er)mone ost(endit) G(alenus) d(ifferenti)am int(er) (com)plexio(n)um mala n(atura)li (et) mala p(er) accid(en)s / (com)plexio n(atura)lis mala n(on) in p(ro)p(ri)e ē ut sit eg(ritu)dine(m) facie(n)s alt(er)atione sa(n)itatis / (et) p(ro)p(ter) h(oc) desiderat huius ea q(ue) (con)venit ei (et) assi(mi)la(ntur) sibi. (et) (com)plexio mala p(er) accidens p(ro)p(ri)e ē ut sit eg(ritu)do ip(s)a alt(er)atione sanitatis (et) fiat eg(ritu)do / (et) cu(m) t(ra)nsit malicie (com)plexionis accide(n)tal(is) fit p(ro)p(ter) i(d) q(uod) ē ei (contrari)u(m). (et) ideo m(em)bra ſ(ed) q(uod) diximus (con)t(ra)hit sibi p(ro)p(ter) q(uod) ē (con)veniens in dispositio(n)e sanitatis (et) at(tra)hit ad ip(su)m q(uod) ē (contrari)u(m) (com)plexioni eius in dispositio(n)e eg(ritudi)nis / q(ua)n(do) a(utem) dixit ventr(icul)e (et) vel ligeri(us) (et) malius m(em)br(i)s ſ(ed) q(uod) disp(ositi)o eor(um) ē h(ec) ead(em) disp(ositi)o. v(er)u(m) t(ame)n ist(u)d n(on) ē (con)secut(u)m ip(s)a q(ue) app(e)tit(us) illi(us) mei(s) ē (con)t(ra)rium / (et) appetit(us) ve(n)tr(icu)li ē (com)posit(us) ex cutib(us) (et) (con)t(ra)rii(s) (et) aliis simul. G.

Se(cundu)m e(ni)m (com)plexio(n)u(m) ventr(icu)li (s. (com)posit(e)) discrepa(n)ciis simplicium cognosc(un)t(ur) d(iffere)n(ti)es. al(ia) tr(anslatio). Secu(n)d(u)m a(utem) (com)positam (com)plexionis male facte ventr(icu)li cogniti(o) ē p(er) cognit(ion)em l(ite)ra (com)pac(ti)o(n)em s(e)c(undu)m simplicium. Haly. In (com)plexione calida (et) sicca. vinc(it) ventr(icu)li agg(re)gant(ur) sig(na) (com)plexionis calide (et) sig(na) (com)plexionis sicce. (et) in (com)plexione q(ue) calida (et) h(umi)d(a). agg(re)gant(ur) sig(na) (com)plexio(n)is calide p(er) mixta (cum) signis (com)plexionis humide. (com)plexio a(utem) f(rigid)a (et) h(umi)da (et) (com)plexio f(rigid)a (et) sicca (secundu)m (h)u(n)c mod(um) q(uem) narravimus. G. (c(apitulum) sig(norum) (et) p(u)lmonis.)

Diligent(er) v(er)o o(portet) adhibe(re) intell(ectum) hui(us) q(ue) d(ic)ta su(n)t dist(in)gu(e)ntes ea ab hiis q(ue) dice(n)da s(unt). n(on) so(lu)m n(on) v(er)e sicie(n)tes (et) n(on) sicie(n)tes opo(r)t(et) (et) f(ri)gid(a) (et) calid(a) pot(us) desidera(n)tes / s(ed) ea q(ue) c(irc)a thoracem (et) cap(ut) (et) cor (et) p(u)lmo(n)e(m). al(ia) tr(anslatio).

Et o(portet) a(utem) ut m(u)lt(u)m adhibeas (con)sid(er)ac(i)o(n)e(m) meo q(uod) diximus ut disc(er)nas i(nter) ist(u)d (et) i(nter) ill(u)d q(uod) sum(us) dicturi. (et) ē q(uod) n(on) s(e)p(er) ve(n)tr(icu)lus (con)t(ra)riu(m) fit h(om)o siciens a(u)t desidera(n)s pot(us) calid(i). s(ed) q(uod) fit i(d) s(e)p(er) m(u)lto m(agis) q(uod) ē in pectore (et) (secundu)m cor (et) p(u)lmo(n)e(m). Haly. Cum ex sig(nis) (com)plexionis calide (et) sicce ventr(icu)li n(on) sit sitis. (et) ex sig(nis) alii(s) (com)plexionis hui(us) ventr(icu)li (et) p(er) accidens sit appetit(us) pot(us) f(rigid)i. (et) ex sig(nis) (com)plexionis f(rigid)e (et) sicce n(on) ventr(icu)li sit paucitas sitis. (et) ex sig(nis) hui(us) (com)plexionis p(er) accidens in ventr(icu)lo sit appetit(us) pot(us) calidi. (et) res iste accid(u)nt h(omin)i s(e)p(er) m(agis) (et) a(liquando) q(uod) ē in pectore. s(cilicet) cor (et) p(u)lmo(n)e(m) dixit. G. huic s(er)mo(n)i de n(on) ve(n)tr(icu)l(o) dom(inio) n(on) erres (et) putes q(uod) sitis (et) appetit(us) pot(us) f(rigid)i a(u)t pot(us) cali(di) sit sig(num) ip(s)a (com)plexionis ventr(icu)li. (et) G. expo

inter terminos suos istud et dicit. G.

Sed qui habent cor calidum sitientes inspirant amplius et exsufflant longius et sentiunt in thorace cauma non quadam qui interius in ypocondrium paciuntur calorem. et qui bibentes non statim quiescunt. et frigidus potus sitim magis eorum sitim quam multum calidus. refrigerat autem eos et frigidus aer inspiratus non alleviant euenientes sitientes.

De frigido pulmone.

Ita uero regio habentes arteria inspirare sensibiliter leditur et maxime cognitio in pulmone frigiditatis. quando autem frigida inspirantes sentiunt maiorem lesionem et infrigidationem. itaque libere eis non est. sed et flaticas superfluitates loquentes cum tussi exspuunt. aut tussi. Veruntamen ille cuius est sitis propter caliditatem in uisceribus sentitur ipse arteriam habet adeo plus et est in arteria que arteriam habet acutam et inspirare spacium et longius. et sentit in pectore suo inflamacionem non in eo quod est sub ypocondriis sic sentit ille cuius sitis est ex caliditate uiscerum. et qui bibit non sedatur sitis eius statim. et potus frigidus sedat eam plus quam sedet eam potus multum calidus. quia sedat sitim eius cuius est complexio aer frigidus et qui arteriam habet eius et non sedat sitim eius et cuius sitis est caliditas uiscerum. et similiter ille qui est secundum hanc dispositionem sentit lesionem ab aere frigido quem inspirat eum et ille cuius est ex contrariis significationibus scilicet frigiditatis pulmonis. et sic huius hac dispositionis qui arteriam habet acutam frigidam sentit ex eo lesionem manifestam et frigus sentit amat attractionem aeris calidi et exspuit superfluitates flaticas quando loquitur.

Differencia ponitur. G. inter signa ueteris. Hally. et cum tussi. caliditatis et frigiditatis assumpsit ipse sitim donec non fiat error in aliquo eorum. et primo eius est intelligere. et ipse complevit sermonem in signis complexionis pulmonis sicut fecit in signis complexionis uentris. G.

De sicco pulmone.

Siccitates uero pulmonis sine superfluitate et pure afflate et uocem habent claram. quando et humiditates obscuram et raucam operantur uocem. inveniuntur ei superfluitates

De humido pulmone

magis et acutius loqui volentibus. a. textus.

Quibus autem eius est pulmo siccus non est superfluitas que expellatur vel expuatur, et vox eius est clara. Illius autem cuius pulmo est humidus vox non est clara sed rauca, et quando vult exclamare voce que est maior et acutior, erumpit in canna pulmonis eius superfluitas.

Ille cuius pulmo est siccus non expuit superflu[itates]. Haly. Citates.

Citates flaticas neque in sermone neque in tussi neque in vociferatione sive[...], et ille cuius pulmo est humidus expuit superfluitates flaticas aut in loquela aut in tussi aut vociferatione sive[...]. Et signum huius est quod illius cuius pulmo est siccus est vox clara, et illius cuius pulmo est humidus vox est non clara sed rauca, et quando vult exclamare maiore voce et acutiore erumpit in canna pulmonis eius superfluitates flatice. G.

[...] de voce quo magis et plus.

Non vero ipsa vocis magnitudo a caliditate fit, quemadmodum neque parvitas a frigiditate fit, sed hoc quidem amplitudine trachee arterie fit et exsufflatione vehementiori, parvitas vero contraria sequitur. a. textus.

Textum: magnitudo vocis non fit propter caliditatem nec parvitas eius fit propter frigiditatem, sed magnitudo vocis propter amplitudinem canne pulmonis et superfluitatem virtutis exeuntis aeris cum exierit subito, et parvitas vocis est sequens causas contrarias.

Propterea que dixerat cum quis vult exclamare. Haly. Contra istis.

[...]ce que est maior et acutior et erumpit per istud in canna pulmonis eius superfluitates. Tunc signum huius est istud humiditatis pulmonis eius. Consequenter ponit hic sermonem ita et dicit quod magnitudo vocis et parvitas eius non sunt signum alicuius complexionis pulmonis donec non erit aer per sermonem eius premissum. Deinde dicit quod magnitudo vocis est sequens amplitudinem canne pulmonis et superfluitatem virtutis exeuntis aeris cum exierit subito, et paucitas vocis est sequens stricturam canne pulmonis et debilitatem virtutis exeuntis aeris cum exierit subito. G.

Ita neque per se neque principaliter, sed per accidens existentibus aliis bene non sufficientibus consequitur vocis magnitudo et parvitas. a. textus.

Non ergo per se ut sequitur magnitudo vocis et eius parvitas caliditatem et frigiditatem, neque quando est magnitudine vocis eius caliditas frigiditas est per se existens ipsis, verum non est eis nisi per accidens et secundum id complexio illius non complexionis accidentalis. Haly.

Iam diximus quod caliditas quando est addita non dilatat illud, et quando est frigiditas addita non constringit membrum. Propter hoc ergo accidit ut mutetur vox in magnitudinem et parvitatem applicare canne pulmonis non per essentiam sed per accidens. Quando caliditas illius que est addita membris dilatat ipsum, tunc si est virtus cum processus fortis expellens aerem subito fit vox magna, et si non est fortis non est vox magna. Et si frigiditas illius constringit cannam pulmonis, tunc si virtus pulmonis est fortis expellens aerem vice una est ab illo vox acuta, et si non expellatur ipsum sed

ipsis vox rauca. non est ergo magis de eius impuritas significatum ipsius alicuius caliditatis impuritatis sed secundum signum per accidens. complexio autem contingens scilicet sicca et per accidens non imprimit omnino aliquid in magnitudine vocis in impuritate eius non assidue et fiet maius vocalium loco complexionis radicalis. G.

Quoniam vero hec organa ipsi etiam facta sunt talia, scilicet ampla et stricta, talis vox consequitur, et ipsa ex voce est ad extremum etiam colligere, videlicet quod lenis vox lenitatem trachee arterie est sequens, et aspera asperitatem. lenitas vero arterie contemperantia eius est sequens, asperitas vero siccitatem. asperitas siquidem inequalis quedam est secundum corpus durum. arteria vero opere dura cartilaginosa non pauca eius siccitas, inequale vero eius dispositionis humiditatis indigentia. Eodem vero modo et acuta vox non sine angustia gutturis et gravis sine latitudine fit. propter angustia enim illius filia est strictitatis, amplitudo vero caliditatis. Reliquis vero omnibus differentiis vocum que secundum passiones proficiuntur cognoscentes existentes efficientium causarum secundum que ab omnibus in hiis que de voce sunt sufficienter determinatum est. d. tius.

Quod est quia cum membra officialia non sunt secundum dispositionem secundum quam sunt in ipsis complexionibus suis et dispositio vocis sit sequens dispositionem membrorum officialium, oportet ipsa vel ut comparentur ex voce secundum complexionem suam illa. inde est quod vox lenis sequitur lenitatem canne pulmonis et vox aspera sequitur asperitatem eius. et lenitas canne pulmonis sequitur equalitatem complexionis sue et asperitas eius sequitur siccitatem ipsius. quod est quia asperitas non est nisi diversitas in corpore duro. et non fit canna pulmonis dura nisi per siccitatem membrorum solum pertinentium ex quibus est compositio eius et non fit in eo diversitas nisi per diminutionem humiditatis superflue in ea. et similiter vox acuta non est possibile ut fiat nisi cum constrictione canne pulmonis et epigloti. vox gravis non fit nisi cum amplitudine eius. et strictura eius gratia exigitur eius innato. amplitudo eius gratia excalitatis ipsius innata. et secundum comparationem sperarum vocis aliarum sunt spere que accidunt ipsi egritudines. fiunt ergo et ille significationes significative causas facientes eas. iam ergo determinavimus omnia determinatione sufficienti in hiis que de voce. Haly.

Inquit sermone eius G. quia lenitas vocis

fit ipsa humiditatis in se tamen superflue in membris. nam ipsa vorat et humectat ipsum. et quando minuitur ex siccitate membri et generatur in eo siccitas. quod est quia preter eius remanet elevatur quando loca in quibus erat humiditas evacuantur ab humiditate. quare dissolvitur sit propter eius actio scilicet asperitas et hec humiditas quando additur ad ea elevantur quando loca eius dissolvitur scilicet preter hanc causam primo in et actio eorum ut asperitas vocis et dicta in illa propria quod est hac quare in vocem et superfluitas humiditatis frigiditatis et quando res iste sunt exposite tunc iam faciunt quod egritudines mutationis in voce ab eis causis et cum id eorum causam quod est per causam dictam. intellige igitur istud et tu scies in eo quod est intellectum. G.

Alie vero preter alias que intrinsecus sunt leves habent esse cognitiones. temperata tamen est eas per adinvicem et nocumenta eorum noscere. amplius et per illum potest operationes. dico quod est alio tertio loco de causis que unius potencie virtutis et illam dominatur est causis. Cetera sunt cognitiones et species dicte sunt. a. causis.

Reliqua in membris complexionis significationes sunt ea significantia que occulta. verumtamen quando et ut inde conveniens per dictis ut significes sunt ea que iuvat ea et nocet eis et per operationes virtutum eorum illum. operationes autem virtutum eorum illum iam dicte sunt in tractatu tertio megategni in causis per quas complexionis fit rectificatio eorum illarum virtutum et bonitas eorum quod est per quod complexionum est fit corruptio eorum et propter malicia. et ego quidem iam complevi rememorationem significationum complexionis. H.

Iste sermo continens est comprehendentes canones signorum complexionum membrorum in teriorum. et sunt tres canones. unus eorum est per id quod iuvat illa membra. nam nos quando iuvamus ad conferre eis existimamus per illud complexionem eorum. et secundus est per id quod nocet eis membris. nam quando iuvamus ad nocere illis membris existimamus per illud complexiones eorum. tertius est per operationes virtutum eorum illum. nam quando mutantur scimus ex mutatione eorum quod complexio eorum iam mutatur. membra autem interiora que non dixit. G. nominibus suis existimentur complexionum suarum in eo quod sunt sunt intestina et renes et vesica et matrix et barbalon urine. i. ureteres et pori et dyafragma et splen et fel et reliqua membra similia predictis intrinseca que est non exposuit ideo quod sunt in mutatione a quo sumpto ex operationibus virtutum eorum illum quod est intellige in tractatu tertio ex tractatibus suis in causis. quod est quod omnis in hiis ubi quod existimatis illis non est aliquid venit quod operatur per [illegible]. et quod ipse non operatur per calitatem quando fit operatur humiditas aut siccitas et per eius addictionem et diminuitionem eorum operatur magis [illegible]. verbi gratia attractiva complexio que operatur est calitas que est plus et siccitas temperata. et retentiva calitas equalis et siccitas que est plus. digestiva vero calitas addita est humiditas temperata. expulsiva calitas et humiditas temperate. intellige igitur istud et non errabis sicut erravit Iohannes Mesue et Ysaac Israelita et qui tenent

Marginal notes (right margin):
et causa asperitatis
ponit dictas in illas duas causas
exponit ultimam preter
ponit per dicta [illegible]
ponit de signis maioris h. de occultis. et ponit .3. canones cognitionis complexionis membrorum s. a pulmone et canna
addit per dicta [illegible]
exponit .3. canones
exponit quod intelligitur per membra interiora.
exponit quod dixit tertio de causis et ponit [illegible]
reprehendit Iohannem Mesue et Ysaac.

Interlinear glosses:
temperata s.
a pulmone et canna.
[illegible] de causis G. a. iuvat a calido quod est frigidum. nocet a calido quod est calidum.
quod est attractiva et c.
tertio de virtutibus illis. et de mutationis. et megategni
quando calitas est humiditas et siccitas [illegible]
i. vene ab epate advenes
i. addita

scientias ambarum. et putavit quod est tertia operatio propter fortitudinem earum et sic expressius ... [illegible] et hoc vero ... hoc est quod ultimum sermonis in signis compositionis membrorum et in ... qui student et exercitantur in omnibus quae narravi non occultabitur ei modus earum. cum signa omnis compositionis sunt sicut illa in quibus datur membris aut accidentalis aut innaturalis quae non proportionata sunt ad sanitatem earum aut egritudine. Iam quoque complevit signa generis primi scilicet compositionis. et remanent duo alia genera scilicet genus superius in membris officialibus et genus commune in membris simplicibus et officialibus. G.

recapitulat et continuat dicta

continuacio ad capitula sequentia.

dat signa membrorum officialium et quod dat in creatione.

Quae vero sunt magnitudine aut plasmatione aut numero aut positione
scilicet quorum plasmatio sua signa cognoscendi sicut predicta. et ipse continuavit dicens huius signa
laborant in se habent. quorum quae cadunt sub sensu cognoscendi facilia sunt. eorum vero quae non cadunt sub sensu hoc est difficilia sunt ad
scilicet signa
cognoscendum. hic vero ignota sunt. Alia textus.

Membrorum quae lesa sunt in magnitudine sua aut in forma sua aut in situ suo aut in numero suo, quorum sub sensibus cadunt eorum cognitio est facilis. eorum vero quae sub sensibus non cadunt aliter est eorum cognitio difficilis. alia quorum cognitio omnino est impossibilis. H.

continuat et exponit

Postquam complevit cognitionem canonum signorum communium omnis compositionis sunt sicut in corpore sunt manifesta membrorum. et est primum genus lesionis. incipit hic in cognitione canonum signorum generis secundi ex generibus lesionum. et est illud quod fit in compositione membrorum officialium. et dicit quod signorum huius generis sunt tres species. quarum una est facilis cognitionis. et hoc est quod cadit sub sensu. hoc est non indigent in studio per visum tantum. et secunda indiget ut exhibeatur eius cognitio ex eo quod continuatur et comprehenditur. et hoc est difficilis cognitionis. verum tamen est possibilis. tertia autem cognitio est impossibilis omnino et non est in ea possibile non est in manifestatione propria tantum. et ipse exponit has tres species in sequentibus. G.

post hec dat signa in speciali. et primo de cognitis ad sensum et de facili.

Capitis quoque magnitudo et figura et ex eo cerebri mala est
vel hec
ut praedictum est. sic hoc vero et thoracis ita vero et quicumque laborant per
scilicet spatulas ex parte dorsi
homoplatas. id est illae formationes hominis in longitudine dorsi. aut humeros.
ab humero ad cubitum — a cubito ad manum. aliter ...
id est eminentium ossium spatularum. aut brachia aut cubitos aut summas manus aut ischion. id est scia vel hanca. aut suras. id est crura.
vel coxas a genu usque ad pedes
aut pedes non est difficile cognoscere. sunt et plasmationes lapsi
vel ne
sunt ad talum sunt in magnitudine sunt in numero aut inordinatione compositionis
ad ...
eorum ea manifesta sunt et operationum in unoquoque in lesionibus. Alia textus.

de sign.

·ii· G.

Magnitudo capitis et figura eius et magnitudo cerebri cum illo et figura eius communiter sunt membra. et iam ostendimus istud ante. et similiter est dispositio in stomacho et per hoc ex eis ut non est difficile cognoscere esse spatulas et humerorum et adiutoriorum et brachiorum et uolarum et ancarum et coxarum et cruris et pedis. Fit autem nocumentum in unoquoque horum in forma aut magnitudine aut in numero aut in compositione per situm quando est in unoquoque eorum ex quibus ipsum est compositum et nocumentum eius quod operationis horum est membrorum. H.

In hoc loco dicit G. quod signa que accidunt ex nocumento in compositione alicuius membrorum apparentium sensui sciuntur per sensum et signa eius quod accidit ex nocumento in compositione alicuius membrorum interiorum que continentur et comprehenduntur membris apparentibus sensui exemplum consilium, sensatis que continent ipsum. et eius exemplum est cerebrum. ipsum enim est membrum interius et continent et comprehendunt illud ossa capitis. Ergo per illud per quod figura horum ossium scitur, scitur etiam figura cerebri. et similiter est pectus. magnitudo autem eius et ipsius pulmonis et cordis. G.

dat intellectum et declarat in exemplo.

Calvaria quoque interior corporis si non sit cognoscibilis per loca. Ad terminum. — saltem per uerum modum. — ponit de signis difficilibus cognoscendis et dat in terminis eorum.

In membris autem interioribus omnibus non est possibile cognoscere eorum esse. Haly.

Postquam enim Galenus fecit sermonem in signis nocumenti in compositionibus membrorum apparentium et in signis nocumenti in compositione eius quod est ex membris interioribus, uidelicet continentur illis et comprehenduntur sensu ipsum membris apparentibus et comprehendit hoc ad id quod accidit sub sensu. et dicit hunc sermonem ut faciat scire per ipsum esse signa membrorum interiorum que difficilem et in ipsa difficultate. G.

Ventris si quidem eius ita parui et rotundi et extensi ut modo conuenit inspicere ut manifeste apparerent per considerationem ipsa et uideantur et tangentibus. Sicut renum et uesica cum eorum exposita et parua ita ut si aliquando tardarent ad egrediendum urina ut tumor consequentius appareret manifeste. Non tamen aliorum que intrinsecus sunt natura dedit nobis cognitionem aliquam. temptare tamen oportet cognoscere ut possibile est ut per uirtutem et uicinum eorum et si non per disciplinam certam sed per coniecturam quandam artificialem. Ad terminum.

Stomachum quidem et renum et uesicam hec parua rotunda eminentie in locis in quibus sunt sub ypocondriis. Tunc declararet aspicienti ipsum et tangenti eius compositionem per rotunditatem declaratione sufficienti. et similiter renum et uesica eminentem parua. ita quod quando hominis erat tardaret parum ab urina apparebat in loco

[illegible] ... in flanicia cibaria ... glutinosa ... et spissa ... ut in dictis ubi ...

eius inflacio declaratur cum magna. de rebus autem membris interioribus non sic quod ad apparitionem earum appariciones magna. verumtamen oportet ut eo nem [illegible] possumus ut sciamus salutem eorum et eorum corrupcionem. et sunt que possibile eorum cognicio cognicione uera, tunc sufficit que per estimacionem propinquam. H.

Distinxit in his sermonem. G. inter signa nocumentorum que possibile membrorum interiorum et emigulare fecit secundum vulgarem eorum et dixit quod quedam sunt que cognicio possibile in quibusdam corporibus et sunt membra in quibus possibile ut emineat et eleuetur per que tenuitas ea extrinsecus et illius [illegible] et exteris est cognicio perueniens in possibile per signa magna et membris in quibus possibile ut emineat et eleuetur que sunt ea ita ut sit possibile meis cognoscere signa eorum quando non emineant nec eleuantur que sunt ea. redit esse ergo eorum ad hoc ut fiat cognicio signorum eorum per estimacionem propinquam. et illius exemplum sunt stomacus et vesica cum in quibus dam hominibus emineat et eleuetur quod sunt eos. de musculis possibile est cognicio signorum eorum extrinsecus musculorum qui sunt super ea. et quando non eminent et eleuantur musculi qui sunt super ea tunc non est cognicio signorum eorum possibile nisi per estimacionem propinquam et ideo est causa quod nos in quibusdam cognicionem signorum aliorum abusus ex membris interioribus [illegible] cadit sermo. non est nisi uia ad cognicionem signorum horum membrorum significacionum secundum nocumenta eorum non est uitare. et non cognoscere signa eorum nisi per estimacionem propinquam uitari. et G. emigulare fecit secundum hanc estimacionem propinquam et dicit. G.

Velud si ita accidat epati. uidi quendam iam et in istos graciles quod uenas habentes. cum colore non uiuus corporis. et si paulo amplius intulerit / et magis si inflancia et spissa et glutinosa hos quod uelud quoddam pondus est in posito et suspenso secundum dextrum ypocondrium sencientes in profundo hos non cum extensione quadam dolentes. in his ergo conueniens est et primum est epar et angustum in suis exitibus. Ga. tunc

[interlinear glosses: male digerebat epar; si comederit; si cibaria; i. dolore; ventositate cibariorum; ergo meum iudicium; quod epar]

Et ego pono exemplum in illo in epate. iam non quosdam uidi quorum uene erant strictae / et colores eorum in carne toto erant fedi. et si sumebant de cibo secundum flatum [illegible] sicut erant infla tiuus grossus uiscosus sentiebant quidam eorum in latere dextro ab eo quod est sub ypocondrio. quasi in profundo esset res grauis posita secundum id et suspensa cum aliquid et sentiebant quidam eorum tensionem dolorosam. estimaui ergo secundum illum quod est hoc dispositio quod epar eius parvum est et strictorum meatuum. Haly.

Estimauit. G. estimacionem propinquam uitari. scilicet quod epar est paruum strictorum meatuum extremis rebus. una causarum est strictura uenarum. nam cum uene

nascan- ex ep(at)e sig(nifica)t strictura eo(rum) p(ro)p(ter) putat(ionem) e(ius). (et) q(uo)n(ia)m ep(at)e (est) p(ro)p(ter) meat(us) e(ius) s(upra) str(i)cti. (et) s(e)c(un)da (est) ex colore fedo. h(oc) (est) n(on) sig(nifica)t (con)pl(e)x(ion)is ep(at)is (et) f(ri)g(idita)s (con)pl(e)x(ion)is ep(at)is sig(nifica)t (et) putat(ionem) e(ius) (et) strictura(m) meatuu(m) e(ius). (et) t(er)cia (est) ex eo q(uod) facit cib(us) inflatu(m) g(ro)ss(u)s (et) uiscos(us). h(oc) (est) n(on) sig(nifica)t strictura(m) meatuu(m) ep(at)is. q(uia) (est) q(uod) facit in eo opilac(i)o(n)es (et) g(ro)ssi(ti)es. q(uia) p(ro)p(ter) opilac(i)o(n)es t(ens)io eo(rum) (et) facit g(ro)ssi(ti)e(m) eo(rum) colore g(ra)ue. (et) n(on) facit iste cib(us) h(oc) accid(en)s in ep(at)e n(isi) e(ss)ent meat(us) e(ius) str(i)cti. (et) n(on) e(ss)et ut meat(us) ep(at)is e(ss)ent str(i)cti si n(on) e(ss)et putas e(ius). G.

Alte(rum) u(er)o uidi flatic(um) tot(um) (corpore)... nomi(n)e cotti die colera(m) pallida(m). agnoui g(ra)o opt(er)e (et) eg(res)s(us) e(ius) in (co)l(er)a (et) minime habuerit fell(is). cognoui ex h(oc) signo fel leu(m) h(um)ore(m) emine(n)te(m) p(ro)p(ter) n(on) p(ro)p(ri)a(m) e(ius) p(ar)te(m) ipilozon. i. fundu(m) sto(macho) ueni(en)s (con)tinue ut in q(ui)b(us)da(m) a(n)i(m)a(li)b(us) alijs. a. c.

Et uidi mir(u)m me toto cor(de) erat testimonia uictorie flatis (et) (est) illo uomebat o(mn)i die. co. citr(i)na. uidi g(ra)o q(uod) optebat me aspic(er)e (et) (con)sid(er)are disp(ositi)o(n)em eg(esti)o(n)is e(ius). (et) inueni cola(m) in eg(esti)o(n)e p(ro)p(ri)a ualde indicaui g(ra)o m(e)l(ius) uiro q(uod) ex meatib(us) in q(ui)b(us) expelli(tu)r cola p(ro)cedit p(lu)s mag(is) ad inferiore(m) p(ar)te(m) sto(machi). (et) (est) loc(us) q(ue)m dic(un)t medici portanariu(m). sic ia(m) uidim(us) in q(ui)b(us)da(m) a(n)i(ma)lib(us) illud. Hally.

Estimauit. G. estimac(i)o(n)e p(ro)p(i)nq(u)a u(er)itati q(uod) ex meatib(us) ex q(ui)b(us) expelli(tu)r cola p(ro)cedit p(lu)s mag(is) in inferiore p(ar)te sto(machi) ex trib(us) reb(us). una ear(um) (est) q(uod) uidit testimonia flatis in tr(i)st(i)s mer(ore) uiri (et) h(oc) n(on) sig(nifica)t q(uod) cor(pus) sit colic(um). (et) s(e)c(un)da sig(nifica)c(i)o (est) ex uomitu cole citr(i)ne i(n) o(mn)i die. h(oc) (est) n(on) sig(nifica)t cola(m) q(uod) agg(re)gata (est) in sto(macho). (et) t(er)cia (est) ex (con)sid(er)ac(i)o(n)e eg(esti)o(n)is h(oc) (est) n(on) exigit ut sit effusio cole ei. (et) e(ius) (con)t(ra)ri(us) (est) ea mo(do) i(n) die (et) istud ia(m) p(ro)bac(i)o erat. p(ro)p(ter)ea q(uod) g(ra)o agg(re)gate sunt iste t(re)s res (et) ia(m) uide(n)t(ur) h(ec) in q(ui)b(us)da(m) a(n)i(m)alib(us) p(ro)p(ter) anathomia(m). q(uod) ia(m) (con)tigit ut sit p(ro)p(ter) meatu(m) colera am pla effu(n)d(en)s cola(m) in sto(macho). extimauit q(uod) ex istis meatib(us) amplis in illo uiro uenit p(lu)s maior ad inferiore(m) p(ar)te(m) sto(machi) (et) fundit me(n)s cola(m) (et) euomuit ille ea(m) o(mn)i die. sciuit g(ra)o p(er) hac estimac(i)o(n)em q(uod) erat flatici cor(pore) (et) q(uod) (et) h(oc) q(uod) uidebat ex cola o(mn)i die n(on) sig(nifica)cauit in eo uictoria(m) cole illis ... amplitudine e(ius) q(uod) (con)tinua(tur) (est) sto(macho) ex barbari(s) eo(rum). G.

Ex q(ui)b(us) m(anifestu)m (est) q(uod) in remotis a(ccidentibu)s ualde p(ro)ficit ad cognic(i)o(n)em ex anathomie a(ppar)ent(ium) m(em)b(ro)r(um) noticia (et) op(er)a c(i)o(n)u(m) (et) utilitat(um) iu(n)ctio. Aliq(ui)s g(ra)o cognitor e(ius) uult

collig(it) ca(n)o(n)e(m) ad sig(n)a dispo(siti)o(n)um m(em)b(ro)r(um) int(er)ior(um) p(ri)mo d(icens) recapitula(n)s

(con)cludit mouendo nos ad cognic(i)o(n)em istor(um) ca(nonum).

sic dictum est. nunc lapsorum corporum in anathomiis ei exceditur

et operacionum et utilitatum iuuamentibus ¶ scriptum est de eorum

separatim in aliis negociis .i. libris / de quibus in fine tractatus

eorum dicetur ergo cognoscendi iuuamentes dicere / singula que

(?)quidem scire ergo maxime negocio eligere oportet. Capitulum .

Res autem iste significant cognitionem eius quod apparet in anathomia eorum que sunt in membris operacionum membrorum et utilitatum. et iuuamentum eorum est magis iuuamenti in cognitione eius quod occultatur. quia qui vult ut scientia fiat sibi significationum vel cognitionum in corporibus in quibus sunt illa istis nocumentis conuenit ei ut exercitetur in anathomia et in inuentione operacionum membrorum et iuuamentorum eorum. et ego quidem iam scripsi in omnibus (?)istis certis sermonibus libri singularem et rememorabor libri eorum in fine sermonis in isto libro ut sciat diligens disciplinam istius libri (?)inueniat (?)scientiam cuius rei ex eo cognicio necessaria est. Capitulum .

Per sermonem suum istum et iste res significant uult quod scientia uenarum significat quod in puritate corporis est lesio et scissura meatuum eius. Iterum quod uenenum ferinare (?)exceptum et quod conquassaciones earum sunt fere quantitates corporis et hec sunt res que apparent in anathomia et quod est inuentum quod nomine colerici dicitur apparicione signorum fracturis significatur quod in (?)barbari est lesio. quoniam uenit ex eis ad stomachum qui est maior et amplior quam oportet / et iste dicte sunt res que raro apparent in anathomia. et in eis in quibus de aliis secundum (?)hominem eius quod oportet exhibi .i. quod oportet est ut ... quod uenit ex eo ad stomachum sit maius et amplius ¶ postea quod ergo (?)intelligibile fecit nos scientia hic quod iste exhibit istas res per anathomiam dedit rationem communem in cognitione nocumentorum signorum corporis membrorum interiorum et dixit quod iste dicte sunt ex cognitione membrorum interiorum per anathomiam et ex cognitione operacionum membrorum et ex cognitione iuuamentorum eorum. ergo est ista in qua peruenit nobis est iuuamentum eius est in actione huius (?)scientie nocumenta membrorum interiorum facta in eis non ¶ et iam quidem Galienus edidit in unoquoque .s. ex anathomia et ex operacionibus et iuuamentis libri facientes adipisci totum cuius scientia est necessaria ex quibus docetur qui vult scire scientia per presentiam et usum et rememorari exemplificacione cognicionis eorum eius quod oblitus est ex eis ¶ quia ergo uult hic cognitionem dispositionis corporis eorum membrorum interiorum incedat uia Galieni et exhibeat illud de anathomia et operacionibus et iuuamentis sicut exhibit Galienus. per puritatem corporis et scissuram meatuum et uenarum eius ex puritate uenarum et ex colore malo. nam color malus significat mutationem iuuamenti corporis et ex oppilatione ciborum in flatuum generatione uiscerorum / et ex dolore et incisione in parte dextra. Capitulum .

Sed de hiis sufficienter dictum est. Capitulum .

Et ideo quod diximus de hoc capitulo est sufficientia.

Signorum post capitulum capitulum nocumentorum sensuum. Haly.

In membris quae existunt in complexione et quae existunt in compositione et quae existunt in figura et existentis nocumentis non est aliquid quod sit egritudo. Unitatem nocumentum in operatione non membrorum accidit ei existendo primo generationis sive a principio illud. Deinde sequitur ipsum et fit ei sicut erit dispositio in eo. G.

Quecumque vero instrumentorum egritudines sunt convenientia cognoscere oportet. Sed hec que sensibus subiacent immutationem eorum cognoscens quae fiunt in eis in magnitudine et colore et figura et numero et positione et duricia et mollicie et caliditate et frigiditate dicta. Tunc. A.

Corpora autem quae sunt intrinseca nunc scilicet communia quae intrinseca sunt ut significet sive ea sit cadentia sensui permutacionis eius quae fiunt in ipsius suis dequantitatibus magnitudinis et coloris et figure et numeri et situs eius et duritie et duricie et mollicie et caliditate et frigiditate. Haly.

Permutatur G. postquam enumeravit ... addidit canonem signorum nocumentorum membrorum illum addidit canones signorum nocumentorum membrorum egrotorum et quae significant non nocumentorum illum sensui sensibilium eius quaedam nocumenta non illa et quaedam non existencia autem non illa et sensui existit eorum abscondita illi non existentia autem quoniam non nocet operationi nocumento sensato. Nocumenta vero egritudinis sunt quibus unusquisque nocet operationi membrorum nocumento sensibili et propterea nominantur nocumenta existencia autem et signa nocumentorum eorum sunt eadem quae et signa nocumentorum sensuum sed dicta inter utrumque est quod ista nocet operationibus nocumento sensibili et illa non et dividit ipse haec nocumenta et dicit quod nocumenta membrorum quae cadunt sub sensu sunt facilis cognitionis quoniam sensu superata existendo quod ut in istis membris existit mutatione qualitatis eorum et colorum ipsorum et figurarum eorum et situs eius ipsorum et duritie ipsorum et duricie et mollicie et caliditate et frigiditate discipulus. Non quoniam existere in operatione plagarum et in collirio non occultum est existentis rebus significationibus cum quibus egritudinis existit egritudinibus membrorum apparentium. G.

Non apparentia vero ulterius quae dixit est lesionibus operationum aut egritudinibus aut doloribus aut tumoribus preter non autem quibusdam horum autem omnibus. Autem. Tunc.

Et si per existens quod non apparet sensui totorum ut significet sive ea ulterius autem per operationum corruptionem aut per ea quae procedunt existens aut per dolorem aut per generationem situs autem permutationem eorum autem per ea omnia. Haly.

Propter ea quod nocumentum operationis secundum alestiam accidit. Haly.

Postea autem est in sensibile et reddit in eis quae premissa sunt canone insignis

Secundum vero prius. descendit hic ad membra inspirali. et haly in hac ... [illegible] ... medicine ... [illegible]

G. ... de quodam maniaco ... [illegible] ... erat salua ... [illegible] ... ipse autem recordat

eius et nocumentum operationis sed lesio egritudinis est sensibile. dat intelligere eius canone alium qui est primus premissi. primus quod superius est ex rebus scilicet exanathoma et operationibus et iuvamentis. hoc autem est superius ex tribus rebus. una earum est operationum mutatio et earum corruptio. et operationum que aliquando sunt occulte et aliquando sunt manifeste. occulte autem sunt operationes cum radice sicut pulsus. ipse enim mutatur mutatione ... in membris et sicut est sensus et motus voluntarius. ipsi quidem mutantur per dispositiones egritudinis. et sicut cibatio (i. nutritio) operationes enim earum mutantur mutatione membrorum. et ypocras in libro pronosticorum plures harum rerum et ... est exquisite. G. alia cognitione rei plerumque cuiusque corporis. Manifeste autem sunt operationes que apparent unicuique membro. sicut renes qui attrahunt aquositatem humoris et est urina et fel attrahit coleram et splen melancolicum humorem et intestinum expellit id quod aggregatum in eo egestionem et attrahit sibi a superioribus alimentum. et secunda est id quod procedit a superfluitate quam expellunt membra interiora ab interioribus ad exteriora sicut urina et quod egreditur cum ea et egestio et quod egreditur cum ea et sputum et quod egreditur cum eo et mucilago et sudor et sordicies aurium et lacrime et reliqua que secundum has superfluitates et que erunt cum earum ex coloribus et odoribus. et tertia in membris apparentia est species doloris. Dolorum autem species sunt multe. ex eis enim est dolor pulsativus et ille est qui vicinatur arteriis et dolor stimulativus et ille est qui fit in panniculo et dolor gravativus et ille est qui fit in membris paucis sensus ut cum pervenit non est sensus et dolor pungitivus et ille est qui fit in membris sensus quando vincit in panniculorum et dolor apostemosus et est dolor mordicativus et dolor extensivus et dolor stupefactivus. et quarta est ... [illegible] ... figura ... [illegible] ... lunaris figure ... [illegible] ... flegmatica et colerica et flavica et melancolica. existis enim iiii. rebus ... cum cognitione egritudinis in membris interioribus aut per unam earum aut per plures quam una earum aut per omnes eas. G.

Secundum vero prius. cerebrum quando egritudinem dispositionis aut desipientie sensibus aut sensibilium aut fantasiarum lesionibus aut appetitum movendi aut egestionibus per palatum et aures et nares et oculos aut per illius dolorem ... [illegible]

Oportet autem ut sit unumquodque membrum ... significare ... oportet ut significet aut per species permixtionis mentis aut per species ymaginationis eius quod ymaginatur ex rebus sensibilibus aut in nocumentis motuum voluntariorum aut per id quod procedit ex palato et ex auribus et naribus aut per species dolorum qui accidunt in eo. Haly.

Post quam dedit G. canonem communem in cognitione egritudinum in membris interiorum et omnes res ... sunt insufficientes in doctrina ... [illegible]

expandantur ad partia. incipit particula in cognitione signorum

egritudinum capitis membrorum et incipit actor sic incepit ab eo in cog-

nitione signorum dispositionum illarum. inuenit ergo species signorum egritudinum capitis et

dixit quod sunt .v. una earum est species per inuentionis mentis .i. desipientia. nam

quando est ista sunt voces et saltus signum victoria colere ci. / ut in frenesi / aut colere ni. / vel mania / ad

uste. et quando est ea sunt quies et taciturnitas signum autem victoria humoris

melancolici aut flatici. et quando est ea sunt uigilie signum victoria sic

citatis. et quando est ea est subeth et stupor signum victoria humiditatis.

Et secunda est species ymaginationis eius quod ymaginatur cerebrum sensatis. in

hac .n. quando ymaginationes sunt quiescentes rebus sensatis tunc duo ue

res anteriores cerebri ventriculis cerebri sunt salui. et quando sunt mouentes et sunt ex

ordinate ordine non bono signum est egritudine ventris medii et corruptionem co

gitationis vel cognitionis. et quando obliuiscitur et non recordatur signum est egritudine

ventris posterioris. et quando sunt non quiescentes signum est egritudine duorum ventriculorum an

teriorum. quoniam ut corrupta ymaginatio et remanet memoria. sic

ut demum dixit .G. quod putabat quod in domo eius essent quidam tu

bicine et precepit eos expelli. post quam ergo qualiter recordatur est illo

et non est oblitus eius. et quoniam corrupta cognitio et remanet memoria

et ymaginatio sic accidit malguesgues. Et tertia est nocumenta

motuum voluntariorum. et oportet ut intelligas quod hec nocumenta se

cundum via quando sunt sunt motus et sensus destructione ex toto in corpore signum ut appo

plexia aut palisis ulterius aut congelatione aut suffocatione matricis. et quando deste

ruitur ex una duarum partium corporis signum paralisim. sed appoplexia et palisis

accidit ubi ex opilatione meatuum accidente. appoplexia que fit ab opilatione

que implet cerebrum et phibitur eius conscientiarum. et palisis que fit ab opilatione que in

plet unam duarum partium cerebri. et quando destruitur sensus et motus alicuius membrorum sin

gulis est signum opilationem in nucha aut in nervis venientibus ad illud membrum.

Et ego iam vidi virum cuius sensus pedum omnino destructus fuit a coxis usque ad

pedes. donec si incideretur aut secaretur cum spata aliquod membrorum pedis eius non

sentiret id. et motus eius fuit remanentes et moratus est donec factus est

ydropicus et mortuus est. iudicaui ergo similiter quod euenit extreme par

nuche nocumentum non complete. et destructus est sensus pedis eius et non est destructus mo

tus eorum. et si non nocumentum esset complete destruere et motus eorum. et quod pueni

ex nocumento usque ad corpus eius et corrumpit complexionem eius secuta est illo

ydropisis. et in isto est quod apparet cerebrum aut nucha aut nervi absciduntur et

sequitur destructio sensus et motuum voluntariorum qui perueniunt ad membra que sunt

sub loco nocumenti illorum membrorum. et quoniam accidit ut aptemenit cerebrum aut quidam

particulorum eius. quod premisimus intellige. et declarabo quod horum membrorum sit apa

tem ex hiis ex doloribus. Et quarta est species eius quod procedit ex palato et auri

bus et ex aliis superfluitatibus / et naribus /. scilicet .n. harum superfluitatum et colores earum et odores

ipsarum humorem nocentem in cerebro signum. sic accidit in in presenti tempore. descen

dit .n. ex cerebro meo et ex palato et est in nucha / .i. naris / humiditas salsa calida ue

hementis puncture. et cum ista de preterea a iuue longo in sole estate is

et fatigauerat mentem meam multum valde et repletus fueram cibo. accidit

exponit primam speciem signorum

ponit secundam speciem.

i. alienatio mentis quando quis ad se ut ad alium loquitur. uel illo qui phiciens vasa aurea. nesciuit copulare bonum est eis. esto quod bene sentit ea esse vasa aurea. et in isto lesa erat ymaginatio quamvis salua.

tertiam ponit

similem mortis palisis et appoplexie.

hinc quod destructionem motus remanere

ponit exemplum.

exponit quartam signorum.

exponit G. sermonem

quarum in hac egritudine timorosa. Et quinta est species doloris que accidit in eo. Istarum dolores sunt diversi. Et ipsi omnes nominantur nomine communi soda. quorum est qui extensivus est pulsativus. Et alius est quem sentit homo cum stimulatione et mordicatione vehementi et alius est quem sentit cum extensione vehementi accidit acutum. Et alius est quem sentit cum revolutione aut tinnitu. Et loca soda sunt diversa. Alius enim est qui comprehendit caput totum et nominatur dolor ovalis. Et alius est qui comprehendit unam duarum partium cerebri et nominatur emigranea. Et alius est qui sentitur extra craneum. Et alius est qui sentitur intra craneum in profundo. Et iste v. species sunt exposite in libris cognitionis egritudinum in membris interioribus.

addit quidam

Et tu quidem invenies multos medicorum specificantes unamquamque earum et dicentes quod signum tale significat egritudinem tale que accidit accidenti tali sicut epilepsia et melancolia et scothomia et spasmus et terhanus et mania in frenesi et litargia. Et tu quidem scias sermones uniuscuiusque signorum egritudinum cerebri proprie et secundum accidens eius et per communitatem quod iste non invenitur. Et egritudinem que accidit in nocumento quod sequitur id quod nascitur ex cerebro. s. nocumentum quod sequitur nucham et quasdam nervos et consimilibus egritudinem que accidit cerebro ex nocumento quod ascendit ad ipsum ex quibusdam membris et stomacho et extremitatibus. Et ideo quod non invenitur est et aliquid est egritudo et eius quidem est accidens sequens egritudinem sicut epilepsia et spasmus et stupor et tremor et saltus. ex libris G. in quibus ipse exquisite perscrutatus est doctrinam harum rerum sicut libro eius in morbis et accidentibus et libro eius in cognitione passionum interiorum membrorum.

ponit signa egritudinis cordis

Ea vero que fiunt cor ex dispositione febrium et motibus propriis et adhuc ex passionibus propriis et arteriis et compositionibus et pusillanimitatibus et febribus et infrigidationibus et colore differentiis et doloribus et cum arteriis. G. textus.

Super egritudines que accidit in corde ut significet ex febribus mutationis inspirationis et extremore accidente in ipso et expulsione eius et ex pulsu venarum et ex velocitate et tarditate eius et febribus et frigore et colore et febribus colorum et doloribus accidentibus in eo. Haly.

removet dubium et hic ponit incidens

Non est possibile ut apostemetur cor atque accidat opilatio in eo in pluribus vicibus eius sicut possibile est id in cerebro. Nam mors antecedit ad illud eius est autem id. propterea quod moriuntur subito non accidit eis nisi quoniam effunditur humor ad vicera cordis subito atque apparent panniculi cordis et cessat cordis motus propter id et moritur statim homo sicut causa manca. Et aliqui moritur ex timore terribili aut gaudio magno forte subito tunc id est propter resolutionem spiritus a corde. In gaudio quidem egreditur spiritus et sanguis subito sicut ad exteriora. Que extinguitur calitas innata sicut extinguitur ignis ex vehementia eventationis. In timore vero redit spiritus et sanguis ad interiora et extinguitur caliditas innata subito sicut extinguitur ignis qui cooperitur cum re aliqua prohibente eius exspirationem. Et signa quidem significantia egritudines cordis sunt viii. species. Una earum est malicia inspirationis. Inspirationis

tangit incidens tangens causam mortis subite

exponit litteram

subita mors

naq; mag^r. et velox et fr(e)q(uen)s signi(fica)t calid(ita)te(m) additam in corde. et ea(rum) (contr)aria si(gni)ficant fr(igidita)t(em) addit(am) in corde. et (secundu)m mo(dum) absoluto uniuscuiusq; modorum malicie in s(u)p(er)i(ori)b(us) di(ct)is signi(fica)tio(n)es ip(s)a. et G. q(uod) exquisite p(er)tractat(ur) est dec(lar)ac(i)o(n)e(m) il l(ib)ro in libro suo qui est de malicia in s(u)p(er)i(ori)b(us) di(ct)is. ¶ Et (secun)da est (secundu)m mo(dum) cordis accid(en)s ex eo. h(oc) e(st) signi(fica)t effusio(n)em m(ateri)e ad cor aut ad pa(n)niculos ei(us) que est aut vapor melancolic(us) aut humiditas et facit malicia(m) (com)plexionis in ip(s)o. ¶ Et t(er)cia est mutacio pulsuum agit(ur) sup(er)i(us). .x. unaq(ue)q; est (secundu)m sp(eci)es p(u)ls(uu)m et p(ar)ticularia ei(us) h(abe)nt signi ficac(i)o(n)e(m) ip(s)a s(cilicet) illud quod accidit cordi ex nocume(n)tis ip(s)i(us) sibi aut q(uod) accidit (.i. colligat(ur)) sibi ip(s)o (con)tinue de foris. ¶ Et q(ua)rta est ex velocitate ire et tardit(at)e e(iu)s velocitas n(am)q(ue) e(iu)s signi(fica)t calid(ita)te(m) et tarditas ip(s)i(us) signi(fica)t fr(igidita)te(m). et necesse est ut (com)pares o(mn)es istas res p(er) res si(mi)les. ¶ Et q(ui)nta est sp(eci)es febriu(m). et G. q(ui)de(m) exquisite p(er)tractat(ur) est (secundu)m mo(dum) meu(m) in libro febriu(m) et in libro cr(is)is et in libro de ingenio sanitatis. ¶ Et sexta est ex figure cordis. et (secundu)m mo(dum) meo(rum) est quiuis (secundu)m mo(dum) in febrib(us). et q(uo)n(iam) s(cilicet) unu(m) duor(um) quor(um) s(cilicet) et reliqui. na(m) ca(usa) figuris cordis o(mn)is s(unt) h(ab)e(n)t ca(us)is febriu(m). ip(s)e q(uod) febris est calor in toto corp(or)e. ¶ Et septi ma est ex colore cordis. color n(am)q(ue) cordis mutat(ur) et alterat(ur) mutac(i)o(n)e disp(ositi)o(n)is cordis et alterac(i)o(n)e ei(us). ¶ Et octava est ex doloribus accid(enti)b(us) in eo. et hor(um) dolor(um) plures s(unt) accidencia ut est sic(ut) t(ri)sticia et angustia et furor. q(uod) q(uan)do acci dat ei dolor in se ip(s)o. ist(u)d est in(ter)(r)m(issi)o p(ro) p(ar)te mor(tis) et plo(ra)g(i)o ip(s)a eq(ua)liter mor(s)... cu(m) (con)firmac(i)o(n)e doloris in corde. G.

Ca(usa) vero q(ue) s(unt) ex extinctionu(m) indigest(i)o(num) et humidit(ati)a et (con)fusione coloris ... si(mi)les distemp(er)ac(i)o(n)es. et adhuc ex his q(ue) s(unt) s(ecundu)m digest(i)o(n)e(m) aut nutrim(en)t(u)m aut s(u)p(er)fluitat(em) egest(i)o(num) i(n) mutatis (qu)a(litatibus) et ponderib(us) s(ecundu)m ip(s)a(s) et tumorib(us) et dolori b(us) n(on) in regio(n)e epatis t(antu)m (se)d (et) s(ecundu)m (com)passio(n)es quor(um) fiunt alicui m(em)b(r)is ut s(un)t dispnie sp(eci)es et tussis. A(ctor). T(er)cius.

Sup(er) eg(ritudin)es a(utem) q(ue) accidit in epate o(mn)is ut significet ex diminuc(i)o(n)e chimor(um) et addic(i)o(n)e eor(um) et mutac(i)o(n)e eor(um) a disp(ositi)o(n)ib(us) suis nat(ura)li b(us) ad disp(ositi)o(n)e(m) eg(ritudi)n(is) dictu(m) a(utem) et ex malicia coloris et ex mutac(i)o(n)e q(ue) accidit ex s(u)p(er)fic(ie)... ... in corp(or)e aut in assimilac(i)o(n)e sui c(u)m m(em)bris aut in ex p(re)ssio(n)e ei(us) q(uod) expellit(ur) ex eo ex s(u)p(er)fluitatib(us) et ex q(ua)ntitate et q(uod) sentitur in eo et a(p)p(re)ssionib(us) et dolorib(us) q(ue) q(ui)da(m) fiunt in loco epatis ip(s)i(us) et q(ui)da(m) eor(um) p(er) (con)tinuitate(m) et p(er) sp(eci)es q(ui)da(m) mutac(i)o(n)is i(n) sp(irit)ib(us) et c(etera). Haly.

Sp(eci)es sig(nor)um eg(ritudi)n(um) ip(s)i(us) s(unt) .v. sp(eci)es. p(ri)ma est s(u)p(er)i(us) scripta ex op(er)a c(i)o(n)ib(us) ei(us) et e(st) mutac(i)o ei(us) q(ue) mutat chimos in q(ua)litate et q(ua)ntitate. in q(ua)ntitate q(ui)de(m) est diminuc(i)o h(umo)r(um) et addic(i)o eor(um). in q(ua)litate v(er)o est mutac(i)o hu mor(um) a disp(ositi)o(n)ib(us) suis nat(ura)lib(us) ad disp(ositi)o(n)e(m) exeunte(m) a(utem). et (secundu)m mo(dum) m(eu)m (pri)me est

longius. et sufficit meo mihi loco rememorandi sicut unius significationis
secundum residuum eius. et hec summa est quod epar quando et ab intestino ieiuno suge-
ro ex cibis et potibus attrahit cibum (i. chilum) et decoquit ipsum et facit ex ipso chi-
mos .iiii. s. sanguinem. coleram. flegma. melancoliam. Et ergo accidit meo egritudo
probibus ipsum addit ut faciat chimos istos .iiii. secundum quod oportet quod si egritudo est mali-
cia complexionis frigide addit in generatione flegmatis et minuit reliquos eorum. et si est
malicia complexionis calide addit in generatione colere et minuit reliquos eorum. et
manifestum est quod a parte epar a parte calida accidit meo malicia complexionis ca-
lide et adurit humores et generantur modi colere diversarum specierum. species colere (ponit species colere)
citrine est rubea clara, citrina similis vitello ovi, et prassina et que habet co- (et citrina que est similis)
lorem viridis (a viridi) et que est (i. viride ad nigredinem) ut eruginosa (i. eruginose). Flegmatis autem species sunt dulce acetosum et in-
sipidum et salsum et vitreum. et species humoris melancolici sunt duobus modis. unus
eorum est eius quod attrahit splen et est fex sanguinis et superfluitas eius. et alter est
qui aduritur ex humoribus. humores autem qui aduruntur et convertuntur in eam .iii.
sunt species colere citrine et flegma salsum et humor melancolicus et sanguis. iste ergo sunt
.ix. (a. viii.) species colere nigre. sex (a. v.) ex adustione corporibus species colere citrine et una
ex flegmate salso et una ex humore melancolico et una ex sanguine. et sanguinis
ipsius sunt duo modi. purus et impurus. purus est in nutrimenti membrorum. impurus
est qui infusus est inveniens cum aliis humoribus permixtus. iste namque est similis om-
nibus humoribus reliquis. ipse in varietate quam rememoravi non est necesse mihi hora.
quando autem declinat sanguis et in quantitate humorum a complexione sua equali per egritudinem epa- (exponit hic)
tis et fiat aut minus aut plus aut magis addite caliditatis aut magis addite
frigiditatis aut magis addite humiditatis aut magis addite siccitatis. et quando mu-
tatur sanguis egritudine in epate. Et species secunda est super ex malicia coloris. co- (exponit secundum signum)
lor enim mutatur ad maliciam aut ipsius corporis aut ipsius epatis. Et ergo corporis est solum re-
mutatio eius est accidens aut epatis per id quod est cum eo de complexionibus aliis. s. ex signis. (ipsius epar solum et secundum quod mutatio eius est)
nam cum ipsum epar sit ei signum ad apparere ei. exemplum illius est color plumbeus. quod significat
frigus in epate quando in spleno et plenus secundum dispositiones suas. Et species tercia est super- (exponit tercium)
ta commutatione sua que accidit in superficie nutrimenti et assimilatione eius cum membris et
in eo quod expellit de ipso corpore superfluitatibus. s. exurrina. epar enim quando mittit ma-
gnitudinem humores quos abhorrent membra. quod accidit ab illo egritudines diverse sicut
scabies et impetigo et barras et verruce et morphea (i. morphea alba) et lepra et allo-
picia et alie ex eis quarum proprietas est ut generet meo quod aliquid decoret ex egritudinibus
et id est quod membra expellunt istas superfluitates ad cutem et coartant in ea ip-
sa generatione sua et debilitate eius addit ut faciat eos vaporem qui resolvatur
ex corporis eius et in loco eius diligunt eas membra et si non expellunt eas ad pre-
cutis sed remanentes in membris resudant ad epar. quod generat ab eis species y-
dropisis aut species fluxus ventris epatici aut species vomitus aut species provoca-
cionis urine aut provocationis sudorum secundum series ex cibis et potibus et cetera. G.
Et species quarta est super ex sensibilitate epatis et per id quod accidit meo ex oppi- (exponit quartam)
lacionibus et apostematibus. epar enim quando sentit maliciam complexionis nimie diverse et
mordicationem et dolorem. Et species quinta est super ex sensibilitate membrorum. id est quod ipsum (G.)
est continuas. nam quando epar apostematur cum habet furcula ipsius in fine et sentit gravi-
tas in furcula et coartatur velamen. quod mittitur in spiritu et accidit tussis. G.

iiii species colere
Flegma
malia
sanguis

Ita vero et per ventris eius digestionem et excrementum humide aut
sicce oblacionis aut superfluorum egestionibus pectoris, et secundum utrumque et
nauseis et singultibus et eructuacionibus et vomitibus
et ipsis eorum que vomuntur formis et doloribus et tumo-
ribus et distensionibus. Commentum.

Et secundum hoc ut significet super egestiones que fiunt in
ventre propter nocumenta que accidunt ei in digestione et in appetitu eius quo recipit
de humido et sicco, et in expulsione superfluitatum generatarum in eo, et secundo si-
gnificat super eas per singultum et eructuacionem et nauseam et vomitum
et per species eius que egrediuntur cum vomitu et per dolores et apostemata et mutacio-
nes in splendoribus. Haly.

Species signorum que egrediuntur a ventre sunt x. Species prima est nocumenta accidencia
in digestione. Et hec species in tres dividitur, scilicet corrupcio digestionis et digestio
minor et defectus digestionis. Unaqueque autem harum significat maliciam
complexionis ventris. Et species malicie complexionis sunt x. Aut enim significant egestiones
officiales in eo, et quando corrumpitur existens digestio aut fit minor aut
deficit, ut generatur ex eo chilus ex quo generantur chimi. Et apparet corrupcio
digestionis in egestionibus ... Egestio enim quando egreditur mollita, quando
egreditur grossa non mollita, et quando egreditur mutati odoris et egreditur
cum ... exquisite ... et G. in
libris pronosticorum et in libro de morbo et accidentibus. Et secunda species est supra
ex appetitu humidi et sicci. ... declaratum est in eo quod precessit quod dis-
... complexionum mala ... in ventre et ... pacientis quod ha-
bet ... appetitum convenientem et ... complexioni ... et quod ... accidentia
... appetitum ... complexioni eius quod est in ventre. Appetitus ergo humidi significat
aut caliditatem aut siccitatem ventris aut utrumque simul, et appetitus sicci
significat aut humiditatem ventris ... aut frigiditatem aut utrumque simul, et ...
... G. de appetitu ... Et tercia est supra ex expulsione
superfluitatum generatarum omnium in eo, et ventris que expellit omnes istas superflu-
itates aut ad inferiora, et egreditur cum ... et cum saliva, aut cum vomitu
aut ad intestina, et egreditur cum egestione. Et quarta est supra ex singul-
tu. Singultus enim accidit sicut accidit spasmus ... facientes ipsum aut
... replecio aut siccitas. ... quando replet humiditas aut humo-
re in ore ventris, et siccitas faciens singultum ... ventris solu-
... ... eius. Et ... causis ... humiditas
eius ... egreditur ... cum ... Et quinta est supra ex eructu-
acione ... significat ... in ventre et dis-
positionem complexionis ventris. ... fumositas aut significat caliditatem aut humo-
rem colericum, et acetositas significat aut frigiditatem aut humorem melancolicum aut
flegma acetosum. Fetiditas vero significat humorem putridum existentem in ventre ...

salsus vero significat humorem male qualitatis in eo infusum esse iam. similiter est humi-
ditas per aliquam egritudinem et non est per virtutem eius. Et sexta est supra ex nau-
sea. nausea et subversio anime sequitur humorem malum qui ebibit ventrem et
factus est in stomacho eius qui est in tunicis eius. quod si accidat esse eo no-
minus quiescat per ipsam nauseam tunc ille humor malus infusus in ventre
est iam penetravit et venit eius ad tunicas illius. quoniam cum egreditur per vomitum
declaratur qualitas eius mordicativa. et humor qui effusus in ventre aut at-
trahitur ad ipsum ex toto aut ita est ut extrahat ipsum sic accidit infirme
vehementer. quoniam tunc ipse redit et attrahit ex membris eius superioribus et ef-
funditur ad ipsum sicut venenum diversum / aut ita quod membra ipsa expellunt
ad ipsum id quod aggregatur in eis de veneno. et multotiens est quod generatur in ventre
ipso ex superfluitatibus ciborum et potuum humores mali aut flatici aut
colici porralis aut mixti aut quod est sicut indicium. Et septima
est supra ex vomitu. egreditur enim cum vomitu secundum mixturam humorum
flaticorum aut colicorum aut melancolicorum. / et sicut venenum diver-
sum. et venenum quod est humiditas acuta horribilis qualitatis. et qualitas
veneni est diversa. quod est quia ad id quod est longinquum et ad id quod est propinquum
humoribus convenientibus corporis. et ad id quod est longinquum. et ad id quod habet qualitatem
malam venenosam valde. Et octava est supra ex doloribus
quod est quando venit ad ventrem non mixti et precipue ad os eius. scilicet ad
id quod est superius eius. quoniam ipse sentit sensibiliter forti nocumento quod est in eo
et fiunt ex eo dolores horribiles pluries valde donec multi eorum fa-
ciant sincopim. et G. quod loquitur in doloribus et dicit quod causa eorum aut
est solutio continuitatis aut malicia complexionis diverse. et id quod accidit
ex eis in ventre significat egritudinem et est gravedo eius aut ex humore mordica-
tivo / et iste humor aut est colicus aut acetosus aut salsus aut est ma-
licia complexionis diverse in stomacho. et malicia complexionis diverse que est ut
aggregetur in eo quod calefacit calefactione forti simul aut humectet (et quod infrigidat infrigidatione forti)
aut siccet. Et nona est supra ex apostematibus in ventre accidentibus. apostemata
vero sunt IIII. sanguinea flatica colica melancolica. et ex eis est quod est
compositum. et multotiens est quod ostenduntur ista apostemata sensu per hoc quod expellunt
lacertos qui sunt super ventrem. Et decima supra est ex mutatione
in sapore oris. venit enim cum in eo est apostema aut humor in eo infusus aut
membra intendentia reliquie multa et coartatur velamen (id est dyafragma) et extendit ipsum
et mutatur per illud inspiratio. G. Sed vero pectoris egrotis et

Et dispnoie et tussibus et doloribus adhuc et
eorum que exspuuntur dixit oportet cognoscere in pectore egritudinem. a. t.

Super egritudines que accidunt in pectore oportet ut significetur per species
mutationis in spiritu et tussi et dolores accidentes in eo
et per species eius quod exspuitur ex eo. Haly.

Species signorum egritudinum pectoris sunt IIII. una earum est mu-

tacio inspirationis. nam est per dilatata eorum extremis in quo aer et positiones eius egrediatur vapor fumosus. secundo quod quando in interioribus ut mutetur motus eius. quod per illud mutatur eius inspiratio. Et secunda est sputa ex tussi. nam quando pervenit in pectore res dolorosa movetur virtus illius ut expellat eam cum tussi. et tussis que accidit exeuntibus in eis valde sed hec non est hora in qua dicas. Et tertia est sputa ex doloribus accidentibus in pectore. istius quidem dolores sunt divisi. ex eis enim sunt qui fuit abeg[illegible]ue in lacertis costarum et ex eis sunt que fuit abeg[illegible]ue in panniculis pectoris et ex eis sunt qui fuit in pulmone. Et quarta est sputa cum rebus eius quod exspuitur ex pectore cum tussi. et species eius quod exspuitur sunt multe. ex eis enim est sputum sanguinis et significat solutionem continuitatis vene. et ex eis est sputum [illegible] et hec ex eo est quod significat victoriam sanguinis. et ex eo est quod significat victoriam fleumatis. et ex eo est quod significat victoriam colere. et ex eo est quod significat victoriam melancolie. et ex eis est sputum saniei. et eius etiam sunt species multe. et ex eis est quod significat sputum venenosi humoris a pectore atque quod attinet ad partes. G.

Et secundum rectam arteriam egritudines dispnea et tussis.

et secundum locum dolor et sputum et vocis lesio innotescunt. a. t.

Super egritudines que accidunt in canna pulmonis significat mutatio inspirationis et tussis et dolor accidens in loco eius et quod exspuitur ex eo et nocumenta accidentia voci. Haly.

Super significationes egritudinum canne pulmonis sunt v. mutatio inspirationis et tussis et dolor accidens in loco eius. et quod exspuitur ex panniculis eius et canne eius et nocumenta accidentia voci. et G. quidem tacuit dominationem specierum significationum egritudinis pulmonis. quoniam ipse est in [illegible] partes. et species signorum egritudinum eius sunt secundum [illegible] ex singultu [illegible] eius et ex significationibus egritudinum pectoris et quod accidit ex apparitionibus pulmonis mutatio coloris. maxime faciei. et cum dolore accidente in eo sive [illegible] gravitas in eo quod est inter spatulas et secundum cum malicia inspirationis et [illegible] et sputum spumosum est proprium ei. quod est quod ex eo quod exspuitur ex pectore ac canna [illegible] eius non est aliquid spumosum et tacuit. G. quidem dominationem specierum significationum egritudinum [illegible] renum et species signorum egritudinum intestinorum secundum duas res sunt. una est assimilatio harum specierum in pluribus rei. et altera est quod in intellectu ex operationibus eorum et ex eo quod procedit ex eis et locis dolorosis et apparitionibus et aliis urina. et quod egreditur cum ea quando a renibus et vesice egreditur. et quod egreditur cum ea significat species intestina. et G. quidem colligit signa egritudinum eius que remansit ex membris interioribus in summa una. G.

Propter communitatem vero et in membris aliis partibus extrinsecus [illegible]re et dolore et lesione operationum amplius et egritudinum differentiis cognitiones erunt. a. t.

Et per hanc rationem et significationes super egritudines reliquorum membrorum ex signis situationis et doloris accidentibus operationibus eorum et excrementis eorum que procedunt ex eis. [et ex nocumentis accidentibus]

Haly. Iste canon continet in significatione egritudinum membrorum interiorum corporis que ex eis sunt signis egritudinis eorum sicut enumeravit. et corporis que ex eis de quo tacuit. et iste canon supradictus est ex .iiii. rebus. quarum prima est situs et secunda dolor et tertia nocumenta accidentia operationi membri et quarta est ex eis que procedunt ex eis. et nunc est existentis .iiii. quoniam in eis est notitia scientia rerum [illegible]. quarum prima est scientia membrorum per anathomiam. et secunda est scientia operationum eorum. et tertia est cognitio iuvamentorum eorum. Per cognitionem autem membrorum per anathomiam scitur substantia eorum et quod continuant cum eis et communicant cum eis et que veniunt ad ea ab aliis. et secundum viam absolutam etiam scitur per anathomiam forma eorum et situs eorum et quantitates ipsorum et numerus eorum et ingreditur in numero eorum quod venit ad ea et exiens et sunt arterie et vene et reliqua que sunt in eis. Cognitio autem operationum membrorum et iuvamentorum eorum est quoniam unumquodque eorum est causa ipsius operationis sue propria. et operationum eius sunt iuvamenta que currunt cursu arboris illius operationis. Cum ergo mutatur iuvamentum significat mutationem membri. et similiter quando mutatur operatio significatur mutatio membri. et membrum etiam quod sunt membri unius iuvamenta multa. quorum quedam sunt propria. quedam communia et quedam anteriora et quedam posteriora. et non est possibile ut sit membri unius modi plus operationis una modo. Cum [illegible] contingit sit membrum unum et sint ei operationes multe diverse. tamen propter se non sunt nisi una modo. et quantitas numeri earum est secundum quantitatem numeri partium operationum earum et similiter earum et arterie dilatantur per partem villorum et constringuntur per partem aliam villorum et quiescunt per partem aliam villorum. quod est quoniam arterie habent duas tunicas et inveniuntur in ea per anathomiam villi per longitudinem et villi per latitudinem et villi positi secundum transversum. et corpus cordis totius est compositum ex istis speciebus villorum. unaquaque ergo operationum singularium modo efficitur membri singulare modo. intellige ergo totum istud et scies ex eo locum nocumenti ipsius et .G. quod dicat propter hoc canonis et dicit. **G.**

Ex tumoribus quidam sunt rubei ut in flegmonibus et schirosi et in flegmonibus et herisipilis incipiendis est. a. t[illegible].

Et ubique in corpore est generatio proficiens quantitate illorum ut in [illegible] an sit ex apostemate calido aut ex apostemate grosso duro aut ex molli [illegible]. **H.**

Apostema calidum aut est simplex sicut apostema factum de sanguine et nominatur flegmon et apostema calidum herisipila et aut est compositum sicut sunt carbunculi. et ingrediuntur in eo omnes pustule calide. [illegible] intrantes sub intrectorum apostematis calidi. et ex istis quidem pustulis sunt nomina multa sicut ignis persicus et variola et formica et furunculi et alie ex pustulis et variole et morbilli [illegible] etas aliqua. quod est quoniam ipsi currunt cursu [illegible] malarum. quoniam antecedit eos febris putrida et conclusa. et non quod expellit totam superfluitatem ad superficiem corporis et generantur ex ea variola et morbilli. in flegmone autem et herisipila et carbunculo et que currunt cursu eorum febris sequitur causam donec compleatur digestio superfluitatis ipsius. et egiptii quidem nominant carbunculum [illegible] et apostema

Marginal notes (left): dat melius in galieno · de quo scire ad sciendum super [illegible] significationibus · de quo cognoscitur per anathomiam · tangit de operationibus · ponit [illegible] et iuvamentum per operationes · removet dubium [illegible] · exponit h. g. [illegible] canones [illegible] apostematibus · dividit apostemata calida [illegible] · ponit aliam divisionem [illegible] molle et durum.

Marginal note (right): De apostematibus

sanguine duri, alius est compositus ex grossa et est ab humore melico et nominatur scliroses. Et alius est
compositus ex grossa et est a cholera nigra et nominatur cancer. Et alius est compositus ex grossa et est a flate uiscoso crasse
ato sicut nodi et scrophule et egiptii nominant scrophulas uel algy-
nam, id est nauseat. Apostema autem molle id est inflatiuum est duobus modis. unum — nominat molle.
eorum nominatur inflaciones et alterum nominatur altelesgi. et sub eis species mixte diuerse
sicut pustule nominate assey et filie noctis. et ista generantur ex flate subtili
calido aut salso aut alterius speciei cum commiscetur cola(?) pura. et ex speciebus eius sunt
reliquie inflacionis in quibus non est pulsacio. Et tunc potes cognoscere unumquodque apostematum — declarat qualiter cognoscimus quodque istorum
ex colore eius et dolore et febre concomitante ipsum et ex uelocitate motus eius
et tarditate eius et extractu eius et ex compressione super ipsum cum digitis et per uo-
luntatem manus super ipsum. Et ista quidem apostemata quasi componuntur ad inuicem. Quedam generantur mixte species — nominat composita apostemata.
mixte apostematum. Quorum alius est compositus ex sanguine et cholera. Et alius ex sanguine et melancholia et
alius compositus ex sanguine et flate et alius ex flate et cola. Et ex istis apostematibus compositis
est cuius nomen est sicut adulelati id est cecitura. Et ex eis est cuius nomen non est. Et per hanc simili-
tudinem est sermo in reliquis eorum. Et in eis est quod generatur in membris interioribus exis- — rerum dubium.
tis apostematibus simile ei quod generatur in membris apparentibus. Verumtamen quedam eorum facit
accelerare mortem pacienti ipsum propter nobilitatem membrorum interiorum et uehe-
mencia febris et doloris. Et quedam eorum sunt spaciosa et propter ea eius curatio. Et — agit de nominibus apostematum
diuersificantur nomina apostematum propter nomina membrorum. Quedam namque nominantur panari-
cium et est id quod egreditur sub ungue. Et quedam eorum nominantur pripleumonia et ple-
uresis et epie et splenetie et apostema renum. Et quedam eorum sunt nomina propria. Si-
cut nominatur apostema cerebri aut apostema panicleorum eius karabithus id est frenesis
aut sirsen. Et sic nominatur plesis apud sathi(?). Et sic nominatur apostema uelaminis
id est diafragmatis birsen. Et sic nominatur apostema carnis mollis id est thaamy.
Et per hoc exemplum intelligis reliqua eorum. G.

Dolores uero secundum quod in hobitum locorum aut continuitatis solu- — signa a doloribus.
cionis aut alteraciones subitas ostenduntur. Soluitur ergo continuitas
incisione et comestione et fractura et tensione. Alteratur uero subita
calidi(?) frigide sicce humiditate. G. T.

Dolores autem ubicumque sunt in corpore fiunt aut significant solucionem continuita-
tis aut mutacionem intensam accidentem subito. Continuitas uero soluitur
incisione corrosione et tensione et scissura. Et subita mutatione calide fri-
gide sicce humide. HALY. Iste sermo facit fidem expositionis — dat intellectum in galieno.
sue. et canonis eius in quo eius intentio est in membris interioribus et ex intellectu ex re-
pertis propria peritia. Quod est scissura et species rupture et algaea sunt species at- — exponit scissura.
tricionis et attritio est ex speciebus solucionis continuitatis composita ex incisione in-
perfecta et extensione et scissura et nominantur omnes gahaein. Et accidit aut ob — pone casus.
tusione et casu aut percussione cum ligno aut lapide aut quod est huiusmodi. Et cum
soluitur ergo in eis partes uillorum membri algahaen solucione non apparente

resolu. et mutacio substantie membri per calorem et frigus et siccitatem et humiditatem est malicia com-
plexionis diverse. G.

declarat textum.

Nocent autem et opacitas aut levitas aut mediocritas aut solo non fiunt. a. t.

Et nocumenti actus in opacitate est secundum unum trium modorum. aut si tantum de-
bilitet aut ita ut mutetur a parte sua aut in ut dissolvatur. Haly.

exponit istos iii modos per ordinem. exponit primum.

Debilitas opacitatis est sicut malicia digestionis absque corruptione ciborum
sed non ut mutentur a parte sua est sicut est resolutio substantie id est quod pervenit ad
ipsam decoctio et faciat ipsam aut acetosam aut chichatam i. illius odoris est sicut
pisces aut fumosam. Sed si ita est ut dissolvatur est sicut si egrediatur cibus cum

exponit tertium.

sua dispositione sua in qua substantie non operatur est [illegible] ut [illegible]. et secundum hanc similitudinem est
in opacitate cum membrorum interiorum apparenciam. et G. quod exquisite perscrutatus
est docet unam illius multis suo de morbo et accidentibus. G.

[illegible] quod per egestionem dicitur.

Quecumque vero egerunt sed quidem ut particule eorum que pati-
untur. sed vero ut superfluitates. sed vero ut ipsis contenta secundum
naturam. a. t.

Res autem que effluunt et procedunt extra sunt alie
sunt que sunt partes membrorum in quibus sunt lesiones. et alie
sunt que sunt superfluitates. et alie sunt res contente in eis non. Haly.

ponit divisionem [illegible] superfluitatum.

Procedunt de membris et effluunt res multe diverse ex quibus sunt que sunt non et
preter eas sunt que sunt preter actus. ille autem que sunt non sunt sicut urina et egestio et vapor
egrediens ex poris corporis et per inspirationem. illa autem que sunt preter actus sunt ea que egre-
diuntur ex eis. iste enim non possunt significare per odores suos id est quod est in corpore. quod est
quod aliquid est cuius est odor bonus et aliquid est cuius est odor fetidus et aliquid est cuius est odor
horribilis sicut ille que apparent ex [illegible] et apicio horum odorum insidet

exponit illam autem textum.

est manifestior. et G. quod divisit illud quod procedit in tres partes
prima earum est id est quod est partes membrorum. et nos quidem invenimus istud in multis egritudinibus
sicut est egreditur cum sputo et tussi ad [illegible] canalis pulmonis in ul-
cere pulmonis et ulcere canalis eius. et sicut est egreditur ad [illegible] intestini
in ulceribus intestinorum est egreditur. Secunda est id est quod est superfluitas in membris sicut uri-
na in renibus et vesica et egestio in intestinis. et tertium est quod non est possibile in egritudinibus
horum membrorum ut superfluitates iste salve egrediantur. Unde associatur eis quod
significat eorum egritudines sicut lapis et sanies et [illegible] i. [illegible]. et
[illegible] superfluitatis et putredinis et [illegible] humorum. et egrediuntur in egritudinibus [illegible]
[illegible] spiritus. et in egritudinibus [illegible] in cerebro et in egritudinibus [illegible]
sicut [illegible] lotiure et reliqua [illegible] solucionis epatice. et eciam est
quod est comprehensus in membris non. sicut significat comprehensus non invenitur. nam quando ipse e-
greditur significat solucionem continuitatis inventa. et [illegible] est [illegible] in unoquoque
eorum. G.

i. significationem.

Et ostensionem [illegible] unumquodque faciet. a. t.

de signis. egritudinum [illegible] ·II· G. [illegible]

Et imaginatio harum rerum significat rem propriam. A. text.

Significavit per istas res res intrinsecas quas scripsit in canonibus. Haly.

nis et scilicet illecebre quarum declaratio complevit unumquodque particularium earum signa egritudinis propria atque aliquid per cetera egritudinis. G.

Dictum est autem de his omnibus amplius in passionibus locorum (scilicet in libro de locis dolentibus) negotio nullo hic marte (artifice vel medico) prius redigere ad perfectum assignate. Quidam autem aliquid non eorum que inceperunt perfecerunt veteres. A. text.

Et iam locuti sumus in istis rebus sermone amphiore isto in libro meo in locis dolentibus, sed non processit nos aliquis ad inveniendum nulla invenitur per viam bona complexio sua propria, vel consequitur est nulla fine. Sic non est consecutus est malaque invenitur aliquid ... antiquorum vivi non inceperunt eas et non compleverunt ipsas. Haly.

Loquutus est G. in libro cognitionis egritudinum membrorum patientium in egritudinibus eorum membrorum interiorum sermone in multo eorum subtiliter, et perfecta est doctrina signorum eorum egritudinis in egritudinibus membrorum, et perfectus est in residuo doctrina canonis in signis eorum egritudinis membrorum, et quod non intellexerit id rasis, putavit quod G. abbreviavit et dimisit egritudines quarum signa non docuit, et dixit in declaratione sua quod declaravit estimatione sua quod hunc de intentionibus libri G. in membris patientibus, quod G. dimisit et non docuit omnia signa, et quod ut nomine libri eius cognitio egritudinum interiorum membrorum patientium, et non percepit (rasis) quod G. fuit contentus meo quod dimisit in canonibus suis quod docuit in eis ut exercitet discipulus inveniendo id per illos canones. Significavit quod in se ipso arte et non indiguit intentione considerationis in libris hiis, et hoc est lumen magnum quod in G. maxima laude et considerationi rasis vituperatio per hoc quod suo malo intellectu tetigit G. et in eius est ex sermone G. quod ipse est complens doctrina artis medicine, et nos iam explanavimus illud in libro nostro quod nominavimus viam in doctrina artis medicine. G.

Egrotativum quod eorum (scilicet trium de quibus fecit mentionem medicus) ex illo negotio discernere oportet cognitionis. Egrotativum vero (id est eorum que sunt in via ad egritudinem scilicet neutrum decidens; signa; neutrum convalescens) et sanativum ex presenti facultate. A. t.

Et iam convenit ut accipias signa eorum que sunt egrotativa ex illo libro sed signa eorum que sunt prima sunt ut infirmitatis autem ut sanitatis oportet te sumere ex isto libro. Haly.

Cum in egritudinibus magis cadentibus sensibus et tactu non sit necessarium eo de libro quo sciamus signa eorum absondit G. sermonem infirmiendo et dicit quod libri eius in cognitione passionum membrorum interiorum sufficit in cognitione signorum egritudinum, quod est quod qui studet meo sciat quod signa egritudinum membrorum apparentium et residuum sermonis eius est intellectum et iste complebit expositionem eius eo quod fuerit est.

remittit nos alibi de plecto hic artis

exponit proximam partem

(scilicet meo quod dimittit in speciali id est de canone)

vel ephendie rasim

hic de signis eorum neutrius

dat intellectum primo exponitur secundum se de expositione fe.

Eadem que sunt egrotaturorum nunc et futurorum sunt corporum que la-
tent et egrotantibus accidunt. [illegible] quod omnes sanis [illegible]. Post vero
egrotantibus magis egrotant. a. t.

Et signa corporum que appropinquant ad hec ut infirmentur sunt media inter illud quod accidit sanis et id quod accidit infirmis. Omnia enim que inveniuntur in sanis extra sunt secundum rem naturalem. et omnia que inveniuntur in infirmis extra quod sunt in eis secundum cursum rei naturalis.

Postquam precessit G. et docuit signa que accidunt sanis ex nocumentis cursibus secundum rem naturalem. et docuit signa que accidunt infirmis ex nocumentis cursibus secundum cursum rei naturalis. docet modo in hac parte que signa que significant que corpora appropinquant ad hoc ut infirmentur sunt media inter illa. scilicet sunt permixta ex signis sanorum et ex signis egrotorum. H.

In medio vero huius sunt declarativa egritudinum. Quedam que ex genere existencia eorum que sunt naturalia. sed in quantitatibus aut temporibus permutata. Quedam vero ex hiis que sunt preter naturam. sed minora hiis que in egris sunt. a. t. hus.

Signa autem corporum que appropinquant egritudini sunt secundum hos modos quod sunt inter illa et ista. et ex eis nam sunt que sunt ex genere rerum naturalium. verumtamen permutata in qualitatibus suis aut in suis dispositionibus aut in horis suis. et ex eis sunt que sunt ex genere rerum que egros dimittunt. verumtamen sunt minora et magis diminuta quam ea que accidunt in infirmitatibus. H.

Hec est expositio signorum corporum que appropinquant infirmitati. quia est quod sunt permixta ex signis sanitatis et ex signis egritudinis. et ex signis convalescentie. Quando permutantur signa ista ab eo quod sunt aut in quantitatibus suis ita quod addunt aut minuunt aut in qualitatibus suis in quo permutantur eorum dispositiones naturales ad id quod est egritudinis aut in horis suis ita quod permutetur hore signi unius. Cuius exemplum est ut accedat appetitus cibi aut tardetur. ex signis autem egritudinis que inveniuntur signis aliquibus ad meliorem sanio tunc in principio apparicionis eius quantitas est parva. et hic eius est debilis. deinde additur. et signum propinquitatis casus corporis in egritudinem. et quando completur cadit corpus in egritudinem. G.

Et ipse hic et dispositiones hee corporum quorum egrotatum est in dem neutre sunt. et declarativa vero ipsa signa. primo signa hec sanitates designant. secundo que egritudines. et fiunt eadem signa secundum primam habitudinem et sana et egra et neutra. a. t. hus.

Et iterum est dispositio corporum que appropinquant egritudini in ipsis ex dispositionibus que non [illegible] ad sanitatem neque ad egritudinem. et signa sunt significancia ipsarum non significant

temporis in illa dispositione. Deinde significant in posterum egritudinem vel. Fit ergo unum signum in cognitione ad ad exsignis preteriti ad exsignis que non significant sanitatem neque egritudine. **Haly.** Iam quidem fuit dictum quod in proportione neutra ad sanitatem neque ad egritudinem cum non presentes. Et signa corporum que approximant egritudini sunt signa huius dispositionis. Necesse est ergo ut sint et species signorum corporum que approximant egritudini et hec quidem signa sunt aut permutatio signorum sanitatis aut diminutio signorum egritudinis et debilitas eorum. Ergo significatio horum signorum diversificatur per operationes eorum. Ipsa namque que operantur ad sanitatem significant eam. et que operantur ad dispositionem mediam significant ipsam aut mixtam. et que operantur ad egritudinem significant eam. **G.**

In eo quidem quod in presenti existente dispositione demonstrant neutra. In eo vero quod futura declarant egritudinem. a. t. Et signis que significant egritudinem existimamus que significant dispositionem que est in corpore non significant sanitatem neque egritudinem. et existimamus quod significant dispositionem que fiet post significant egritudinem. **Haly.** Signa que significant corpus esse propinquum egritudini ipsa quidem imprimis significant dispositionem presentem in corpore. Quapropter est significatio eorum presens super dispositionem mediam. et significatio eorum futura super egritudinem que erit. **G.**

Secundum vero eandem rationem et quorum apparent in egritudinibus signa salutis dicentes quod sana eo quod futuram sanitatem denunciant. dicentes vero et egros magis egritudine existente ostendunt. et insuper quidem est quod si inveniuntur signa declarativa dicentes neutra per unum ad significationem neutre voce. a. t.

Et per hanc rationem quod signa que apparent in infirmis et significant evasionem sunt signa salutis. quoniam ipsa indicant sanitatem que fiet in eo quod est post. et dicitur quod ipsa sunt signa egrotantis propterea quod significant egritudinem presentem. et quoniam significant duas dispositiones tunc sunt exsignis que non proportionantur ad sanitatem proprie neque ad egritudinem proprie per aliquem modorum quos signa habent dictos. scilicet in quo nostro non est neque sanitas neque egritudo. **Haly.**

Signa que apparent in infirmis et significant evasionem sunt signa digestionis et vehementie virtutis et tollerantie eius significant duas dispositiones. Una earum est quod significatio earum presens est super egritudinem. et significatio earum futura est super sanitatem. Quoniam ergo significant super infirmitatem et super sanitatem simul tunc sunt exsignis unius modorum dispositionis que non est sanitas neque egritudo. **G.**

Nichil vero mirandum est eadem signa esse huius partes in

differentibus habitudinibus et sana et egra et neutra dici. a. t.

Et non est mirum si signum per comparationem ad istos tres modos per comparationes diversas et dicamus quod est signum sanitatis et signum egritudinis et signum neque sanitatis per se neque egritudinis per se. Haly.

In signis dignoscitur complete tres significationes. Una earum est quod ipsa significant egritudinem presentem. Et secunda est quod significant sanitatem que fiet in proximo. Et tercia est quod significant dispositionem que nec est sanitas nec egritudo. Et secundum hoc est rectum omnis signum significantis significationes diversas quia quod non est mirum si signum unum significet per comparationes diversas res diversas. G.

dat intelligere

Secundum alterum vero significat que eis qui ex egritudinibus convalescentibus insunt signa dicimus neutra secundum quod arbitror et ea que sunt in senectute. Hac igitur ratione omnia signa plures cadunt in tres. a. t.

Et dicuntur secundum intentionem aliam preter hanc intentionem quod signa que inveniuntur in corpore quod in me... ab egritudine sunt ex signis que non significant sanitatem nec egritudinem. Et similiter signa que inveniuntur in corporibus senum et non significant ista per comparationem diversis per comparationibus. Haly.

Iterum autem est intentio in qua non sunt signa significantia egritudinem presentem. Sed significant egritudinem preteritam sicut signa inventa in corporibus convalescentium. Alia sicut signa que inveniuntur in corporibus senum significantia debilitatem caloris innati et victoriam frigoris et siccitatis super membra iudicatia. G.

Quecumque vero signa perfecte sanis insunt secundum sola sanorum cadunt cognitionem. a. t. Signa enim que inveniuntur in corporibus sanis in quibus non est egritudo non pertinent nisi ad sanitatem. Haly. Hoc intelligitur super. G.

Et quecumque egrotantibus non manifestantia futuram sanitatem secundum sola et hec egrorum cadunt cognitione. a. t.

Et signa que inveniuntur in infirmis et non indicant sanitatem futuram ipsa non pertinent nisi ad egritudinem tantum. Haly. Hoc est intelligitur e contrario. G.

excusat se

Dehinc autem tempus dicere. a. t. Et dicit ista mensura ... Haly. Quia iste incipit rememorari signa et egritudinis ideo quod future est. G.

Future vero egritudinis signa pronostica per certitudinem ...

Duplici vero existente eorum differentia. a. t. Et dicamus signa in permissis que indicant egritudine futura. et istorum sic dividimus sunt due species. Haly.

Scilicet species signorum sanitatis que permutantur et species signorum egritudinis que magis diminuta debilior. G.

Aggrediamur propria quantitatibus aut temporibus aut ipsis propriis formis permutata ab hiis que sunt secundum naturam. a. t. Et dicamus in permissis signis que excessus non est permutatis re ulle non in qualitatibus et dispositionibus et in horis non impositis gradibus eius. Haly. Vult signum sanitatis ipsa naturam in gradibus suis significata sanitate et permutacio eorum in qualitatibus suis aut in horis suis significat egritudine que accidit. et G. quod narrat ea per similitudinem exempli et dicit. G.

Velud orexim ciborum intercisam aut remissam aut que non secundum tempus consuetum sit. a. t. Si sit cibi appetitus additus aut diminutus aut preterisse aut horam in qua currit consuetudo ut moveatur aut declinet ad cibos in quibus non currit consuetudo. Haly. Declinacio eius ad cibos in quibus non erit consuetudo est mutacio eius in dispositionis suis. et reliquum sermonis est intellectum.

Aut vero non secundum consuetam ciborum egestionem sed secundum egestionem superfluitatum esse paucorum aut plurium aut humidorum aut duriorum. a. t.

Et ut sint superfluitates cibi que procedunt pauciores quantitate aut plures ea aut leniores aut duriores. Haly.

Diminucio earum aut ipsarum multiplicatio est earum permutatio in quantitate et earum lenitas et duricies ipsarum est earum permutatio in qualitate et dimissio sermonis sui in horis suis quod est minus quod est quod egestio dimittitur in hora consuetudinis quia sunt plures et leniores et tardat earum exitus quando sunt pauciores aut duriores.

Ita vero et humidorum superfluorum indigentia aut humida preter naturam aut caloris aut consistencie permutatio aut temporis evacuationis. a. t. Et sermo eius est diminucio superfluitatum humidarum et addicio earum mutacio in re ulla aut mutatio colorum earum aut essenciarum earum aut horarum evacuationis earum. Haly.

Superfluitates humide que sunt non sunt urina et reliqua que descendunt cum ea. urina non permutatur in quantitate sua et minuitur aut additur et permutatur in qualitate sua et mutantur colores eius et essencie eius et permutatur in

horis sunt et egritudinis in horis sunt divisis. et unumquodque istorum quando non erit secundum consue-
tudinem indicat egritudinem nec quam significet causa in corpore facientem necessariam mutationem. Galienus.

Et vigilie et multus sompnus aut multum preter non consueto et
hoc vero et superfluitas aut amplior aut minor aut calidi aut fri-
gidi concupiscentia preter consuetudinem quadam et terre venientium usui
in infusura et secundum terram concupiscentie et sudores plures quam oporteat
aut pauciores pigritia commotionum aut reptationibus motui ag-
itatio aut dissolutio maior et valida. inspiratio et retentio
aut amplior aut minor evacuatio. sicut vero et que per nares
roydas sed et secundum eundem cibum et potum non similes ei que prius fuit
delectatio cognitionis future egritudinis. Sed et intellectus he-
betudo non secundum naturam aut oblivio minus consuetis aut fantasia
et sompnum magis quam prius et si audit et odorat et visus
hebetiores et visus minores. et similiter dicere quedam secundum naturam sed
sed quam aucta sed vero diminuta. hoc vero temporibus quibusdam aut
quantitatibus permutata et corporis tumor et maior sensus et
rubicundior aut albior aut lividior aut nigrior. erunt
evacuationes et permutationes et ventositates plures aut pau-
ciores omnibus signum sed future egritudinis. ita vero et quedam per na-
res et aures et palatum quibus cibum exsugat quantitatibus
aut qualitatibus aut temporibus permutata. Sed generaliter omnis consuetorum que
sed secundum naturam aut contrarius.

Et vigilie aut sompnus additi aut detractio ho-
ra unquam non erit consuetudine et secundum prodromata
et illius erit et appetitus potus plurius aut paucius aut calidi aut frigidi

De signis. .b. Torsio vero etc. scilicet parva et inconstans facit neutralitatem. quia magna et constans facit egritudinem. fit quoniam ex ventositate [illegible] inferiorum partium [illegible]. quoniam in [illegible]. aut in egritudinibus. ego non supponit [illegible] egrotantibus. sed in libro continens eam. ut est [illegible]

.u. G. [illegible] ponit [illegible] ex toto [illegible] duplex. vel simplex. et sic tale signum significat egritudinem vel [illegible] tale bene signum neutrum. sic hic accipitur

contrarium consuetudini. et usus coitus superfluus. et fletus in hora non sua. et sudor qui est plus quam oportet aut minus quam oportet. et pigritia a motibus. et gravitas que contingit ita ut moveatur / et mollificatio et debilitas vehemens / et retentio menstruorum et evacuatio eorum plus quam oportet aut minus quam oportet. et similiter evacuatio sanguinis ex orificiis venarum que sunt in ano et vulva. et delectatio rei eius quod comeditur et bibitur quando est diversa ab eo super quod erit consuetudo eius. ipsa namque indicat egritudinem futuram. et similiter hebetudo mentis quando habens eam non est aptus ad [illegible] et oblivio accidens ei quando solitus fuerit [illegible] / et somnus qui in eo est ex ymaginatione et visionibus plus quam fuit antea / et auditus et odoratus et visus quando unusquisque eorum augmentatur aut debilitatur. et universaliter omnes res iste que adduntur aut minuuntur aut mutantur ab horis suis aut dispositionibus suis / et exitus est tumor aut magnitudo corporis cum minuitur aut additur aut declinat ad rubedinem aut ad albedinem aut ad lividitatem et nigredinem / et eructuatio aut sternutatio et ventositas que egrediuntur inferius quando adduntur aut minuuntur a quantitate sua et similiter quod descendit a naso aut palato aut egreditur ex naribus ex eo quod in [illegible] cerebri quando mutatur quantitas eius aut dispositio eius aut ipsius hora. et omnes iste res quas diximus sunt extra [illegible]. Haly.

Quoniam iunxit omnibus signis quod est res una. et hec res una est ut consideres unumquodque operum et iuvamentorum in libro illo. et inveneris quod egrediens [illegible] addit aut diminuit aut permutatur in sua qualitate aut in hora sua. tunc illud accidit [illegible] quod si diminuitur faciet egritudinem / et hec [illegible] quoniam est debilis et [illegible] non ad sanandum eam. et quoniam est fortis et prope facit egritudinem. et quoniam est media et non facit egritudinem ex propinquo. et G. declarabit unamquamque earum [illegible] signum medium quod futurum est post declarationem eius [illegible] omnium specierum signorum.

Torsio vero intestinorum aut per se tantum / aut per aliquid intestinorum / aut in egritudinibus / aut in his que evomuntur / aut mingitur aut aliqua aliis mediocris dolor degens est eorum que sunt post [illegible]. non vero egritudinis ita se habentes dicuntur. [illegible]

Mordicatio autem accidens intestine aut meri aut alicuius intestinorum aut apud egestionem aut vomitum aut urinam et dolor prius sic degens [illegible] egritudini [illegible]. [illegible] tamen cum accidit [illegible] non dicitur [illegible]. Haly.

Post quod cessavit a numeratione eius quod significat egritudinem futuram ex signis sanitatis. permutatur ad numerationem eorum que significant egritudinem futuram ex signis egritudinis. et dicit exeuntes primus mordicationem que accidit intestine aut in meri aut alicui intestinorum / aut accidit apud egestionem aut vomitum aut urinam. deinde dicit dolorem prius qui accidit in eis. dolor enim quando incipit post quod non fuit dum permanet prius non significat egritudinem presentem sed significat egritudinem futuram. [illegible] significat eam nocumentum in eius parte. G.

[illegible] medicorum. G. in omnibus predictis.

addit

post de signis neutris [illegible] ad dispositionibus [illegible] de signis neutris [illegible] ad [illegible] in non libus.

ut in dispositis ad [illegible]

separat signum neutrum ab egritudinis. vel remoz dubium

dat intellectum [illegible]

exemplificat et declarat per simile. G.

Quemadmodum gravati capite aut dolentes capite aut in-
quietes aut dormientes quando non dum ipsi sunt ad consueta
operationum impediuntur, et tamen quod iste est egritudinis
in talibus dispositionibus distinximus. A. T. Et sicut est dispositio
eius qui sentit in
capite suo gravitatem aut dolorem dum pervenerat id non prohibet illum ab opa-
rationibus in quibus cucurrit consuetudo eius, et iste quod est est egritudinis in his dispositionibus. H.

exponit quod intelligit per distinctionem

Non vult intelligi per intimare sed distinctionem egritudinis scilicet egritudinis
significare, sed vult dicere per hoc quod distinguit inter egritudinem et accidit ex dis-

dat intellectum declarando per exempla et per dicta G.

positionibus contrariis dolor et unumquodque signorum egritudinis quando accidunt in corpore sano
dum non prohibent ipsum a consuetudine in actionibus suis in quibus currit consuetudo
eius sunt signa significantia egritudinis futura, et quando prohibent ipsum consuetas in actionibus
suis in quibus cucurrit consuetudo eius tunc sunt signa significantia egritudinis presentis

quomodo intelligitur per G.

et iste est quod oportet intelligi esse quod primus dierum egritudinis est hora in qua apparet nocumentum
operationis sensibilis. et primum quod computatur ex diebus egritudinis est hora in qua in-
cipit ex nocumento operationis quod habet consuetas in suis in occupatio-
nibus suis aut consuetas in operatione sua ipsa. G.

ponit correlarium.

Et ipsa ad ad eandem dispositionem et egritudinem et neutram
dicimus. Adhuc est ipse vigore resistentis facilius quod
in victe virtutis aut egritudo est aut neutra dispositio singu-
larum earum que dicte sunt. A. T. Et ipsa est dispositio una
per comparationem ad ad sanitatem alio
quando egritudo et quando in sanitas in egritudo. Quod est quod utraque harum dispositionum quas
narravimus per quantitatem virtutis et tollerantie que tollerant eas et fuge
eius ab eis est aut egritudo aut dispositio que non est sanitas in egritudo. H.

continuat dans intellectum in generali

Postquam dixit signa significantia egritudinis et fuit intellectum ex sermone eius
quod dolorem et unumquodque signorum egritudinis efficiet cum eo quod in corpore dicit

dat intellectum in speciali

quod sit illud quod facit accidere illa cum in corpore et dicit quod accidit dispositio que est
per comparationem ad ad sanitatem aliquid. quando dicit egritudo quando prohibet consuetas in occupa-
tionibus. deinde ostendit cum intelligit et dicit quod id non est in quantitate virtutis et tolle-
rantia eius que tolleat eam et fuga eius que fugit ab ea. nam si ipsa tolleat
eam non est illa dispositio egritudo sed dispositio media. et si vincitur ab ea est dispositio illa
egritudo. G.

manifestat quod dixit in nocumento sensuum per in generali

Ita vero et illa nocumenta quorum fuit sermo noster in eo
quod est magis et minus differunt alterutrum sed toto

generis presentis sunt / et hec sunt equalia signa. quod diu tamen fuerint prava et non diu consueverint unicuique actionibus impedire sufficientiam dicemus nervi. a. t.

Et fortassis omnia nocumenta que fiunt in sensibus sunt diversa ad invicem in intentione et parte secundum magis toto et secundum essentiam ... ipsa quod sensus gustus equaliter diu permanet prava et non prohibet illam cum accidit ex operationibus quibus currit consuetudo eius. H.

Sermo eius est intellectus / secundum magis toto vult genus nocumentorum que mutant sensus in intentione et parte et magnitudine quod ostendunt sensus ... hoc gustus sensus mixte / et extra sensus quod mutat sensus in qualitate et sensibilibus hic exponit. G. ... dicit. G. — exponit secundum magis toto.

Alia vero est gustus quod quam salse aut amare aut ali- — hic exemplificat nocumentis gustus
cuius alterius qualitatis manifestatio est comestis et bibitis
omnibus / et cum acceperint cibi saliva videtur eis talis.

a. t. In gustu quod quam sentit homo saporem omnium que comedit et bibit salsum aut amarum aut medio ad extra reliquis saporibus aut sentit presentis quod recipiat saliva sua aliquem horum saporum. H.

Iam oportet ypo ... humoribus quod sensus gustus mutatur ... quod misceatur humori illi posito in lingua ex humoribus et sentit saporem humoris vincentis in corpore. G. — dat causam.

Sed eius odoratus vero / quam aliquando sentiunt unam qualitatem — exemplificat nocumentis odoratus.
odoratam nullo presente odorabili / aut assentientes phlegmata et diversa omnia ut similia sentiunt. plerique vero omnino sensus nobis est nullus aut fetoris aliquis licet nullo presente fetido. a. t.

Et in odoratu quando sentit homo odorem unum et non est in presentia eius ad quod odorem aut applicantur ei res mixte diverse et sentit ex omnibus eis odorem unum. et quando non sentit homo ex odore ad permixtum aut sentit odorem fetidum et non est in presentia eius aliquod fetidum. H.

Mutatio in instrumenti odoratus est secundum modos mutationis instrumenti gustus. gustus enim quod resolvuntur ex humoribus corporis fit vapor qui est motor sensus odoratus qui quando lavatur est humor malus resolvuntur ex eo vapor et apprehendit odorem eius sensus odoratus. G. — ponit causam.

sic uentositas faciens tinnitum. que si persequerit ... induceret surditatem, uel ipse aere conclusus motus aliquando ...

de nocumentis preter naturam et preter auditum.

Sensus auditus uero sonitus et tinnitus contra quorum que preter naturam sunt. a. t.

significatio egritudinis futurum

In auditu autem qui tinnitus et sonitus preter egritudinem exeunt uel egrediuntur acutis sunt illi. H.

dat causam.

Sensus auditus mutatur et fit quia resoluntur ex uapore humores in cerebro in corpore. isti .n. humores qui mutantur imprimunt in sensus auditus ad sic imprimunt in sensu gustus et sensu odoratus. et quia preter illa non imprimunt ideo ad. G.

scilicet fumos eleuatos ab humore nigro. ut in ma...

significat nocumentum preter uisus.

Queadmodum et preter uisus quorum aut apparere uidentur et nigra

scilicet figura fumorum in positionem uicem et humorum grossitiem.

albi. flauo. asanie. acuo.

et alba et rubea et russa. hec quidem rotunda / hec uero oblonga / hec quidem grossa / hec uero grossa et preter uolare omnia uidentur.

scilicet mobilitate illius fumi in oculo.

ante et propter hec. fumus ad oculos

sup. hec sunt signa futuri egritudinis.

a. t. In uisu autem sic que ymaginatur homini quod uidet ex reubus nigras

.i. redditi ad nigredinem

aut tenebrosas aut similibus in dicto et citrinas et rubeas quasdam rotundas et quasdam longas et quasdam minutas uel paruas et quasdam grossas. et ymaginatur ei quasi uolantia. H.

dat causam.

Isti colores significant chimos corruptos in cerebro. et sumuntur ex modo eorum significatio propria sic sumuntur ex saporibus et odoribus et uocibus. G.

sup. sumuntur significationes futuri egritudinis et nocumentis presentis.

.i. tactus consistit in membris corporis tangibilibus qualitatem

eius causa siccitas sit .n. uel humor constipatus.

significat nocumentum preter tactum.

siccio.

Sensus tactus uero / quando inequalitas quedam / aut spissitudo

sup. sentire tactum et causa est ex humore grossi. preter ... hec.

ex uentositate uel humore distendente

a frigiditate mortificante membrum reddit ... in membro in se ...

ut frigiditas constringit et uerum pauca sit ... et ...

aut grauitas / aut tensio / aut stupida / aut dolens dispositio apparet per totam habitudinem. a. t. In sensu autem tactus qui sentit homo diuersitatem

ratione

et agitationem aut spissitudinem aut grauitatem aut tensionem aut ulcerationem in corpore suo totum.

excusat. G. et dat modum procedendi.

preter sensum et mutat preter causas illa que dicta sunt de sensibus et dicit dicta in v. preter que inducit in v. sensibus.

.i. inequalitatem.

Iam declarauimus. G. istas dispositiones in libris inferioribus. et ego uero declaraui sermonis eius insignis superius ex mutatione sensuum in aliis. dico ergo in sensu gustus qui non comedit cibum aliquem et sentit saporem tunc ille sapor significat chimum malum qui mouetur in corpore eius. tunc si est ille quem inuenit amarus significat coleram. et si est acetosus significat melancoliam aut fleuma acetosum. et differentia inter utrumque est quia est fleumate acetoso est superfluitas humiditatis in nigra. et est melancolia siccitas. et si est salsus significat fleuma salsum. et si est dulcis significat sanguinem et si est acutus significat coleram adustam. et si est ponticus significat melancoliam. In sensu

declarat in odoratu.

uero odoratus qui non est presens homini ad cui sit odor et aut est in mediis odor non mutatur et inuenit hunc odorem tunc ipse significat chimum malum qui mouetur in corpore suo. odores ergo fetidi significant chimum putridum et acuti significant acutum et boni significant chimum laudabilem. In sensu auditus qui non fit presens uox

declarat in auditu.

extrinsecus nec sonitus et sentit homo uocem aut strepitum aut sonum tunc illud

.i. uentositatis ad os petrosum que faciat sonum.

est signum uaporis chimi mali in capite suo. In sensu autem uisus colores nigri

declarat in uisu.

uel ad nigredinem.

et tenebrosi significant chimum nigrum et similes in dicto significant chimum similem et citrini chimum colericum et rubei sanguineum. et ymagines que ueniunt in oculos.

De signis. opacionum virtute cum aliis que [illegible] significant digestionem [illegible]. Sumuntur autem universaliter [illegible] apparicionem inpossibile est mo[illegible]. [illegible] ab aliis [illegible] egritudinem [illegible] sunt signa [illegible] ut [illegible] titillacio labiorum. quedam
·U·G· [illegible] ut sudor urina [illegible] sicut signa digestionis sunt non est sana [illegible] sana. ex quo sunt signa complete digestionis [illegible] G. [illegible]
de [illegible] signa digestionis precedunt sicut famulus dominum [illegible] in pugna. [illegible] opacionum [illegible] mortem [illegible] cognoscitur [illegible] ibi diminutio non fa[illegible] de tumoribus. doloribus [illegible] egritudinis genus appellatur signum [illegible] signum. [illegible] indi[illegible] signa [illegible] signant sanitatem nec mortem [illegible] solucio [illegible] tamen ad virtutem signant alia sanitatem ut [illegible] fortis. alia mortem ut [illegible] debilis [illegible] non [illegible] ut digestio fiat

diversificantur earum figure secundum id quod formatur in humore grandinea de uvo-
re qui aggregatur in foramine uvee. Et inveniuntur quedam earum rotunde et quedam
earum longe. Et fortasse sunt figure quedam alie sic invisitate et si-
militer. Et [illegible] absoluto ymagines subtiles sicut chimus subtilis
et grosse sicut chimus grossus. In sensu autem tactus accidunt omnes species
lassitudinis sicut est exceptis [illegible] et sunt ulcerosa et lassitudo extensiva et lassitudo apo-
stemosa. Et in unaquaque harum specierum lassitudinis accidit animalibus [illegible] et hec in[illegible]
gravat virtutem sensitivam et comprehendit eam tactus: vel aggravat virtutem
animalem ab animali et cognoscitur per pulsum et aggravat virtutem vitalem. Et accidit ex eo
in facie cibi in ventre. Et [illegible] est genus ad id quod chimus effusus invasit
et G. quod narrat omnes istas res quas intendit vel pervenit ad doctrinam earum. G.

Ita vero et in quibus preter tensio aut tribulacio
aut punctio aut gravitas, quam prius quidem fuit et non manen-
tes dispositiones, que neutram esse declarant, pronunciant
vero egritudinem futuram. Ait H.

Et scilicet quod est in aliquibus membris
corporis dubium fuit extensio
aut coartacio aut mordicacio aut gravitas. Et cum unaquaque harum est prava
aut non est firma, tunc sicut quod dispositio corporis non est dispositio sanitatis nec egritudinis et
indicat egritudinem futuram. H.

Sermo iste intellectus est. Quoniam presentes sunt in interiora contraria condiciones
quas conditionaliter nominavit eas. Quoniam unumquodque eorum est pravum scilicet existentibus
accidentibus que nominavit. Et dicit quod tensio aut coartacio aut mordicacio aut
gravitas. Et iam enucleavit quod gravitas est per operacionem ad id quod tollatur virtus. G.

De signis sanitatis et mortis significantibus vel demonstrantibus.

Quecumque vero in iam egrotantibus sunt signa, hec quidem
sanitatem demonstrant, hec vero mortem. Sana quidem pro-
ra, alia vero genere quidem egra. Secundum speciem vero periculosa di-
cuntur. Accipiuntur vero universaliter quidem a diverse exoperacionum virtute
2
et vicio. Secundum vero partem ex hiis que sunt secundum partem opera-
cionibus. Ait G.

Signorum autem que apparent in eo qui iam infir-
matur quedam significant sanitatem et quedam eorum mor-
tem. Et prima earum proporcionantur ad sanitatem et secunda proporcionantur ad egritudinem in
genere et ad egritudinem mortiferam in specie. Et hec quidem significationes sumuntur universaliter ex bonitate
operacionum et malicia earum. Secundum speciem significationes vero sumuntur ex operacionibus
particularibus. H.

declarat tactum.

tangit de replecione quo ad vasa [illegible] replecione quo ad vasa.

excedit [illegible] ad preteritas [illegible]

excusat se [illegible] et reddit causam [illegible]

[illegible] de signis [illegible] futurus [illegible]

[illegible] in [illegible] quo aliquid sumitur.

[illegible] sumitur.

declarat primo propositum.

Accidunt membris signa diversa. Quedam enim que significant super sanitatem. Et quedam significant dignitatem complere sumpta ex vehementia virtutis ipsius et significant vehementiam virtutis earum ab aliis vel ab anima. Et ex signis est quod significat pronosticationem sicut signa que sunt que apparent ante digestionem. Ex signis enim que sunt due sunt significationes. Scilicet significatio ante digestionem et significatio post digestionem. Et que apparent ante digestionem significant pronosticationem et que apparent post digestionem significant evasionem. Et ex signis que apparent in egritudine et privatione digestionis tunc ipsa que apparet et fit cum eis particularium debilitas in virtute tunc egrotantis mortem periculosum. Et membrorum quod significat quod apparet in egritudinibus sunt sumpta ex bonitate operationum et malicia earum. Bonitas igitur operationum significat sanitatem et earum malicia significat pronosticationem. Et omnia ista signa aut sunt indicativa presentis et significant egritudinem aut indicativa future et significant aut evasionem aut longitudinem egritudinis aut pronosticationem. Et comparantur ista signa. Quedam enim significationibus sunt signa quorum virtus est magna valde et sunt signa sumpta ex bonitate operationum membrorum principalium et malicia earum. Et quedam significationibus sunt signa quorum virtus est debilis et sunt sumpta ex bonitate operationum membrorum ignobilium et malicia earum. C.

Quorum gradus plures dicta sunt. Primum quod principalium. Secundum vero eorum que ab illis nata sunt. Et secundum quod proprium habent regimen a principiis quedam supplementa recipientium. Tertium vero genus eorum que dicta sunt. Et est quod mutile est adeo gravitatis. Secundum actus vero et exitus alii et pronotatio quod ad et ex superfluitatibus. Et exitus quod recte compassionis. Et ex superfluitatibus vero similiter. Quoniam dignioris et indignioris membri erunt signa. Itaque non convenit non declarare ea secundum aut membrum superare membrum aut membrum superare membrum aut neutrum neutrum. Signa igitur dicentis significant superante membro. Egritudine vero superata membri nec non vero inequalibus pugnis.

Cum iam declaravimus genera eorum dicimus et primum eorum est genus membrorum que sunt radices. Et secundum genus membrorum que sunt nata ab illis radicibus nati. Et tertium est genus membrorum quibus exceptis est regimen proprium et adveniunt ei ex radicibus rami quidam. Et quartum est genus membrorum quorum regimen est exceptis et non sunt radices aliis neque alia sunt radices eis sed aliorum horum que sunt in eis. Et per hoc genus quartum ex se ipso non fit iuvamentum in pronosticatione. Per accidens vero quoniam sanantur pronosticatione cum ex superfluitatibus. Unde

de signis.

·II·G·

pronosticeos q sunt exsistentis mbs n sunt n s semita contraris mlesi omnibz. pronostica uo q sunt exsistentibus sunt sp. cum exeis s signa de gois et om eo. est g necce ne a signo uacuent sp s q n est uncees mz a m mz a n est aliq eaz uncees altri. et qm signt q n est uicta pporconate ad sanitate. et qm signt q n est uicta pporconat ad egritudine. et qm signt mr mz egritudinis et mz est alt uaria n pporconat nz ad sanitate nz ad egritudine.

Docuit. G. mhi s mod quantitates uirtutis signorum supiorum ·h· ex bonitate opaconum mbrorum et malicia eaz. et posuit ea. iiii. gna. Et gs s s. iiii. spes. una eaz est supra ex bonitate opaconum cerebri et malicia eaz. cuius exemplu est q facilitas motus nervis sup uacione et sensus est ex signis bonitatis opaconum lacti et opaco lacti est abeo q influit cerebrum ei. et sa est supra ex bonitate opaconum cordis et malicia eaz. et h scit expulsu. et tcia est supra ex bonitate opaconum epis et malicia eaz. et cognosct ex digo q declarat inurina. et quarta est supra ex bonitate et malicia opaconum testiculorum et h scit ex iuete uenere et debilitate. et n est hunc scit ut q sterile dicat nz infanitate et euesico ab egritudine nz impdicto. et est meis signo se logitudine egritudinis et breuitate eius. et h genus tot est genus signorum supiorum ex bonitate opaconum mbrorum q s radices corporis et malicia eaz. et ium est q qm radix est debilis erit eum est radix est debile. et s qm est fortis erit eum est radix est forte. et s hunc modum erit smo iuuncty signorum supiorum ex opaconibz radi. G. et genus s est signa supra ex bonitate opaconum mbrorum q s rami illaz radie et malicia eaz. et ia ons est q cerebri rami s hui nucha. et rami cordis artie et rami epis uene n pulsatiles. et rami testiculorum uasa spermatis. et genus tcium s signa supra ex bonitate et malicia opaconum mbrorum quibz ex se ipsis est regimen proprie. et aduenit eis ex radicibz uirtutes alie. et ia ons est q mbra ista s mltra. sic uenter et splen et intestina et renes et reliq mbra et cetera eum est ut ex se ipso. et uirtutes uenientes eis extrinsecus radicibz. et genus quartum est signum supra ex bonitate et malicia opaconum mbrorum qui regimen est ex se ipsis tm. et n s ipsa radices aliis nz alia radices eis. sic caro simplex et pingue do et panniculi. secunda g signa et excons signoris s genus primum deinde scdm ea immite et sanitate genus s. deinde scdm h genus tcium et debiliores signoris eis omnibz est genus quartum. et ia exposuit. G. et ex eo et smo eius meo est melleus. G.

Manifeste quod digestionis signa sanorum sunt. a. t.

Et signa quod q signt sanitate mana sunt ex signis sanitatis. ·h·

Qm signt q uirtutes illes ia uicerunt mz egritudinis et digesserunt ea et ista signa sunt sic urina russa et citrina et equalitas sue uri ne et uires rubea et alba. et sedimen albu leue planu et q s sic ista. G.

·l· indigesti uocat ablacis digestis mtoto l'imptc.

Quecad et indigestionis egrorum signa. a. t.

Et ego sum incipiens in primis rememorari causarum sanitatis conservationem complentium. G. Causas conservantes sanitatem in libro suo de regimine sanitatis. G.

Quoniam igitur sit non unum sanum corpus sed plura quorum differentia prius declarata est, erit unicuique eorum conservativa causa propria, quoniam et omnis causa est ad aliquid. A. T.

Dico igitur quod cum corpus sanum non sit unum sed sunt plures species ut iam sic declaravimus ante, tunc oportet quod unicuique speciei eius sit causa conservativa propria, quoniam omnis causa non est causa nisi per similitudinem comparationis ad aliud. H.

Ostendit G. in medio huius libri quod sanitas in latitudine est et qualitas est ... H.

Quod est inter comparationem corporis sanatiui quod est in meliori dispositione et quod est inter corpus egrotatiuum. Iam dixit quod inter sanorum corporum est unum scilicet corpus quod est in meliori dispositione et corpus sanum in hora presenti et corpus egrotatiuum et inter unumquodque istorum et inter illud quod secundum ipsum in sanitate sunt corpora multa secundum comparationem complexionis membrorum similium per se et comparationem compositionis membrorum officialium. Et quoniam corpora ista sunt diuersa tunc unumquodque eorum indiget causis conseruantibus ipsum secundum illud secundum quod ille cause sunt due scilicet cause que sunt ei similes et que conseruant secundum ipsum complexionem eius et illius compositionem ex cibis refectio et potatio et balneatio. G.

Rursus igitur primum ab optima complexione corporis faciendo est considerantes que sunt ad hanc salubres. Inuentionem uero causarum rei ipsius non demonstrat. A. T.

Et oportet ut ponam principium sermonis mei in meliori dispositione corporis et in quantitate causarum que sunt conseruantes sanitatem illius corporis, sed inuentio illarum causarum est ex ipsa requisita. H.

Per sermonem suum excipiat rei quesitu uult equaliter secundum naturam ... quod res quesita in meliori forma est conseruatio sanitatis. Et igitur necesse ut sint cause conseruantes hanc dispositionem cibi existentes temperati in quantitate sua et sua qualitate et hora suscipiendi eos. Et similiter exercitium et potatio et balneatio quorum unumquodque sit temperatum in quantitate sua et sua qualitate et hora utendi eo in parte usus illius. G.

Si uero esset impassibile et immutabile corpus et semper maneret in optima complexione, tunc nichil indigeret arte constituente ipsum. Quoniam uero inmutatur et corrumpitur

.3. G.

et continuatur non servans quod habebat ex principio consistentiam propter curationem indiget. Propter hoc igitur est alter modus totius et gratia preservationis habebit. hic est conservativus causarum. a. t.

Quod est: quod si corpus non resolvitur et non dolet sed manet corpus cuius est melior forma per se dispositio sua non indiget arte regiminis sui. verum quod resolvitur et mutatur non servans dispositionem secundum quam natum est a principio sive est indiget adiuvantibus per qualitatem illius et per quantitatem numeri modorum ex quibus mutatur. et igitur necesse ut sit numerus modorum adiuvantium ipsum equalis alterationi intelligitur primo numerus causarum conservantium ipsum.

H.

Cause que mutant corpus quod est in meliori forma non secundum quod ostensum est in tractatu de regimine sanitatis sunt que in mense fiunt eo quod aggregant ex superfluitatibus ciborum et potuum et addicere siccitatis et diminuere caliditatis in natura aut extrinsece sicut aer continens et reliqua que resolvunt ipsum spiritum animalem et vitalem et naturalem. et cum applicantur ea indiget unum quodque eorum causis prohibentibus mutationem melioris forme. igitur per quantitatem numeri modorum qui mutant hanc formam est quantitas numeri causarum conservationum ea annumerationem.

Que manifeste iam sunt ex hiis que diximus secundum quod correctiones gratia egritudinis accidit existentes. in eo vero quod velociter faciunt correctiones prius quod sic occurrat lesio non preservativa a futuro malo appellata est a medicis sed servativa presentem consistentiam. a. t.

Et intentio eius est ex eo quod diximus quod ille cause sunt egritudinis causarum que rectificant corruptionem. verumtamen ipse non rectificant nisi paulatim antequam accidat lesio in illo. est subito ipsa que accidit nocumentum subito non nominant eas medici in numero causarum que antecedunt et conservant corpus a malo quod vult sequi ei. sed medici nominant eas in numero causarum que conservant dispositionem eius presentem. H.

Cause que rectificant corruptiones sunt duobus modis. alia enim sunt que admiscentur in cura egritudinis ex cibis et medicinis et regimine et superhabundantia medicationis et alia que admiscentur in parte medicine nominata premissione et observatione. et iste quidem ipse sunt que conservant corpus a malo quod vult accidere sibi ipsi. et corpus quidem quod est in meliori forma non indiget aliqua istarum penitus et non indiget nisi illis que conservant in omni hora dispositionem presentem eius donec non mutetur. G.

Alterari igitur corpus a quibusdam ex necessitate et a quibusdam non ex necessitate. dico autem ex necessitate quidem a quibus impossibile est ipsum

61

non approximare. Non exercitate vero ut sunt reliqua. Namque

que contingenti in mora et comedere et bibere et vigilare

necessarium est ei. Gladius vero et bestiis non necessarium est uti. Unde

impossibile quod genera causarum circa corpus ars conficiatur. Circa haec vero necessarium.

.a.t.

Et circa quod mutantur actionis quibusdam necessario et actionis quibusdam non necessario

intelligit per causas que mutant corpus necessario causas quibus non est excusatio quin corpori

occurrant. Et intelligo per causas que non mutant corpus necessario reliquas causas dictas. Quod

est quod non necesse est quod corpori occurrant. Quod est quod comestionem et potum et sompnum et vi-

gilias et motum et quietem et constrictionem et evacuationem et accidentia anime necesse est eum

uti. Gladium vero et lupi et venenosa alia non sunt ex eis que necesse est occurrere corpori.

Et propter id non est operatio medicine in genere per causam. In genere vero causarum solo non est medi-

cine operatio. Genus primum eorum est ex eis quod non est excusatio corpori necessario. Et ars

.h. medicine mensurat unumquodque causarum quod sit ab eo in quantitate

et qualitate et parte usus. Et genus secundum est quod non mutant corpus necessario. Quod est quod possibile

ut evadat ab eo corpus in vita tota sua. Sicut percussio cum ensibus et punctio cum

lanceis et morsus luporum et serpentum venenum et reliqua que accidunt corpori extrin-

secus ex eis de quorum prohibitione est ut contingant aut fortuitu accidente aliquo

aut extra corpus. Et non est arti medicine in causis que sunt sub hoc genere operatio in conservatione

eius. Sed est ei operatio in curatione eius quod imprimunt in corpore hoc genus. Sicut curatio mor-

sus canis rabiosi et vipere et curatio accidentis facte ex percussione et casu et cu-

ratio fracture et dislocationis et sutura plagarum et huiusmodi similia. Et intellige

quod a. G. quod non est in eo medicine operatio. Scilicet operatio in conservatione sanitatis ab

eo quod exprimunt iste cause extrinsecus tamen sicut possibile est uti arte medicine

ut conservet sanitatem agere primo. Sed in curatione egritudinis est ei operatio. Hic est primo

G. hic in alia excusatione egritudinis sed loquitur in illo parum post. G.

Quot genera exercitate alterantia sunt corpus divide-

res secundum unumquodque eorum ad genus causarum salubrium inve-

niamus. .a.t. Quam nos declaravimus quod sunt cause que mutant corpus

necessario invenimus in unoquoque genere causarum genus

ipsum causarum conservantium sanitatem. Vult quod unumquodque causarum necessariarum corpori mutant ipsum

speciebus mutationis multis. Et quod unumquodque causarum conservantium sanitatem ex speciebus suis

est ipsa forte corporis. Nam si est melior forte tunc ipsa est ei equalitas. Et si est in-

forma optima tunc ipsa est que similatur illi forte. G.

Est genus unum quod ex continentibus nos aere. Alterum vero ex

motione et quiete et totius corporis et secundum partem. Tertium vero ex

sompno et vigiliis. et quartum ex his que offeruntur. quintum ex his que egeruntur et retinentur. sextum ex anime passionibus. a. t.

Et primum genus causarum que mutant corpus notum est ex [illegible] aeris continentis corpus nostrum. et secundum genus est ex motu et quiete in toto corpore et in unoquoque membrorum eius. et tertium est ex sompno et vigiliis. et quartum est ex eis que sumuntur. et quintum ex eis que effluunt ex corpore et constringuntur in eo. et sextum est ex accidentibus anime vel aliis. h.

Intellige a beo per minorem eius sextam. iste enim vult quod in magis consuetudine ex illis sex. sic res una per se et reliqua que sunt in continuitate illius unius mutant corpus a forma sua per se. et exponit tot [illegible]. G.

Sub his enim omnibus necesse est corpus quodam in dispositionibus contineri quod aut calefiat aut infrigidatur aut humectatur aut siccatur aut secundum copulationem eorum ad patiens aut secundum totam substantiam alteratur totum. a. t.

Quod est quod necesse est corpus ut alteretur et mutetur ab omnibus istis causis donec fiat in dispositione aliqua. exemplum quod quoniam calefit aut infrigidatur aut humectatur aut siccatur. aut accidit ei aliqua ex istis rebus secundum conpositionem aut mutatur substantia eius totaliter donec corrumpatur. h.

Aer continens mutatur et fit quandoque calidus et alia vice frigidus. et quandoque siccus et alia vice humidus. et secundum conpositionem fit calidus et siccus. calidus et humidus. frigidus et humidus. frigidus et siccus. et quandoque corrumpitur substantia eius et putrefit aut a vapore corporum mortuorum qui elevatur ad spacium et descendit ad aliquod pectus et putrefit aer illius partis aut coartatur in uno loco et non movetur et putrefit [illegible]. G.

Ex motu vero et quiete inmoderatis utique est ex istis rebus aut calefit aut infrigidatur aut siccatur aut humectatur aut secundum complexionem eorum aliquod patiens. a. t.

Ex motu autem et quiete certum quoniam unumquodque corporum est exiens ab equalitate sua. Motus modis sunt diversis et multis. exercitium enim quod est exercitium [illegible]. h.

Motus exercitium est quod est exercitium et labor sive [illegible] omnes operationes et [illegible] et labor sunt in continentia sub motu. et quietis sunt modi multi et diversi. alia enim est que est a lassitudine que fecit motus et alia est que est tranquillitas et requies et pigritia a motibus [illegible] motus enim et quies quoniam unumquodque corpus

per casum quantitatis intemperantis per mutationem corporis. motus enim facit accidere in corpore caliditatem. et quando superfluit consumit ipsum ad frigiditatem. et quies facit accidere in corpore frigiditatem. et quando superfluit extinguit caliditatem innatam / et conservans sanitatem est quod exercitium est equalitate. G.

·s. calefacit et infrigidat et cetera·

Ita vero et ex sompno et vigilia necesse est pati ipsum corpus secundum eandem rationem. A. T. Et similiter necesse est excusatio quando mutatur corpus ex sompno et vigilia. H.

Vigilie autem calefaciunt corpus. et quando superfluunt exsiccant ipsum. et sompnus infrigidat corpus in principio. et quando superfluit infrigidat ipsum infrigidatione forti. et conservans sanitatem in utrisque est quantitas que mediocris. G.

·s. cibo et potu· ·s. necesse est corpus disponi quadam dispositione·

Et ex hiis que offeruntur. A. T.

Et propter hanc similiter necesse est ut mutetur corpus ex eis que recipit ex cibis et potibus. et potus mutant corpus secundum suas quantitates et qualitates suas / et horas. H.

Et ex usu eorum secundum tempora mutationis / et conservans sanitatem est. quod est ex eis conficiatur corpori tantum. G.

·i. ex eis corpus mutatur et alteratur·

·facit dominantiam et repletionem·

Aut egeruntur / aut retinentur / aut contingunt in eo. A. T. Et ex eis que procedunt ex eis et contingunt in eo. H.

Superfluitates corporis que procedunt autem sicut urina et egestio et menstrua in horis suis / que quando mutantur ita ut addatur eorum egressio aut contingat minus corpus mutatur corpus. et conservans sanitatem ex eis est quantitas intemperantis. et non fiunt que procedunt et contingunt ante sanitatis aut egritudinis in tempore

·s. reparata. quod corpus indiget·

quia quando additur eorum processio accidit malicia dispositionis intemperate. Exemplum est quod videmus de urine. nos enim retinemus multociens eam propter occupationem que accidit nobis. et cum cessamus ab illa occupatione et volumus mingere fortasse fit difficile nobis emittere urinam / aut accidit nobis ex ea mordicatio aut adustio. et secundum hanc rationem est sermo in reliquis que fluunt ex corpore non aut contingunt in eo. G.

·necesse est corpus quadam in dispositione·

Et ex accidentibus anime. A. T. Et ex accidentibus que accidunt in anima. H.

Quedam eorum accidentium movent spiritum ab interioribus ad exteriora

·in fine suo s.·

sicut ira et gaudium. ira quidem movet ipsum motu forti. et gaudium quidem movet spiritum paulatim. et quedam eorum movent eum ab exterioribus ad interiora sicut angustia et tristicia et timor. et quedam eorum movent eum ab exterioribus ad interiora et ab interioribus ad exteriora sicut lehen

·i. dolor· ·propter pudorem·

et invenitur quod quando spiritus movetur movetur cum eo caliditas innata et multociens movetur sanguis. quod est. quia spiritus et caliditas innata sunt duo vapores in lesi. s. corde

·in corde·

quedam aerea et subtilia. et dicitur intelligibiliter quod spiritus est subtilior calore innato

Marginal notes (left):
Capitulum quod corpus alteratur a sompno et vigiliis.
Capitulum quod cibis et potibus et via medicine.
Capitulum de illa quibus fit via medicine et repletio.
Capitulum quod alterant corpus.
Capitulum quod diversa accidentia diversificant motum spiritus.
Capitulum quod addicit spiritum dilatat calorem.

Marginal note (right):
vide de deo tpbia / dispositione ... loco ... / videlicet

et calor mutat quod est frigidior et pluris humiditatis. et per motum harum .iiii. accidit corpori ut calefiat plus quam oportet aut infrigidetur aut desiccetur aut humectetur aut secundum compositionem harum qualitatum. scilicet ut calefiat et exsiccetur simul / aut calefiat et humectetur / aut infrigidetur et desiccetur / aut infrigidetur et humectetur. G. (applicat ad propositum)

Omnia hec. sunt que manifeste. sunt uero per medias alias causas alterant corpus. a. t. Omnes .n. iste res quas narrauimus necessario mutant corpus. quedam earum per seipsas et quedam earum per causas medias. H.

(o modus quo haec mutant corpus omnes modos etc. necesse est ... eadem ... formis alterent)

Sex cause sunt ex quibus non est excusatio corporis a mutatione corporis necessario quoniam sunt nisi sequitur ad interiora. tunc quedam earum mutant corpus sine medio sicut aer facit. nam ipse, magister dicit, corpus cum inspiratione per pectus et arterias et similiter per corporis superficiem dispositionis eius. quod est. quia corpus exspirat et expellit uaporem fumosum et attrahit aerem ex duobus locis et duobus modis. quorum unus est per apertiones uel opilationes pectoris. et alter est per opilationes uel apertiones arteriarum exterius cutis. et si non esset uelocitas alterationis aeris appareret impressio eius in corpore momentum dispositionis in qua mutatur aer. unde aer decoquitur et alteratur in corpore quia non apparet impressio eius in ipso donec superfluat. et propter hanc causam non inuenitur maior omnis homines apud mutationem secundum aeris. nam corpus cum chimus non est temperatus mutatur aere et resoluitur eius antequam alteretur ab eo. et quedam earum mutant corpus mediante dispositionum aliarum in corpore. et secundum temperationes chimorum et complexionis quod est. quia complexio quando mala est non temperat ad ipsam corruptionem ex causis aduentis mea. et secundum ad chimos malos temperat corruptionem ex causis conformibus malicie eorum. aer .n. quando occurrit in corpore cum corpore rei recipientis impressionem eius mutat corpus mediante illius rei. G. (addit.) (declarat p.)

Et corrumpunt salutem. a. t. Et si perseuerauerit et multiplicetur illa mutatio corrumpit sanitatem. H. (addit)

Uult quod impressio earum causarum sex quando perseuerat et multiplicatur sanitatem corrumpit et facit accidere egritudinem. et si non perseuerat et multiplicetur non facit accidere egritudinem / sed mutat sanitatem mutatione quadam aut ita quod sufficiet non in sanitate eius / aut ita ut perdat ... consuetudine complexionis et destructione ... faciat accidere egritudinem sed mutat sanitatem mutatione quadam. G.

Et scriptum est de his omnibus separatim per singula in salubrium causarum negocio. a. t. Et iam locuti sumus in omnibus istis causis in libro nostro de regimine sanitatis. H. (excusat se.)

Locuti in libro de regimine sanitatis in tractatibus primus eius regulas conseruationis sanitatis corporum que sunt in meliori forma et corporum que declinant ab ea declinatione parua. et dedimus in tractatibus posterius eius canones conseruationis

sanitatis corporum elongator a meliore fuerint elongatione in quo non pervenit
ad extremum egritudinis et rationes autem cessionis conservationis corporum que exoptata
sunt sive egritudine adeo donec evaserint et salvata sunt ab egritudine autem causas est. G.

Hec ergo omnia nunc dicta gratia salubrium corporum materie
quedam sunt et cum competenti usu corpora sunt conservantes
et salutem prestantes. Preter eas vero a contemperantia e-
gritudine constituentes. a. r.

Et ista omnia que narravimus ex egritudinibus corporum sunt
tollerantia complexionum et quando administrantur secundum quod oportet fiunt tunc conservantes sanitatem et
quando pertransierint mensuram equalitatis fiunt causa egritudinis. H.

Iste causas dicas esse mediocres quia imprimunt causas. vel nam ipse quando administrantur secundum
conformes configurantur complexioni corporis scilicet ut instituerint in quantitatibus suis et suis qualitatibus
et temporibus usus earum secundum quod oportet conservant sanitatem et quando administrantur non secundum quod oportet et per-
transierint in illo faciunt accidentem egritudinis quando perseverat transitus et multiplicatur. Ser-
va ergo has conditiones secundum quod unaqueque earum sex non corrumpit sanitatem et facit accidentem e-
gritudinis donec pertransierit mensuram illud quod oportet et perseveret illa transitio et multiplicetur. Cuius
exemplum est: quia si continuatur assiduitas comestionis ciborum calidorum et pertran-
sierit mensuram illud quod oportet et multiplicetur exeunt perveniunt secundum transitum duarum complexionum
eius. Nam si non est fit complexionis reducunt eam in primis ad equalitatem deinde convertunt
eam ab equalitate ad maliciam complexionis calide. Et propter hoc est egritudo prima magna et [illegible]
[illegible] propter vehementiam longinquitatis eius a re [illegible]. [illegible] calide complexionis. a. [illegible]
calide complexionis. [illegible] ipsarum est facilitate et est egritudo minor [illegible]
[illegible] propinquitate longinquitatis eius a re [illegible]. G.

Item vero ex hiis quedam media est quia non alias quidem signas earum que extra
has res signas nobis alias vero egritudinis arbitrium est. Sed easdem ad
ad alium quidem signas alium vero egritudinis [illegible]. a. r.

Iam ergo mediam esse ex hiis que non oportet
ut estimetur quod iste res quas extra corpus exeunt que conservant sanitatem eius aut faciunt eam
redire quando separatur [illegible] res que faciunt egritudinem et conservant eam. Vero ipse e-
xe [illegible] cause sanitatis et quandoque cause egritudinis et per comparationem ad aliud sunt alie. H.

Cause sex faciunt sanitatem et conservant eam et faciunt egritudinem et conservant eam
et faciunt quidem sanitatem quando egritudo est presens et administrantur administratione que est contraria e-
gritudini. Sic si infrigidatur aer in egritudine calida et sumuntur cibi infrigidantes faciunt sa-
nitatem et destruunt egritudinem. Sanitatem vero conservant quando ipse quando administrantur secundum configurationem con-
servant sanitatem. Egritudinem autem faciunt quando quando sanitas est presens et administrantur non secundum
quod oportet et pertranseunt mensuram et continuatur pertransitio mensure et multiplicatur faciunt egritudinem.
Conservant vero eam quando ipse administrantur secundum quod configurantur egritudini conservant eam. Et propter hoc dicit

de exer.

G.

runt antiqui quod ista gratia sex sunt causis continentibus sanitatem et egritudinem. et G. exponit hanc intentionem et dicit. G. [i. gimnasios i. ludos antiquitus secundum coria exercitium.]

Quando sic motu indiget corpus gimnasium est sanum quies vero egritudinis. quando vero quiete quies est sana. egritudinis vero gimnasium. Similiter vero et in cibis et potibus et in aliis omnibus. singulum enim si indigenti corpori adducatur et competentiam quantitatis et qualitatis salubre fit. non vero indigenti omnino oblatum aut non in competenti mensura et quantitate et qualitate egritudinem constituit. Haly.

Quod est. quia quando corpus indiget motu tunc exercicium est ei causa sanitatis et quies causa egritudinis. et quando corpus indiget ocio tunc quies est ei causa sanitatis et exercicium causa egritudinis. et sic res est disposita in cibis et potibus et reliquis rebus aliis. nam unaquaque earum quando occurrit corpori secundum quod indiget ea et est quantitas eius secundum quantitatem necessitatis est causa sanitatis. et quando occurrit corpori non indigenti ea aut in tempore suo est secundum quantitatem necessitatis ut fit causa egritudinis. H.

Iste sermo intellectus est et sufficit ut rememoremur ex eo dispositiones ciborum et potuum. nam quando corpus est indigens eis et utitur eis secundum quantitatem necessitatis sunt causa sanitatis aut conservantes aut efficientes. conservantes igitur sunt quando administrantur in dispositione sanitatis in hora qua corpus indiget eis et secundum quantitatem necessitatis eius. et sunt conservantes complexionis eius consignata scilicet complexionis eius. et facientes sanitatem sunt quando administrantur in dispositione egritudinis in hora qua corpus indiget eis et secundum quantitatem necessitatis eius. et sunt complexionis earum contraria scilicet complexionis egritudinis. Iam igitur ostendit G. in tractatu .x. libri de ingenio sanitatis. quare oportet ut dentur in firmis quibusdam cibi eorum. et si sunt in principio paroxismi ne dentur ab eo quod est post illud. cibi enim et potus quando administrantur infirmis in hora necessitatis eorum et secundum quantitatem necessitatis et secundum speciem que convenit faciunt sanitatem. et secundum hanc similitudinem regit medicus egros cum continentiis et sompno et vigiliis et constrictionis et evacuationis et motus et quietis et accidentium anime. et quidam medicorum narrabant adiutorium ex ducibus militie et corpus eius iam infrigidatum erat a debilitate caloris innate et fecerat eam redire ad naturam corporis donec extincta erat. dixit igitur medicus regi. precipe auferre arma huius ducis a venientibus quibusdam de exercitu eius et precipe eis ut faciant id quod dicam. dixit igitur rex quibusdam servientibus facite quod precipiat vobis medicus. dixit igitur medicus tenete hunc ducem dicentes et facientes donec cadat hic ei aut hic. excitata est igitur ei propter id quod fit ex eo fortitudo ire. quesivit dux ut acciperet arma sua. quesivit et non invenit ea. et non cessavit medicus excitare iram donec sciret quod iam consequutus erat quantitatem necessitatis. convenit igitur propter id egritudo ducis et rediit propter id sanitas eius et comparatio huius operationis medicine sunt multa valde. et desperare eius qui inveniuntur non hiis artis ex medicis est ut faciat ea. et G. iam edidit librum de hac intentione secundum hanc

---

Marginal notes:

doctrina quo iste causa sunt sanitatis et egritudinis. et postea hic de expositione quod expositione sue administrationis.

sed vide de quanto et quale.

i. reducatur in cibo. ubi maior est necessitas qualitatis et quantitatis attendenda.

declarat de cibis et potibus

considerat et ponit medicus

vide declarat medicus

vide de accidentibus anime.

addit quod multa fiunt ad hanc faciendam medicinam.

sili ne singulare quod nominavit negandarum vel reiungantur aliis pronosticacionis et variantur extra illius suis et in exposicionibus librorum ypocratis variaciones multas. G.

recolligit et recapitulat duas consideraciones.

Et hec que sunt due consideraciones circa salubre et egrum, qualitas et quantitas eius quod offertur. Aph.

Et ista duo sunt intenciones due invenientur circa sanitatis et egritudinis, scilicet species rei quod occurrit corpori et quantitas eius. H.

exponit quod dixit ista duo.

Sermo eius ista duo sunt, est dicto comprehendens quantitatem et qualitatem circa corpus sex, et iam nominata est in hiis sermone qualitas species rei et quantitas quantitas quantitatis rei.

respondet quod si quis posset querere quare non enumerat tempus inter alias consideraciones.

Et non tempus velud alterum aliquid ab hiis extrinsecum inducere in hiis que dicta sunt, concedet si bene dictum est. Aph.

Et non oportet ut nominetur hora necessitatis intencio extrinseca in istis duabus, quasi sit res alia ab istis duabus, cum sit complexa in hiis utrisque. H.

Ista duo sunt quantitas eius et qualitas quo indiget corpus extrinsecus circa sex, et propter hoc non nominatur hora necessitatis intencio extrinseca quia tempus est quantitatis et qualitatis, quia G. dicit mutat hiis sermone. G.

Et non indiget corpus tanta et tali oblacione. minus est quam in hoc tempore optimum offeratur, et gracia indigencie temporis est extra quod fluxum est et mutabile et mortale corpus indiget secundum mutaciones alias alterancium et alias adiuvancium. Itaque non est quod genere extrinsecum in hiis que dicta sunt tempus. Ad doctrinam vero plenariam pertinet quod extrinseco nominetur specialiter quod dictum est causam. Aph.

respondet alii querenti si prius enumeravit tempus cum aliis.

Quod est quia si corpus indiget obviacione alicuius speciei et alia quantitate, tunc minus est quod obviacio eius quod occurrit ei est in hora qua indiget ea; et non est tamen hora necessitatis extra quod oportet ut consideretur in eo ad locum. Non quia corpus quod movetur et resolvitur et mutatur velociter indiget secundum quantitatem speciei in mutacionis eius in horis diversis ut sint res quibus intendatur adiuvamentum eius speciei diversarum. Iam ergo minus est extra quod hora necessitatis non est intencio extrinseca que fit absque genere primarum duarum intencionum. Verumtamen nos utimur in ea iam sermone doctrine in loco eius propter causam quam narravimus. H.

exponit litteram et glosam.

Causa quam narravit est quod corpus est mutatum et alteratum indiget in horis diversis rebus diversis sicut indiget in estate eo quod infrigidat et in yeme eo quod calefacit. Fit ergo hore iudicium facientis necessario mutacionis qualitatis et quantitatis circa sex et residuum sermonis eius est intellectum. G.

Quando autem in hiis consideracionibus duabus sunt alie et alie cause salubrium, et mittit nos propositum quod est hic genus causarum, rursus repetamus eas. Alia. Et cum essencie causarum sanitatis in quibus locuti sumus et reliquarum causarum sanitatis de quibus non locuti sumus et non necessario adveniunt corpori sunt propter istas intenciones duas, tunc oportet ut intendamus ad illas causas et inveniamus eas meis. H.

Duarum intencionum una est que itur ad partem quantitatis cause, et altera que itur versus qualitatem et quantitatem. Et ille cause sunt genera causarum sex que conservant sanitatem et egritudinem. Quando ergo aliquis vult conservare sanitatem et intendit ad ista sex genera causarum et inquirit ex numero earum id quod sit iuvamentum in sanitate tantum, et administret illud corpori secundum illum modum. Et G. declarat hunc modum et dicit. G.

Perfecte ergo conposicionem corporis quod sic bene temperatum fuerit continentes conveniunt contrapaciencia et aliorum perfecta de quibus iam diximus quietis scilicet et mocionis et sompni et vigilie et oblatorum et egestorum. Alia. Dico ergo quod si corpus est secundum meliorem formam, deinde aer qui occurrit ei est equalis, tunc id quod convenit ei est equalitas sana ex quiete et motu et sompno et vigiliis et eo quod sumitur et eo quod procedit et reliquis que diximus ante. H.

Dixit autem sex genera causarum et nominavit hic ex eis quinque. Una earum est aer continens. Secunda est motus et quies. Tercia est sompnus et vigilie. Quarta est cibus et potus, et nominavit hoc id quod suscipitur. Quinta est constrictio et expressio, et nominavit eam id quod procedit. Et tacuit de genere sexto, et est accidencia anime. Et non tacuit de eis nisi quoniam rectificans et medicans accidencia anime non est ars medicine. Verum rectificat ea et curat ea ars alia que est aut philosophia aut leges. Et quando [illegible] ea medicus, tunc ministrator illius est per speciem que est sub medicina, et est alia species philosophie aut species legum. G.

Quando vero et si distemperatus fuerit in eo continentes et contrapaciencias minimum oportet inquirit (?) eucrasia corrupta fuerit. Alia. Et quando corpus est secundum illam formam et aer est inequalis, tunc oportet ut considerare quantum recessit aer ab equalitate, deinde inclinemus cause ille alie ab equalitate ad diversitatem prius ad quam declinat aer per quantitatem qua recessit aer ab equalitate.

Iam docuit G. in capitulo quod est ante istud ut in quarta (?) [illegible] sanitatis que est in meliori forma equalitas in unaquaque causarum. Quando infrigidatur aer calidus et sicce et humectetur cum effusione aquarum et flabellis et roratione aquarum ab altis et ramis arborum et herbis et odoriferis fetibus infrigidatibus et

h[oc] g[alienus] in pr[e]n[o]sticis . est tempora[n]t[ur] ex quo corpus quiescat q[ua]n[do] dolore incipit vel fatigari. f[er]venti[us]que in q[uo] est repleci[o] p[ro]p[te]r p[ro]p[te]r excitat . Pr[e]t[erea] quando dolor incipit ut desicce[n]t[ur] . s[e]c[un]d[u]m splenetic[os] . // Inclusis . q[ue] calid[us] cibis et s[u]btilis aduritur . frig[idus] aut[em] et g[ro]ss[us] non dig[er]it[ur] . medius a[utem] p[er]fecte digeritur . h[ec] b[ona] . egestis[que] sic ut caro vaccina non digeritur . q[ue]du[m] molli[s] aut[em] aduritur . q[ue] alia a[n]te t[em]p[us] egeritur // egestionis modus . q[ui]da[m] cibi inf[er]ior[es] egestio[n]es faciunt . ut malua . bimul . mercurialis caro porca pinguis . q[ui]a isti cibi n[on] b[e]n[e] in corporantur . dulces aut[em] pau[cas] egestiones faciunt . et fe[ci]tore in cor[pore] manent . tempar[a]te aut[em] egestio[n]es faciunt p[ro]porcionales sup[er]ius . inl[e]c[ti] cibi faciunt egestio[n]es siccus . sang[ui]nei san guineas et[c].

humiditatib[us] . et sessio sit in pallaciis et domib[us] subterraneis et aperco portar[um] ad s[e]ptentrionales et calefiat aer frigidus cu[m] augmentacione ignium et coopertura et aperco portar[um] ex quib[us] intrant radii solis et clausione portar[um] ad septentrionales . et sessione sub t[ec]to q[uo]d calefacit corpus et coopertura et ulti[us] ingemine[tur] donec fiat aer equalis. et s[ecundu]m inquirit ut sit illud quod comeditur et bibitur in q[u]alitate sua equale et q[ua]ntitate . et s[imi]l[ite]r h[oc] inquirit in unaq[ua]q[ue] car[um] sex et docuit . G. in his cap[itu]lo canone[m] suu[m] qui est si declinet aliqua car[um] sex ab equalitate ut sciat q[ua]nta est q[ua]ntitas declinacionis eius et summa q[ua]ntitatis eius . deinde inquiratur rectificacio illius declinacionis et destruatur illud quod fecit ea[m] accidere in corpore et incline[tur] residuu[m] car[um] ad partem contraria[m] parti declinacionis illius donec fiat per id in corpore in p[ro]p[or]cio rectificans in p[ro]porcione illius . et sint contrarie due in p[ro]porciones . et destruit unaq[ue]q[ue] car[um] alteram et remanet equalitas que est in meliori forma[rum] figurata s[ecundu]m id quod fuit . et posuit aere[m] exemplu[m] h[uius] canonis . et s[er]mo eius meo est intellectus et . G. d[icit] aggravat canone[m] p[ro]p[ter] id quod dixit in ipsa ar[te] in unaq[ua]q[ue] car[um] ut inveniat in s[er]v[an]te eius et ip[s]i[us] q[u]alitate . et canone[m] et equalitas in q[ua]ntitate eius . per in quo docuit illud quod oportet facere q[ua]ndo declinat aliq[ua] car[um] ab equalitate et dixit in ut s[ci]e[ndu]m simul hunc s[er]mo[n]e[m] . G.

Considerationes vero contemperantie in continentie que sunt ut neque rigere propter frigus neque sudare propter estum. A[uctor].

(interlinear: faciat aer simplex.)

Et oportet ut ponatur equalitas in qualitate aeris ut non horripilet corpus propter frigus suum et non sudet propter calorem suum. H.

Quod est quia intendit ista duo est equalitas in qualitate aeris. G.

(gloss: H[ec] d[icit] splenetica[s] inducit nausea[m], hi tribus aut[em] sicut stom[achum] inducit ire s[ed] loca harenosa ut desiccatur cib[us] ad sudandu[m].)

In gimpnasiis vero quando primum incipit dolore corpus quiescere statim remedium est. A[uctor].

Et in exercicio ut percipiat corpus quiescere quando incipit in corpore lassitudo. H.

Iste est t[er]minus equalitatis in motu qui est exercicium . et intelligitur ex eo equalitas que est in quiete . quia est ut incipias motum quando contrarium est corpus quiete et in dig[e]sti[one] exercicio quod exspirare facit ex musculis superfluitates contrarias meis. G.

(interlinear: et p[er] sudore[m] et p[er] exsiccacio[n]es callosis meis)

(gloss: H[ec] n[on] d[icit] bonitas cibi . s[ed] p[er]fectio digestionis . et signu[m] . quia boni cibi male digesti malos gignunt humores . bene digesti bonos . H. et.)

Inclusis vero perfectio digestionis et egestionis modus secundum quantitatem et qualitatem. A[uctor].

Inclusis vero est s[an]itas digestionis et equalitas egestionis in qualitate sua et distinctione sua. H.

(interlinear: s[ecundu]m q[uanti]tate[m].)

(gloss: simplex et in hora solita et tociens q[uo]t solitum est)

(gloss: colore in egestione te[m]p[er]at[ur] debet ad citrinitate[m]. q[ui]a sic pars deco[n]ta fugit . ita et co.)

**Cum excibus bonis quando non digeruntur chimus generatur malus . et excibus malis quando digeruntur chimus laudabilis . dixit . G. digestis cum . quando p[er] ea generatur chimus laudabilis. equalitatis vero digestionis oportet ut sit quantitas secundum conparacionem superfluitatis eius consimilis excibis et ut sit in essencia lene continuum cum non sit odor horribilis valde et color eius trahat ad citrinitatem . et egrediatur in hora consueta . et oportet ut intelligas conparacionem eius in equalitate eius quod bibitur . ita ut considerationes in urina quando ipsa signi

decimus (?)

3. G.

dispositione digestionis in ventris. G.

Et quando uero quidam in hiis oreris digestionis ita ut perceptore non indigeat quantitate in oblacionibus mecientem optima .i. non tantum appetit quantum et digere potest.

Alii. Et quando corpus est in meliore forma tunc quantitas appetitus in eo est equalis quantitati digestionis. non ergo indiget mensuratore qui mensuret quantitatem eius quod suscipit. quod est. quod corpus quando est in meliore forma tunc quantitas quam appetit ex eo quod suscipit est quantitas quam potest digerere. H.

Iam ostensum est in eo quod precessit quod quando stomachus est in re naturali tunc appetit id quod est conueniens complexioni eius. quod ipse excepit nisi in similitudine eius appetitus. secundum .i. in eo quod est sanitas est inuenta in corpore in meliore forma ut homo appetat id quod conuenit ei. et non appetit in eo addicionem nec diminucionem. ergo est non eius mensurans quantitatem ciborum et potuum et quantitate eorum et non indiget adiutorio medicine extrinsece. G.

Ita uero et sompni quantitatem metitur ipsa natura in hiis qui sunt in optima complexione et quiescunt statim dormientes et non amplius indiget corpus. Alii.

Et secundum hoc est dispositio in quantitate sompni .i. natura mensurat quantitatem eius quod indiget ex sompno in corpore quod est in meliore forma et non recedit ab eo ab eo sompnus nisi quando consummatur necessitas eius. H.

Intellige similiter hunc eundem in vigilia .i. non sufficit mensurare illud et facere ipsum currere secundum quantitatem necessitatis absque adiutorio medicine eciam et est sermo eius melius. G.

Et ita eis dieta utentibus in negociis nichil delinquentes ... conveniente et urinas et totius corporis .i. egestiones temperancia facit oblacionum. Secundum uero totius corporis transpirationem mediocres respirationes et salubres efficit usus. Alii.

Et quando est regimen eius secundum regimen non accidit ei lesio penitus in processione eius que procedit ex eo de egestione et urina et resolucione corporis totius. quoniam equalitas eius que fiunt ex cibo et potu exigit ut sint egestio et urina secundum dispositionem secundum quam sunt in sanitate. et equalitas exercicii indiget ut sit quod resoluitur in corpore toto secundum disposicionem eius que resoluitur ex sanis. H.

Dixit G. in regimine sanitatis corporis quod est in meliore forma equalitate

optima ii

addit quidam ... in mediata ...

dat modum ... sompni et vigilie.

... de manibus ... replecione.

animalis et equalitate motus et quietis et equalitate ciborum et potuum et equalitate sompni et vigilie. Et remansit sermo eius ex eo quod non dixit equalitate eius quod precedit et consequitur. Ergo redeo ... quod regimen quod est secundum hoc quod dixit ex equalitate. Et tunc sequitur ... ut sit id quod precedit et consequitur secundum equalitatem. Et ut egestio et urina sint equales secundum equalitatem ciborum et potuum in quantitatibus eorum et qualitatibus ipsorum. Et secundum bonitatem digestionis et sanitatem operationum illarum. Sed et illud quod resolvitur ex toto corpore est secundum equalitatem secundum sanitatem operationum illarum et secundum exercitium temperatum quod exspirare facit et resolvit superfluitates latentes cum equalitate. G.

Abstinere vero oportet quantum ab intemperancia omnium harum anime passionum, scilicet ire et tristicie et gaudii et furoris et timoris et invidie et sollicitudinis. Excedunt enim hec et mutant corpus ab ea que est secundum ipsum consistentia. Ali.

Consequuntur homini secundum corpus ut prohibeat a superfluitate in omnibus accidentibus anime, et significo per accidentia anime iram, tristiciam, gaudium, furorem et invidiam. Nam omnia ista accidentia anime immutant corpus et extrahunt ipsum a dispositione illa. H.

Intellige sermonem G. et ita oportet homini secundum corpus ut prohibeat a superfluitate in aliquo accidentium anime. Nam est sicut speculatio ... ex quibus causis consequens corporis physici. Dixit G. oportet homini corpus secundum meliorem formam ut prohibeat per philosophiam aut per leges positas a superfluitate in aliquo accidentium anime, quia medicina non contemplatur in illo neque mensurat illud et non utitur eo nisi modicum ... tamen secundum semitam medicationis. Et philosophia que ordinat equalitatem accidentium anime preter sanitatem eius. Et oportet ut intelligas a G. differentiam inter furorem et iram. Ira quidem est ut desideret homo vindictam. Furor vero est ut excitetur ira et non est ... ex vindicta aliqua. Et accidentia que anime sunt multa. Et id quod innuit G. exercitium est exemplificatio eius quod remansit exercitii. Et quedam eorum faciunt accidentia calida superflua sicut ira et furor. Et quedam eorum faciunt accidentia calida equalia ut gaudium et leticia. Et quedam eorum faciunt accidentia frigida addita sicut timor et pavor. Et quedam eorum faciunt accidentia frigida temperata sicut tristicia et invidia. Et quedam eorum faciunt accidentia siccitate sicut angustia et invidia. Et totum quod faciunt ista accidentia non faciunt nisi mediante motu et cetera. Et illud quod convenit cum meliori forma exercitii est id quod est temperatum ad illud exercitium quod non est superfluum. H.

de accidentibus anime

Venereorum vero secundum Epicurum nullus usus salubris. Sumptus vero verum ex intervallis tantis ut in nisibus corporis neque dissolucionem senciant et leviores ipse se ipso videatur fieri et melius dormiens. Ali.

Vidit autem Epicurus quod ex ...

usu coitus non est adveniret quod sit cum sanitatis. vitans autem est qui exclusus est ab in nimis cum sanitatis. et est ut sit inter horas usus eius elongatio id est quod non sentiat urens eo quando utitur ipso mollificationem et debilitatem. immo sentiat quod corpus eius post quam usus est eo sit levius quam erat antequam uteretur eo. et anima eius melior quam erat antea.

Coitus est ex actionibus anime. et G. quidem multis loco fecit ei capitulum singulare. nunc docuit illud quod convenit institutioni ex eo. et similiter quod epicurum est defecta ipsa quod aggregatur in corpore superfluitas ex sperma. si vero non egreditur per coitum coartatur in corpore et generatur ex ea egritudines male. quod est quia ex coartatione eius generantur ex eo vapores mali qui ascendunt ad cor et cerebrum et stomachum et corrumpit sanitatem illorum membrorum et generant egritudines. et fortasse ex eo adest similis in potu veneno. sic accidit ei qui consuevit coitum et dimittit eum longo tempore ex debilitate appetitus cibi et pigritia in motibus et agravatione humoris melancolici et fortasse corrumpitur et excitatur ex eo quod est simile ictui veneni. sic id quod accidit mulieribus ex suffocatione matricis et multis viris qui moriuntur ex eo subito. et propter hoc qui evadit ex egritudine coartationis spermatis est ille ex cuius corpore resolvitur superfluitas hec aut per exercicium et emorroydas ut in viris aut per purgationem menstruorum ut in mulieribus aut per alia preter eo. de proprietate eius est carminare superfluitates et resolvere eas a corpore. coitus igitur est cum custodie de sanitatis qui egredi sperma quod in coartatur erit et est cum corruptione sanitatis quando est in corpore sperma coartatum. quod propter oportet ut sit usus eius equalis. et G. quidem iam docuit eius equalitatem et dixit ut sit inter horas usus eius ex spacio id est quod non sentiat utens eo cum ipso utitur mollificationem et debilitatem sed sentiat post usum eius levitatem in corpore eius et fiat anima eius melior quam fuit. et G. quidem declarat horas usus eius quando est indigentia eius et dicit. G.

Tempus vero usus eius est quando perfecte medium fuerit corpus inter exteriores omnium constitutionum nec sic repletum corpus nec indigens nec sic infrigidatum nec sic calefactum aut exsiccatum aut humectatum immoderate. Si vero peccet aliquando corpus parum esto peccatum. melius vero est calefacto magis quam infrigidato et repleto magis quam evacuato et humectato magis quam exsiccato corpore uti veneris. Alii.

Hora autem usus eius est quando corpus est ut medium inter omnes dispositiones accidentes extrinsecus. donec non sit plenum valde nec vacuum. nec calefactum valde nec infrigidatum valde. nec transiens equalitatem in siccitate nec in humiditate. et si erratur utens eo in usu eius oportet ut sit error ille parvus et ut utatur coitu cum est calefactus est melius quam ut utatur eo cum est infrigidatus. et ut utatur eo cum est

plenus melius quam ut utatur eo cum est vacuus. et ut utatur eo cum est humidus est melius quam cum est siccus. H.

Iam dixit G. testiculorum quidem necessarium est scire in regimine sanitatis et declaratio eorum in hoc sermone et nullo quidem est [illegible]. et docuit quidem errorem in usu eius quod oportet ut sit error ille parvus. et ipse quidem significavit mutare sanitatem. et docuit in quibus dispositionibus oportet ut utatur. et non fecit sermonem multum in coitu nocivo. non quod ipse multum [illegible] accidit mors senectus festina ante horam suam. precipue illi cum complexio testiculorum est frigida et sicca. et iam dixit in primo huius libri quod ex hominibus fortiores sunt coitu ille cum complexio testiculorum est calida et humida. qui ergo vult regere sanitatem oportet ut comparet eum quidem est in hoc sermone cum dispositione complexionis testiculorum. Dixit G. et sermo sic magis vacuat sanitatem corporis meliorem fortem quam complexio testiculorum est equalis in hac forte. non condicionavit in sermone suo in coitu cum complexionis testiculorum. et ergo tu continuas quod evacuat sanitatem declinare a meliore forma tunc fac comparationem cum sermone. G. in usu coitus secundum complexionis testiculorum et reliqui corporis. G.

Qualitates vero singularum eorum que data sunt eligere in his que sunt optime compositionis oportet gimnasiorum quidem in quibus omnes partes corporis proportionaliter moveantur, ut hoc membrum quod non sit dolear, hoc vero minus doleat. Avicenna.

Exercitium autem quod oportet eligere ex innatis harum causarum corporum quod est secundum meliorem formam est id quod variatur. exercitio quidem oportet ut eligatur exercitium in quo moveantur omnia membra corporis secundum proportionem et non laborat aliud corpus plus et aliud corpus minus. H.

Exercitium in quo moventur omnia membra secundum proportionem et non laborat aliud corpus plus et aliud corpus minus est id quod fit cum pila parva et quod erit cum eius [illegible]. et G. quidem iam exquisite perscrutatus est de exercitio et fecit sermonem in eius de regimine sanitatis et edidit in exercitio de parva pila tractatum singularem. G.

Eorum vero que comeduntur aut bibuntur maxime eucrata eligere. hoc non maxime sunt convenientia eucrasie nature. Avicenna.

Ex eis vero que comeduntur et bibuntur oportet ut eligantur ea que sunt in ultimo equalitatis. quoniam ista que sunt ita convenientes sunt nature que sunt in ultimo equalitatis. H.

Habentis meliorem formam indiget in quibus facere hoc forte sic se ut sit regimen eius et reliquorum dispositionem similes ei. sic ergo ipsa est equalis sic oportet ut tenet que continet exercitium et ex sic equale. que ista cibi et potus decentes sunt et decocti et exercitium ab illis fidalegis et alcubegis. et temporibus unum clarum et reliqua que dixit multa chimera gaire chimia laudabile. G.

de conservacione sanitatis ut in libro

Similiter non et in aliis. Alius. Et similiter est dispositio in reliquis rebus. H.

Hoc est ultimum quod dixit G. In conservacione sanitatis melioris forme. ipse innuit intelligi in eo canone corporum. et est ut sint omnes res quibus regitur equalitate et in quantitatibus suis et qualitatibus suis et in horis necessitatis usus eorum. G.

Si vero sit ad optimam comparacione deficiat corpus non in multum vero huic et conservantes sanitatem eam secundum temporum mutabunt. Alius. Et quod est corpus diminutum a meliore forma disposicione sua. Deinde non est diminucio eius in multa ab illa tunc eam que observat sanitatem eius secundum remotionem ab equalitate sua per quantitatem remocionis eius ab ea. H.

Iste canon est communis in conservacione sanitatis corporis declivis a meliori forma. Et sermo meo secundum intellectum G. est manifestus agitatur valde. Quando dicit in hoc libro quod oportet ut sit declivus ad partem declinacionis eius quod dicit in libro eius. Et oportet ut sit declivus ad partem declinacionis eius quod dicit in libro eius de regimine sanitatis et in libro ciborum et in aliis. Et oportet ut sit declivus ad quantitatem partis declinacionis eius. H.

Pluribus vero talibus existentibus corporibus secundum singulum genus separatim dicendum est. Alius. Et species corporum que sunt secundum hunc modum sunt multe. Oportet ergo ut omnis speciei exercicium loquamur singulariter secundum singularitatem eius. H.

Vult quod oportet ut singulariter fiat unicuique corpori declinanti a meliore forma singulariter fiat ad conservacionem sanitatis eius et ad reductionem ipsius ad formam optimam capitulum in quo docetur quo conservetur sanitas eius et quo redeat ad meliorem formam. G.

Talis ergo permutatur corporis inorganicorum vero partium convenientia non permutatur duplicem habet formam salubrium corporum. alteram quidem servacionem eius existencium. alteram vero eorum que ad optimam ducitur. Alius. Dico ergo quod eam sanitatis corporis quod in partibus sunt equalitate in complexione sua et non permutant equalitatem in composicione membrorum officialium secundum duobus modis. Unus eorum ut conservatur complexio eius secundum quod est et talis permutatur complexio eius secundum quod est et talis permutatur complexio eius ad meliorem formam. H. Iste sermo est intelligibilis.

Servantes vero eius existencium tamen permutantur ab eventu non eam sanitatem et tocius corporis existentis ab illa per factam mu-

tis. Averroys. Et causa quare conservat complexionem eius secundum equalem reflexe accidit quia conservant complexionem eius que est in ultimo equalitatis per quantitatem reflexionis complexionis illius corporis per quantitatem quam conservat a complexione que est in ultimo equalitatis. Iste canon est in conservatione sanitatis eius cum complexio vero corporis declinat a meliori forma, scilicet ut in suis rebus. Causa sex in suis rebus reflexionis ab equalitate per quantitatem declinationis corporis a meliori forma. G.

explanat canonem per exemplum.

Calidiora vero corpora calidioribus indigent adiutoriis. Frigidiora frigidioribus, et sicciora siccioribus. Humidiora vero humidioribus. Et secundum copulationem calidiora et sicciora calidioribus et siccioribus. Et huius proportionalis sunt reliquis etiam complexionibus. Averroys.

Quod est quia corpus quod est calidiora eo indiget regimine quod est calidius regimine quo indiget habens illam formam complexionis. Et corpus quod est frigidiora eo indiget regimine quod frigidius est. Et corpus quod est sicciora eo indiget regimine similiter quod est siccius. Et similiter corpus quod est humidiora indiget regimine quod est humidius. Et secundum hoc est compositio. Nam corpus quod est calidiora et sicciora indiget regimine quod est calidius et siccius. Et secundum declinationem huius erit res cum reliquis aliarum compositionum. H.

tangit apparentem contradictionem

Iste sermo mihi libet est communis sermoni eius malus liber suus, quoniam ipse dicit in libro de regimine sanitatis et in libro ciborum quod corpora que sunt calidiora indigent regimine eorum que sunt frigidiora. Et secundum hanc declinationem in reliquis. Et per obstruuntur. G. sermonem suum. Precipue quia ipse non distinxit inter regimen conservativum et inter regimen permutativum. Dixit in regimine permutativo quod oportet ut regantur corpora calidiora rebus frigidis donec redeant ad equalitatem. Et secundum hanc declinationem est in reliquis corporibus declinantibus a meliori forma.

removet hanc apparentem contradictionem.

Et ego dico quod G. non est oblitus sermonis sui nec contrarietatem apposuit. Et qui non intellexit per regimen conservativum hic non ut detur habenti complexionem calidam cibi qui conveniet complexioni eius calidam sed ipsum. Et sermo absoluto regatur ipsum regimine quod faciat remanere secundum ipsum complexionem suam calidam per dispositionem suam absque additione et sine diminutione. Quod si vult permutare complexionem eius ad equalitatem tunc addat in frigore id est quod regatur usque quo minuatur eius caliditas et perveniat ad equalitatem.

dat modum quo regere corpora ... reducere.

Exemplum est ut sit conservatio corporis separati ab equalitate ad caliditatem duobus gradibus cum regimine quod infrigidat in suo gradu. Et permutatio eius ad equalitatem cum regimine quod infrigidat in duo gradu. Et manifestum est quod regimen conservativum est minoris infrigidationis quam regimen permutativum. Quia regimen conservativum est in suo gradu. Et tunc manifestum est ut nominet id quod est per infrigidationem minus calefaciens. Et quoniam sermo eius mihi libet est sine quod sit sic conclusionis dixit id ut tu sis intelligens ab eo voluntatem eius et intentionem.

concludit intentum.

Ipse hic G. manifestum est quod voluntas G. per sermonem suum scilicet quod corpora que sunt calidiora indiget regimine ex eo quod est calidius regimine quo indiget habens formam optimam. Et est ut sit conservatio eius per id quod faciat remanere secundum ipsum cali-

eius declinata a bene qualitate. et si vellet ut regeneret cum rebus calidis. Sic si addatur in exercitio eius et calefiet aer continens eum et dareris cibi calefacientes sequitur necessario quod addatur eius declinatio a bene qualitate ad caliditatem plus et generentur in eo superfluitates colice et facient eum cadere in egritudines colicas et huius misure sibi non occultatur. a. G. et iam declaravit hoc in libro de regimine sanitatis et in libro de cibis. ¶ res ergo secundum quod dixi est quod vult ut regatur totum corpus cum eo quod facit remanere sanitatem ipsius conservatorum eius propria quando vult conservationem sanitatis eius et quando vult permutationem eius ad meliorem formam addatur in regimine eius addiciones permutantes eam. intellige ergo istud d'. n. n. est locus in quo plures et multi hominum ignorant et putant quod sit contrarietas. G. — recolligit

Utetur vero et immutativis causis recte immutativas virtutes earum sciens. a. t.

Et ab hac causa quoniam nunc diximus uti quoniam permutantibus tali^{um} quod fiant causa sanitatis secundum quod oportet non quod sciat virtutes earum secundum quod apte nate sunt. H.

Iste sermo certificat illud ad quod intendimus de exemplo sermonis eius huius. considera ergo eum et stabit ex eo scilicet primo quod diximus et sciens voluntate eius. quod est quod vult per sermonem suum virtutes earum secundum quod aptate sunt scilicet primo quod facit unumquodque ciborum et aliorum ex causis sex necessariis. quod ergo conservat ipsum secundum illud secundum quod est est conservans sanitatem. et quod addit in declinatione eius a meliore forma est infirmans ipsum. et quod permutat ipsum ad meliorem formam est permutans ipsum. G.

Quoniam motio quidem et indigestio et vigilia et ego[r] et omnes anime passiones siccant corpus. a. t. — explanat quod dixit

Cuius exemplum est quod motus et minoratio cibi et potus et vigilie et evacuatio et de anime accidentia a. exsiccant corpus humidum. H.

Quoniam evacuant humores eius et minuunt excessum propter illud. ergo addunt in siccatione corporis siccitatem. et quod parum est ex eis conservat corpus humidum quoniam admistum est secundum quod permutat ipsum ex eis illud quod opponitur ei secundum equalitatem. G. — exponit

Contraria vero huius humectant. a. t.

Et contraria earum humectant corpus. Hoc iudicium est sicut iudicio quod est ante ipsum in conservatione et mutatione. H.

Ita vero et calefacientibus et infrigidantibus studiis et cibis et potibus. a. t.

Et sermo eius est dispositio intentionis quod calefaciunt et infrigidant ex operationibus et cibis et potibus. H.

Iste sermo intellectus est secundum illam eandem rationem quam diximus in eo quod precessit. G.

Et sermo eius est dicere omnibus huius quod secundum corpus sit cognoscens

.s. studia dicuntur exercicia al. quod alia infrigidant et ita ut multum faciant debilitando digestionem. quanto .n. alterius operationes intendunt amplius tanto virtutes naturales remittuntur. si .n. operationes alterius naturae dantur spiritus alterius consumuntur quod oportet per vitale restaurari. vitale autem per naturale. ideo aliquando adulterinum vis spiritus deficiat ex loco digestionis. studium quod calefaciendo colericorum nimis solida calefacit et ethicam gignit.

ac materias et virtutes salubres causas vere similia simili-
bus offensis qui curare vult contrarium causarum qualem accepit. Auctor.

Et vir qui scit species omnium rerum que agunt membrorum et virtutes earum tunc si ponere vult eas causas sanitatis eligat contrarium illud ex eis quod significatur ei et assimilis ipsi qui vult conservare complexionis eius secundum dispositionem secundum quam invenit eam. Commentator.

Vult per primorum sermonem vir absolute quod qui vult conservationem sanitatis corporis declinans ab equalitate secundum istum quod est administret ei ex regimine quod conveniet secundum ipsum complexionem eius absque additione et sine diminutione itaque eligat ei ex cibis ciborum et potuum et aliorum quod conservet super ipsum configurationem complexionis eius. Et iste canon est primus quem ipse met declaravit predictorum alia ut significat ipsum in nono capitulo. Et sermo eius meo est intellectus. Commentator. declinans correctionis corporis per lapsi

Et vero permutare vult et transire ad melius aliud est genus salubrium causarum contrariarum quod suprediximus. equale vero distans ab alia causarum extremitatem et mediam quod optimus vere convenire dicebamus. Auctor.

Et qui vult permutare eam et convertere ipsam ad complexionem que est melior complexione eius tunc sint ei alia genera causarum sanitatis contrariarum causis quas diximus. et longitudo earum a causis equalibus medius quas diximus que conveniunt huic complexioni equale optima ad quam partis ad quam declinat illud corpus est longitudo equalis. Commentator.

Iste est canon permutans sanitatem malam ad sanitatem bonam. et eius intentio est ut sit sciens virtutes per causas contrarias sex. et consideret quanta sit quantitas recessionis sanitatis ab equalitate et eligat ex partibus contrariis sex ex eo quod est quantum illi sanitati quantitates equales quantitati recessionis eius. et regat cum eis corpus et cetera. declarat illud et dicit. Auctor.

Calidiore et sicciore causarum non calide et sicce diete fa-
ciunt eucratam per fecte sed que tamen eucrata causarum frigidiora et
humidiora quantum et non erat calidior et siccior. Auctor.

Quod est quod corpus quod est calidius et siccius tunc regimen calefaciens et exsiccans non reducit ipsum ad equalitatem sanam sed regimen quod est frigidius et humidius complexione equali per quantitatem superfluitatis calefactionis illius complexionis et siccitatis eius secundum complexionem equalem. Commentator.

Iste sermo est intellectus. Commentator. meo canone permutante sanitatem malam ad sanitatem bonam. considera igitur eum. Commentator.

de causis
3. G.

utilitas autem utrorumque in parte ... et utilitas primi ... [illegible]
inparte ... alii indigent ... corrigendis ...
utilitas ... in parte ... alii meliores utile est servare, alii utile corrigere
... occupaciones in artibus faciunt quod melius est ...
corporis servare in lapsu quod ipsi corrigere ... glosat occupaciones
artibus ... tamen dicit quod in parte illa servare vero ... utilitate conserva
... utile si fiat per debitas occupaciones ... in sexta ... in su
... et utile servabit et utile corrigendis ... ita quod iste canon ... est
ad ...

aliquis tunc loquitur

Hoc sicut genus causarum corrigit innatas distemperancias. alterum vero primum conservat. Ali.

Et hec quidem genus causarum rectificat complexionum mala non. et genus aliud quod diximus
autem conservat complexionum mala non per dispositionem suam. H.

Nominavit regimen permutans complexionum mala genus. et sicut nominavit conservans ea genus. et intelligatur ab eo quod ipsa sunt duo genera ex generibus medicinis sub parte medicine que nominatur regimen sanitatis ut intelligatur per hoc quod subiecta sunt species alie. G.

Utilitas vero utrorumque est in parte medicis corrigere quod ex iusto studio paulatim transferentes innuchius. non. non sustinet non repentinas immutaciones. servare vero necessarias occupaciones. Ali.

Et medicus indigens ... in horis diversis. quoniam est ... rectificat complexionum mala est evacuacio ... quod ... est et ut rectificet complexionum mala non tunc medicus intendit in ea ad ... genus occasionum et permutat corporis paulatim complexionem suam ad complexionem que est melior. quoniam non tollerat alteracionem subito. et quando huius complexionum mala non est occupatus occupacionibus necessariis. tunc magis quod per medicum est ut conservet eam per complexionem suam illesam. H.

Vult per occupaciones necessarias causas scire ad sciendum utiles periculorum. quia ... modus necessitatis medicine ... non facte sunt ... tollerantes permutacionem subito non quoniam ista permutacio permutat eas permutacione forti que facit accidere ... mores ... alteracionem ... multo ... dissolvuntur per eam ... debilitatem ... non ... resolvuntur per eam ... quia fit illud cum permutacionis sanitatis. et residuum ... intelligitur. G.

Quoniam ergo et hic ... causarum servantem nominamus. que ... ei magis eam forsitan permutare et curare et innata ... corrigere vocavi. Quoniam vero ad tot genus sanitatis referentes non ... quod ... sunt in ea differencias. quoniam non. sanos custodiunt servantes omnis vero ... seu conservando salutem ad melius ducunt totam ... si convenit ... quoniam vero ...

i. corpori.
unt consistentiam egre. Amen.

i. uirtus est actu lesa et sensibilis. quia si lesio esset aquilis non tantum si bene declinarent ad neutralitatem et non ad egritudinem

Haly. aut iam dixi quando nominamus

preservativum
hoc genus cause conservativum. et esset

dignius ut nominaretur permutativum et sanativum et rectificativum nocumentorum. non lu

dimus quod nos non adiungimus has causas non ad genus sanitatis non ad speciem eius. et nominamus

omnes istas causas que conservant corpora per sanitate sua conservativas sive sint conservative

aut sint exeuntes que conservatione sua permutant complexionem totam ad id quod est melius aut sint

exeuntes que conservant complexionem secundum dispositionem suam primam. aut nominamus eas que permutant

complexionem ad id quod est deterius causas infirmantes. Haly.

o. hec dubitatio est soluta

Isto sermone destruitur dubitatio in genere regiminis permutativi propterea quod no

minavit ipsum conservativum sanitatis. et destructio dubitationis est. quia non no

minamus nomine sui generis. et ergo sit cadens sub regimine sanitatis. et genus regi

minis sanitatis totum nominetur in arte medicine conservatio sanitatis. nominamus per

mutativum et nomine sui generis. scilicet conservativum. quamvis sit permutativum et sanativum et recti

ficativum nocumentorum. et secundum hanc sententiam nominatur omnis causa que permutat complexionem ad

id quod est deterius causa infirmativa. quamvis sint permutative ad infirmitatem et

reducunt in ad actualem egritudinem.
corrumpentes sanitatem. propterea quod sunt sub genere causarum infirmantium toto. Galienus.

h. de causis conservativis in sanis secundum quod lapsus est di... in diversis partibus. et dat canonem ... h. b.

ut per calida corrigantur frigida et econverso.
Simile quidem dissimilium humiditatibus omnibus corporis partibus simi

i. conversio.
lis est preservativum. dissimile non dissimilis. Amen.

i. conservatio ad salutem.

Etiam complexio que est in omnibus membris est una tantum medicatio est una. et quando com

plexio mala non est in omnibus membris una tantum non est medicatio illius corporis una.

... canones ... omnibus sanis ... dat ... canones h.

Post quam docuit. Galienus. regimen sanitatis separate meliore forma conservativa. Haly.

uasse ea et permutasse ea sicut quando est separatio in opposite tantum. rememoratur

eius quod docuit de illo in hoc sermone et dicit. quando est declinatio sanitatis a meliore

forma. deinde est in omnibus membris tantum medicatio eius. scilicet conservatio eius et ipsius permu

tatio est secundum quod exponimus. et si est recessio eius in quibusdam membris et in quibusdam non

tantum medicatio eius. scilicet eius conservatio et permutatio ipsius indiget canonibus aliis

qui etiam faciant genus alterius regiminis. et ipse facit scire hoc genus

per exempla et dicit. Galienus. || Similiter. sicut ut capud dolenti si stomachus sit frigidus comedat panes piperata. et stomachum calefaciant. et post comestionem suam bibant aquam frigidam que frigefaciat ... ad capud ... etc.

declarat in exemplo.

Potest enim venire alicui de frigidiore quod oporteat esse

capud non calidius. et indiget adiutoriis propriis singula

rum (?) ... aliarum unaquaque pars aut humidior aut siccior aut

i. partes reparantur
frigidior aut calidior existens per modum proprie distemperantie indi

i. regimen. et per legem per excitatio.
gent dietis. non ergo exercebimus equaliter omnes huius corporis par

tes. sed sicut humectabimus aut siccabimus aut ad hoc faci

que calidi ... sechui (?)

eius. Amplius vero dicetur in negocio de salubribus causis. Ali. — remittit nos alibi sicut est consuetudo in hoc libro.

Quod est quia possibile est ut sit venter alicuius frigidior quam oportet et caput eius calidius quam oportet, et indigent utraque eorum eo quod convenit ei. Et similiter est dispositio in unoquoque membrorum reliquorum quando est hominis complexio sua equalis aut siccior ea aut frigidior aut calidior. Nam indigent ex regimine eo secundum quod convenit complexioni eius. Et ergo necesse est quando complexio membrorum corporis est diversa ut non sit membrorum corporis omnium regimen equale et non sit humectatio eorum aut eorum exsiccatio aut aliquid ex eis que fiunt eis secundum similitudinem. Et nos exponimus istud in expositione aphorismi huius libri in tertio regimine sanitatis. H.

Vult quod cum in dispositione sanitatis corporum recedentium ab equalitate in quibus da[ntur] membra et in quibus datur non est compositio, expositio particularibus canonibus in dispositione sanitatis corporum recedentium ab equalitate in complexione corporis totius. Exemplum est quia quando venter est frigidior et caput calidius, utimur in dispositione sanitatis ventris eo quod confortat ipsum quod est simile complexioni eius, et in dispositione sanitatis capitis eo quod confortat super ipsum quod est simile complexioni eius, sicut sunt emplastra super embroce aut aliqua ex causis sex. Et quando volumus permutare complexionem ventris ad equalitatem et complexionem capitis permutare ad equalitatem, utimur in ventre rebus calidis et in capite rebus frigidis. Et secundum hanc similitudinem faciamus in regimine reliquorum membrorum. Et propterea necesse est ut ponamus exercitium quod confortat membrum secundum dispositionem suam aut permutet ipsum ad dispositionem aliam in unoquoque membrorum diversis ab eo quod est magis. Et similiter unumquodque particularium causarum sex. Nam quando volumus infrigidare membrum emplastramus cum rebus infrigidantibus, et quando volumus ipsum calefacere emplastramus ipsum cum rebus calidis. G.

De corpore lapso in organicis

Organicorum vero cause salubres secundum lapsum et hic ab optima compositione ad invicem differunt. Alie siquidem sunt salubres cum plasmatione lapsum, alie vero eorum que cause magnitudinis, aut numeri, aut positionis. Ali. — docens regere corpora humana que ad lapsum organicorum ...

Cause autem sanitatis membrorum officialium que habent nocumentum secundum id nocumentum secundum diverse actionis sanitatis corporis quod est per meliorem formam. Quod est quia cause sanitatis membrorum que habent nocumentum in plasmatione alie sunt actionis sanitatis membrorum que habent nocumentum in quantitate sua aut in situ suo aut in numero suo. H.

Iam dixit G. quod species compositionis lapsum sunt quatuor. Quarum una est lapsus in plasmatione, et secunda est lapsus in quantitate, et tertius est lapsus in numero, et quartus lapsus in situ. Et docuit quod isti lapsus quatuor quando prohibent membrum ab operatione sua, scilicet nocet operationem eius, sunt egritudo, et quando non prohibent operationem non sunt egritudo sed sunt mala ex formis sanitatis. Et postquam complevit dicendum canones regiminis sanitatis recedentis ab equalitate in complexione, incipit dare canones regiminis sanitatis recedentis ab equalitate in compositione. Tunc autem illud explanavit huic secundum modum ad recessum. Deinde exposuit eum secundum sermonem. G.

In plasmatione quidem sunt plures lapsus et non figure

partis, et si alicubi in ea cavitas aliqua est vel concavitas, et quod sit nimis aut parvi constrictio aut orificium aut asperitas aut lenitas que non est ad extra propria convenientia. Partes quidem hec paciens corpus sanorum corporum appellationem habebit amplius vero neutrum. Si vero sit tantum ut noceat operationi, iam egrotare videtur. Commentum.

Et accidit in plasmatione membri lapsus quod est quod si minuitur figura membri ab equalitate sua aut sit in eo profunditas multa vel non, et minuitur, aut accidat ei lapsus in meatu qui est in eo, aut in orificio meatus in asperitate aut lenitate. Deinde sit lapsus parvus, tunc huius id corpus dicitur quod est sanus. Si autem lapsus est plus illo nominatur egrotativus. Quod si consequitur lapsus in ipso ad hoc ut noceat operationi tunc est eger. Hic.

Enunciavit quod lapsus in plasmatione est in una quinque rerum. Prima earum est mutatio figure, et secunda est mutatio profunditatis, scilicet gibbositas et concavitas, et tercia opilatio est in meatu aut in orificio meatus, et quarta est asperitas, et quinta est lenitas. Unde vult quod lapsum si est parvus tunc huius ipsius exercitatur in occupationibus suis in illo membro, et dicitur id lapsus sanus. Et si est multus et non prohibet membrum ab operatione, venit non in aliquo dicitur quod est egrotativus. Et si est multus et prohibet membrum ab operatione dicitur quod est infirmus. G.

Secundum quantitatem vero superfluitas et defectus ad easdem deducit differentias. Commentum.

In quantitate vero multum et parum faciunt pervenire corpus ad species quas narravimus. Hic.

Species quas narravimus sunt tres. Una earum est quod si quantitas membri magnificetur ab eo quod oportet aut minuatur, tunc si magnitudo eius aut diminutio est parva dicitur quod est sanum. Et si est magna et non pervenit ad hoc ut noceat operationi dicitur quod est egrotativum. Et si est multa et pervenit ad hoc ut noceat operationi dicitur quod est infirmum.

In numero vero deficiens aut habundans, velud omnino non unum aut plura hiis que sunt, et horum partes hiis in numero sibi consistunt. Commentum.

In numero autem additio aut diminutio partis unius ex partibus multis et res quam in corpore generatur contra id quod sunt huius generis. Hic.

Vult quod additio unius partis membri aut diminutio earum faciunt et illos lapsus tres, quorum unus dicitur sanus, alter dicitur egrotativus, et tercius dicitur infirmus. Sanus quidem quando additio aut diminutio est parva, egrotativus vero quando est multa non p

rememorans adhuc ut noceat operationi. Egritudo vero que est multa nocens operationi ... sermo eius quod generatur in corpore postquam non sit hoc genus multum, id est quod generatur in corpore et facit unam harum trium specierum. Verbi gratia in intestinis ... vermes. Et eius species que intestina ... ad sanitatem et eius species que ... ad egritudinem et eius species que intestina ... complexio iam ... egritudine completa. G.

Aliud vero reliquum genus est quod unius est post simplicium partium in quo et ipse quattuor sunt omnes differentie. Prima quidem optima. Secunda vero parum mutata et est hoc adhuc sanum perficiens corpus. Tertia neutra est que amplius ex his fit. Quarta vero egrotans que plurimum. Haly.

Et iam rememoravit Galenus quod est instrumentum est membrum compositum ex membris consimilibus organicis ... et in capitulo ... et secunda est corpus quod est remotum ab eo minime parum et tertia corpus quod est in eo egritudo et est quod mutatur sicut membrum mutatione non multa et quarta est corpus quod iam egrotat et in tegni recessit a sanitate et est id quod mutatum sit membrum mutatione multa. H.

Nocumentum instrumenti proveniens membri aut est parvum et propinquum nature adhuc quod est egrotans ... aut est multum nocens operationi et est propinquum nature adhuc quod est in ... Et oportet ergo ut sit ... species generum nocumentorum in compositione ... G. dixit in his sermonibus quod primum sit quod ... melioris forme ut faciat nos rememorari comparationem eius in plasmatione et quantitate et numero. Intellige ergo illud. Et post quod cessat ut annumeret species nocumentorum compositis membris incipit declarare curationem eorum.

Quecumque igitur peccaverint partes secundum figuram quidem quantumcumque distorte intus vel extra et hee recenter nate quidem existentes et molles plasmatione et strictis ligaturis ad id quod secundum naturam est reducuntur. Dure vero et fatigate ad angustum perveniunt ad correctionem non perveniunt. Haly.

Et nocumentum huius in figura sua sunt sicut pedes cum sunt ad exteriora aut ad interiora et caput quod planum in infantibus qui nascuntur et membra eorum permanent mollia possibile est ut redeant ad dispositionem suam naturalem cum equatione et tensione et strictura. In maioribus autem quando desiccata fuerunt et induruerunt non est possibile ut rectificentur. H.

Enunciavit G. in his sermonibus quod possibile est ut figura membri rectificetur et redeat ad dispositionem suam naturalem tunc cum nascitur homo. Si autem induratur membrum eius non est possibile

curvitas et extensio ... corrigitur ... et manca manu ... de nepte nervorum ... vesti ... manum ... ligari ... ad pudenda ... ac si malum ... et sanatur

ut reducatur. et exemplificavit illud per pedes contortos et per caput planum et quod ut rectificetur inbecum et extendatur et constringatur secundum quod oportet ut remaneat ei figura rectificata.

docet corrigere ... concavitate.

G. Et quedam de curvitate pervenerunt et sunt hec possunt corrigi quia adhuc augmentatur. perfecte vero non possunt. pravas grossitudinis curvitates purgat alligacio et quies. magnas vero operacio peritum et rectificacio sicut opera. ita vero et quedam sunt porosi et orificia. A.

Et membra que habent nocumentum sunt in concavitate et profunditate que sunt in eis possibile est ut rectificetur illud nocumentum dum permanet in augmento. Sed completa sunt non est possibile eorum rectificacio. et id quod minorat concavitatem et profunditatem quidem est maiora quam oportet est quies et strictura. et illud quod magnificat concavitatem membrorum et eorum profunditatem causa est minora quam oportet est motus illorum membrorum et retencio spiritus et intensio retencionis spiritus est ut anhelitus spiritus et impellatur ad interiora impulsione vehementi. et sunt hec similiter et dilatantur et constringuntur meatus et orificia eorum.

exponit ... in concavitate.

Enunciavit quod membrum dum permanet in augmento possibile est ut rectificetur. H. Et fit nocumentum per accidens in concavitate eorum et ipsorum profunditate et eorum gibbositate et augmentum quod est ex quo nascitur homo usque quo consequitur statum adholescentie. et est finis .xxv. annorum. et docet quod sit id quod minorat concavitatem et constringit profunditatem. et dicit quod illud fit cum quiete et strictura. et quid sit quod magnificat concavitatem et dilatat profunditatem. et dicit quod illud fit cum motu et compressione anhelitus. Fiat gratia rememorari impressionem spiritus quo exercentur membra que sunt in pectore donec resolvatur illud quod est in eis de superfluitatibus congregatis in lacertis eorum et coartacio spiritus est ut anhelitus aer ad interiora pectoris arterie forti. deinde ipsum detineat quantum potest. extra et sunt operaciones que generant altas voces et voces que fiunt cum fistula et elevacio sonorum et voces vehementes et similia huius que exigit disposicio presens. G.

docet corrigere ... in magnitudine.

Et quedam que maiora quam oportet quies et alligacio apta nata est minora efficere. maiores vero efficit preter mocio sed non est cum perfectione moderata et aliis quedam nata sunt ad sufficiencie sanguinem cum habet in illis. A.

Et membra que sunt maiora quam oportet quies et constrictura continens minorat ea et membra que sunt minora quam oportet motus eorum et eorum confricacio repetita et reliqua res que trahit sanguinem plurimum ad ipsa adiuvant ad magnificandum ea. H.

Iste s͞mo est intellect͞us et s͞s͞s de c͞urationis c͞um multe. ex ea n. est lenis vel mollis, et ex ea est dura, et ex ea est prava, et ex ea est mista, et ex ea est equalis. et iam ex q͞u te p͞sentat. G. sermo meus in regimine sanitatis. elige ergo ex diversis curationis in omni membro id quod convenit ei et est quantitate qua necessaria est in eo. qui ergo vult scire illud quo indiget de curationis accipiat illud ex illo libro. G.

Deficientium vero prava quorum que ex sanguine habent generatione non est impossibilis eorum correctio. quorum vero ex semine pauco habent generationem eorum impossibilis est correctio. est tamen possibile aliam facere aliam proximam huius habentia utilitate. A.

Membrorum autem que minus sunt diminuta tunc quorum creationis generatio est ex spermate fortasse complementum est impossibile. vincere possibile est in membris minutis ut permutetur loco eius quod diminutum aliquid quod stet loco eius et compleat illud. H.

Membrorum que generatio est ex sanguine sunt caro et que circumstant eam. eius quod nobis est possibile est ut faciamus nasci carnem in ulcere profundo et operiatur vel diminuta est per scarificationes et carnem recentem et medicinis que calefaciunt calefactione prava et abstergunt sordiciem. sic aristologia et herbe (a horobus) et olibanum et pix et mel. Membrorum vero que generatio est ex spermate sicut os ... et reliqua membra alia indicabilia et nobis est possibile est ut causa (cambiamus) brevius loco ossis dentibus i. pori (savonite) et per hanc similitudinem est in reliquis. G. quod ostendit quod faciens complementum eius quod diminutum est et cambium eius est ... et dicit. G.

Omnium autem horum natura est operatrix medicus vero minister. A.

Et faciens totum quod existit rebus generatis ... medicus vero non est nisi minister. H.

Iste sermo tollerat duas expositiones. una earum est quod natura est que facit conservationem sanitatis et redire eam facit. s. conservat sanitatem et sanat infirmitatem. et medicus est minister eius. s. preparat ei totum quo indiget in illo. et iste sermo est verus. et expositio alia est quod natura est que complet diminutionem membrorum factorum ex sanguine ut cambiat loco membrorum factorum ex spermate aliquid quod stet loco eorum. et medicus minister est ei ad hoc necessarius. et iste sermo est verus et est pars eius quod dicit expositione prima. et G. quod vult ... hic ... te regentem corpus quod est ... nomen cum in arte medicine. ... modus. ... regens corpus ... conservatio ... et ... est personali.

Quorum vero habundant per minimum ablatio eorum cum salubris est. considerandum vero in quibus possibile est. si vero impossibile apparet ... temptare oportet. A.

In membris ... et additur cum ...

tatis eorum est diminutio eius quod in eis est additum. Et oportet ut consideres in quibus membris possibile est id. Quod si videris quod non est tibi possibile ut auferas illam rem additam, tunc molire ut permutes eam.

Praecepit. G. in additione peccati membri ut compleris et consideres membrum. H. Si ergo possibile est tibi abscindere illam additionem et eradicare eam, sicut si est digitus additus aut verruca, tunc abscinde eam. Et si non est tibi possibile, tunc perquire ut permutes eam a loco suo in hora permutationis non abscindendo dixit. G. permutanda est additio, sed dixit inquire, scilicet propter permutationem eius. Sic facimus in lapide: nos enim quando non possumus extrahere ipsum inquirimus remotionem eius a meatu urine cum instrumento vocato alchatatir, id est siringa, et quod est sicut ipsum. G.

Capitulum de illo et eorum que sunt ex positionibus peccant est correctio. A.

Et membrorum est quod in situ suo lapsa sunt non est rectificatio nisi permutatio eorum ad loca sua.

dat modum rectificandi

Sicut dislocatio. Eius enim rectificatio est permutatio eius et reductio ad locum suum. H. Et ego quidem iam vidi adolescentem in iunctura humeri cuius lubricabat per humorem viscosum qui aggregatus erat in pyxide eius et cum saliebat in occupatione sua. Et ergo accidebat ei dislocatio, tenebat brachium suum et percipiebat quod reduceret eum in locum suum. Deinde redibat ad occupationem suam. G.

Manifestum est autem quod duo vel tria plerumque peccata possunt consistere et esse in eadem unaquaque parte. A.

Et iam est quod possibile est ut accidant membro uni duo et tria existentis nocumentis. Significavit quod possibile est ut componantur ista nocumenta que inveniuntur in compositione membrorum, scilicet quibus egreditur compositio membrorum ab eo quod oportet ad invicem. In digitis ergo primo compositionem curationis, scilicet ut ponatur prius curationis super prius nocumentorum fortioris nocumenti, et tunc intendimus cum curatione ad illud deinde quod rectificans illud redeas ad illud quod componitur cum eo et rectifica illud etiam. G.

Quemadmodum inhibitive ventre pinguissimi sunt et rotundi et secundum diafragma positi, peccant enim in eo et magnitudine et plasmatione et positione suo, et non facile huiusmodi quod est secundum viam ducere impossibile est. Quando autem difficulter respirant repleto ventre pauciora et minora et non tardius exercicia offerimus vel in die. A.

Exemplo est quod ego vidi virum cuius venter erat pinguis et rotundus positus sub diafragmate eius. Fuit ergo lapsus in eo in quantitate et in sua figura et in situ suo, et erat complexio eius frigidior quam oportebat, et non fuit possibile reducere huic ventri additionem nisi quia

Recap.
3. G.

meo po^le fuit . qr posuit in quo ledeba(tur) huius ipsum minus . q(uod) est quia cum
implebat(ur) uenter eius g(ra)uius fiebat sp(irit)u respirando eius . posui g(ra)o cibum eius
cibum panis mixti cum uino(?) tempe(ra)ti qui non esset tarde descensionis ex membris in die . H.

Ostendit . G. q(uod) lapsus michi uidetur erat compositus ex . iiii. lapsibus . unus eorum   declarat p(ri)mum d(ictum).
est inquietudo et est putas eius ... insignita ... et est rotunditas eius
et optebat ut esset oblongus et ... magis exemplum q(uod) ... et ... eius
insitu . quem optebat ut esset positus ... tangeret ipsum . et quartus
complexio . quem erat frigidior et cibus panis mixti cum uino est sic aqua carnis quam fit cum   declarat ...
uino citrino et detur cum eo medulla panis recentis ... ; de p(ri)mo solucio 9tinuitatis

Alius uero eum (id est opilacio) fraxinu(m) mense hominibus ... angustia   ... ad in duobus lapsibus

uasorum continue feci (?) salubris cum inuecta est extenuans

dieta . ALI.

Et inde mirum aliud cum accidant mense suo
(sic dicere consuetum ...) opilaciones ... meatuum eius . ingem
... g(ra)o ita q(uod) posui ei regimen subtile . fuit g(ra)o causa sanitatis eius . H.

Hoc ex habuit duos lapsus . unus eorum erat strictura meatuum eius alter erat   dat intellectum.
opilacio meo . utile g(ra)o fuit ei regimen subtilians . regimen subtilians   exponit regimen subtilians
est acceptio ciborum subtiliatiuorum . sic cibi in quibus est sinapis aut piper aut ...
(salsa ...) ... et acetum et capparis et reliqua que currunt hoc cursu . H.

Reliquum adhuc genus unum esse omiomeron et
organicorum solucio 9tinuitatis . ALI.

Et iam remansit unum genus nocumenti ... membris ... et in
... insensibilibus . et est solucio 9tinuitatis . H.

Hoc genus ... est ... nocumentorum . G.
(solucio 9tinuitatis)

Quam forsitan aliquis non concedit preter similis in e(sse)   mox dubitacio
(solucio 9tinuitatis sup(er) ...)
alii . dicit . n. esse sp(eci)em passionum (id est egritudinis) nesciens si rem est dubi-   ... soluit ...
tacionem possibilibus gradibus futura . si . n. operacionis sensibus   ... soluit
lesio non deueniat egritudine ... secundum ... qualitatem eius dispo
-nis agnoscitur ... tunc necesse est sempiterne passio
nis recipi dogma / nullo optimas hunc operacio
nes ... subtiliore consideracio ... se ... dic-
-at.

Fortasse quidam homines non convenit nobis. Sed hoc quod nocumentum sit ei quod
sanus qui egritudinem non habet. Sed quando ipse est tunc est egrotus. Et hoc quod dixit modis nescit
actor. Et illud quod sequitur in hiis scilicet in reliquis generibus nocumentorum. quod est. quod si non
ponimus nocumentum operationis sensibile esse differentiam inter egritudinem et sanitatem. et estima
mus quod egritudo non est in medio lateri compositionis corporis tantum. tunc cogimur dicere sermonem illius qui
dicit quod corpus non cessat ab egritudine. quoniam non invenitur aliquis hominum cui salventur omnes
operationes membrorum eius secundum meliores dispositiones eorum. Et inquisitio super hiis similiter est et
dyalectica quam est et medicina. Oportet ergo ut singulariter faciamus ei sermonem secundum singularitatem suam.

omnis solutio continuitatis facit egritudinem et non.

Solutio continuitatis est multis modis. aliqua enim est que est pura sicut dicit H[ippocrates].
ruptio que est cum ferro aut vulnus purum quod non elongatur ab spissitudine cutis. et ob
i. dolor purus. vel pura actio vel corrosio cutis excoriatio eorum. facie. i. pura excoriatio
viatio levis ex qua accidit generaliter pura abrasio aut facie. Et sicut flomia
aut eruptio generaliter vel pustule pure aut foraminis aut quod est simile illis. Non omnis modi
isti solutionis continuitatis non prohibent hominem ab occupationibus in quibus consue
vit. quod est. quod nocumentum operationis membris non forsitan est sensibile. Et aliud est quod est mixta. Sed
non pervenit adhuc ut abscindat vel accidat in quasi nocumentum operationis se
nsibile ex ea. Et isti duo modi intrant in sanitate. Et tertia est solutio continuitatis
que mixta iam pervenit adhuc ut accidat in ea nocumentum operationis sensibile

declarat dictum suum per similitudinem multis lapsibus.

ab occupationibus. Fiunt ergo species nocumentorum operationis in solutione continuitatis
comparatis speciebus nocumenti operationis in complexione. Et iam fuerunt due species primi
nocumenti operationis in complexione et compositione intrantes in sanitate. scilicet species pura et species
mixta. que mixta non pervenit adhuc ut abscindat aquisitionem in occupatio
nibus. Sequitur ergo ut sint due species prime solutionis continuitatis intrantes in sanitate

concludit intentum ad quod intendens

quasi iterum est ita. scilicet ut apponatur differentia inter egritudinem et sanitatem nocumentum operationis
sensibile et inmutatio sensibilis. Sed est illud quod non iam pervenit adhuc ut abscindat aquisitionem
suam in occupationibus, tunc sequitur ut corpus propter hoc non separetur ab egritudine preter ea
que ipsa sunt in fluxu semper, quod restauratur per assimilationem cibi et potus et re
liquas species regiminis quod regitur semper. Et si considerat aliquis hominum unum corporum sa
norum non inveniet eum ita quod salventur ei semper omnes operationes membrorum eius secundum melio

exponit ultimam partem.

res dispositiones eorum. Et est hec consideratio et inquisitio in arte topica dignior
et similior ei quam sit consideratio inquisitionis medicinalis. consideratio enim tocius
medicine non pertransit sensum. Et propter hoc oportet ut singulariter imponamus huic inquisi
tioni thopicali sermonem secundum singularitatem suam egredientem ab arte medicine
et ingredientem in arte dyalectice in parte topicali. Hec enim pars nominatur in nomine

concludit verbis galeni

generis sui dyalectica. consideratio vero medicine non pertransit sensibile omnino. quare
ergo exercitatus est talis quod homini ipse est possibile quod satagat in operationibus suis quas
consuevit est proportionatus ad sanitatem. si sit in meliore forma aut recedens ab
ea in complexione sua aut in compositione membrorum suorum aut in solutione continuitatis. Et propter
eius est cum illius iam consequitur est nocumentum operationis ut prohibeatur ab aliqua o
perationum suarum quas consuevit est proportionatus ad egritudinem. Et certificat illud quod dixi
mus illud secundum quod est in multo corporum. Homines enim sani non videt oculus suus visione
una. nec festinat in operatione sua manibus suis festinatione una. nec am
bulat pedibus suis ambulatione una. Et causa est diversitas in virtute membrorum opera
tionum eorum. ex eis enim sunt fortes et ex eis sunt medie et ex eis sunt debiles
et species diversitatis earum secundum species multe valde secundum illud quod est in multo. Et omnes

[illegible]

de causis

hoc est dicit nullus quod ipsi sunt sani dum permanet ita quod non sentiunt eos nocumentum operationum adhuc ut abstineant ab occupationibus eorum quas faciunt cum illo modo leso. G.

de causis egri

Ad manifestos vero egros salubres causas demonstrasse percurramus ad distinctionem incipientes generalem. Declarandum est igitur prius quod omnes pene medici pretermittunt quod alie quidem sunt salubres iam facte distinctione, alie vero eorum que adhuc fiunt quidem adhuc et future. Alii.

Et oportet ut nunc narremus causas sanitatis corporum de quibus non est dubitatio quin sint egra. et ponamus in primo sermonis nostri in genere complexionis male. et oportet ut declaremus in primis nostris loco verum quod multi medicorum dimiserunt. et est quod cause sanitatis corporis in quo accidit mala complexio completa est iam. alie sunt quod cause sanitatis corporis cuius complexio est mala in dispositione quod accidit et alie quod cause sanitatis corporis quod proximum est ut accidat in eo complexio mala valde. H.

Iste cause sunt species medicationis scilicet medicationis egritudinis et sunt preter rationis et preter ciborum et preter medicinarum. Et quod dicam in eo quod futurum est et sunt species preservationis et defensionis. et dicam ideo quod et omnes iste tres res dicuntur cause facientes sanitatem. et G. dicit quod plures medici dimiserunt distinctionem inter species causarum curationis egritudinis et inter species causarum preservationis et defensionis. et explanat quod species causarum preservationis et defensionis sunt duobus modis. quorum unus est species causarum sanitatis corporis cuius complexio est mala in dispositione eius quod accidit. et alter est species causarum sanitatis corporis quod iam appropinquat ut accidat in eo complexio mala. et in sermone G. quod plerique medici dimittunt istas distinctiones non est faciens necessarium quod ipsi iam dimiserunt ista capitula medicine. Sed voluerat quod ipsi iam dixerunt ea permixta in regimine sanorum et in regimine egrorum. et non declaraverunt ei sic declaravisse. G.

Et hic quidem ultime hee que in preservativa parte sunt artis. hee vero insalubrium. Alii.

Quod est quod cause sanitatis huius corporis quod dixi primo alie sunt que sunt intrantes in capitulo preservationis in defensione. alie intrantes in capitulo conservationis sanitatis. H.

Vult quod cause sanitatis corporis quod appropinquat adhuc ut accidat in eo complexio mala sunt duobus modis. unus eorum est super partem medicine nominata preservatio in defensione. et alter est super partem medicine nominata conservatio sanitatis. G.

Prime vero omnium in curativa parte sola. Alii.

Causas sanitatis corporis quod diximus in primis sunt intrantes in capitulo medicationis tantum. H.

Vult quod cause sanitatis corporum egrorum scilicet cause facientes sanitatem in eis sunt in parte medicine nominate medicine egrorum tantum. G.

Utrumque vero medicine dicte sunt preservative et curative.

Aver. Cause a quibus sanitatis corporis que diximus intenduntur vero magis dicuntur in capitulo preservationis in defensione et in capitulo medicationis etc. H.

Vult quod cause sanitatis corporum quedam conservatio mala que in dispositione magis fit secundum duos modos. Unus eorum est super expertem medicine nominata preservatio in defensione. Et alter est super expertem medicine nominata medicatio egritudinis. G.

Iam siquidem factam et existentem egritudinem medicari oportet. Aver.

Quod est quia egritudo que iam facta est et completa oportet ut intendatur ad sanationem eius. H.

Cuius exemplum est febris incensio. Media non est sanatio eius nisi cum eo quod curatur sive est. G.

Non dum vero existentem futuram vero ex dispositione que est in corpore oportet prohibere fieri. Aver.

Et quam egritudo nondum facta est sed est preparata ut fiat ipsi cum materie tunc oportet ut tollatur et prohibeatur fieri.

Hoc est id quod iam appropinquat egritudini et exemplum eius ex dispositionibus corporis est lassitudo. H.

Facta ex se ipsa, nam sunt signa propinqui status corporis ad egritudinem, scilicet corpus preparatum est ut fiat in eo egritudo accidentaliter faciente lassitudinem. Et ipsi id oportet ut auferatur hec causa et ut prohibeatur hec egritudo fieri aut cum exercitio iterato sive dicatur in regimine sanitatis vel cum medicina solutiva vel cum purificatione complexionis vel cum abstinentia a cibo vel cum flobotomia vene. G.

Cuius vero que adhuc fit iam quod factam sanare futuram vero prohibere fieri. Aver.

Egritudo autem que est in dispositione magis fit ex ea est quedam factam complet et oportet ut intendatur ad sanitatem eius et ex ea est quod preparatur ut fiat et oportet ut abscidatur et prohibeatur fieri.

Hoc est corporis conservatio est mala in dispositione magis fit. Et G. dicit quod conservatio H. mala que est in dispositione magis fit est composita ex egritudine que iam completa est et ex egritudine alia preparata ut fiat. Et per illud est curatio eius partis prime que iam completa est ex capitulo curationis egritudinum. Et curatio partis eius secunde que nondum est ex capitulo preservationis in defensione. Et exemplum in illo est febris effimera operata in materie in qua febris est egritudo quedam completa est. Et est febris effimera. Et est preparatum ut fiat in eo egritudo alia scilicet febris putrida. Et proportionale est ut sit illud in egritudine una sicut apostema calidum quod generatur in quibusdam membris. Corpus enim preparatum est ut ascendat caliditas ad cor et effluat ab ipso ad corporis totum et generetur ab apostemate febris. Et curatio eius est per ablationem cause ex qua est eius eventus. G.

Prohibebitur igitur dispositio magis nata est fieri ablata nominatur autem hec dispositio cum precedentis. Aver.

Et abscisio eius que est preparata ut fiat et prohibitio eius ut non fiat est per ablationem cause ex qua est eius eventus. H.

Decius [illegible] [illegible] ... curat ... quieta ... evacuatio ... [illegible]

Sicut si aperiantur opilationes aut prohibeatur putredo aut restringatur caliditas ad eam. — exemplificat

Facta vero egritudinum curabitur dispositio aliqua principaliter — aplicant ad egritudinem faciens, declarans qualiter debet removeri.

que est in operatione ledentem solita quod et ipsam dicimus esse egritudinum

causam. Alia translatio. Et sanatio egritudinis que iam facta est et completa fit per mutationem dispositionis a qua ipse fit nocumentum operationis et illa dispositio est preter

egritudinem. H. Iste sermo est diminutus in littera una vel duabus et significat diminutionem — ponit dispositionem causarum curam ... diminutam.

Et ideo qui docuit nos G. de cura egritudinis. Cura .n. egritudinis fit aut cum tribus rebus aut cum duabus ex eis aut cum una. Et una quidem earum est permutatio cause antecedentis et defectio eius sicut evacuatio humoris. Et secunda est mutatio cause continentis et permutatio eius scilicet defectio eius sicut defectio putredinis in febribus. Et tertia est mutatio complexionis sicut infrigidatio caloris et humectatio eius in dispositione febris ipsa que est calida et sicca. Et nocumentum operationis fit ab egritudine sine medio sicut nocet febris caliditas in naturalibus operationibus ... sine medio et fit cum egritudinis mediante egritudine. Dispositio igitur a qua accidit nocumentum operationis est duobus modis: unus eorum est absque medio et est egritudo, et alter est per medium et est causa egritudinis. Et G. quidem posuit dispositionem que facit permutationem eius inter sermonem aliam ab egritudine. Sequitur ergo quod voluit causam egritudinis non ergo hanc dispositionem ipsam a qua ipse fecit nocumentum operationis. Oportet ergo ut addere in sermone G. littera una vel littere due et dicatur dispositio a qua accidit dispositio a qua ipse fit nocumentum operationis. Et licet quod ista additio accidit a scriptore vel diminuit ea. — comparat ... causam que ledit operationem. — corrigit G.

Curationis vero unum quidem modum habet et maxime communem iste sermone, scilicet que ei solvendum est causam. Hoc .n. genus est omnis per ficientes salutem cause. Alia translatio. Et medicationis que fit ad sanationem ... prima contrarius est operans rei ad eius solutionem et expulsionem ... et omnis cause facientes salutem est hoc genus. H. — [illegible marginal note]

Iste est canon communis in curatione egritudinis et ypocras enunciavit ... quod egritudo que est ex repletione sanatio eius fit per evacuationem et que est ex evacuatione sanatio eius fit per repletionem et sanatio reliquarum egritudinum per oppositionem.

Secundum vero partem ex singulis causis contrariis. Alia translatio. — declarat per inductionem.

Et intentiones particulares sumuntur ex quiete eius est egritudo. H.

Et apparet canon communis per modos particulares egritudinum et fit comparatio ... G. exemplificat primo et dicit. G.

Calide igitur dispositionis frigida contraria est. frigide vero calida. et sic — declarat per ...

in aliis proportionaliter. Alia translatio. Contraria igitur egritudini ex calore

est cum infrigidans. et omnia egritudinum frigida est cum calefaciens. et sicut dixi in reliquis egritudinibus. H.

exponit causas

Vult causas egritudinis antecedentes et continuas. et cum curationis harum causarum sit privatio earum aut per evacuationem antecedentium aut per immutationem continuarum, et tolleret ut velit causas medicationis. nam cum curationis egritudinis calide sit quod sit ex illis gradibus, videlicet infrigidantibus, sicut aer frigidus et cibus et potus et medicine refrigerantes et quies et tranquillitas et pascitiva vite et sompnus; et cum curationis egritudinis frigide sit quod sit ex contrariis, videlicet calefacientibus, sicut aer calidus et cibi et potus et medicine calefacientes et motus et vigilie et alia accidentia anime. et unicuique duarum expositionum est modus similis. et ideo dixit quod aggregare duas expositiones simul. dixit sit quod ipse velit per causas egritudinis et causas medicationis simul. et quedam earum sunt que quibusdam ... dat causam in canone medicationis ...

declarat sillogistice

Sicut id est in modificans omne preter naturam, modificans vero secundum naturam, necesse est omne immodificatum ab immodificato secundum quantum admodificatur adduci. dicit.

Quod est quia cum sit necesse quod egrediens est ab inequali, et necesse quod est equale sit equale, oportet necessario quod res egrediens ab equalitate non redeat ad equalitatem nisi re alia egrediente ab equalitate et contraria illi. H.

dat intellectum et declarat in exemplo

Hec est demonstratio canonis communis in medicatione magnitudinis. et ideo omnis est excedens quod oportet ut sit causa medicationis longinqua ab equalitate equaliter, et sit unaquaque aliarum causarum earum declinans ad quantitatem. exemplum est egritudo frigida et longinqua ab equalitate sit gradus tertius. oportet ergo ut sit causa sanans causa calida et longinqua ab equalitate per gradum tertium.

exemplificat

Manifestum vero quod per virtutem non per apparitionem calefaciens et infrigidans et quecumque alia huiusmodi accipienda sunt. dico quod per virtutem quod essentialiter et proprie et ultimum est quod dicitur. per apparitionem vero quod per presentem sensum huiusmodi est videre, essentialiter vero non existens huius. quando vero oportet cognoscere eam in negotio de simplicibus farmaciis dicendum est. dicit.

removet

Et intendit quod non oportet ut existimetur aliquid quod calefaciat aut infrigidet aut faciat aliud exercitium quod est similiter illi ex operationibus nisi est virtute sua, non quod existimatur in eo quod apparet circa sensum suo quantitatem. et significo per sermonem meum quod res operatur virtute sua ut faciat illam operationem ... quod efficit illam est in virtute. et significo per sermonem meum quod existimatur circa ... quod efficit illud ... quod facit ut id quod in ... sentitur ... videatur quod faciat illam operationem et non est in virtute secundum quod putatur circa. et iam narravimus illud in eo ... medicinarum simplicium qualiter oportet ut sciantur iste res et experiantur. H.

Declaratio. Haec castigatio prohibet communiter. Prima utilitas illorum canonum est falsitatis operationis. ut de aqua calida et piper calefacere et dicimus quod ... utilitas. aliam enim aliquam medicinam que calida est sub aliquo nomine et postea fuit alia nominata illo nomine

.3. T. et sic fit permutatio nominum et falsitas per talem permutationem. et alia medicina fuit in aliquo nomine nominata. cadit a suo nomine et nominabitur alio nomine. et propter hoc medici experiri medicinas quibus utuntur ... assimilatio medicinarum in effigie. quod contingit in medicinis ... quod tamen possunt esse diverse virtutis propter loca sui ortus. quia una crescit in loco sicco aut inter plantas odoriferas. aut inter plantas fetidas et in loco humido.

posita in lectura.

Haec castigatio est iuvativa valde in capitulo ciborum et medicinarum quoniam quod est in multis et in earum est vehementis cooperture propter illud quod tradit de falsitate et permutatione nominum et assimilatione. putatur enim quod una earum sit virtutis et non est ergo utitur ex eis aliquis cognitionem non habens et non virtute non est expertus potest esse ut sit nocivum et perveniat ad nocumentum infirmi. quare bestiat medicus et non scit causam accidentis illud nocumentum et quod in medicinis est ut appareat aliena earum operatio particularis et estimetur quod operatio eius est per essentiam sicut calefactio aque fervide et infrigidatio piperis hora qua ponitur super corpus. G. ergo castigat te in hoc sermone ut non ergo iudicare ris per aliquam operationum virtutum ciborum et medicinarum donec scias illa et experiaris ipsam et scias ex ea substantiam et virtutem et scias que operationes eius essentiales et virtutis eius et operationes accidentales. et non ergo tuleris esse eius et quoniam sunt multe plante et species multe similes et diversificantur que ista propter aque et loca generationis earum et similiter dispositio in aliis. necesse est ergo medico ut experiatur illud quod invenit de istis rebus et sciat essentiam eius et experimento et sit contentus meo quod medicatur ille cuius experientia continuavit presentiam ipsius et sciat essentiam et virtutem eius et non consumat vitam suam in requisitione earum particularium enim earum sunt infinita. et propter hoc posuit G. in libro de medicinis simplicibus canones quibus scias hoc quod tibi sit presens ex eo quo indiges de eis medicinis et sit contentus eis et prohibet reliquas.

Adinventionum vero salubrium earum quorum quod est ad laetitiam ergo unde sunt salubres illa re vera est quod illorum quod est per apparitionem determinatur ab eo quod est per virtutem... A.

Oportet ut utamur in inventione earum facientium sanitatem et destructionem ergo unde ... scientia est et completa via et quod sit diminuta et re quod estimatur quod est per dispositionem propter narrationem et in ... re quod est in virtute sua per quod narratur. H.

Inventio earum facientium sanitatem et destructionem ergo unde est inventio ciborum et medicinarum conveniencium vel convenientium in illo. inventio ciborum et medicinarum est duabus viis. una earum est enunciatio in quibus considerandum est in eis sicut hoc quod est in libro G. de cibis et in libro G. ... in libro suo de medicinis simplicibus et potest esse ut cadat dubitatio in istis propter antiquitatem temporis in quo accidit ut permutentur medicine iste et cadant nomina quedam earum super quasdam. et propter hoc quo falsificatur ex oblivione hominum in multis ex eis et altera est experientia earum ... et est ut scias per eas virtutes earum et probes hoc experimento. Ergo certificabitur virtus rei in eis. et via qua experimentatur est hoc quod precepit G. in hoc sermone. et iam dicitur hoc in libro suo de simplicibus medicinis. et est .v. tractatus primi libri eius. et fecit te scire qualitate compositis earum que in medicinis compositis. et in .xviii. tractatu vel .vi. nominatur carthagenis. et .x. nominatur medicine composite. post hoc in libro a paciencia et duo tractatus in confectionibus et facit te cavere. G. in hoc castigatione aliquam de medicinis quibus estimatur inesse virtutes tales et tales. et non in se eis ille in modo potest esse ut insint eis virtutes quie ei quod estimatur in eis. et ita estimatio accidit aliquando quod enim ... in eis per virtutes accidentales contactui eis.

Ferunt enim f. s. de gratia ita dicit est quod medici ... et sunt utendum est medicinis que sunt ... dum per ... causa ... quod sunt tales se apparitionem. Ferunt enim ... loco adaucte ... oximel et sirupus acetosus ... cotidiana digerunt ... que sunt ... exalant que ... putredinis ... se occultaverunt.

quod facit estimari divisus ab eo quod est eis essencialiter. et nunc. G. ut non curet
cum medicina nisi debet cuius donec procedat eius cognicio cum experiencia cum indicatione et
ut recipiatur castigacio ... quod est ita oportet ut detur medicina ad hoc ut conferat
si autem non conferat oportet ut noceat. G. vero dicit. quod convenit tibi ut certificeris in medicina que
non noceat aliquo modorum. et iniquitas post hanc certificacionem ut sit nivativa.
et ipse hic non recipit secundum modum eorum qui processerunt ipsum in medicinis donec probavit
eas. et scripsit illud et est exceptus ex eis multis suo tempore et amplificavit antiquis illius ca
nones quibus exprimuntur et fecit scire veritate rei in universali eorum et operationis est cum
eis cum sit possibile ut permutentur nomina eorum et sumatur loco unius eorum alia et in multis est
quod perfectius sufficit in arte medicine famosus ex eis in regimine sua et probavit
eorum experiencia et expertus meliore ex eis. deinde facit curam in secundum modum
cum eo quod elegit. et presentat ei aliquis hominum ex eis medicinam cum experiencia processit
ei incipit cum experiencia sua si vero est excusacio exempla deinde curat cum ea. et
non est necessitas circa aliquam qui estimat mea quod est medicina nobilis incedens in suis
operacionibus comparibus ex medicinis quibus sunt virtutes conservantes virtutes
membrorum interiorum et exteriorum et unguntur ex eis. sicut medicine stiptice aroma
tice. et precipue quibus ex eis est virtus preservativa a virtutibus malis fraudulentis sicut est
virtus venenorum et que ex eis est sicut velocitas ... in operacione sua cum magis utile. G.

Quorum vero causa adeam quod adhuc fit ipsa eadem con
sideracione utendum et adhuc per quas invenimus cause egritudinum. auctor.

Et ut nunc invencionem causarum facientium sanitatem in corpore cum egritudo est in dispositione
quod fit cum via quam dixi. vel est via aliqua extrahuntur cause egritudinum. H.

Inuencio causarum facientium sanitatem in corpore cum egritudo est in dispositione quod fit
indiget duabus viis. una earum est via que curatur egritudo donec sanatur. et
hac enim via medicatur id quod accidit de egritudine in corpore. secunda via est cum qua deleantur
cause facientes egritudinem. et in eis est quod necessaria est in hac via sciencia causarum facientium egri
tudines donec caveantur et deleantur cum medicina solutiva aut permutativa
aut cum exercicio et quiete aut ieiunio aut flebotomia aut significetur ex illo quod necesse est ei.

Feruntur enim sicut contingat in humoribus putrefactionis. G.
factis accendi febrem deinde in talibus est alteracio et evacu
acio, alteracio quidem cessare faciens putredinem manentem
secundum, evacuacio vero totam accionem educens secundum. auctor.

Et nos exemplificabimus tibi exemplum in illo ut intelligas illud
pone quod quando humores putrefiant et generentur ex eis febres. dico quod quod
convenit tibi ut significetur ex illo quod necesse est tibi ut facias alteracionem evacua
cionem. alteracionem quidem ita ut facias quiescere putredinem. et secundum quod fuit ante putre

factio sit remanens materie. evacuationem vero quam evacuans subtraham que fuit ante putrefactionem tota. H.

Humor quando coartatur et non exspirat putrefit. et quando putrefit in inflammatione meo calitas extranea extra generatur febris. et febris est malitia complexionis calide et sicce. iam ergo apparet per hoc quod diximus quod putredo est causa efficiens febrem. et si vis ut ipsa dicatur cum continua die non est ei dominium in illo tempore est ita. tunc tu indiges rebus introducentibus. quarum duas dixit G. et tacet tertiam et post declarationem eius et quam sermo eius est multe indicationis sanitatis. duarum autem quas dixit una est mutatio humoris donec quiescat putredo. et ista mutatio est dare id quod adiuvat naturam super digestionem et uti medicinis digerentibus. digestio enim non est aliud nisi quod natura dominetur ei et vincat humorem malum quod ipse sit. et altera est evacuatio humoris putridi et extractio eius a corpore totaliter. tertia autem quam tacuit G. est cura febris ipsius. nam inquantum est malitia complexionis calide et sicce indiget eo quod infrigidat et humectat et plurimum quod infrigidat et prohibet digestionem preter quod in minus calidis et siccis. scilicet colera citrina sola. G.

Et tertia quidem species alterationis digestio est quam a quibusdam causis facere scientes in illis si habeamus iam cognitionem ita salubrium causarum. Alia.

Et species mutationis quam narravimus est digestio. ergo ex eis et similibus ex quibus est possibile ut sit digestio adipiscimur scilicet causam facientium sanitatem ex hoc modo. H.

Vult quod quando apud nos est scientia causarum digerentium invenimus chimum prohibentem putrefactionem. et quando prohibemus putrefactionem non generatur ab ea febris. causarum autem digerentium alie sunt cibi et potus, alie sunt medicine, alie sunt exercitium. cibi quidem et potus quorum sunt exercitia ex quibus generatur chimus laudabilis et qualitates eorum equales. medicine vero sunt sicut calidum spica cinamomum piper albi. 2.2. macis piper. exercitium vero est sicut fricatio equalis motus equalis balneatio. et sermo absoluto si humor grossus est indiget eo quod subtiliet eum. si est viscosus indiget eo quod abscindat ipsum. et si est calidus indiget eo quod infrigidat ipsum. et econverso. quod est quando intensio indigentie est ut preter humorem ita quod possibile sit ut non incidat eum et dominetur super ipsum. G.

Evacuationes vero per flebotomiam et per urinas et per clistere et per resudationes que fiunt in cute sunt. amplius vero per scarificationem et derivationem ad alia. hoc est genus sanguisugarum mouere et emorroydas aperire et per nares et per palatum purgare. Alia.

Evacuatio autem per flebotomiam venarum et per clistere et per urinam et per resudationem excitare et per attractionem ad loca aliqua et permutationem ad loca propinqua. et in gradum nisi genere provocatio menstruorum et apertio orificiorum venarum que sunt in ano et

uulua et mundificatio que fit per nares et pallatum. H.

Post quam narrauit causas digestionis. incipit causas euacuationis intestinorum huius (ho)ris. chymus .n. non putrefit donec prohibetur eius exspiratio. et non prohibetur eius respiratio donec multiplicatur. et non tolleratur nisi uirtus et cessat a regimine eius. et quando cessat ab eius regimine putrefit. et causa quare intestinorum est per euacuationem. quoniam quando exchymus est et cum addunt omnis ipsi donec impinguatur uene et uasa tunc cura eius est per flomiam. quod si non est possibile per horam presentem et etatem tunc puero sit. et quanto uetustiores sunt imprudentiores calamitas est magis utile. et quando contra quia solus tamen additur oportet ut euacuetur per medicinam que approximet ei cum attractione cum clisteri. aut exchymus ipse per prouocationem urine aut per resolutionem accute aut per attractionem ad loca quia. et residuum sermonis eius est intellectum. et apparet in eo est usus medicinarum solutiuarum. nos .n. quando euacuamus chymum quod remanet crudo expirat. quando uirtus tolleratur illud quod remanet exchymo et incipit regere ipsum. quod si febris incipit ante illud tempus dicens ypocras est cauendum ab euacuatione huius ris an digestio non sit furiosus. et .G. declarat illud esse per duos modos quorum unus est debilitas uirtutis et cessatio eius a regimine. cum igitur bibitur in hoc dispositione medicina dissolutiua non sequitur nocumentum eius. et secundus modus est quod plures medicine solutiue calide et sicce. quare additur in inflamatione caliditas febris. et non accidit illud quando digeritur humor. non .n. per se ipsum et regit medicinam solutiuam et exhibit humorem malum tempore. cum igitur tu cogis euacuare chymum in principio egritudinis ut alleuietur residuum eius sed non et facilis fiat eius digestio tunc conuenit tibi ut utaris ex medicinis eius cum est uirtus in permutatione complexionis male et leuificationis non ut minuatur per primum exitum egritudinis et per id minuatur ex humore per flomiam uenarum et pertineat leue quod exhibit humores superfluos. et per prouocationem urine et resolutionem accute in sudore et medicinis resolutiuis. et quando humor necesse declinat ad membrum nobile tunc ipse ab eo aut permuta eum ex cursu ad aliud. et secundum hunc modum sunt minores eorum que narrauit. G. uinculum non conuenit tibi ut euacues cum attractione forti non in flomia sola. ipsa namque euacuat euacuatione fortiori ex uenis. et minus est quando usus flomie est iuuatiuus quando cum egritudinis est in uenas .s. ut sit in corpore dispositio que nominatur repletio et etas et uirtus et hora adiuuet. et ypocras quoniam iam dedit signum esse in euacuatione. et est ut insurgimus inueniat eius leuitate aut sit tollerans ea cum facilitate. item euacuatio per mundificationem fit narium aut per emunctionem et per sternutationem et per palatum fit per excreationem et per gargarismum et per collucionem oris. cum igitur digeritur humor euacuandus est cum medicinis fortibus. G.

Scientes igitur tempus et uias et uirtutes quibus in tempore et qualitate et quantitate et modo usus oblationis euacuationis fit. &c.

Et quando exhibemus in hoc capitulo rationes quibus fit euacuatio demonstrauit in tempore eius in hora in qua conuenit et cum quantitate que necessaria est et uia usus adiuuante iam tunc exhibemus causas sanitatis in hoc capitulo. H.

Docuit nos in hoc sermone. G. quod necessarie sunt in euacuatione humoris

multi. iiii^or. contradictiones. Una earum est species medicinarum quibus ille humor evacu-
atur. et oportet ut eligatur excessus id quod convenit. Et secunda est hora in qua oportet ut detur me-
dicine, aut in qua evacuetur corpus. Sicut ut evacuetur corpus aut non evacuetur aut
(super digestionem evacuari)
in horis paroxismorum et rebus lenibus aut post digestionem et medicinis fortibus.
Et tercia est quantitas quam oportet evacuare ex humore post digestionem. Et quarta est pars in qua eva-
cuationis. H. n. pars fit divisa. quoniam si humor est declinans ad ventrem tunc oportet ut eius
eius evacuatio sit per vomitum. Et si est declinans ad intestina tunc oportet ut eius eva-
cuatio fiat aut per clisterem aut per id quod facit fluxibilitatem egestionis et emittit ipsam.
Et si est declinans ad partem epatis et venarum tunc oportet ut fiat evacuatio eius per provoca-
tionem urine. Et si fuerit declinans ad cutem tunc per resolutionem. Et si fuerit declinans
ad pectus tunc per id quod facit fluxibile sputum. Et si est declinans ad caput tunc per na-
res et palatum. Et si est in venis tunc per flobotomiam. Et secundum hanc similitudinem in unoquoque. Et ergo
complevimus has contradictiones iiii^or. iam exposuisti earum sanitatis in capitulo evacuatio-
nis. Et quando tu facis comparationem eius per illud quod mutat putredinem et adiuvat super
(scilicet quando digeris et evacuas)
digestionem complens causas quibus prohibetur sanitas febris sequens putredinem humoris. G.

Secundum hanc partem artis invenimus salubria. Et scripta
est omnium inventionum interpretatione preteritarum negociorum. Secundum eundem
(distemperantiis scilicet frigidis humidis et siccis)
modum et malus quod est in eis distemperantiis. Ali.

Etiam loquuti sumus inventionem harum causarum omnium in libro de ingenio sanitatis. Et
secundum hanc similitudinem inveniunt cause sanitatis in membris officialibus in complexione mala. H.
Significat quod distemperantie imaginis species malicie complexionis dextris officialibus aliis. Quarum
una est complexio frigida. secunda complexio humida. tercia complexio sicca per distemperantiam calidam
(vel siccae)
facientium eas sicut distemperantie malicia complexionis calefacit et est putrida per distemperantiam calidam et est putrida.

Unum commune habentes preceptum efficientem (scilicet) imaginis
earum causarum oportet abstinencie prius. Deinde sic venire ad eam di-
(scilicet curatio per causas salubres)
stemperantiam que facta est ex illa egritudine salubrium causarum inventionum fac-
tivos. Ali. Et intendimus in eis inventionum unam communem. Et est ut
auferamus in primis tum ea causarum deinde provenimus
ex egritudine que facta est ab ea. H.
Quando causa in omni egritudine est ista. Et est si est eius causa remanens intendimus in pri-
mis ad auferendum causam eius deinde redimus ad illud quod impressit illa causa ex e-
gritudine et auferamus. Et si non est causa remanens in corpore intendimus primum ad ipsam egritudine
et auferamus ipsam. Et hoc quod non est ipse in membris quas supra posuimus tum. G.

Secundum compositas distemperantias ex simplicibus compo-
(ita quod simplicia ducunt nos in significationem compositarum)

venit tunc nos ad artem evacuativam quod de terre(?) scilicet in de ingenio sanitatis.

postquam docuit curam in distemperantia calida. hic expedit de aliis distemperantiis ut frigida humida et sicca. de quarum parte ferunt .iii. et simplices ut dividit in has tres partes.

dat intellegi ultime litterae

dat canonem communem ad curam omnibus distemperantiis.

de fiest remanens. quam in effectivis distemperantiis non remanente. ut quod fuit post se per quod caret sibi hoc effective

postquam de causis curativis corrigitur(?) simplicium lapsui. hic de curativis compositarum lapsui. et ponit canonem ut om ob servandum in reducte omnibus distemperantiis composite

ad omnes disc[ra]sie co[m]posite.

ostendit salubria precepta / et h[ec] nob[is] h[abe]ntib[us] p[ro]ficua

le magisterium discrasie ad illam conveniens medicame[n]

invenire. · Au[ctor]. **C**omplexionis a[utem] composite male co[m]po[sitio] e[st] ex viis

simplicib[us] · et signa[n]t[ur] t[ame]n cause facientes sa

nitate[m]. et ve fit intent[io] ad q[ua]m intendit in h[oc] capitulo ut ponas q[ua]ntitate[m] vel

e[ss]e q[ue] intendit sanitas e[st] q[ua]ntitate complexionis male q[ue] curas e[ss]e ea. · **G.**

enumerat co[m]p[lexion]es — **C**omplexio mala simplex e[st] una q[ua]litas · ut[puta] s[cilicet] calida · frigida · humida · sicca

et complexio mala composita e[st] una quatuor · s[cilicet] calida et sicca · calida et humida · frigida et

exponit lit. — sicca · frigida et humida / e[st] g[ra]d[us] accidit aliq[ua]s eg[ritudi]num malicie complexionis considerare si e[st] simp[lex]

et si e[st] indiscreta ut fiat cura eam p[er] defectu[m] cause facientis ea[m] p[ro]p[ter] q[uod] intel

lexisti ab eo · et si ita fuerit e[st] defectus cau[sarum] eius et cura ea[m] p[er] oppositu[m] ip[s]ius · et si e[st] composi

ta signa[n]t[ur] t[ame]n res ex quib[us] e[st] res composita i[d est] q[uod] facias in ea a[utem] indirecte cause

facientis ea[m] q[ua]m p[rese]ns e[st] a[utem] resistencia eg[ritud]inis ip[s]i[us] et eo q[uod] e[st] ei oppositu[m] · calida g[ra]

et sicca complexio curatur p[er] frigidu[m] et humidu[m] · et s[ecundu]m hanc similitudinem e[st] intencio[n]is eam · et po

nam quantitas q[ua]m eius equalis q[ua]ntitati eius · et · G · declarat i[d est] e[st] exemplo et d[icit] · **G.**

· q[uod] · si sit n[atur]a · viii · g[ra]dus · solo exempla ponit no[n] q[uod] ... sic in q[ui]b[us] g[ra]du[s] sunt maiores · qu[ia] g[ra]d[us] v[er]o res e[st] imp[ossibile] maiores · x · g[ra]d[us] quo · x · viiis lapsu.

exponit dicta in exemplo. — **V**elud si ita accidat si · x · q[uod] iuvis s[ecundu]m calidus ex

cedat as ab eo q[uod] s[ecundu]m viii · vii · no[n] s[ecundu]m siccius o[portet] e[ss]e salu

bre eius in talib[us] dispositionib[us] frigidiore[m] q[uam] · x · iuvis · vii ·

no[n] humore. · Au[ctor]. **E**xemplu[m] aut[em] illi[us] e[st] ut ponas q[uod] ad

membrum intente[m] complexio sua sit et decli

nat ad caliditate[m] · x · g[ra]dib[us] et ad siccitate[m] · vii · o[portet] g[ra]do ut sint in ea sanative h[oc]

membru[m] ex frigiditate · x · g[ra]dus et in ea ex humiditate · vii ·

mox q[uestione]m et solvit — **Q**uerit[ur] hic · q[uia] d[icit] · G · x · g[ra]dib[us] et · vii · g[ra]dib[us] · e[st] g[ra]dus o[mn]es sunt

quatuor s[ecundu]m q[uod] ipse ponit eos in lib[ro] de simplici medicina / h[uius] no[n] q[ue]

ni[s] s[unt] due responsiones. una ea[rum] e[st] q[uod] h[oc] exemplu[m] n[on] e[st] veru[m]. et altera e[st] q[uod] v

nu[m]q[uo]d[que] hor[um] g[ra]duu[m] quatuor dividit[ur] in tres partes p[ri]ma[m] et s[ecund]am et t[er]cia[m] · g[ra]

quatuor g[ra]d[us] s[unt] · xii · partes. · G · g[ra]do enunciat h[oc] · x · g[ra]d[us] · volens p[er] p[ri]ma parte

g[ra]dus q[ua]rti / et · vii · g[ra]d[us] / volens maiorem p[ri]ma[m] t[er]cii · g[ra]d[us]. · **G.**

ne[...] ad exemplum — **S**i igitur ipsi parti pacienti adducas hui[us] medica

mentum intentu[m] ut fruus et huius inquire manifestatio

procedit. · · Au[ctor]. **E**t si medicina occurrerit ipsi in b[ono] ni[si] e[st] eg[ritu]d[in]o

te o[portet] ut sit e[st] ea ex frigiditate et humiditate p[er] q[ua]ntitate[m] cale

q[ue] significa[n]t ip[s]a eg[ritu]d[in]o. **G.** **E**g[ritu]d[in]o in h[oc] t[er]mi[n]o e[st] malicia complexionis calete sic. · **G.**

ponit canonem correctivos curatus. — **I**n p[ro]fundo no[n] posita q[uod] partes parte considerare o[portet]

decimus
3·G·

in imo est venit ad membrum sit proportionale membro patienti. et non debet dari medicina que tantum virtute in qua non possit deperdi. ut in materia quantitate que distantia. sed id quod debet deperdi in via.

huius efficitur salubris ut non contingat ex solutione f ui a. a. t.

Et si membrum in quo est egritudo est longinquum, sentiens in profundo, tunc oportet ut ungemento membrum ut sit in ea similitudine ipsum sed frigiditas virtutis aliquid et quod fiat securitas ne debilitetur virtus eius multa antequam perveniat ad membrum in quo est egritudo. H.

Talis ergo ut consideres quantitate longinquitatis sit membri infirmi. et estimas secundum quantitatem quod necessarium est ut addatur mixture medicine eius donec perveniat ad membrum et remaneat in ea virtus equalis virtuti egritudinis. quia est quod medicine virtus minuitur et debilitatur multa. et propter hoc necesse est ut addatur mixture eius secundum quantitatem eius quod minuitur circa multa. G.

Si igitur calidius est oportet moderato non tanto solum sit [.i. sit in mensura caliditatis membri] calidius quanto indiget passio sed secundum modum apponatur ipsius positionis necessario advenientis. a. t. [.i. sed advenit]

Et si membrum est longinquum et indiget ut fiat ei calefactio similitudine ipsum calidior equali tunc non oportet ut sit caliditas eius quantitate qua indiget egritudo tantum sed oportet ut addatur mixture eius secundum quod est quod necessarium est ex addicione medicine propter loci longinquitatem loci membri. H. [loci et membri]

Egritudo membri enim cum est egritudo frigida et ponamus quod est in renibus et frigida in egritudine. et medicina quam bibet perveniat ad renes postquam transit per os. deinde per ysophagum. postea per ventrem. deinde per intestinum ieiunum et per vias epatis que nominantur meseraice et per epar et per venam concavam. nam quod caliditas eius minuitur in his viis duobus gradibus. oportet igitur ut sit caliditas eius intensa per iiii gradus. G.

Si vero frigidus non simpliciter oportet tamen facere illud frigidius sed [debet esse modicus quam passio] [.i. secundum medicinam] non considerare prius. si non panchimeres est non perveniet [.i. grossas substantias et obtusas] et usque ad profundum membri. quantum vero alii operantur spissitatem [.i. salia et epatici et talis medicina .s. panchimeres] reddendo superficiem. si vero leptomeres sit possibile est pervenire [.i. subtilis substantie] usque ad profundum primum. a. t.

Et si indiget membrum ut ei fiat similitudine ipsum sit frigidior equali tunc non oportet ut intendatur adhuc ut sit frigior propter illam quantitatem tantum. sed oportet ut consideretur in primis in substantia eius. nam si est grossa non est possibile ut attingat in profundo usque ad spacium longinquum. verum intentio est efficit quantum illius prohibet quod constringit superficiem corporis. si autem ista sit subtilis iam tunc possibile est ut attingat et perveniat ad profundum usque ad spacium longinquum. H.

Postquam docuit ipse quod in medicinis calidis oportet ut addatur de caliditate propter quantitatem quod perveniat ad membrum et remaneat in eo quod sit equale frigiditati

ponit causam huius in spatio ad quod non compositiones frigidas

dat intellectum et declarat per exemplum.

hic docet facere ut calide compositiones dat secundum documenta

dat intellectum et continuat

eius et in medicinis frigidis ut est portulaca. dicit. tunc dedit in medicinis frigidis hunc canonem. et est ut consideres substantiam earum. substantia .i. non grossa non penetrat nec stringitur. sed multociens inspissat in primis membris cum occurrit et coartat caliditatem intus. quare duplex in egritudine et addatur in quantitate eius. fit ergo plus quam fuit medicina calida egritudinis. substantia vero subtilis portulaca est ut stringatur et veniat in profundum usque ad spatium longinquum. Exemplum est ut sit in epate egritudo et exmalicia complexionis calide in secundo gradu et oportet ut emplastrum epar emplastro infrigidante. quod si substantia medicine infrigidantis quae fit emplastrum fuit grossa inspissat cutem et coartat caliditatem intus. quare inflamatur epar per emplastrum. si autem substantia medicine est subtilis portulaca est ut stringatur et in lacertis penetrat usque quo perveniat intus eius ad epar et resistit egritudini eius. et oportet ut addas infrigidare et subtiliare ipsius tamen quod non debilitetur virtus eius. unde

sup. debes considerare substantias panchi. et lepto. studiis .i. studes in humectantibus medicis

Ita vero et in humectantibus et desiccantibus studiis et panchimeres et leptomeres substantie considerande sunt. Etc.

Et per hanc similitudinem oportet ut tu consideres in rebus humectantibus et exsiccantibus in grossitudine substantie earum et subtilitate. H.

Per hoc exemplum intelligit canonem medicinarum calefacientium et canonem medicinarum infrigidantium. sed considera quod earum est portulaca ut stringatur et penetret. et eligas eam scilicet illam que non stringitur et non penetrat. et in mensura unaquaque earum earum per quod perveniat ad membrum infirmum et cum ea sit intus resistens egritudini et in his mensuris est necessarium ut experiaris medicinas et scias proprietates et experimentum que traditur scientia earum et quantitates grossitudinis et subtilitatis substantiarum earum. G.

q. d. post pacientis loci fieri regnoscere cum salubris per modum dictum

.i. fiat in ventre.

Ex parte quoque pacientis loci manifestatio invenitur

.i. per modum qui dictus est.

salubre ut dictum est nunc. Etc. Necnon (?) per hanc similitudinem significatur exloco membri tractatus [illegible]. H.

Vult quod loca membrorum significent quantitatem medicine et quod occurrit. H.

uias egritudinis eius autem per semitam medicine que bibitur aut per semitam capitis

.i. purgatur intestino inferiori quod est siringa. quod deopilat et expedit feram urgente

purgium. aut clisteris aut siringe. G.

mb. — associat — mbra — .i. vias per quas fluit materia ad alia membra.

Explasmacionem vero et partem que fluxus sensibiles

.i. nobilia.

habet consuetos ad aliud aliud autem nullum habet namque ad principalia

ne materia fluat ad ea ab aliis signobilibus

qui feruntur fluxus adiutemus. provocabimus

fluxus eos

vero eos ad non principaliora. Etc.

Ex parte autem quod communicitate

eius ad id quod scilicet ad ipsum tunc autem est ei meatus sensibilis aptus ad membrum aliud aut non est ei meatus in quo erunt superfluitates eius ad membrum quod scilicet nobilius eo prohibemus illas [illegible] quod est. quod si in membro est meatus atque superfluitates esse ad illa membra. et quod in membris scilicet meatus in quibus erunt superfluitates

exemplificat

ponit hic canonem dicens ... humida et sicca.

recapitulat

posuit canonem rectificatores superiores sicut superiores sicut hic ponit expositionem membra et associationem alii membri.

— de causis — Ho ad evidenciam eius quod dictum est de plantis. quod causa in mari quod in femina quamdiu durat vel vivit planta vel eius
gravida est mea. et ideo quod pp est sibi p(rese)ns in cui ...gitur p(er) regulare
3. G.
sua de p dita.

eius ad membrum quod fuit ulterius eo tunc stimulabimus illas superfluitates ut exeant ad illa membra.

Iste est casus alius in medicatione sup(er)ius exp(re)ssa membrorum et incontrarie — H. ·exponit lit(tera)m quod dimittit ·G· quod omisit· dixit
eorum est p(ar)te exponit G. et dimittit p(ar)te eius. Dicit quod deco explanat
est. quod si membrum est meatus ap(er)tus ad quoddam membrum coniacencia ei consideramus tunc quod si membrum ad
quod est ap(er)tus est nobilius et tunc prohibemus superfluitates exire ad ipsum. et si est inferius sti-
mulamus eas ut exeant ad ipsum. quod autem dimisit deus mittere explanandum est. quod si non est — ·G· quod obmisit ·G· dicit
ei meatus ap(er)tus inquam p(er)venit medicina ad ipsum ingeniemur ad hoc ut p(er)veniat
medicina in illo meatu ad membrum. sic facimus cum capud p(ur)gamus et in vesica cum
potu et in vesica cum ziringia et in intestinis cum clisteri. G.

Manifestum vero quoniam facientium causam discessiam per — ·s· eius quod est cum — recapitular
evacuationem est sanatio. ipsarum enim discessiarum abscisio

sanatio est. — ·s· stillarum que fuit sine in.
At mirum est quod medicatio p(er) evacuationem non est non causam
facientium conplexionum mala. ipsa vero conplexio mala
non medicatur nisi p(er)mutacione. H.

Hec est conclusio eius quod precessit in cura malicie conplexionis. malicia enim conplexionis
nisi quoniam est cum in et est causa eius. et intendimus ad evacuationem illius materie que facit
conplexionem malam. et quoniam est malicia conplexionis sine materia et intendimus ad hoc ut permutemus
eam cum eo quod est ei contrarium tantum. hoc est ultimum quod dedit ex canonibus in cura egritudinum
universorum generis. et est genus nominatum malicia conplexionis. G. — de solucione continuitatis in carnosa parte
·G· ·in· eo mega ·G· de ista cura non est nisi cura rusticana sicut hic s. quod debet unire.

Soluta vero continuitate curationis que intenditur uni- — solucionis docuit curare egritudines cum materia vel sine materia. hic agit de causis curare unius in morbis communibus ut in solucione continuitatis. et quod in gali(eno) in ip(s)a parte. i. procedit autem sic quod p(rimo) facit quod dictum est quod declarat ubi possibiles hec si fi. s. unione continuitatis in organicis
gata enim consolidare non habet membrum de se gradus et species. que possunt regenerari. consima non habet om(n)es partes.

tas est. In organicis vero partibus impossibile est. In omiome- — unicos si
ris vero non omnino est impossibile. sed in quibusdam possibile ut in car- — membris

nosis conglutinatio sanatio est. — cura — in nervis autem non est possibile quod stant continue partes
Conti-
nuitas

enim quam decepimus tunc invenitur in medicatione eius est continuitas et non est possibile
ut sit in membris officialibus. in membris vero similium partium non est impossibile. sed hoc. sed possibile est
in quibusdam eorum. et exemplum est quod in membris carnosis sanatio huius egritudinis est conglutinatio.

Non est possibile ut continuetur id quod disruptum ex membris officialibus — H. · dat causam dicti in ipsa parte lit. p(ri)ma causa
nisi quoniam ipsa sunt conposita ex membris similium partium. disrumpuntur ergo in eis membra
divisarum spe(cie)rum. quarum unumquodque indiget medicinis que sunt alie a medicinis quibus in-
diget aliud. et multa istorum membrorum similium partium impossibile consolidari. et sunt illa quorum generatio — 2a causa
est ex spermate sicut os et nervus. unde possibile est ut continuetur p(ar)te aliquorum que continuat quoddam adu-
natur quedam p(ar)tes earum cum quibusdam. sic est aldebulduch id est porrus. membra autem car- — sacrosydes
nosa possibile est ut continuentur. quoniam generatio eorum est a sanguine et sanguis est in mundo
est remanens in corde. Et exsurgit hic questio. que sit quod in lite explanatis que — et continuis — mox questio
fit quod ex eis abscinditur ramus nascitur loco eius alius ramus. et in multis ex a-
nimalibus que abscinditur ab eis membrum ad nascitur membrum loco eius. sic caude ser-

procedit. Secundo quod in solutione contraria medicus reformo vel quibus ad continuare sufficiat ligatio et unctio propria. quia non faceret residuum. in vulneribus vero magnis oportet si plura. et in illis sunt ubi est deperditio carnis. ut in ulceribus.

videlicet religatio debet fieri in modo decenti ne panno duro et compressio non admittat inter labia vulneris. ut fit in debilis minuta vulnera consuture. videlicet acubus. sed modum melius facientes acubus fila colligant. et adhuc quidam modum sunt apponunt album ovi ipsi vulneri consutis. ne sanies vel generetur. sed hoc forsitan est ne cicatrix sane et magis lucida. et consuetudini generali cura. et adhibenda est similiter in locis carnosis. si vero sit in locis nervosis et arteriosis. adhibeatur cura moderata ne fiat fluxus humorum per venas et arterias et trahatur sanies.

excusat se a cura contra dolis diligentia.

solvit et probat prima obiectio.

solvit vero ad aliam obiectionem in parte.

tangit aliam causam propter quid quidam videntur regenerari et quidam non.

addit causam de quibus dubitari contra ...

pente et stellionis. in homine vero et quod possibile est ex aliis non est possibile eius. Expectatio autem de hac quae est physica et non est lucrum in expectatione circa medicos nec malicia curationis in membris nec in aliquo regeneratione similiter et nos abreviamus sermonem de ea ut non desideret aliquis scientiam illius. dico ergo quod plante in fecla ... et radices eius ... circa se extrahuntur ... quod autem in animalibus sunt membra ... duas causas. una earum est quod illa membra sunt superflua quibus non fecit ea bona sicut caude. et hoc superfluitas est ex superfluitate nutrimenti eorum et non est ex membris eius radicalium sed sicut dixit sunt in pennis et pilis et cornibus et ungulis. quando generatio eorum est sed in ... accidit sicut dixit G. in libro. et quedam eorum generantur ex superfluitatibus quae aggregantur in corpore eius et generantur et crescit in eis calitas separata exiens a calitate corporis et generantur ex eis non membra in loco quae ceciderunt sicut accidit ut nascantur dentes senibus qui sunt in fine et denigrantur pili eorum. cervibus autem hominum et aliorum complexorum sunt quorum generatio est ex sperma. et quando ista disrumpuntur non est possibile eorum redditio. propter vero necessitatem membra post siccitatem eorum. propterea quod sperma ex quo generata fuerunt finitum est totum in eis et non remansit ex eo aliquid. et venis sunt quorum generatio est ex sanguine. cum ergo ista disrumpuntur possibile est eorum redditio propter nutrimentum. membra ex quibus generantur redditio autem dentium infancium post casum in nativitate est. quia membra ex quibus generantur dentes primi est superflua debilis. generantur ergo ex ea in primis dentes debiles. cum confortatur natura expellit eos et proicit eos et facit nasci alios qui sunt meliores eis. G.

vel conglutinatio. videlicet in osse tamen dicitur consolidatio. in carne vero conglutinatio.

Non differt vero si consolidationum nomines. Avicenna.

Et non est differentia inter hoc ut dicatur conglutinatio aut consolidatio. H.

Ista duo nomina sunt synonima et significant continuitatem eius quod disruptum est. G.

quando vero est proprium non possit sufficienter fieri ... partes ... sibi invicem.

unionem vel consolidationem

Precedit autem eam quando magnum fuerit magnum vulnus adductio distantium particularum ex plasmatione existentis generis. Avicenna.

id est quod reducantur ad formam ad quam prius ... quod reducantur ad eam figuram quam prius habuit

Et est ante consolidationem quando vulnus magnum est aggregatio partium quae disrupte sunt et est id ex genere equationis forme. H.

Scilicet autem quod consolidatio membrorum separatorum indiget vulneris quando est magnum ut aggregentur partes eius disrupte in primis et equentur sicut figura sua prima et hoc est in capitulo equationis figure membri et est ex genere curationis equationis forme. G.

id est subducta tenens

Ut vero ea fiat permanens religatio conducens distantia et consuture utiles sunt ad hoc. Avicenna.

sutura sit ut quibuslibet punctis habeat nodum suum ut ne uno rupto alii rumpantur. ut ... ex panno duplicato ne partes recedant. et quando est vulnus magnum vel ... ponantur plumaceoli ut desuper ... distare a puncto per digitum ut dicit.

Et ut firmiter ille partes sunt aggregationem indigent ligamento quod coniungat partes disruptas ut plumaceolis duplicatis. quorum figura et situs exigunt illud et suturis. H.

Ligamento quidem indiget ut conservet figuram earum sicut quod aggregate sunt et plumaceolis duplicatis ut sit possibile ut impellant partes disrup-

tas et stringant eas ut per eas sit loco ligamenti conservare partes quas aggregasti suturis vero ut rete meare partes ad invicem. G.

Conglutinat quidem distantia et ea que ex principio unita in continuitatem reddit. Instrumentum vero operis primum quidem ut dictum est conducere in idipsum distantia. Secundum vero servare in quo conducta sunt. Tertium ut nichil incidat inter labia. Quartum ipsarum partium substantiam sanam conservare. Commentum.

Hic non dicit quod est quod conglutinat partes que sunt disrupte et reducit eas ad id quod fuerunt ex continuatione. Operatio autem quam efficit medicina quoniam est sic dixi ut aggregentur partes que disrupte sunt et complicentur eas ad invicem. Et alia est que conservat scilicet ea congregationem earum. Et tertia est ut caveat ne cadat inter labia vulneris aliquid. Et quarta est ut conservet substantiam membri sub sanitate sua. H.

Vult per hec verba regere corpus. Et ars medicine non recipit in operationibus suis nisi hanc virtutem. Et servit ei medicina ita ut preparet medicinas et causas quibus efficit operationes suas intentas. Et melior operatio medicine est que surgit cum ministratione sua secundum quod oportet. Et G. nuntiat hic in curatione solutionis continuitatis simplicis secundum intentionem IIII canones. Quorum unus est aggregatio partium que disrupte sunt et complicatio earum ad invicem donec figure earum similes sint figure earum illi. Et hoc quidem fit cum tensione et extensione. Et secundus est quod conservat figuram quam consequitur et equat inter donec remaneat secundum aggregationem suam. Et hoc fit cum sutura et per plumaceolis duplicatis et ligamento. Et tertius est ne cadat inter labia vulneris aliquid prohibens ut contineret eam ne disrupta ad invicem. Et quartus est ut conservet substantiam membri sub sanitate sua. Sed conservet complexio eius illis cum medicinis et cibis quarum complexio complexioni eius est similis et addatur secundum eam parum in exsiccatione. G.

Primum vero et secundum opus quo aliquis faciat dictum est. Tertium vero in conducendo quod distantia fiet si nichil intrinsecus incidere permittamus. Sicut plurimum quidem pilus et oleum aut huiusmodi tale aliud in medio constituta conglutinationem prohibeat eorum invicem. Inspectio vero tertii per effusionem tertie in tectionis custodia est. Ad effluxionem vero ipsam ex divisione et ordinata divisione et figura apta accedendum est.

Sana vero postquam sana fuerit per medicamina siccativa

Hec quidem cura est solutionis continuitatis in carnosa parte facte eius per se ipsam solius. Commentum.

Et iam ostendi quomodo operatio prima et secunda fiat. Operatio autem tertia fit in hora in qua aggregantur partes disrupte, que si dimittuntur ut cadat inter eas aliquid de extraneis, quod est quia quando cadit inter quod est inter partes disruptas de quibus vis ut consolides eas pulvis aut oleum aut aliquid de exhalationibus (vel humiditatibus) et prohibet illas partes continuari et consolidari. Inter quod autem quod est post continuationem est hec intentio tertia est quando ingeniatur vulneratus ut quod aggregatur inter eum currat exemplificationi et oportet ut sit aut per additionem in apertione orificii vulneris donec amplificetur aut ita ut ponatur vulneris orificium in inferius et figura quiescente aut adeo. Sana vero membra conservat per sanitatem suam et medicinis que exsiccant exsiccatione equali. Hec est igitur solutionis continuitatis cura que est in membro carnoso. Deinde est sola non tantum ea adhuc.

Iste sermo intelligitur. Et illud quod est exeo indiget expositione. Que est vulnus magnum et conservat medicus in hora in qua fit ipsum et sustentat ipsum et ligat illud et cavet ne cadat inter quod est inter partes eius aliquid et prohibet aggregationem earum. Quoniam igitur generatur inter vulnus et sordicies que indiget ut fiat eius orificium ex quo exeat totum quod aggregatur inter eo ex veneno et sordicie. Et hoc orificium aut inferius sit aptum donec exeat id quod aggregatur inter eo. Quod est quia dimittitur ex labiis vulneris quod fiat orificium ut exeat ex eo et egrediatur quod aggregatur inter eo ex illo. Aut ut sit orificium vulneris superius et figuretur membrum figura que facit orificium vulneris inferius donec currat ex eo quod aggregatur in ipso. Et per sermonem suum scilicet sana membra conservat per sanitatem suam et medicinis que exsiccant exsiccatione equali vult illum locum vulneris ex illo membro. Et oportet ut sit medicine exsiccantis complexionis equalis complexioni membri et addatur super ea in exsiccatione propter quantitatem principium gradus primi ex gradu exsiccationis. Quod si membrum fuerit siccum magis tunc oportet ut sit medicina exsiccans magis. Et per sermonem suum et hec cura solutionis continuitatis que est in membro carnoso. Deinde est sola et non est cum ea aliud vult ut vulnus sit simplex scilicet non perierit ex membro aliquid plus quam solutio continuitatis tantum. Si autem perierit caro aut aliud componitur ulcus et indigemus intentionibus aliis quas omnes dicam inter eo quod futurum est. Textus.

Si vero alicui alterius egritudinis misceantur plures precepto interentes quod omnis compositionum doctrinis de incepimus dicemus. Commentum.

Cum igitur componitur cum alia egritudine sermo intendens plures que significat curationem eius et dicam eas inter eo quod dicam post quam dicemus egritudines compositas. Textus.

Dico igitur quod quando vulnus est simplex et est id in quo disrumpuntur partes carnis tantum et quando est compositum et est compositio eius multa et diversa. Quod est quia quando perierit ex carne aliquid aut accidit cum eo fractura in osse aut incidatur nervus aut contusio

ar. ad. et quae componuntur ex duabus harum rerum aut ex tribus aut ex quatuor. et premittit quod docebit curationes eius dando canones qui componuntur. G.

In presenti vero ad reliquas intentiones solutionis continuitatis venientes dicimus. Av. Nunc autem veniamus ad sermonem de reliquis speciebus solutionis continuitatis. H.

Vult ut doceat in primis canones solutionis continuitatis cum [illegible] quae est simplex, nunc est cum ea. ad donec quod cessavit ab eo redeat et ostendat canones curationis solutionis continuitatis simplicis singularis in carne. et ipse consequitur illa cum curatione solutionis continuitatis ossis et dicit. G.

de fractura ossis.

Fractura igitur est quae in osse solutio continuitatis insanabilis vero quantum in prima consolidatione. iuxta secundam vero quendam modum curabilis quodam modo fit. prima igitur consolidatio est consolidatio impotens propter duritiem partis sive[?]. secunda vero ligatio contingens sive per porum ligantem in circuitu fracture. Av.

Dico igitur quod fractura est solutio continuitatis ossis et non sanatur per viam intentionis prime sed sanatur per viam intentionis secunde. et intentio quidem prima est consolidatio. et non est possibile ut sit consolidatio in osse propter duritiem eius. et intentio secunda est ligatio partium ossis que iam fracte sunt. et possibile est ut sit ligatio per porum qui nascitur super hoc os quod fractum est et revolvitur super ipsum donec ligat ipsum. H.

Intentio quidem prima est illud quod dixit in consolidatione carnis quod cadit in ea vulnus simplex. et ipse quidem dixit in eo quod prius quod carnis partes continuantur. et dixit quod id est propter gradum carnis exsanguine. et dixit quod os et reliqua membra quorum gradus est exsiccare non consolidantur. et id ostenditur quod est propter operationem membri ex quo generantur. et ipse mihi sermone dicit quod ossis partes non continuantur et non consolidantur propter duritiem suam. igitur dat ingenium ad quod fit necessarium. et est quod quando os est humidum sicut ossa infantium tunc possibile est ut continuentur et consolidentur partes ossis. tunc necessarium est in eis intentio alia. et est ut extendatur et extra figuram suam primam et ligetur. et igitur facit medicus in eo illud tunc gradum non regeneratum corporis in circuitu fracture porum qui ligat partes ossis disrupte et revolvitur super ipsum et restringit ipsum ab omni parte donec necesse sit super ipsum ligamento illo. G.

Generatio vero pori magis est ex [illegible] et non fit consolidatio est ad alia. magis vero ipse est ossi forte vera est ex illius ossis

alimento. Aph.

Et generatio illius pori est ossis generatio a materia ex qua est existencia medii et opacitatis eius. unde propter hoc est proprium hoc ossis et generatio eius ex nutrimento ipsius ossis. Hip.

Hoc est accidens quod multum docet ex opacitate eius s. medici. si autem generatur porus ex nutrimento ossis tunc oportet ut medicus det infirmo cibos convenientes nutrimento ossis. et os quod nutritur exsiccatur ne generetur spissum. G.

Molle vero et puerile os consolidari potest. Aph.

Si autem molle potest consolidari in puero. Hip.

Possibilis est consolidacio ossis in membris puerorum propter duas res. una est propter convenienciam virtutis formativis ex qua generatur os, et secunda vero est mollicies ossis.

Raro vero est et huius passionis generatio sed conpassione alterius membri. sepissime enim compositi musculi cum fractis ossibus aliis corporibus conpaciuntur. Citatur intencio curandis duplex est. altera quidem in ossibus. altera vero in hiis que circa ea sunt corporibus. hec quidem talis in carnosarum partium dispositione dicere. de fracturis vero hic dicendum est. Aph.

Et raro fit hec egritudo. ita quod non sit egritudo alia ab ea. quod est quia cum frangitur os tunc musculi qui sunt in medio eius et reliqua corpora que continuantur cum eis fiunt paciencia cum eo. antecedunt ergo curationem egritudinis due intentiones. una earum sumitur ab osse. et altera sumitur ex corporibus que sunt in medio eius. ego dicam intentionem hanc et dicam solucionem continuitatis compositam fractam in membris carnosis. nunc vero oportet ut sequamur in fracturis. Hip.

Iste sermo est intellectus. non indiget pluri. quoniam ut consideretur tantum. narratur enim in eo id quod accidit sepius plurimum ex attactione carnis et contusione musculorum et reliquis corporibus alterationis i. consolidationis accidentibus cum fractura ossis. G.

Quoniam autem et harum curationem exposui. ut vero hec fiat propter alimenti est ossis opus et oportet superfluitatem nutrimenti ad pori generationem convertere nature. Aph.

Dico ergo quod restauratio ossis non fiat nisi per porum. et in generatione illius pori necesse sit nutrimentum ossis. tunc oportet ut inveniat non superfluitatem illius nutrimenti ex qua generetur porus. Hip.

exemplificat — Scilicet addat medicus in cibo infirmi et consideret ipsum cibum donec ...

de nutrimento ossis

digerantur ipsum, sicut quod oportet cibaria que conveniunt ossi fracto ex quibus generatur chimus grossus sicut assature et similiter coctum in aqua alimidachaltata i. quod fit ex farina que generat cum digeritur sanguinem grossum et spissum. G.

Superfluitas vero hec et quantitate et qualitate moderata esse debet. Avicenna. Et oportet ut illa superfluitas sit equalis in qualitate et quantitate sua. H.

Vult G. per superfluitatem additionem cibi quam addit medicus in cibo infirmi. et hec superfluitas non est nisi superfluitas addita super nutrimentum ossis. quando pueri digerunt cibos in estate et in messe et iuvenis. ex cibis vero qui non digeruntur generatur superfluitas mala que non convenit malaguo que fiat iuvamentum in causis sanitatis. et propter illud indiget medicus ut det ex cibis id cuius quantitas sit parva et ut eius nutrimentum coctura sit mixta. ut est cibus cocti. consideret ergo egrum et urinam et sciat ex eis dispositionem digestionis et addat quantitatem et minuat quantitatem et componat cum cibo aliquid quod digeratur ex confectionibus sicut tanguebil i. confortativum digestionis ut est piper cinamomum etc. et minuat ipsa. et minuat de eo secundum quod exigit dispositio presens. G.

Postea deductione indiget tali et tantum influere sanguine ossibus separante ex qualitate et quantitate fiat porus. quando vero pertransit hic per concava foramina fracti ossis, oportet ut eius mixtione et qualitate et ita siccitate faciat oportet adductione vel magis humiditate. que amplius intercepenti ce facultatis licet dicta sunt. Avicenna.

Et scilicet oportet ut cibus habentis fracturam ex cibis qui ponunt sanguinem qui erit ad os in qualitate sua et quantitate secundum quod convenit ut generetur ex eo porus et cum ille sanguis erit ex locis variis ossis oportet ut consideret qualitas eius et ipsius quantitas. et secundum id inclinet ei cibus ad siccitatem aut humiditatem. et exponam id et ostendam ipsum consideratione ampliori in libro de ingenio sanitatis. H.

Cibi ex quibus generatur sanguis qui convenit in qualitate sua et quantitate ad hoc ut ex eo generetur porus sunt qui ex pane qui est de simila decet factus et sorbiciones facte ex triticeo et candaruso. et ex carnibus vero caro porcina. si vero non comedit sit loco eius caro vituli lactantis qui iam operat ut comedat. deinde caro vacce annualis. et duorum dentium ex ovibus. et ex avibus caro galline. et ex potibus vero vinum rubeum grossum ex speciebus decoctionis. cum secundum quod premisimus narincam eius ex speciebus assaturam et est coctum in aqua et almadaraunth et albegesbez et algaraih

Decelis ad porum generandum

simila melli- no farina uolatilis que colligitur cum molendinum ...

Tangit modum generandi

et tu quidem potes multiplicationem ciborum scire ex illis que edidi mutationibus ciborum et ex illis que edidi in acceptione eorum qui nominantur libro de decoratione. Ergo tu administra hos cibos in primo tunc, considerata superfluitate eorum in egestione et in urina et meo et quod testificetur dispositio membri in fine. Si ergo vides ipsum ad humiditatem declinare adde meo quod exsiccet ipsum et equalis. Et iam quidem prosecutus sum in meo in cognitione eius quod est exigentie in situ et in esse et in inventis et in regimine sanitatis. Et iam premissi sermones illius membri quod preterit in hoc libro. Et cognitio eius quod est ex illis illo in membro fracto est per studium et testimonium, scilicet per visum. Quoniam enim embrocas ipsum cum aqua calida et inungis cum oleo aut ponis super ipsum emplastrum ad ipsum quando vides siccitatem quod oportet. Et quando ponis super ipsum medicinas exsiccativas quando vides ipsum humiditatem quod oportet. Cursus autem sanguinis ex locis raris vicinis ossi indiget ut aperiantur ista loca et fluxibilitate sanguinis a pluribus quidem eorum fit cum eo quod diximus ex embrocatione cum aqua calida et abstersione et fricatione levi. Sed fluxibilitas sanguinis fit ex bonitate digestionis. Propter illud enim fit equalitas eius in qualitate sua et quantitate. Hoc est ergo ultimum quod dedit ex sermonibus in restauratione ossis quod fractura eius est sola et quod est in continuitate cum ossibus est salvum. Gr.

Nervi vero et chenarios punctura ipsos per plurimum sequitur et ipse quod continua est super punctura parata ad vocare spasmos. Et maxime cum non respirat exterius exsiccata cutis perforata. Hanc ergo aperire oportet et exsiccare super ea leptomeres potenti penetrare ad profundum usque ad perforationem nervi. Dictum est autem de hoc perfecte in tertio specierum facultatis libri. In simplicibus ergo huius generis dispositionibus salubrium causa forte talis erit. Ar.

Solutio autem continuitatis facta in nervo et cordis ipsius superfluitate [illegible] horum membrorum et continuationibus eorum cum cerebro attrahit spasmum velociter. Et precipue quando non resolvuntur superfluitates que sunt inter ea ad exteriora. Et ideo fit quando stringitur scissura cutis et quando ipsa oportet ut aperiatur hec scissura et siccetur vulnus cum medicina cuius substantia sit subtilis ita quod sit possibile ut subingrediatur et perveniat ad profundum donec perveniat ad nervum quod sequitur est scissuram. Et iam narravi huius narrationem completam in libro de ingenio sanitatis. H.

Nomen nervi in sermone medicorum cadit super tres res. Una earum est nervus qui nascitur ex cerebro et nucha. Et est ille qui fit sensus et motus. Et secunda est ligamentum quod ligat iuncturas et membra ligata cum ossibus. Et tertia est corda. Et

corda que nascitur ex musculo. quod est. quia in tunc est compositus ex carne simpli
ci et iunus contextis in neruis meo. et cum puerum adulterum eius redit
unus et grauatur extra corda. et .G. quod intelligit in hac parte tunc nascentem
ex cerebro et ex nucha et cordis granas extra tunc sunt ligamentis. et cum cadit
in istis membris uulnus est dolor eorum uehemens ualde propter sensibilitatem suam et eorum et
continuacionem eorum cum cerebro. in toto est .n. at habet uehemencia doloris eorum spas
mum. quod si adiungatur ad uehemenciam doloris eorum prohibicio resolucionis ue
neni et sordiciei generate in uulnere additur propter hoc dolor et fit spasmus maior
sicut non sit festinacio cum eo quod oportet in cura horum membrorum perducit ad mor
tem uelociter. et .G. dat canones in cura horum membrorum quando soluitur continui
tas eorum et dicit oportet in primis ut aperiatur scissura et dilatetur donec exeat
extra uirus et egrediatur sordicies. deinde medicare ulcus cum medicina
exsiccante ipsum cum equalitate et oportet ut sit ei uirtus calefaciens ut resoluat
extra illud quod aggregatum in ipso. quod est. quia medicine forte omnis nocent nimis
ex nocumento primordiali. deinde oportet ut sit substanciarum medicinarum que ca
lefaciunt membrum cum equalitate et exsiccant ipsum plus equalitate subtilis ut ingrediatur et
perueniat ad profundum. nimis .n. est positi in profundo ut quod est sit eos co
operiat eos et defendat eos a nocumentis extrinsecis. et medicine que
calefaciunt cum equalitate et exsiccant ipsum plus equalitate et sunt cum illo subtiles
sunt lactis genera ex arboribus extracta et gumme et olea subtilia quibus non uol
uitur membrum. genera uero lactis et gumme sunt sicut elnabith et oppopanach
et euforbium et serapinum. olea uero subtilia sunt sicut ferula et oleum an
tiquum. et similiter absoluto reliqua gumme et olea quibus est caliditas tepida
et exsiccacio. et in est eis subtilitas in substancia. et deperte eorum est ut sub inga
tur et penetrent ad membra interiora quando fit ex eis emplastrum et emplastretur
cum eo loca infirma a tu incipiatur inuncte. dicit ergo .G. quod uulnera simplicia
unum eorum est uulnus quod est in carne simplex. et secundum est fractura ossis quando id
quod est in ea cum eius est solutum. et tercium uulnera tunc simplicia. sicut punc
tura hunc cum acu aut cultello subtili. et ostendit in canone in cura coniunctionis ulcerum
horum trium simplicium. et inuenit adhuc quod ipse iam declarauit id declaracione ul
tima in libro suo de ingenio sanitatis. deinde ipse continuauit huic
sermonem cum dacione canonis in cura solucionis continuitatis composite.

ecundo composita uero complexe ut in ulceribus
prima quod concauitas quia in alia disposicio ab ulceris
quidam arbitrantur differencia. quod autem non differat hec ta
le. l. concauitas et alterum quod dat generatur totius eg[...]
in se ipsius que de predictis. ergo et curatio ipsius in du
plici passione duplici indiget intencione. contin

[Marginal glosses, right:] exponit hic prima — explanat scilicet dat canon istius passionis — exemplificat de medicinis illis — recapitulat — ut in ulceribus...

sup. fecta ulcera. · sup. carnis.

litatis .n. solutio unitatis. Sic uero predicto generatione indiget. Art.

Cum ergo solutio continuitatis est composita tunc primum quod componitur est ulcus et concavitas. et putaverunt quidam quod id non est egritudo aliqua nisi ulcus. et quod ipsa non est nisi aliqua species eius. vim concavitas non est aliqua ex speciebus ulceris sed est genus ad egritudinem ... predicte ad dextram. et cum hec egritudo sit composita ex duabus egritudinibus necesse est ut sit eius curatio composita ex duabus intentionibus. quod est quia solutio continuitatis indiget consolidatione et predictio eius quod est predictio ex substantia membri indiget generatione et restauratione. H.

Sermo iste est intellectus ... in ... quod cum est ulcus est predictio partis carnis ... sit ei profunditas non est ulcus simplex sed est compositum ex duabus rebus. quarum una est solutio continuitatis membri et ... ut restauretur quod sit loco partis deperdite. deinde consideratur solutio. G.

e dicebat quod carnem pole est regenerari. quia caro generatur ex sanguine qui presens est per vita stante. ...

Dicte uero sunt a paulo species generationis intentionis. Art.

Et iam narravimus paulo ante intentiones in generatione carnis. H.

Intentiones in generatione substantie deperdite ex ulcere est conservatio membri per quod membri est ... non et dare medicinas in quibus est abstersio uenenum et sordicies ... sementa emplastrandi ... emplastra ... licinius ... in intentionibus. et dare cibos et potus ex quibus generatur sanguis qui sit in bona conveniens ... non faciat membri ... cambium sic deperdite ex ulcere. G.

Et oportet quod primum curare hanc dispositionem unire ... ut ipsa res non indicat. Quando ergo replet fuerit quod est concavum. eiusque uero ulcus exstitit alteram intentionem ... accidit ut me dia .n. noua carne stante labiorum ulceris uniri quod in pole est distantia. Art.

Et ipsa res tibi significat quod non convenit ... non ut intendas in primis ad hanc e generationem. scilicet diminutionem. deinde converteris ad consolidationem solutionis continuitatis. ... quando implet locum ille concavus et ... superficies cutis. accidit ut desideretur una duarum intentionum. quod est quia caro quando generatur in ulcere ... fit in medio quod est inter duo labia eius ... et possibile ut consolidentur ille partes que fuerunt solute ad invicem. H.

Per sermonem suum et ipsa res significat ... uult quod ipsum ulcus in quo est profunditas ... est pars perdita est ... membri significat et quando indiget in primis ut compleas diminutionem ... ergo compleveris eam conare ut continues illud quod disruptum est ex partibus membri. et res que complet diminutionem media est que fit in medio quod est inter duo labia ulceris. quia ipse necessaria est in consolidatione solutionis partium ulceris una alia que est per aggregationem partium et consolidationem earum in intentione sicut et ipsarum substantiarum

cum plumaceolis duplicatis et scissura eorum cum ligamento conveniente ad aggregationem partium disruptarum. G.

Incarnativorum vero curationis alia invenire oportet. Incarnativorum vero exemplo quod sit non est [illegible] quod est facere partem convenientem. Sed non vero erat eam operire cute. Hoc igitur est nobis faciendum, aut si impossibile est incarnativo, simile ad cutem carnem, scilicet callosam faciendo. Erit autem huius caro siccata simul et callosa. Siccativis igitur et stipticis sine mordicatione erit opus farmaciis ad cicatrizationem. Am.

Et oportet ut ingeneres incarnativorum ad sanitatem perducis, et inducto illius incarnativus est exemplum quod oportet fieri in membris, et iam fuit membrum [illegible] sua quam fuit [illegible] cute. Oportet igitur ut facias ad medium, quod si hoc incarnativum non est possibile ut compleatur, oportet ut faciamus similem rei cuti. Et oportet ut ingeneremus sufficienter illius carnis ut fiat similis cuti. Et non fit ita nisi cum exsiccatur et induratur. Et propter hoc indiget ulcus quod iam completa sunt carne donec consolidetur medicinis que exsiccant et constringunt absque mordicatione. H.

Postquam igitur oportet cum hoc quod cum nascitur in profundo ulceris caro donec impleat profunditatem totam eius et iam prohibetur hec caro nata a consolidatione labia ulceris donec cum hoc sermone quod oportet ut nascatur super hanc carnem cutis que operiat eam sicut fuit in primis in membro. Et nativitas cutis non est possibilis. Igitur oportet ut exsiccetur sufficienter hec carnis et induretur donec fiat in essentia cutis et loco eius. Et medicine que exsiccant hanc carnem et indurant illam sunt ille que exsiccant et abstergunt absque mordicatione, sicut pellicule granatorum et cortices eorum et calx abluta et litargirum et scoria argenti et alpheadon aut simplicia aut composita et illa que erunt hiis consimilia, scilicet que exsiccant et constringunt [illegible] et manifestum carnis donec faciant ipsam similem cuti. G.

Ita vero et si impuritudine utitur incarnativo expurgare. Farmacum vero salubre reponi. Am.

Et si cum hoc est gravis in ulcere sordicies, tunc oportet ut sit incarnativo tua abstersio illius sordiciei, et medicina afferens sanitatem est medicina abstersiva. Occultavit G. in hoc sermone quod voluit dicere occultatione vehementi. H.

[illegible] in profunditate ulceris generatur cum sordicies, scilicet putredo et virus [illegible] ulceris [illegible] una est [illegible] et [illegible]

e malicia regiminis infirmi qui peruisset in cibis et potibus. et etiam est
ex errore medici qui ipse ponit super ulcus medicinam inconvenientem
(exponit litteram damascenus) et cum generatur in ulcere sordicies et prohibet ne adhuc ut faciat meo nasci
carnem loco eius quod deperditum est meo. G. ergo precipit tibi ut ponas in ulcere
medicinam que abstergat illam sordiciem. donec preparetur natura ut faciat nasci
(docet evitare errorem et dat cautelam) carnem. si autem medicina quam tu ponis in ulcere est vehementis abstersionis
scilicet abstergit plus quam oportet addit in profunditate ulceris et prohibet nativita-
tem carnis meo. et propterea oportet ut consideres ulcus et attendas in meo et mun-
difices ipsum cum lana aut coto. et scias tunc prohibere nativitatem car-
nis meo et desistas eam et pones super ipsum ex medicinis abstersivis que con-
servant complexionem membri et abstergunt istud quod generatur meo de sordicie cum
quantitate sufficienti absque additione et diminutione. G.

(remittit tunc nos) Dicit autem rhazes in hujus quod de farmaciis in

... Et iam diximus medicinas que abstergunt in libris in quibus
posuimus esse medicinarum. H.
(ostendit qui sunt illi libri) Ex libris in quibus narravimus esse medicinarum est liber eius in medici-
nis simplicibus. et liber eius nominatus cathagenis et liber eius almige-
nis. et liber eius in medicinis inventis in omni loco. et liber eius in confectio-
nibus et liber eius in mutationibus ciborum et liber eius in regimine sterilitatis et
liber eius in tonico (?) chimi et malicia eius et canones curationis ulcerum intes-
tinorum (?) primus liber suus qui nominatur ingenium sanitatis. et tertius liber
(exemplificat medicinas abstergentes) suus qui nominatur ad glauconem. et ego exemplificabo medicinas ab-
stergentes et illas que faciunt nasci carnem. dico ergo quod sunt sicut thus
et aristologia et hyrbus (?) et resina id est gummi pini et pix. et sic me-
dicine iste inter medicamentis ex quibus componuntur emplastra et pulveres
(contra adda) et alia et ponuntur super ulcera. et post quod dedit G. canonem nativitatis car-
nis et canonem assimilationis eius quod apparet de carne nata cum non carnis
narrat quale ulcera [illegible] et dicit.

Et si flegmon aut corrosio aut scrofula aut
tumor in ulcere fuerit curandum illa prius per eas que dicte
(cura ulceris cum veneno) sunt. Cita vero et si influat ad ulceri per influ-
(cura ulceris cum dissentia) encium curationem. Et vero et dissentia aliquid fiat per ulcera
loci addis super [illegible] prius oportet adiutoria.

Et si sic ulcera est apparens calidum aut durum aut molle aut consecutum (?) tunc
oportet ut intendas in primis ad curationem horum accidencium per vias quas
narrabo. et si vero et si effundatur ad ulcus humiditas tunc oportet ut cures illud.

est eo quod est conveniens ad abstergendum illud quod erit et attrahit et solvit. et
si complexio membri mali est ulceris iam corrupta est tunc oportet ut subvenias in primis
cum medicinis que rectificant corruptionem complexionis eius. H.

Multotiens effunditur ad loca ulceris materia et generatur ex ea apostema. si ergo materia effusa ad accidentia est sanguis aut humor melancolicus generatur ex ea apostema
calidum. si est melancolicus ad similitudinem quasi castrata generatur ex eis apostema durum. et si est
subtilis generatur ex eis apostema molle. et fortasse accidit cum ulcere quassatio ad ex
coriatio ad contusio ad attritio ad fractura. et multotiens effunditur ad ea hic
ad ulcus humiditas venenosa subtilis. et fortasse mutatur complexio membri. quibus
rebus accidit eius facit ulcus compositum ex ea et ipso ulcere. et G. quidem precipit
ut incipias ante curationem ulceris cum curatione eius quibus harum que accidit cum ulcere ipsa
que iste res vetant in eo et prohibent eam agregatione carnis et solidatione solutionis
continuitatis. et multe ex eis faciunt ulcus malum fraudulentum deficit curationis
sicut corruptio complexionis membri. hec autem ex quo quando componitur cum ulcere facit ipsum ul
cus malum fraudulentum. et similiter virus. et fortasse effunditur ad ipsum colera nigra
et fit ulcus cancrosum. et cancri curationis in eis quibus compositis est ut consideres timorosi
tatem eorum et que ex eis vehementioris est periculi et que non sanatur donec sanetur que
est ante eam. tunc ergo incipe cum ea que est magis timorosa et cum magis timorosa
est illius est in ulceribus cancerosis ut evacues corpus ex colera nigra et mundi
fices ipsum et ponas super ipsum ulcus quod exsiccet et siccet absque mordicatione sicut
emplastrum factum de tuchia abluta. et si membri complexio iam corrupta est et indigemus
iam incisione eius dele fortasse operamur eum incisione eius ex loco salvo et prohibemus
ipsum cum toto membri corrupte complexionis. et fortasse indigemus in quibusdam ul
ceribus cauterio cum igne. et melior medicinarum est que prius curare ulcera ma
la fraudulenta corrodentia cum medicinis quas ponit et facit illud quod
facit incisio cum ferro aut cauterium cum igne. multi enim aggrediuntur medi
corum operationes sunt impudentes. et ipse iam dixit G. medicinas in istis ulceribus et
narravit et tacuit destitisse eorum incisione cum ferro et cauterizatione eorum cum igne.

Et de hiis quidem sufficienter dictum est. Av.

Et iam sufficit in hoc capitulo id quod narravimus. H.

Igitur post hoc capitulum curationis ulcerum compositorum. ipse enim dicit in eo sermonem
communem et est ut incipias in curatione eorum ab eo scilicet perfectione curationis eius
in primis in eo quod est eorum simul. G. de lapsu in plasmatione

Ad id vero quod post plasmationem veniendo iam genus
est in pluribus dictis divisis. hec amanifestissimo principio ordinem
ponendo. quod secundum permutationem figure fit. Av.

Etiam oportet ut veniamus ad aliud genus egritudinis. et est ex quo quod est in forma et hoc
generatur in pluribus multas. unde oportet ut incipias cum manifestatione earum et est mutatio
figure. H.

Narrat complexio ulcerum et a parte et alius dicit sicut

dat intentionem G. a de eu... passionis

dat cancrum commune in curis egritudinum compositarum

adusta que non permittit fieri consolidationem sed corrodet sic et purgare

addit nobile

comparat in cauterium curativas

h. tractatus in primo sue perfectione dicit quod incisio cum ferro melior est. solutio contra ... hec melior quod nocet. haly autem loquitur secundum opinionem ulgi

recapitulat

declarato de cura egritudinum compositarum ... de cura morbi compositi. hic de cura ... de cura ... in forma ... folia. quando vero de hiis sufficienter dictum est. ... epichenia ... Gal. ... dat intentionem ... ut opilatio ... mutatio emfrexis

Post quam cessavit a doctrina canonum curationis solutionis continuitatis redit ad illud quod est proprium eius ex rememoratione canonum curationis egritudinis compositionis membrorum. et sunt .iiii. genera. scilicet figure. quantitas. numerus. et positio. incipit enim a genere egritudinum figure. et species eius sunt egritudo que fit in figura et egritudo que fit in gibbositate et egritudo que fit in concavitate. sed opilatio asperitas lenitas. et incipit de egritudinibus eius generis. scilicet ab ea que est manifestior apud sensum. et commutatio figure.

[illegible] distorsio [illegible] pulcher [illegible] et lege [illegible] in ceptione.

Et eorum quae adhuc existunt possibile est figuram plurimorum puerorum corrigere. Horum vero qui excesserunt nequaquam. Ait.

Dico ergo quod quando corpus permanet in augmento possibile est ut rectificetur figura plurimorum membrorum eius. quando vero completum corpus non est possibile ut rectificetur figura membrorum eius. H.

Augmentum est extensio membrorum et augmentum eorum. dum ergo permanent membra que extenduntur et existunt tunc corpus est in augmento et diversificatur in hiis. quod est quia augmentum in infantibus est plus quam sit in etate illius qui consequitur pubertatem. et augmentum in istis est plus quam in illis qui sunt maioris etatis. et augmentum in illis qui sunt minoris etatis est plus quam fit adolescentibus. et apud extremum adolescentie stat extensio membrorum et eorum augmentum. et quanto est plus minoris etatis est augmentum eius plus. et quanto est plus maioris etatis est augmentum eius minus. et nos iam diximus in eo quod precessit quod possibile est ut os restauretur in pueritia propter duas res. una earum est propinquitas temporis generationis propter remanentiam virtutis formative in membris. et altera est propter lenitatem ossis in etatibus puerorum. in aliis vero non est possibile ut restauretur propter duas causas. quarum una est longitudo temporis a generatione propter consumptionem virtutis formative in membris generatis ex spermate. et secunda est propter duriciem ipsius ossis. et plurimum figura membrorum est secundum figuram ossis. nam si os est equale secundum rectitudinem ille fit figura membri equalis. et si est inequale fit figura membri inequalis. quoniam os stat in membro officiali loco fundamenti super quod fabricatur. ergo dispositio in figuris membrorum est secundum dispositionem in figuris ossium differentium ea. nam si possibile est in osse ut equetur figura eius tunc equari possibile est similiter illius in membro. et si non est possibile in osse non est possibile ut sit in membro. Iam ergo declaratum est per hoc quod diximus quod figuras membrorum est possibile rectificare in corporibus que sunt in augmento. et non est possibile eorum rectificatio in corporibus que transierunt augmentum. et quanto est corpus plus crescens est rectificatio figurarum eius membrorum possibilior et propinquioris acceptionis quam illud quod est post. G.

Intentio vero ut si possibile sit curari ad contrarium adducere distorsiones. Ait.

Et horum ut sit intentio tua in membris in quibus est earum rectificatio possibilis reducere ea apte ad contrarium eius ad quod torta fuerint. H.

Membra figurarum quorum rectificatio est possibilis sunt illa que sunt in augmento. et ista membra que tendunt ad diversitatem partis ad quam torta sunt et que eorum tortuositas et sustentantur in plumaceolis et tabulis et bonis li-

getur et embrocetur in hora solutionis eorum cum aqua calida et inungatur cum ali-
quo oleo et assiduetur illud super ea donec rectificetur eorum figure torte. Capitulum

Cuius fractura non recte solidata prauauit alicuius membri figuram. si adhuc recens forsitan existat frangere iterum oportet hic plasmare recte confestim. Deinde postea fi- Capitulum

Et quando corrupte sunt figure manuum et pedum post fracturam quia non fuit equata et restaurata secundum quod oportuit. Deinde os quod fractum fuit restauratum est restauratione firma tunc oportet ut dimittas ipsum et non facias ei contrarietatem. et si restauratio eius non est firma et est sicca vel fortis tunc oportet ut frangas ipsum denuo. deinde equa ipsum postea ingenia ipsum ut nascatur in eo forsitan et restauretur cum eo. Capitulum

Iste sermo est communis omnibus membris in quibus frangitur os figure naturales eorum mutantur post fracturam ossis. et G. quidem castigat te in eis ut consideres nam si membrum fractum est equatum et rectificatum et restauratum secundum quod oportet tunc illud quod quesitum est. et si non est iam equatum et rectificatum tunc considera. nam si inuenis ipsum non restauratum restauratione firma sed restauratum restauratione non firma tunc iterum fracturam eius et equa ipsum et rectifica ipsum et liga ipsum et fiat in eo illud quod faceres in principio si esset hora fracture donec restauretur et firmetur restauratio eius secundum figuram conuenientem. et si inuenis ipsum iam restauratum secundum tortuositatem et firmata est eius restauratio tunc dimitte ipsum secundum dispositionem suam. et non facias opus nouum quando corpus iam consumit augmentum. et si corpus est in augmento tunc conare equare eorum membrorum tociens. et si est tortuositas in fractura secundum quod narro tibi post quod facias quietare super fracture ossis cuius restauratio iam firmata est. et ego narro tibi rem quam rectificaui super. vidi namque senem .lx. annorum cuius hancha fracta fuit et restaurata est secundum tortuositatem restauratione firma. postquam vidi eam precepi ut embrocaretur cum aqua calida et poneret super ipsum quod leniret eam ut alleuiarentur grossicies et duricies que erat in loco fracture. fecit ergo illud et ambulauit super pedes suos ambulatione debili secundum claudicationem. et iste senex fuit multi census. quia non placuit ei ambulatio eius. uocauit ergo unum restauratorem et me rogauit si esset ei euasio a claudicatione. estimauit ergo restaurator quod rectificaret eam postquam frangeret hancham eius denuo deinde restauraret eam et conuenit cum eo super .l. denarios aureos. postea senex misit ad me ut faceret me scire quod fuit inter ipsum et restauratorem. dixi ergo ei tu es homo multi census et non remansit ex uita tua nisi quod expendas censum tuum. et non est tibi necessarium ut fias cursor et ambules viam longinquam. sis ergo contentus in claudicatione tua ut non decipiat te sermo huius restauratoris et moriaris. et recessi ab eo. et uenit post me restaurator et fregit eius hancham funibus cum instrumento forti et fregit et contusa est eius coxa. fuit ergo illud causa mortis eius festinanter antequam compleretur perfectio operis restauratoris. et oportet quod scias quod os quod fra- addit

gr. latitudinalis et longitudinalis et transversae et rotundae. et quibus cadit res ipsis ad quod contundit ipsas. s. et fugit ipsis faciendo fracturam in ipso. et cognitio tua eius hora est per tactum cum manu et per considerationem cum oculo et per studium in operatione. G.

De cura s. ii. opilatione.

Est autem rerum frangentium ex his generibus egritudinis. dixit.

Et opilatio est ex his generibus egritudinis. h.

Dicit quod opilatio est una ex speciebus egritudinis secundum in forma. G.

Hec quidem agglutinosis rerum in pinguibus humoribus una quidem et eadem intentio huius similem passionem efficit. Curae vero salubres riptica et incidentia farmaca. dixit.

Et quia opilatio est ex superfluitate grossa et viscosa, fuit tunc intentio in medicatione eius est intentio una similia ipsi egritudini. et est apertio. et curae attrahentes faciunt mea sicut medicine que incidunt et abstergunt. h.

Superfluitas grossa et viscosa innititur et conculcatur in meatibus et concavitatibus et opilat eos et prohibet. ideo quod erit meis exeuntis. et ipsa ideo est tua intentio apertio meatuum et apertio meatuum ex superfluitate grossa viscosa est cum medicinis que incidunt grossitudinem superfluitatis et subtiliant eam. quare dissolvitur eius viscositas. et intentio est ut sit meis superfluitas abstersionis ut abstergant ideo quod conculcatur est extra in meatu et intende sicut modo. G. superfluitas grossa viscosa. hec autem superfluitas generata in unoquoque membrorum concavorum est propinqua nutrimento eius. quod est. quia superfluitas in unoquoque membrorum est ideo quod superfluit a nutrimento eius. et propter hoc fit opilatio in unius facies palisim difficilius sanatio corporis quia nutrimentum inum est propinquum eius. s. humor grossus viscosus. quia superfluitas eius est per hanc rationem deterior eo in grossitudine et viscositate. et aqua descendens in oculo est huius. quia est. quia opilatio est in pupilla. s. in foramine uvee. quod prohibet spiritum visibilem sic prohibet opilatio in nervo spiritum alterum a penetratione ut moveat membrum ut faciat ea sentire. et nos quidem permutamus eam cum ea dat a pupilla ad inferiora uvee et removetur opilatio. cum ergo pervenit ad inferiora uvee figitur mea et adheret mea et resolvitur per dies opilatio. a membro nervo indiget digestione superfluitatis ex qua generatur et subtiliatione eius et eius evacuatione et abstersione. G.

Que vero ex stercore duro quod adhesit intestino propter quod debilitatur in duricie accidit vocatur exhumidis et pinguibus clisteribus. deinde vero ad evacuationem ex

xcvii

3 T

acuibus. aut.

Et si opilacio est ex stercore duro quod fixum est in loco intestini tunc intencio prima in medicacione eius est lenificacio duriciei illius stercoris cum clisteri humido, pingui, et intencio secunda est evacuacio eius cum clisteri acuto. H.

Colica est opilacio in intestino. et ipsa quandoque fit ex stercore duro quod iam adhesit in concavitate intestini, et fit ex flate viscoso qui invisceratur intestino, et ledit ipsum duas res. s. ipsum stercus et ipsum flatum. et ipsum hoc quia opilacio est in intestino, et fit ex ventositate grossa et inflante cuius penetracio est difficilis. quare extendit intestinum, et fit ex apostemate, et fit ex humoribus coliacis qui inviscerantur in tunicis intestini et mordicant ipsum. quare facit ipsum dolere, et prohibent esse ad ipsum egestionem secundum consuetudinem suam, et intencio in curacione eorum supra est ex eo. et G. quandoque ponit unumquodque eorum exempla ut sit illud secundum quod incurrere eius quod accidit ex reliquis rebus. et primo eius intellige est. quod est. quia quando cura stercoris duri fixi in intestino duriciei lenificacio eius est cum clisteri humido pingui et cum quo lenitur et humiditate evacuatur cum clisteri acuto, sed cura flatus intestini viscosi grossi est calefaccio eius et ipsius incisio et destruccio viscositatis eius cum clisteri acuto cum quo sunt medicine calide subtiles abstergentes. deinde evacuacio eius cum clisteri acuto sed. et sic hoc est curare ventositatis grossa inflativa cum eo quod carminat eam et resolvit ipsam et attrahit eam ab inferiori. et curare colicam cum eo quod facit eam descendere et extrahit eam. et cura apostematis intestinis in medicacione apostematis interiorum. et ipse docet eam in eo quod futurum est.

Que vero ex lapide est in vesica in presenti quidem tunc sectione eget. curacionis eius perfecte gratia per incisionem cura est. aut.

Et si opilacio est ipse lapis in vesica tunc intencio in curacione eius est festinata remocio lapidis a meatu quem opilat. sanacio vero fit per sectionem et extraccionem lapidis. H.

Dixit. G. ex curacione lapidis generati in vesica generalius est ut sit signis secundum quod est ante ipsum. quod est. quia lapis generatur in locis multis corporis. verum generacio eius in vesica et renibus est manifestior et magis locis est occultior et rarius invenitur, et nos quidem curamus lapidem generatum in renibus et vesica cum medicinis que frangunt lapidem et faciunt ipsum harenam sicut vitrum combustum et lapis iudaicus et cinis scorpionis et lapis natus in spongia. et semina provocancia urinam et reliqua que sunt huius similia, et non est in omni nobis possibile est nobis removere lapidem ab orificio meatus nisi secare locum et extrahere lapidem ex eo. exterius iste vero renes. non enim est ad removendum lapidem ab orificio meatus ingenium cum instrumento quod intromittamus in eis nisi ad secandum renes. verum lapis generatus in renibus est minor et subtilior quam lapis generatus in vesica. et forte sit et est rotunda galli et erit cum urina ipsius quod non impellit quando adiuvamus eam cum medicinis. sed non est studium nostrum cum vesica sicut studium eius cum renibus. et ipsum illud indiget vesica in multis horis removere lapidis ab orificio meatus. aut ita ut inclinemus infirmum et elevemus pedes eius sursum et concucia

minus ipsius donec lapis redeat ab orificio meatus. aut intelligit instrumentum notatum alchatatir. hoc est instrumentum impellit lapidem ab orificio meatus et exit urina ex foramine quod est in eo. quod removentur difficultates urine facte ab opilatione quam lapis opilat meatus. ¶ Affectionem autem loci et extractionem lapidis prohibet ypocras. aut quia hoc opus non erat assuetum aut scientia in tempore suo. aut ut faceret nos scire quod convenit nobis ut caveamus quod nescimus ex festino opere cirurgico. aut quia apud eum erant medicine et modus alius curandi quod non sciunt alii. quoniam contrectatio erat affectionis lapidis. et iam formaverunt sectionem a lapide omnes qui ediderunt librum in operatione cirurgie. ¶ Et situm quem instrumentum fuerit ope anathomie non indigebis ut addiscas ad opus cirurgie ab alio arte immo tu eris magis audens et presumptor omni qui edidit in illo libro. et propter hoc abstinuit. G. ab instructione operis cirurgie in libro hoc. et sit id quod narrat in ope anathomie sufficiens. quoniam iam premiserit quod faceret id. sed nos non invenimus illud. G.

Cuius vero quod fit in impetu continentie humiditatis cuius est imperfecta curatio evacuatio. Capitulum de imputredinibus. autem.

Et quando aggregatur humiditas in loco membrorum. deinde illa humiditas est egrediens ante cutem curatio eius est extractio eius totius. sic sanies que coartatur in pectore. H.

Illud item est modus opilationis. sanies enim quando pervenit et exit in concavitate aliorum membrorum pervenit opilatio in illa concavitate. et curatio eius est evacuare ipsam totam cum medicinis aut cum apertione aut cum cauterio per ignem in quo est intentio exsiccare saniem et finire eam. ¶ Et sanies que aggregatur in pectore plurimum evacuatur cum tussi. et oportet ut dentur in fine medicine allevantes sicut sunt ysopus sicca et psillium et capilli veneris et ficus et ydromel et calamentum et reliqua similia illis. G.

In moderata vero repletio inmoderata indiget evacuatione. Capitulum de in sanguine et venas. autem.

Repletionis autem superflue medicatio est evacuatio equalis sicut sanguinis multi aggregati in venis. H.

Cum sit canon communis in curatione egritudinum medicatio contrarii per contrarium. sequitur ut sit curatio repletionis superflue evacuatio superflua. verumtamen superfluam evacuationem non tolleret in toto virtus. aut quia ipsa est gravata ita quod iam debilitatur. aut propter superfluitatem frigoris temporis presentis. aut superfluitatem caloris eius. aut propter etatem infantie. aut senectutis. aut quia corpus est debilis virtutis aut cum aliqua aut ethica aut raritas aut timor. aut alia. ¶ Et ergo reprimimus inceptam superfluam repletionem et virtus est fortis tolleret evacuamus illud corpus evacuatione superflua aut per flebotomiam alicuius venarum aut per medicinam solutivam

solvit dubitationem.

addit

dat intellectum.

addit ad maiorem declarationem.

distinguit modum evacuandi.

aut per sudorem aut per exercitium superfluum. quia si virtus eius sit debilis non tollamus evacuationem eius paulatim omni die partem usque desiccetur repletio superflua. et G. docuit in hiis illud quod intellexerit discipulus et peritus medicus in arte. precepit in principio [eius] repletionis superflue evacuationem fieri equaliter. licet non evacuetur continue in repletione superflua. et non nocet corporibus debilibus nocumento magno. facit ergo scire modum curationis convenientem corporibus omnibus donec non erret aliquis ex eis quibus non est studium et artem habent sed quidam corporum nocumentum magnum per evacuationem superflua. quia est quod magis conveniens et maiorem cautelam faciens est evacuatio equalis et sanguis qui est in venis non est purus sed est omnes humores secundum quos vincit non sanguinis. et meliores evacuationes in hac specie equalius est flebotomia. et si non tolleretur ea etas et tempus et licet tunc ventose et scarificationes super calcaneos vel meliores. si vero non tollerat ipsum tunc minorando cibum et potum et assiduatione motus et sudoris cum aere balnei et cum fricatione est melior. G.

[margin: ponit superflue evacuationis]

Quibus vero circa ventrem et intestinum et tracheam arteriam et pulmonem putredo aut sanguis continetur per partem evacuationis indigent. Aph.

[margin: dat curam evacuationis per [illegible]]

Est secundum quod aggregatur in stomacho aut in intestino aut canali pulmonis aut in pulmone sanies aut sanguis tunc necesse est evacuare ipsum totum. H.

Cuius vero quod aggregatur in ventre aut in intestino evacuatio est cum medicinis que abstergunt et leniunt ut sicut ydromel et aqua ficuum et cum clisteribus abluentibus sicut simila cocta et eius aqua. eius autem quod aggregatur in canali pulmonis aut in pulmone evacuatio est cum medicinis que faciunt evenire tussim et alleviant sputum. et oportet ut consideres illud quod aggregatur in instrumentis pectoris quia si est subtile non ascendunt cum tussi. ingrossa illud cum medicinis que faciunt ipsum viscosum et ingrossant illud sicut amigdalarum et decoctio sebesten et semen papaveris [al. [illegible]]. et si est grossum et viscosum non inflat [tolerat] ipsum aer exterior cum tussi. subtilia ipsum et incide ipsum si invenis ipsum cum oleo vel electuario [electuario] scillitico et secanabin et medicinis que incidunt et subtiliant et facile faciunt sputum. G.

[margin: ponit modum evacuationis stomachi]
[margin: docet evacuare pulmonem vel aggregatorum in pectore]

[gloss: s. ut residuum bene contineat et bene digerit]

Amphoteris vero cibi et potus adhuc retentis [ut non possit superfluum residuum] pro evacuatione [per vomitum] correctio est. Aph.

[margin: prius de cura oppilationis in generali. hic in speciali. [illegible] ad [illegible] de cura oppilationis per vomitum]

Est quando invenitur superfluitas cibi aut potus cum tempus non elongatur tunc medicina est eius evacuatio propriis ipsius. H.

Quando in victu est cibus aut potus ex multitudine eius consequitur ut debilitetur agens digestio et decoctio eius tunc medicina est ut evacuetur propter eius per vomitum cum tamen non est longinquum tempus eius donec victus sit tollerans residuum eius. G.

[margin: [illegible]]

Quecumque ergo in pulmone et thorace continentur cum tussi

[gloss: i. [illegible] non omnia que continentur in pectore cum tussi educuntur sed sola illa que in pectore et pulmone sunt vel in pulmone tantum]

[margin: de cura repletionis cum tussi.]

bus que evacuatio est et farmaciis extenuantibus. ait.

Et quarum superfluitas est in parte inferiore tunc evacuatio eius est per tussim cum medicinis subtiliantibus. H.

Iam diximus exempla harum medicinarum in eo quod preterit. G.

Quecumque vero sunt in capite aut venas aut arterias aut lumbos aut per urinas aut per ventrem. sed per urinas que aperte inanibus vehementer. per ventrem vero attrahentibus et aperientibus. ait.

Et quarum superfluitas est in capite aut in venis aut in renibus tunc evacuatio eius fit aut per urinam aut per solutionem ventris. et evacuatio eius per urinam fit cum medicinis que attenuant et subtiliant subtiliatione forti. et evacuatio eius per solutionem ventris fit cum medicinis que attrahunt et aperiunt. H.

Ex capite vero possibile est evacuare superfluitatem per urinam vel superfluitatem per urinam et per solutionem ventris sed secundum unum. superfluitatis dictorum membrorum evacuatio superfluitatis existens est possibilis ut per urinam et per solutionem ventris. ex renibus vero superfluitatis evacuatio per urinam est magis possibilis quam sit per solutionem ventris. et G. quod iam variavit medicinas urinam provocantes cum omne corpore. et est ut sint medicine que subtiliant subtiliatione forti sicut semen apii petroselini siseleos sparagi et reliqua semina. et medicine que provocant urinam cum virtute. et variavit et medicinas solutivas cum omne corpore. et est ut sint medicine que attrahunt superfluitatem inferius et aperiunt meatus. et G. quod docet in tractatu quinto de medicinis simplicibus quod utile est via ad cognitionem medicinarum solutivarum provocationem sed iste sermo per exprimit sicut scamonea et pulpa colloquintide et agarico et pollipodio et similia. G.

Quecumque vero sunt in superiore ventre per vomitum. quecumque vero in inferiore per subductionem. ait.

Et quarum superfluitas est in stomacho tunc evacuatio eius fit per vomitum. et quarum est in intestinis tunc fit per solutionem ventris. H.

Iste sermo est intellectus. G.

Quecumque vero sub cute per incisionem et cauterium aut farmaca caustica. ait.

Et quarum superfluitas est sub cute tunc evacuatio eius fit per apertionem aut per cauterium aut per medicinas comburentes. H.

Intellexerunt per hanc superfluitatem illud quod aggregatur de sanie et putredine in apostematibus aque putrefiunt. et iste dicit quod evacuatio huius saniei

fit tribus modis aut per apertionem loci aut per evacuationem sanguinis ex eo aut per cauterizationem eius cum igne ut extinguatur ignis sanguinis et exsiccetur quod remanet ex ea aut per medicinas comburentes. Et sunt ille quas nominant cauterizantes sicut calx non abluta et auripigmentum citrinum et rubeum et sal armoniacum et que erunt secundum cursum ex medicinis comburentibus. G.

Ita vero aliquando et quandoque fit concavitate similis ut in thorace. Avicenna. Et quod evacuatur ex superfluitatibus que est in concavitate similis huic via sicut dicimus quod fit quando aggregatur in pectore sanies.

Per hanc viam innuit cauterium per ignem aut per medicinas cauterizantes et comburentes. H. Nos enim cauterizamus pectus aut ponimus super ipsum medicinas cauterizantes et evacuamus quod aggregatur in eo de sanie et nos quidem non facimus id nisi post mundificationem corporis donec non attrahat ad pectus et trahat a corpore ad ipsum materiam que alteratur ut fiat sanies similis prime. G.

In uno vero capitulo horum dicit quod aut in toto genere sunt membra in quibusdam partibus concretorum intentio curationis ablatio est. Si vero impossibile est ita fieri tunc oportet fiat ad minus periculosum locum. Avicenna. Et ultimum quod quando est in aliquo membrorum corporis res retenta et est contrarius illius rei egrediens a natura tunc intentio est expulsio ex ea et evacuatio eius. Si autem non est possibile id quod complet hanc intentionem tunc intentio prima in secunda ex ea est permutatio eius. H.

Iste est canon communis comprehendens omnem superfluitatem egredientem a natura. Sicut sit illa superfluitas oppilatio in meatu aut sanies aggregata aut repletio aut alia. Nam curatio eius melior est extractio eius a corpore sicut evacuatio eius per medicinam solutivam aut per urinam aut per flobotomiam aut per apertionem aut per sputum aut vomitum aut gargarismum aut per saniich. i. quando fricantur gingive cum corticibus et aliis rebus aut emunctionem aut sternutationem. Quod si non est possibilis extractio eius a corpore tunc curatio eius est permutatio ipsius a loco in quo est in locum alium in quo sit nocumentum eius securius et propinquius acceptionis quam nocumentum eius in primo membro.

Quorum vero non in toto genere sunt membra sunt sed secundum quantitatem intentio horum sanatorum cum superfluum evacuatio est. Avicenna.

Et quod rei coartate membro non est generis egrediens a natura sed quantitas eius tunc intentio in medicatione eius est evacuatio partis eius. H.

Superfluitas est tribus modis. Una earum est superfluitas ledens qualitate sua

.s. qualitas eius tantum egrediens est ante sicut sanguis qui calefit et facit febrem effimeram tunc intentio in medicatione eius est reducere ipsum ad complexionem suam et ipsa est superfluitas ledens quantitate et qualitate sua simul. et hoc genus est egrediens ante sicut sanies que gravat et aggravat in quibusdam membris et facit opilacionis. intentio ergo in hoc est expellere eam totam a corpore. et tercia est superfluitas ledens quantitate sua tantum. .s. quantitas eius est egrediens tantum ante et eius qualitas est conveniens tunc intentio in hoc est extractio partis eius. .s. extractio eius quantitatis addite extractio tantum. sicut cum comedit homo cibum convenientem. unitatem mixtionis eius pervenit ad hoc quod stomachus non potest continere ipsum et coquere ipsum. et sicut replecio. facta inveniens. nam in tectio .s. repletione membrorum et venis in istis duobus est extractio partis utriusque. cibi quidem partis extractio est per vomitum et partis replecionis inveniens extractio est per flobotomiam. .G.

Intentio vero sanatorum membrorum preter quam aliquis expira accipiatur diversa. plura vero expacientibus periculis.

.A. Et intentionis causarum sanitatis prius est expira egritudine et plurimum eius est exemplum in quo est egritudo. H.

Cause sanacionis .s. eorum quibus medicatur sicut cibi et medicine et cura que est manu et regimen etc. .G. docet in hoc sermone quod cognitio que est necessaria causis est supra ante egritudinis. nam quando tu cognoscis egritudinem que est scis per hanc cognitionem causas sanantes eam. et sermo hic non les. hoc est ergo capitulum primum cognicionis causarum sanacium. et post ipsum capitula maiora eo. quod est. quasi similia .G. meo est quod est in eius capitulorum medicine et magis notum vel necessarium sicut ostendit in libro suo de ingenio sanitatis. et ipse id dixit hoc quod prius cognicionis istarum causarum est expira egritudine et plurimum eius est exemplum in sermo. .s. exemplum in sermo secundo quod est necessarium creatis sanantibus egritudine multo plus. fit ergo cognitio causarum expira egritudinis. ergo cognitio causarum sanancium exemplum in sermo est maius capitulum medicine et similiter intentio egritudinis quod est. quasi non in membri significat illud quod necessarium est exmedicinis intentione. et sicut est dispositio membri in principatu suo et utilitate sua et loco suo et dispositio continuatis eius ad alia et an sit ei meatus an non et aliam .n. omnis est meo quod prius quod ex opilacione cognoscitur significatio. quasi oportet ut apiatur meatus in quo est et eradicetur et opilacio tota. hoc est ergo significatio supra ex egritudine ipsa secundum quod fit in manifeste per ipsam intentionem eius. et non est significatio hoc res una et eadem in omni opilacione sed fit diversa diversitate multa secundum diversitate membrorum eius ex quo est quod potest in vesica ut intromittatur alcharatis secure et egrediatur extra lapis qui est opilacio meatus et in pupilla potest est ut removeatur aqua que aggregatur in ea cum acu. et in intestino potest est ut clisterizetur cum eo quod removeat ab eo opilacionem. et potest est in pectore ut detur in potu habenti ipsum quod allevet ipsum sputum. et vene potest est ut evacuentur per flobotomiam aut per medicinam solutivam aut per medicinam provocantem urinam. et opilacio que est in renibus indiget eo quod subtiliat et abstergit et evacuat superfluitatem renum. et secundum hoc exemplum indiget unumquodque membrorum eo quod est ad abeo quod indiget aliud. et ipse id sermo eorum qui utitur ingenio quod sufficit removere egritudinis unius significatio supra exemplum est.

.falsum

Inpat in loca pacientia et passionem quantitatem ad eorum egritudinis

.s. quod intellexit per sanacionem

exprimit hic .s. quod plus adiuvat cognitio membri ad eum quam cognitio egritudinis

.s. qualitate ut operatur secundum formam suam

Ad medicinam solutivam etc.

Queorum uero asp[er]a facta s[un]t p[ro]p[ter] in[stru]m[entum] ea q[uae] s[un]t in[stru]m[ent]a eis ad
ducend[a] [est] lenitate· s[icut] ossium q[uae] radent[ur]· s[icut] trache
am uero arteriam a[u]t linguam lenientes p[ro]funda s[un]t
mordacitate et glutinosa· a[u]t[em]· Et q[uo]r[um] m[em]br[orum] eg[ritu]
do e[st] in sua p[ro]p[ri]a [com]plexione, exasp[er]at[ur]· tunc o[portet] ut ingenient[ur] in rectificatione lenit[ati]s sue s[ecundu]m ip[s]a· et
fit mollit[er] q[uod] e[st] f[ri]catione et in canali q[uae] p[ul]monis et in lingua p[ro]fundat[ur]e
uiscosa cu[m] n[on] [est] mordicatio· H·
Ista s[un]t exempla cur[ationi]s asp[er]itatis eg[re]dientis a[ni]m[alis] ut ea s[un]t
ea q[uae] in reliquis m[em]bris· in osse q[ue] accidit asp[er]itas sic accid[it]
in t[ra]ctociens lingue· lenim[us] ea c[um] f[ri]catione mesey[n]guith· i· e[st] cor
ticib[us] uue et aliis· q[ua]n[do] uero accidit in palpebris tunc lenim[us] ea p[er] f[ri]ca
tione c[um] zuccaro a[u]t speruineli n[on] dato humhin· q[ua]n[do] uero accidit in ca
nali pulmonis tunc lenim[us] ip[s]a c[um] coag[u]lato uue et c[um] lacte recenti
mulso et c[um] decoctione ficuu[m] et c[um] oleo amigd[alarum]· q[ua]n[do] uero accidit in lingua et
ore sic accidit quib[us]da[m] febr[ibus] acutis tunc lenim[us] ea c[um] musillagine
seminis citoniorum et zuccaro et uel cetalmiep· i· candi et c[um] aq[ua] ordei
et aq[ua] g[ra]nati dulcis· Ia g[ra]o ap[p]ar[et] q[uod] diu[er]sitas m[em]bror[um] [est] capitulu[m] magnu[m]
in mutatione sp[eci]ei re[rum] q[ui]b[us] medicat[ur]· G·

Queorum uero s[un]t lenitate p[ro]p[ter] in[stru]m[enta] s[un]t, ea q[uae] s[un]t in[stru]m[ent]a eis
adducendu[m] asp[er]itate p[er] farmaca sufficient[er] rip
tica p[er] breuem facienda in sua· a[u]t[em]·

Et q[uo]r[um] m[em]bror[um] eg[ritu]do e[st] in sua p[ro]p[ri]a q[uia] fit lenius tunc o[portet] ut inge
nient[ur] in reductione asp[er]itatis e[st] e[x]t[er]sione forti et in q[ui]b[us]da[m] corr
osione f[ri]catione p[ro]uia· H·

Intencio in cura asp[er]itatis e[st] ia[m] fuit intencio in cura et [est] lenificatio
et diu[er]sificant[ur] s[ecundu]m diu[er]sitate[m] m[em]bror[um]· et s[imi]l[ite]r [est] intencio in cura lenifi
cationis una· et [est] exasp[er]atio· ui[de]n[t] ta[men] diu[er]sificant[ur] s[ecundu]m diu[er]sitate[m] m[em]bror[um]
et s[imi]l[ite]r q[ue]da[m] m[em]br[a] q[uae] lenita indigent in reductione sue asp[er]itatis illis me
dicinis q[uae] abst[er]gu[n]t abst[er]sione forti ut abluat[ur] humiditas uiscosa q[uae] lenit
m[em]bra a[u]t sordicies aggregata in sup[er]ficie m[em]br[i] sic exasp[er]at[ur] matrix lenificata
c[um] lana in q[ua] ponitur humitas c[um] baurach· et q[ui]a indigent me
dicinis abst[er]siuis abst[er]gentib[us] c[um] uirtute ut mordicent ea et faciant
euenire in eis asp[er]itate[m] sic fit q[ua]n[do] mistem[us] c[um] ydromelle pip[er]e
et sic facim[us] in dando secanabin fortis aceto sitatis· et q[ua]n[do] accidit
in ulcerib[us] ut detegant[ur] q[ue]da[m] ossa et fiant lenioria q[ua]m o[portet]· f[ri]cam[us] g[ra]o ea
c[um] panno lineo u[e]l exasp[er]am[us] ea c[um] re aliq[ua] ut suspendat[ur] c[um] eis caro

q̄ nasc̄r meat̄ . Cō.

Queq; u° eius f̄ cēs ⁊ angustacōes eg̃ʳ ne sūt illas seq̃r. Curacō aūt illas ꝑus. Aḡ.

Et q̄m ē opilacō aᵗ cōstrctō seq̄s eg̃ʳ nes alias tūc oꝫ ut inten dam̄ in p̄mis in t̄ctō medicacōis illaꝝ eg̃ʳ nū. Hꝫ.

Igr̄. G. nīh s̄mōe q̄ medicacō diuersificat̄ ꝑ q̄m accidit eg̃ʳ do ex eg̃ʳ ne a. ⁊ sanat̄ sc̄a sanacōe ꝑma. Cō.

Ostens aūt ē ī t̄ctātu de eg̃ʳ nū dr̄a q̄ de fle gmonib; ⁊ sclirosi ⁊ inflacōib; ⁊ siccacōib; in modatis adhuc ex ineptis figuris eoꝝ cōti nectiu coꝝ cōseq̄r ꝑlurimūq; ea q̄ dc̄a s̄ c̄pad ⁊ tu morib; quibzdā eoꝝ q̄ s̄ in cōtinētu coꝝ. Aḡ.

Et ia ondim⁹ in t̄ctātu in q̄ narrauim⁹ cās eg̃ʳ nū q̄ opilacō ⁊ strictura mlt̄o cē cōseq̄r calīa apata ⁊ dura ⁊ mollia ⁊ siccitatē sup̄flua ⁊ figuras malas q̄ accidūt mb̄s q̄ c̄rūt ī ill' meatib; qui o pilant̄ ⁊ cōstringunt̄ meis. Hꝫ.

Iste t̄ctat⁹ ē lib̄ de morb̄ ⁊ accīb;. ⁊ apā ē eg̃ʳ do cōposita ⁊ ma licia cōplōis ⁊ exq̄ntitē ⁊ figūa. ⁊ q̄m fit eg̃ʳ do ab ea nōiata opilacō q̄m apā fit in q̄bzdā cōcauitatib; meatuū. ⁊ ꝑ'uīnce. ⁊ q̄m ꝑ fit exeis strctā q̄m apā ē ad lat⁹ mbri in q̄ ē meat⁹ ⁊ coartat ip̄z donec cōstringat̄ meat⁹ e⁹. ⁊ siccitas sup̄flua ē exeg̃ʳ b; malicie cō plōis. ⁊ accīt ex ea opilacō aᵗ cōstrctō q̄m in mb̄ accīt h; eg̃ʳ do in q̄ ē meat⁹. tūc cōtrhit ip̄z aᵗ exsiccat hūitē exñtē in meatib⁹ eius ⁊ stat ⁊ n̄ currit. ⁊ figē ꝑ ⁊ accīt ab eis opilacō aᵗ cōstrctō q̄n do mutat̄ figā mb̄ donec inuoluat̄ l' torq̄at̄. Hꝫ.

Et u° ad inuicē eoꝝ q̄ dc̄a s̄ cōplectant̄ aliq̄ cōsiderācōes hebūt uarias. Aḡ.

Et si apponūt̄ iste res ad inuicē c̄ cās sigr̄ dōis ꝑ ꝑ 1ᵈ q̄ medicam̄ intē diuise. Hꝫ.

Hec ē cōclusio e⁹ tocī⁹ q̄ exposuit nīh q̄ sigr̄ dō supra exm̄ eg̃ʳ mis ē debilis ⁊ desp̄ta ꝑ cōpacōe; sigr̄ dōis supte exū mbri ⁊ residuū e⁹ q̄ ip̄e enūauit in illo t̄ctātu ē ꝑ 1ᵈ q̄ dr̄ q̄ oꝫ ut ponas cās medicacōis in eo eg̃ʳ ne cōposita aᵗ fit ab eg̃ʳ ne a. ⁊ ē c̄ ea eg̃ʳ do timo-

rosa donec coguntur (?) permittere partem curationis et post ponere eius partem que est medicatio pluris operationis. et melior medicorum est qui estimatio artificialis est in hiis. propter quod uitari. et non ponatur id quod non est in mittere studium in operatione huius artis et bonitate scientie procedentis per ingenium sanitatis. i. megategni et reliqua que necessaria sunt in arte medicine. et propter id oportet ut medicus sit rememorans factionis bone uelocis solercie bone uisionis. sit et sanum intellectum. G.

Sufficit autem nimio manifeste ut in exemplo faciamus ordinem. amphorismorum. id est de omnibus interpretationes ordinis litteris. Ubi acceptum est quod influere aliud partium in utrum que sanguinis ut distendatur quod sunt per partes uasa sunt non magis solum sed plura et plus effugientia uisionem. ex plenitudine uero nunc apparencia quod ad in oculus uidetur manifeste. albedinem propter albedinem tunice oculorum. quemeniens uero est et alia uasa minora huius quod dicta sunt uasis distendi. repleta uero non dum ea apparere propter paruitatem. et periculum est effundi ad resudans a uasis meas que in medio regiones uicinas ad effusionem iam aliquid parum. ali.

Et sufficit nobis ut narremus rem unam quam ponamus exemplum quod significet quod est post illud et loquitur in toto illo sermone sermonis iacobi huius in libro de ingenio sanitatis. ponere quod quod contingit ad ad membra sanguis multus donec tendatur uene que sunt in eo. et accidit ex illo tensio quam inuenis magnus et inuenis plus quam erant plus occultate ante. deinde fit quod apparet propter repletionem earum sic uidemus illas uenas apparere in oculo in loco albi quod tegebat albedo et fortasse quod uene alie strictiores illis ueniunt tendunt cum replecionis earum et non apparet propter constrictionem earum. et quoniam istud est fortasse resudat ex uenis ad et effunditur ad loca uacua que sunt inter partes membri et fit quod erit ad ea res plura et euacuat. H.

Exposuit nobis sermonem G. equalitate graduationis apatis. scilicet qualiter gradus apud medicos. docet ergo per id ipsum significationis supra ex apate sermo medicationis sua. deinde ostenditur qualiter diuersa fiat hec significatio per diuisionem membrorum et fit ergo totum quod ipse dicit nobis dictum eius exemplum quod ipse estimat et sufficit ei in significatione sed id quod est necessarium in medicatione. iste ergo sermo est plurimum preciosum exempli

Et apa que generatur in membris secundum hunc modum quando accidit malicia complexionis quibusdam membris ad impellendum ad ea superfluitates a membris forcioribus eis et non possunt illa membra expellere ea a se ipsis stat ergo superfluitas in eo et fit ex illa apa in membris. et invia generacionis eius in membris est ut effundatur ad membra sanguis. Si ergo non est in sanguine aliis ex humoribus magis vincens apa generatur que magis sanguinea. et est que nominatur flegmon. et si est magis vincens co. ru. super sanguinem generatur ex ea apa que nominatur herisipila et si magis vincens est co. ni. generatur ex ea apa que dicitur cancer. et si magis est vincens fleuma generatur ex eo apa molle. et si est vincens ex eo co. ru. adusta vehementis adustionis generatur ex ea cancer. et si est sanguis grossus fervens vehementis adustionis generatur ex eo apa que nominatur carbo vel carbunculus. et iterum nominatur ostiatum a tres... et ... diversificantur ... aparum et pustularum que in cute apparent. ... dispositio de autem si sanguis effunditur ad membrum et implentur ex eo vene magne et parve donec perveniat ad minores partes parvas venas que sunt in eo tunc quando vene fuerint plene ut non residuum ad expulsionem earum ad id quod est in extremitatu earum ex locis vacuis ad implentur loca vacua illa que sunt inter partes membri tunc fit exaggeracio illius apa. si ergo accidat ut prohibeatur eius expulsio accidit inde una duarum rerum. aut ut infrigidetur aut ut putrefiat et ignitur ergo aggregatur sanies. et curacionum eius sunt due vie. una earum est prohibicio generacionis eius. et iterum fit ante complementum illius. et altera est digestio eius post complementum generacionis eius et. G. quod rememoratur in primis vie que ... prohibicio generacionis eius donec aggregetur sanies et non accidat ab eo generacio aparis ... febris sequens collectionem saniei in apate magno et dicit. G.

Huiusmodi vero passionis curacio debebit quod considerandi ... per evacuacionem. ut vero manifestius dicamus ex parte evacuacionem. quoniam in eo erat passio et reple ta erat per immoderate. autem

Dico ergo quod hic egemus curacionis in eo non est ne evacuacione et melius et manifestius est ut dicam evacuacionem partis eius que est in membris quoniam hec egritudo non accidit nisi propterea quod membrum est replete replecione superflua. G.

Iam diximus in eo quod preteriit quod curacio in medicacione replecionis superflue est evacuacio equalis. et nos ostendimus eam huius sermonis. propter id ergo dixit nunc sermonem evacuacionem partis eius que collecta est in membris. G.

Necesse ergo est autem evacuari superfluum aut procurrens ad partem illam pacientem partem. rursus ergo currens ad principium aut per rectitudinem aut per transmissum ad alia eorum. ad ... autem

Evacuacio .n. superfluitatis sanguinis fit ... ab hoc sermone ... evacuacio ... replecio ... per humores ...

aliter ita ut redeat retro. aliter ita ut exeat extremis, inquam, est egressio (reductio contraria) fit. aliter ita ut impellatur, aliter ita ut extrahatur, aut ita ut exeat per duas res exitus quas narravi. aliter per earum omnes. H.

Declaravit G. per hoc sermonem quod evacuatio partis eius quod collectum est in membris ex sanguine formato fit per duas res. quarum una est ut redeat causa donec redeat ad locum quod est preter ipsum. et dicit quod redit ita ut impellatur ad priora aliter ita ut attrahatur aliter ita ut exeat paulatim per duas exitus rebus aliter per res alias causas omnes. Et manifestum est quod impulsio fit per confortationem membri cum medicinis apostematicis et quod attractio fit aliter per ventosas aliter per medicinas attractivas aliter per flobotomiam et laxativam diversorum. G.

Per ipsam vero quam patitur partem evacuabitur hoc quod manifeste et sensibiliter. hoc autem in evaporationes extenuatur. aliter.

Et evacuatio eius extremis inquam est egressio. est alia que fit per viam manifestam sensibilem. et alia est que fit ita quod subtiliatur donec fiat vapor. H.

Postquam dixit quod una duarum rerum quibus evacuatur quod collectum est in membris et est primo per quod redit sanguis retro vel ad priora sua. dicit quod in illis sermonibus primo per quod quando evacuatur sanguis ex ipso loco leso. et quod dicit hoc fit duabus rebus quarum una est apparens et manifesta sicut cauteratio et apertio et flobotomia. et altera est occulta et insensibilis sicut potio medicinarum que subtiliant sanguinem donec fiat vapor qui resolvitur ex poris membri. iam enim docuit quod sit in aperturis et accepit secundum significationem secundum hoc quod oportet ut evacuetur illud quod collectum est in membris per duas res. una earum est ita ut redeat sanguis ad priora sua. et altera est ita ut evacuetur ex ipso membro. et per primo declaravit preter hoc quando diversificatur secundum significationem medicationum ipsius replectionum et dicit. G.

Sed igitur fuerit totum corpus plectoricum vero oportet per ipsam

(i. punctionibus)

pacientem partem evacuare. scilicet cauterationibus

(s. in longum)

et incisionibus sensibiliter evacuavimus ad partes dolentes

(contra fluunt enim humores et sunt ad partem dolentem ut ei succurrant [illegible] ibi [illegible] non habeat)

tes attrahemus ipsum dolorem amplius. Si vero calefacientibus

(s. calidis unguentis et emplastris)

dyaforesim facere aggressi fuimus extrahemus calorem am-

(et humores)

(i. resolutionem humorum ibidem contentorum)

plius in parte quam dyaforesim faciamus. Si vero velimus recurrere cogere quod est influxum non recipiet plenum

(non sit vacuum ubi recipiatur. i. quod ex dictis cuius competere ut habeant iste cure locum s. b.)

(s. primo)

extius corpus. ad utrumque ergo hoc oportet evacuare totum ut si

b. sicut dicat quod humores ille potuit repeti ad locum unde venit. Respondeo. Si humores educantur aer subintrat et locum relictum subintrat vel occupat. Aliter causa vel ratio. quia humores ipsi ebullientes rarefacti maiorem locum occupant.

b. caliditas namque formacionis venas amplians humores facit ebullire et labiis ad partem currere ita quod plus ad locum semel influit. ipsi venientes amplius quam longo tempore evaporet per poros angustiam.

plectorice sit oportet evacuare corpus aut egestio et hoc modo
ad alias regiones illud quod participanti influit. hec
non a paciente parte oportet repellere prius. deinde dyafo
resim facere aggredi. paciens est non evacuacio quanto per
maiora. aliud. Verumtamen quando corpus totum iam repletum est tunc
non oportet ut evacues superfluitatem ex membris
in quibus est egritudo. quod est quia si conaris ut perfores ipsum cum egreditur superflui
tas exterius et evacues ipsam evacuacione manifesta sensibili accidet in illo prius
dolor et attrahet cum illius doloris ad ipsum membrum plus. et si tu conaris solvere il
lam superfluitatem cum medicinis calefacientibus attrahet ad ipsum per caliditatem ipsam
medicinam plus quam id quod resolvitur exterius. et si conaris ut cogas illam rem
que recepit ad interius ut redeat non recipiet id corpus propter repletionem suam. propter ergo
istas duas res sic oportet ut evacuetur totum corpus. deinde attrahatur id quod exterius est
vel ad interius ad loca que contraria ei. et cum ergo feceris id tunc inprimis conare ut in
pellas ex illo membro superfluitatem retentam in eo. deinde conare post id resol
vere eam. nam evacuacio eius tunc obediet et est facilius cum meatibus laxatis.

Galienus docet nos cum modo qualiter distinctione modus significacionis sed significacionis
cacionem ex illo est ex quo tardat curatio egritudinis donec compleatur curatio eius
quod est cum ipsam ut ostendat id per viam resolucionis per continuationem quod est. quia ponit
apostema in corpore exteriori. deinde dicit si tu curas apostema ipsum attrahis ad ipsum materiam mali
ciam magnam. nam si tu conaris ut evacues membrum evacuacione sensibili sic
si perfores ipsum et exterius evacues superfluitatem sequitur operacionem tuam hanc do
lor vehemens propter hoc quod frangis partem membri et dolor attrahit ad ipsum materiam maiorem quam est
plus quam illud quod evacuasti exterius per perforationem. et si conaris ut evacues exterius
evacuacione occulta apostematis et ponas super ipsum medicinas calefacientes ut
sit illud quod in eo est vapor qui resolvitur exterius attrahunt ad ipsum ille me
dicine calide sua ex calore materiam que est plus quam sit id quod evacuatur. Iam ergo manifestum
est propter hoc quod non oportet ut cures apostema corpore repleto cum eo quod evacuat membrum exterius membris.
Et ipse ostendit quod non oportet etiam ut reducatur ad priora sua et dicit. et si conaris etiam ut redu
cas id quod exierit et colligitur in membris donec redeat ad priora sua. quia non recipiet
id corpus propter repletionem suam. Postquam ergo docuit quod evacuacio eius quod collectum est in
membris non est necessaria repleto corpore dicit secundum similitudinem conclusionis. propter ergo istas duas
res. scilicet quando iam descripsimus due res quibus evacuatur sanguis ex membris. quarum una est
sanguinis ad priora sua reductio. et altera evacuacio eius ex membris. dicit
oportet ut evacues totum corpus inprimis. scilicet ante omnia et evacua corpus
donec removeatur replecio aut per flebotomiam si possibile est id in eo aut per ventosas super
mamillas aut per medicinam solventem humorem aut per fricacionem et ex
ercicium secundum quod exigit illud dispositio. postquam ergo cessavit a declaracione huius dicit
et oportet post evacuacionem corporis totius ut trahas id quod exivit ad membrum ad loca
que contraria membro. nam per id prohibebis ne currat ad membrum quando sanguis fit exiens ad membrum

diuis. Cuius exemplum est si apostema sit in manu dextra et flebotomatur sanguis ad manum sinistram et cetera. et si apostema est in pede dextro flebotomatur sanguinem ad sinistrum et cetera. et si fuerit flebotomatur sanguinem in superius ex latere quod est in directo ipsius. et si est ante flebotomatur retro et cetera. et taliis omnibus similiter. Nam tu potes quod evacuas corpus totum quando facis arteriarum diversarum resolutionem (i. minutionem) et flebotomiam arteriarum et effusio ad membrum primum. Inquit G. Cum ergo cessaveris in hoc toto redibis tunc ad ipsum membrum et incipe ita ut convenientis reductionem sanguinis donec redeat ad posteriora sua. Cum ergo cessabit absque conare post hoc ut resolvas id quod remanet ex sanguine meo. Inquit et id quod fecisti existis duobus scilicet reductione sanguinis retro et reductione (a resolutione) eius quod remansit ex eo obediet tibi et est faciliter. quoniam meatus facti sunt latiores et corpus recipit id. et non remanet nisi in quod attrahat ad ipsum. Considera ergo qualiter accipit curam apostematis ipsius quod repletorum corporis ipsius donec perdat ea due species curacionis. quarum una est evacuatio corporis totius. et altera est resolutio membri arteriarum diversarum. et G. declarat post quod precedit id quod sit id per quod sit evacuatio sanguinis ex membro ipso et dicit. G.

de sana(tione) apostema tibus in pleto cur(is)

declarat in exemplo

recolligit dicta in ultima parte.

Repellemus vero ex paciente si infrigidemus et stipticam apponamus. Sed evacuata ad se ipsa vasa que repellit arteria hunc. Ostensum est. n. et hoc periculum virtute orum. et constringunt sicut ad illas regiones vasa confortata stipticis farmacis. Si ergo omne ita rursus curatur bene habebit paciens. Commentum.

Expulsio tua quam expellis a membro id quod erit ad ipsum fit per hoc quod constringis et infrigidas ipsum et advenas et quod evacuatur arteria illa res quam evacuas et a membro infirmo. et iam ostendimus id in illis dentibus illis. et tunc quando evacuas venas que sunt in membro infirmo cum medicinis stipticis constringis illam superfluitatem ex membro infirmo ad id quod est post ipsum. et quando tu facis id tunc si redit ad corpus totum (vel totum) quod erit ex eo ad alterum membrum infirmum tunc bene est.

Docuit G. in hoc sermone qualiter repercutitur quod collectum est in hoc membro donec redeat ad posteriora sua. et dixit quando per se eius redit per arteriarum diversarum, quando arteriarum diversarum arteria hunc illum sanguinem invenias ad posteriora eius. et iterum quando confortas membrum quod meo est exeuntis cum medicinis que infrigidant et stipticitatem faciunt tunc impellis id quod collectum est in eis ex repletione ad posteriora sua et redit id est faciliter. quoniam ex eo quod est post ipsum est eius exeuntis iam evacuata est repletio. ipsum id ergo recipit id quod redit ad ipsum. et tunc si redit ad corpus totum, erit ex eo ad id membrum tunc est bene. et si non redit ad totum id indiget id quod remanet iterum evacuatione ex ipso membro. et ipse exponit hanc intentionem vel dispositionem et dicit. G.

Hoc dat intellectum et ...

contra se addia.

Relicto autem aliquo in parte eorum oportet intelligi hoc et glu

agit de cura apostematis ... vel agit de cura ... per ... non evacuate per repercussione. immo evacuande per membrum, vel dat causam remanentie in membro

timor est aut spissus. et post est compactus indissolubilis per (?) et non tale existens meas que in medio sunt regiones effundi. tunc iam tempus est venire ad evacuandum illud per pacientem partem sed ponentes scilicet iacentibus partibus apocrusticas in fluencium virtutes. Commentum.

Et si colligitur in membro aliquo circa tunc ut scias quod illa res que colligitur in ipso est viscosa aut grossa et propter hoc figitur et inviscatur et remanet in membro et fit difficilis eius resolucio. et possibile est ut non sit ita. et est cum infrigidatur eius et permanencia ipsius in membro. quod erit ex venis et fit inter membra silvam pecium. et est illa hora necesse est ut evacues illud ex ipso membro in primo. quoniam tu ponis super id quod est supra illud membrum medicinas que expellunt id quod erit ad ipsum. H.

Galienus declaravit nobis sermone cum in remanencia eius quod permanet in membro exsanguine post reditionem eius quod redit ex eo ad priora sui. de inde docet medicacionem eius et dicit si est sanguis qui remanet inter venas que sunt in membro tunc id est quoniam per viscositatem eius aut per grossiciem ipsius figitur in venis minutis et inviscatur in eis et fit difficilius eius resolucio. et si non est inter venas tunc cum remanencie eius in membro est. quod ergo dicit ex venis sed semita resudacionis et pervenit in locis vacuis membrorum silvam pecium que sunt in continuo venarum. scilicet in carne. post quod Galienus docuit cum in remanencia eius quod remanet exsanguine in membro. dixit tunc necesse est ut adhuc ut evacues id ex ipso membro et non confisus ipsum facere redire ad posteriora sui. et quando vis evacuare id ab ipso membro tunc pone desuper id quod est super membrum les exterius eius quod expellit id quod erit ex eo ad membrum. nam si tu non facis hoc non es securus quod que in membrum est habet sanguis aliquis per hoc quod evacuas id quod est in eo ex eo ipso. et figitur per membra que sunt super membra ex quibus venit iterum ad membrum. G.

Evacuacio vero maxime si per medias regiones significetur continui aliquis percurracionem silicet et per farmacia dyaforetica. Commentum.

Et evacuacio fit per proforacionem et per medicinas resolutivas. precipue si estimas quod in locis que sunt inter membra pecium silvum sit ad grece. H.

Vult quod evacuacio membri ipsius fit per proforacionem et medicinas dissolutivas et distinguit inter utrasque et dicit quod medicine resolutive sunt magis iuvative quam proforacio. quoniam resudat ex sanguine et pervenit in locis vacuis que sunt inter membra consilia. et dicit quod proforacio administratur quando non regit operacio medicinarum resolucionem. et quando aggregatur sanies apta et quando estimat medicus quod si remansit sanies putrefiet in brevi velociter. propterea Galienus dicit proforacionem antequam accidat

de caus

3. G.

superficiei nocumentum ad maius et intrat sub perforatione stratificationis membri ipsius aut appositio ventosarum super ipsum aut flebotomia vene in ipso. G.

Sed quoniam dyaforetica omnia calida in virtutibus sunt. eius non ceraseos est opus mordere quoniam immoderate sunt calida. observandus in eis ne omnia minus calida sint maxime si insufficienter fuit calidus quod patitur. dolebit enim si parum sed similiter patitur et mordet et omnis dolor exacuit reuma. Mediocriter igitur et annodinum calido in his utendum est et magis tamen siccum quod est. Alia

Et medicinarum resolventium omnium complexio est calida et ex operatione eius complexionis est mordicatio quoniam est subtilis calitatis. oportet igitur ut caveas in his locis usum medicinarum quibus est calitas fortis. precipue si in membro infirmo est precedens apparens. nam si tu administres similia istis ex medicinis donec augeres super ipsum et eius ipsius est mordicatione accidit in eo excoriare res non pura. et omnis dolor stimulat et attrahit in membrum. igitur medicina est que est calitas equalis est que non facit in hiis membris dolorem. et precipue si est cum illa humiditas

Iste sermo intelligendus est. dico enim in eo quod medicine resolutive sunt .i. H. calide. et quod oportet ut sit calefactio earum que calefaciunt in membro equalis et quod oportet ut sit cum caliditate earum equalis humiditas humectans et calitas que equalis et humiditas equalis sunt mitigantes et caliditate nimis et humiditate eius est assimilatio et sunt magis addite parum .q. quantitate preter gradus primi. G.

Et tamen sufficiens est dyaforesim facere insufficienter et non vehemens sit dyaforetice farmacie. Similiter ea que insufficienter sunt passione omnia existant in ipsum do non sit evacuatione indigens et intendere et augere oportet dyaforetici farmaci calitatem. evanescit enim deficiens eius virtus que ad profundum pervenit. ut tamen ledet ad ea que insufficienter attingit. quoniam passa sunt. itaque non ipsum

et unicuique contingunt ad unius calidiorum simul et ac-

utiorum medicaminum que insufficientes sunt in eo quod

quod in profundo indigeant. Hanc ergo ex predictis ac-

cipiamus considerationem. Alia. Et sufficit nobis medicina

resolutiva quamvis non sit for-

tis in resolutione membrorum precedentium positione meo quod apparet de eorum. quod si in

membris extrinseca egritudine non habent et membrum quod indiget evacuatione est in profundo

sensibus. tunc oportet ut confortetur medicina resolutiva et addatur in caliditate

eius. quoniam non fit siccitas que debilitetur et desiccetur virtus eius antequam consequatur et perve-

niat ad profundum corporis. Et timetur super loca exteriora quibus occurrat ex ea

nocumentum. quoniam non habent egritudinem. Via ergo conveniens est res duobus modis sit

in administratione medicinarum que sunt calidiores et acutiores. Ipsa ea quod membra appen-

dicia tollant ea et membra interiora indigent eis. et hec significatione superstitimus ex

loco membri. H

Iste modus alius significationis quod superstit ex loco membri. Nam si est apparens

precedens medicine que calefaciunt et humectant cum equalitate sunt

sufficientes ei. et si est intrinsecus longinquum indiget ut addatur in cali-

ditate medicine et humiditate eius per quantitatem que convenit ei virtuti eius. et ita diminu-

uta est usque quo consequatur equalitatem. et secundo eius modo significationis intellectum est. quando intel-

ligendum est consideratio meo. G

Dehinc oportet ut intendamus si iterum est ad ad curationem.

Alia. Et oportet ut consideremus an remansit aliquid ex eo quod nocumentum est in cure.

H.

Et aliquid in curatione apparitionis ipsius. G

Videtur autem decere non parum ipsorum. Nam que paciuntur

in quibus est superfluitas reumatis quedam quidem rara et laxa

et mollia secundum naturam sunt quedam vero inspissata et stricta et

dura. Alia. Et videtur in quo remanet res non pauce. quod est

que ex membris intrinsecis in quibus est superfluitas que

accurrit ad ea. Aliqua sunt quorum raritas in natura sua et aliqua que sunt spissa viscosa et dura. H.

Vult quod modus curationis et medicationis sit diversus secundum diversitatem mem-

brorum in raritate lenitate spissitudine duricie flexibilitate et soliditate. G

Priora ergo facile evacuantur. Altera vero a prioribus

indigent medicinis evacuantibus ea et huius

que sunt leptomia sive et si multa posita sunt per pro fu

ditate amplius aut magis. Et hec est rursus conclusio

altera que sunt pro partis pacientis. Ait. Quod ergo ex membris que sunt modus primum

evacuatur velociter. et quod est secundum modum indiget ut evacuetur cum medicinis que sunt acuciores illis. et indiget ut sint ille medicine subtiliores. que si cum illo sint ille potentes substancie valde posite in profundo tunc est magis indigentes illo membro. conclusio secundum hunc modum significationis secundum curam supra ex membris in fine. H.

Modus primus que est ut sint membra illa rara fluxa lenia. nam quod mittitur que evacuatur velociter. sufficit ergo eis ex medicinis resolutivis debilibus ex istis medicinis. et modus primus que est ut sint membra spissa viscosa dura difficilia. et que ut quod mittitur que evacuetur. quod si indiget ex medicinis resolutivis que sunt forciores et subtiliores. et quanto plus sunt longe in quiete in profundo indigent eo quod est vehemencioris virtutis et pluris subtilitatis. in hac ergo dum modo iste curacionis secundum diversitate dispositionis membrorum. G.

Altera vero a plasmacione et positione. Ait. Est sine aliqua significatione

secundum curam ex forma membri et situ a capud ad capud. H.

Intellige quod non sufficit in significatione secundum modum medicacionis tantum illud quod premisimus. donec fiat ei comparacio secundum significationem supra ex forma membri et situ a capud ad capud. et G. ponit huic capitulo exemplum quo exponit id et perfecte exquisite secundum meo. G.

Supponatur ei situ accidit in epate est predicta

dispositio in angustis finibus valde ex longinquis his do

ribus aut conglutinosis aut grossis aut multis. igitur

precipere que cibis et potibus extenuantibus spissitudinem

quod primum et glutinositate tenue effice. Et vero non

per invisibiles et angustas solum ut in aliis partibus, sed

per poros et pamplas venas evacuare. amplissime

enim sunt in epate vene. quare ad et plurime fluunt hec quod in

gilbis ad kylim. hee uero in sinistris et perplasis. i. tes
tina. Itaque iam tibi facillimum est in quibus earum fiunt
constrictiones evacuare propter eas continenti quod invenitur
potentia quorum humorum constricti erunt secundum eas que in si
mis uenas. ad urinas uero continenti per kylim uena
quorum secundum eas que in ea sunt uenas. Commentum. Pone ergo iterum
plo quod ergo dixit

diximus paulo ante accidit in mesenterio. et quando iam invistantur in extremitatibus
strictis uenarum que sunt in eo humiditates viscose aut grosse aut multe. dico ergo quod
quod est id subtile facile est ut administrentur cibi et potus subtiliores et subtilien-
tes eis in primis grossitudo et viscositas deinde evacuetur res nociva non per
uias strictas que non uidentur tamen sic evacuatur reliqua membra sed per uias am-
plas. quod est quoniam uene que sunt in mesenterio que sunt ex lateribus uenis et sunt pluris numeri earum
que sunt exilibus uenis in gibbositate epatis perueniunt ad uenam magnam que
nominatur profunda. et que existunt uenis in simulacro epatis concavo perueniunt ad ue-
nam magnam que nominatur porta. et propter id fit facillime quando accidit in uenis e-
patis in quibusque duorum laterum sit viscositas ut evacuetur superfluitas faci-
ens id quibus re propria et adiutorio eius proprio. Cum ergo humiditas invistata in ue-
nis que sunt in latere epatis concavo attrahis eam advenientem cum medicinis attrac-
tivis. et quando invistata est in uenis que sunt in gibbositate epatis evacuas ea
per urinam ex vena profunda. Haly.

Quando ergo accidit opilatio in mesenterio imperamus evacuationem totius corporis. et si est vin-
cens sanguis tunc evacuamus per flebotomiam. et si est humor colericus tunc
per id quod educit coleram. et si est melancolicus per id quod educit melancoliam et sic
de ceteris in reliquis. et accidit post id attractio diversa deinde consideranda. nam si invis-
cate sunt in extremitatibus uenarum constrictarum humiditates viscose aut grosse
aut multe administramus cibos et potus convenientes. scilicet subtiliantes ut subti-
lientur per eos in primis grossitudo et viscositas. deinde evacuamus illud quod
collectum est in mesenterio. Si ergo id est in gibbositate epatis conamur evacuare illud
per urinas. et si est in concavitate epatis conamur evacuare id per medicinas at-
tractivas. et sic facimus in emplastris que ponimus super ipsum. et si tu fueris reme-
morans totum quod preteritum est tunc intelliges ex textu ipso sermonem. G. ipse non est in-
tellectu non indigens expositione. et non dixit cibos et potus subtiliantes in absti-
nentione eius quod invistatur in mesenterio non separatur. quoniam medicatio cum cibis et potibus est
melior medicatione cum medicinis. et dyadiabo id est et tiriaca amplior hic
per id quod scilicet exprimit G. in capitulo epatis. et meliores cibi subtiliantes
sunt capares conditi cum aceto et aqua simul [?]. et meliores potus sub-
tiliantes sunt [?] et qui [?] G.

Alia uero

reperit quidam de [?] de evacuatione expressione [?] morbi.

exponit litteram.

declarat quod dixit cibis et potibus.

ponit modum curationis [?] mesenterii et [?]

3 · G ·

consideracio in hiis que predicte sunt consideracionibus ab epate. quia a prin
cipio venarum. quoniam non sunt ipse solum quasi ad prime aliis
partes regere nate. sed immittunt virtutem venis. picu
lum enim est si dissolvimus eius virtutem embrocis et cathapla
smatibus calasticis et ipsum primum debilitare circa
operaciones et imbecilles omnes efficere venas. unde admis
ceri oportet ad stipticorum farmacorum incensionibus eius. Avicenna.

Certe sunt cum eo quod narravimus signa quod aliquid de curis epatis speciale
ipsum est radix venarum. quod est. quoniam regimen eius non sit sibi ipsi nocivum tantum
sed maiorem per membra. sed effluat ex eo virtus in venis non fit siccitas si molli
ficamus virtutem eius infundendo ipsum cum oleis et cum administratione emplastrorum mol
lificativum resolutivum quoniam debilitatur ipsum in primis in operacione sua. deinde de
bilitentur debilitate ipsius vene omnes. et propter hoc oportet ut misceamus medio quod ponimus
super epar quedam medicinas stipticas. Haly.

Iste est modus alius significationis super te ex virtute membri. cum igitur epar sit
membrum principale et prius virtutis venarum. et sit ex eius canonibus evacuacionis
eius quod collectum est in membris per medicinarum resolutivum super membrum declarat. G. i.
sed sermone quod iste canon sit diversus in membris principalibus. quoniam ista membra eget
ut conservetur virtutes eorum secundum ea. et propter hoc oportet ut misceantur cum medicinis resol
ventibus quedam medicine confortantes. et meliores medicine confortantes
sunt que sunt stiptice et in quibus est aromaticitas sicut rosa et xiloaloes et sandali
sed quod iste ostenditur in his sermone. G.

Sed quando est infundo piculum est dissolui stipti
ca virtute si non deducatur ab aliqua altera substantia lepto
meri. quale aromaticum est. melius vero est si ipsum stipticum
farmacum simul sit et aromaticum. intensitas enim duas ha
bens qualitates et virtutes forcius operabitur. Avicenna.

Et cum sit locus epatis locus longinquus profunditatis non fit siccitas quando
debilitetur virtus medicine stiptice et defectum aliquod veniat ad ipsum
si non sit cum ea substantia alia subtilis faciens eam pervenire. sic non est sine aroma
ticitate. et melius dico est ut medicina sit aggregans duas res. scilicet ut sit stip

tica et sit antiqua. nam quando ipsa aggregat has virtutes est eius operatio fortior. H.

Iam pertinet expositio huius sermonis mei quod pertinet est. G.

Igitur evacuabimus quod iam quod preter naturam impletum est illarum

et ponamus ut habeat complexionem humorum preter naturam. Considerem

dum est quod nobis necessarium ne ad reumatis qualitatem inmuta

tum sit preter concretum. sed magis frigiditatem et infrigidatum est

si vero magis colericum calefactum est ut et hanc eius distem

perantiam sanantes perfecte sanum relinquimus illud. Sa

nabimus vero contrariam adducentes qualitatem que ad modos

temperantiarum dictum est curationibus. Aliud. Pone ergo quod evacuas

ti rem que erat conte

ta in membris secundum diversitatem rei illius scilicet ex ea et reduit ab inequalitate chymorum ad rem illam. Oportet ergo apud hoc ut tu cogites et consideres ut non sit complexio eius mu tata ex inequalitate humiditatis illius que erat retenta in ipso et infrigidatum sit ex ea qui fluit frigida. aut calefactum ex ea si fuit ex genere colere donec rectifices complexionem eius et si est corrupta et facias ipsam redire ad sanitatem reductione in tegra. et rectificatio quidem complexionis eius est ut tu intromittas secundum ipsam qualitatem contrariam ei sic iam diximus in curatione complexionis male. H.

Intellige hoc quod dixit me esse in membris secundum modum in reliquis membris in quibus fuit aposteumata. nam tu indiges post evacuationem medicine aposteumatis et eradicationem eius ex membris ut consideres membrum. nam si iam accidit membro ab illa in malicia complexionis tunc remanet membrum hoc egens medicatione. et est sermo. G. intellige considera ergo ipsum.

Inquantum unumquodque frigidum est calidius intrinsecus infrigidantes et inquantum frigidum calefacientes.

itaque et hic ipsum rursum necessarium est scire eam que preter naturam est ev

cessiam eius. quando non sciemus quantum abeo quod est preter naturam frigidi

us aut calidius aut quantum infrigidantes cessabimus non cog

noscentes modum eius que preter naturam caliditatis. ita vero et si fri

gidius frigidum calefaciamus non cognoscentes modum eius

que preter naturam frigiditatis. impossibile est nobis ipsum invenire calefa

ita q nesciem⁹ qn mbr reductu e.

cieus medicam̄ queniente nz cessare acalefacie

tibz. ari. Et oz si ē calefcz ut sit qntitas infrigidacois me q̄ infrigidam⁹ ipz p qntite q̄ ē calefcz .s. p qntite q̄ addit sr̄ 9plo eq̄lit. ē g̃ necē m mbz ꝑut sis sciens eq̄litate nle mbz mb. q ē. q̄ tu n scis qntite calitatis epis illis n scies q̄ nuc sit caliug 9plo sua nli. nz qn oz te stare ⁊ abstine ab e⁹ infrigidacoe. ⁊ sr̄ si in frigidas ad mbr ⁊ intendis ut calefacias ipz deinde n scis qnte qntita tis sit frigo e⁹ nle n puenis ad sciaz medicine e q̄ oz te calefacere ipz ipe nz potes scire qn oz te abstine ⁊ stare acalefcoe e⁹. H.

Ostendit. G. p hunc s̃moz q nec ē medico ut ipe sciat 9plo cz m bz nle. ⁊ 9sciz ea inmite sua. e g̃ accit meo apa at alia ex eg̃ tudinibz aspiciat p 9sidacoz sua incurre eg̃ nis ⁊ 9pleme e⁹ ⁊ qnte qntitatis sit illud q mutauit illa eg̃do de 9ploe mb ⁊ cuz id e eo eq̄ qntitati e⁹ ex eo q ē 9ui ei ⁊ ponit ex.m in h capitulo sig̃ cois ep. na qn accit meo apa ⁊ curam⁹ ipz usq q̄ 9pleat sanaco e⁹ n stam⁹ ⁊ n abstinem⁹ acurac donc 9sidam⁹ qnte qntitatis sit id q mutauit 9plo epatis adispone sua nli. sig̃ fcz ē calius infrigidam⁹ illud e qntite e q addit calitas e⁹. ⁊ sr̄ si infrigidas calefaciam⁹ ipz. ⁊ si humitas exsic cam⁹ ipz. ⁊ si siccas humitam⁹ ipz. e g̃ reduxim⁹ ipz ad 9ploz e⁹ n le abstinem⁹ amedicamine ⁊ pt q̄ cessauit ab h exemplo inepate iudicat iudiciu cōe inoibz mbus ⁊ dicit. ⁊ sr̄ ē siinfrigidas ad mbz oz ut scias qnte qntitatis sit frigo e⁹ are nli ex tuc calefac ipz e illa qntitate donc redeat ad 9ploz sua nle. ⁊ ipe iam dixeat meo q p cut paulo ante q chimi qui acc hum donc aposteme epis in bz mutat 9ploz mbr ad q hum ꝑ qntitate sua. ⁊ chimi flatici infrigidant. colici q̄ calefaciut. ⁊ ꝑ hanc silitudine infrigidat huor melacolic⁹ ⁊ diusa sit dispo in cola adusta. na si remaz mea residuu calitatis aut s huores adusti exntes colici tuc calefacit. ⁊ si no remanet mea residuu calitatis aut huores adusti sunt flā sals at huor melacolic⁹ tuc infrigidat. ⁊ pp hac dispoz 9sida q apata curasti. ⁊ 9sida mbr inq accit. ⁊ 9sida qnte recessit 9plo e⁹ nlis. g̃ reduc ipz ad nz sua e medicinis 9uis. ⁊ pone qntitates q̄litat e⁹ l cau. eq̄les qntitati exit⁹ mbri a 9ploe sua. G.

.s. curis pecc in fāa.

Qm uo deeis sufficient dcz ē. tusire ia tpc ē

.i. ad cura pecc in nuo uo exeute ꝑ nz. sz uel excedit l deficat a nli nub. ut u̇rruca l lapis.

ad ea q ꝑ nuīn n ꝑ nz se hnt. duplici uo eoz ex

ucz 9petente cura sbiūg it. ut att B.

istere dra. ari. Et q iam loquuti sum⁹ meo p id mq ē sufficiecia tuc oz ut ueniam⁹ sup in b que ꝑ innud egdiencia acursu nli. ⁊ ē id ꝑ duos modos. q̄z un⁹ ē

lit. ub e defe ua. sz a. t sup plex.

addico. ⁊ alt diminucio. H.

Post posuit. G. s̃moz in canonibz curois eg̃ nis fce inqntitate

exponit lit. usq ad exemplu.

ponit exemplu ut in litera.

9ti at ⁊ exponit exre s laz s̃monis q̄ fecit in litera. ⁊ s̃ s inpar

ponit cura pecc in nuo. ⁊ pp 9ti at

9ti at ⁊ dat .ii. caps pp q pi⁹ agit de pecco in nuo q̄z de pecco in q̄ti te.

sunt duas res. quarum una est. quod nunc perdidit quantitatem nature. et altera est. quod plurium formationis incurrit duarum egritudinum est unum. sic apparebit ex sermonibus eius in sequentibus. et propter has duas res permittit tria sermonem in canonibus curationis egritudinis facte in numero. deinde vero secundum ipsum canonem curationis egritudinis facte in quantitate. et ideo quod vult per sermonem suum istum est. quod cessavit a doctrina canonum curationis egritudinis facte in forma et doctri(na) [ad quam sequitur tota in forma ut supra.] vit canones curationis in aparentibus. et est ideo docere discipulum ad hoc ut sit sciens scientia curationis omnis egritudinis. quare propter secundum illud dicendo canones curationis egritudinis facte in numero et species eius sunt due. una earum est additio et altera est diminutio. G.

exponit literam

Quibus deficit particula operari hanc intentionem [s. capitulo de egritudinibus solutionis continuitatis.] [s. prima.] est. servientes in aliis nisi secundum quod paulo ante diximus modum.

Alii. **C**um igitur ad membrum diminutum tunc intentio in cura eius est reducere illam rem que diminuta est. et ideo est ut misceas nature et adiuves eam in operatione sua secundum modum quem narravimus paulo ante. H.

Modus quem narravit paulo ante de ductione nature et adiutorio eius scilicet ut generet quod est diminutum est dare in sermone cibos et potus convenientes et facere bonam digestionem in stomaco et in epate et in venis et rectificare complexionem membri. et similiter rectificatio eius per vinum lenis et embrocatio eius cum aqua tepida et unctio eius cum oleo aliquo. et propter medicinarum attrahentium sanguinem ipsum cum equalitate ut attrahatur ad ipsum ex sanguine id ex quo fit membrum diminutum. G.

Quibus vero habundat particula intentio est hanc abscindere ipsam aut per novaculam aut per ignem aut per farmacum [s. quibus solent auferri virtute. ut auripigmentum calx viva. viride eris.] causticum. Alii.

Et quod addit ad malicie membrum tunc intentio a cura eius est aut abscisio eius cum ferro aut cum igne aut medicina adurente.

Dixit .G. tres res incidentes membrum additum. s. ferrum ut sunt cultellus et spatumule et forfices et cauterium cum igne et cauterium cum medicina adurente. et sumus facientes ex hiis tribus illud quod exigit testificatio [rectificatio vel estimatio] virtutis infirmi et debilitate eius et utilitate ipsius et timore eius. et ex eo quod exigit estimatio artificialis. incisio namque membri diversa fit sicut incisio emorroydarum et carnis addite et nate inulcere. nos autem quandoque incidimus illud cum ferro et quandoque cum igne. et quandoque incidimus ipsum cum medicinis adurentibus. et non facimus vnumquam horum tamen nisi secundum quietudinem et magis ultimum vel extremum in iuvamento curationis. G.

[i. curari possibilia. s. per abscisionem. et dicit ipse pene illa pecca. s. que fuit ipse yberniam membra. quia si abscinderentur lesio esset. ut verbi gratia est homo habens duo capita. ut haly in commento.]

Hac igitur intentione fere omnia possibile est curare. Gignitive [s. que deficiunt] vero non [specialiter spermatica. secundum se tota. et propter partem que sunt in tempore iuventutis. quia quandoque sit de puericia.] omnia possibile. ut mea [i. libro de spermate.] que determinate est omnis oratio. Alii.

Et non forsitan non omni membro in quo fit additio est possibile ut sit in eo sanatio et non omni membro quod minuitur est possibile ut generetur id quod minuitur ex eo. sicut

[margin:] docet curare partem habundantem. et exponit

[margin:] declarat exemplariter

omnia vidi in libris desperare ·· H·

Quandoque fit additio et diminutio in ipsa forma. et tamen fit post complementum forme. ego enim vidi virum ex additione qui habebat virgam et testiculos et vulvam mulieris simul. et vidi digitum additum in aliquo etc. et vidi virum quendam nasci et erant ei duo capita separata. ex diminutione vero vidi virum qui usque hodie vivit et non sunt ei manus neque pedes. et vidi qui natus est cum uno testiculo tantum. et vidi qui natus est qui non habebat neque vulvam neque papillam viri neque testiculos. et erat in forma sua et suis moribus secundum ultimum assimilationis castratis. et erat ei foramen minimum ex quo mingebat tantum. et vidi iterum qui natus fuit cum barba et pilis pectoris et pilis similiorum. post nativitatem autem accidit res quibus minuuntur membra. sicut abscisio manus et pedis aut nasi aut testiculorum aut papille et sicut circumcisio viri aut mulieris. et hoc est valde famosum. de additione vero vidi virum qui natus est habens dentes additos et est quedam membra magnificata sicut et ungula. et est in natus habens additum in oculo. et sicut emorroydes membra addita. et iam vidi mulierem que usque hodie est viva. et nata erat ei in vulva sua emorroys ad longitudinem digiti indicis et eius grossitiem et prohibebat virum concumbere cum ea. et rogavit me incidere eam ad curare ipsam. et non fuit mihi conveniens facere id ex ea. quoniam ipsa habebat principatum minimum et census multos. et unus est unius regni hodie. et membra quedam ex eis sunt que membra multa sunt addita. quorum diminutio est impossibilis. et membra diminuta multa quorum additio non est possibilis. et iam ostendimus in libris desperare quod membra que generantur ex spermate non est possibile ut redeant cum minuuntur. et ostendimus iterum quod membra que minuuntur non est possibile ut addantur ·· G·

Quedam vero si ea non est possibile gignere. facere tamen id per eius possibile est. ut mollificare patientem ablato sanam per eundem locum differentem ab osse et carne. est enim quod secundum locum eius ut quedam caro porroydis aut porrus sarcoydis et tempore procedente durius convertitur secundum plurimum magis sarcoydos existens. aut cum ex membris que cum omnibus non est possibile ut generentur ipsa eadem tamen est possibile ut generentur loco eorum alia ex eis que stent loco eorum. ex illo est quod cum cadit ex aliquo membrorum os totum. possibile est ut generetur loco eius quod est a parte os et a parte carne. quod enim quod generatur loco ossis est quod sit caro porroydis aut porrus carneus. et quanto plus extenditur cum eo tempus est ad porum declinior. et in principio sui esse fuit ad carnem declinior. ·H·

Iste sermo intellectus est. et iste quod in capitulo de curatione fracture ossis ostendit quod porus generatur non ex nutrimento ossis. et sermo quidem iste exigit ut sit non porus intergenerans ex nutrimento ossis et diminuti medium membrum inter nutrimentum carnis et inter nutrimentum pori. quoniam os ex eius nutrimento oportuit ipsum generari quod est illa. quod ipse dixit. G. quod caro porroydis aut porrus carneus. et quanto plus extenditur cum eo tempus caro induratur.

distinguit modos et causas additionis et diminutionis

ponit exempla illorum accidentium quas posuit ante.

vide ad litteram.

exponit litteram.

ostendit quod possunt regenerari per introductionem aliorum ut non regenerentur membra simplicia secundum ad locum eius ut loco ossis regeneratur porrus quod non est caro neque os.

declarat cum ratione est porus.

et fit ad inferius pori declinacio. G.

Secundum vero preter naturam sarcoydes magis exivit. Que quidem non preter proditam, sed eandem substantiam et speciem, ut simile operari possimus. Tertia nobis intentio est invenire aliquid operacionum ut in decoracionibus. Alia.

Cum igitur potest aliquid membrorum et non est possibile ut generetur ita ut videatur ipsum, sed quod simile ei quod steterit loco eius, tunc intentio est ut ingeniemus decorando aliquid sicut fit in membris que curtantur. H.

Quod diminuitur aliquid membrorum sicut si incidatur una manus, non est tunc possibile ut tunc nascatur. Quod ipse decorare loco incisionis ita ut faciamus ipsum rotundum leve, et colorem eius sicut colorem cutis approximantem ei. Quod est quod si ipse est magis addita, et pars eius magis diminuta, et quedam eius magis elevata, et quedam eius magis depressa, et color mutetur ei ad similitudinem coloris cutis, tunc fedum est et inhonestum ei qui curatur ipsum et medicis. G.

Epichenon vero intentio communis est generis huius totius quod preter naturam. Quod intentio eius communis est huic quod preter naturam illi approximatur. H.

Vero quod magnitudine est preter naturam separatur in intentione. Alia.

Et hoc genus egritudinis quod fit in numero est commune generi quod fit in magnitudine, quod est quod intentio eius quod est in numero est ut illud approximetur generi quod est in magnitudine. Et non fit diversa vel non in specie eius. Alia quod est in numero est quod magnitudine eius egredientes a natura.

Res egredientes a natura in quantitate officiali et unius nature sicut caro superveniens in officiali membro vel pinguedo vel ad tale sicut albula grossa in oculo vel ad simile uve incidente. G.

In quo quidem prima intentio ablacio est. Si vero non possibile est ista, tunc secundo fiat ista sicut in infusionibus. Alia.

Et intentio prima incurationis huius speciei est extractio illius vel generatio per diversitatem eius nature, et ablacio eius ambobus modis. Si autem videas quod hec intentio non est possibilis ut compleatur, tunc intentio secunda incurationis eius est ut permutemus eam sicut permutatur aqua que generatur in oculo. H.

Genus egritudinis factum in numero membrorum est per diminucionem et addicionem; est commune generi egritudinis in quantitate. Est per magnitudinem et parvitatem, quod est quod per addicionem magis fiat membrum et per diminucionem diminuitur, et diversitas inter utrumque est quod addens in forma vel factura in numero, et quod minuitur est egrediens a natura in hoc intentione

exponit primum textum s. epichenon.

exponit aliud textum s.

incurre eius est ablacio rei gravantis preter dispositionem eius naturalem et remocio eius ambo sicut ungula. ipsa enim est membri inquietativa oculi. quod si non est possibilis eius ablacio et remocio ambo tunc intencio sua est permutacio eius ambo sic permutatur aqua que gravat in foramine uvee ad inferiorem concavitatem uvee. G.

cura. s. in quibus non totum membrum non deficit vel habundat. sed in membris aliquibus. quod sit non totum. est peccatum in modo.

Quecumque vero non totis partibus sed in partibus peculiariter deficiunt et superhabundant ab eo quod secundum naturam nutricio quidem ad augmentacionem deficientibus. ablacio vero et purgacio superhabundantibus.

doctrina curare morbos in quantitate contraria

s. per nutrimentum restauratur et reducatur quod in parte deficit

est cura. — s. quantitatibus — s. est cura.

Dicit. Et quoniam diminucio non est diminucio membri tocius sed diminucio partis membri. et est addicio secundum hanc similitudinem tunc intencio incurre eius quod diminuitur est ad nutrimentum membri ad augmentacionem eius quod diminuitur est ex eo. et intencio incurre eius quod additur est incisio rei addite ad extenuacio eius et ipsius liquefactio.

Vult quod addicio et diminucio quando non sunt in membro toto sic digitus ad P. exponit

Dicit quoniam diminuitur totum. tunc ipsum non est exegritudine sua in quantitate. et sed addicio et diminucio fuit membro remanente secundum naturam suam. et sic extenuatur aliquid membrorum et minuitur quantitas eius tunc intencio eius incurre huius diminucionis est dare cibos et potus convenientes et facere ut bona fiat digestio et embrocacio membri cum aqua tepida et fricacio eius temperata et in unctio eius cum oleo aliquo tepido et post medicinarum calefacientium et mordicacio per percussionem cum virga et emplastro cum pice. et reliqua que ad ipsum trahunt sanguinem que non reducit diminucionem eius donec redeat ad quantitatem suam que erat et addicio quidem sic ingrossatur aliquod membrorum et magnificatur quantitas eius tunc intencio incurre huius addicionis est incisio ciborum et potuum convenientium. et fricacio multa dura. et medicine resolventes et sompnus secundum eam. et sup dura et arenosa et exercicium forte et reliqua que resolvunt ex membro et minuunt ex nutrimento eius. G.

in modo — diminucio est

s. in curacione egritudinis sue in quantitate. et sue in modo.

curacionis

Unde neque intencio inest altera neque sermo medicamini alterum secundum genus. Dicit. Et propter hoc non est intencio incurre

concludit quod modus curandi idem est in ambobus hiis generis

harum rerum altera ab intencione incurre eius quod narravimus ante eas neque non medicinarum que conveniunt eis in genere est altera ab ea que conveniunt illis. P.

Vult quod omnis est decurre egritudinis sue in quantitate quoniam est similis curacioni egritudinis sue in modo. et intenciones tunc sunt une. s. similes. et similiter est dispositio medicinarum. nam medicine quibus acquiritur addicio in duabus egritudinibus sunt une non. et medicine quibus acquiritur diminucio in duabus egritudinibus sunt une et in non. et similiter reliquum regimen. hoc igitur est ultimum quod loquitur in curacione egritudinis sue in quantitate. G. de lapsu propria posicione.

dat intellectum

Sed ad reliquum adhuc genus veniendum salubrium

doctrina curare peccatum ultimum s. peccatum. s. peccatum in toto.

caz quod corrosivum est. caz quia ipse post lapsa sit cam

ut exachimeron et intestinum in osseum. ar.

Et oz ut veniamus secundum gradus ad caz sanitatis et rememoremus sicut nos remansit. et est genus quod rectificent nocumenta accidencia in situ in bis sicut dislocatio et intestinum quod descendit et cadit in cistim vel locum testiculorum. H.

Hoc genus est ultimum generum nocumentorum accidencium in propriis membris. et sermo eius meus est intellectus. G.

Fit aut hec ermolenta tensione et impulsione in continuum. hec vero exruptura a extarditate continentis. ar.

Et dislocatio quod fit aut extensione aut expulsione laboriosa et descensus intestini ad cistim testiculorum. fit aut exruptura quia accidit in panniculo qui continet intestina a ex dislocatione meatus qui descendit ex illo panniculo ad cistim testiculorum. H.

Nocumentum hoc sermone eius dislocationis ventris et descensionis intestini ad cistim testiculorum dominus accipit significationes eorum secundum causas eorum. G.

Iam et curatio huic quod ex nimia tensione et in impulsione. huic vero si fiat solidatio exco continentis.

ar. Et ipse id fit dislocationis rectificatio pressione et impressione ad diversitatem illius partis ad quam separata fuit ventrem et descensus intestini ad cistim testiculorum ita ut ingenietur medicus constrictione quod dilatatum est ex illo panniculo qui continet ipsum. H.

Situ iam exequitur ex operationes medicine particulares tunc intensissimo intellectus est. et reductio quod dislocationis mala est. ruptura vero consolidatio eius quod dislocatum est. fuit cum medicinis desiccativis et cum medicinis cauterizativis et cum cauterio pigne et cum ligaturis per fasciam prima a per inferiora loca. et cum positione pile excoriis et strictura eius sicut emunctorium. et melius est ut ponas emplastrum compositum ex medicinis exsiccativis et cauterizativis sicut folia cipressi et nux eius et aloe et calx et acacia et thus et que sunt talia. G.

Ex quibus vero artis facultatibus ea que sunt parte iuvamentum parte presentis facultatis negocium declaratum est.

ar. Ergo quia iam fuit manifestum in libris de ingenio sanitatis vias quibus oportet incedere in minuendo causam particularium quibus oportet scire has res. H.

Vult quia iam descripsit ipse in libris de ingenio sanitatis declarationes et exquisitiones os

canones et ideas quibus curatur imago est. Nunc quidem narravimus in his libris et dat canones de curationibus earum secundum semitam summe et non secundum exquisitionem et declaratio; his ultimum genus quod ipse dedit in decimo libro de causis et accidentibus est.

de causis preservativis.

De hinc vero dicendum est de causis quarum secundum proprietatem preservationis et curationis ... [illegible]

plebamus. vocatur autem preservativa. Ait. Et iam remansit super nos ut narremus quidem causas super sanitatem, addicendo in eo quod secundum ... et secundum causam que precedunt et conservant. H.

Vult per causas que precedunt et conservant causas quidem permittit medicus conservare eas et facit ipsas evadere a lesione. G.

Triplex vero est harum secundum genus divisio. Prima quidem sanitatis in perfectione hominis. Secunda vero imperfecta. Tertia vero egritudinis.

Primum quidem genus est salubri negotio duplex est.

Ut prius dictum est. Secundum vero est preservatione. Tertium vero est ex re ... penitus. Ait. Et significat harum secunda prima genus est genus causarum que precedunt et conservant corpora sanitatis salutem et genus secundum est genus causarum que precedunt et conservant corpora que non sunt sana sed neque ... et tertium genus est genus causarum que antecedunt et conservant corpora infirmitatum. Et secunda prima genus est scientia conservationis sanitatis. Et hoc genus sic dividitur: est duobus modis. Et secunda genus secundum est scientia ancessionis in preservatione. Et tertia genus tertium est scientia ingenii sanitatis. H.

Vult. G. quod ancessio in preservatione compleat ... in istis generibus tribus que narravimus. G. Genus quidem primum est conservatio sanitatis corporis que est in meliori statu et id est duobus modis. Unus est conservatio sanitatis corporis que est in meliori statu. Et alter conservatio corporis diminutorum a meliore statu. Genus autem secundum est egritudinem et ... ancessio est conservatione et ... mutare ... magnificet et fiat fortis et faciat evenire egritudinem. Genus vero tertium super est ex ingenio sanitatis et ... corporis ... et ... causam earum. Et G. declarant id et dicit. G.

In humoribus vero hoc magis consistentia ... hoc genus. Ait.

Et hoc genus totius ipsa est scientia et medicinis. H.

Vult quod genus causarum est ex tribus generibus causarum que ... precessit ... scientia.

Quos in glutinosos et in spissos in acutos

in ventosos in amplius calidos aut frigidos aut morda
ces aut putridos aut venenosos. Et non oportet ut
sint chi
mi in ventosi in grossi in subtiliores in aquosi in mixti in calidiores quam
oportet in frigidiores in mordicativi in putridi in sit eis qualitas mala venenosa.
Intelligas quod ex hoc sermone quod vult ut chimi sint temperati laudabiles. Et oportet ante expositionem huius sermonis quod intelligatur nomen chimi et quid
sit illud quod significatur. Dico ergo quod cibus et potus pervenit in stomachum et decoquitur
et fit ex eis res quam nominavit auctor chilum primo .i. deinde epar trahit ex chilo me
lius quod est in substantia eius et decoquit illud in se et facit ex eo sanguinem quem
nominavit auctor chimum. primo iii. ut sit sic dictum mixtum ipsum et primum. et .G. ostendit quod hec
dispositio huius sanguinis incipit est sicut dispositio vini in dolio. sicut enim vinum in prin
cipio est expressionis permixtum. sic et sanguis. cum ergo completur vinum fuit ei .v. species
.una earum est fex eius et ipsius superfluitas. et secunda est id quod non digeritur ex eo. et tertia est
vinum ipsum. et quarta est quod natat super ipsum. et quinta est acuitas eius subtilis quae fit va
por et resolvitur ex eo. et sic sanguinis sunt .v. species. quas nominavit chimum. una e
arum est fex et nominatur humor melancolicus. et creator benedictus ordinavit splenem
ut attrahat hunc humorem ex sanguine. et secunda est illud quod non completur digestio ex
sanguine et nominatur humor flegmaticus. et non preparavit ei membrum quod attrahat ipsum. quoniam
possibile est ut alteretur et compleatur eius digestio et fiat sanguis. et tertia species est sanguis
ipsemet purus. et quarta est id quod calefacit ex eo et natat super ipsum sicut spuma. et
nominatur humor colericus. et creator benedictus preparavit ad attractionem huius humoris fel
et quinta est acuitas eius et ad attractionem in eius superfluitatis ordinavit creator
benedictus lumbos. deinde sanguis fluit ex epate in venas. et associantur ei reliqui
humores hoc. et intendit id quod generatur ex eo in concavitatibus venarum. et propter hoc dicitur quod
sanguis est deferens humores. in eo enim inveniuntur omnes humores. quamvis enim in san
guine qui est in venis sit vincens non sanguis. tamen in eo est et ex unoquoque hoc
humorum quamvis pars est pars minima quam rememoravimus non est hic locus. et vult quod in
bus attrahit ex venis quae veniunt sibi id quod est conveniens ei ex sanguine et resol
vit id et assimilat per substantiam. Intendit ut timeatur quae sunt in eo. Iam ergo apparet per id quod declara
vimus qui chimi aggravant sine in sanguine. si ergo sint grossi et ventosi est vincens su
per eos non flegmatis aut humoris melancolici. et si sint subtiles aquosi est vincens super eos non aqu
a sanguinis. et si sint mixti sunt omnes additi super proportionem eorum. et si sint calidiores quam oportet est vin
cens super eos non colera. et si sint frigidiores quam oportet est vincens super eos aut flegma aut humor me
lancolicus. et si sint mordicativi est vincens super eos acuitas et subtilitas et si sint putri
di est vincens super eos corruptio eorum. et generatur ex corruptione eorum species multe ma
le. sicut species colere citrine agreste et ceteri. et species flegmatis mali et ceteri et species eorum.
et fortasse generatur ex corruptione horum id cuius non est non venenum. et corrumpit totum cor
pus sicut id quod fit ex corruptione spermatis in feminis corpore. et sicut elevatur vapor ex co
lera qui generatur ex humore malo in eo et ascendit ad cerebrum et facit epilentiam. G.
.n. vidit hanc speciem epilentie. et vidimus nos speciem mirabilem epilentie. et est
quod quidam scriptor senciebat ex brachio suo in mense semel aut bis deambulationem
rei frigide ascendentem sursum donec perveniebat ad caput eius et quando perveniebat ad caput

dat intentionem in gradibus et magnitudine perexessus.

dat causam quare dicit chimi et quid sit chimus.

thing thilg

Sangwinis quinque species

quod in quibus sanguis et venis.

dat causam malarum dispositionum in humoribus factam in herba.

De specie epilentie.

.s. dig[eri] alia m[edicina] p[ro]p[ter] calore[m] febile. q[uo]d p[ro]bat[ur]. q[uia] in cotidiana si nulla co[m]perit laxatiuu[m]. n[on] p[otes]t q[ua]rta die accessionis. in q[ua]rtana p[otes]t .vii. v[e]l .viii. accessionib[us]. ut m[ateri]a[m] digat magis obediat eductioni. in q[ui]bus s[unt]. i. de q[ua]rta nuo
decalis. F q[ua]sda[m] medicine h[abe]ntes uenenu[m] ut dicit. bartho[lomeus] s[ed] h[oc] n[on] e[st]. tu[m] m[od]o in nulla medicina recipi[tur] uenenu[m]. uenenu[m] .n. no[n] digit ut ait. vii a. s[e]c[un]d[u]m
.3. G. no[n] h[abe]nt recipiunt s[ed] curant. legit[ur] e[ti]a[m] i[n] quib[us] .i. denuo q[ui]a fuit me[dicin]e h[ab]ntes v[ir]tute[m] curandi uenenu[m] uenenosor[um] aliu[m]. sic aristol[ogia] ro[tunda]. alliu[m]. et genciana. q[ue] s[unt] calida et digerencia. et p[otes]t h[ab]e alie medi[ci]ne recipientes de liciria et e[st]. i. tcisco[s] de tyro. et castor[eum] squillitica et dya corallis. tyr[us] e[st] serpens t[ame]n smarinus cubitalis. qui abscisis apte capitis et caude s[ecundu]m mensura[m] .iiii. digitor[um] decoqui[tur] et inde fiunt trocisci. decoqui[tur] aut[em] c[um] sale cimino aniso aneto et oleo.

eius ad accidebat ei ex ipso porismus epilie leuis. G.

Augmentari .n. c[aus]e existunt eg[ri]tudinu[m]. a[uicenn]a

Isti .n. chimi cu[m] addu[n]t[ur] in istis disp[ositi]o[n]ib[us] s[unt] c[aus]e eg[ri]tudinis. H.

Chimi uiscosi a[ut]e[m] g[ro]ssi ip[s]i faciu[n]t opilac[i]o[n]es et alias s[ecun]d[u]m latitu[din]es eg[ri]tudines et melancolicas. et s[ecundu]m chimi f[ri]gidi et chimi subtiles aq[uo]si faciunt eg[ri]tudines aq[uo]sas sic[ut] ydropisis. et mixti faciu[n]t eg[ri]tudines replecionales. et calidi faciunt eg[ri]tudines calidas. et mordicatiui faciu[n]t eg[ri]tudines in quib[us] est mordicacio forti[s]. et putridi faciunt ex eg[ri]tudinib[us] diuersas sp[eci]es. sic[ut] febres putridas et ulcera alchatin et s[ecundu]m hac silit[udine]m multi ad eor[um]. G.

Augmentat[ur] u[er]o aliq[ua]n[do] ab ea c[aus]a q[ue] eos genuit s[ed] est a[li]a[ud] q[uo]d n[on] s[un]t commutantes eos sibi q[ua]si s[ecundu]m cor[rupti]o[n]es humores.

a[uicenn]a. Et q[ui]a eor[um] addic[i]o est ex illa c[aus]a q[ue] fuit radix ex q[ua] fuit eor[um] g[e]n[era]c[i]o. et q[ui]a e[st] ex ea q[uo]d recipiunt alios humores q[ui] s[unt] in corp[or]e et alte[ra]nt eos ad similitudine[m] e[ius] q[uo]d ipsi sunt. H.

Velut q[uo]d addic[i]o eor[um] q[uo]d ita s[unt] in chimis fit a duab[us] reb[us] a[ut]e[m] a cibis g[e]n[er]antib[us] eos sic[ut] cepis et alliis et pipe g[e]n[er]ant[ur] cal[id]i. al[iter] de ce et piscib[us] g[e]n[er]at chimus s[un]t frig[idi]. acarne thauror[um] et aliu[m] siluestriu[m] et q[uo]d s[unt] de g[e]n[er]e eor[um] g[e]n[er]at[ur] chimus g[ro]ssus et nig[er]. et ulti[m]a est ut antecedat in corp[or]e humor malus. et c[um] puenit ad ip[su]m sanguis laudab[i]l[is] bonus resoluit[ur] alterat ip[s]e et p[er]mutat eum ad i[ps]i[us] suam malam. G.

Intentio u[er]o in huius curacionib[us] duplex est. alterac[i]o et euacuac[i]o. a[uicenn]a

Et medicac[i]o[n]is eor[um] due s[unt] intenc[i]o[n]es. una ear[um] est alterac[i]o et a[lia] euacuac[i]o. H.

Medicac[i]o[n]is .s. chimor[um] malor[um] s[unt] due intenc[i]o[n]es. una ear[um] est malificet chimi altera[ti]o donec redeat ad equalitate[m] sua[m] bona[m]. et altera est euacuac[i]o chimi mali et extractio e[ius] a corp[or]e. G.

Alterant[ur] g[ro]ssi a[ut]e[m] digeruntur ab ip[s]o corp[or]e a[ut]e[m] aq[ui]bus da[n]t farmaciis u[ir]tutib[us] in quib[us] s[unt] et quide[m] u[ir]tutes q[ue] curant u[ir]us uenenator[um] alium adhuc delitiria farmaca recipientes. a[uicenn]a

Alterac[i]o g[ro]ssi chimor[um] fit a[ut]e[m] ab ip[s]o corp[or]e q[uo]n[iam] digerit eos. a[ut]e[m] a u[ir]tutib[us] q[ua]ru[n]da[m] medicinar[um]. in h[oc] g[e]n[er]e medic[ina]r[um] ing[re]diu[n]t[ur] ille q[ue] sanant ex medicinis h[ab]entib[us] uenena ex medicinis q[ue] s[unt] ex g[e]n[er]e uene[norum]. H.

Cruditate autem chimorum que hic digestiva non convertunt ... soli ... ipse tamen ea ponit post cruditatem ut ... loquitur ... Et nota quod chimi dicuntur crudi ... in digestione ut flegma ... Sic calidi sicut spiritus ... dum sunt crudi quod molestent ... duo generaliter sunt facienda. primum confortacio membri ut possit ... dando ea que membra respiciunt et confortant ... medicina ... opposite qualitatis ... humor ... molestiens ... simpliciter ... sanguis ultimo evacuatur ... humores evacuantur ... medicina per electionem ... subtiliorum ... ut patet ... [illegible]

103

ex parte medicinarum ... ex parte naturae (?)

Alteracio chimi mali donec redeat ex malicia sua ad bonitatem fit per duas res. una earum est ut vincat natura eum et ipsum digerat. et digestio est duobus modis. una digestionum est ut vincat eum natura membri et digerat ipsum et vincat natura membri chimum malum et vincat maliciam eius et permutet ipsum ad sanguinem bonum. et nutriatur cum eo membrum. sicut digerit flegma dulce et permutat ipsum in sanguinem. et altera est ut vincat natura membri chimum malum et mutet maliciam eius et faciat eum vincere eum qui est nobilis et vincere eum qui est extra naturam. sicut facit in permutacione chimi mali in apostemate et digerit ipsum et facit ipsum pus. et sic facit in febribus. quod digerit humorem et evacuat ipsum in hora crisis. Et altera est ex virtutibus medicinarum facientium evacuacionem. et quoniam in quibusdam medicinis sunt virtutes facientes evacuacionem ex malicia chimorum. et non est via ad cognicionem harum virtutum facientium evacuacionem nisi per experimentum solum sicut ostendit G. in tractatu v. libri sui in medicinis simplicibus. Et de proprietate medicinarum facientium evacuacionem est ut confortet membra interiora. sicut confortant ea medicine arthetice stiptice. sic igitur aggregatur in medicina faciente evacuacionem ut sit arthetica stiptica faciens evacuacionem simul/tunc. scilicet non est ad melius ea in confortacione membrorum interiorum et in faciendo evacuacionem eorum ex malicia chimorum. Et ex genere medicinarum facientium evacuacionem sunt que faciunt evacuacionem ex venenis sicut venena et ex medicinis interficientibus ad quarum cognicionem non est via nisi per experimentum. G. in octavo in tractatu v. quod non est semita ad cognoscendum aliquid ex virtutibus medicinarum solventium et medicinarum interficientium et medicinarum facientium evacuacionem quibus efficiuntur operaciones harum nisi per experimentum solum. et tyriaca quidem est composita ex medicinis facientibus evacuacionem ex venenis et ex medicinis interficientibus. et oportet ut inquirantur medicine facientes evacuacionem ex malicia chimorum. Ideo quia quod est ex malicia chimorum est contrarium quod est venenosa. in eius est igitur quod tyriaca confert in eis. Preter autem hoc ex malicia eorum est contrarium quod non est venenosa oportet ut inquirantur species medicinarum facientium evacuacionem que faciunt evacuacionem ex eo. et ego quidem iam expertus sum et inveni camphoram medicinam facientem evacuacionem a putrefactione humorum. et propter hoc dedi eam in potu in egris febribus pestilencialibus et in febribus putridis et in fine cum ea per quam vidi iuvamentum et minui nimium egritudinum putrefactionem. Cruditatem autem chimorum digerunt medicine digerentes sicut cubebe et assarum et cassia fistula et spica et cinamomum. Viscositatem (*gloss:* grossitatem) autem eorum et grossiciem faciunt evacuare medicine subtiliantes et incisive. ex frigore humorum faciunt evacuare medicine calefacientes. ex caliditate faciunt evacuare medicine infrigidantes. et ex earum subtilitate faciunt evacuare medicine ingrossantes. G.

Margin: notificat medicinas laxantes vel facientes evacuacionem dans duas proprietates earum.

Margin: notificat medicinas laxantes dicendo quod de eius genere sunt laxantes ... veneno ...

Margin: postea de medicinis laxantibus in malicia humorum non venenosorum.

Margin: de cruditate humorum

Gloss: scilicet humores nocivi — per dyagridium — id est fortiter — scilicet medicina ... colera ... flegma

Evacuantur vero actualis sufficienter farmaciis et purgacionibus et clisteribus et sudoribus et vomitibus. hee

Gloss: id est humorum — quod purgat totum corpus

igitur horum communes evacuaciones. Actio.

Margin: postea de evacuacione. vel de corporis evacuacione per farmacias ... evacuacio in generali ... in speciali.

Evacuacio chimorum fit per medicinas calefacientes fortiter et per solucionem et per clisterem et per sudorem et per vomitum. et iste sunt species de evacuacionibus communibus. H.

Margin: quomodo ... fit evacuacio humorum ... facit ... evacuacio ...

Evacuacio de omnis chimi fit per id quod attrahit ipsum ex medicinis solum sine

a conamine. virtutum medicine attractive in quantum quod si conforte evacuat ipsum quod confert illum chimum. Exemplum est medicina que evacuat coleram si conforte evacuat post coleram flegma post flegma melancoliam post melancoliam sanguinem. medicina ergo que evacuat humorem melius si conforte evacuat post ipsum flegma post flegma coleram sanguinem. et mirum est quod chimus sanguinis non oportet ut evacuetur. quoniam quando ipse fit malus permutatur ad unum chimorum qui sunt superfluitates eius. scilicet aut ad melancoliam aut ad coleram aut ad flegma aut ad aquositatem. et ideo quod altera fit unus horum humorum. sed vero ipsius sanguis est convenientis nature. quod ipsi omnibus faciunt ex eo nutrimentum suum. et G. precepit virum qui invenit medicinam eductivam sanguinis interfici ut non sciretur ea ex ipso alius. et postea quod precepit ipsum interfici iussit ut regeretur cum hoc eius ita ut non appareret medicina et non inveniretur eam et sciretur eam alius et mereretur interfici. In flobomia autem et ventosis non est intentio evacuatio sanguinis puri sed evacuatio inferius quod est cum omnes humores sunt additi super proportionem. Flobomia que evacuat interius humorum existentis magnis. ventosis tamen scarificatis et ventose evacuant interius chimorum existentis parvis. et G. quod docet nobis evacuationes cetera et dicit quod sunt v. et una illarum est ideo quod evacuatur per medicinas que calefaciunt calefactione forti. iste enim medicine habent proprietatem superfluitate calidas sive humores. et quedam eorum faciunt eos vaporem qui resolvitur in aere. et quedam eorum quas attrahunt ipsum medicine extra de loco ad quem pervenit. et secunda est veteris solutio per medicinas in quibus sunt virtutes solutive. et tertia per clisteria solutiva. et quarta est per sudorem. et sudor fit per aerem calidum et cum coopertura et per medicinas calefacientes cutem. et quinta est per vomitum. et vomitus quod fit aut per intromissionem digiti aut penne in gutture. aut per medicinam facientem nauseam aut per medicinam que est virtutis fortis que attrahunt chimum ad os ventris. iste ergo sunt evacuationes communes. G.

Propter vero ex loco in quo congregati fuerint acci-piunt causas in salubribus declaratum est secundum tertium et quartum magis permanentibus nobis de laboribus tractantibus et quos alie adiacent laboribus dispositionibus. Amen.

Propter vero sumitur ex locis in quibus aggregantur mali chimi sicut ostendi in libro de regimine sanorum. et ipse intentavit tertio et quarto illius libri cum nos narravimus lassitudines et reliquas earum similes lassitudini. H.

Vult quod evacuationes fiant ex chimorum ut sit ex membris in quibus sunt chimus. et ipse declarat hanc intentionem. G.

Evacuantur enim propinquius quidem in primis venis per ventrem. qui vero in habitu que super ex per urinas. qui vero in habitudine tota per sudores. Quod ad quem super caput aut per pala

et aliquando per nares, aliquando per uvulam. qui vero in thoracis latitudinibus per guttur cum tussibus. qui vero sub renes et vesica per urinas. Ali. Evacuatio chimorum fit facilior quando evacuatur illud quod existit in venis per solutionem ventris, et evacuatur quod existit in corpore toto per sudorem, et quod est in capite per palatum, aliquando per nares, aliquando per uvulam sic, et quod est in pectore evacuatur per tussim, et quod est in renibus et vesica per urinam. H.

Tene pro memoria quod sub [illegible] est et ieiunum intestinum et venarum meseraycarum, et iam ostendimus quod per totum corpus est musculi. ipse igitur vult per id quod est in corpore toto ex chimis id quod est ex musculis, et residuum sermonis eius est intellectum. G.

Antipasis vero communis omnium percipitur diversio ad ea quae longissime. Ali. Et evacuatio quae fit per viam attractionis est sicut de eo quod venit in omnibus membris quae sunt in locis propinquioribus illo loco ex quo intendimus attractionem. H.

Sicut pulpa coloquintide et agarici attrahunt in stomacho quando applicantur ad stomachum excessus et nucham et renes et superfluitates eorum, et sic attrahit medicina solutiva ventris quando bibitur superfluitates intestinis. et nos quando [illegible] ut ponamus medicinas in eo quod est sub umbilico et attrahunt humiditates acutas, et ut retineat medicina in manu et attrahat humores acutos. et si ponatur medicina sub pede et attrahit a capite. et totum id scit ille qui multum studuit in hac arte. et non oportet ut sciat ille qui non meretur id quod fiat nocumentum eius per id quod ut eo plus quam sit iuvamentum per illud. G.

Derivatio vero ad proxima. Ali. Evacuatio autem quae fit per viam attractionis eius quod collectum est in membris fit ex locis propinquis. H.

Iste sermo intellectus est et iam prius expositus est. G.

Omnia igitur quae curant huius dispositiones salubres vocantur cause. Ali. Et omnes iste res sanantes has dispositiones appellantur cause sanantes. H.

Iste res sunt quae digerunt chimos et adiuvant super digestionem eorum, et quae faciunt evadere a malicia eorum et quae evacuant eos. et in illa quae ex eo quod [illegible] est cura omnium febrium eius quod existit in malicia complexionis tantum, sicut febris diei unius effimera, et febris ethica quae cura in eius incurrit malicie complexionis calide. et sic et de eo quod infrigidat et humectat ex cibis et potibus et medicinis et inclinat causa omnium causarum contrarium eorum ad id quod infrigidat et humectat et quod resolvit vaporem eorum, sicut balneum cum aqua dulci tepida et unctio cum oleo violarum et quae currunt cursum eius, et olfactu odorum infrigidantium [illegible] et [illegible] in pri-

cularibus harum rerum facit te scire quod iste est cursus earum. Et eius quod in febribus — ponit curam febrium
ex putredine humorum est cura est composita ex eo quod iuvat per digestionem humorum. Sicut
medicine quarum qualitas est similis qualitati caloris iuvante et confortatione nature ad
hoc digerat eas. et alterationis putredinis earum et evacuationis earum et infrigidationis eius
quod facit accidere febres in corpore ex caliditate et siccitate. Ergo cura huius generis febrium
est composita ex cura eius quod est malicia complexionis calide et sicce et excursione malicie
chimorum. et cum putredine multotiens sequuntur opilationes et prohibitiones expirationis est — addit
necesse cum illo ut aperiantur opilationes ut detur medicina que iuvat in ultimo ne
donec consumat ea virtus et expiretur aere. G.

·i· sibi in corpore · ·s· facientes egritudinem omnis dñi egre

Quead excellencia egre· at· Et omnes res que stimulant
has dispositiones et adducunt in eis nominantur cause egritudinis. H.

exponit duas res · exponit dispositiones
Vult per dispositiones illud quod nominavit ex malicia chimorum et per res eas
que stimulant unamquamque specierum malicie chimorum. et iam docuit quod ipsa sunt
duo genera. unum eorum est quod pervenit corpori ex cibis et potibus et aliis extrinsecis
et generat in eo chimum illaudabilem. et alterum est ut sit in corpore chimus laudabilis
et sumat cibos et potus generantes chimos laudabiles. et ergo pervenit in corpore re-
solvit eos chimus illaudabilis ad naturam suam. et permutantur a bonitate sua in malici-
am. et propter hoc dixit ypocras quod corpora que non sunt munda quanto magis nutries addes in malicia eorum. — confirmat per ypocratem

·s· sicut omnes que non sunt adiu

Neutre vero nec adiuvancia neque ledencia· at·
Et res que non nocent eis neque conferunt nominantur cause neque sanitatis neque egritudinis. H. — dicit quod sunt res que neque iuvant neque ledunt. et quo sint cause sane. egre et neutre
Vult omnes causas sex contrarietates corporis. unamquamque est cibi et potus. et sic est a-
er contrarietas ex istis. et istis enim est quod non nocet in eis nimis et non generat in e-
is maliciam neque confert in eis. quod autem nocet in eis est omne quod generat maliciam eorum
scilicet quod confert est omne quod destruit maliciam eorum. quod non confert neque nocet est omne cum non est in
permissione media maliciarum egritudinum. et invenitur dictum ypocratis. oportet ut sumatur in potu me-
dicina ut conferat. quod si non conferat tunc ad minus sit ex eo quod non noceat. scilicet quando — addit nominale
non invenimus cibos et medicinas conferentes. damus ex eis quod non nocet. et
sic faciemus in causis omnibus. G.

·i· causas scilicet causas que neque causant sanitatem neque egritudinem

Potest tamen quis ea in causis omnino appellare qualiter — removet dubium quod credere quis posset quod ulla que neque iuvant neque nocent non mererentur dici cause. hic removet et vult quod causant neutralitatem. sic a[...]
·s· dicentes causas nullius effectus causas esse. ex quo neque iuvant neque nocent. unde quod certe quod dicantur neutre. non sic vocantur ut nullius penitus dispositionis sint cause. sunt enim cause neutralitatis quod realiter est alia dispositio. fecerunt ergo vim in nomine solo.
multi sophistarum negligentes quidem ipsarum rerum invenire
·i· consumentes vel deducentes.
differentiam. in nominibus vero plurimum temporis consumentes. at·

Et potest est ut non nominentur cause omnino sicut multi faciunt sophistarum ex
eis qui negligunt et dimittunt speculationem in inventione diversitatis
sumere rerum. et finiunt vitam suam in nominibus. H.

Res quibus non est in permissione media neque in sanitate neque in egritudine potest est ut non — dat intellectum
nominentur cause penitus. verumtamen speculationes est egrediens a barte me

dicine. et occupatio mea est ex occupatione medicorum sophistarum qui finiunt vitas suas in fantasia et sophisticatione per sermones in nominibus et negligunt consideracionem meam quod fit iuvamentum in medicina. et via eorum est ut nolentes medici sermonum. medici vero per veritatem sunt medici operationis. et operatio istorum est occupatio in consideratione mea in qua fit iuvamentum in medicina. quod est quia qui intelligit illud quod indiget ex intentionibus non curant qualia sint hec nomina. G.

Dico est autem amplius malus negotium ad successores conservativa que species artis talis est. A.

Et iam loquutus fui magis libro ab isto sermone magis exposito in de sermone dictorum eorum. H.

Ostendit. G. multis annis exclusis aliis suis quod occupatio est nominibus est superflua et quod non fit iuvamentum quam intentiones sermone intellectu. et omnibus multis suo de nominibus medicinalibus quod res que non conferunt immo nocent sermone excessus dispositionis tertie quod dicitur neque sanitas neque egritudo. G.

Resumptiva vero et emittens inequalescentibus ab egritudine et senibus qualis vero est et horum dispositio a quibus maxime cavis ad illud quod per vim est revertitur. A.

Iam complevit narrationem speciei medicine decentem conservacionem et ex medicina est species alia que nominatur confortatio et nutritio. et utitur ea meis qui sunt resurgentes ab egritudine et meis qui sunt in senectute. H.

Confortatio et nutritio sunt capitula medicine que admisceri in meo quia sanatur est ab egritudine et nominatur regimen convalescentis. et in senectute nominatur regimen residui vite senis. et intelligit confortationem et nutritionem est dicit. confortatio quidem est illud quod addit in virtutibus membrorum. nutritio vero quod convertit et ingreditur super quod oportet et est quantitate quod oportet. G.

Perfectio quidem intentionis speculative facultatis litteris demonstrata est. per capitula vero demonstratur et nunc. A.

Et iam ostendi tibi multis de ingenio sanitatis declarationem completam. dispositionem autem istorum et exquiras causas redeant ad dispositionem illam ego sum narrans tibi est albumasar in hoc loco. H.

Vult quod iam exquisite prestatur est doctrina regiminis residui vite senis multis sermonibus nominatur regimen sanitatis. et quod pro quod dicit in hoc loco est albumasar.

Sic igitur dispositio talis est. bonus quidem est plurimus sanguis et c.

addit

expedit se ad dispositionem ... sophistas.

recapitulat.

resumit litteram usque ad conservativa residuum ...

exponit.

ponit differentiam inter nutritionem et resumptionem

Haly. Quod addit, scilicet quod motus, fricationes, et hoc valet eis. Vel et si non possunt se movere, moveantur sublevando eos in lectica et movendo. Balneum confert quod humectat. Istud est ultimum in littera.

Decanus. Haly. Quod debent regi eodem regimine convalescentes et senes. ... autem senibus competit evacuatio que non competeret convalescentibus, solo in via ... competeret bona evacuatio levis et non fortis. ... regimen ... competit ut meliore. Aliis autem ad ... residuum vite et sic ad diversos fines competit eis ... dieta ... competit ... vinum rubeum forte et antiquum ... magis ad provocandam urinam.

3. G.

eo vitalis qui appellatur spiritus et aliis. Ipse vero sunt debiles et sicciores et propterea virtutes eorum minores et propter has totum corpus frigidius. Commentum. Dico quod dispositio corporis istorum, scilicet convalescentium et senum, quia sanguis qui in cordibus eorum est, est sanguis bonus, verumtamen quantitas eius est parva, et similiter dispositio aliorum spiritus et vitalis est. Membra vero eorum sunt frigida et sicca, et propter hoc virtutes eorum sunt debiles, et propter debilitatem harum virtutum corpus totum est frigidius.

Quod ipse dixit communicant convalescentes ex egritudinibus et senes. Haly. Verumtamen est diversificatio inter eos. In convalescentibus de egritudinibus et que est eis accidit ex dolore, minuuntur ex spiritibus eorum et sanguinibus ipsorum et humiditatibus substantie membrorum que vocantur membra radicalia, et hoc quod accidit eis inde est per accidens non natura eius, et propterea ut destruatur hoc accidentia. Verumtamen quod fit in membris per istas res malicia complexionis que facit virtutes eorum debiles, et propter paucitatem sanguinis eius et debilitatem virtutis fit quod incipit super corpus totum frigus. Senum autem corporis radicalia frigida sunt et sicca natura et sanguines eorum sunt pauci. Quoniam calor illius eius iam debilitatus addigitur eius quia iam advenerunt corpori ex cibo et potu, que propter hoc aggregantur in cordibus eorum superfluitates multe et humores crudi, et propter istas res debilitatem eius super est et dominatur super eos debilitas non est et corpora eorum sunt frigidiora non quod fuerunt. Iam quod declaratur per illud quod diximus convenientia corporis senum et convalescentium in paucitate sanguinis et spiritus et frigiditate et siccitate membrorum radicalium et debilitate virtutis et victoria frigoris super corpus totum. Et propterea posuit G. canonem curationis unum convalescentibus et senibus, et propter hoc ut dixi, nam ipsi et appetes convalescentes sunt causa agentes eius et appetes senes per causas agentes eius. Iam enim declaratum est quod cause dispositionis ipsorum sunt alie a causis dispositionis illorum. G.

Cause vero salubres eam que dicta est corrigentes dispositionem uno de capitulo ut comprehendantur, que sunt velocem et perfectam digestionem operantur. Sunt preterea vero immoderatis motibus et cibis et potibus et sompnis sunt. Materie vero motuum suspensiones et deambulationes et fricationes et lavacrum. Commentum. Consilium ut aggregem et causas que rectificant hanc dispositionem et attingunt hanc ipsam sanitatem est hoc quod adiuvat ad hoc ut superveniat virtutibus corporis velociter custodiens et illa animas ut distinguuntur est ea cum sunt motus equales et cibi et potus equales et sompnus equalis, et species motus sunt inectatio et deambulatio et fricatione et balneatione. Haly.

dat intellectum littere sequentis et tercie.

Oportet ut regatur regimine equali in una quaque earum sex · quae sunt aer conti-
nens · cibus et potus · motus et quies · sompnus et vigilia · evacuacio et
constriccio · et accidencia anime · iuventuti · G. dixit in illis ea ut significet sol-
licitudinem residua post ea · et dixit ex solicitudinibus particularium motus velucionis et de ambulacione
et equitacione et balneacione ut significet solum particularia motus · et intelligantur

expositiones: expone illam partem.

exparticularibus motus · per particularia que motus universalis earum sex · et ita perscru-
tatus est exquisite circa eorum meis in duobus libris quorum unus est liber de ingenio sa-
nitatis · et alter de regimine sanorum · G.

excusat G.

addit

Et si multum meliores adhuc fiant et consue-
ta opera paulatim attingant · A.

·s. per administracionem talium. ·s. ad. ·i. paulatim debent duci ad opera consueta · quousque omnino redeant ad ea quae post dimiserunt et non subito · ut si sit miles arma portare si consuevit portare · si rusticus fodiat vel aliquid talium.

Et si reficiantur · refectione multa post usum harum rerum tunc oportet conservacionem
in pauco exercicio in quibus consueverunt conservari ex operacionibus · H.

a conservacione · ·i. paulatim.

dat intellectum

Quando tu amisisti in regimine sanitatis qualescunque res et reten-
cionis residuum vite senis cibum et potum equales in quantitate et qualitate sua ·
et in bonitate digestionis eorum et amisisti cibum equale et motum equale facile qui confor-
tat membra eorum · et exspirare facit quod aggregatur in eis ex vapore aut per vehicionem
aut de ambulacione aut per equitacionem equale aut per balneacionem aut per duo ex istis aut per
plura duobus · et vides eos qui reficiati sunt post ea refectione multa post admi-
nistracionem eorum tunc precipe eis ut inquirant conservacionem in pauco exercicio in quibus conse-
vit consuetudo conservari ut ingrediantur paulatim in eis donec redeant ad consue-
tudinem eorum in operacionibus quas consueverunt · G.

applicent cibaria vel dec administracionem cibariorum talibus.

Ciborum vero in principio quidem humidi et bene digestibiles
et non frigidi · postea vero magis nutrientes · A.

·p. cum eorum sunt sicca. ·i. etiam humiditas non potencialiter sed actualiter · ·i. ut confortentur. ·s. virtutes corporum eorum sunt debiles. ·p. cum eorum sunt frigida · et sic addent. ·s. cum iam incipiunt meliorari · nobiliter. ·i. quod soliditatem afferat membris. ut confortetur virtus et consolidentur membra.

Cibi autem oportet ut sint in primis ex rebus humidis velocis digestionis quae non
sint frigide · et ergo extendere in eis tunc oportet ut sint exercicio quorum nu-
trimentum est plus · H.

dat causam

Iam scivisti ex canone curacionis eorum · s. exercicio. quod valde post hoc · quoniam
omnes virtutes qualescunque et senum sunt debiles indigent cibis humi-
dis velocis digestionis sicut sorbiciones et aqua pullorum et ius gallinarum et totius
in frigidare corporis ipsorum indiget calefactione membrorum suorum et cibo · quod ideo oportet ut illud
quod das eis in cibis non sit frigidum et gradatim dare eos ex istis rebus ex maiore ad plus
paulatim · et ideo oportet ut facias in motibus et in una quaque earum sex · G.

datur eis administracio in potu.

Potus vero aptus est · s. vinum · cuius etas quidem media · for-
ma vero pura et lucida et alba aut subrubea · odore
vero suave · in gustu vero aquosum omnino vel aliquantum vehemente.

ut nec sit nimis acutum ut novum · nec nimis siccum ut antiquum. ·i. novum nutrit viscosum est et inflativum · vetus autem nimis calidum. ut recuperet calorem naturalem. ne sit grossum vel spissum · colore album vel rufum. ut calor non sit nimis excedens ita quod non percuciat cerebrum. ita quod in odore et sapore delectabilis est bene digestum et bone substancie.

· de cais ·

·3·Tr·

ostendens quod huiusmodi est vel stiptica vel amara vel dulcis. ar.

Potus autem melior est vinum equale inter antiquum et novum. et quod aspiciens ad ipsum videas ipsum clarum lucidum. et color eius sit albus aut declivus ad rubedinem. et quando odoras ipsum invenies ipsum boni odoris et equalitatis. et quando gustas ipsum invenies ipsum non mordicativum saporis vel fortis valde donec non sit vincens super ipsum ponticitas aut stipticitas aut amaritudo aut dulcedo. H.

Rectius potum inqualescentibus et senibus est vinum temperate complexionis. et non est sufficiens si sit antiquum sive novum propter quod est signum equalitatis apparentia in eo et illa quam invenit. color quidem albus aut declivus ad albedinem. et autem saporem est clarum lucidum. color vero est bonus et equalitate. et sapor non est mordicativus saporis nec fortis valde sed medius inter ponticitatem et stipticitatem et inter amaritudinem et dulcedinem. G.

Dictum est autem ut modo dixi inter experientia facultate amplius sermonibus. ar. Et narravi omnes istas res sicut dixi parvulo quoniam narratio magis exposita habetur in libris de regimine sanitatis. H.

Iste sermo duas tollat expositiones. una earum est ut velit omnes canones curativos. et altera est ut velit totum quo regantur inqualescentes et senes. prima vero expositio est sermo communis quo facit nos rememorari totius quod narravit in libris. et post ponit eum sigillatim eius. Expositio autem secunda est sermo specialis quo facit nos rememorari quod corpora inqualescentium et senum et sunt frigida indigent eis que calefaciunt ea ex cibis et potibus et motu et reliquis causis calefactionis equalis. et cum sint debilia indigent eis que confortant ipsa ex cibis et potibus et specierum exercicii. et cum sint diminuta a sanguine et spiritibus indigent eo quod addit in eis ex cibis et potibus et bonitate digestionis et exercicio et gaudio. et cause specierum sunt multe. sicut aspectus rei boni aspectus sicut celum et stelle et aque et colores boni et similiter alia vasa preciosa et ea que bona efficiunt animam ex narrationibus que faciunt ridere et que faciunt super leticiam et suffumigacio bona et odores delectabiles et reliqua que sunt similia illis. et cum sint membra eorum sicca indigent eis que humectant ea. in inqualescentibus autem frequenter cambium eius quod resolverunt dolores ex eis exhumectantibus. in senibus vero exsiccare est facilius illud quod aggregatur in corporibus eorum de superfluitatibus. et quare calefactio membrorum eorum et ipsorum humectatio in cibis et potibus convenientibus et motibus et fricationibus et balneatione et similibus istis ex illis quas quando ponis istas radices sunt sufficientes sine et uteris minoribus particularium per se consequens intencionem suam que illa. et est propter .G. et diastoride invenientes sunt habere ultimum iuvamentum vel velocis valoris sicut valor camphore in egritudinibus pestilencialibus calidis et muscus in egritudinibus frigidis pestilencialibus. et sicut velocitas habet affrodilli cum flos assiriaci celesti faciens eiusdem apunctam scorpionis et ex morsu serpentis et viperarum. dicunt dicentes quod qui bibit ex ea ad et mordet ipsum vipera aut serpens aut scorpio non sentit propter eos dolorem. et si esset ex rebus que sunt deteriores istis rebus et maligniores eis. et quando stat anno uno quod non imprimit in corpus eius venenum tunc ia

possibile est ut sint medicine que prohibeant a velocitate ad senectutem. scilicet a frigore membrorum et siccitate eorum et prolongent per illud vitam hominis quando regimen eius fit bonum sicut dicitur quod homines vixerunt centenis annis. et verum quod invenitur in illo est medicina [illegible] quam nominant [illegible]. ipsa namque facit bonam digestionem et facit bonum colorem et conservat iuventutem spacio longo quando est usus eius cum bono regimine reliquo. et fortasse illi qui diu vixerunt invenerunt medicinas quibus prolongaverunt terminum vite eorum. quarum cognitio non pervenit ad nos nec ad aliquos eorum qui venerunt post eos usque hodie. et fortasse invenietur in tempore meo quod futurum est ex tempore. nam quando ita fuerit secundum quod diximus tunc possibile est invenire quod est magis ultimum ea. verumtamen non est possibile invenire medicinam omnino prohibentem a morte ullo modo et conservare vitam semper. Galienus enim demonstratione probavit in tractatu primo de regimine sanorum quod hec res est impossibilis in natura hominis cum positus sit ex sperma et sanguine menstruo. G.

Nunc autem percurrimus non omnia particularia nobis possibilia sicut erat. solum vero rememorari capitula. in aliis enim negociis fecimus tractationes. quas [illegible] perscribens quod sunt et qualia de cetero habeo ordine meis. Amen.

Et non est intentio mea in hoc libro ut narrem omnes res particulares. verumtamen ego non intendo in hoc libro nisi ut rememorer summas eius quod exposui et ostendi in libris meis aliis. et ego sum dicens libros meos alios qui sunt et qui sunt et distinguam unumquemque eorum. deinde abscindam postquam narravero illud librum meum. H.

Iam palam dixit Galienus in hoc sermone illud ad quod intendimus de hoc quod nominavimus hunc librum artem parvam. et quod ipse nominavit eam hoc nomine ut significent quod in eo sunt summe tocius medicine. quoniam exposuit in libris suis et non nominavit eam hoc nomine nisi propter comparationem eius ad librum de ingenio sanitatis solum sicut putatur cum non est intellectus. et ista sunt nomina librorum eius in quibus docuit artem medicine secundum expositionem et declarationem et dicit intentiones suas in eis que dictis sunt istis. G.

Iam dixi paulo ante quod ego composui tractatum in quo narravi qualiter elevata est medicina. et precedit hunc tractatum. et alium tractatum in quibus narravi qualiter est essentia omnium artium. verumtamen isti tractatus et hoc tractatu quod iste est consummatio sunt post illos libros quos edidi secundum expositionem et dilatationem librorum illorum. iste autem sunt ordinationes. H.

Audi ordinationes librorum in quibus perscrutatus est exquisite Galienus doctrinam artis medicine. G.

Primus liber eorum est in quo narravit de elementis secundum sententiam Ypocratis. et post eam sunt tres tractatus in quibus narravit

xi capitulum
3. G.

est complexionis. siquidem in duobus tractatibus primis ex eis est complexio-
nis alius. et in tertio narratum est complexionis medicinarum simpli-
cium. et propter hoc fit impossibile aliquem intelligere librum meum de virtutibus
medicinarum simplicium. propter quod si non antecedat et legat librum
meum de complexione et perscrutetur exquisite intellectum eius. et post eum est v-
nus parvus tractatus qui continuatur cum duobus tractatibus primis libri
mei in complexione. et in ipso positum est de mala complexione diversa. et duo a-
lii tractatus. quorum unus est de meliore habitudine corporis. et alter est in ipso
positum de bona habitudine corporis. H. Isti tractatus de complexione sunt omnes precedentes

Et post librum de complexionibus est liber alius in quo tres sunt tractatus. G.
tus in quibus narratum est virtutes naturales. et possibile est post hoc ut
legas hunc librum postquam legis duos tractatus primos de complexione.
et postquam legis tractatum in quo narratum est elementorum ut sit lectio tua
secundum ordinem continuum. H.

Vide et lege librum de virtutibus illis post duos tractatus primos de complexione
et lege ante istos duos tractatus primos librum de elementis. G.

Et sunt tamen post hunc librum multi libri in quibus narratum est operatio-
nes illarum. H.

Velut quod sunt ei post librum de virtutibus aliis multis libris. G.

Veruntamen est de necessitate sicut ea que apparent in anatho-
mia sit inventum non prius. ergo ut antecedat studium a-
nathomie et magis consequentius libri in quibus narratum anathomia
est liber curationis anathomie. et post ipsum sunt libri alii
multi. ex quibus sunt duo tractatus in quibus narratum est eius
quod cadit in anathomia de diversitate. et ex eis est tractatus
in quo narratum est anathomie aliorum mortuorum. et continuantur
cum eo duo tractatus in quibus narratum est aliorum vivorum. et ex eis sunt
alii tractatus quos composui discipulis in anathomia ossium lac-
torum venarum non pulsatilium et pulsatilium. et tractatus
alii sunt similes istis. et ex eis qui ingreditur in ordine istorum est
tractatus in quo ostendi quod sanguis est reten[tus] in venis pulsatilibus non. H.

Liber curationis anathomie est xv tractatus. et tractatus quos posuit disci-
pulis sunt v. qui aggregantur in libro uno. et nominatur post illum anathomia parva

Esse autem operationum iam narratum in duobus tractatibus. G.
in quibus narratum motus lacertorum. et sunt tractatus sunt in quibus
narratum motus pectoris et pulmonis. et sequitur hunc librum liber
vocis de causis respirationis. et post hunc sunt tractatus quos edidi in
voce. Isti sunt iiii tractatus qui aggregati sunt. et nominatur li-
ber vocis. G.

H. Esse autem iuvatur quod nolant regitiue virtutibus anime
et reliquarum ex quibus necessaria est inquisitio de eius operationum
illarum et aliorum ostendi in libro in quo sunt multi tractatus quorum in ipso
positum posui de sectis ypocratis et platonis. H.

Iste est liber ix tractatus. et tractatus x fecit respondendo de dubitatione

quod dubitabant quidam utrum esset suus an non. G.

Et ingreditur in hoc genere doctrine duo tractatus quos edidi de desesmate et liber anathomie ypocratis. Deinde post illos libros huius sequitur liber de iuvamentis membrorum. H.

Liber de iuvamentis membrorum est .xvi. tractatus. G.

Ex libris autem quibus iuvamentum est in cognitione egritudinum est liber cognitionis egritudinum in membris interioribus pacientium, et ex eis est liber de pulsu in quo narravi prognosticationem que fit ex pulsu. Et antecedunt librum pulsus tractatus duo, quorum unus est in necessitate respirationis, et alter est in necessitate pulsus. Liber autem noster de pulsibus dividitur in .iiii. divisiones. In cuius prima divisione narravimus species pulsus, et narravimus in divisione secunda qualiter cognoscuntur ille species, et narravimus in divisione tertia causas facientes illas species, et in divisione quarta prognosticationem que fit ex illis speciebus. H.

Unaqueque harum divisionum est unus tractatus. G.

Et ingreditur in hoc genere tractatus quo possumus ad introducendos in pulsu, et ego quidem in mente habeo ut ponam tractatum alium in quo summatim ponam totum quod dixi in istis tractatibus qui sunt de pulsu, et forsitan ponam in sermone illius tractatus de arte pulsus ac summas eius pulsus. H.

Illud quod sequitur est quod ponit hunc tractatum quod querere veritatem promisit illum et dimisit ipsum et mortuus est sic ipso sub capud hec .xvii. annorum.

Et ex eis quibus fit iuvamentum membrorum in hac scientia sunt. G. tractatus in quibus exposui illud quod dixit archigenes in pulsu et quod expertus est, et ostendi rectum eius ex eo quod narravit. Liber autem quo fit iuvamentum in prognosticatione magis ultimus est liber crisis, et precedit ipsum liber de creticis diebus, et liber quem edidi de malicia respirationis quo fit iuvamentum in cognitione rei presentis et in prognosticatione rei future ex bono aut malo quod accidit in sermone. H.

Unusquisque horum librorum est tres tractatus. G.

Et omnes isti libri et tractatus alii cum eis singulares est necesse ut legantur et sperentur et regantur. Et ex eis est tractatus in quo narravi esse causam plenitudinum, et ex eis est tractatus in experientia medici, et ex eis est tractatus in regimine subtiliativo, et ex eis est tractatus in flobotomia venarum in quo contradixi herasistrato, et ex eis est tractatus in apatibus, et ex eis est tractatus in multitudine humorum, et alii ex eis qui sunt similes illis ex quibus non est excusatio in intellectu libri de ingenio sanitatis, et tractatus in quo narravi egritudines, et tractatus in quo narravi accidencia, et tractatus in causis in quo narravi causas egritudinum, et est tractatus post illum in quibus narravi causas accidencium. H.

Aggregati sunt isti tractatus sex in libro uno, et nominatur liber causarum et accidencium. G.

Et .xi. tractatus in quibus narravi eos invenire medicinas sim-
plicium et iam dixi eos ante et .xviii. tractatus in quibus narra-
vi eos componere medicinarum. H.

Septem tractatus nominatos cathagenes et .x. nominatos almeon in quibus
dixit medicinas compositas secundum membra patientia.

Et sequuntur hos libros liber de ingenio sanitatis et liber
de regimine sanorum. H.

Ipse autem dixit in libro de ingenio sanitatis quod oportet ut legatur liber simplicis medi-
cine ante librum aut liber de ingenio sanitatis et legatur post librum de ingenio
sanitatis liber de medicinis compositis. G.

Et iam in tractatu primo in libro de demonstratione ostendi in
quo narravi melius ingenium quod oportet eum hos libros
ut exerceat in libro quem edidi de demonstratione qui vult in hac arte
exerceri propriam rationis. H.

13. de dyalectica

Docuit philosophus secundum modum necessitatis que est in arte dyalectice in arte
medicine. manifestum est enim quod intellectus non certificatur ab errore nisi per
arte dyalectice solum. G.

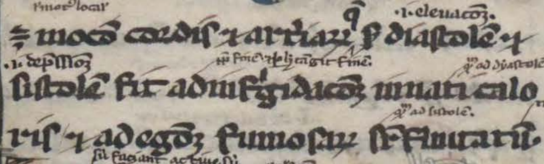
Reliquos autem aliorum librorum et expositiones quas edidi non cogit
me aliquis dicere in hoc loco. quoniam de consilio meo est ut applicem
eos omnes in tractatu uno aut tractatibus duobus et ponam in
eis expositionem librorum. G. in rememoratione librorum suorum. Haly.

Iam fecit .G. in duobus tractatibus quos nominavit pinitas librorum vel nominacio
librorum .G. et libris quos dixit in hoc loco. et libri quos dixit in nominatione librorum
suorum sunt illi qui exierunt ad arabicam linguam. et est primum eorum ad idem ad quod
vocat necessitas in doctrina artis medicine. et reliquos que non invenimus usque ad diem
hunc. sicut liber in quo exposuit illud quod dixit archigenes in pulsu. et sicut liber
eius in anatomia ypocratis. et ab istis duobus libris fit excusatio per illud quod dixit
in libro suo de pulsu. et per id quod dixit in libro suo de anathomia. et similiter fit excusa-
tio per canones quos dixit in .v. tractatibus primis medicinarum simplicium a trac-
tatu illo quod posuerunt qui venerunt post eum ex medicinis quas dixit se invenis-
se. et similiter fit excusatio per librum suum de crisi et per librum de ingenio sanitatis
a libro suo de febribus. ipse enim exquisite perscrutatus est febrium in his duobus libris
et per hanc viam necesse est tibi ut intelligas intentionem .G. et agas eius et ad
distas artem medicine per quod magis completum est.

Explicit tegni. Galieni. cum commento haly.

Incipit liber philareti de pulsuum negocio.

Presentem hunc in sermonem componere de pulsuum negocio compendiosam exponere traditionem et dicere primo quid est pulsus et que utilitas pulsus et quid est arteria et que dicatur arteria et unde oritur. Incipiamus igitur a pulsu. Pulsus est motus cordis et arteriarum per diastolem et sistolem fit ad infrigidationem innati caloris et ad egestionem fumosarum superfluitatum.

Quid efficiat pulsum. Tria sunt facientia, utilitas inducens, virtus movens, obediens que est arteria. Arteria est corpus oblongum rotundum ad instar canalis ex duabus tunicis consistens a corde incipiens et in se concavum divisibile aerem et spiritum vitalem continens. Unde dicitur arteria. Aparatopi i. servare aerem vitalem. Hec vero assumitur ab auricula cordis que dicitur adorti exoritur, que scinditur dupliciter et hec quidem ex eis deorsum fertur minora et dividitur in dextram ad coxas et usque ad pedes et digitos. Altera vero sursum fertur et dividitur in dextram et sinistram in manus et in caput. Et que quidem ad caput fertur facit arterias que dicuntur parotide, que vero in dextram et sinistram interius fertur tendit ad brachia et cubitos et usque ad extremos digitos manuum. Interea vero hic presens compositio eo a pulsuum motu congruentes et eius exponere. Quoniam vero permutantur pulsus et per se absque passione et per etates, in etatibus virorum ac mulierum et etatibus et aliis congregatis. Hominum quidem hii mares hii femine et horum ipsorum hii quidem calidiores per naturam hii vero frigidiores, et hii quidem graciles hii pinguiores et carnosiores. Et hii quidem mulieribus omnino calidiores et fortiores sunt per naturam. Merito igitur pulsus maris velociores et vehementiores sunt mulierum ut frigidarum leniores et tardiores. In virorum vero horum dicimus quam viris et mulieribus intensa esse pulsus in calidiore quidem maiores sunt et velociores.

est mobile. In frigidiore vero minores et tardiores. Frigidum enim tarde mobile. Habitudines vero mutationes sic inveniuntur velud gracile et carnosum. In gracilibus enim nimirum subiacet tactui pulsus. In pinguibus vero et carnosis humiliores. Consideratur est et ad coniugata velud regiones tempora etates particulares constitutiones. Est dicere in temporibus quattuor anni existentibus, ut estate, autumpno, hyeme, hora bene temperata sunt duo ver et autumpnus. Distemperata vero hyemps et estas. In tempore vero et autumpno pulsus et magni sunt et fortes valde propter temperamentum qualitatis. Maxime etiam est quando secundum etates proportionantur hiis temporibus. In estate vero velociores et spissiores secundum unamquamque etatem, natura inducente, propter continentis nos extrinsecus aeris caliditatem. In hyeme vero rariores et tardiores pulsus sunt propter continentis nos aeris frigiditatem aut siccitatem. Similiter autem et in unaquaque regione secundum illius complexionem et pulsus mutantur. Calidior siquidem magnos et veloces facit pulsus. Frigidior vero econtrario. Dicimus autem et de etatibus. Siquidem etates differentes sunt, et pulsus earum differenter movebuntur. Puerorum siquidem pulsus veloces sunt et lenes et spissi. Secundum magnitudinem vero et fortitudinem medii. Veloces sunt quoniam secundum substantiam habundat in eis humilis calor. Spissi vero propter habitudinem in eis secundum quantitatem caloris. Lenes vero propter imperfectam in eis virtutem, vel quoniam in eis imperfecte sunt virtutes. Duris enim quam lenes ex imbecillitate virtutis fiunt. Senum vero econtrario tardiores et rariores quantum ad pueros, propter eam que in eis est debilitatem et frigiditatem. Augmasticorum vero magni et fortissimi, eo quod fortes in eis virtutes magis sunt. Similiter autem et secundum corporis qualitates commutantur esse et pulsus. Sicut enim corpus est, continens commutatur continentium ad propriam eius crasim. In pregnantibus vero mulieribus pulsus proprii sunt et spissi veloces, proprie eo quod [illegible] existentium spissi vero et veloces propter inducere necessitatem pregnantis et fetus. In sompno vero fiunt pulsus minores et leniores, maxime quando sunt illi calore ingrediente ad profundum. In supervenientibus circumstantibus ad supervenientia mutantur et pulsus secundum et in [illegible]. Ut quando secundum virtus patitur aut secundum substantiam totam alicuius principalis partis aut aliquid

a[illegible] ut propter passionem [illegible] ut [illegible] fel. [illegible] squinancia que est passio gutturis

ca facientem et gravantem eam. Ternarius quoque ad ea que sunt non natura-
lia. hec vero sunt gignasia, balnea, cibi multi, vini potatio, aque
inlite natatio vel potatio. Sic et in hiis que preter naturam sunt cum egritudinibus
accidentibus. Sic sub predictis conditionibus. sciendum enim est quoniam que sunt et que non naturalia si
in moderate fiant inde que preter naturam mutant pulsum. Que sunt ob-
servanda in cognitione pulsus. Cum enim ad egrum
ingressus fueris quem non vidisti, attende primum an masculus an femina
sit. et si masculus considera pulsum masculi. si vero femina feminae.
deinde naturam laborantis et etatem eius et preterea tempus anni et regionem
et comparans omnia et coniectans qualem pulsum laborantem oportuit habere quando
sanus erat, tunc cognosces diligenter magnitudinem preter naturam facte
conversionis pulsus. De generibus pulsuum.

Quot sint genera pulsuum. x. Primum genus pulsuum sumitur a quantitate
trium dimensionum consideratur .i. longitudine latitudine et profunditate. con-
veniente genere iste augmentatur secundum tres dimensiones tunc extendens modum
dicitur pulsus magnus. Secundum genus pulsuum est quod sumitur a qualitate motionis arterie.
diastolis et sistolis. in quo consideratur velox tardus et mediocris. Tertium
genus pulsuum est quod sumitur a tenore virtutis. in quo consideratur fortis debilis
mediocris. fortis enim accipiens magnitudinem facit validum.
quando enim durat virtus calor tunc magis fit validus et econverso. Quartum genus
pulsuum est quod sumitur a consistentia corporum. dico autem arterie corporis. in quo consideratur
mollis durus mediocris. Quintum genus pulsuum est quod sumitur a quie-
tis in quo spissus et rarus et mediocris consideratur. breve enim tempus quie-
tis significat spissum. longum vero rarum. Sextum genus pulsuum est quod sumitur ab
equalitate et inequalitate. quod consideratur et in uno pulsu et in pluribus
pulsibus. In uno quidem ut in caprizante. quod vero in pluribus fit dicitur consistens
inequalitas. ubi enim inequalitas ibi et inordinatio, ut in omnibus, aut
enim decidit una percussio aut incidit. et hec fit gravata et af-
flicta virtute aliqua causa. Septimum genus pulsuum est quod sumitur ab ordina-
tione et inordinatione. Incisio enim equalis plurium fit inequalis plurium et inequalis sumitur
periodos fit inordinatur. et iste rursus consideratur sub una percussione
et sub reditione plures. Octavum genus pulsuum est quod sumitur a plenitudine et

Phi.

vacuum. hoc est secundum arterie figuram. Et enim vas aut plenum aut vacuum est.

Nonum genus pulsuum est secundum concordiam, inequalitatem, rationem in mensura, per compositionem temporis ad tempus. Unum cognoscere decidentes et incidentes. Decimum genus pulsuum est secundum calorem qui redditur pro toto corpore arterie, in qua consideratur qualitas nostre suppositionis caloris per tactum, velud distemperata et moderata. De differentiis.

Dictis igitur x generibus pulsuum, dicamus breviter paucas pulsuum causas et differentias eorum. Si quis enim ad diligentiam eorum pervenire voluerit, xvi libros Galieni de pulsuum negocio. Ego vero locutus sum breviter in paucis capitulis quasdam paucas differentias et causas pulsuum in brevi dicam. Propter quam causam pulsat arteria. Ut sic fuerit moderatus per innatum calorem cordis et omnibus partibus. Que differentia sit saltus a pulsu.

Quoniam saltus quidem per incidentem spiritum fit et motum corporis; pulsus vero in opacitate spiritualis virtutis motu et in arteriis solis. Que differentia magnus pulsus a valido. Quoniam magnus quidem secundum iii dimensiones consideratur; validus vero secundum motuum tenorem, id est virtutis signum secundum continuum et discretum.

Que differentia spissus a veloce. Secundum continuum et discretum. Spissus enim continuum dicimus; velox vero discretum, velud si curat aliquis velociter et stet. Que differentia rarus pulsus a tardo. Quoniam rarus magis ex firmiori virtute fit; rari enim pulsus difficiliores. Que differentie sunt in diastole pulsus.

Octo magnitudo, parvitas, validitudo, debilitas, velocitas, tarditas, durities, mollicies. Que sunt indicativa pulsus.

Duo: intellectus et sensus. Sensus quidem indicat presentia, intellectus vero preterita et futura. Que sunt efficientes pulsuum.

Due virtutes faciens et movens corporis vasis, et utilitas propter quam movetur quod movetur. Que modis consideratur moderatus motus pulsus.

Quadrupliciter: secundum magnitudinem, secundum validitudinem, secundum velocitatem, secundum spissitudinem. Que differentia inequalis pulsus ab inordinato. Quoniam inequalis quidem in uno pulsu consideratur et in pluribus; aut enim secundum unam diastolem et unam sistolem, aut secundum plures congregata, que dicitur consistens inequalitas in mixtione pulsuum considerata. Inordinatus vero fit secundum trichmon. Que differunt deficientes pulsus ab incidentibus.

Quia deficientes ex infirmiori magis virtute fiunt, gravata enim et deficiente virtute et deficientes fiunt. Incidentes

fellis receptaculo et splene et simul epatis accipientibus sanguinis
superfluitatem. renes et lumbi iuxta positi acceperunt aquosam superfluitatem
et ducunt quoniam ipsa magna necessitate non retinuit. Una ramosa vena que san-
guine operatur in sima epatis posita continetur per ramos suos kilis vene
intra curvaturas epatis vel gibbos explicata per quosdam meatus angustos
et rotundos. sanguine scilicet prius constituto pinguius existente et non va-
lente sine impedimento angustias meatuum pertransire oportuit ad ee eo
aquosam superfluitatem ut subtiliatus aquose superfluitatis fulte cum ea cursitaret
sanguis ad kilim venam. quam autem impellitur eadem superfluitas ad
ramum kilis vene qui adiacet spine a sursum usque ad deorsum per ipsum et
per meatus lumborum et dextrum et sinistrum per lauda litteram gamma positos pre-
sentia habent per ipsos a kili vena lumbi habent superfluitatem. Renum sic for-
mantes illam et in urine substantiam vel essentiam consumitates per urina-
les meatus consumitur ad urine suscepte cistim. et sic sin-
cerus et purus sanguis perfectus fuit est minimum quam et eius superfluitas talis
fiet. sin vero per aliquam aliam causam sanguine operans virtus impedita fuerit
opus suum perficere, hoc fit superfluitas aquosa que et urina vocatur. Ipsa
hac igitur alias quidem subtiles urine et albe apparent alias crasse pingues et al-
be et ex crudiore sanguine facto et imperfecta sanguine operante di-
gestione facta et veluti crudiore. alias autem et superfluitas accenso et veluti
fervente sanguine talis et eius superfluitas fiet. Item ipsi hic causas et uri-
na secundum species immutat. **De urina secundum naturam.**

Dicamus igitur et de ea que est secundum naturam que ex perfecta coctione sanguinis est facta quali-
ter oportet esse. et diffiniamus bonam urinam que et secundum naturam existens nobi-
lius ut ab excedentibus hac [illegible] affinius habere non secundum naturam sed preter naturam
reputemus. Est igitur urine eius que secundum naturam est diffinitio talis. urina bo-
na est sicut dicit ypocras alba et equalis et plana ypostasim habens
minimam quod est quam substantia moderata et colore optimo. Que sit diffinitio
diffinientes perscrutemur. Urina est substantia quidem moderata ypostasi non alba
et plana et equali colore quidem rufa aut subrufa et ruboris paulu-
lum participans ipsi limpitudine et isto sensu consequens. Galenus quidem subrufa
et subrubea bona dixit esse. Magnus vero rufa et subrufa. nos

aut ex contrarietate uel utriusque fecimus. quorum quia post hec de istorum .iiii. ad hildar
autem modum hec hactenus non per integrum diximus etc. ¶ De coloribus ergo et compositionibus
non est presentis dicere temporis. precedens enim .n. sermo docebit. Per uero tertia
presens dicemus de effusione. quoniam omnis urina per substantiam suam ipsa est effusio. contine sequenti lege

Substantia .n. urine ipsa humiditas est. **De differenciis urine.**
hanc humiditatem multi sapientes medicorum effusionem uocauerunt
quoniam quod effusum est mea consequitur consipicitur. ¶ Huius effusionis dif- [illegible]
ferencie prime sunt due subtilitas et pinguedo. et ex hiis mixtis
contrarietas est. ipsa autem contrarietas quoniam per integrum est non diuiditur. ¶ Tenuis [illegible]
uel subtilis uero effusio ad nigrum tenuis et fit lutulenta et pinguis — *margin:* et maior tenuis aut nigra tenuis et
et est que peior indigesta ultime. lutulenta uero frigida et in
pinguedine mutata digestionis signum perparum accipiens ¶ Ista autem et pin-
guis diuiditur dupliciter. ad nigrum pinguis et maior sic ad
nigrum quod pinguis. residens uero fit tenuis ¶ Media que peior tertie
bacionis in tertio humorum statum naturalia. peius uero tertie bacionis quod declarari et
sanguinis uero opacationem digestionis restringere ¶ Iungamus ergo colori substantiam
et determinemus ea que exposita sunt complexionibus signi et in sanis
hominibus et similibus egrotantibus ¶ Et quoniam albus color precedit omnes alios colo-
res et tenuis effusio in effusione precedit alias qualitates componamus primo
tenuem et albam effusionem. **De tenui substantia**

Tenuis ergo et alba substantia urine multa signat. urina .n. ueniens
multum tenuis et alba in sanis hominibus multam potationem signat et lar-
go cibo et potui et maxime si est nimium exile fleuma. urina ueni-
ens in pueris talis mala. nam assidue urine in pueris pessime sunt.
urina talis ueniens signat debilitatem uirtutis et in senibus que
est per integrum signat debilitatem uirtutis expulsiue. appellata que
est a sapientibus medicorum ex egritudine. ¶ Urina tenuis et alba — *margin:* hic dat regulas .ix. in egris. et primo in febre.
multa mincta et similis dyabetem signat quam sapientes medicorum sanni-
dam uocauerunt. et quidam eorum maximus sapiens in urinis diarria
alii a dipsacon non per integrum sentiunt hoc sed per integrum disposito per calidam
distemperantiam lumborum. infinita ergo attentione per integrum dispositorum lumborum
talis urina multum uenit. ¶ Urina tenuis et alba multum mincta in

febribus amphimerinis deficiente significat pro hoc habuerit et meatus secundum se
frigidioris distemperancia corporis. tenuis urine et albe mingitur. Tempus
enim sum uenit siles ut in nefreticis et matrem uarius in prin
cipius urine tenues et albe / et in ydropicis ueniunt. Secundum hoc contra
cum urine tenues et albe lesis collo et capite et humis grauatis
scotosim et lipotomiam significat. singulare autem ypocras in futu
ro tempore et in preterito utitur. sic dicit. sudor multus ex sompno sine ma
nifesta causa factus significat quoniam corpus plurimo utitur cibo. Urina tenuis
mista in febribus et alba ueniens quietem significat. Urina tenuis et
alba ueniens in fine earum que ualde acuuntur febrium descensionem
fore significat, meatus quod sub renibus sunt prestes. Urina uero ueniens in causon
febre frenesim significat. uel causon febris amisit ne rubei fellis
facta urina non colorata sit tenuis lata et fellea superfluitate exeunte
excelsos loca capitis occupauit / et sic mansionem prope cerebri fleg
monem faciens in huius que in eo sunt meningis frenesim facit /
et sic frenesis quiuenit secundum aliquam causam ut in fluxu sanguinis per na
res aut pulsus sudorem in capite factum urina sterili et alba
ueniente quietem facit uel significat. similiter talis facta, adde et frenesis sit per
manens ita dispositis moritur. Tempus igitur enarrare de coloribus dicam
et dicere que sunt et quales et cum quali effusione possunt conplicari uel copu
lari aut omnis aut quidam. De coloribus urine.

Est igitur de coloribus primus albus et hic latitudo.
in eo contenta. cristallinus. et iris et aqua purissima. alba quod est
non in summo uero est imperfectione uero hic coloris luteus / qui est ex
ipsa denominatione. deinde remissione hic glaucus ut cornu lucidum et
tridiones. i. uene cornee tunice oculi per quas uadit spiritus uisi
deinde adhuc hic remissione caropos. est aut caropos quali
a camelorum uel albida / aut lapis homichius / hii igitur colores
albi per qualitatem per maius et minus sunt. Si uero infrigidatorum recipiat fellis
aliquid alba urina per primam quod ideo uel pallida fit. ut decocto se
mi crude carnis / si uero permaneat tempore aliquo decocto infectorum
faciens maiorem pallidus perficit colorem significat hiidaticus fel facit

aquosam in urina sustepisse. Post hunc ponitur subrufus similis auro
arabico vehementi. deinde rufus est. ut est sub nitante eurizon
aurum. deinde subrubeus qui est similis croco orculano. deinde ru-
beus qui assimilatur vero croco. deinde yperiton fere ab adusto sangui-
ne. ut ex albo colore splendore adveniente quem et tinctores
flammeum vocant. qui vero secundum G. phinicio est. Supponitur vero vel
proponitur suppositorum in coloribus non omnes secundum consuetudinem arbitrii. alii
vero proponunt alii supponunt. Eriton vero est sicut ipse purus sanguis
et sic color. nam intensior hic vel remissior scilicet rufus non est sanus sed nothus.
Ynopos autem a[...] ut vinum nigrum. aut profundior est. aut ut sub-
putreus sanguis. sicut est color epatis. Kyanos vero ut putrefactus san-
guis et felle rubeo et sic adustus et colore ut gar[...]. ut ictericorum
urine. Regula autem kyano coloris secundum G. est talis. album sple-
ndido adveniens et in nigrum primum incidens kyano facit. Fus-
cus vero ex albo et nigro coniunctis invicem fit. sicut roisiadia.
Cloron vero ut caulis virens et ut gramine. latitudo autem meo
consideratur. nam violaceus et smaragdinus et yacondis omnia clora
id est viridia. per magis et minus. Rhoya a colore plurimo facta sunt.
Pelicinon vero profundius est fusco ut plumbum. et ut qui sunt
ex ictibus plagis [...] et qui ex quassationibus nigrantes colo-
res. hic autem color ex frigore fit aut ex plaga. Post hunc li-
vidus indicans aliquando frigiditatem. aliquando vero calorem. Si vero fit ex
vento precedente significat calorem. si vero ex livido frigiditatem. est
autem similla omnium colorum clora nigredo. hec latitudine mixta huius
per magis et minus. mixta enim nigro alius intensiora et diffusa
sunt. Et de coloribus quod sufficiens doctrina collecta est ad ista
plurimis antiquorum phisicorum et medicorum. Horum colorum qui possunt
coniungi et pingui effusione et tenui et que sunt excessus significata
sunt in suis capitulis sive in egritudinibus precedens sermo docebit.
Quia autem de coloribus docentes predicimus ab albo mundissimo
distracta et lacteum et glaucum et karopum ut vero aliquis color in
coniunctus permittamus tenui effusione coniungamus. et ea que sig-

significet exponamus. Tenuis vel lactea.

In principio febrium habens advenientes mala. In declinationibus vero si mixta est, solutionem significat.

Quam igitur tenuis substantia indigesta est, mixta est.

Abhinc qui ante nos fuerunt sapientibus colores qui huic convenientes et qui semper in albo et ipsi digestionem significant. Non enim colorati sunt, et hoc ab aliqua imbecillitate caloris illius. Igitur tenuis est huius coloribus exceptis indigestionem significat. Tenuis subpallida et

Principium digestionis huiusmodi urina significat. Nam substantiam pallida, quia difficiliorem illius calor non potuit condensare, colorem vero quia faciliorem in principio digestionis mutavit. Tenuis subrufa et ru-

Hec melius parte significat. Non habens urina illum colorem. Fa-

qualuisse eo quod plenum colorem urine concessit. Quia vero non potuit vix non condensare nocuimus et hanc indigestam. Urina talis veniens in ydropicis periculosa, quia ad acuta utilis. Tenuis

Cito quia tenuis ut ponebatur. yporancos vel rancos.

Id est sit yporancos aut rancos. Tales per substantiam quasi indigeste. Sed colores vero non solum ex his extiterunt, sed etiam indigestionem demonstrant. Abstinentie enim aliquando adolescentie vel pre etate ipsa indigestione urine maxime urine apparent yporancee aut rancee, eo quod habundet in profundo calor qui dicitur vel hyndactia fellis gravius. Quoniam mixto calore in fel mutatur sanguis et maxime prolongatur in tempore estivo in quo tertiane febres superveniunt plurimum. Et enim urine eorum yporancee et rancee sunt. Propter has causas et vigilie et sollicitudo et labor urinas rubeas demonstrant. Et de complexionibus quia tenuis substantie cum quibus coloribus possunt componi sufficiant que dicta sunt. Reliquum vero est ut in describende ipsius manifestationem eas exponamus sic. Tenuis alba, vel lactea, vel glauca, vel caropos, vel subpallida, vel pallida, vel subrufa, vel rufa.

Quoniam autem omnes complexiones tenuis substantie vel yporancos vel rancos cum quibus coloribus coniungi possunt sufficienter fecimus, et quid significent diximus, et in describende eas exposuimus, transeamus

ad cõplexioñ pinguis sbe et dicam ex quibus coloribus pos sit cõiungi. **pinguis alba.**

Tal cõplo cõstat et mõt crudũ humore plurimũ habere in uasis et dñas diuersas flegmatis ut est uitreũ flegm et salsũ et in sipidum. hec urina pinguis multa et alba ueniens liberat a poteta in artubus nata hiis qui dolebant eos et hiis quorum quarta neg. ne laboriosa erant et hiis qui diu fuunt in multi ne pin guium humorum. **pinguis lactea.**

Et hec cõstat et si in fine febris tal ueniat et multa n fuit litiasis uesice aut renum signat. **pinguis cropos.**

Hec cõplo cõstat et si turbida maneat demõstrat malos humores in corpore esse multos. si uero turbate fuunt quales subiugabuntur demõ strant capitis dolore aut presente aut futurum. quomodo autem appa reat si turbate fuunt residentes manifestantur certiori igne probare. calefacte .n. urine ampullas in superiore parte demõ strant. aliter autem eadem sba pinguis existens si in tribus uel in quatuor febribus hanc sequens urine multitudo tenuis febris solutionem signat.

Talis cõstat et si est ypostasis hec. **pinguis sub rubea.**

diuturnas uel diuturniores egritudines declarat et sanabiles. **pinguis rubea.**

Talis cõstat et declarat multum sanguineum humore in corpore esse quod in sinochis et in acutis febribus tal paulatim uincta picum signat. aliter autem hec urina in talibus febribus turbulenta paulatim uincta cum surditate et capitis dolore et colli et ypocondriorum frenesim fore ante .vii. diem signat. **pinguis inops.**

Et hec cõstat et si fuit in febre causon capite dolente et condolente frenesis est. **pinguis chianos.**

Talis cõstat in sanis hominibus si ueniens laborem uiri aut esse magnum uel multum fecisse signat. senioribus uero si ueniens quibus ex multo tempore tal fuit uel tales fuit animalis minutam uesicam ut in pluribus signat. in fine uero tales sunt in litiasis cõstituunt. **pinguis uiridis.**

Tal urina cõstat et in fine hec ueniens yteriam signat.

Talis urina in febribus ueni. **pinguis liuida.**
ens et non residens pura .i. maniace vel insania vel melancolie
et crustidium sign. signat et acu. in febribus
aut causon talis urina apparens sanguinis futura designat
Et ea exemplo constat et declarant figura. **pinguis nigra.**
a ustia hu.
cor. melancol. ut inde chinacie quartane et solu cor. melancolie signat
vel propter frigiditatem ueniunt tales vel propter adustionem sanguinis. atali
bus uero causis densata substantia signat tales colores cum densitate substantie fi.
quam uero non a ratione quia est dicte sunt nigre urine pinguiores ea que est
urina
unde ut per substantiam hinc manifestum est. quartanario soluto et melancolico hu
more per urinas exeunte urine apparent pingues et nigre. sed vero
et dum eger dicto melancolie soluitur et per urinam exit causa que facit melancolia
quoniam uero melancolicus humor terreus et pinguis et niger est. propter hoc et pin
gues et nigras facit urinas. sed et que ex adustione sanguinis facte sunt
quod ad deest densitatem possederunt substantie eo quod causa que inuasit est humiditate
densat
exhaurit adustio. et frigiditas materie unde rem constrictionis signi fi
cant aut tales urine in febribus spasmum consequentem. sicut a
.i. hec ead. etc.
et alius. in febribus .n. acutis tales urine uenientes cum stido
a dolore
re capitis et colli et dorsi et suspirio male sunt propter adustionem si
gnificant aut et acu. talis .n. in febribus acutis urina ueniens
de compositionibus.
cum fetore uel mali habitu uesica mortem signat. De compositionibus g
tenuis substantie cum quibus coloribus possit constare superius et signi
ficata eorum diximus et causas propter quas fieri manifestauimus et modos
operatis expositum est. cum omnes et in pinguis substantie ex componentes et coniungentes
eos qui cum ea possunt colores conuenire conuenient superius et sig
a dilig. causis differunt
ficata eorum diligenter exposuimus et causas eorum narrauimus. Reli
quum uero est ut per descriptionem eas exponamus. **pinguis alba**
pin. lactea. pin. caropos. pin. subrubea. pin. rubea.
pin. rops. pin. chianos. pin. uiridis. pin. liuida. pin. nigra.
Relinquitur ergo de medio orte substantie dicere et manifestare cum quibus colori
bus possit conuenire. ea .n. est que sub media est substantia. cum hac ergo substantia ut dicit G.
.i. de iudiciis urinarum
in pleocon subrufus et subrubeus constituit. magister uero rufum et
subrufum et subrubeum. nos autem uiros tales et tantos reprehendere ue-

(i. colores qui mixti possunt)

um · tamen ab utrisque premissa complebimus convenientie commixtionem mediocris substantie coniungentes commisceamus ita · quod in mediocri substantia non possit aliquis color convenire exceptis subrufo et subrubeo habentibus in medio rufum ut sit mana 10 · Reliquum est ut in descriptione exponamus figuram · mediocris substantie colores subrufus · rufus · subrubeus

Quod hec convenientie composuerimus et convenientie ordinem in hiis que consunt servavimus et in descriptione hic ea manifestavimus et clara omnibus discernentibus (a discretibus) fecimus de ypostasibus disputemus disserentes in que ypostasis bona sit et que ab hac sui intensa sive remissa et que extrema aut que exhinc possit perfecta et que periculose et que minores habeat et que ad sanitatem convenientes sunt hec composituri et ypostasis et substantie et coloribus permixturi ut perfectum terminum assignemus invocemus Christum verum deum nostrum ducem sicut ut hic commixtionis huic perveniamus · Incipiamus igitur primum bone ypostaseos expositionem dicere · melius autem est a sapientissimo ypocrate hanc discretionem (a discretione) et in adiectione in ablacione aliquid faciamus · apponi · et desursum non subtrahi · Est igitur dicto sapientis ypocratis de ea que secundum urinam est ypostasis talis · urina bona est quam et alba ypostasis fuerit et levis et equalis per omne tempus · ita inquit sapiens et a nemo veritatis et bonitatis existens ex contentu diffinitionem protulit contempnens et substantie dicere et colorem · que particulariora · nos autem premissis ab eo apponamus ut omnes appropinquantes littere non que legere habeant gaudium · in misterio · n · intellectu non perfectam diffinitionem audientes · que inspicientes summum expositorem opinantur · est igitur perfecta diffinitio eius que secundum urinam urine talis · Urina bona est quecumque est alba ypostasis fuerit et levis et equalis per omne tempus substantie moderata ex colore optimo rufo et subrufo · et que ad paululum participans ruboris · et hec diffinitio ita significavit · inspiciamus in urina hec · iiii^or · s · ypostasim · et colorem · et substantiam · et tempus · dicamus per unumquodque in unoquoque horum quale optetur esse ·

De bona ypostasi

Urine diffinitio ypostasis perfecta

Quid significat alba ypostasis et continua et equalis ·

Que igitur secundum urinam est ypostasis habens album colorem et inferiore locum possit

der, et est levis et non divisa et equalis et in multos dies talis permanens
scilicet in tertio est equale curat. Quoniam ergo exhibuimus hic quod est per unum se
dividens continuum sive unum sive duo, sed tale sedimen non per unum est. Quando
autem fit composita de albanciis et decoloribus fecimus. Sic et nunc de
est ypostasis componentes ex ordine habeamus. Continuamus autem exhibuimus
[illegible] quod observant in ypostasi omnium ultimum quod est equale et [illegible] per
unum manentibus et inequale sit contrarium. **Quid significet alba ypostasis**
Huiusmodi in firmitate digestive. **continua et inequalis**
virtutis significat. Non enim potuit omnino digerere non, sed reliquit unum indi
gestum, eo quod omnibus diebus digestio non fit equalis, sed aliud quod digestum sedimen
aliud indigestum. Rursus ergo continuamus ut sint conversa duo, scilicet ut ypo
stasis non sit continua nec equalis. **Quid significat alba ypos**
Hec potius minus digesta est ut. **tasis non continua et inequalis.**
deficientibus per digestionem duobus. Non solum enim equale amisit, sed et leve
ut non sit continua sed discreta. Incidit enim continuum sedimen scilicet
incidens pinguius et non dimittens equale esse. Propter has causas ergo relic
tum sedimen ab hiis duobus minus digestum uno est. Continuamus autem rursus
in parte quod concessum est. **Alba ypostasis non continua et e**
Esto sedimen non leve sed divisum, equale vero. **qualis.**
sed tale malum, eo quod species sit multum et non possit autem diaforesim ha
bere ut digestum sit. Rursus autem esto urina non continua et inequalis
sed melior potius. Non enim cotidie dissipatur. Quando equalis, sed aliud
dispergitur, aliud vero non, et specie declarat minorem esse speciem divel
lente continuitate. Sed autem ostendimus in exemplo deficien
tis pulsus usque ad multos dies idem permanens magis malum est quam cot
tidie permutari. Sed enim est inequale. Ita ergo melius divisum et equale
divulso equali. Quod et stuporem est audientibus. Et de hac quidem completione
tanta sufficiant. **Quid significet album et continuum eneorima et equale.**
Esto ergo sedimen album quidem et [illegible] consistens et de loco ut sit in me
quod vocatur eneorima, id est pendens a lloi [illegible] quod est [illegible]
dicitur esto vero continuum et equale, sed est mediocriter indigestum. Non enim valuit
non digerere ut inferiore acciperet locum. Sed enim est digestum, sed propter

scilicet enim deficientes pulsus.

pacio alicuius superfluitatis incidentis elevavit illud extra mediam regi-
onem. **Quod significat alba nubes et continua et equalis**

Si vero materia superfluitatis fuit impellit sedimentum et super mediam regionem occu-
pans superiorem superficiem et vocatur nubes. quod a metaphora nu-
bium. Ea nubes que superiorem locum occupavit existens alba in febri-
bus spumosos colericos humores significat. Et aliter si in febre continua
alba est urina nubes spumosas habens malum valde significat / dex-
tri ypocondria dolere. Si vero in febre causon nigras nubes habe-
at significat in quartanarium transmutari. Si vero non omnino fuit superfluitas in-
feriorem accipit locum et demonstrat perfectam digestionem que est in ypostasis.
Item quorum dictum sunt de eneorimate totidem et de ypostasi et de
nube dicta eorum arbitrium sunt hic. .n. pro locorum tantum sunt dicta. Item minus est
quando ex loco amplius non dicemus quam in speras significatorum. primum
te... albus color ex ypostasi et sit niger. si vero tale malum / sed si
fuerit quod in nube nigrum minus malum / si vero in eneorimate est magis
malum. si vero in ypostasi perfectum malum / contra et in albo. si .n. album
et continuum et equale fuerit ypostasis bonum vel sedimentum / si vero nubes
minus bonum. si vero eneorima medium est et melius bonum / et de tribus
que pro sufficientia dicta sunt. Quoniam autem diximus de tempore et substantia et
loco. reliquum est ut apponamus de colore / erat autem secundum colorem
sedimentis albus. sed autem non sit album sed nigrum aut lividum aut palli-
dum aut subrubeum aut rubeum. **Quid significat subrubeum et rubeum sedimen-**

Subrubeum vero a bono sanguine fit et ... est et significat
indigestionem sed non mortem. rubeum vero fit a sincero sanguine significat
digestionem proximam. et si quis fuerit moderamen in huius habundantia in indige-
stia sine periculo maior est. quando igitur in subrubeum adducit periculum
quod minus est familiare. proprium vero materie ab sanguinis proximum ex
isteris sanguinis ut anime cor periculum non adducit. Quando vero in-
digestionem significat et ... tempore ... minus est exceptione / humorem ... pro
sanguine sunt ut flegma et ycor. hic vero est sanguine ut colera ru-
bea et melancolicus humor. sincerus vero sanguis sine albore est. Quando
igitur subrubea apparet urina significatur a bono sanguine habere colorem

aqueus uero sanguis quam sanguine perfecto fit | et ipsa indigestionem si-
gnificat . scilicet . perfectam apposuit non aqueo sanguinem colorem | minus
ergo quam necessarium digestus est . indigentia ergo tempore non addigestionem aquosi san-

De significationibus rubei sediminis.

guinis. Rubeum uero sedimen et crisim futuram in die . vii . significat
. scilicet . mane tercia die si febris nube habuit rubeam urina rubea et ad
vii. die · et cuius substantia alba nubes. · uel recapitulat
digestionis signa . vii . die . minus est quam ergo ad iudicabitur | quod ergo significat
rubeum et subrubeum dictum est . Quid significet sedimen liuidum.

scilicet inflammationem ualde.
Sedimen liuidum frigiditatem et mortificationem interius maniat
est aut dicte ad . maculis . scilicet . febribus urina liuida ypostasis huius
mensis ueniente creticio die non sine periculo est . Quid significat
Viride uero significat calorem plurimum et malam. Sedimen uiride.
scilicet male terminabile.
determinationem et cachoeticam egritudinem :—
uel differt
Subnigra urina differt a perfecto nigro. Quid significat sedimen
in febre . scilicet . causon subnigre urine eneoe. Nigrum sedimen
rimata humores excelsa significant insaniam . et si fluxus sanguinis
plurimum superuenit et esse ex rigore et sudore bonum. Quid significat ni-
Nigrum uero aliud significat frigus aliud uero calorem. determi- grum sedimen
minimus aut id ita . si quidem precesserit liuidum deinde sequitur fit nigrum
frigidam habet significationem . si uero uiride precessit sequitur est a nigrum
minus est quam a calore factum est nigrum.

comparat ypostasim ad contentia et ad pus

Cum albus color bone ypostasis credatur esse signum / nosse eos quam al-
bus color interdum deludit artificem . quod ypostasis alba sit
bona cum non sit | sed et crudus humor albus in sedimine appareat / et pus
album decipit artificem . quod ypostasis bona sit . sed hec quod odore

contra uenit pus.

discernitur . fetidus . scilicet . est. Sed et in libris ulceratis aut uesica aut epate aut
aut aliqua particula purinas euacuantis prout pus emittitur | quas ad
uel ruentes · scilicet carnium mollius ...
dicitur ypostasis si sanguinem unxit aut pus liberum aut renum aut
uesice ulcerationem significat | et rursus quibusdam ... urinam uirga pustule
nascuntur huius saniem facta et erupta solucio fit . minus est . scilicet . quam

comparat ad crudum humorem sedimen album.

sanies per eandem uiam euacuata homo liberatur. Crudus uero humor ex
inequali substantia dicitur sedimine . non . scilicet . est continuum ipsum sedimen cru-
di humoris sed uelud dissoluitur minutissima uelud arena. Sed

dicta sunt ut non decipiatur artifex in colore sed discernat ypostasim
apparentem et a crudo humore sicut si .u. sanguinem aut pus mingit et squa-
mas et odor gravis est aut lumborum aut renum aut vesice ulcerationem significat.
Sed et arenosa minutis sedimina diutina vesicam aut lumbos aut — sunt que apparent sedimina al[?] ad resolucionem harenosas que apparent clare in urina.
renes lithiasim habere significat et aliter si sanguinem mingat et pus lumborum
et vesice ulcerationem significat. Hec que diximus ut non decipiatur artifex
in inspectione sedimentis facti sed discernat ypostasim apparentem et a
crudo humore et .iiii.or que dicuntur sedimentis exequsimus vel exposuimus — recapitulat [illegible]
.i. colorem. locum. et substantiam et tempus. reliquum est ut hec per partes .iiii.or demon-
stremus in descriptione sic. alba ypostasis continua et equalis. alba
ypo. continua et inequalis. alba ypo. non continua et inequalis. alba yposta
Hee sunt .iiii.or descriptiones differentie (a dicte) sis non continua et equalis. — cedimat inferiora duo s. eneorima et nubes[?]
tis sedimentis. Quoniam ad sedimen .iii. diximus habere locos quadam et appa-
(.i. descriptiones) res sedimen maniat aut in inferiore loco habet et ypostasis nominatur aut
medium et eneorima dicitur aut superiorem et nefilis vel nebula vocatur
et cum omnes iste que ipsos acceperunt locos et eorum significata di-
ximus et in descriptione eius que inferiore loco accipit ypostasis dif-
ferencias exposuimus ad eundem (vero) modum et in media ypostasi que
eneorima vocatur faciamus et eius dicuntur in descriptione inducamus ita
album eneorima continuum et equale. album ene. continuum et inequale
al. ene. non continuum et inequale. al. ene. non continuum et equale.
Iste sunt et .u. eneorematis dicte que et in descriptione exposuimus
precedens vero sermo docebit significata universaliter dicte quod significat. Ter-
cia vero differencia sedimentis superiorem urine locum tenente que et
nubes nominatur et hec genera dicuntur in descriptione exponamus et quod significat
in subsequenti ordine dicamus et significata eius non pretermittamus
primum est descriptio eius sic. alba nubes continua et equalis. al. nubes con-
tinua et inequalis. al. nubes non continua et inequalis. al. nu. non continua et equalis.
(.i. compositionibus et suis contrariis dicitur[?])
Et de compositionibus dicitur tam ypostasium diximus non pretermitte-
tes et in descriptione exposuimus. Quoniam autem corpus humanum ex tribus
consistit ex spiritibus videlicet et humidis et extremis partibus vel firmis. — [illegible]
Humida vero corporis constituencia sunt humores et eorum superfluitates

Cuius uero expulsionis humoribus per urinam exeunt sufficienter expo-
situm est. Dicamus ergo nunc que ex ipsis superfluis partibus corporis tingun-
tur ut perfecta et non minus huius de urinis doctrina fiat. Et notandum quod earum
superfluarum partium molliores quedam sunt et liquefacte molem substantie attenuate ad
quam formam assimilantur. Cum ergo pinguedo et caro molliora superfluis
uel superfluarum partium partibus sint et humidiora, primum quod resoluit febris
pinguedinem ut omnibus uel superfluarum partium superfluis partibus solubiliorem,
deinde carnem. Pinguedinem ergo liquefactam in olei substantiam transmutat
colorem. Et quoniam eadem non similiter resoluitur sed habet prius quedam resolutionis et
ascensus et status, uideamus tempora eius cognitionis. **Quomodo sint differencie**

Principium quod oleaginarum urinarum. **Oleaginarum urinarum**
olei colorem habentes, augmentatur uero apparentes ut oleum. Status
uero urine sunt oleagine. Que olei colorem habentes et prius liquefactionis
declarantes, id est aquose apparent. Que uero apparent ut oleum tempus
augmenti faciente mixtione preferre habent olei ad urinam. Oleagi-
ne uero sunt que in statu sunt tote olo urine et in colore et in substantia
spisse uelud oleum sunt. Urina in febribus oleagina signum magnum et pau-
ca uenientes incisionem ex spasmo et mortem significat. Cum autem pin-
guedo ulterior est, scilicet plures non diuidit partes, autem non sunt lumbos ... uol-
uitur, id est oportet eos hactenus lumbos pinguedine resoluta et
per urinas exeunte magis simplex ... fiet quia ea que in toto corpore
est pinguedine eo quod ... prope urinales meatus fit. Sed non longe
ab his. Hypostases autem discrete considerans ... ita in amphis, quibus
pinguedine sedimen est et multum huius nefretica significat. Mitius est
quam lumborum pinguedine resoluta talis fit urina. Et autem u-
rina in causon pinguem ypostasim habens mortem significat. Sufficit
bris uero senibus habet talem sit paraplegia significat. Et de oleaginis
que urinis ex liquefactione pinguedinis factis sufficiant que dicta sunt.

Quum ergo solide partes corporis habent. **Quid significat peta-**
in se ipsis et longitudinem et latitudinem et profundum. **Lo... ypostasis.**
quod quasi in superficie radiuntur, id est quedam petala in urinis apparentia uel
ce talia sunt demonstratiua. Contra ... habent que similia sunt petalis

q exsiccatis l dec' ttis l decoctis et exsiccatis sunt / sb sup
dez uo modu exclubis determinat sr. si u. sunt febris cu u-
rina petaloides sbas huis tot pati corpus. si uo n sit febris
uesice passio. hec indigestio digestione deuoiate l determinate. si n.
e indigestione tocius corporis malu. si uo digo sit uesice malu.

Quando uo febris occupat. qd significat furfuree
corpus et sb profunda uasorum ypostases furfuree. ypostases
sunt et grossiores petaloidis s. tales g urine e sp dcis ypostа-
sibus sb eunde modus significatiue / et uesice passionem ee et tocius
corporis malu / si uo adsit febris tocius corporis malu. si uo no
uesice malu / et sic indigestis sit tocius corporis malu. si uo digestis
uesice. sic ypocras dicit. quibus q in urina pingui furfu
res uenint huis uesica scabit. qd significet crinnoida

Si uo occupet febris sb corporis tres dimissiones. sedimina.
i. sb longitudine et latitudine et profunditate hui furfureis grossiora sunt petala
et uocantur crinnoida l crinoides. scias aut h tali m fi. si as
sblevans mola molere tritici in grossiores partes opat. tales
grossiores tritici partes crinoides nominant. ex huis g et q in
urinis apparet resolucionis denotationes possederunt. Sunt aut hi crinoides remoz dubiu.
urine. a ipis liquefactionem solidorum membrorum uehementer a ipis exustionem
sanguinis. Sz sicut albe fuerint solidorum resolucionis membrorum passio. si uo rubee san
guinis. Quapropter dicit ypocras. in febribus acutis urina colica cri 9 fenat ponens sig.
noides et albas huis ypostases malu / et a. in febribus diuturnis
urina colica crinnoida ypostasim huis et rubeam alius salutaribus signis
sanguis existentibus fore distensionem significat. Urina in febribus cau
son eneorrima crinnoides huis diuturna egritudine significat / et de
grossioribus q ypostasibus q in urinis sunt et apparent sufficiat
q dcã sunt.

De fetentibus urinis.

Fetida uo urina differencia significat. urina n mali odoris et
mordax humorum putredinem significat / et rursus in febribus acuta et
alba mixta in re / eneorrimatibus fetida paroxismum sedat / et a.
urina macutis febribus pinguis et fetida uesica n hute

mali morte significat. Et alia urina odore huius generis lique factionem significat
significat... et putredinem vel putrefactionem et mortificationem... et de his urinis sufficiant que dicta sunt.

Quod autem pus et tenuis et pinguius substantia est coloribus complexionis fecimus. Nunc coniungamus effusionem et sedimentum cum coloribus et quid significent horum singulis apponamus. Et quoniam sedimentum pinguie... quod indigestum tale fit...

Explicunt urine Theophili. Honor deo cum laude per infinita secula seculorum amen. amen. amen.

Comm. Galieni.

Prefacio domini Constantini Affricani
montis Cassianensis monachi ad Glau-
conem discipulum suum. Licet peticionibus
tuis continuis acquiescens fili mi cum
in sepius diceres. ut ex opusculis Galieni
aliquid latine lingue traderem vel transduce-
rem ex arabica lingua. diu tamen multum
negaveram hesitans tanti transferre opera
philosophi. sed cum petere non desisteres. et latinam lin-
guam tanto carere viro te dolere diceres. tandem condescendi
tibi. et opus quoddam super amphorismos ypocratis gloriosissimi trans-
ferre destinavi. Quod si perspicaciter quis intenderit operam suam non
amisisse congaudebit. Est autem mihi opere in perlucida verba et pondero-
sa. Quibus iunctis et si G. poeta non fuit. illud tamen sathiri-
ci visum est sibi imitari. nam aut prodesse volunt aut de-
lectari poete. inmi. u. posuit. in verbis autem ponderosis et prosunt et delectant.

Incipit liber amphorismorum ypocratis.

Vita brevis. ars vero longa
tempus acutum. experimentum
fallax. iudicium difficile.
Oportet autem non solum se ipsum prebere que
oportet facientem. sed et egrotantem. et presentes. et ea que
extrinsecus sunt.

Plurimi interpretes huius libri
primi maxime sunt concordati
sicut hic unus sit sive sint plures amphorismi. est. quod prohemium totius sub-
sequentis operis. in quibus convenit investigare quid ypocratis intencio
fuit. quod forsan postea enucleabitur. si verba sua singula con-
siderentur. Vitam quidem dicat brevem esse ad minimum pluresque huius artis
comparacione. Artem vero longam. quod tempore mensis perclarit est operandi
sectorum ... est atque primum. hanc siquis velit capere longis exerci-
ciis et longo usu capi necesse est. cum quis artem quilibet ad actum
ducere velit duobus eum instrumentis necesse est uti. experimento scilicet et ratione.
Sed ratione rem probanda iudicante. Experimentum primum timorosum est. secundum vero dif-
ficillimum. Tempus vero strictum est. propter illud in quo allaborandum. hoc est corpus
humanum est partim. quod cum per se facile moveatur. quanto magis rebus ex-
trinsecus moventibus ipsum. Experimentum vero est timorosum. propter illud no-

breuitate. cum propter mutationis sue uelocitatem. quod ad tempus attinet secundum
eorum. Iudicium uero uerius intelligendi partem est difficile. cum discordent
medici omnes usque hodie. Si quis autem per methodicos hoc intelligere ue
lit ut iudicium sit rei probate quod iam inuenit. ex hoc constat ut
difficile sit. cum uix quiuis quamuis sit peritissimus sit adipisci pos
sit. Sed cum secundum alios de racionabilibus sit. sentencia prior tenenda erit. Hec
prima fuit huius amphorismi particula. Subsequens uero non est ita sed de re
scilicet faciente quod sit faciendum insinuare. oportet inquit non solum seipsum prebere
que oportet. ac si diceret. oportet legentem huius libri mei. ut si quod scripserim temptare
et sic certificare uelit. ne tamen illud quod oportet facere contemptus sit. scilicet quod ordi
nare res interiores. et assistentes sibi. et que extrinsecus sunt per quod expe
dit. Quod in primis dixit ad uitam breuem et artem longam attinuit
quod uero sequitur uita breuis et ars longa est fatentur. Subsequens statim
id est quod quedam pactum inter ypocratem et legentes librum suum. Sed ad ho
rum huius premissis oportet accipere reperti. quod uitam breuem quam ad longam
artem est dixit. scilicet non nobis fuit prima intencio. Quidam quoque eum inten
disse dicunt. ad assiduas huius artis lectiones lectores instigare. Quidam
autem adhuc confirmant eum laborasse. ut eos remoueret ab hac arte.
Alii autem eum discernere uoluisse qui ad hanc artem essent promptiores
quiue tardiores. Quidam uero ut ostenderet. quod libros de medici
na necesse esset. Plurimi testantur eum intendisse breues de hac ar
te libros debere fieri. unde amphorismos eum intitulasse. Sunt et alii es
timantes eum uoluisse nullum ad perfectionem huius artis posse pertingere
scilicet quibus imposse suo adeam suspirare. Alii uero monstrauerunt ma
gnam culpam fore medici. cum quod intendat et uelit explere non perficit.
Quos fere omnes remotos a sua intencione esse puto. Non enim sapientis
est. ut potest ypocratis libros facere. et lectoris dicere sua dicta explere non
posse. et ita eos a se repellere. cum hoc repugnet dictis. quod dicit. quod
oportet non solum seipsum prebere que oportet et cetera dixit. quibus ex uerbis certificauit
omnino posse expleri que ipse precepit. Vero ergo quoque in aliis in locis dixerit
peccare et ad perfectionem uenire non posse. quod si diceret. non sufficit. oportet se
ipsum et cetera. Sed postquam uitam breuem dixit. medicus in interius peccat
et interius in se. et assistentes sibi peccant. dicere debuiat et dicendum erat.
Non ergo laudandi sunt dicentes eum dixisse uita breuis ut adiscen
tes a se repelleret. magne enim esset amicicie eum libros facere et pos
se uelle eos amittere. et cum lectores debeat facere attentos si ita
gat eos a se repellere. Qui autem dicunt quod instiget discipulos
ac si diceret propter uite breuitatem et artis prolixitatem opus est multo labo
re. et hoc quod possit est uerum. Sed hoc dicere in sensum. in intencionem ypocratis
non dicens huius libri competit. Dicentes quoque eum uoluisse discipulos temp
tare dicens artem duram et longam esse. et hunc possunt uerum dicere. pla

to .n. ad teptand' intr̄ discipuli c̄ in q̄libȝ artē debeat i̇troduci psuadȝ ut ars longa et diuturna dicat̄ quo dicto leuius mag̃ animet. ſȝ cū h' oretenus debeat psuaderi. nō apponendū erat phemio h' libri qr plog' suis subseq̄ntibȝ ſp̄ ē adaptand'. Uoluit g̃ libros om̄ suos amphorismos eē p̄mos. et ideo incipiens hoc posuit qr oībȝ uīe ē. alius uō mōstrans hāc artē adplenū nō posse capi. n̄ et mult assit exercitiū et tp̄s longū ſ tam̄ qr nature expertūr adustrem. Credentes. ypo^te plogū hunc fecisse omībȝ libris suis uniūsalē nō obuiant dūtibȝ hunc uoluisse ondē. qr demedicina sit ucē libros facē. ſȝ cū iste idē librū fecit. q̄ introductoriū medi^ne appellauit siu intitulauit. cui et plogū ulem h' artis adhibuit sicut et uos docuim' et docebim' cū eundē explanabimus. absurdū eē ui^r ut hic dequo agim' ulē eē dicat. Utrqȝ .n. illi laudandi sūt plus alīs. et qui asserūt h' plogi suis se intēcōȝ amphorismicam suorū s̄monū mōstrare auctori^te et ɔfirmantes uelle hunc ondē. qr demedi^na libros facē ucē sit p̄mi. qr cū ampho^mi sit breuis explanaē s̄niam auctori^tis magnū p̄ h' iuuamētū tbuit longā artē breui tp̄e discē uolētibȝ. Alii sūt laudandi ucitate faciendi libros h' artis ɔfirmantes. qr cū uita c̄ libȝ hoīs adlongi^ne artis breuis sit. ſȝ q̄libȝ ad pfcioȝ h' artis puenire nō pt̄. nisi antea legit et ad plenū intellexit libros istoȝ qui artē istā expimītis didicerūt et cū ip̄e exptꝰ sit actualiē expta alius libris trāde nō denegȝ ꝙusȝ ars reddat̄ omīo ɔpleta. Intēco ūcūsȝ ɔfirmanda ē h' modo cū uita in q̄t hūana ad longi^ne artis sit breuissima. impo^le ē ut q̄s eam adplenū capiat. ū p̄ores libros sua expienciā fecit et successiue exsup̄ pte addidit. quo ad p̄ utroqȝ rōis .s. ad inuamēto et rt̄ agendaȝ expimēto in pfcioȝ deriuatȝ ars ista. Sequēcia post addidit ut ɔfirmatȝ longi^ne artis. ac si dicēt uita breuis et ars longa. qr tp̄s s̄cturū l' acut̄. expimēt timorosū diffi^le uō iudiciū. ars uō longa. qr tp̄e ɔpandi eam s̄ctrū ē sicut .n. dixim' hanc artē duobȝ hūs .q. inst̄mītis opari et s̄ciē necq̄a .s. rōis adiuuamēto et rt̄ agendaȝ expimēto. q̄z expimēt ē timorosū. iudiciū uō molestū. Non aūt sit uituperād' nē lector ē tedio afficiend' sibi uit̄ et .q. sb epilogo repetam oīa sup̄ dc̄a. tp̄s g̃ s̄ctrū ē. qr sb ɔr' hūanū qr ē medicand' .h. .n. subito et tp̄e mouet̄ puo. timore expimēti noblitas fac̄ ēde [illegible] sbi. qr nō alius sb assistē cū meo medicina opamur. in lapide .n. et corio et ligno et s̄libȝ in quibȝ artificialiē allaborat̄. nulla fē sūt corrupcō meis ɔsequit̄ si meas fēā nō bn̄ successerit artificialia. ſȝ si c̄t̄ ɔr' hūanū male accidit

experimentis ipsis destituitur. et quod eius quidam fit initium. id est iudicium id est ratio difficile vero. quod cum per ipsas et cum ipsa comprehendantur experimentanda testatur hoc esse genere inventi discordantium magna adipiscenda. que ratio si facile inventa esset non tantum magna discordantia appareret. Alii autem dicunt ypocratem intendisse iudicium non rationis esse sed potius determinationis vel experimentande. quod patet quod sit difficile. Si quis enim diversis medicinarum medicetur et quibus diversarum invenit sibi disturbetur quod earum invenit sibi nocuit non facile videre. Verbi gratia si suaviter infirmus dormierit et post sompnum se epithimare iusserit deinde cataplasma venit sibi clisterizavit et post hoc qualecumque comedit non facile est videre que harum invenit sibi nocuit. Unde videtur ars longa esse ad vitam singulorum hominum comparatione. Libet igitur necessarium erunt faciendi vide et postremo dimittere di amphorismi absinuari (?). ne servatum esse corpus pleno manaret de pectore. Quod oportet non solum seipsum prebere que oportet et cetera. Subintulit taliter continuari precedentibus convenit. Sed si hoc et cetera edificare velis. non solum oportet facienda expete tu facere. sed et infirmum obedire. nec in aliquo oportet eum tibi obviare. ministrantes studiosos et gratos sibi esse decet. Immo omnia que extrinsecus ad velle infirmi et ut oportet operentur. quibus impetentibus et medicina ludificetur et sanari obviatur. Per extrinsecus mansio non eius seu vivans intelligitur. nuncians quibus ei tragoda vel angustiosa vel et nimis leta. et strepitus quibus sompnum sibi prohibeatur. Immo autem plurima que fere sunt innumerabilia. Hoc enim omnia si sic fiant prout oportet. nichil inconveniens me scripsisse invenies. II.

In perturbationibus ventris et vomitibus qui sponte fiunt si quidem qualia oportet purgari purgentur. et confert. et bene ferunt. si vero non contrarium. Sic et inanitio. si quidem qualis oportet fieri fiat confert. et bene ferunt. si vero non contrarium. Contemplari igitur oportet et horam. et tempus. et regiones. et etates. et egritudines. in quibus oportet aut non oportet.

In hiis verbis suis non quantitatem purgationis sed qualitatem solum oportet sibi respexit. quod manifestatur ex eo quod qualia oportet dixit. Quibus autem incepit. tamen quod sponte fiunt dixit. postquam artificialem tetigit. cum dixit. Sic et inanitio et reliqua subintulit. Quod si demonstrare quantitatem voluisset. et spontaneam quantitatem et inartificialem tacite diversas. Hic multi interpretati exponentes precedit non verba sua. nec verborum intentionem intendentes. quorum errorem apprehendere ubi. Sic et inanitio et cetera. Alii enim fatentur eum cibi abstinentiam intellexisse. alii flebothomiam. quod inde fit quod ypocras omnium purgationum,

121

[illegible]

solum vocare maniacorum. Sed hic sic dixi de sola qualitate intellexerit. Quod non iussit medice actorum nunc ipse sequi debemus. In hiis que sponte fiunt permisit consimilia oportere purgari purgationes ut nociva tantum expendantur. Similiter et in artificiali purgatione oportet nociva purgare. Sic alibi iussit oportere ergo chimos nocivos purgari non alios. Si ergo fleuma dominatur oportet quibus medicinis purgari debeat purgare. Quod si colera pallida vel melancolia dominetur purgari fleuma dimittatur et in hiis evacuandis intendatur. Idem de sanguine intelligitur. Dominantes autem chimi aliqualiter corporis possunt intelligi nisi quod chimi exteriores non idem sunt quod chimi exteriores. Ypocrate alibi testante: color inquit corporis humorum dominantia ostendit si non inprofundite corporis accubuerint. Qui cum non ubique sint equales tamen cum signis prioribus colorem tempore regionem etatem et morbum investigari oportet. Cum enim quilibet humorum horum dominetur propria singularia hic demonstrata que plenius post exequemur. In primis ergo queratur de tempore post de regione etate et cetera et in ... ut si colera rubea in corpore dominari se ostendit et tempus oportet cognosci ut si estas fuit deinde regionem ut si calida fuit et si in ... inpressione iuventutis sit. Similiter in fleumatico si tempus fuit frigida regio in ... senectus. Hiis exploratis de morbi non oportet investigari. Quod tertiane sint de dominio colere rubee, quartane de dominio colere nigre, et cottidiane de fleumate. Cancer de melancolia adusta. Herisipila de colera rubea. Unde morbi singuli erunt investigandi. Quod si bene perquirantur utilitatem et rem purgandorum cognoscemus. Palam est ergo se eos sic male interpretari qui Ypocratem putaverunt dixisse maniacos sola ciborum abstinentia in febribus egere. Cum neque febrem nominavit sed potius ... quod sicut exemplum tetigit ostendit et se purgandi qualitatem et quantitatem voluisse. Cum de quantitate in sequentibus sit dicturus. Tempora curandorum morborum dicturus sum ego alibi quando debeant purgari. Non enim necessitate aliqua compellor presentem illud cum sit in hoc loco tangere. Nam melius Ypocrate tacente dicere et non tangenda tangeres. Sermone non prelato deprelatarem.

In exercitantibus ad summum bone habitudines sunt fallaces si in ultimo fuerint. Non enim possunt manere in eodem neque quiescere. Quia non quiescunt neque possunt addere in melius relinquitur ergo in peius. Horum ergo causa bonam habitudinem solvere oportet non tarde ut rursus principium nutrimenti accipiat corpus. Neque compressiones ad ultimum ducere. Fallaces enim sunt. Sed quales utique natura fuerit

Color corporis

Tempus vel frigida

tertiane quartane cottidiane

Repletionis solutio

[illegible]

Tha. inducit in sil^{ne} exe^m in vestigia sui pricle sed si sunt modo ... [illegible]

·l·a·

sustine^e ad h^c duce^e / similit^r uo ^7 euacuacio^es ad

ultimu^m ducetes sunt fallaces / ^7 iterum repletiones

i ultimo e^xitentes sunt fallaces. // In amphorismo

precedenti de qualitate purganda intencio^m ypocratis fuisse dixi^s

in isto ^7 sequenti ad quantitate^m purgacionis intendit. Incipit ergo

de plenitudinis ultimitate ^7 de eadem minucione. quibus induc

tis ^7 similitu^{nes} sic suis modis introduxit. Similitudo i corporibus

se exercitancium est similitudo. hanc ergo intellexit artificialiter. ut i

dica^m intramitaliter. in hac autem atlete dies suos finiunt ^7

palestrie. absoluta ergo efficies inquibusdam exercitantibus sicut

aratoribus ^7 similibus. quia eorum plenitudo non est ultimata. non adeo est mo

lesta. sed ad sil^{ne} est introducta. et laudabilissima. cum intentio

est cum corporis magnificacione. in qua per eius augmentatur cibum ad

nutriendum membra tocius corporis. huius autem non magnificatis. ipsole

est corporis ultimo modo magnificatum. ^7 huius efficies fallax est ^7 mo

lesta. / sicut vasa ultimo modo impleantur timendum est ne forte cre

pent. vel calor illis suffocetur. vnde multi subitanea morte sunt

extincti corporibus pertingentibus ad ultimitatem plenitudinis. / sed effi

cies illis. maratoribus est laudabilis cum non ad ultimitatem pleni

tudinis deueniat. vnde sic potest non necesse est hanc minui propter suis

petorum molestacionis. quia potest necessitate minorandi ypocras retigit

cum non potest est manere in eodem vel quiescere dixit. non est invicem stabili

cu^m, digit ipse mittit in loca destinata. / quia si insanguine mu

tatur ^7 in tocius corporis membra delegat. membra que sue similitudini adaptant

corpore autem ad hoc deueniente ut non plus possit capere. ^7 inueniens

locus non sit uacuus ubi cibum capiant. necesse est venas rumpi ad

subita morte interfici. quia calor illis extinguitur. ut potest in

lampade videmus. que cum oleo non redundet. q. quedam pabulo suo

recreatur. quia si modo excessit. necesse est eam extingui. adhuc ergo

ultimitate minuenda est festinandum ut ad recipiendum sui

nutrimentum corpus competens habeat spacium. Sed tamen h^c ad ultimum

minuendum est. ultimitas. n. non est minus fallacior est implem^{ne}

que extinamcone. vel sola quantitas in purgandis est considerada. sed virtus

et corporis ^7 non / quia diuersitas corporum in quantitate discordat purgacionum.

Hac exercitancium efficie ypocras introduxit ad quandam purum dixi^s

sil^{ne}. quod potest per h^c sile precedencia continuarentur sequentibus dictis. ubi

addit dicens ^7 euacuaciones ad ultimum ducentes sunt fallaces. ^7 iterum

repletiones in ultimo existentes sunt fallaces. quibus exeu^bis

minuit / ne plenitudine vel minucionem ultimentur / Efficies. n. in

exercitantibus sic cibum temporari sint ^7 uirtus fortis ^7 ydonea sit

Efficies. n. s. ultimata repletio non quia non ponit ut ait Tha. ... ultima ... [illegible]

Tinthoma i. malum accidens

laudatur. plenitudo vero ultime omnium maniacorum festinatione. que enim huius ultimari non debeat ut in ceteris mancatoribus. nam malus est et ultimanda. Motum vero purgationis ut consideremus et sic tamen de proposito suo purgetur hiencia. si in. ut deficiat. purgatio est cohibenda. et si non tota exierit humiditas. ¶ Quod dixit resumptiones in ultimo exeuntes fallaces. significant velud precedentibus. et intelligas de eorum corporum ultimitate plenitudinis. potest quod per hunc intellectum accipi. si autem per quandam idem repetat diversis tamen vocabulis est sic omnes evacuationes ad ultimum ducentes fallaces dixit nos intentos reddere voluit ne evacuationes ultimarentur quia fallit. et ideo de refectione nimia subintulit fugienda. quia refectio magis est fallax succedens nimie evacuationi est ut evacuata deficiat. nam cibos per quos possit mutare et in nimibus assilare. ¶ Quod si sic intelligitur. due partes sententie ypotetice evacuationis ultimitas. scilicet plenitudinis et effectes. scilicet in atletis. Sed quod dixit et itum in mutat illud per ea que diximus ¶ Hactenus de ultitudinis solutione et compassione dixit. nunc loquitur de ultitudine in passione vel ad ducta et dimensura diete. IIII.

Tenues et certe diete et inducentes sub passionibus et in acutis egritudinibus quibus non conveniunt difficiles. ¶ Ad ultimum tenuitatis quod adducuntur diete difficiles. et non repletiones in ultimo exeuntes difficiles.

¶ Insecedenti amplius intendit de ultimitate omnimode evacuationis et resumptionis. Dieta non est exhibitio cibi et potus in quantitate et qualitate et inpositione et ordine variatio. Nunc autem loco de ordinanda dieta in finem morbi sua est intentio ¶ Inducentia vero egritudine sub dieta tenuis fallax. in acuta autem egritudine non sub convenit. est non plurimis egritudinibus acutis optime sit ut subtilis dieta detur. in quibusdam autem acutis ultimata danda est tenuitas. sic est totis cibis auferatur. solum autem mellicratum usque in die cretica dabitur. Subtilis autem dieta non tulti mite in cibo est putare. aut in cibo. ut potest ptisana parum tenente. ¶ Danda est autem subtilis dieta cum defectionis virtutis. ad que sustentanda precipimus dari aliquantulum. ¶ Semper dabitur dieta duobus modis. aut ut custodiantur. sic ea que fuit usus. aut augmentetur ut virtus consideretur. grossius vero cibus augmentabitur. modicus custodietur subtilis minuetur virtute. et ideo cavenda est sanis ¶ Infirmis non non debet virtus augmentari. sed sic inveniuntur custodiri. sic in passionibus diversimodis. aut non in lateribus minuere ut potest in acutis

De custodienda virtute infirmorum

Intenuibus dietis et cetera. Primo exponit peccatum excepte diete. Vel expone in ... ad vementiam. ...

... quod ultima ... dieta ... tunc cessabit ...

[illegible]

in quibus si augere vel custodiatur morbus augmentabitur. Cum quando egritudine tenuissima et certissima dieta. et ubi tenuis danda sit ypocras in pithoneon nosomaton innuit. quod melius tunc dicemus cum librum illum explanabimus. Sed nunc breviter et pauca dicere proponimus de dispositionibus virtutis. Constitute inquit existente forti in statu morbi. si in principium morbus in quarta die vel antea terminari debeat. omnis cibus auferatur. quod tenuissima et certa dieta dicitur. si autem in statu bene se habeat et tamen vii. die non transeat. dandum est solum mellicratum. quod subtilis est dieta non tamen multitudine. si vero virtuti non confidimus. ptisanam colatam damus. quod dieta subtilis est quodammodo. sed non multitudine. ptisana vero non colata nec subtilis est dieta. sed nec pauca danda est. nec grossa sicut uis tritici. ova. pisces. et huiusmodi similia. Quod dixit in acutis egritudinibus. non convenit de peracutis intellexerit. de quibus postea dicemus. cum ubique periculum acutum est egritudo subinferet.

In tenuibus dietis peccant magis egrotantes. ideoque magis leduntur. Omne enim peccatum quodcumque sit magnum fit magis in tenuibus quam in grossioribus dietis. Propter hoc et sanis fallaces sunt valde certe et constitute diete. quoniam peccantia difficilius ferunt. Propter hoc et tenues et certe diete fallaces sunt amplius pauco solidioribus.

Multi interpretantes talem hunc amphorismum intelligunt. quod peccare egrotancium non assensu ipsius fit. sed insistunt eis a medicis. et multis precipiant ut subtilem dietam teneant. unde magis leduntur quam si tenuis dieta intrare. et inviti cogantur. quod est sit ut nimia abstinencia deficit. Galienus absolute ponit. quod inde magis laudandi sunt. quod absolucionem dant intellectus. vel et voluntarios vel coactos intelligi faciant. ac si dicat ypocras. omne peccatum in subtili dieta. sive per se sive per alium fiat. intrum nocens est ut ledat. et propter abstinenciam virtus deficiat. quia eorum consuetudo non tale expostulat. Sed post manifestat ex sequentibus. Propter hoc inquit sanis fallaces sunt valde certe et constitute diete. cogit enim eos peccare assiduitas subtilis diete. Amphorismus sequens apertus est. VI.

Ad ultimas vero egritudines ultime curationes ad perfectionem sunt potentes.

Ultimas egritudines intellexerit ultimas habentes ultimitates. unde precipit subtilissimam dietam dari. quod si

excusat se.

ponit documentum

ponit opiniones

ponit suam opinionem

Thos amph^i

Ratio cuius est nimia abstinencia deficit

In lepra coleria non vincit sed in elephancia

sit acuta. ipa e. q pacuta ipe vocat. q ps subiungit ypocras.

Ubi vero ꝑ acutum egritudines continuos et ultimos labores .vii.

habent. ultima et tenuissima dieta necessarium est uti. ubi

autem non: non. ꝓ consilium convenit reficere. et tamen subcedes

cendere. quantumcumque egritudo mollior fuerit ultimis. Hic sicut

ultimam egritudine intellexerit. que nulla alia possit excedere. ita et hos

ultimos labores posuit post quos nulli alii sunt. hos autem accessio

nes febrium et certa eorum accidencia intellexerit. quia peracute febres

continue habent ultimos labores. i. in primis diebus quartum precedentibus. vii

status in hiis illico subsequitur. status autem non aliud est. nisi cum labores et

eorum accidencia ultimantur. peracutus morbus est. cum status est continuus.

qui in primis quartis intelligitur. aut in eo libus quarte diei subsequentibus.

in peracuti morbi acumine ultimam et tenuissimam dietam oportet dare.

cum subtilissima dieta in statu sit necessaria. sicut ipse dixit in libro de regimine

acuta. Cum status est continuus in quartis diebus; sufficiat de hac re item

dixisse. Siquis autem in peracutis egritudinibus cibum dare timeat. propter asperitatem

incensionem. sive febrium continuitates. tunc in statu necesse est ut magis

caveat. quia asperitates et incensiones sunt in hoc tempore in suo ultimo. sicut ypocras

in pisthoneon noxomaton. ubi quod preclarius de calido asperitate dixit

de asperitatis caloris ultimitate febris que incensionem dedit intelligi.

sic enim antiqui ponere sunt soliti. de quorum horum intelligitur bonus et certus est

intellectus. et non in eorum statu permittatur operari. nec cibo. nec aere impediatur

oportet ergo quod in statu ut dieta tenuis ultimetur. Si tamen status alicuius morbi

post predictas quartas dies non devenerit. non statim utendum est tenuissima di

eta. ne forte infirmus ante statum moriatur. in illo ergo cum status est in prima

quarta die. bonum est illico ultimam dietam dare. cum enim non pati non possit.

solum mellicratum vel ptisane sufficiat. hec autem tenuitatis ultimitate

sicut hic sparia. que ypocras grossi cibum vocat. que debent dari in statu post

dies quartas. cum subo descendatur quantumcumque morbus molliatur. ubi ergo

si status aliquantulum est incanus detur cibus parum grossius. si vero remo

cior. detur cibus grossior. sic enim ordinata dieta utilis est. viii.

Quando steterit egritudo. tunc et tenuissima dieta ne

cessarium est uti. Hunc amphorismum alii sic nos ipsi subiungunt

amphorismo precedenti. alii volunt continuari. utrumque quorum in continue est

est vii. si in statu. n. morbi. subtilissima iubetur dieta dari. tunc cum

multa accidencia succedunt morbum digerencia. non est impedienda natura. ab

contemplari autem oportet et cetera. et in contrario. cibus quod in statu illico est dandus
quod. secundum hoc. vero acutis. nec contrarium in medio ... et cetera. ...
... Solo quod dum sunt acuta ... vel per sudorem vel per flu
xum sanguinis et cetera. de hiis intelligitur sunt acuta quod sunt afflictiones
et similes ... in quibus affligitur virtus aut
·l·a· ta. stante illo. de hiis intelliguntur augu
menta.

humoribus digerendis. qui si morbi in . tunc est tota illi soli vel in
tendat. unde quam sit hora. quin humores vincat. non enim impe
diat in ciborum digerendorum digestionibus. quam in libris nostris de
die cretica prohibuimus. sed omnia ypocratica statuit cum succe
dit declinatio sunt attinentia. movetur signis pronosticis s
dimittendi. in quibus futura pronunciant. in principio missis pretendit quod
dieta secundum tempus morbi detur. in sequentibus vero secundum virtutem in fine di
eta danda diffinitur.

.ix. Contemplari autem oportet et egrotantem si sufficiat dieta ad sta
tum egritudinis. et utrum ille prius deficiat et non sufficiat
dieta. aut egritudo deficiat et obtundatur. Quia est
in superioribus secundum morbi continuum statum vel remotum condescendat in di
eta. hic diffinit quomodo secundum vires pacientium sit ordinanda di
eta. ut enim virtus non morbus vincatur dietatur in summa. sed duo si
bi considerantur. scilicet dieta secundum longitudinem et brevitatem status et virtus in fine pre
tendat utiliter non subsequitur opus. si enim virtus defecerit et non sustinu
erit. cibi exquisite et qualiter dentur secundum quod expetit virtus. Cibus quod ista
tim illico est dandus acutis virtute dissolventibus. quare quod maxime in dieta
debet esse cautela medicorum. ideo ypocras precedentem et subsequentem am
phorismum putavit continuo subiungendum. si istos tres amphorismos
ad unum intellexerit non perhibit. ego in tres divisi ut melius ex
ponerem singillatim. R.

Quibus quidem continuus est status. continuo et tenuiter reficere oportet.
quibus vero prius est status. ad illud. et ante id parum est aufe
rendum. sed prius uberius reficiendum. ut sufficiat egrotans.

Temporis istius vero cibum subtrahere oportet. apponere enim lesio est.

Hic amphorismus ut dixi precedentibus est iungendus. sed tamen utilior
et unior est prioribus. in precedentibus ab inicio et continuo in morbis pa
cutis tenuissime iussit dietari. nunc absolute in statu omnes mor
bi continuo vel parum post inicium tenuiter iussit dare. quare est in sequentibus
se minuit. Si enim quedam egritudines tam acute. ut sit a principio status hic
putem. in hiis autem continuo tenuis dieta detur. quibus vero post status
pretendit eos in statu et parum ante statum abstinere convenit. in
terim autem donec procul sunt a statu reficiantur ut ad statum venire suf

ficiant, in statu vero abstineant. ut a diminutionis(?) non sit separata, et non omnino digestioni cibi sit interclusa(?). oportet enim in exacerbationibus, id est in ipsius egritudinis impetu et accessione, subtrahere cibum. ledit enim cibus crudus, quoniam crudos et indigestos morbos generat et humores.

XI.

Et quibus secundum circuitus exacerbantur in exacerbationibus subtrahere oportet.

Omnis dieta in singulis morbis duplex est ordinanda, vel ex vehementia et longitudine status morbi, vel ex virtute infirmi. sed quod singulis diebus sicut expedit dietetur, hic insinuatur. dicit enim nobis non debere dari cibum in hora accessionis febris, quod melius explanavit in libro de regimine acutarum sic: non oportet dietari in hora accessionis febris, nisi antequam dies sua venerit, sed cum iam declinaverit et quievit.

XII.

Paroxismos vero et consistentias declarant egritudines et tempora anni et circuituum ad invicem incrementa, sive cotidie, sive parte die, sive per amplius tempus fiat. sed et apparentia, quemadmodum in pleureticis sputum, si continuo apparet sub initio, breviat; si vero posterius appareat sub initio, prolongat. et urine et egestiones et sudores et difficultates(?) et eucrasias et longas et breves egritudines apparentia declarant.

Et si de ordinanda dieta superius diximus, iste tamen locus maiorem tractatum inde expetit. cum enim superius virtutem infirmi et tempus morbi in dieta consideravit, hic quasi tertiam quandam subinduxit intelligentiam, scilicet essentiam acuti morbi sive peracuti sive diuturni, ex quibus cotidiana dieta secundum circuitus vel incrementa suarum accessionum est ordinanda. sic ergo ordinatio diete iure est triplex: ex virtute scilicet infirmi et essentia morbi et interpolatione cum libus(?) eorum periodorum(?). ut morbi facile potest intelligi in prima visitatione infirmi, pulsibus et ceteris significationibus in prognosticis demonstratis. unde nullus potest totaliter dicere nullatenus virtutem infirmi se posse cognoscere. cum omnis medicus quomodo ad hoc sit dispositus, licet non ubique, tamen artificialiter morbos et interpolationes eorum medici arbitrium non posse cognoscere non est iam assertum. quibus ... contrarius. ideoque ... cognoscere ... certa que in medicina habentur. aliud quod certe et aliud arbitrio ... un-

cinare. quibus perinde est status morbi. et in exacerbationes fuerit febris. Hoc autem in epidimia et in pronosticis perfecte monuit ypocras. quod autem hoc dicat. perfecte in prima particula libri pericriseos exposuimus. in quo et antequam sit morbi status et quando erit ostendimus. quod autem hic monet breviter satagit nos. ut quod perfecte non studeamus breviare imitari. si cui autem non sufficiat hic. librum nostrum pericriseos investiget. Dico autem egritudines declarant exacerbationes. tertianus enim brevis est motus est et periodica. estque sua vicina amphimerinus longa. quartana se longiorem innuit et diu duraturam. quotidianaque et causon. febres acutas se esse significant. febres alipiados et emitriteus medie inter has habentur. que aliter possunt intelligi. ab initio in secunda particula pericriseos explanavimus. hic ergo dicere volumus. ne idem in diversis libris dicere videamur. Sed si tertianus ab initio possit intelligi brevitas sua et velocitas sue crisis debet annotari et in exacerbationes sua unaquaque die tertia est futura. hoc est quod ypocras dicit exacerbationes et consistentias declarant egritudines. in tertianis enim quartanas notavi ab initio. unde non necesse fuit michi tertiam accessionem expectare. sic enim ordinavimus dietam in principio sicut ordinanda erat in longo tempore morbo. Sic et in amphimerinis et tertianis fecimus per longitudinem et brevitatem sui status. quod autem de febre diximus. idem et de omni morbo intelligatur. pleuresis autem et peripleumonesis sic acute febres indicantur. sciatica vero et diarria spasmus. sic peracute capiuntur. ydropisis et mania et empima. verum si fuerit ptisis. id est ulcus pulmonis assimilatur diuturnis. In pleuresi ergo et frenesi prima in tertiis diebus est in exacerbationes. vulnerati in stomacho empimare vel in pulmone et in epate in exacerbantur omni die et magis in nocte. splenetici vel melancolici una die febricitant alia non. Quod tempore anni notavit superioribus continuavit. hoc enim declarant egritudines et earum in exacerbationes. non enim in quartanis ordinare per longitudinem sufficit. Sed et intelligatur si est febris inceperit yemps vel estas vel autumpnus fuerit. estiva enim quartana febris brevis est. autumpnalis vero longa est. et magis est vicina yemi. quod in libro amphorismorum sequentibus. tertiana velox est et brevis et vicina facit estivum. in estate tamen brevior. in yeme longior. Sicque morbos estas abreviat. yemps prolongat. et in exacerbationes febrium in estate vero fiunt tertiane plurime. in autumpno tertiane .i. quartane. in yeme amphimerine. Complexiones quoque celi declarant egritudines sicut et tempora. quas diversitates que in multis locis tetigit hic eas reticuit que ex aliis libris palam putat fieri. quod ergo estas innuit idem complexio celi et sic procedit. si estas quoque perfecta innuit sit et regio calida et sicca fuerit et aer consuetudo quod desinguntur egritudines sicci tamen. inde et aer quo infirmus contegitur. quod pertinet morbi. idem de aliis egritudinibus incertis indicentur temporibus. consistentia morbi monstratur si acutus sit vel peracutus sit vel diuturnus sit morbus. quod necesse est nosci ad discernendum statum morbi. In exacerbationes vero cottidianas ostendunt et tertianas et quartanas. et quota

[illegible]

die siue noctis incipiant hora. Et post addidit. Exitus autem ad in
uicem inuicem sunt cottidie siue per diem siue per amplius tempus fiant
et prestant. Si per hoc supradicta possit intelligi. Per exitum enim ad in
uicem inuicem febrium conuenientium augmenta et interpolationes et status
significantur. Per incrementa quoque et interpolationem in febribus et augmenta mor
bi longinquitatis et status propinquitatis significantur in presenciarum
morbi. Augmentum enim fit accessionis tribus notatur modis. Vel ex incipi
tempore vel ex longitudine vel ex magnitudine. Magnitudo enim siue dicatur magnitudo siue for
titudo una eademque intentio. Tamen enim dixit medici hec febris maior siue for
cior est propter causam [illegible] debemus intelligi. Febris autem hec maior et
forcior alia incipit prius quam solebat. alia diutius perseuerat. alia
manet vel incipit sicut solebat quia non attinet fortitudinem nec magnitudinem sed
breuitati vel prius vel longitudini. hic prodiuus quod est dico intentionem et sta
tum ceterarum quibus est molestior. prodiuus in declinatione melior festi
nans antequam solebat diutius et durans quam solebat maior seu for
cior si cottidiana sit siue terciana siue quartana morbum faciunt bre
uem siue longum. Sic in pleureticis si sputum rubeum cito apparuerit
fit morbus breuis. Si post prolongabitur morbus. Hec plenius intelliges sub
ponere quod in tercio libro epidimie ypocras dixit. Anaxius qui de ciui
tate fuit andria uicinus porte parrochie regionem opposite. quem contigit
laborans febre in dextro doluit latere tussiens sicce. nec in principio mor
bi screans aliquid siciens et uigilias paciens. urina tamen in colo
re laudabilis. multa et subtilis fuit. in die vii. alienacionem susti
nuit. cumque intrinsecus calesceret non tamen dolor alleuiatus est. sed po
cius dolor die vii. fuit maior febre augmentante nec dolore
minuente. tussi quoque multum impediente et anelitu aggrauante.
viii. flebotomauit de interiori parte brachii et sicut oportuit mul
tum minuit de sanguine. unde dolore alleuiato. tussis tamen sicca
remansit. die nona cum incipiente parum sudauit et emollierit fe.
atque tussis. et screatus humor fuit. xvii. die cepit parum digestibi
lius screare. sic alleuiato dolore. xx. die sudauit crisi ueni
ente et fe. cessante. sed tamen sitim paciebatur. nec laudabilis fuit
screatus. unde et febris. xxvii. die rediit. sicque tussiuit et mul
tum digestum screauit. et urina bona apparuit. sitis cessauit et de
minuit. et in xxxiiii. die toto corpore sudauit. perfecta ergo crisi fe.
quieuit. Morbus huius anaxii in primis fuit pleuresis. Que ab inim
cio morbi screare non potuit usque ad vii. die protelata est tussis
vii. et morbus usque ad xxxiiii. die est protelatus. Cum tamen plurima ple
uresis xiiii. die non excedat. quod si excedat ad xx. die protenditur
sed si pleureticus screasset die tercio. pro certo uenisset crisis die vii.
vel in ix. vel ad plurimum in xi. Si ergo iste tercia die screasset. non
tussiuisset morbus xiiii. die. quia sic in aparte difficile [illegible] tamen

sicut celato solet eruginosus apparere sudor. hic est sibilus quando
minuitur. Sed cum incipit digeri mollior et grossior fit pore. sic
iste screatus in coctione quando diffusus. alius enim plus alius minus excoquitur
sed manifestatur in aposteumatibus more vel in oculis nascentibus et sicut cute
manentibus. sicut enim cutis cum incisione perforatur effluit inde sudor
inclusus ut diximus. si vero non perforatur erugo illa continetur. quod dures
cente et aptetur durante digeritur tarde. idem intelligendum quando de
pleureticis. cum iste morbus de gradu aptitudine est dignoscatur. omnis gradus ut
maturitates sunt considerande. si enim nil screaverit morbus in ultimitate
quando cruditatis. qui gradus primus quando in pleureticis. si parum et subtile
morbus in ea multitudine quando ... gradum faciet. quod si screaverit magis spissa
nit. in ea morbus crudus est. et iste gradus est tercius in pleure
sis. Tercio gradus ista accidentia morbi perspicienda sunt. si in paroxismo fe
bris antequam prima die incepit plusquam morans se magis conforta
uit. augmentacio quando forcior. cursus vel cessus velocior. status propin
quior. non enim convenit ut augmentum sit forcius et remocior status. perprendere
unde si in paroxismo per tres periodos gradus minor et remocior status
perprendere. unde et planum redditur quando status veniat et quando acces
sio redeat. Primo cognito scitur et diete ordinacio in toto mor
bo accessionis cognita scitur qua hora diei dieta cuilibet sit of
ferenda. ex quo autem ypocras ordinare dieta incepit ad hoc inten
dit ut sciret quanta et quando debeat dari. et procul dubio nichil ad in
crementa accidentium nocuit nisi redit morbi ad idem quod fuerat.
Quod autem ex apparentibus dixit in paroxismo febre accidencia morbi minu
it intelligi. sunt ista apparencia significaciones nocencia. sunt accidencia
que cum sint cum morbo vel sequuntur morbum. alia crisim alia coctionem
significant. alia eciam ablacionem alia perdicionem significant. Apparencia ergo cum mor
bo incipiunt cum ipso. sequencia vero alia cum morbo. alia ante. alia post
alia cum neutro. Cum ergo non sint morbo inseparabilia accidencia nec substanciali
ter inhereant sed per quasdam qualitates separabiles accidentes. Hec autem accidencia cum sint
significancia cum non cum morbo in suo principio incipiant initio. in suo tamen
apparent initio secunda vel eciam consideracione. quod post habeo explanare. alia
et eadem accidencia non in initio sed in augmento vel in statu sunt apparencia.
Significaciones igitur coctionis non apparent in eius initio vel initius. sed in
processu suo tercio considerandis. signa ablate coctionis alia cum morbo appa
rent in suo initio alia post. et similiter mortis significaciones sunt post in
morbi apparentes principio. quod in libro crisios explanavi. Dicitur enim
morbi incipientis principium. cum tempore quando individuum. dicitur quando initium
et principium pars tocius temporis morbi. sicut cum morbus dividitur in initium
augmentum et statum et declinacionem. dicitur initium quod quando in initium tres
dies transeuntes. In eodem libro narravimus veritates omnium accidencium
que hic diximus. inde et multa ypocratica inseruimus huic operi necessaria

et multa de virtutibus brevitatis. quod qui intelligere voluit ad eundem librum curiosus [C]um appareat per essentiam morbi significare voluit pleuresim ad salutem inducit. [I]nquit si sputum congressum quod fuit longa et egreditur. sed si perfecte coctum et apparet usque in tertia die aut in quarta apparuit. impole est morbum .vii. diem transire [L]ongitudo quoque et brevitas egritudinis per apparentiam sue coctionis. sicut est sputo apparente albo omnibus equis diebus perfectio coctionis significatur. sicut in ablatione sputi ablatio significabit totius coctionis. quod si sputum album sit primum et subtile prava coctio fit. sputum rubeum aut citrinum aut viscosum non est laudandum. eruginosum lividum seu nigrum predictionis sue significat bona non est laudabilis significatio coctionis est. quod periculum morbum significat velociter finiendum. et omnium pessima adpredictionum minimum velociter producendum protendens. ablatio coctionis non predictionem vel salutem sed morbi significat longitudinem futuram. utrumque tamen minimum bonum presentata vel perfecta. bonum potest nunciari salus futura [S]unt alia significationum genera. que ypocras nominavit critica. ut potest esse signa. sicut rigor. sudor. sanguinis fluxus. solutio nimia ventris. nimius vomitus. dolor capitis sine precedente causa. tremor cordis. angustia spiritus sine precedente causa. retinatio sompnia fingi mane. sive vigilie et aliena ceteris. vel rigores nocturnis sine causa. festine febris accessiones. lacrime subite sine oculorum maculis. rubor faciei. lectigatio labiorum inferiorum. visio nigredinis seu splendoris ante se subita. rubor maxillarum seu narium. apostema sub auriculis. vel in quibuslibet locis. Haec omnia et similia sibi pertinentium locorum sunt critica. et que sunt talia et critica et ethica. et velocem significationem mortem duobus modis future rei nunciantia. si enim post decoctionem morbi apparuerint. sunt esse signa salutis. si autem morbi coctionem vel esse. tunc sunt inlaudabilia predictionem vel morbi longitudine protendentia [C]risis et signa non signis coctionis sue similia teste ypocrate in libro epidimiarum. coctio inquit velocem esse protendit et fiduciam sanitatis. si vero non sit sed cruditas maxime si futura male sit pessima. iohannicius male pessima intendit de apostematibus et alibus loci corporis. que duobus modis fiunt. vel enim de toto corpore precedentia vel de interioribus ad exteriora. vel esse mala. longum morbum. vel morbi residivationem significantia. coctio hec talis laudatur. ut verbi. sed in prognosticis sic protelatur. urina inquit ypostasis sit alba et equalis usque in die crisis laudabilior est. et securitatem et morbi brevitatem significat. talis laudantur coctionem urine invasis. coctio laudatur stomachi et dicitur. digestio inquit laudanda inventa et tenera comedet exiens tempore quo solita fuit in sanitate. et quantitas est sed quod infirmus accepit. coctio etiam in intestinis spiritus laudatur et dicitur. in pulmonis inquit vel costarum doloribus. si sputum velox facile et mixtum est rubore egreditur bonum. omnes ergo coctionum significationes lauda-

biles sunt. Sed non est omnia signa laudabilia. in cessio enim tempore appareant si crisis non fuit in presencia morte vel ectica molestacionem sive in iniuria. quia propositum non convenit cum dixit. bone crisis signa non apparent subito. Sed signa coctionis sunt bona si quandoque apparuerint. tunc procul dubio bonum portendunt. Ubi ergo dixit ex apparentibus quod ad inpleumonicis sputum si subito et cito appareat a rubeum inchoante abiuvat. et hoc quoniam non fuit huius quod non dixit bona crisis signa non oportet esse subita. cum alia mala sint signa crisis. vel alia bona. nunc quidem vero coctionis signa sunt mala. que si cito apparuerint. velocitatem coctionis demonstrant. Sufficiat in huius locis brevitas expositionis. que in ceteros libros perfectissime explanavi. Sed quia secundum divisionem feci. quod semiplena explanando est volui explanandum cum suis significationibus differentiis cum morbo existentes et morbo convenientes. cum pleuresis quidem febris est acuta et angustie spiritus. tussis. dolor lateris cum punctura. hee significationes pleuresis sunt speciales. Signa morbi sequentia sunt dolores descendentes in diafragmate. aut ascendentes ad furculas. Iohanicius. horum duorum locorum dolores pleuresi furtim supervenientes. et si levius infirmus iaceat in inferiore latere quam in sano. Pictagoras epicurensis de singulis sectibus morbos duos libros fecit. unum de pre apparentibus de quibus hic ypocras. si prius inquit appareant evictam et dietam monstrant ut egritudinis et longitudinis et brevitate morbi. Non solum sputum hic faciet sed urine et egestiones et sudores. que omnia ad facienda ille ne induxit. et ut recordaremur de hiis que dixit in pronosticis. nos autem predictos libros et sic pronostica aperuimus hoc opus continue.

Senes facile ferunt ieiunium. Secundo consistentes facilius. minus vero pueri. Omnium vero horum maxime infantes. Horum vero ipsorum quique sunt animosiores existentes.

Dixit ista de teseta tum intellecte moderamine diete sive invariative. abstinentia enim cibi senibus est facilis. dura vero pueris. Facilitatem dixit cum non sit famelica nec noceat eis esuries. ergo intelligendum est in pueris. pueri enim cicius esuriunt. et cicius famis nocumenta sentiunt a cibis longo tempore abstinentes cicius inquit quam secundo consistentes qui medii sunt inter pueros et senes per mediam existunt. Facilitas et duricies abstinentie in etatibus intelligende sunt secundum quod ypocras innuit inter amphorismos. et in sequenti inquit. qui crescunt plurimum in natura habent calorem. Iohanicius dicit quod plurimum in natura calorem dixit. duplex potest intelligi. vel enim plurimum habent calorem ad aliarum etatum comparacionem. seu ad aliorum humorum. siquis enim istos duos amphorismos unum fecit. non anathema sit. sic quasi potest fieri. senes facillime ferunt ieiunium. secundo consistentes facilius. minus pueri. omnium vero horum maxime infantes. horum vero ipsorum quique sunt animosiores existentes. qui enim crescunt plurimum habent calorem

in nat. ¶ Pro consistentes intelliguntur etates inter iuventutem perfectam et senectutem, que consistunt mediate, ut potest quidem iuventute perfecta tamen senectute; non dum tamen senes fiunt. Quos theofilus pro consistentes appellavit pueros, inter quos et pueros alia etas habetur duarum media. Quia sicut est media ita mediocri [indigent] ut fiat eis dieta, vel abstineant ut non facillime ferant ieiunium sicut senes. Nam dixit sicut pueri mediocriter non impacientes. Hanc etatem premisit ypocras ut lector ipse intelligeret. ¶ Quod autem infantes et animosiores dixit esse minus pacientes, inde oportet divisit, quia animosiores maiorem habent calorem naturalem. Unde multum nocet eis si ultra modum abstineant. ¶ Nota autem quod dixit senes et seniores, quod si utrumque in senibus denotavit, tunc facillime ferre ieiunium cibo privato contemptos dixit esse. Tamen decrepiti non facillime ieiunia ferunt. Nam ciborum modicam quantitatem accipiunt, quoniam calor eorum est sicut lucerna ad extinguendum parata, que cum fere extinguatur, parum olei debet administrari, quoniam si plus nimio habundaverit citissime eam extinguet. Ideo hec etas parvam et tantillum cibi sibi postulat. Nam multum ad capiendum non valet. Ergo ad causam incipit reddere dicendo.

¶ Et qui crescunt plurimum habent innatum calorem; plurimo igitur indigent nutrimento. Si vero non, corpus consumitur. ¶ Senibus vero parvus calor inest; propterea igitur paucis fomitibus indigent. A multis enim cibis calor extinguitur. Propterea hec senibus non sunt febres acute sicut. Frigidum enim habent corpus.

¶ In libris de complexionibus narravimus quod calor a quibusdam medicis in perfecta iuventute maior esse dicitur calore infancium. Alii intendunt esse maiorem calorem in iuvenibus ad suorum humorum comparationem. Alii intelligunt infantes habere maiorem calorem quam iuvenes ad suorum humorum comparationem, quoniam in iuvenibus calor fortior est et acutior. Sed eos inesse est, sed substantia est in infantibus habundantius. Veritas igitur inde sequitur ut omnibus hec possimus dicere multum de hac re, tam breviter dicamus. ¶ Alii hunc propter calorem intelligunt solam qualitatem, alii corpus quod per eam denominatur dicitur quale, quod consuetudo est in hominibus et maxime in antiquis. Theofilus vero in quodam suo libro quem fecit de calido et frigido inquit corpus diversas et omnes qualitates diversis sufficienter temporibus esse calorem calidum et frigiditate frigidum sustineat appellari. ¶ Dicamus igitur calorem multum esse ex subiecti eius suscipientis considerantia. Suscipitur autem calor maior et minor vel in confusione substantie vel in non confusione. In non confusa substantia velut si duo vasa inequalia impleta aqua calida quanti-

caloris non erunt paria, dicentes alterum altero esse calidius. De maiore vase intelligimus, sed cum infusa substantia maior et minor notabitur, calor est. Veluti duo vasa inequalia vino et aqua mixtis sunt plena. Sed tamen commixtione non equaliter dicimus in vase uno plus humidi. Malto non aqua. Similiter et si utrumque in utroque vase equaliter commisceatur, aliud non sola quantitas sed sola in hiis intelligitur qualitas. Dicimus ergo quod calor in hoc vase est maior, in alio minor, duobus non in quantitate equalibus. Si in uno calida, in alio calidior habeatur, dicimus quod calor in hoc vase est maior, in alio minor. Quod tamen est absonum et debilior et frecior dicere deliramus, qualitativa sint non quantitativa, quantitate soli substantie reservata. Que abusione non solum vulgus sed et medici utuntur, dicentes morbum maiorem vel minorem, cum morbus non sit substantia. Similiter febrem maiorem vel minorem, itidem de epilepsia et pleuresi. Unde nominum equivocationem et intentionum diversis oportet considerare, ne siquis in fameretur dicens diversa, pocius sit dignus infamia, non bene intelligens sua dicta. Unde quidam obiciunt hic Ypocratem dicentes in calore eum intellexisse qualitatem solam, cum ipse calidam intellexerit substantiam, scilicet enim caloris substantiam aeream aquosam que videtur. Sic spermata intelligimus, in quo substantia invenimus terrestre, cum plurimum habeat calorem et humiditatem, sicut diximus in libro nostro de spermate et sanguine, [illegible] quibus conficitur corpus humanum. Sanguis enim mixtus istis est humidus et ad corpora humidiora mutatur. In terrestria sic mutatis videmus augmentandi. Veluti et si calidissimum sit ignee nature, et itidem et in hiis calor illis necesse est ut purus sit, quod si non foret, calor illis in febricitantibus in illis fieret. Sed cum non sit in illis qualis ante fuit, quo gradu et maior est. Calor enim illis temperate complexionis ignee non accidentalis. Spiritus de corporibus calore accidentali dissolutus fumo igneo calido et sicco est comparatur. Fumus enim caloris illis temperatus est et suavis, quod tactus est testatur. Calor enim in sanis est suavis et gratus tactui, neque tactui nocumentum vel puncturam ingerit. Sed in febricitantibus et maxime in solidis artubus calor qui est de humorum putredinibus horribilis est et acutus et tactui pungitivus. Qualitas autem caloris sanorum in infantibus est [illegible]ta et perfecta inter. Perfecto autem iuventutis calorem habent pungitivum et non humectativum. Nam ista mirabile est. Quod quidem enim de qualibus re dissolvitur, necesse est ut assimiletur. Si ergo in infantibus substantia unde fumus dissolvitur aerea sit et humida, dissolutus est suavis et humidus. Quod si non fuit terrestris et sicca, et dissolutum fumum habebit acutum et sic etc. Sic enim in exterioribus videmus aperte quod fumus de aqua dulci dissolutus suavis est et gratus et humectativus. Siccorum autem corporum est intenda siccior est et acutior. Calor autem corporis duobus modis

[illegible]

sed hec aut enim suavis et gratus aut acutus et inequalis. Vel suavis et gratus aut acutus et inequalis. Suavis et gratus plurimus est in infantibus, acutus et inequalis in iuvenibus. Quod si perspicacem phisice planius est videre. Videmus enim elementa in quibus proposse nostro hec non reddere plana. Elementa ergo ex quibus corpora conficiuntur tantum sunt terra, aqua, aer, ignis esse videntur. Substantia autem infantuli est crescens pars; excepta enim maior aerea est et aquosa. Iuvenum perfecta huiusmodi substantia est. Quod si per contrarium eorum calorem in utrisque diximus equum, non tamen est possibile substantiam calidam in hiis per equale esse. Substantia enim calida in infantibus est humida, in iuvenibus est sicca. Humanam Ypocras hic intendit suavitatem esse in infantibus, gravem vero in iuvenibus. Quod quidem enim dixit ad quantitatem respexit corporis. Substantia enim humida dignius calori illi subicitur et cum ea una de substantia humida conficiatur. Substantia sicca ex igneo calore mutata est calida. Si ergo pueri plus aerei sunt et calidi, necesse est ut habeant plus caloris illius, iuvenes quanto magis crescentes sunt et minus habeant hoc tanto minus caloris illius necesse est habere. Quod quidem autem de substantia humida dissolvitur multo magis est quam de sicca. Et si in calore sint paria, id est equalia, quod et in mediocribus cernitur. Si enim corpus sicce et humidum calefiant, procul dubio multo plus dissolvitur de humido. Oleo enim et aqua calefactis ex aqua plus constat dissolvi. Ubi vero calor paucus et cibus experitur paucus. Si enim paucis carbonibus multa ligna aggregentur, necesse est ut ignis extinguatur. Quod enim dixit senibus non esse febres acutas sicut in iuvenibus, procul dubio eorum causa est esse frigidiora. Si enim febris nichil aliud est quam naturalis calor mutatus in igneum, constat hunc non tantum mutari in senibus quantum in iuvenibus, in quibus multitudo caloris facile ad ultimitatem devenit. Non ergo tam senes febriunt quam iuvenes. Quod si tamen venerint, sunt signa predictis ex magnitudine sui et debilitate substantie. Hec Ypocratica sumere volentibus omnia contra eum cavillantibus hec pauca sufficiant que diximus. Lucianus contra Ypocratem cavillanti satis in quadam epistola respondi quod ita intitulavi: Ypocratem non peccasse. Ubi dicit qui crescunt plurimum habent calorem innatum. xv.

Ventres hieme et vere calidissimi sunt natura et sompni longissimi. In hiis ergo temporibus et oblationes plures dande sunt. Etenim innatus calor est multus; nutrimento ergo ampliori indiget. Signum sunt etates et athlete.

Tempora anni multum dant adiutorium in ordinacionibus cibi

[illegible]

· in yeme enim videmus maiorem cibi opacitatem vel appetitum · minorem vero eges-
tione · i. superfluitate tercie digestionis sicut in sequentibus innuit · in estate vero
contrarium · quod bene diffinivit cum ventres calidissimos in yeme dixit et vere.
hoc autem quare sit subiungendo exposuit · et enim calor innatus multus · multo ergo
indiget nutrimento · licet calorem absolute dixit · sed innatum · i. naturalem apposi-
te declarando licet caloris naturalis in precedentibus dixit · cur autem contrarium in ye-
me aliter innuitur ab ypocrate · calor intrat in yeme interiora in gradu et ibi
se adunat · in estate vero sue similitudini gaudens et exteriora petens
dissolvitur et interior minoratur · quare ergo in yeme multum digeritur · et multis
cibis est appetendum. Sequitur et sompni longissimi propter longitudinem noctis
sompno vero quia natura invenitur bonum est prependere quia etates
et athlete signum subintulit in fine calorem multum ostendit multo
nutrimento indigere · pueri enim quia multi sunt caloris multo indigent
nutrimento et cibo · similiter et in athletis ex immensitate sui exercicii calor
augmentatur illis · et hinc multo indiget nutrimento. Sed hoc non ubique in omnibus
aliis est intelligendum · sunt enim excipienda in cavernis in yeme habitancia
que tunc non multo indigent nutrimento · si enim hoc tempore tantum comederent in
hoc tempore non possent illud digerere · hoc idem paciuntur quidam homines debiles
nisi cum lavantur aqua frigida · quia in frigida balneantur corpus infrigidatur · unde
et male paciuntur · fortes vero primum recipiunt calorem interioribus
postea vero plurimum caloris fuit calore ad interiora redeunte · hoc autem non similiter
in aliis frigide nature consideratum est · quorum calor frigiditate yemis superatur · intra
ut quasi mortua inveniantur in cavernis habitancia quedam in senibus et
nullum motum habencia · quedam vero ibidem pereuncia · sed calidiora et sanguine
habundancia paciuntur · quia humana corpora que frigida aqua lavantur in quibus ca-
lor petit interiora · calor vero corporis licet videatur minorari · non tamen
cum calore interiora dicenda est petere · scilicet aqua · sed pocius interius vadunt
calor et sanguis qui sunt in carnis. Ergo humana corpora spiritu subsistant
et sanguine spermatis quorum humiditatem sicut in libro meo de spermate non
unius in quo sperma diximus substanciale corporis in membris corporis et ex ipso corpus
augmentari et nutriri · certum est meliorem digestionem fieri si sanguis et spiritus
in interioribus aggregentur corporis · quod non solum ypocras testatur · sed in his temporibus
duobus multum nutrimentum dandum esse precipitur · quibus in corporibus si pauca
dissolvantur non multis cibis est eis dandum · cum cibus ad dissoluta sit necessarius re-
cuperanda · unde ex ipso sermone videtur dixisse ypocrates comprobatur · non solum in his
temporibus si non bene digerantur · sed etiam si parum comeditur corpus infrigidatur et ma-
xime impeditur · si autem ultra modum comedatur non illud paciuntur quia
multum comedentes malis temporibus. In quibus non solum ypocras redarguitur
sed etiam omnes idem facientes repelluntur · nullus enim est qui non fateatur ani-
male dissolui corpus · licet inapprehensibili sensui solo tamen intellectu quia
oportet necessitas reficiendi · si enim in eodem statu permaneret non cibis esset si-
bi necessarius. Perpendis ne omnis impugnator ypocratis nulla obiectione tuam

nulla resposione ypo. ł suoꝝ e digna. E. n. ypo. ꝗ ingestū di
miserit. ego uice sui nō dubito tibi respōdari. q. n. qual ꝯ
sistit ab initio sui ꝯplet. ꝯ atq3 regit tpꝯ fit. quoꝝ unꝯ ē calor
ñlis. qui ē sit cā actōis ñlis ⁊ max. yemal inctio augmētat ap
petitū. ꝯfortat digestiōē. sanguinē aug3 in cor. dissoluta sꝰflu
itate acor. restaurat. extior nō calor ñ dissoluit tm̄ sꝰfluitē
cor. s3 q re ñle q cor custodit. s3 dissoluēs q occulta uocat a
medicis asolo calore ñli fit. qui solꝰ ñlis ali in ē sic ypo. dixit
⁊ nos ostēdimꝰ in lib de u ñli. h ꝯ nō solū appetitē faciet ꝯue
nibile digōm ꝯ cuilib3 ml assilacōm s3 q cibi sꝰfluitate expel
lit. ē g calor ñl sit forcior dissoluēs tcie digestionis fit sesu
oculos. Unde dyafor. ꝯ dixit. sudor eē nō fit. si. n. eē ꝯ cor. ꝑ ac
cione ñe fit ⁊ ipa ñ ip3 cibū uicit. nc ad cutē hūiditas mādē
sensiblis. sudor. n. in laborib3 ł nimiis exciciis ł q calorib3 estiuis
ꝯnatur fit fatigacōib3. Estus g cor. in yeme ⁊ uē ē ꝯuen
bilis si inēq sit tepata. sin aūt egio. ypo. n. in fine hꝰ libri s3
tpe blasphemat sind sit tepata. utꝰ. n. actōis ñl s3 cibū in sto
macho bñ digit testat. in yeme ꝑ ñle curs bñ se hīe. q h ēpe ca
lor augmētat in intiori cor. ⁊ sōpnꝰ fit lōgissimꝰ. sꝰfluitas
tcie digōis dissoluit. ꝯuis nō senciat. fumosa. n. ē hanelitu
ꝯsa cū urina egdit. ypostasis ꝯ urine feculēcior ē q in estate
⁊ ꝗtitas minorat urine. corpꝰ mag. nut. caro augmētat. san
guis multiplicat. ordinacōe modū nō excedēte. si. n. h tbe. oīa
ꝯia seq. Unde Johanicꝰ. ñ intelligit res regens cor. ⁊ cstodi
ens. q a medicis. iiii. modis d. vna ē ut regēs cor. altā ē
fōē ⁊ ꝯpō corporis. tcia ꝯpō sui. ꝗrta ub ꝯsuedo. G. siqūtitas
mīt inqrat cor. in mlti ne sangīnis ⁊ carnis ex mlta comes
tione fit ⁊ ex digōne nō solū stomachi s3 q uenaꝝ ⁊ mēbroꝝ
cor. q inulg rei utitate ē excptꝰ purgās sangīnē in fine ueris
⁊ ante initiū estatis. scit. n. estate calida ueniente se max
piculū subire si nō purgauit ē calor estatis sangīnē dissoluat
⁊ chimos sꝰsisti ebullire faciat. uene aūt inculcent. lic3 an
tea sibi ꝯuenerint. unde aut crepantur aut putrēscūt aut addebi
lia mēbra hū malos mittūt. quib3 flegmones erisipile aliue
morbi fiūt. q omia in isto amphō ypoc attestat. in hyis. n.
horis nō solū plus digit s3 q mlto plus ciboꝝ dand ē ei. ꝗ ci
b3 ad ꝯpacōē caloris ñl expetitur si nō sbeat calor exūueus.
sic iam diximus. quo in hūorib3 ꝗto cibꝰ minuat. Ypocr
ñ ita tctauit deuere sic de estate. q tamē ego intactū dēlinq
re nolo. dico. n. initiū ueris site eē mag yemi ꝗ estati. egio
uo finis. alū uo [illegible] ē tot uer. sicut yemps. ⁊ alū sic estas ca
lid. vnū oz sic uē ordinari cibariū sic in yeme fuit ordinat

sed tamen siccorum corporum figuret velud in yeme. ordinandus est in ineunte fine et tocius caloris tempore ordinanda est dieta sed in estate. si in medio autem tempore fuerit mediocritas diete tenenda est. hec omnia sanis observanda. postea vero in infirmorum subiungitur dieta. xvi.

Humide diete omnibus febricitantibus conferunt. maxime vero pueris et aliis sic assuetis refici.

Amphoteris cuius precedens de qualitate cibi tetigit, in quo multa universaliter subiunctare tetigit et quod inducit Ypocras primo quod febricitantes oportet nutrire sed quod aliter mutantur sani. Res extra naturam id est res contra naturam egredientes prohibendum est reducenda ad propriam naturam. ergo instituit dicendo. similia per similitudinem sunt consideranda in febribus. quia calidus et siccus est febrilis morbus. cum febris non aliud sit quam calor innaturalis mutatus in igneum. humida dieta dabitur. contraria per se non exercitate et consuetudine. humida non solum per qualitatem sed per similitudinem danda est dieta. oportet enim naturam custodire in minime sicut in morbidis est dietare. Qui vero in ydropisicum febre Ypocratem repugnare arbitrantur qui non humidis sed siccis dietantur ordinando maxime decipiuntur dieta. que multum huic loco est necessaria. sed in megategni est a nobis planius exponenda. ubi singuli morbi simplices medicabuntur simplici medicina. composita vero compositis aut equalibus aut uno vel plus altero minus. ydropici vero cum febre sic medicandi sunt intelliguntur. ut pleuretici et sanguine screantes id est ptisici. quia est pleureticis danda sicca et ptisicis humida. hii enim duo morbi quia contrariis medicaminibus indigent contrariis. in hiis ergo duobus contrariis oportet ut forcior medicetur prius. alter tamen non negligatur. sic et ydropica cum febricitat oportet contrariis adinvenire medicaminibus sic in compositis fit egritudinibus. Ypocras autem licet non reprehensus in hoc negligat. sed hic parte pro toto sicut alibi eius posuit. sic in amphoteris etate et consuetudine ponens complexione tamen intellexit naturale. tempus quoque et regionem in de malis locis faciendus est. Nunc Ypocrati obviando cum igitur eius naturam exierit medicandus est contrariis et reducendus est sanitati. si vero servavit in sanitate custodienda laborandus est. sic enim Ypocras auctorizavit. de quibus planius in megategni diximus. xvii.

Et quibus semel aut bis aut amplius aut minus aut per partem dandum vero aliquid et tempori et regioni et etati et consuetudini.

Cum de qualitate et quantitate cibi sufficienter

disputauit. hic autem de ordine dandi reticere noluit. Et solum satis est in
principio multum aut parum cibi dare desiccatiuum seu humectatiuum nisi
et hic scires. cum scilicet aut bis aut plus aut semel minus dandus sit. quod in-
telliges ex tempore et etate et consuetudine. sicut superius de qualitate et quantitate
cibi sufficienter disputauit. sed de qualitate et quantitate sub intulit
dandi ad horam et regionem. ubi monuit si multociens vel paulatim
vel non est dandus sit. quibus disponendis qualitas morbi et uirtus infirmi
consideranda est imprimis. deinde tempus etas consuetudo et similia. quomodo diffe-
rant in presenti amplius dicam. Si uirtus infirmi debilis sit et qualitas
infirmi corrupta sit vel mutata parum cibi et multociens est dandum
putas ex defectu est uirtutis. quia cum scilicet non sustinet multum cibum et multo-
ciens est dandus. quoniam corpus minoratum est et expectat multam refec-
tionem ut est autem corruptorum restauratio necessaria est. et reparatio. quia
si uirtus sit defecta corporis non extenuato vel minorato et chimis simili-
bus non corruptis habundantibus omnino parum et ut paulatim detur. Si uirtu-
te existente forti chimus uero reparatis et multis idem est faciendum. Uirtu-
te uero forti et corpore corrupto vel tenui multociens multus cibus est da-
dus. multa enim refectione indiget corpus. quia uirtutis sue fortitudo dige-
re potest eam. quod si non in repolatio fe. obuiauit. non multociens cibus
dandus est. multus cibus demus ipsis. sed paulatim. Si uero uirtus fortis sit
et morbus exhibita fuit. primus cibus detur et paulatim. licet enim diges-
tiua uirtus fortis sit. propter habitudinem morbi parum dandum est cibi. cibus g-
dabitur quantitate morbi et uirtute infirmi. Tempus autem et etate
et consuetudine et similia ciborum est quantitas. in estate enim multo-
ciens est dandus et parum. multociens. quia indiget propter sepissima
dissolucionem parum. propter uirtutis defectionem. in yeme multus et paula-
tim est dandus. plurimus propter uirtutis intrinsece. paulatim. quia sepis-
sima non indiget refectione et non possit digerere. Sanos autem
iam dixi in yeme melius posse digerere cibos propter calorem latentem
intrinsecus. medio uero uere et appropinquante iam estate parum cibi et
longis interuallis debemus dare. sed enim tempore morbo de plenitudine
assistere. quoniam chimi in yeme coagulati dissoluuntur effluentes per
totum corpus. idem quod diximus de tempore in morbo faciendum est de plenitudine
parum enim cibi si uirtus sit fortis longis dabimus interuallis. hoc autem in
uere faciendum est maxime in febricitantibus de quibus in hoc loco primo
continuauit. de sanorum autem iam diximus dietis. autumpno uero morbo
de corruptione humorum assistere. in et febricitantes hoc tempore sepis-
sima indigent refectione cibi laudabilis et in uirtute forti multus
cibus et multociens est dandus. inde sicca multociens et parum dandus est
Sed hoc est consuetudine et regione et etate considerandum. et tamen hoc vel uirtute augmentatur
et confortatur vel minuitur et debilitatur qualitate et morbi. non auget vel
minuitur vel in malas qualitates conuertitur. — xviii

.xviii.

Estate et autumpno cibos difficillime ferunt, hieme vero facillime, vere autem secundo.

Et quidam putant quod hec summa non sit duplicata. quidam vero asserunt quoniam dixit primum ventres hieme et vere calidos. hic vero estate et autumpno cibos difficillime ferunt. putant summa esse duplicata. sed non est ita. sicut enim superius est circa anni quantitatem diete ordinande in febribus atque sanis intellexerit. hic necesse fuit dicere in quo tempore cibum semel dari non nocet. quoniam ferunt facillime. in estate vero difficillime. cum calor naturalis evaporet et virtus digestiva defecta sit. unde caveatur ne multus subito detur cibus. de aliis temporibus vere et autumpno dico. quod autumpnus est similis estati in natura. ver vero hiemi. quod potest intelligi. quia calor in autumpno incipit restringi. pori vero claudi. vere vero solui et aperiri pori et rarificari. hec autem ypocras satis innuit. non ergo duplicavit eadem. sed quod prius dixerat, sanis de sanis intelligere dedit. hec autem attinet in febribus.

.xix.

His qui in circuitibus exacerbantur nichil dare neque cogere. sed auferre ex appositionibus ante crisim.

Omnis ordinacio diete ubi tempus est. ubi tempore quantitate et qualitate et quando debeas dare, duobus precedentibus in febribus interpolatis nulla ab ypocrate auctoritas datur. circa unum id est quando multum in hiis utile est adiuvat nos vir in circuitibus id est interpolatis ab ypocrate dicitur. pretendunt namque interpolaciones quo tempore cibus debeat dari. si enim interpolate febres unum tempus custodiunt et ipsis interpolantibus tunc non est dandus. sed si unum tempus non observaverint ipsa tempora cibum dandi non possunt certificari. unde ypocras his qui in circuitibus exacerbantur nichil dare, eorum precipit ergo nobis neque incipientibus neque presentibus neque ad capiendum appropinquantibus morbi cibus dari debere. quod dixit ante crisim dicit vel ante horam accessionis vel ante statum vel ante veram crisim intelligi. quibus autem horum intelligas satis est constat. sed tamen interpositis sua fuit non ante accessionem aliquid dari. sicut in .ii. de statu dixit. ergo nec crisim retinuit. hic ergo non solum de ante accessionem intellexerit.

.xx.

Ea quorum crisis fit et quorum facta est equaliter non movere neque novum facere neque farmaciis neque aliis provocacionibus uti sed sinere.

Post quod de ordinacione diete complevit unde non debeat dimittio operari ostendere incipit ut faciat hoc quod oporteat in febribus obstetur et ne aliquid adiutorium preoccupantes festi

neruus nisi solum diete ordinationibus et omnino quando non sit permittenda operatio sed potius debeat adiuuari. Dixit ergo ea quorum exitus fit aut quorum iam facta est equalis non sunt permittenda. Vel sic quod oporteat facere faciat. Unde nos decreamus inmittimus de chimis impedienda. sed si non ad exitum moueantur in perfectionem oportet nos qui de motu suo minuitur inmittamus complere. Cum illud in hoc libro est de chimis in quo libro ad idem intendit. exitus inquit perfecta est ut non erat per quod oportet unde deinde significationum ad mittet, quarum significationum prima hec est. exitus est purgationis melior est ea que est e apposito. prima chimos purgans nociuos qui sunt causa morbi et dominantes corpori. melior ad est ista sibi opposita. tercia significatio exitus est que e purgatione fit uia. .i. precedens de loco morbi que est melior contraria sibi. quarta exitus est que e quiete et leuitate corporis fit. et est melior sibi opposita. quinta est post apparitionem signorum coctionis. que melior est sibi opposita. sexta est in die cretica melior sibi opposita. quas omnes condiciones in exitu perfecta esse oportet. si enim minus sit una vel altera ut exitus excedat unde perfecta exitus esse dicitur.

·xxi·

Que oportet ducere unde maxime repunt non in ducere oportet per conuenientes regiones.

Id huius innuunt nobis intelligere purgationes humorum qui sunt morbi in quibus in perfecta crisis est futura. et ibi demonstrat per que loca purgari oporteat exquo duo signa monuit. unum scilicet in membra per que purgatio fieri debet. alterum quo humores fluxum habent. Dixit ergo unde maxime ducit non loca non per que apte sunt purgationes sunt hec. intestina stomachus uesica uulua cutis ut fauces aures nares. Cerebrum enim debet purgari purgabitur fluxu sanguinis qui est ex naribus fit maxime morbo oppositis. quod si non conueniant. Cum autem chimos per loca sibi non conuenientia est cum membrum nobilius sit et debilius et ad paciendum suspectius. quod si purgare potest uelimus maius dampnum quod si adsit exitus incurrimus. ubi ergo si separate sunt chimi morborum grauium et quos purgare necesse sit conuenientes locus est stomachus et inferiora ipsius meliora sunt egestionibus quam superiora cum uomitu vel renes et uesica. quod si ipsi chimi ad pectus et ad pulmonem conuertant seu ad cor perueniant non signum laudabile est. Tunc et medicus maxime oportebit inuestigare ubi sunt non humoris destinare uelit. quod si non ad apta loca inmiserit separationem uiam ipsis et succurrat eis. si autem quantum possit repugnet eis et ad apta loca eos mittat uel mutet. ·xxii·

Digesta medicari et mouere non cruda neque in principiis nisi expediat multa enim non expediunt. Cum medicari dicat consueuit intelligere laxatiua. sed quod dixit furiosa ab usitato posuit et ab aliis aliibus mutuatis furiosis humoribus hec attribuit. enim alia ad coitum furiunt in loco uno stare non possunt. ipsa minima sui

loca apta pro purgatione

Item nota quod in quibus casibus expedit evacuare magis [illegible] et in digestatum [illegible] humorum qui in movendo de loco ad locum, ut puta ad caput ad cor [illegible]

concupiscentia que movet ea et facit ea furiosa nocumentis eius. Illi et alii se movent humores de membris currentes ad membra et in spiritu movente nocent. unde egri permittunt quiescere actionesque non perturbant. qui sunt huiusmodi oportet eos purgari. Si autem quiescant in quibusdam membris humiditates et se non moveant, non medicaminibus movendi sunt quo ad maturitatem perveniant. quibus maturatis non nos adiuvat in expellendis. alias natura non post morbum maturatum scindit humores eius superfluitates expellens que sunt nocive et morbi cause, quo tempore crisis solet evenire. Et tamen non ad eosdem moveat perfecte non indiget medicaminibus. sicut imperfecte oportet nos iuvare eam et minorare eius virtutis explere ut eius faciat perfecte et utique natura et medicamini bus. Nos autem in libris de virtutibus illis, membris movimus quod sunt in libris membrorum. Quatuor virtutes appetitivam allicientem sibi convenientia, contentivam ea retinentem, digestivam excoquentem digerenda, expulsivam nociva expellentem movimus quod medicina laxativa attrahit sibi similia. Tunc autem nos adiuvat quod advenit cum multa non furiosa est dixit. quod patet experimentis raro enim est de membro in membrum currere humorem. magis est in uno eodem membro quiescentes in quo permanentes usque ad finem morbi se exequuntur et digeruntur. hoc autem amphorismus raro invenitur in libris. sed ego eum inveni in chimnou libris. ibi cum apposui.

Que egeruntur non multitudine considerare oportet sed quomodo egeruntur. sed qualia oportet purgari purgentur et confert et bene ferunt. et ubi oportet usque ad defectionem ducere et hoc facere si sufficiat eger tolerare. Oportet purgationes quantitates hic diffinitivas sive illa sint sive artificialia. et sic est in veniente qualitates morbi assimilantes sic est quantitates purgationis per quantitatem mensurare debet fieri. qualitates autem purgationis sunt ut movimus. ubi in perturbationibus venientibus que sponte fiunt diximus. purgationis vero quantitates numquam tetigimus quod in hoc amphorismo posuit signa quantitatis purgationis. Cum enim tantum materie et causa egritudinis purgetur infirmus quiescit levius. sed sic tunc illi purgatio adiuvat. certa gravitas et angustia infirmus est sua deficit virtus. unde non sua ex quantitate non purganda considerandum. sed ex dicendis significationibus. id est levitate infirmi et quiete et nocivarum exeuntium qualitate. Cum quod dixit oportet usque ad defectionem ducere utile est. sed dandum vel ponendum sunt significationes quomodo fieri debeant et quando defectionem testatur. unde primo videamus illa. scilicet quando de flebotomia vel alia medicina venit. vel ex humoribus acutis in ore stomachi de huiusmodi enim necesse est deficere. sed est iste defectiones soleant contingere perfectas purgationes vel optimas non tamen est sufficientes. sicut febricitantes qui patiuntur defectiones propter angustias ingentes vel cingentes et propter eorum assidue motum et eorum surgere. unde alii has defectiones quod non sufficit flebotomia do puto competere. Intendit autem hic defectionem purgationis quantitate sic manu

[illegible]

tissimo aparente et febre pacutis et in maximo dolore. Non tamen tenue nos intromittamus. Non est utrius custodire. quod inrationabiliter experti sumus et maxime iuvamentum invenimus. Cum enim flebotomamus usque ad defectionem in pacutis febribus refrigeratur statim corpus et febris extinguitur. plurimi venter solvuntur. sudores paciuntur. et multi perfecte sanantur. In dolore vero maximo nulla medicina hac defectione est defectior. Oportet tamen discernere ubi farmaciam dare oportet et ubi debemus facere flebothomiam quod diximus in libro de flebothomia. ·XXIIII·

In acutis passionibus raro et in principiis farmaciis uti. et hoc previdentes facere. Aperte non dicit purgandi non esse. Hic purgationes ab initio necessarias et tamen in pacutis febribus et raro. scilicet cum furiose sunt passiones. Precipit ergo si est considerare maiori in diuturnis morbis purgationes exspectantur a signo coctionis. Quod ergo dixit bene providentes facere quod intendit debemus perpendere sic corpus infirmi ante purgationem preparare vel exspectare non opportunum. ut corpus infirmi farmacie apparatum sit aut quod ad prendit. Hoc quod quidem ipse consideravit custodiendum et cavendum est nobis in purgationibus hic. scilicet enim quod non preter quod oportet detur in febribus acutis periculosum est valde. Omne enim laxativum preter multum calidum est et siccum. et febris preter ... non enim necesse est ergo medicina calida et sicca. sed refrigerativa et humectativa. Non ergo farmacia in febribus cum caloris eorum est extenuanda. danda tamen est cum chimorum qui in sunt febrium est purgationem intellexerimus plus iuvare quam angustie timore. quod fit cum in morbi sint nocumento corporis propter pregravitatem. In quo perquirendum est si corpus farmacie sit apparatum. quorum enim membrorum eximinentie sunt pinguedinis vel exilitatis cibarius ergo ipse et viscosis vel extimore sui extensione secundum diafragmate vel eximio calore vel aliquo membri aperte ypocras in libro de regimento acutarum. nulli horum ad purgationem pati sunt. Ubi ergo purgatio congruit nullum horum oportet invenire. Convenit enim chimos subtiles et faciles esse et sui viscositate vim a exeuntium apta esse et sui constipatione. quod totum artificialiter alium faciendum est. Istud ypocras hic intendit et in sequentibus amplius confirmabit. Cum in egritudine autem acuta non sit ab initio farmacia est danda die prima vel admi(nus) secunda die. quod non est tamen spacium ut corpus ad hoc apparetur suscipiendum. quod si hoc esse possit melius esset bonum dari farmacum. In quo cognitur ypocras calamitatem amicos et est. Quod autem ergo dicit raro precipitur farmacia in egritudine acuta dari. maxime cum sit furiosa quia est sit tamen de corpore non est patum in acutum morbi dabit spacium apparandi. ·XXV·

Si qualia oportet purgari purgentur confert et bene ferunt. contraria vero inoptime.

Iste amplius ... ponitur tamen hic quod hic loquitur de artificiali ... illic autem de ... quod illic in se ... hic non in eis ponitur.

[illegible]

ste amplius in sequentibus est explanatus ubi in perturbationibus venientibus et cetera. Sed
quod de artificiali dicere debebat. hic qualiter debebat. et si in genere fuit ei re
cepte quod ante dixit quod adhuc tamen repetit ut recordaretur quod prius
dixerit. Et quod in posteriori amplius artificiale sola tetigit hic ...

In quo morbo somnus laborem facit mortale. Si vero **.ii. particula.**

somnus iuvat non mortale. Monstrat quod in hoc loco labo
re nocumentum intelligit

quod consequentibus manifestatur. Est si iuvat dixit. Vult ex opposito intelli
gere quod est laborem nocumentum. Non somnum duobus modis accidit. Uno in uni
versali est in principio interpolatarum febrium in frigore eius dormiunt. Alio in particulari est
in morbis cum febribus dormiant. Hic ypocras intendit est pro morte non no
cumentum procedit sed potius non minus inveniret. Calor enim et chimus in
interiora in principio interpolate febris interiora petit sicut idem alias innuit. Et maxime
si quis rigorem habuit et tremorem atque nimiam frigiditudinem membrorum ex
teriorum. Si hic igitur in initio interpolate febris dormierit prolongantur ac
cidentia. Hic non febris ad statum non per magnum laborem approximat. Si
non aperta alicubi lateat augmentantur. Et si chimi aliqui ad sto
machum currebant non solum non digeruntur sed augmentantur. Et quod si in
in initio tempore non permittendi dormire sed ut exteriora spiritum et sanguine
laudabile et calorem habeant sicut interiora. Redarguuntur a sophis
tis nobis obicientibus quod a somno non venit illud nocumentum sed a febribus quod tamen
per excitationem minuuntur magis a nocte si non excitantur. Non tamen somnus
fuit causa sed quia excitatus sit. Hic igitur parata est non somnum nocere minus
febrium sed potius aufferens somnum minuet nocumentum. Alii non dicunt
quod somnus noceat contrarii volentes ypocratem intendisse non somnum minus fe
solum sed quoque fuit tempore. Similiter autem iuvantur iuvamentum in febris declinatione
alii in statu et alii in augmento statum vicino. Sic igitur noceat in au
gmento statum vicino non est ad mortem fortis est sicut frigiditas. In declina
tione non nocens etiam singulariter dat ad mortem. Si enim iuvamentum sollicitudinis
in suo tempore non iuvet est debeant iuvamentum mala periculosa est eorum signi
ficatio. Nocumentum somni quantum est iuvamento sive est febrem non minuat
sed potius augeat. Dolorem et maiorem apostemati augmentat. Et quando
in frigoribus in somno irrationabiliter loquuntur. Et excitati in eadem vanita
te aliquandiu permanent. Alii surgunt stupidi vel nisi est magis graviter
excitentur. Quod ostendit pati exechimosim pessimum est. Scilicet enim calor ille in corde
chimus est fortiter in somno eos dirigit. Si autem debilior sit et chimi
eum vincant dirigantur chimi in omnibus visceribus. Vult hic actiones quo si
cunt. Ypocras enim intendit exteriora corporis in singulis calefieri in so
mno in frigiditate in quo plurimus phisicus utitur concordare. Somnus actus in
gnie caloris illius interius et exterius faciunt coadunationem. Si igitur calor iste

in motionibus adimentur, nam non causa morbi sed cum diarria certa mors pronuntiatur. Sed si non ea inuenerit et si possit durari, bonum quidem est, sed non certum signum sanitatis. Tamen post dicta ipse hic inferius posse sanari talia de certa pericli tari. Sed si pariat apostema in aliquo membro nobili et apostema sit durum dissolui, possibile quidem est eum mori. Inde bonum est. Igitur ut dicamus: si laborem faciat somnus, quod mors significetur. Si autem iuuat, quod contrario faciat quod somnus uocat uero in epidimia absque potestate est dicat. Multi in quarta hora alienatione oppressi sunt et stupore. Alii uero per somnum dolent.

Ubi desipientiam somnus sedat bonum. Si prestat malum. II.

Sed hic sermonibus continuatur ut unus fiat amphorismus, ita dicere: in quo morbo somnus laborem facit mortale. Si uero iuuat non mortale. Si quidem alienationem sedat bonum est. Unde iste amphorismus priore continuatur. Intendit autem superius bonum esse si dolorem mitiget et apostema seu febrem. Sed esse hoc intellexit periculosis quam nunc hic intelligentem nominauit.

Somnus et uigilia utraque magis modo facta malum. III.

Quidam medici arbitrati sunt malas uigilias esse excedentes modum et somnum similiter. Sed non similiter, quia semper somnus bonum signum. Nullus enim somnus modum excedit. Multi quidem errauerunt putantes esse longum somnum, quibus nos obuiamus. Quoniam numquam habuit usus quod stupor longus uocaretur somnus. Et igitur modum excesserit et sit stupore fuit longus uocatus somnus. Quod prius stupor facit, id est cerebri frigiditas. Que si fortis sit et commisceatur humiditati litargiam facit. Si uero commisceatur siccitati frigiditas cathalepsim facit, id est congelationem. Contrarie uigilie ex primi stupor fuit caliditate. Que uel ex simplici fit conplexione in cerebro manente aut ex commixtione cum siccitate. Quod in quibusdam libris nostris me explanasse memini. Verum hoc tamen hic narrasse uel alleuiasse sufficiat. Est autem quidam somnum negant excedentem tempe-ramentum et de uigiliis putant esse dicendum. IIII.

Non plenitudo non indigentia nec aliud non bonum quodcumque magis nature fuerit.

Cum in precedenti quod intellexerit hoc ostendit sa-nitate ostendens temperamentum esse et equalitatem. Exiens quidem tem-peramentum et equalitatem per illud incidit in infirmitatem. Et similiter egritudinis morbus. Si uero pars causa morbi appellatur.

Labores spontanei narrant morbos. V.

Nomen laboris motum uero minimum, sed quod minimus motus conficit. Si autem sine motu aliquid tale

[illegible]

[illegible]

[illegible]

contigit non labor absolute sed potius labor sine causa appellandus est. Qui labor tripliciter dividitur sicut in libro de regenda sanitate diximus. Unus sicut labor vulnerans. Iohannicius: vulnera apud Galenum sunt incisiones cutis, id est separationes iuncture que quocumque modo fiunt. Secundus est dolor qui tetam (?) tensivus, qui apostematis dolor, cum primum mali sunt chimi. Si ipsorum humorum chimorum, tertius utriusque. Quod cum ita sit necesse est hic laboribus initiale morbos.

vi. Quicumque dolentes aliqua parte corporis plurimum dolorem non sentiunt, his mens egrotat. Cum dolorem sepe appellare consuevit non dolorem intendit sed causam doloris. Sic in epidimia: Dolores primum qui sustinuit ciathon fuerunt frigidi et calidi posteriores, calidus et frigidus dolorem intellexerit qualitates has que fuerunt causa doloris. Itidem autem hic significavit apostemata, id est calida ut erisipila, vulnera, incisiones, excoriationes, contusiones, et que eorum patiuntur in fine mente egrotare eos facit. Sinon (?) distat seu mentem seu intellectum seu memoriam dicas. vii.

Que in multo tempore extenuantur corpora tarde reficere consuevit, que vero in modico modice. Macies pro tempore extenuans corpora exinanitione humiditatis est intelligenda, non que dissolvuntur solida membra. Que in multo tempore emarcescunt carnem dissolvi pretendunt, et membra per corpus cibum ducentia cum digestiva sanguinem et gratiam (?) intelliguntur esse corrupta ut non possit cibus digeri quantitate corpori sufficienti. Unde necesse sit corpus reficere cibo in multo tempore debet revocari. Sed autem in ipso apostematis intendit sola humiditate exinanita est dicta cibi velocissime ad essentiam revocanda; membra enim appetitiva et digestiva cum sint esse fortiora. Et finis huius amphorismi diversis diversus invenitur libris, sed tamen ad idem tendit. Que in modico modice, alibi enim brevi tempore reficere cito consuevit.

viii. Si egrotantes cibum accipiens quis non convalescat, significat corpus quod ampliori utitur cibo corpus. Si vero cibum non accipienti hoc fit, significat quod evacuatione indiget.

Hic amphorismus ex brevitate nimius ubi est obscurus quod fuit usuale astam (?) hitantibus et est adhuc. Dantes enim accipiens desiderans intelligunt seu volens. Non desiderantes enim cibum non accipiunt desiderantes et corpus implentes dicunt accipientes. Siquis ergo exiens

egritudine cibum considerans et accipiens corpus non reuocat ad pristinam sanitatem cibo accepto corpus non nutritur. sed potius aggrauatur. set considerans et accipiens corpus quod sufficit humores malos se habere significat a quibus si non purgetur corpus ad uirtutem non reuocabitur. ypocras autem in hoc loco et in multis aliis locis humores malos flebothomia minuit minuendos si autem sit unius farmacia minuatur. quod est ipse dixisse et alibi probasse duos amphorismos subintulit. in quibus hic fine de utriusque euacuatione explanauit. si autem in quantum cibum non accipienti hoc fit significat quoniam corpus multa euacuatione indiget. multi libri discordantur de istis duobus amphorismis in fine sui ordinandis. qui autem sic ordinauerunt melius ordinauerunt. non pura corpora quantum magis nutries magis ledes. ut sic continuentur uerba. sed est cibum non accipienti hoc fit significat quod euacuatione indiget. quia non pura corpora quanto magis nutries magis ledes. sed cum libros reuoluimus et meis ita sicut in libris hunc inuenimus sicut inueni ita dimisi et explanaui.

Corpora ubi quis uult purgare oportet fluida facere. ·ix·

Multi medicorum fluida facere arbitrati sunt ut uomitu purgandos antea uomitum preparemus et aqua calida et humidis et fastidiosis cibariis et sic tandem medicinam dare. quibus uero farmaciam dandam est uentres molliantur ut uentrem ad laxationem preparent. sed tamen hoc non uult intendere ypocras. sed hoc ad magis necessarium posuit quod multis multotiens probauimus experimentis. subtiliandi .i. subtiles humores grossi et uiscosi poti ad aperiendum quibus ualeant exire et medicaminibus expelli et extra hi tale tempora medicina quam non continebere. et qui neglexerit et ad medicinam tum intendit humores dissolutos et angustiosos reddit et est in minus torturis defectionibus et uertiginibus multis et pulsibus inordinatis. quo quomodo fiant in quodam libro meo exposuimus. hic intendit ypocras fluida facere uomitu uel solutione purganda facere mollia ut laxentur et pori aperiantur et subtilientur et dissoluantur.

Non pura corpora quanto magis nutries magis ledes. ·x·

Cibi subeuntes corpora non prius mundificata animalibus humoribus corrumpuntur quorum quantitas necesse est ut augmentetur et equalitas non mutetur. hic plurimum patiuntur quorum stomachus malis redundat humoribus. patiuntur et aliud quod dictum est supra. si ex egritudine quis accipiens non conualescat et cetera.

Facilius est repleri potu quam cibo. ·xi·

Iohannicius liquida cibaria plurimum o; ut intelligas potum. hic intendit ypocras de his que corpora ...

[illegible]

reficienda ut ad idem redeant unde fuerunt sani et voluit ostendere cibaria hec facienda. Dicit .n. in quodam libro suo de cibariis: qui cito vult redintegrari ad id quod primum fuit optimum est repleri humidis qui vero celerius reficiuntur potum reficiantur. Non tamen absolute intelligendum est quod ibi dicit humidis. Hic enim non solum potum sed potius illa que carnis sunt nutribilia et grossis cibariis ad nutriendum licenciam. Sic vinum grossum vel vinum aquosum et subtile atque album usualiter aqua est licitum et illud sit licitum ad nutriendum in urina provocatur nec corpus inde mutatur. Grossum vero et rubeum nutribilius est certis implens corpus cito obnoxia maniacorum. Quinque quo cibis digeritur intelligit humida cibaria et nutribiliora et faciliora perpendit. ·VII·

Que relinquuntur in morbis post crisim recidivas facere consueverunt. Hic amplius recidiva continuatur in quo dicitur quod si fiet eger qui accipiens cibum non convalescat amplius cibo corpus refici significat. Si autem non accipienti cibum hoc fit evacuatione indigere ostendit. Vult ostendere quod quidam aberraverunt cibum si eger non accipiens cibum non convalescat evacuatione significat indigere quod que relinquuntur in morbis post crisim recidivas facere consueverunt. Que relinquuntur sed quod intendit mali chimi sunt quibus longo tempore putrefactis necesse est febrem generari. Omnis enim humor extraneus qui non de naturis corporis est corpus habitat impolitus est ut mutatur ea sed potius in putredinem mutetur. Qui si in locis calidis congregetur fortior et velocior efficitur. ·VIII·

Quibus crises fiunt his nocte difficilius ante accessionem. Sequenti vero levior ut in pluribus. Crisis est velox motus et vehemens motus morbi est in infirmum vel ad mortem vel ad sanitatem deducitur. Est autem crisis aboviis dividit nocivum et ut ad expellendum faciat apparatum. Quod est fiat necesse est ut in se nimis patiatur angustias et morbus divertat nocte autem plus appareat. Quod consuetudo est humana ut de nocte dormiat. Si autem angustia somnum auferat facilius quietis hora apparent predicta altum enim apparatum in nocte. Quod crisis debet esse in nocte dicit precedentes vero leviores ut in pluribus. In quibusdam libris non invenitur. Propter quod tamen crisis non intelligitur que ad salutem pretendit. Et bene ypocras quod post humorum expulsionem necesse est corpus subsequi quietem et levitatem. Omnis vero crisis plus pluribus attinet sanitati quam morti nisi morbus sit pestilencialis quod in ipso corrumpit principia vite. ·XIIII·

In ventris fluxibus mutaciones egestionum iuvant si non ad

malum tussim mutent.

Diversitas egestionum et mutationes earum significant per generationes interiorum et diversorum humorum, fiduciamque sanitatis et munditicationes corporum, non est tussim mutentur ad malum. Si enim dissolutio corporis et solida corrumpuntur, corruptio vel eorum putredine malum est, sic exponitur in pronosticis autem egestione pinguedinis tetigit quod significatione dixit dissolutionem. Si autem humoris fetente quod dixit egestione quod est corporis ostendit putrefactionem et corruptionem.

Ubi fauces egrotant et pustule nascuntur in corpore, considerare oportet .xv.

egestiones. Si enim colerice fuerint, corpus egrotat. Si vero sanis similes,

certum est corpus nutrire. In hoc amphorismo duo sunt, unum est posita quibus opponentes necesse est non respondere

secundum est iunctio oppositorum. Pro una liberavit per partes oppositas dedit intelligere veritatem. Si enim veritatem hic posuerimus talis sensus huius est intellectus: ubi fauces egrotant vel pustule in corpore nascuntur seu vulnera certificantur, egestiones seu alia acceptione expulsa considerentur. Si enim colerice dominantur infirmatur corpus. Nam certi erimus utrum ipsum corpus nutrire debeamus. Quod si excrementa sanis similia, corpus est sanum et certe pro eo nutriendum. Unde autem exponitur sic intellexit est oportet hic subiciamus aliud: virtutis alii membris nobilibus malos expellit humores, est vomitu alii est urina egestionibus et per pororum apertionibus et sudore, quod sicos opilatos invenit et in expellenda grossa et viscosa fuit non potest autem expelli clausa latens sequente corporis. Vnde necesse est vulnera gignit vel pustulas. Fauces autem recipiunt humores descendentes accipite. Vnde et subsequitur eas infirmare. Oportet ergo considerare utrum non omnes illos humores debilia membra expulit et non unde in reliquo corpore remansit quod intelligitur per excrementa accepta. Si enim non malos humores expulit, necesse est egestionem colericam dominari, quia pustule vel ulcera extrinsecus sunt sanguinis quod incensio per colam ... fit. Exponitur autem in omnibus hoc prius corpus debere mundificari quam nutriri, corpore non mundificato et nutrito magis fit lesio. Si autem corporis excrementa sanis similia humores sanos in corpore significant.

Ubi indigentia non oportet laborare. Certa fames est. Et hoc cibo indiget. Vnde in ipso .xvi.

sequitur appetitus. Famem autem exponitur indigentia nominat ipsa epidimie particula. Helenes inquit est per indigentiam comedunt legumina. Siquidem eos pedum debilitas. Omnem ergo indigentiam coactam vel voluntariam famem denominat. Ubi dicit humido corpore hinc oportet ut indigentia medicetur, qua humores desiccentur. Idem in pronosticis oportet infirmum interrogare si solutio venter nimia vel indigentia habuit. Ergo indigentia nominant cibi paupertatem intellexerit. Ubi ergo indigentia non oportet laborare, quia qui indiget non habet ma-

ducere sicut ut laborent. laborare nimium dicit movere quod alibi exercitium di-
xit. cibus quod exercitium sit precedere. quod ubi sanus et infirmus est faciendum
sanus enim non indiget est ieiunium et laborare. item infirmus maior cum nimio
motu non sit fatigandus et hic ieiunia in farmacia in flebothomia
ieiuniis est necessaria. quia huius motibus deficit corpus sui virtus et dissolvitur sive
quis sanus fuerit sive infirmus. Ypocras autem dehinc intendit ut salvetur virtus
infirmi vel sani, in libro de dieta septem est. virtus enim est una et non una. u-
na genere et multiformis et non una specie.

.xvii. Ubi cibus preter naturam multus ingressus fuerit hic egritudinem facit. indicat id sanatio.

Quod hic dicit in quarto amphorismo monuit cum dixit. non plenitudo nunc a-
res si exeat multum illaudabilis est. sed hic de sola dicit plenitudine posse excede-
re. quod preter naturam dixit ad comparationem alterius plenitudinis apposuit. que comparatio
fit duobus modis. vel ad largitatem vasis vel ad tenorem virtutis corpus
regentis. quod autem cibum preter naturam ingressum corpus facere dixit egritudinem ob
hoc hic intulit ne intelligamus stomachum excedere nocere vel minus quam
possit capere non nocere. si enim virtus sit fortis potest cibum stomachum re-
plentem posse digerere. si debilis. paucus cibus digeri non potest. maxime si sit di-
gestibilis cibus implens stomachum. non quod impleat indigestibilis. prius est intelligere
de sua prima digestione. virtus enim sanguinis generativa si sit debilis mu-
tare in sanguinem chimos illos non poterit qui a stomaco ad epar per-
venerunt. quod si quantitas chimorum sit quod oportet. aliud enim nutrire melius
quod stomachum duplicem vel triplicem. ita dico si virtus sit fortis et cibus
per quantitatem convenibilis. id est quod comprehenditur in tertia digestione quod certum vocant
medici nutrimentum sic per quod membra corporis recipiunt augmentum. membris autem
paucum sive parum plus ad comparationem virtutis dominantis. hunc autem modum
interdum plenum secundum tenorem virtutis humana corpora regentis. aliter autem et
ab aliis potest intelligi. preter naturam enim ypocras dicit cibum esse in excedente
sive qualitatis. quod intelligere nunc est bonum. si enim membris singula ad nutriendum
expediunt convenientia operentur cibos illos dum sunt tales. unum convenienti nu-
trimentum. si autem alicui membro convenibilis alteri non in qualitatibus cibus venit
cibus preter naturam procul dubio et contrarius ei est cui non convenit. sed tamen non necesse est
morbum inde generari. quia in quantitate paucus digeritur. et ideo non inde mor-
bus generatur. quod ex medicina in brevi corrumperet parum. sic in adragaganti
opio euforbio et similibus quibus non morbus gignuntur. nisi quantitas
eorum augmentetur. idem et de chimo intelligatur. qui si debilis est et paucus
non morbus generatur sed potius quibus in brevi cum operatur. sin vinceretur. non
enim ita fieret nisi cum non vocatum cibum. sic enim si vero ossis ad stom-
achum descendat paucus et humiditas a quo pulmonis canales ad ipsum
venientes per via non vincitur. eis minus est nociva. secundum comprehendimus de aliis
toto corpus nutrientibus. alii autem dicunt hoc preter naturam ypocratem dixisse arbi-

secundum exitum effectum omnis futura actio comprobatur. quia nullus effectus presens monstrat actionem [illegible] futuram immo preterita presens [illegible] et [illegible] [illegible] aut [illegible] bona fuisse. non enim effectus monstrat futuram actionem presentem uel preteritam [illegible] quedam est presens [illegible] tempore consequentis [illegible] indifferens ad omne tempus [illegible] presens consequens presentis [illegible] hic intelligitur quia effectus presentis futuram actionem [illegible] de alio presenti non [illegible] uel dicitur et melius quia effectus et actio possunt consistere in eodem uel in diuersis. si in eodem falsum est. in diuersis uero uerum est. [illegible] effectum in diuersis [illegible] uideo bonum iudico [illegible] esse [illegible] uideo [illegible] consilia repletionis debere [illegible] uel futuram esse actionem euacuationis sibi consilem effectum presentem. [illegible] eandem quia actionem futuram est iudico [illegible] dispositionis.

tis ut ultimitas sit sola excedens quod idem est ut [illegible] sed in quantitate sic usus ut diffinite talia taliter ponantur. nocitiua enim ab eis generaliter solent nominari et dicatur calor frigus plenitudo ciborum corruptio et humorum labores generant morbos putantes quantitate nos intelligere in quantitate est determinate ponere. sicut enim est mensuram cibum in excedente in quantitate sic si quis est cibi libram soleat accipere sufficientem sue nature. post modum uero pondus denarii uideatur superaddisse et hic ei in hac quantitatis excessione nocuisse est tamen morbum generando prima sit causa si multiplicetur paulatim unum eorum intentio unum est superflua et sic sit uera. idem dico de superiore in excedente. Quod autem subdidit. maiat autem sanatio unum dicit quia non solum cibum preter ingredientem corpus sanatio maiat fieri equaliter. sed et qualitas ipsius sanationis. et secundum exitum effectum omnis futura actio comprobatur. ideo quod sanitatem purgationis uel nociue subsequentem intellexerit. hoc idem significat philosophus in libro suo quem composuit de rebus utentibus feci digerende quod totum hic explanaturus sum. Ponamus hominem comedisse plus quam comedat ex consuetudine et secundum suam consuetudinem plus uel minus excitasse post non gustare corpus sustinuisse et cum rubore et tumore uenarum febricitasse. hoc ex hiis dicimus est plenitudine non frustra fuit estimare sed tamen si purgetur et purgationem profuisse uidimus hoc tunc magis erit fieri et securius alter de hac eadem infirmitate curare audebimus. itaque experimentum expertabimus qui futuram actionem expectandam in talibus autumant equaliter attestificantur eorum omnia. sed nos perpendimus si de plenitudine ciborum uideamus aliquid equaliter et purgato purgationem profuisse liquet plenitudinem ciborum hoc fecisse. sed est superfluus minorationem ciborum non minuat absolute omnium humorum intelligit equaliter faciendam. est uero minu-dificationem tamen malorum humorum significat in equalitate. sanitas autem impedente infirmitate eorum ut fiat per minorationem quod ex suo conformat dicere quod ex humoris fit plenitudine. humorum autem minoratio sic fiat equaliter cum fleboto[illegible] et cetera magis que sunt re alia. sua est scarificatione cum spatulas sicut consuetudo nostra fuit post exercicia flomationes balnea fricationes accu-lia ieiunia que non minuunt sine fricatione sed per dissolutionem sufficiunt ista. plurima quaerentibus pericula nostra de plenitudine sufficiat. sed tamen quedam res est hic subiungenda. humorum plenitudo per tenorem uirtutis [illegible] qualitatis humorum corruptionem quod non diu perfecta remanet sed longo tempore in qualitate mutata corrumpitur. quare dum fuit plenitudo non corruptio uocatur quo ad pertergemus quod restat bonum est intelligimus. est enim sanguinem corruptio contingit idem fit quod in uino solet fieri. quod est uinum maceret solet mutari et in perfectum acetum deuenerit impossibile est in uinum redigi amplius quod si parum mutetur et non ad acetum educatur plurimum adhuc uinum uocatur. idem est in sanguine intelligere. quare si nimium fuit corruptus impossibile est ut in purum sanguinem reducatur. sed parum si fluitate mutata remanens in non sua reducitur. ergo hoc contingit in sanguine humorum non corruptionem uocamus corruptionem

minoratio respicit quantitatem

exponit maiat sanatio

reddit causam amplius et exponit [illegible] ponit mederi

ponit mederi uel exponit se

mederi quia minoratio [illegible] sanatio maiat equaliter [illegible] euacuatio [illegible] minoratio non [illegible] dificatio

diu ut minoratio et minu-dificatio

et de minoratione dificatio

Nota de flomia

quare dicat quod est [illegible] sol[illegible]

[illegible] humorum plenitudo [illegible] corruptio [illegible] corruptio [illegible]

de sanguine

·ii·a·

ubi est sanguis adhuc deveniat ut non possit digeri et ad suam naturam redire.

xviii Cibor*um* q*ui* nutriunt copiose et velociter veloces secessus fiunt

Quod dicit velociter nutriunt a*d* horam q*ua* accipiunt a*d* q*ua*m p*ro*p*ri*e succedit intelligi*tur* e*ss*e p*ro*pt*er* cor*poris* dissipatione*m*. q*ui*a qui h*abu*erit n*a*t*ur*am velociter expellet. maxi*m*e si cibaria sint acuta q*ue* maxi*m*e movent ea a se expellantur. si aut*em* cibaria fuerint viscosa ad eundem erunt tardiora frigidiora velociora. Omnium velociter et subito nutrienciu*m* est vinum. paulatim et tardius caro vaccina comedenda marine ova et siliqua duras carnes h*abe*ncium. dur*us* q*uoque* caseus caro salsa et maxi*m*e magis calida cocta et sibi similia et t*em*p*o*re longum p*os*t acceptione*m* nutr*iunt* s*un*t dura (vn corp*us* nutr*itur* ex imag*inatio*ne et forti*tudi*ne pulsus cognosci*tur* in f*i*n*e* indigendo debilitate paciun*tur* volu*n*tarii mot*us*. facilius aut*em* c*om*edere minus quam n*ut*r*it*ur est debilis p*ro*p*ter* inanicio*n*em ieiunium s*iv*e laborem. est enim h*oc* cibaria dig*esti*onis tardius ac et p*os*t longum t*em*p*u*s excrecencia necesse est ut emittat*ur*. si aut*em* h*uiu*s c*ontr*aria acciplant facil*ius* p*ro*p*ter* sup*ra*dicta p*ro*venient excrecencia. vinum a*utem* c*e*t*er*is n*a*t*ur*is est c*ontrariu*m. s*ed* tam*en* in aq*u*e diversa vina. s*ed* t*ame*n minus vino s*imi*lia s*ed* de vino p*re*dicta p*re*t*er*ea de s*imi*libus. vinum a*utem* s*imi*l*ite*r mi*nu*s dat corp*us* nut*rimentu*m c*um* liquor est s*ic*ut aq*u*a s*u*btilissima et color alb*us*. vina g*ro*ssa et rubea n*o*biliora s*un*t q*ua*m acuta s*ed* tam*en* mi*nu*s q*ua*m ni*gr*a. vina alba et g*ro*ssa mi*nu*s nutriunt q*ua*m rubea. g*ro*ssa v*er*o plus q*ua*m s*u*btilia alba. s*e*c*undu*m diversitate*m* vinor*um* et s*e*c*undu*m diversitate*m* excrecenciu*m*. aquosa enim est urina ad eundum s*un*t velociora. alia v*er*o e*ss*e egenibus eg*er*endum. p*ro*pt*er* h*oc* t*em*p*or*e nutriendi t*em*p*or*e s*un*t exeundi. Vide et de aliis vino s*imi*libus p*ro*pt*er* ea n*a*t*ur*a vino acceptum nutr*i*t cor*pus* p*os*t non longum t*em*p*u*s tam*en* n*on* m*u*lt*u*m dat nutrimentum s*ed* in p*ar*vo dat et subito deficiente. viscosa aut*em* nutrimenta n*on* subita. p*os*t longum tam*en* t*em*p*u*s et multa eadem malis s*un*t c*on*siderand*a* p*ro*pt*er* diversitates specificas s*ed* de vino fabis legu*minibus* f*ructi*bus et h*uius* s*imi*libus carnes singule in s*u*bst*anti*is et artificiis s*un*t accipiende. ut vel uno eodem*que* m*od*o cocte s*iv*e assate s*un*t s*iv*e elixe artificialit*er*. tam*en* s*un*t purgande. que h*abe*nt inflaciones s*un*t nocive. ut porre quib*us*dam h*er*bis caulibus m*u*lt*is* g*e*n*er*is et m*u*lt*is* faci*endi*s est leguminibus. que purgaciones fiunt taliter ut d*ictu*m in aq*u*a si n*on* cocta i*ta* a*utem* nutrient. illa expulsa. si enim ita fiat f*a*c*i*l*e* intelligere eor*um* q*u*alitas q*ue* s*un*t velocius exeuntia seu cicius nutrientia. c*ontr*a t*ame*n in nutrienda ea*n*de*m* q*u*alitat*em* s*un*t inveniend*a* est q*u*a nutriunt et f*a*c*i*l*e* impedi*un*t exit*us*. licet sit velocissima. h*oc* aut*em* intelliges si librum de .iiii.*or* naturalibus illib*us* relegas. m*od*o q*ue* dixim*us* s*e*c*undu*m p*ri*mo acci*pe* cibum in q*u*o sibi retinet fiunt s*iv*e ad sui nutrimentu*m* est q*uo*d sufficit nutr*i*t*ur* residuum ab eodem emittit*ur*. ex q*u*a a*utem* *con*ti*nu*o desid*eri*o an

de vino

prius [illegible] recipit quam stomachus reddere velit. Si autem stomachus non indigeat et sibi prius mutatur prius digeritur ante humiditas quam a stomaco in usum civitatis vel accipiat. Item idem et totum corpus si non est ipsius mutare [illegible] exinanito corpore plenius et sic dicit repleus.

Quidam sophiste de farmacia putant hoc dixisse et hoc voluit concordari ad hoc quod dixit in libro de dieta. cibaria que tarde mutantur tarde dissolvuntur. et velociter mutabilia velociter sunt dissolvenda quod est verum et certum. Ceterum excessus non huic dicto concordantur. Serviunt enim consuetudinis (?) dicit que est humiditas sive [illegible] exeunt [illegible] vel [illegible] poris [illegible] cibo enim porcina et similia chimos vel humores grossos et viscosos generancia. Propter longum tamen tempus sunt dissolvenda herbe pisces de aqua clara et petrosis locis immo omnes subtiles chimos generancia et adiuvantur et adimplet corpus [illegible] sunt facilia. Sed cum ista [illegible] dissolvi[illegible]

Acutorum morborum non omnino certe sunt prenunciationes neque salutis neque mortis. xix

Acuti morbi cum velocitate suum finem [illegible] et est magnum febris enim estimantur quod cito finiuntur non acutus morbus invocamus. Quia acuti morbi duobus modis sunt vel de acuta in non in uno loco corporis sed in omnibus membris equaliter clausa vel de acuta in et in uno tantum corporis loco opilata sicut pleuresis peripleumonia sinancia febres que in acuto morbo continue et calidissime. Morbi acuti sine febribus sunt rari sicut appoplexia. Diuturni vero morbi de grossis sunt humoribus atque viscosis et frigidis non cito digerentibus sed in loco ubi morbus est [illegible]. Raro sunt diuturni morbi non inferentes aliquam membris passionem sicut genera melancolie et fleumatis equaliter humidantium invenimus. Hec enim maxime si prius fiant febres generantur. In quibus ipsorum prenunciationes testatur esse certas propter tarditatem motus suarum materiarum. In acutis vero morbis non certe sunt aliquando. Unde has testatur incertas. Quia aliquando preter [illegible] medicus. Non tamen semper. Sed non omnino dicit prenunciationes habere incertas. Ac si diceremus non omnis homo iustus. Quidam enim reperiuntur iusti. Ita et iste sermo non omnino salutis vel mortis prenunciationes sunt certe in acutis maxime. Quod contingit propter velocitatem motus materie morbi que acuta sit et instabilis et de loco in locum mutabilis plurimum est mobilis. xx.

Quibuscumque iuvenibus existentibus ventres humidi sunt his senescentibus exsiccantur. Quibuscumque iuvenibus ventres sicci his senioribus fiunt humidi.

Hoc non semper contingit sed in pluribus [illegible] unde et intelligere debemus quod idem alibi testatur et dicit quibuscumque ventres humidi sunt in iuvenes sunt facilius commutatur

hūtibʒ siccos. in senectute tū dicimꝰ siccam. n. ut in plibʒ senectutibʒ
humiditate seu siccitate uerum est non absolute intelligi sʒ p ordinata
dicta. ut si cuilibʒ iuuentute dicta qualitas alexandrina fuit in principio
pudii sui pistres alsos et pallos sanantibʒ ptrs [illegible] bibentibʒ.
in senectute uo dicta mutata ad lentes se uertentibʒ et ad pontica ui
na et silli[illegible] inhus magis digestis qualitate n arbitramur ipe etate ee mutata
et eam si iuuentute stipticas as se dictauit sic lentibus mespilis pon
ticis et uinis stipticis. in senectute uo ad alexandrina se uertat dicta
n iuste iudicamꝰ de his p similia hypotesis. sʒ si bn p ea iudicauimꝰ in
equali dietantibʒ contrarie si digestiones mutent in quibʒ ipe etate peculiarius
officia in quo considerandum est qualitate [illegible] diuersitas que uetite inhumane sic
etate mutat. unde sʒ fit quod multi inuestigauit medici et ego
hʒ demonstrare proposui. sʒ est uolumus huic rei sufficienter non uidea enim
solum facile determinari. non tamen hʒ recitatumꝰ p puritate operis. nolo g
recordari que in libris de uirtutibʒ naturalibʒ et de accidentibʒ dixi in uenit si magis
humectare hūtem minuta que a stomacho ad epar pergendo de ciborum
humectacionibʒ. que in stomacho digeruntur insiccitate mutari. aut non mu
tari est tota cibi humectacio asto ad epar pergendo. que asto ad epar uenit p
na l quod hoc plus quam epati sufficiat l necesse est accipiat l ipe uelocitate cibi
est digestione egredientis est. n. cibus modo excessit et epar totam humectacionem
cape non possit sicut est ps humiditatis digestionis illa liquida reddentis. sicut
cibi uelociter exierint non inducie dantur tante epati ut humectacionem re
cipe possit. uelocitas cibi egredientis fit l ipe colera minima ad
stomachum et intestina a felle missa l ipe defectu continentis uirtutis in
his locis et in res expulsiue uirtutis cibum plus desiderant recipe ex
causis stomachi frigiditate mixta l ex debilitate stomachi ipe humectate ipiꝰ deficit
uerum g in iuuentute ipe frigiditate causis stomachi humidi maiore cibi quantitate ac
cipiunt ex desiderio est in senectute. n. in frigidare causa eos angustiata
stomachi frigiditate necesse est ut appetitꝰ minuatur. ex g parte inducunt
humectacionem cibi ut pote p ipi hūtes prima exuentite egestionem hūt
siccatam. ideo g minima habentibʒ hūtem. ipe minima eo. ad intestina
descendente. est. n. ad senectute ueniunt et colera iuuentutis deficit necesse
est egestionem desiccari. humidis uentibʒ in iuuentute ipe defectu continentie u
tutis. si. n. in senectute ad quod deuenerit omnis exsiccatiue est quantitate
calidis l frigidis in iuuentute habita in senectute n amittat. si. n.
stomachus in iuuentute in frigidare in senectute frigiditas angustiatur
defectu g continentie remanʒ qualisqʒ fuit ante. quod omne contrarium composicionis
fere accidens hʒ desertas exuentite, quod si stomachꝰ ab initio caleficit
in senectute uirtus confortat continentia. composicio n. stomachi ut inter est sic
ca et frigida est ante fuit humida. que si non esset humida intus continentia
ab initio n defecisset. uel pars calida est ante fuit calida. constat
g quod in iuuentute uentres humidi senibʒ magis deuenerunt plimus.

Senectute vero humidi qui in iuventute fuerunt sicci. siccitas vero vel est a superfluitate cibi ad operationem virtutis expulsive vel ex superfluitate colere ad stomachum et intestina venientis a felle. desiderium vero deficit eo festinante saturari quia calet appetitivo loci siccitas stomachi humidi vel propter repletionem expulsive est. vel propter multum calorem suum, puritas et colere ad intestina descendentis a felle est ex expulsive frigiditate colam non gignente vel exeunte contentiva in stomacho cum complexio iuvenum sit sicca. sed omnia que affuerunt in iuvenibus in contrarium mutabuntur in senibus. cum enim ex stomachi calore appetitus deficiat in iuventute consequentibus in eo in senectute frigescente desiderium augmentatur eius et necesse est plus cibi accipere quam expetit. ubi virtus contentiva in iuventute fit vero fortis propter calorem sue complexionis deficiet in senectute ex nimia siccitate et egestio exire velocius faciet sed tarde. siccitas vero in iuventute propter puritatem colere ex propter puritatem egestio in intestinis solet tardare et humiditatis proximitas desiccatur tarditate mensure qualitatibus permanet in senectute. et quidam frigescente vel expulsive dominatur in humiditate et hec non possit et egestio humida fit. ista per brevitatem huius operis hic breviter tangere dispositum licet non ignorantes ea generari et occulta fore hiis qui libros nostros latine de hiis tractantes non legerunt sed tantum ad medicine practice tradentibus solum se posse sufficere invenerunt. XXI.

Potus indigeriam solvit. Dicendo potus vero intelligere consuevit vinum. unde et in libro de humana natura dixit. si vinus et idem morbus contingit omnibus iuvenibus et senibus feminis et maribus potus vel aque bibentibus et cetera. hic liquido monuit quod potus vinus est intendit. quod fame sed Augustinus hic dixit nec omnis cibi intellexit ablationem sed famem illam appetitus faciente sed eam que est nimio appetitu et canino et insaciabili que medici vocant appetitum caninum quam sola vinum solvit. famem enim extremo ieiunio vel exinanitione corporis nimia quam non fuit vinum ma fame impedit. siquis enim famelicus huius vinum ante cibum acceperit cito in spasmum et alienationem mentis incidit. caninum quoque appetitum vinum solvit tamen non comedere multum. quibus quod vinum proprium multum calefacit. sed acerbum non solvit quia calidum non est. et quod vinum dari rubeum vel rufum non acidum. cibaria quoque ordinate in primis pinguia et unctuosa. quod si non illi habeant artificialiter machinentur et post huiusmodi cibos stomacho vina huiusmodi suspensa dari oportet. sic vero non siciant prendi velox excessivo sue famis. sed ypocras intendit et bene. quod caninus appetitus est ex frigida stomachi complexione tamen vel de acidis humoribus in illam illius se insinuantibus. vinum autem curamen fit ut usque solvere caninam famem est necesse. qui bolisimum ypocras credidisse putaverunt multum a sua intentione deviant. in primis quia quod iste per ... intendit illi acceperunt erronei per quod bolisimus ex sola.

Expone vocabula amphi ...

Ex plenitudine que fiunt per contrarium opponitur. que per accidens in morbo ... confortat virtute. Sed illo in cura fit per contrarium ... ut in stomacho evacuat et sic efficiat sanitatem ... de dissolutione ... curatio per contrarium. curatio fit per contrarium ... aut in forma aut in effectu ... solvuntur omnes obiectiones.

·II·A·

Acute egritudines. Thadeus allegat ... cholericis ... in centilogio. quando incipit morbus tunc luna est in aliquo signo ... luna ... in opposito signo tunc ... dimidia ... si qui ambulant ... qui motus fit per vii dies. in xiiii ... die ... luna est in opposito ... si autem ... in vii ... plenilunio incipiat ... illuminari et incipiat egritudo ... tunc ... in xiiii ... si heri incepit quidam non iuvabit. Galienus ...

... ad ... lumine ut in xiiii ... illuminata ... signorum ... si fit vii dies ... egritudines ... in vii. Galienus ... morbus ... paulatine ... per ... adiutorio ... Thadeus ... facit se occidere ... acutarum ... in xl diebus ... acuta ... ut in sinocha ... ut in synancia ... ex parte cause morbi ... fortissime ...

extractioni ... generatur ... in principio fame facit sed augmento deficit.

... cura fit per contrarium ... phisica capitulo de actione et passione ... in medicina.

Ex plenitudine quecumque egritudines fiunt evacuatio sanat. et quecumque

hic amplius intellige ... egritudinibus ... si evacuatio possit fieri ... in aparte magno

·s. faciendam egritudine ·s. sanat

ab evacuatione plenitudo. et aliorum contrarietas. ·XXII·

fontem Galeni canone curativo.

Si morbus qui ex plenitudine fuit et plenitudo non cessavit non est intelligendum evacuationem morbum sanari. sed tunc tamen plenitudo est evacuanda cum non dum cessavit ... in hiis diversis est ... medicandum. sed sepissime iam sit ... ipsa non morborum et ... morbos ... Disputatius ... de morbis suas causas sequitur ... cessare ... quia sicut morbi sit calor frigiditas et ... si vero plenitudo sequitur ad ... evacuatio et si inanitio sit ... facilioribus cibis ... et cibo ... repleri. quidam tamen arbitrantur quod non exinanitione ... morbus. sed isti sola ... intelligunt esse morbum. si non intellexerunt morbum esse omnibus accidentibus nocentem et omnium complexionum accidentibus nocentem esse ... nimia inanitione esse causam morbi non dubitaret. invenimus enim quod nimius fluxus sive ... sive emorroidibus seu ... in pluribus nocent accidentibus aliquem enim in cadunt in ydropisim et fastidium ... et ... in febres ... de hiis ergo dixi quod verum sit et ... Sed tamen nolo obviare his medicorum sectis qui ... de solis nominibus garriunt putantes se ... de rebus ... non ... auferre ... morbi non est sanatio morbi sed quod ... in ... quibus ... est solum in nominibus esse in rebus ... de quibus ... intellectum. hiis ergo dico quod sicut morbi auferre ... invenimus quod ... erat curant esse morbi. si ... sicut ... morbi ... tamen ... fecit sic plenitudo ... ablatio ... medicine quod vocat ... evitandi morbi. si vero ... evenire incepit cura et composita est ... custodia sanitatis et sanatio. et ablatio sua medicine ... appellatur ... sanitatis custodiende. et ablatio esse morbum facture. si vero ... illa iam evenit et completa sit necesse est solum sanare. ... composita ... in ... incepit prohibita est sanari et quod est curata ... sic invenimus antiquos morsus rabidi canis duobus modis nuncupari. alii enim ... sanatione rabiositate canis. alii providentie custodia ... rabiositas canis. ·XXIII·

acute egritudines intellige acute absolute et de febre et ... morbis ... ut ...

Acute egritudines in xiiii diebus iudicantur.

exponit ... acute ... moraliter ... exponit ...

... fecit ... de ... acutarum ...

Acute egritudines magne sunt et veloces hunc motum et necesse est ut velociter veniant ad statum et maximo motu moveatur morbus qui motus est ... ad quod ypocras in hiis ... intendit. alii enim hiis

dicitur ...

vel etiam morbi ut causon. vel quando ... ut ... est quod sit in membris ... cito occidit. et vel in membris nobilibus ut in sincopi. et vel accidentibus ut in colica. ... ad acuta ex parte cause et sub dividitur. s. vel qualitatis vel quantitatis et cetera. vel ad acuta ex parte etiam morbi et subdividitur vel qualitatis ut causon et cetera. et vel accidentibus ut in colica. prima tamen divisio est quod quedam est acuta ex parte morbi. quedam vel cause. quedam vel ... per subdivisiones ... Nota quod ... luminis ... colune ... sit semiplena ... includit quedam ... morbi ambulavit luna ... fortiore ... mensis prima ... quod eam includit ... ex parte ... ubi est ... in .xiiii. die. ... dies est fortiore ... .xiiii. tamen bene est fortiore quod est ex parte ... morbus

... medium ... sidus ... ex parte egritudo sim... quod sit ... egritudine ... ex dato quod sit egritudine ... tamen egritudine in fortunio et ipse occidit. dato autem quod sub ... quod in qualitate et cetera. unde nocumentum quod fit vel in fortunium ... iuvamento ... vel opposito ... .xiiii. die non moritur paciens et tamen non habet adiutorium ... multo minus moreretur in .xiiii. ... adiutorium ... adiutorium ... bene facit ... bellum ... fortiore. qui tamen vincat ...

infirmus sanatur. alii subito moriuntur. alii vero mortem ad viam salutis.
alii ad viam mutant mortis. sed tamen ad neutrum [.i. nullum horum] devenit. magnus ergo mo-
tus iste est contrarians [vel cum motus ... fit contrarius] sicut idem ypocras in epidimie. s. in prima particula ait. al-
terat magis est ad mortem aut ad vitam aut ad melius sive ad peius. quod est necesse mo-
tum in acuta egritudine existere magnitudine et fortiorem actione periculo stante
aut subito vincit virtutem et infirmum perire aut movet ad expellendum
nociva. quibus expellendis si prevaluit fit bona crisis et laudabilis.
si autem vincitur mala et pessima crisis conficitur. unde crisis in acutis egri-
tudinibus non per multum tempus moratur. huius autem morbis ypocras duas ebdoma-
das nominavit quas acuta egritudo non excedit. aliquando tamen crisis ante .xiiii. diem
venit. multi enim quos cognovimus et vidimus et ypocras in epidimie demons-
tratis testatur. quidam enim crisim habent in .xi. vii. v. alii quoque in .vi. sed tamen
illaudabilis sicut in libris crisium ostendimus. qui ypocratis vult dicta attendere
in libris se exerceat. hic enim obscurius fuit pro brevitate. ego autem de hiis
latius et planius dixi. si autem crisis non compleatur sed in quibusdam moveatur parte
non tamen in quibusdam parte compleatur in quibusdam diebus post has complebitur quas ypo
in pronosticis nominavit et in sequentibus nominatur et cetera. hic autem motus crisis
qui post .xiiii. dies non completur et sed quod [vel quedam] permanens morbus post modum
tamen suam crisim [vel et] complevit et habet terminum suum quod non transit .i. quadrage-
simum diem. morbos ergo quorum crisis .xiiii.a die vel ante ventura est
ypocras absolute vocat acutos. morbi vero acuti quorum hiis diebus
non completur crisis sed permanentium aliquandiu prioribus terminis .i. sup-
ple crisis complebitur non absolute acuti vocantur sed quasi quadam diffinitione
ab eodem sic appellantur. quidam inquit acuti morbi sunt qui de quadam
qualitate in quibusdam aliis mutari quos ypo nominat in pronosticis. oportet inquit co-
gnosci bonitatem flatus magnum esse signum salutis in egritudinibus omnibus
.s. in morbis acutis qui sunt cum febribus quibus fuerit crisis in .xl. die.
in hoc loco docuit ypocras morbos absolute acutos quorum terminum .xiiii.
die dixit. non ergo taliter intendit sicut quidam arbitrati ut non crisim
diceret .xiiii. dierum sed potius .xiiii. crisim putaverunt ... quod si sic
intelligitur tunc et in morbis non absolute acutis .xliiii. crises considerabuntur
quod unus et idem in uno eodem hic et alibi dixit. acute inquies egri-
tudines in .xiiii. diebus iudicantur. in pronosticis vero dixit acute
egritudines cum febribus quibus fuerit crisis .xl. die. in hiis libris docuit
ypocras morbos absolute acutos quorum terminus .xiiii. die firmavit
non ergo taliter intendit sicut quidam arbitrati sunt .xl. dies iudicantur. et
... vel utrique cum non possint suis intellectibus ... in hanc mi-
rabilem immo prodigiosam suspicionem non umquam disputatam inciderunt
sed ipsa veritas testatur quod absolute acuti in .xiiii. diebus iudicantur. in
quo enim vidimus morbum acutum et velocem motum atque inordinatum habi-
tum habuisse et hunc terminum transisse. nisi una quibus de .iiii.
crisibus crisis fuerit quas iam diximus. alii autem quidam morbus ab initio

prima die debilis est et peius propter ipso acutiores et fortiores. quarta die incipit finis et moratur terminus usque .xvii. diebus. et est alius morbus qui quarta vel .vii. die fortior fit et acutior cuius terminus usque ad .xx. diem moratur. sed nullus morbus est ab initio tamen acuti et continui et ordinati motus cuius est .xiiii. die transgrediatur. morbi ergo illi tamen diuersos et inordinatos motus habentes a .xiiii. die ad aliquas subsequentium quibus protenduntur plurimi eorum. morbos autem quorum motus dico diuersos hos intendo qui confortantur aliqua die et augmentantur. post uero sibi mutationem seu absolutionem debilitantur et inde ad idem acumen fere reuertuntur. sic ergo aspiciatis intendat qualiter morbi absolute acuti nullum inueni et morbum acutum motus uelocis et ordinatus hic .i. .xiiii. die transire.

.xiiii. Septime. quarta est iudicatiua alterius ebdomade octaua est prima, contemplatiua uero .xi. hec est quarta secunde ebdomade contemplatiua uero rursus .xvii. hec namque est quarta a .xiiii. septima uero ab undecima.

Hic intendit initios dies aliquos futuros esse predicentes quos initiatiuas et monitiuas uocare consueuit in pronosticis ... quartanarium diuidendo diuidens bifariam unamquamque ebdomadam. quarta namque .vii. nuntiat .xi. ab initio morbi .xiiii. .xi. namque mediatrix est secunde ebdomade et est dies quarta eadem ratione fit .xvii. .xx. denuntiatiua. qui dies .xvii. tertiam septimanam per medium diuidit. et est idem per medium dies quartus. sed tamen hec septimana secunde ebdomade est continuanda licet ypocras primam ab hac secunda separauit cum alterius ebdomade octauam primam dixerit esse. unde initium tertie ebdomade .xv. die fecit. sic fecerunt moderni. .s. .n. tertiam ebdomadam in .xxi. die inchoauit. sed .xiiii. initium faciens tertie in .xx. eam finiuit quod quidem fecit in metacrisios narrans iterum quod ... diuidi quod duas septimanas primas separauit. tertiam uero sequentem sufficiat ergo nobis hic ut intelligantur dicenda. que longo tempore expositoribus extiterit remota cum intellectu. hec autem ypocras dicens ... tis dixit in libris epidimia quibus esse ... uenit ut primas tres septimanas in .xx. finierit. secundas uero etiam ebdomadas in .xl. hec ... in .xl. protenditur et .lxxx. experimenta hec testantur. et nos idem in metacrisios ... apponentes que ypocras recitauit in epidimia cui esse in hac die ueniat. sed opus nostrum protenditur si que ... hic recitauimus. sufficiat ergo tamen intentioni quod dicit in pronosticis. esse inquit in acuta febre ... modo saluandis ueniunt et perituris

[illegible]

qe fe. in saluandis si sig^a laudabilia sunt et p fcta in die quarta l' antea finie. et s^r mortalis et pessima. h. n. inicium est sue cela cionis. primus eminus est dies quartus. s^s dies vii. tertius. xi. quartus. xiiii. quintus. xvii. sextus. xx. h^o celacionis cursus in acuta egritudine quartanarius usque ad xx^m. ptendi^r. quibus in ubis monuit q^d tercia septimana se sit coniungenda. et dies. xvii. xx. est inicia

Estiue quartane ut mlt^u fiunt breues. autumpnales u^o longe. XXV. et maxime q^e ad yemem coniunguntur.

Non solum quartane se. s^s in estate breues sunt omnes morbi. quia h^o tpre sale chimi soluuntur et ptor corpus sequuntur soluuntur et aduan^r. si. n. uirtus sit fortis et chimor morbum gignant cum purgat^r morbus cessat et quiescit et si sit defectu deficit ab gacoibus illis. unde fit ut nullus morbus in estate plonge^r. q^d si ipo morbum longiorem introducit ut phuc ceteros morbos dar zitelli. Sic. n. in estate chimi dissoluuntur ad bonum et l' est uirtus cum illis adiuuant. unde est q^t in yeme ut humores congelati qui estant in interioribus corporis et uirtus est pmaneat fortis uim nisi morbus finit cum chimi ipi gatiui mor^r. nisi in f^imus mortem cum uirtus custodir. XXVI.

Febrem in spasmo melius est fieri quam spasmum in febre.

In sequentibus q^d quidam spasmus est ex plenitudine et quidam ex emanicione est dicitur. Si simo spasmus s^euenat subito necesse est illum de plenitudine esse. e^o calefi^t et insiccati humores ipis in loco ubi spasmus fit inuenientes. quibus si fe. s^euenit acuta plurimum calefiunt et dissoluuntur chimi nimium impleti spasmati. si aut s^euenit fe. acuta l' p acutam tot corpus desiccat. corpore desiccato si spasmus s^euenat malum magnum et periculum est. q^e nimo ad sanand^s tardante et magnitudine morbi non breuiter finiente necesse est ut mors subsequatur uirtute dissoluente.

Non p^r ioz alleuiatis non oz crede nisi ueri ualde ma. XXVII. la q^e fiunt irronabiliter. mlta. n. talium s^t incerta. nisi ualde pmane^t nisi morari consueuit.

Omnia de his ronabiliter dicta in libro crisis sunt dicta. non g^a hic dicendum est. nisi quia sufficiat explanacionem uberiorem in magno. n. et forti morbo si subita uenit alleuiacio non precedente purgacione l' uomitu l' egestione l' sudore. l' sanguine anaribus nisi signis apparentibus coctionis non oz crede l' confidere illi.

[illegible]

[illegible] ... non omnino sufficienter ... (dense glossed commentary in small script at top of page, columns 1–3) ... ut est videbile.

alleviacioni. Sed contrariis apparentibus prefatis significacionibus et in fine modo difficultate hanelandi vel malum spiritum habere et mentis alienacionem seu febris duriciei seu virtutis defectionem nonnullos debemus desperare, quia non diu permanebunt. Et aliud etiam laudabile significat quod quidem cognoscant et prudentes prenunciemus in libris etiam eos monstravimus. ·xxviii·

Febricitantibus non fortiter, sed omnino in superficie permanere et nichil minuere corpus aut contabescere molestum est magis eo quod secundum racionem fit. Hoc enim longitudinem egritudinis, sed vero inbecillitatem virtutis significat.

In hoc loco dicit condicionaliter non fortiter. Quia absolute si dixisset febricitantibus non omnino in superficie permanere et non corpus minuere falsum comprobaretur esse. Potest enim febrem venire et fortiter et causam complementum esse, nisi quod aer frigida fore et inde corpus non minui, nisi si fiat malum signum est. Sed si minuatur plus quam oportet malum signum est, seu febres fortes seu debiles sint defectionem enim virtutis significat. Quod autem dixit contabescere non est accipiendum absolute sic significat hoc verbum quod abusive positum est pro macescere. Bene autem addidit magis eo quod secundum racionem fit, ut taliter intelligeretur febricitantibus non fortiter si minuatur corpus aut permaneat plus quam debeat malum est magis eo quod secundum racionem, ut exigit permaneat membrum. Si enim corpus plus quam oporteat permaneat vel macescat malum, bonum autem esset si verum hoc intelligeretur. Consideracionem dimisit ipse hic, quia in hoc libro congaudet brevitati. Nos autem interroganti sponte tis dignum est ut interpretemur et explanemus. Oportet inquam qualiter corpus considerare utrum crescat vel macescat secundum qualitatem febris et longitudinem morborum, etatem quoque prudenter, et tempus et regionem, complexionem autem sensibilem purgacionem, vigilias, tristicias, cibos, potus. Si enim febris maior sit et velocior macies fit velocior atque maior et protelacione morbi magis. Etate quoque oportet prudenter pueri enim et decrepiti magis et velocius macescunt, sed non eadem de causa. Pueri propter humiditatem et calorem citius dissolvuntur, decrepiti vero propter defectum virtutis. Tempus vero anni et regiones et aer si calida sunt et sicca cicius et magis faciunt tabescere corpus. Frigida et humida claudunt ea et contrahunt dissoluta, et purgacionem sensibilem non habent. In hoc loco tangere necesse cum omni homini sit intelligi facile, ut si cum vomitu sudore egressu fluxus sanguinis multus venit sic macescat plus quam necesse sit. Abstinencia enim cibi idem facit, sed et tristicia et motus nimius. Sed non in febricitantibus est, quia non moveri et plurimum debeant iacere et quiescere. Aliquando autem extra preparatum incidit in febrem et dum festinat reparare extremo motu macies eum consequitur. Aliquando vero in frenesi alienacionem sustinet et motus in lectis nimium et loquela nimia. Quoque in paucis diebus

[illegible marginal glosses]

nec est ut ma[gis] cessat cor[pus]. hu[ius] g[ra]cia cor[pus] minorat[ur]. et q[uonia]m hu[ius] custoditur et sufficie[n]s e[ius] fit p[er]manens et nullo ho[rum] singulor[um] defectio u[ir]tutis sig[ni]ficat[ur]. s[ed] ta[men] singulo[rum] e[st] ca[usa] ut minoret[ur]. sic e[nim] mag[is] cessit corp[us] ita u[ero] cor[por]is minuit[ur]. si u[er]o in p[re]cedentib[us] plus q[uam] o[portet] minoratur defecto[rum] signat u[ir]tutis. et h[oc] e[st] q[uod] ego dixi e[ss]e ca[usa]m maciei decrepitor[um] sic aut[em] ypocras intendit de macie cor[por]is plus q[uam] optin[et]. sic e[nim] p[re]tendit defecto[rum] u[ir]tutis. hu[ius] s[e]n[tent]ie infirmie nolo q[ue] dat. i. u[er]o minoro cor[por]is sequit[ur] in febricitantib[us]. h[oc] aut[em] e[st] subtiliacio hu[m]or[um] et rarefactio cor[por]is. q[ua]n[do] duo s[im]ul iungant[ur] fiunt ca[usa] uelox minorandi cor[por]is q[ua]m mino[r] ro oculta et insensib[i]l[is] d[icitu]r a medicis. sic si h[ab]ia. i. g[ro]ssicies hu[m]or[um] et co[n]stipacio por[orum] coadune[n]t[ur] fiunt ca[usa] ut cor[pus] p[er]maneat suf[f]icie[n]ter ui[de]l[icet]. q[uod] ypocras mo[uen]s e[st] dicit. h[oc] u[er]o longi[us] ne eg[ro]t[ant]i[bus] signat dimittes opposita sibi q[ue] breuit[er] hic ponend[a] e[ss]e. febricitantib[us] fore[n]t si sufficie[n]s cor[por]is p[er]maneat l[oco] minuat[ur] pl[us] q[uam] opti[ne]t malu[m] e[st] p[er]mane[n]s e[nim] plus q[uam] optinet co[n]stipacio facit por[orum] et g[ro]ssicies h[oc] hu[m]or[um] et mistio cor[porum]. u[er]o e[st] longi[tu]d[inem] morbi significat. minui u[er]o cor[pus] plus q[uam] opteat aut hu[m]or[um] facit subtilitas et por[orum] raritas aut sola uirtus defecta. xix.

In acutis morbis sic ut[itu]r moue[re], moue[re] i[n] statu u[er]o silenciu[m] h[abe]re melius e[st].

Qua de ca[usa] h[oc] dixit ip[s]e q[uonia]m in sequentib[us] mo[uen]s e[st] dicit c[ir]ca p[rinci]pia et fines o[mn]ia inbecilliora. nos aut[em] o[mn]i intelligim[us] accidencia ca[usa] faciente. n[on] nec[esse] e[st] in statu e[ss]e maiore[m]. in sanandis e[nim] mi[n]or e[st] in statu q[uam] minimo fuit. s[e]c[un]d[u]m [et] in p[ri]n[cipi]o dicit moue[re] e[ss]e inf[eri]us debeat sanari morbu[m]. e[nim] n[on] solu[m] o[portet] n[on] moue[re] in statu n[ec] a[n]te statu[m]. nullu[m] aut[em] o[portet] medica[re] moriturum e[ss]e u[e]l ut sit defecta in defectione mortali s[ed] o[portet] futura p[re]dice[re] et sic ab eo fuge[re]. si aut[em] sanabil[is] sit morbus de quo solu[m] spes salutis habeatur et loc[us] e[ss]e ad forte medicina[m] in demus faciam[us] q[uod] ypocras intendit hic. fortis e[st] flo[boto]mia faciend[a] et alia farmacia. q[ua]m nullu[m] in statu e[st] faciend[um] e[st] n[on] sit coc[ti]o morbi sic in libro crisios dixi n[on] e[ss]e purgand[um] in statu u[e]l p[ro]p[e] a[n]te quo in t[em]p[or]e plus o[portet] in morbo digerendo n[at]u[ra]m adiuuare q[uam] farmacia[m] da[r]e. s[ed] minus o[portet] face[re] h[oc] ut dem[u]m minuam[us] quo n[on] ad digend[um] alleuiet[ur] et cor[pus] fiat facilius in statu n[on] sic. q[uonia]m tu[n]c laborat p[ro]p[ri]u[m] mu[n]dificata u[ir]tus. lic[et] sp[irit]ualis et n[atur]al[is] custodiantur. xx.

Circa p[ri]n[cipi]a et fines o[mn]i inbecilliora. c[irc]a u[er]o statu[m] fortiora.

Hec o[mn]i accid[enci]a c[irc]a p[ri]n[cipi]a et fines intellexit debiliora e[ss]e. q[uonia]m s[ci]l[ice]t h[ec] accessiones febriu[m] et ear[um] in t[em]polaciones uigilie et angustie dolores

·ii·a·

sitis. cum horum accidentium quantitas i. morbus necesse est ut declinare incipiat in statu sistit morbus sanativus. xxxi.

Egrotantes vero bene reficientes non addentes corpore malum.

Hunc amphorismum necesse est subsequenti iungi. subsequens enim contrarius iste dicens est egrotantes ubi dicitur plerumque omnes male habentes per principium quidem bene reficientes et cetera. hic nobis innuit corpus non addentes exeuntes esse deficientes que est digestiva defectu exemplificate mala aut exhuriorum malorum habundantia.

Plerumque omnes male habentes per principium quidem bene reficientes et non addentes in fine rursus abstinent. per principium quidem abstinentes fuerint. postea vero bene reficientes melius commutant. xxxii.

Hoc sermo de exeuntibus egrotantibus dictum est. quod manifestatur ex eo quod non addentes dicit. consueverunt enim ypocras et ceteri antiqui per nichil addentes intelligere egrotantes exeuntes. sic ergo exeuntes egrotantes minimus se bene reficiunt et non addunt cum non habet contingit fiat ut in fine rursus abstineant. que causa tamen diu augmentatur ut inde in finis defectus appetitus paciatur. quod ypocras intellexit cum dixit bene reficientes et non addentes. hec idem in alio amphorismo sic dixit. egrotantes vero reficientes et nichil addentes farmacia uti necesse est. abstinentes per principia fuerint. prius vero bene reficientes melius commutant. quod non est abstinentes virtutes impedita fuerat ad digerendum cum superfluitate quam fuit abstinentie in. xxxiii.

In omni egritudine confortari mentem et bene se habere ad oblationes bonum. contrarium vero malum.

Quam in quibusdam libris ypocras bonum vel laudabile dicat non debet intelligi ut in finem necesse sit salvari. eque malum signum dicat vel illaudabile mori eum non est necesse. aliud enim malum signum bonum superat aliud bonum malum ergo. sed bonum vel malum in se non necessitatem moriendi vel salvandi necessitate donat. considerandum ergo omnes virtutum significationes et ad se invicem conferre. sic ypocras in pronosticis ait. quod autem dixit hoc confortari mentem et bene ad oblationes se habere bonum et laudabile signum esse. eodem modo in omni egritudine intellige. sunt enim quedam signa non in omni hoc bona. idem in epidimia. bonitas mentis esse forte et magnum signum est ad salutem in omnibus acutis egritudinibus. est autem confortatio mentis et bonum et laudabile sit signum hic subiunge dispositum mis

sima sanitate debere et suorum panniculorum signat. michi [?] et di-
afragmatis et omnium membrorum nervosorum et maxime cerebro vicina-
rum simpliciter nimis bene se habeat ad eius oblatam sanitatis
stomachi et epatis bonum est signum et ceterorum viscerum. que om-
nia sint sana. salutis spes est magna. xxxiiii.

In morbis minus periclitantur egrotantes quibus proprie nature et
etatis et temporis et regionis et habitudinis egritudo inest.
magis vero quam quibus non propria secundum aliquid horum inest.

Natura multis modis dicitur. sed hic taliter oportet intelligere eam qualiter ali-
bi consuevit ponere. sic enim inquit de humana natura / inquit naturam primorum est compositio ele-
mentorum. ac si diceret si morbus est proprius proprie complexionis vel alicuius scilicet etatis figu-
re temporis minus molestantur quam si sibi esset oppositus. quibusdam enim mor-
bus calor accidit naturalis etatis figure temporis incitantibus calorem quem
bilis est contraria convenit. ut frigido humido sicco calido et hoc est quod dicit ypocras
si sic multiplicatione materie patiuntur egri febres naturales cotidianas naturales quartanas
in yeme nimium frigus quod congelat humores farmacia vel flomma fi in ye-
me prohibetur. in estate vero sic nimium calore extrinsecus corpus dis-
solvente. dionisius autem qui librum fecit de ebdomadis contrarius hu-
ic videtur. dicit enim inquit morbo simile morbum facit. quod furere et augmen-
tari. contrarium vero morbo eiusdem est curatio. quare omnis cura contrariis contrario est facien-
da. sic ypocras dixit. intellexit enim omnem acutam febrem in yeme
velocius sanari quam in estate. non recordamur febres acutas in yeme
non ex acuta materia fieri quod in eis tempus vincere non posset non fortis esset. cum sit in
tempus in ... non possit. quanto minus debilitas ... hoc
exprimitis per intelligi. si autem duas febres consideres equales in acutie
alteram vero in estate reliquam in yeme. yemalem invenies periculosiorem
si autem febris acuta sit et calidior complexio alicuius. et aer subito ad frigiditatem
se mutaverit fuit hoc magis prope curationis. quia ambe temporis nature adiuto-
rium febris acute fuit. prima laudabilis est temporis nature est febris inci-
piat significans quod minus sit prava. secunda in fine veniens bona est quia
frigiditas aeris contrarium curationis est febris. non ergo quod dicit hunc amphorismum est contrarium
sed est potius quod firmamentum. quod autem de senioribus dicit breviter et correcte
non maturantur meis. licet bene morbi huic etati sint congrui. non tamen hu-
ic amphorismo est contrarius multis exceptis. in primis quare res in ... per se acu-
ta et periculosa. pro quo non dixit absolute cum adiungit valde. quod vin-
... est. omnis morbus nascens valde senioribus ex defectione virtutis
est periculosus. quod testatur ypocras in prima particula epidimie. dicit enim inquit non fuit
... pluri sint mortui. sed hoc contrarium fuit. esset enim ... dixit vero

·iiii·a·

cl'a intendit, sed potius formam corporis. Quod autem non solum vocari, sed et acutis morbis fuit macilentis corporibus. Unde acuti tales et angusti precordiis non solum pertusis satis in firmitate, sed et incidereint in periculosos morbos. Multi enim erraverunt hii siccitatem morbum dicentes. Nam in firmum convenientem quia convenit sue complexioni. Sed hii multum remoti sunt a veritate et absque ratione sicut diximus errant intellectus. Vel ita, quia esse non fuit signum nimia distemperancia. Veluti si causon quod incendium interpretatur iuvenem contigit, nimium significat humores excrevisse et est peius quam si contigit in estate. Fortis enim est ignis qui in aqua non extinguitur. Ergo si causon in estate iuvenem contigit non est ita timendus, quoniam multus calor de foris mouet nostrum et ea cito dissolvit.

In omnibus egritudinibus ea que circa umbilicum et pectinem spissitudinem habere melius est. Nimis autem tenue et tabefactum malum. Aptum vero hoc ad inferiorem purgationem. XXXV.

Tot ventris de omnibus que circa ventrem sunt salubre esse supponit in pronosticis. Hic supponenda locos non solum esse dolorosos sed molles et equales et teneros, quia alii grossi alii subtiles sunt. Grossi tamen sunt meliores. Tabefacti et tenues mali sunt et malum significant. Significant enim defectionem locorum eorum et cibum misto non bene digestum, nam sanguine inepte non bene digestum ad nutritatem pinguedinis illorum locorum que solent esse pingues ut calefiant. Si enim macie sunt refrigerari necesse est et non bene digeri, quibus inferiorem purgationem difficile dicit et bene. Sub pectore enim membra si non fuerint fortia ut sint purgandorum adiuvamenta magis faciunt nocumenta, sed quod dictum est quod inferiorem dicit et vomitus purgationem reticuit est quia periculosius sit vomitus. In omnibus enim vomitus periculosus est partibus inferioribus autem occultatior atque minor. Est ergo sit hic cavenda. Multo magis et altitudinem pectinis locum illum esse intelligimus qui inter membra virilia seu et vulvas habetur et ventrem, ut in tota ventris divida. Id est sub ypocondrium circa umbilicum et pectinem et subipocundria. XXXVI.

Sana habentes corpora farmaciis purgati celius exsolvuntur, et qui malo cibo utentes.

Texus verbis intendit quod sana habentes corpora farmaciis non purgari, sed potius consumuntur et deficiat virtus et substantialis humiditas minuitur vel consumitur. Unde necesse est ut dissolvatur. Malo vero cibo utentes velocius exsolvi oportet, et eorum corpora malis humoribus sunt plena et occultatibus semper in nacua membris. Quos est farmacia moveat et appareat et sua mala actione ostendere necesse est. Quod cibo dixit duobus modis est intelligendum: aut cibum exteriorem aut quod ex ceteris venit membris. Nullum enim est dubium malum sanguinem malum morbum generare.

Sana habentes.

Sana habentes corpora farmaciis uti est difficile. xxxvii.

Superiori amphorismo quod via sanis accidit de farmaciis est difficile esse dixit. Nimirum enim vertiginem et siccitatem ventris inde paciuntur cum magna angustia et duricie expellendi nocitiva. Cum enim et dissolvuntur, quia laxativa potio est sibi similia attractiva et non invenit, ideo coleram fleuma et eo magis aquosos humores vertit se ad sanguinem et carnem, silicet sibi cum magna angustia inde trahens. xxxviii.

Pauxillum deterior cibus et potus delectabilior quam melioribus magis delectabilibus est appetendus.

Non solum in his quidam dicit voluntas consideranda in farmaciis, sed quod etiam fieri debet huius adiuvari. Omnis enim cibus sapidus magis quam insipidus delectat et accipitur a stomacho, complexius retinetur, et cum magis delectatione digeritur plus quam quibuslibet aliis. Quod si sit abhominabilis fugit. Unde vomitus, fastidium, inflacio, rugitus generantur. xxxix.

Senes iuvenibus plerumque minus egrotant; quibus in his egritudines cronice fiunt, cum eis multociens commoriuntur.

Non omnis senex minus egrotat quolibet iuvene. Non enim omnis senex plus mala dieta disponitur quam aliquis iuvenis. Unde et magis egrotat quam iuvenes et ceteribus sunt defectiores. Quibus virtus est defecta in cronicis egritudinibus commoriuntur cum eis. In morbus velociter digeritur, quia morbi diuturni in senibus fiunt, et idcirco senibus eveniunt sepius, quia eorum etatibus magis competunt.

Branchi et corize in valde senibus non maturantur. xxxx.

Si sciri hunc amphorismum continuare velis, talis est, ac si dicatur: Senes minus egrotant iuvenibus, quibus vero egritudines eis cronice fiunt multociens commoriuntur. Unde branci et corize non maturantur valde senibus. Hic generaliter inferior amphorismus superioris est affirmativus. Non solum senes habent in infirmitatibus commorientes, et alie sunt ingentes, sicut podagra et artetica sciatica, egritudo intestinorum, asma, tussis, gibbositas anterior sive posterior seu lateralis, et ceteri qui morbi in iuvenibus ad sanandum duri, quanto magis in senibus.

Qui exsolvuntur fortiter et frequenter sine manifesta occasione xxxxi. repente moriuntur.

Non enim omnes qui subito exsolvuntur frequenter et fortiter sine manifesta occasione moriuntur.

[illegible]

sed hic tamquam dictum valet ad ingenium. Scio namque quendam in balneo morantem in dissolutionem, quia balneum sibi existimans nocivum erat calefactus, qui tamen non causa erat repente moriendi, sed manifesta causa fuit. Scio namque in balneo dissolutum mare ieiunum et alterum licet non ieiunum sed tamen prius acceperat cibos. Horum causa fuit vel exardescentia oris stomachi vel nimius sensus. Sed ex solutis sine manifesta occasione virtus spiritualis est defecta. Sicut quidam propter res[...]sus fuit qui est dissolutus ex timore habuit in precordiis, unde et subito periit. Sic namque invenimus nimia dissolucione, sed cardiaca habitus frequens et fortis ex solutione et sine manifesta causa significat nimia et subita dissolucione, fere in locis prementis cordi quod postquam ad cor venerint mortem inferunt. Sunt autem manifeste occasiones fluxus ventris, emissio sanguinis, longe egritudinis debilitatio. XXXII

Solvere apoplexiam fortem quidem impossibile, debilem vero non facile.

Differentia apoplexie parva subito toti corpori sensus et motus voluntarium auferunt. Non tamen motus virtutis spiritualis quod est auferunt maior et peior est. Si autem apoplectici suspirant diu tamen et angustiose passio est fortis. Si vero spiritus sit diversus non equalis, scilicet ordinis et aliquiescat, passio quidem est fortis, non tamen peior illis. Sed quando spiritus unius sit ordinis passio est debilis. Numquam medicus omnino sine machina potens est ut curet. Sed cum omnis apoplexia est spiritus aliis accipite ad inferiores partes corporis vel nisi in corpus non possit descendere, quia ipsa apostema cerebri fit aut quia ventriculi cerebri fleumatica humiditate sit plenus. Sed autem quantitate est morbi magnitudo maior et sic est fortitudo quam maxime est incurabilis, sed impedimentum hanelandi est. Et est mirandum in hac passione lacertos pectoris moventes dilatare se et spiritum illuc negat descendere et moveant angustiose et omnium aliorum lacertorum sit motus absolutus, sed arbitrio ipsorum virtute illis mobile movere ipsos est desiderio. Unde in apoplecticis pluribus lacertos toti corporis invenimus moveri. In aliis vero passionibus non fit vel raro et est mirabile sit excitacio corporis. Est vero causa quia mirabiliter desiderat anhelitus in illa hora. In apoplecticis non solum ipsa appetitum anhelitus sed et ipsa defectus virtutis sicut invenimus in virtute defectum in febribus. Quia lacerti maxime in pectore moventur ut multa quantitas aeris quod paulatim recipere nequit multo impetu recipiat.

Strangulatorum et dissolutorum nondum mortuorum non referunt quibus spuma fuerit circa os. XXXIII

Spuma quidem exducatur corporum commixtionibus, scilicet vento siccitate et humiditate, quam nisi commisceret non quidam quaedam corpuscula mirabiliter prius exeris divisis in

[Right margin glosses:] exponit sine manifesta occasione — causa amphorismi — ponit causa [illegible] — causa apoplexie — ponit signa distinguendo [illegible] — ponit [illegible] spume

[Left margin glosses:] hic distinguit species apoplexie — [illegible]

lege per ypalage .i. e contra

conficiuntur. deinde cum dicat quibus post hunc sermonem qualiter liber per se ventositatis
vii. q. quod continua rotunda continetur et mixta. quoniam non est sit ventosa
non est cito dissolvenda sed diu moratur ita continua ut more inde
equorum fatigatorum in motibus cursibus vel porcis silvestribus et in similibus
cum dissolvitur ex calore et ex commixtione vel ex evulsione aeris est colli
sio et motus ventositatis conculcate quia de uno seu de utroque aer fit vel (i. de motu vel nimio)
de nimio calore (a motu). verumtamen nobis obicit potius a calore sine motu
non fieri posse (spumam). quibus respondemus quod et sic percipimus. spuma duobus
modis generatur vel per magnum motum quo aqua maris percutitur quod spuma
ex motu et percussione conficitur. vel per nimium calorem qui in
alibus .i. in athleticis .i. in ictibus sive motus generat spumas in equibus
in porcis silvestribus fortitudo caloris in equis exercitibus utrumque sit
adunatur. est .i. aer mixtus nimio motu et spissus intus et extra mo
vetur saliva dividitur et aeri commiscetur sic spuma generatur. item
de pulmone ascendit fumus saliva miscetur augmentat quantitatem
spume. illud vero ubi dicit spuma illa a stomacho ascendit probatur dicere (a de sto)
pro multo errore. impossibile est .i. a stomacho tantam spumam sine motu aliquo (forti)
ascendere vel vomitu vel fastidio impellere sine quibus duobus a stomacho non ascendit. vel item impossibile est a stomacho ascendere fumum sic a pulmone flatum (vel aere fumoso qui vel cum deputur locus)
impellere quod indicat a pulmone sanguis screatus qui non spumosus
est .q. sba ipsius pulmonis. a stomacho ergo non fit sanguis .i. a pulmone in
cius et subito est tussi. fumus vero exiens est expulsio flatus pau
lati exhalatione pulmonis egreditur et ideo inde tussis non generatur.
ergo colli constrictione suffocatur cor et pulmone necesse est fumos aere
(quod cor necesse est ut euentacionem et vero est debil.)
expellere quod non omnino alibi quam necessarius sit anhelitus est fumosus aer
extra negatur. spuma suffocatur tam maiori angustia aperi
mos expelli aliquantulum est ipso aere pre sue illis hanelitus emittere (per angustia sup.)
sic in sanguinis screatu est inde quod apparent pulmonis signum est in
ima sit angustia pulmonis propter nimiam suffocationem. aliis .a. angus
tiatur. aut pulmo per nimio calore sibi accidente insido. signum ergo ascensio
spume excellentis est ebullitione et motus anhelitus duritie et pulmonis
angustia vehementissime signum et mortale. sed tamen aliud hoc raro in
ore suffocanti apparuit spuma et non mortuus fuit. intelliges
ergo ex verbis ypocratis non in omnibus sed in pluribus illud (.s. affirmatum) sic fieri sic .i. ex
aforismo innuitur. inveniemus inquit ex verbis nostris huiusmodi tantum et hoc
in omnibus sed in pluribus determinatur quod in fine huius particule expressius determinatur .i. ut in pluribus senescentibus. ut in nimio debet flomari
et levari de medicina non forti propter strictam venarum et paucitatem sanguinis.
quidam dicunt quod intelligitur de extremis plicas. est si .n. a pinguedine et non a carnositate. vel .n. quoniam huiusmodi venas strictas (.i. illic. quod aut sanguineus possit in pinguari accidit. et tamen non cito more)

Crassi valde secundum naturam cito moriuntur magis quam graciles. xxxxiiii
(cito moriuntur ex strictura venarum et paucitate sanguinis. vel quod talis caloris dilatantibus et sunt cum graciliter)

(vel graciles valde crassos)
Crassos valde graciles apparere sic naturam ypocras intellexit.

hoc facit mortem de ac celerem mortis per hirudinem.

exponit eos sed non. et quod apparet hirundines inter se.

(spuma fit ex calore sine motu. contra dicit quod in mania et epilepsia est spuma propter solum motum)

bonum est. n. cum non mutetur et consistat nec est multum macilenta. quod si taliter perseveraverint usque ad senectutem ultimam vivent. si autem inclinatio est ut ultimum in macie quam in consistentie. consistere. n. corporum venae sunt anguste unde non ipsi habundant in sanguine. et ideo cum etas eorum prolongatur paucis et parvis accidentibus extinguntur. sed macies non sic. quia vero membra eorum principalia sunt discooperta parvis exterioribus sunt pacientia. temperati vero utrumque et dilatantes deliciose ut ingrescant vene et arterie eorum et forme permanent large. unde non cito extinguitur eorum calor. xxxv.

Epilenticorum iuvenibus alterationes maxime etatis et temporum et locorum et victuum faciunt. Epilensia apoplexie est vicina et una utrisque est causa. sed in apoplexia virtus ad nervos veniens tota est ablata. in epilentia vero non tota sed eadem virtus quodammodo est impedita. utrumque vero facientes humi sunt frigidi et grossi. unde etas iuventutis que est calida et sic epilensie est medicina. per hanc rationem faciunt et regionum mutationes et victuum. sed non mutationes omnium victuum sed eorum ad calidum et siccum tendentium. per victum sensibilem absolute et iuvamentum est epilenticis. haec. n. passio ex mala et inordinata dieta nascitur. mutationes vero sunt habite et est ad meliora. xxxvi.

Duobus doloribus qui simul fiunt non secundum eundem locum maior denigrat alterum. Sicut partes dicimus qui firmantur et stringuntur stabilia. sic bene circa locum intelligimus in proposito esse ut. si vero locus habuerit tamen unum spacium quod ad armus brachium coxa crus et similia inquam horum duorum dolorum sunt unus alterum augmentat non alterum altero maior sentitur. si vero in duobus locis ut si unus in brachio alter in crure sit maior obfuscat alterum. ut. n. sensibilia ad maiora sunt tota conversa sit ideo et in tristicia videmus quod dolor est anime et si aditam maior tristicia non utique sed eruina minore tristicia obscurat.

Circa generationes saniei dolores et febres magis accidunt quam facta sanie. Saniesa de sanguine fit mutato et sunt duae qualitates mutationis bonum et malum secundum res. mutatio. n. ad malum absoluta per putredinem et fetorem secundum. mutatio vero ad bonum qualitatem membrorum sic generatis reparatur. sed mutatio saniei iuxta utrumque secundum. non. n. de solo calore est illi non non illi. dolor autem in fit per excessionem membri inquam est apostema. quia et cum sanguis movetur ebulliens ad mutationem in saniem. sanies. n. de sanguine est. sic cum ex multorum linguorum accessione unum et dolor et febris alleviatur cum est iam facta

... quod exercitium vide ante. | assueti ... exercicio sume ab ante.

inderatur. maxime si sanies effodiatur. re. n. in consumitur et calor extinguitur.
remedium. et hoc si est ex sola motione. quia motio facit fluxum humorum ad membra et fit dolor

In omni motione corporis cum ceperit quis dolere statim quiescere remedium est. XXXVIII.

statim. quia si dimitteretur continuare motum quies non remediaretur.

Exercitium utile est. nam commovet calorem naturalem et facit validas et validas facit quae sunt in nobis virtutes naturales vitales et animales. sed in exercitio sunt consideranda et tempus et quantitas et modus utendi. nunc de quantitate regulam dat Ypocras dolor hic quies est. et polos lingua greca dicitur significat labores fatigacionibus. quod autem hoc intelligi debet ut esse videtur. si enim huic se moveat quisque membris doleant ex minimo motu et non ita fatigentur ut non sine magno labore eadem membra moveantur. quies est cum ceperit dolere remediabitur.

Assueti assuetos ferre labores et si fuerint imbecil- XXXIX.
les senes insuetis et fortibus et iuvenibus facilius ferunt

Hic amphorismus secundus est continuus nam de sanatis hic sermo est et sequitur de quantitate exercitii. hic vero utendi significat modum ut sit sic oportet exercitaturos ad consueta ducere gignasia. dat autem Ypocras nobis medicinale signum. omnis consuetudo prius habita levior est. alter enim alio aliter consuevit fatigari. ut porte quidam pedibus alteri manibus alii de aliis actibus et quidam ex totis corporibus. item quidam eadem hora quibus ad laborem utuntur magis excercentes. quidam vero minus. membra vero que ad laborem magis sunt exercitoria ipsa per se ad illud quod consueverunt insuetis confortacior a et minus molesta.

Ex multo tempore consueta et si fuerint deteriora insuetis minus molestari consueverunt. oportet igitur ad non consueta transmutare.

Non solum hic de exercitiis ut imponi sed absolute de omni consuetudine dicitur sunt potus sive cibi sive balnei quietis sompni laboris caloris frigoris tristicie. quod dicit si sint consueta insuetis minus sunt ledencia. cum eadem est que in exercitiis eadem membra data est ex consuetudine sermo de omni mala consuetudine ego dicturus sum cibus et potus ipsa secundo dant virtutem. de secundo certa membra mutuantur et nutriuntur. item cibus et potus quedam mutacione corporis in sua natura mutat quod mutacio longius augmentatur temporibus et maxime cibum et corpus quedam actus media quod dicit nos monuimus in libro de actutibus ubi ostendimus quod omne quod alium assimilat cito assimilans assimilat in sua natura et hic virtutem et omne mutabile mutando simile mutat mutando fale immo omne corpus tangencia quantitalibus mutacione illud erunt mutancia. ut si aer in frigido in calido corpus tangit frigido pori clauduntur et corpus

constipatur. calidus aperiuntur et rarificantur. si autem corpus calidum ac rarificatum frigidus aer tetigerit statim in interiora repellit et multum sibi nocet. quod autem multis de consuetudine sunt dicenda hic ypocras monuit quod expresso probavit. non tamen causas ostendit. sed nos quidem hec satis monuimus. sufficiat ergo quod in prima parte huius amphorismi monuimus. quod autem in fine dixit oportet ad non consueta transire mutare. auctoritatem dixit quando senuerit corpus possit recipere vel recuperare. si enim homo una consuetudine habuerit in dubio moratur, quia nullus est qui aliud aliquid non consuetum moveat. immo invenit bonum esse adeo probanda transire ne si forte sibi evenerit quod non consuevit ante, quod si in manere nocerat hoc non facere potuit si non in una consuetudine permanens ad contraria se transtulerit.

Secundum multum et repente evacuare aut replere aut calefacere aut infrigidare aut aliter quolibet corpus movere fallax est et omne multum nature inimicum, paulatim vero tutum et aliter transire ex alio ad aliud non.

Hec nobis immutare precepit quod omne quod est multum molesta sunt corporis. non perfecto non est nisi ex temperamento. unde ad ultimitatem venientia non corrumpentur. que paulatim deplentur et manent et similibus fiunt et bona et secura sunt. in alio amphorismo dixit ad non consueta transire debere.

Omnia secundum rationem facienti et non evenientibus secundum rationem non oportet transire ad aliud manente eo quod visum est a principio.

Sapientem non debemus infamare si non illico in febribus bonus successus fuerit sibi et si actio non appareat ad quod intendit. sicut enim aque guttatim effluens durities effectum suavis penetrationis solum quamque ostendit. sic et in morbis ad digerendos duris si rationabiliter et bona via se exercuerit sapiens et non apparuit actio tamen non desistat rationabiliter. transire ad aliud duobus modis fit. vel enim qualitate vel quantitate. qualitate ut siquis a calidis ad frigida vel a siccis ad humida medicamina permutet. quantitate ut siquis a calidis ad calidiora vel a frigidis ad frigidiora. dixit ergo huiusmodi que secundum rationem medicantur et si non secundum sensum cognoscat egrotans adiuvari fit sibi non expediens est ad aliud qualitative vel quantitative. ita hoc facere methodicum est et econtra quod secundum experimentum medicinam utuntur manere ergo in eo quod a principio visum est eadem nam si mutetur ut terciana fiat cottidiana tunc medicinam mutare licet.

Quibus ventres humidos habent iuvenes existentes melius convivunt siccos habentibus. in senectute vero deterius convivuntur.

exponit primam partem

distinguit vel exponit transire

exponit ultimum. s. manere eo et cetera

siccitatem, id est ut in pluribus senescentibus.

Hic amphorismus iam expositus est, ut potest sciri ubi dixit quibus corpora iuvenibus et cetera. bonum est in iuventute fluxum ventris habere, quoniam superflua faciliter egrediuntur, sed quibus non fit hoc senectutis est gravius, quia corpus senum desiccatur.

Aphorismus.

In magnitudine vero corporis iuvenescente quidem decens est et non insuave, senectute vero inutile et peius minoribus. Magnitudo. G.

Magnitudinem corporis per duo hic dixit, quod temperamentum in longitudine latitudine profunditate solum significavit, sed corpus in longitudine sola homines consueverunt dicere magnum. Verumtamen cum sit solum longum, licet careat multitudine latitudinis et profunditatis, magnum vocatur. Sed tamen non est grossum. Ypocras vero non adhuc magnitudine intendit, id est non hoc malum est in senectute. Qui sic intellexerit quod sit in senectute molestum, in iuventute fit bonum. Solum longum intenditur, in quo quod dixit ... hic, id est in senectute, corrigitur et incurvatur et gibbositatem et incabbatione portat. Talibus iuvenibus contingunt maiores in senectute musculi ... remanent hiis, et peius est hiis quam minoribus, et si contingat eisdem ... spinales musculos.

Incipit prohemium tercie particule. G.

In hoc tertio volumine dispositionum exponere quod in hac tertia particula dixit de natura et temporibus anni et estate. Obscuriora tamen volumus dicere indigentia expositione de unoquoque. Horum quidem primum consuetum est movendo et disputando scientiam Ypocratis magis involucra ... repugnando quod est luce clarius quam mirabiliter magis est exposuisse et iterum Ypocratis in his libris distraxisse, qui quod exposuit a quadam magistro suo certitudine accepit. Hec autem non rationabiliter attulit, sed quod experimento didicit, Ypocrate cum hic testante quod non solum experimenta introducantur.

III particula amphorismorum Ypocratis. Amphorismus I.

Mutaciones temporum maxime generant morbos, et in temporibus magne mutationes aut frigiditatis aut estus et alia pro ratione sic. G.

Quidam arbitrati sunt dixisse mutationes temporum ac si diceret alterius temporis succedit alterum mutationem, id est yemis advergat, sicut dixit in infirmitatibus. In natura pluris dixit mania melancolia epilentia ... sed vero mutentur in estate et in initium estatis ... continuas terciam causon et omnia que nominavit esse testatur. Ver et autumpno

et in hyeme. Ita Ypocras intenderit intendisse temporum mutationes
earum continuationes. Sed in hoc amphorismo vult quod hec quod hic non intellexisse
autumnat vel autumnant. Si enim hee mutationes temporum hos morbos
esse dixit generant non alios morbos preter istos immorantur mutationes temporum
magis preter hos morbos generarent quam amplius fiunt. Item si sic esset quod in horis
magne mutationis magis adderet. Unde nos intendentes invenimus non solum
temporum mutationes sed earum complexiones quam maxime sunt generantes morbos et
omni modo mutant complexiones suas. Item idem in epidimia dixit quod predicta
dicta quod subintulit et in horis maxime morbos generari et mutantur in
plerisque suis unum esse potuit. Sed tamen non qualiscumque mutatio sit mea
dictum morbos generari non tamen est magis mutatio fuit. aliter esse non po
tuit. Et ideo magne mutationes dixit in horis fertilitatis sive esti
et autem frigorum evenire, id est humiditate et siccitate ventorum et sufflationum
et eorum quiete. Hec vero est expositio libri et intentio Ypocratis. Invenitur autem
in aliis libris: conversiones temporum anni esse sunt generandi morbos ma
xime si magne sunt et in eodem maxime mutationes. quibus ex verbis non
est obscurum maxime qui mea expositione ... intelligunt. Et in
aliis libris aliter est invenimus et non idem ... intelligitur. ... mu
tationum temporum quidam intellexerunt hic transitum unius temporis ad alterum
ut estatis ad hyemem et hyemis ad ver. Non absurde quidem. Nam hoc paruit
egritudine. Unum indigne sunt Ypocratis contradicere. Sed mutationes temporum
hic intelligende sunt eiusdem temporis per qualitates alterationes. Verbi gratia si in die
quod est non frigidus calidus fiat. magne sunt mutationes quam omnium qualitatum
permutatione fiunt. ut si estas calida et sicca frigiditatis et humiditatis
affectionem sumat. vel in eadem nunc calor post frigus vel iterum calor post frigus fiat.

Nature hee quidem ad estatem, hee vero ad hyemem bene aut male ·II·
nate sunt.

In hoc loco nominavit Ypocras naturas que scire et
invenire debuerunt notari, id est subiecta naturis. Nos
autem hic complexiones eorum esse diximus, id est calidam, frigidam, humidam, siccam. Immo
minus quam multas complexiones. IX esse complexiones: una equalis et est perfecta, VIII
vero inequales, et hee imperfectiores sunt aliis. Harum IIII singule qualitates
dominantur unicuique: calida, frigida, humida, sicca. IIII in duabus, id est calida
et sicca, frigida et sicca, frigida et humida. Unde complexiones habentes frigidam et humidam
in estate bene se habent, calidi et sicci in hyeme melius. Sed calida
et sicca in estate peius, frigidi et humidi in hyeme peius. Et quoniam est autem
complexio in me has, id est caliditas et humiditas, que in estate propter humiditatem
et in hyeme melior est propter caliditatem. ·III·

Egritudinum alie ad alias bene et male nate sunt.

Naturarum temperatarum hee bene se habent frigide et humide in estate temperata contraria. in immoderacione autem calide et sicce male. calide et sicce se habent eo quod intrinsecus temperantur huius in immoderacionem cadunt. similiter et in yeme frigide et humide temperantur male se habent. calide et sicce bene. bene et male duobus modis est. dicitur enim secundum generacionem et secundum solucionem. ut bene nate est frigide. bene nate est solum. ut calide egritudines bene nate sunt in estate frigide et bene nate sunt in yeme solum. eo quod generacionem omnem secundum soluciones vel curaciones. quare secundum calida ut terciane causon in yeme male nate sunt frigide. ostendunt enim nimiam causam imminere. ostendunt enim calorem nimium quod inferunt male autem nate secundum solum in estate. et similiter per locum et secundum dietam et secundum etates.

Et etates quedam quod ad regionem et tempus et dietas. IIII.

Hic autem amphorismus parum antiquitus dictum de masse. bonum autem esset si sic diceret. omnes morbi secundum etates et tempora anni et regionum et dietarum comparaciones bene vel male melius vel peius nati sunt. morbi ex similitudine generati et ex contrario curati meliores ex comparacione vel obtemperie temporum anni secundum quod nos explanavimus est in morbis egrotantes quibus propter hoc in hoc principio tantum et est diximus. etates sic et hoc intelliguntur. quibus humiditas in estate dominatur et caliditas in yeme melius se habent. senes enim in estate melius se habent. iuvenes vero in yeme. idem de morbis et etatibus secundum regiones intelligimus. morbi autem calidi in regionibus nascentes calidis minus sunt molesti. etas vero calida sanior est in regione frigida. immo ubi omnia bona secundum contrarium accepta. morbis enim frigidis et etatibus diete calide sunt meliores morbis vero et etatibus humidis sicce diete. sed licet hec sint meliores ex accepte contrario tamen temperate tempore regionum dietarum temperata esse. sed non solum meliorantur ex consuetudine. etates quod in eo quod secundum naturam similibus gaudent. medio vero quod contrarium naturam in regione est iste sermo etatibus. V.

In temporibus quando eadem die aliquando calor aliquando frigus aliquando vero estus autumpnales egritudines expectare oportet.

Tempora anni non causa morbi sed mutaciones sue complexionis. complexionibus que ex temporibus in quibus libet sibi oppositis mutatis quamquam hora seu tempore mutentur. necesse est ut morbi generandi causa generentur in temporibus ut in vere incipit frigus calor eadem die. item ut certa hora tercia fiat frigus et inde calor. autumpnales egritudines. id est inequales expectare oportet. nam inequales in autumpno fiunt eo quod inequale sit tempus illud. inequalitas autem fit quando tribus diebus

fit calor et tribus diebus frigus. diffunditur enim ex calore et relaxatur corpus. ita ut rursus frigore intercepto subito retrahitur in profundum et constrictionem pororum corporis faciens. diversa quoque die nunc quidem ad calorem, nunc vero ad frigus dissolvitur laborans et tunc non fit per vacuationem regionum digestio sed humores varii varias et incompositas et inequales faciunt egritudines. vi.

Austrini flatus gravant auditum, caliginosi, capitis gravantes, pigri, dissolutivi; quando isti prevaluerint talia in morbis expectare oportet. Si vero boreas fuerit: tusses, faringes, ventres duri, dysurie, horripilationes, dolores laterum et pectorum; quando isti prevaluerint talia in morbis expectare oportet.

Infirmitates dicit futuras cum austrinos gravare auditum dixit, quas necesse fuit eum tangere, quia non oportet que nascuntur de interioribus membris per excessum extraneis medicine discernere, ut per quod instrumentum possit iudicare. Nam aut graviter iudicare. Unde austrinus gravat auditum, quoniam si complexio huius venti sit calida et humida necesse est capitis facere gravedinem. Unde cum iste suffleret instrumenta sensibilia humiditate inveniuntur plena et sic caput gravatur, cum initia nervorum humectentur hiis humiditatibus venti; voluntarius motus gravatur et homines impotentes et debiles efficiuntur. Et in borea fit econtrario, quia est post tamen ypocras. Sed hic quales egritudines faciunt hii venti humiditate tetigit ut possemus discernere accidentia que de morbo nascuntur certa et que accidentia extranea. Unde dixit si boreas fuerit fiunt tusses que fiunt ex mutationibus complexionis spiritualium instrumentorum et asperitatibus gutturis. Cum enim faringas dixit ad gule asperitatem voluit, id est ad eius asperitatem. Cum enim hic ventus gulam perflet necesse est ut induret et desiccet. Et ideo ventres duros dixit, egestiones intellexit que sicciores sunt et duriores in boree flatu veteri, cum corpus per eos totum desiccetur. Unde plus de humiditate ciborum necesse est ut extrahatur et feces inveniuntur duriores maxime ex sua siccitate. Dysurie vero fiunt ex passione vesicarum. Cum enim vesica frigida et sicca sit et in sanguine plus partis quam ad membrum exactionem frigiditate et siccitate. Item frigiditas boree facit dolorem in pectore et laterе cum sic desiccationis ex pectoris et in

sequitur inclinare. horrores quidem fiunt propter hoc vero complosis frigiditate. Item de eodem. auster in causa fuit et humidi. unde resolvunt ea que in nobis sunt humiditate. Hec autem dissoluta dissolvunt omnes virtutes scilicet vitales animales et naturales. Nam si currit ad venas nutritiva fertur humiditas vel caliditas naturales solvunt humiditates. Si autem currit ad arterias vitales. Si vero currit ad tenorem nervorum et maxime voluntariorum. Hec eadem fertur caliditas humiditas tunc per differentes locos predicte accidunt passiones. Nam si caput detinuerit facit gravitatem capitis vapores multos et spissos in eo generans. Si autem currit ad aures facit gravitatem auditus. Si vero currit ad oculos venit oculorum caliginem facit. Et si currit per inferiores corporis partes facit motus difficiles. Dissolucio enim virtutis duobus fit modis. aut enim evaporare aut extinguere. hic extinguere eam dixit. VII.

Quando estas fit veri similis sudores in febribus multos expectare oportet. Sicut autem dixit quando eadem die calidum est et fit aliud frigus autumpnales egritudines expectare oportet. Similiter et hic quando estas similis est veri id est temperate sit complexionis sive multos in febribus sudores expectare oportet. Et racio est quia multus sudor fit ex superflua caliditate et multa humiditate et utrumque eorum in yeme est invenire. alterum in autumpno. invenire utrumque. Si igitur estas fit siccior necesse est ut humiditas desiccetur. Sed si fit similis veri. necesse est humiditatem corporis adesse. et ibi est in caloris et est spissitudo minima humiditate in summum dissolvi non possit. In tempore estatis humores illos expulsos maiores sudores necesse est fieri. In siccitatibus temporibus febres acute fiunt. Item de eodem in siccioribus amphis de compositis qualitatibus. hic autem de simplicibus est illi sermo id est de siccitate et non de equalibus siccitate sed de inmoderata. Nam moderata non facit egritudines. inmoderata vero non quaslibet sed acutas id est terciana causon. Nam siccitas per se sola solet generare coleram rubeam. Et si tempore unum fiat siccius quam oportet omnino acutas febres facit. Si autem duo priora sunt complexio. si vero tantum vel contrario molestissimum habemus. Nam hoc potest generare graves pestilencias et bubones. VIII.

In siccitatibus temporibus acute egritudines fiunt. et si quidem annus amplius talis existens quale constitucionem fecit ut in pluribus et egritudines tales expectare oportet. In siccis temporibus non multas febres sed acutas fatetur nasci. post paulo vero constituciones dicit hec constituciones anni omnino

[illegible]

et est. omnino quod siccitates pluvialibus saniores sunt et minus mortifere. egritudines autem in pluvialibus dixit fere longas que ex necessitate sequuntur. scilicet quod ex humiditate aeris multi humores fleumatici in corpore adunantur et egritudines generant. siccitas chimos minorat. sed tamen in qualitatibus suis acutiores facit. unde et pauciores febres sunt quam in humiditatibus temporum, acutiores tamen propter siccitatem. IX.

In immoderatis temporibus si tempestive tempore se reddiderint boni status et maxime bone decretionis egritudines fiunt. in immoderatis vero temporibus maxime et immoderate et difficilis terminationis.

Quesitis in theorica ypocratis fuit de immoderatis temporibus propter intellectum ex libro suo qui inscribitur piconeon ... si non appareant signa in ortibus stellarum et occasibus quare multum calida sit quod solis apparitione et in autumpno quedam pluvie fiant. vere autem temperata neque calida neque multum frigida. in hieme vero pluvie fiunt temporibus suis et in estate siccitates nec ut annus ille sit sanus. ex qua ordinatione temporum cum ypocratis perpendisset intellectum potuisset apprehendere quod huius potuit obviare. quod ipse dixit in immoderatis et in huius morbos nascentes dixit immoderate decretionis et bene. quia crisis in huius morbis cum timorosis accidentibus venit. aliquando in se ipsa utilis est pessima. aliquando mortalis. neque totam purgat materiam. sed unde in fine residuum conservans.

In autumpno acutissime egritudines et maxime mortifere fiunt ut in pluribus. ver vero sanissimum et minime mortiferum.

Si tempora anni complexiones suas secundum quod ordo servaverit, veris temporibus sanius est et minime mortiferum. quia temperatius est aliis. autumpnus acutorum morborum est generativus et pestilentior aliis temporibus. quia ver sicut diximus in suis temperatum est complexionibus. autumpnus in multis illaudabilis est rebus. secundum quod aliquando eadem die frigus aliquando fit estus. preterea quia est post estatem invenit in multis corporibus chimos incensos et in quibusdam virtute defectam. neque frigus hoc et solum, sed antequam veniant chimi ad crisim moventur et dissolvuntur. sed iste veniens propter frigiditatem suam interioribus corporis dissolvit. quod quidem ulterius facit. facit in omnibus hominibus propter communem male dietam ex multis fructuum comestionibus quibus mali chimi habundant in interioribus corporis.

Autumpnus ptisicis malus est. XI.

In temporibus amphisautumpni primus est ubi malus et si conditione blasphemat. hic vero predicatur esse in ptisicis. veros autem ptisicos hic intelligit ypocras exulceratis laborantes pulmonibus. propter quod hic dixit de omnibus consumptis convenit accipi. unum non possum certificare ad quod horum intendit ypocras. maxime si prius sive posterius intellexerit. autumpnus necesse est ut malus sit. est enim frigidus et siccus et inequalis.

De temporibus vero. si quidem hiemps sicca et borealis fiat, ver XII. vero pluviosum et australe, necesse estate febres acutas et obtalmias fieri et dissinterias, maxime mulieribus et humidis naturis.

Abscentia temporum anni incepit et hec veris et hiemis dicens. si hiemps sicca et borealis fuerit, ver autem humidum et australe, quod quidem mutationem prava est secundum eius naturam. unde in estate febres acutas obtalmias dissinterias necesse est fieri. quare causa est secundum modum in peritoneon ydromaton est dicens si hiemps sicca et borealis fuerit, ver autem humidum et australe, estate febres acutas necesse est fieri et cetera. quia si fiat subito necesse est obtalmiam sequi. terra enim est in eo tempore sit humida propter veris pluvias et australium calorem dupliciter venientes vero non desiccentur. unde cerebri humiditas minuatur. necesse est ut febres acute subsequantur et maxime fleumaticis. dissinterie vero mulieribus et humidis naturis. hec maxime in peritoneon noreon noromaton explanabo. hec ibidem nasci dixit in estate. item in secunda particula epidimie quasdam corruptiones dixit esse in estate in cranon civitate et nascebantur in carnibus quedam pustule que ignis sacer vocabantur. quare sic in eodem libro conscripsit. fuit in civitate cranon in estate minima pluvia et hec in tota estate calidi maxime et austrinis ventis. ubi ypocras memoravit carbunculos scilicet easdem pustularum nascentium. et preterea in temporibus inequalitates putredinem facientes festinat mutationi huius corporis non apparata fuit. adhuc sic dixit hic. morbi inquit humidis nascentes temporibus diuturne sunt febres fluxus ventris et putredines. et magis calor in huius operibus quam humiditas. que cum utraque convenit et adeo forcia sunt sic in civitate cranon fuit cito putrefaciunt. si vero hiemps sicca et borealis fiat quibusdam corporibus idem efficit. sic idem dixit. boreas facit asperitatem gutturis ventres siccos dissinterias horrores dolores costarum et pectorum. item inquit si tempus siccum fuerit minus facit infirmitati quam pluviale et minus mortale. et tamen hiemem siccam et borealem dixit esse nocentem. sed in febris dissinteria. quare autem in vere si australe et humidum sit illud idem est conveniens. quare hiemps autem frigidior et siccior fuerat. unde ypocras non suf

fiebat inquit presentes qualitates temporum corporum cognoscere sed et quales fuerint priore. Si igitur in yeme corpus prius desiccatum preterea quod tempus siccum et boreale fuerit non solum liberatur a passionibus que tunc contingunt sed et ab eo de nouo aduenire ut ad temperamentum reuertatur quod perdiderat. quod si tempus uer sit humidum corpus siccum ut et prius inuenitur in quo est pro diuturnitate ueris humidi temperamentum perdidit. et sic in humiditate cum ipsis reuerti quod superueniente estate apparatum erit putredini. unde obtalmie fit. et non. et tamen adhuc sit humida superuenienti illo tempore perflaturi adhuc apparuerunt que prius in diebus canicularibus apparere solent necesse est quod hoc tempore quod est inter initium estatis et caniculares dies uentis adhuc absentibus ut febres acute sequuntur. chimi enim putrefiunt interioribus ex calore et humore durantibus. unde et obtalmie fiunt et dissinterie. Sed tamen contingunt per incontinentiam membrorum chimos illos recipientium et per densitatem oportunum corporum. Ulceres uero fiunt obtalmie omnibus absque hiis qui sicci fuerint et absque hiis qui habent fortes oculos non recipientes humores accipere descendentes. dissinteria uero humidis fit non et mulieribus sicut ypocras testatur. humidiores enim sunt mulieres quam masculi. quibus si sola putredo inflammatione necesse est humida corpora ut hec predicta patiantur. humiditas enim quasi materia est putrefactionis. calor autem est causa efficiens. humiditas uero aeris secundum fluxibilitates humorum in corpore desiccari non permittit. unde et calitas est adiuuatiua putredinis. Inde igitur flegmaticos dixit plurimum pati febres. cum eorum corpus sit humida. in quibus cum quedam putrefiant et inest permaneant febres generant et dissinterias. et si per intestina exeant qui morbi necesse est ut per totam estatem sit. Si non in diebus canicularibus aliqua mutatio superuenerit sicut ypocras in peri toneon noxomaton narrat. dissinteria inquit fit mulieribus et non humidis et cetera. et subsequenter subdidit si pluuia et hiemale tempore post dies caniculares ueniant et uenti perflaturi illo tempore succedant illi morbi quos diximus sunt ut spasmus cessaturi et auxilium sanior est. quod si non mortalitas in pueris et mulieribus speranda est. iuuenes uero sunt remoti ab hiis infirmitatibus. quorum uero euaserint incidere poterunt in quartanas et inde in ydropisim. quomodo autem fiant et qualiter sibi uiderit in eodem libro debemus explanare. Hunc autem amphorismum expositum et non quod necesse sit fieri unusquisque. et hoc quod necesse est in peri toneon noxomaton supra expositum. hic autem certificauit ex rebus et rationibus illum inuestigationibus non solum per experimenta. Sciens autem inquit in quibus ciuitatibus hoc probauit in diebus omnibus uite sue bis uel ter uel paucis plus. sicut in diebus v uel vi homines quibus medicina inobiles experimento non potuisti solo certificare illa medicationes. homines mouit ypocras. Ergo ypocras dixit necessaria non experte et ratione illum inuestiga[re].

Si uero yemps austrina et pluuiosa fiat. uer autem siccum. xiii.

et fit aborsus. uel maxima debilitatio fetus.

et boreale. mulieres quidem quibus partus ad ver imminet exocasione
occasione abortiunt. si uero genuerint imbecilles et
morbidos pariunt pueros. ut aut statim resoluantur
aut tenues et morbidi uiuant existentes. aliis uero in
morbis quidem dissinterie et obtalmie sicce fiunt. senibus
uero catarri celeriter dissoluentes.

Contrarias temporum horum fecit mihi amphorismo oppositas superiori. hic
enim uer simile superiori yemi. yeme uero ueri assimilauit. ita uero diximus
quod in huius yeme egrotantes non sunt fortissime. hic uero dicit quod si yemps
sit calida et humida. uer uero frigidum et siccum necesse sit homines in uere
egrotare et mulieres pituitas per ea exocasione abortire. Cor-
-pora enim earum calida et humida y in yeme sunt. humida uero et tenera facta
et rara. unde cito frigiditas aeris admittitur penetrare. primum quod longo
tempore calido assueti esse perciuntur magis et subita percussione a
frigido penetrante. unde abortiunt femine. quia primum quod cito
inueterata obeunt aer tale quam exeunt. quod si uiuos genuerint
non possunt magnam mutacionem caloris assueti in frigiditate pati
cito ergo moriuntur aut debiles uiuunt. homines quoque fleumatici
et maxime mulieres sic dixit fiunt dissinterici exocasione
fleumatis a capitibus aduenientes descendentis. quod necesse est ut sic an
gustietur. quia est caput in yeme fleumate impleatur in uicem uis
subito infrigidatur. cerebrum enim est infrigidatur in cibis in nutrimen
ta digeruntur. necesse est ut in fleuma mutentur. quod etiam si fleuma eximi
a gignitur frigiditate acidum efficitur. et si eximio calore salsum fit
si de puro dulce aut sine sapore. fleuma uero in yeme causa generatur
in capite salsum necesse est esse ex yemis calore. unde et dissinterie.
quia est diu illud fleuma in intestinis moratur et sua salsedine in
testina pungantur et uulnerentur cito quod more uisco stans. In
calidis uero illis et in colericis sicca et obtalmia etc. quod sicca dicitur
est nisi abortiuis eueniat / quod ita necesse fuit euenire. quia est ca
put in yeme sit plenum humore, yeme frigida et sicca existente clau
duntur pori et constipantur et humores sic a capite exprimuntur
sicut est spongia aqua plena manibus premitur. descendit quidem ad
loca sibi apparata humiditas. unde et oculos debiles habentes ob
talmias eciam pacientes. quod si euenerit per frigiditate aeris constri
pacionem superficiei morborum paniculis. quod pocius palam testatur

Si uero estas ... quod ex quo autumpnus ... uel ... euacuare obtal... calidus et humidus ... in estate. Solutio argumenti ...

3. A... et ... debent ... ut obtalmia ... ipsa oculi et fit acute quod ... agens deficit in yeme. s. calor liquefaciens et humores ...

in peritoneon noxomaton. est dicit quibus fleuma ducatur uel fleuma a capite descendente ut dissinteria patiantur. et mares quod contigit mulieribus quibus fleuma per humiditatem suam descendit a capitibus. colicas uero sicca obtalmia uenit per calorem caritus et siccitatem suam. quod in fine huius amphorismi dixit. senioribus uero et decrepitis catarri cito dissolventes. et est in peritoneon noxomaton taliter scriptum: senioribus et decrepitis catarri uenient per debilitatem uenarum et consumptionem eorum unde celeriter pereunt uel in dextro latere palisim sustinebunt. In hoc loco ypocras catarrum non intellexerit nisi solum illum qui a capite ad pulmonis cannales descendit in uenas que sub capite sunt. unde et hic celeriter dissoluentes bene addidit quod crisis huius catarri cito aduenit, cum omnes alii soleant esse diuturni. Alii huius amphorismi interpretes intelligunt catarrum descendentem a capite ad guttur et ad cannales pulmonis. et ideo ipsi non negatiua pericula adiungunt sentientes senioribus catarri non celeriter dissoluuntur. confirmantque omnem catarrum frigidum in hiis non cito maturari propter etatem eorum. sed quod nos diximus ypocras in peritoneon noxomaton concordat ubi dixit cito pereunt. XIIII.

Si uero estas sicca et borealis fuerit, autumpnus uero pluuiosus et austrinus, capitis dolores in yeme et tusses et branci et corize fiunt, quibusdam uero et ptisis.

Hic complexiones estatis et autumpni tetigit sicut et prius yemis et ueris. cum yeme sicca et non pluuiosa dixit et austrina, ibi et acutas febres et obtalmias et dissinterias in estate nasci dixit. sed uero in yeme dolores capitis et tusses et brancos et corizas et quibusdam dixit ptisis oriri. Nec tamen sic estatis sicut uero yemis modo nunc complexiones. unde uidetur intendisse yeme et estate esse suis complexionibus. quod si a suis complexionibus mutarentur alios morbos facerent attinentes complexionibus mutatis. Ypocras uero alibi recitauit yemem siccam et frigidam, ... uero calidam et humidam. et hic est hyemem calidam et humidam, non uero frigidam et siccam. et hoc est in peritoneon noxomaton dixit nec plures complexiones yemis ibi nominauit cum sic dixit: si estas humida sit et calida et autumpnus similiter ... dixit. sed hic reticuit. quod explanabo cum ipsum librum interpretatum exponam. Nunc uero de huius amphorismi qualitatibus disputabo. et incipiamus sic: diximus ypocratem dixisse yemem secundum qualitates suas conseruare ut de frigido et humido. frigido uero et humido sit secundum quod opportet mediocribus locis habitantis. que loca paulo post ego dicam.

Si autem yemps fit qualiter supradicta tempora, hos morbos generabit
ver. dolores enim capitis, tusses, branci et catarri, caput impleatur
humoribus solent nasci. Si autem in supradictis temporibus scilicet estate et autu-
mpno pluvia et austrini venti sint, aprili estatis morbi incipiunt esse
calidi et humidi, et si non tunc periculosius in autumpno exspectentur. Quia enim
estas frigida fuit et sicca et autumpnus pluviosus et austrinus, necesse
est morbos festinare. Quia humiditas autumpni siccitate estatis
mitigavit. Sed tamen quia in eadem qualitate humiditatis autumpnus totus
perseveravit, illius humiditatis plenitudines humorum in capite necesse est nas-
ci, que quidem sunt horum accidentium que hic ab Ypocrate dicta sunt. Ptisis autem
in quibusdam fit, in hiis scilicet qui ad ptisim sunt parati, id est strictam habenti-
bus pectora, id est in quibus humores a partibus assueti sunt descendere ad
pulmonem. Fortiores autem morbi nulli hominum huius contingunt tempori-
bus, nisi ubi tamen tusses, branci, catarri et stillia. Yemps enim invenit
capita plena propter austrinus in autumpno pluvias. Unde si in capi-
tibus plenitudo illa invenitur, dolores capitis generat, cum in yeme de
nullis corporibus humores dissolvuntur. Quibusdam autem propter frigiditatem ye-
mis a capitibus expressi descendunt ad inferiora capitis.
Unde tusses et stillia oriuntur. XV.

Si vero borealis fuit estas et in aqua sicca humidus quoque autumpnus huic similis
et mulieribus conferet. Reliquis vero obtalmie erunt
sicce et febres acute et corrize diuturne, quibusdam vero et melancolie.

Hic Ypocras non est amphibologus sed per illud quod iam expositum est, et ita utrique
sumimus. Cum enim estate in prima parte et in pa... amphi boreale et sic-
ca autumpnum pluviale et austrinum posuit. Hic autem boreale
dicit et in aqua siccam dixit et siccum. Nichil enim differunt sicce et in
aqua sicca. Cum enim de tempore sicca sunt necesse est ut non solum non ledant sed et ad-
iuvent humidos. Unde in infirmitatibus fiat mouit in pituitosis nocivis. Flemmaticis vero
magis iuvamentum est eorum corporum desiccari et veniente yeme nulle
humores dominantur. Aliis vero flemmaticis sicca faciunt obtalmias, febres
acutas, corrizas et quibusdam melancolias. Magis in libro monuit in
causa harum infirmitatum cum dicit colericis esse nocivum cum eorum corpora ni-
mis desiccantur. Unde et sicce obtalmie erunt, febres acute et continue
et quibusdam melancolie. Quibus et subdidit subtilis magis et aqua sicca
colera desiccatur et consumitur, cum grossa et acuta permanet. Id est de sanguine
intelligendum est. Hec autem causa est horum morborum. Sufficit de qualitatibus
aeris que solas qualitates dicit, alias vero reticuit ignoro cum alie sint. Sed
tamen vero complexiones omnium qualitatum aeris cognoscere possis, volo hec ostendere

oportet autem primo ut singulares cognoscas aeris qualitates, id est complexiones temporum, et eas facias aliarum inicium vel fundamentum. Quas deinde tribus modis dividis in fortissimas, debilissimas et mediocres. Deinde investiges quales morbi generantur in complexionibus et in anni divisis temporibus et secundum divisis corporibus. Preterea duorum componas complexiones temporum quas Ypocras fecit. Quod est bonum investigatoribus fuisse ad explicandas complexiones temporum sicut quas Ypocras hic fecit. Quod est bonum investigatoribus fuisse ad explicandas complexiones corporum reddi et considerare quales inde nascantur morbi. Deinde anni dico compone tempora secundum corporum complexiones divisas. Quod si feceris optime et perfecte experieberis. Ego tamen forsitan si spacium non deerit inde singulares libros faciam. Hic vero sufficiat quod dicam. Quod est quod complexiones temporum anni quas in hoc amphorismo Ypocras tetigit paucissime sunt quas adhuc quis non repperit. Quas si dixeris eum posuisse ad similitudinem possibilitatem veriorem quam si complexiones multas ex partes reticitat vel recitaverit complexionum sicut in pronosticorum libro et sicut epidimiarum. Multa tamen dixit et planiora. Quod sicut prius de mediocritate locorum inhabitatorum hic dicendum est quoniam de mutationibus temporum Ypocras dixit ad loca temperata et habitabilia intendit. Mari vero viciniora et propinquiora ut puta littora et pelagia sicut in parochio et ab ipso mari remota sicut in nubia et egipto sunt permissa. Parochia enim loca sunt frigida et humida nimis et temperamentum excedentia. Alia nimis calida et sicca. Que loca posuit sola quoniam in parochio sunt viciniora mari et frigidiora ut puta aborea sibi propinquiore infrigidata. In eodem parochio que loca a mari remotiora sunt calidiora ut puta aborea se elongancia. In nubia vero et egipto mari vicina refrigerantur ab eodem borea remota autem sunt calidiora. Loca autem temperata et mediocria a meridie septentrione oriente et occidente recta linea equaliter sunt distancia. Hec loca Ypocras intendit et complexiones aeris vel temporum temperatas dixit. De constitutionibus autem temporum anni quas Ypocras in epidimia et alii sapientes ostenderunt ab ortu pliadum estatis est inicium et medium ortus canicularis semeth ortus autumpni inicium in hoc casu pliadum yemps est principium in equinoctio post yemem est incipiens ver. XVI.

Constitutiones vero anni omnino quidem sicce pluvialibus sunt saniores et minus mortifere.

Meliores esse si hunc amphorismum

priores precedere quidem ... et artificiales sicut Galienus precedunt spacia. Hic tamen ponendus erat ut quedam precedentes spacia. Quod licet precessent non tamen est infirmandus et est quedam sequentes. quoniam hic posuit ut ... in sicioribus per hec quod Galienus continuit. Et bene dixit constitutiones omnino sicce et cetera. quoniam in siccis temporibus humiditates desiccentur. In pluvialibus vero adveniunt et putrescentes augeantur sive non quibuslibet exercicis

dehinc corpus mundificetur. balneis enim non consumimur nisi que cum incidantur minora. id est in solidis membris contenta extrinsecus balneis non emittuntur. enim farmacia vel vomitu sunt purganda que ex magis necessitate et raro sunt expectanda. unumquodque non die in certis diebus adunata media ut sic sunt curanda. sed siquis semel in mense aut bis voluerit est farmacia vel vomitu purgari timens vel timendum est ne in certe humores adunentur in unum et nocentes in malos usus reducant corpus. Cibi autem est duas superfluitates habeant. una scilicet humida et aquosa que et cibum perforante lubricat. altera quoque fumosa est cibus aliquod nocivum habeat quod non assillare corpus non valeat. omnibus autem diebus dictis corpus mundificetur. est hic magis omnia ita se habeant necesse est ut anni siccis constitucionibus melius curentur quam in pluvialibus. unde et bene dicit ypocras. constituciones anni siccis pluvialibus esse saniores et minus mortiferas. xvii.

Egritudines in pluvialibus que ut multum fiunt. et febres longe. et ventris fluxus. et putredines. et apoplexie. et squinantes. In siccis vero fiunt corrupciones ptisis. obtalmie. artetice. stranguirie. dissurie.

Longe febres perlonguo sunt minimas sunt humiditates ut porte longo tempore dissolventes. et quia humores fleumatici in pluvialibus sunt frigidiores. ideo et febres longiores. quia sic in temporibus siccis sunt nascentur acute et breviores ex humoribus colericis. unde fluxus ventris est nimia pluvia fit palam est in diversis humiditates enim chimum quos indigerandi sunt. et autem putredines in humidis sunt siccitates purgande sunt potentes plures apoplectici epilentici. ipsi enim perlonguo sunt fleumatici. et ideo hii morbi humidis habundant temporibus. Sinancia autem fit ex humiditatibus in gutture se coadunantibus et a capite descendentibus. in nimia enim pluvia humiditates adunantur et magis descendentes a capite et ambo membrum distur-bantes. In siccis magis fiunt consumpciones et obtalmie artetice stranguirie dissurie vel dissinterie. Si audere eum pauca negleiens se dicere quia ex qualitatibus huius aeris ptisim nasci dicit. est ptisis duobus fiat modis. scilicet ex nimia frigiditate aeris unde quandam vene rumpuntur in siccis ex nimio aeris calore et humiditate. unde humores adunati a capite descendunt ad pulmonem. sed si aer sit siccus ad calorem vel frigiditatem illum se habens omnibus morbis preter solam ptisim apparet est ad egritudinis. unde et quidam ptisim intelligunt passionem que oculi paciuntur consumpcionem. ac si diceret morbi nascentes in siccis temporibus sunt obtalmie et ptisis scilicet id est obtalmie ad consumpcionem oculorum devenientes

Aliter ratio. Quod melior res in quibus diuersitas est et siccitas vel frigiditas [illegible]. quia sola siccitas potest facere ulcus vel rupturam. [illegible] ad hoc dicitur quod siccitas non potest esse in aere tanta ut eius impressio non tanta sit quanta impressio apparet pro excessu frigiditatis, vel quod frigiditas eius maioris uirtutis est in primo. Ad hoc dicitur quod siccitas parata est facere omnes morbos preter solam ptisim, quam nullo modo facere ydropisim nec alios morbos humidos. Solutio: modus loquendi est. non enim est parata facere alios omnes, multos tamen de eis etiam facere quam ptisim. Aliter ratio quod acuendo humida facit dissinteriam. quidam expositores glosant illa etiam uocabula pro uno, scilicet corruptiones [illegible] ptisis obtalmie, vel consumptiones oculorum ex obtalmia. Ratio quid quod autem de stranguiria uerum est, quia sic stranguiria fit ex siccitate excedente, alia ex frigiditate, alia ex caliditate, sicut dissinteria. non oportet tamen quod dissinteria causetur ex defectu contentiue sicut stranguiria.

· 3 · a ·

quod tunc fit cum tunicule sue auferuntur, oculis macillentis et exsicca-
tis plus quam non expetat, et hec est pupillarum angustia. contingit etiam ex ege-
laidos euagatos humoribus desiccatis. si uero obtalmie talis in-
telligatur, oportet ut siccitate consideretur. nos autem diximus unam siccam ob-
talmiam nasci que de siccitate aeris loquemur. artetice uero quod fiunt ex
humoribus ad concathenationes membrorum descendentibus, impossibile est ut de siccitate
aeris nascantur, alioquin non artetice contineretur. oportet autem investigare quare
in siccis artetica nasci dixit. sed est aer nimium desiccans humiditas
concatenationis consumitur. unde duricie uolutarum motus patiuntur
et nimium desiccantur, et hec est causa illius doloris. dolor tamen est artetice
non inde nascitur. sed tamen aliqui omnem dolorem qui concatenationes membrorum patitur
dolorem artetice (nomine extenso) uocauerunt. quod potest sic intelligi. inuenimus enim ta-
liter sic dixisse ypocratem in sua prima epidimie: athenienses homines legu-
mina comederunt et inde pedes eorum debilitati sunt. comedentes
autem in fame orobum dolor successit genuum. hunc tamen dolorem no-
minat artetice. si autem sophiste redarguunt non debere nominari do-
lorem artetice qui in quibus una concathenatione membrorum fit, sed
(vel qui) quod existit in multis et diuisis partibus sic accipi. De stranguiria quod idem
est intelligendum vel investigandum quare non necesse est pati in siccitate aeris nisi ab
(a vlceribus) de causis, scilicet exultimate siccitatis, ex calore et ex frigiditate. quare tamen
hec nulla nominatur. siquis uero aeris in omni tempore inuestigare uolu-
erit, intelligat siccitate aeris an in ultimitate sic siccitas. tunc
enim temporibus temperatis aliud facit, et aliud in siccis, et aliud in humidis, et aliud
in frigidis, et aliud in calidis, similiter et in compositis: aliud enim in calidis et humi-
dis, et sic de aliis. quod si sicut oportet inuestigauerit quare stranguiriam di-
xerit scire poterit. stranguiria quoque autem de acumine urine aut de de-
fectione nascitur contentiue inuestiga. defectio autem contentiue est
complexione deficiente. complexiones autem sunt octo, quarum unaquaque deficiente
et uirtus deficit contentiue ut deueniant in stranguiriam. acuitas uero
(a materia) urine est ex complexionis corruptione, et maxime calide vel sicce vel calide et hu-
mide vel solius humide. de omnibus hiis stranguiria nascitur, et ex ulcerationibus acci-
(ut ex mingendo vel apostematibus) dentalibus uesice uenientibus, et apostematibus, et ex mala dieta, et similibus
interdum tamen in ea de aliis quibus fuerat. quod quidem autem de stranguiria dixi
idem dico de dissuria. unde tamen dissuria in siccis temporibus absolute
dico uenire, sed quodam tenore in primis. si siccitas aeris sit in-
timitate, deinde sit in caliditate vel frigiditate. non est autem ypocrates redarguendus,
nihilus est ipse qui hanc artem (prestavit) retulit, sit primus. ars uero ista sit la-
tissima et profundissima. unde non est mirabile res non omnes sic sunt
certificare (vel potuisse) potuisse, quod inuenire theophilum aliosque plurimos physicos
quod eam in ypocratis et experimentis sequi uolentes. est melius magis
esset nec non aeris inuestigationibus quibus ut ad certum finem in uenirent. sed hanc di-
(quia quod fuissent post ypocratem non bene dederunt de membris vel partibus)
uisceres huius perunt non dixerunt certis. nos autem si deus omnipotens hoc op-

Margin notes: quia dolor artetice [illegible] in concathenatione ex siccitate humiditatis — declarat de aliis — exponit stranguiriam — [illegible] aeris quod [illegible] defectu [illegible] — scilicet si sit non [illegible] dissinteria [illegible] — redarguit ypocratem de siccitate et oculos ne fleat [illegible] siccitatis [illegible]

explere permisit omnes modo simul sumus facturi. XVIII.

Constitutiones vero boreales quidem constringunt et fortiora et bene mobilia et bene colorata et melius audientia faciunt et ventres siccant et oculos mordent et circa thoracem dolorem et si quis prius est magis dolet. Austri vero dissolvunt corpora et humectant et capitis dolores et graves auditus et vertigines faciunt in oculis et in corporibus difficiles motus et ventres humectant.

Boreas vero est frigidus et siccus sic vere est medio superfluitates corporis ut desiccentur minus consumentur. accidentales et animales exeo vegetentur. animalem actionem tetigit cum corpora bene mobilia et melius audientia dixit. naturalem intellexit cum addit boni coloris. utrumque intendit cum constituit corpora fortiora permisit. cum auditum tetigit ... spiritus rectius intellexit in quibus omnibus boreas adiuvare videtur et maxime sanus et aliquantulum humidis corporibus. nocet tamen si parum operatur ad austrum nimium fuerit. scilicet desiccare oculos mordere thoracem dolere nulli dubium est esse malum. sed cum est austri dissolvere et humectare corpora considerem illi et alii accidentibus est nocivus magis. gravitas capitis et auditus non malum est levius. vertigo autem sine dubio mala est cum appoplexie et epilensie sit vicina. item motus oculorum et corporis difficiles mala sunt cum non possint in nullo prodest auster vero non tamen humectat ventres quia scilicet facit sola humectatione et calore agit bonum autem esset si ventres humectare proposuissent. ut talia dixit. auster vero humectat corpora. deinde subiungit. darum scilicet intelligi quia agit humectatione sive et calore adiuvat. ego autem dico omnes actiones corporis esse substantialibus eius inbecillis quia ex humectatione nimia solent gravari et corrumpi. XIX.

Secundum tempora veris quidem et extreme estatis pueri et horum affines etatibus et bene degunt et maxime sani sunt, estate vero et autumpno usque ad aliquid quidem senes, reliquo vero autumpno et hieme medii etate.

Si bene investiges quod dicit et certifices non solum in etatibus sed et in moribus te

reparate seu intemperate complexionis. In medio autem iuvenes optime quia tempore reparato si sint reparati adiuvantur sed et econverso conferunt. Nec quia et re[gi]ones reparatas non suas qualitates mutant sed potius regunt ut custodiant. Et econtrario custodes sibi similes sit faciendum et ea que sibi mutentur dicit mutabilia. Pueri igitur etate et eorum affines in ... qualitatibus suis sunt peiores. Et hec etates sunt meliores. Eadem que ... in omni reparata regione est considerandum. Ver adiuvit inicio estatis incedens iuvamentum maiorari. Bonum tamen esset si sic diceret. Pueri in vere se habent optime. Infantes vero in estatis inicio. Senes ex sue complexionis frigiditate adiuvantur estivo calore et sic perfecti in iuventute. Yeme qualia sue complexioni colera rubea sibi dominante ... est ... tempus est bona quibus colera rubea dominatur. Regionibus reparatis non bonum est estas complexionibus frigidis. Tempus calidis. Eadem ... tempore mediocri intelligendum. Per quintam tamen est quod ver ... et non omni etati est optimum sed mediocre esse dicit. Autumpnus omnibus etatibus est nocivus et in omni regione sed calidis et humidis minus.

xx. Egritudines autem omnes fiunt in omnibus temporibus, magis vero quedam per aliqua eorum et fiunt et acuuntur, quedam vero fiunt et non acuuntur.

Complexiones autem sole egritudinum ... omnis habens in fine ... egritudine tempore assistante. Sed et egritudines ex mala dieta et ... veniant et similibus ... ut in omnibus omnis habens in finem in temporibus minores tamen tempore in fine ... per se. Et ... tempus sit augmentacio egritudinum sibi similium. Item diversitates ... ad invicem et egritudinum. Frigide enim et humide complexiones non paciuntur calidis et siccis equaliter. De compositis intellige similiter. xxi.

Vere siquidem mania fiunt et melancolie et epilesie et sanguinis fluxus et squinantes et corize et brancie et tusses et lepre et lichines et alphi et ulcerose plurime et pustule et arthetice.

Qualiter sit sic hic dicitur quod quia prius dixit ver esse saluberrimum et minime mortiferum et intelligendum est hic in ... esse diversis aliis temporibus mania quidem et melancolie et epilesie et squina[ncie]

exponit ... ampliando

solvit distinguendo egritudines ... phisicas ...

tes morbi sunt autumpnales. branci corrize tusses vernales esti

uos morbos preter modum ipse tangit et consignantia. inde in estate dicens

estate quidam horum secundum audit veniunt morborum. in vere enim hii mor

bi nascuntur propter quod malis temporibus. scilicet sanguinis fluxus lepre lichenes al

phi rubores ulcerosi plurimi pustule et arthetice. sed hec contraria videtur

et saluba. unde ypocras dicit consuetam naturam ve est sanitas et interiora et exteri

ora corporis in hoc tempore mundificentur et mali humores a membris nobiliori

bus et principalibus ad cutem emittantur. unde et cutis exterior excorticatur

et alphi et lichigines et pustule nascuntur. adhuc et ad corporis mundi

ficationem ulcerosis ruboribus pustulis et artheticis. quorum omnium causa est mun

ficatio humorum a membris nobilibus ad ignobiliora. item sanguinis flu

xus sine dubio humorum malorum purgat habundantiam et aufert morbos

de illa in nascituros. ver enim sicut corpus equaliter temperat humoribus inve

nit medium perfecte custodit in excessu preter aliquid mali infert. au

tumpnus estas yemps faciunt ea. que libet enim hora corporis invenitur

mundificatur. excessu tamen preter generat morbum. estas enim complexione venit ypocras

fleumatis. autumpnus. complexione. vere. vere facit in corpore quod exercitia nimia fa

ciunt quod corporibus sunt sana. si enim exercentur plena fleumate et similibus alio

humore generantur in eis epilentie apoplexie exercitatio calida et par

uene in pulmonibus vel febres nascuntur acute. sed quibus corporis interiora mun

dificat exercitia et malos humores expellunt ad exteriora. hinc genera

tur pustule in cute et scabies. unde ypocras exercitia in corporibus non

mundificatis generant pustulas in cute ex calore aeris exudante corpore

quod humores mali ad cutem egrediuntur dissoluti. ita solum exercitia

in corporibus non sunt assimilanda. sed et in acutis. acutes enim que de corporibus

se dissoluunt dissolutione a medicis vocata occulta. quod est corpora

mundificet de futuris liberat egritudinibus. xii.

Estate vero quedam horum fiunt et continue et causon et tertiane

plurime et vomitus et diarrie et obtalmie et aurium dolo

res et oris ulcerationes et putredines pudendorum et desudationes.

In estate vero ypocras re estate invernales nascuntur morbi. unde initium es

tatis intelligitur. sic enim initium estatis veris [illegible] assimilavit hic

et hic in infirmitatibus generandis. dicit tamen estati hos morbos

ypocras. scilicet febres continuas et causon et tertianas. et omnia que de complexione sunt

vomitus autem causa est complexio. humores colerici natura in ore stoma

ebullientia. diarrie [illegible] in [illegible] obtalmie [illegible] impleant ca

pita. [illegible] de capitis nascuntur plenitudine. sic dolores aurium

et oris ulcerationes. [illegible] coadunata [illegible] expellunt capita [illegible]

imbres etiam aut membra que sui ulcerationes faciunt co. ru. accipite descendente. Putredines quoque in vulneribus non sepe in estate nascuntur nisi humiditate minute aut eventus careat vel austri suffle(n)t sicque ventus habeat. Estas enim si accensu non est in humiditate venit et sicci venti fuerint non solum in vulneribus putredinem facit sed et in omnibus membris sicut Ypocras in tercia particula dixit. Sed tamen si estas in pluviam se mutaverit humiditate in vulneribus pluvia extra causatione putredinem gignit causa caloris et humiditatis. Desudationes in estate ... hitudine corporis nascuntur id est parve pustule que de sudoris in fece sicut vulnera cutem exasperant exteriore que cum ... sudor colligitur. Unde etiam hic pustulas ab usu denominavit desudationem. XXIII.

Autumpno vero et estivorum multa, et febres quartane, et erratice, et splenes, et ydropes, id est ex vitio splenis, et ptisis, et ulcerationes, et stranguirie, et lienterie, et sciatice, et squinantie, et ileos, et epilepsie, et manie, et melancolie.

In autumpno plura dixit nasci estiva, que scilicet in estate dominantes in estate, id est co. ru. in autumpno minime remanent in corpore non. Sicut enim estas post ver veniat purgans humores veris in estate idem in autumpno evenire solet. Quia autumpnus est opportunus portans humores aberrationibus non sicut hiemps admittiora estate portante eos admittioribus adexteriora. Unde Ypocras nasci dixit in estate quosdam autumnales morbos. Hic autem multa estivorum oriri dixit in autumpno. In post quartanas que de co. ru. nascuntur que fit duobus modis aut de accensione co. ru. aut de grosso sanguine fiunt. Febres erratice in autumpno ex conturbatis autumpni complexionibus fiunt et splenes fiunt quia contingit in corpore ex habundantia co. ni. et ydropes propter splenis passiones et ptisis in aliquibus partis illis egrotantibus. Hec autem fit propter frigiditatem et siccitatem et humorum corruptionem. Stranguirie que mutationes autumpnales sunt subite et inordinate aliquando calide aliquando frigide immo patiuntur vesice ex humorum acumine et eorum intus tempore corruptione. Maxime si subito in frigiditate est mutata caliditas quia humores intus claudantur qui in estate cito dissolvuntur et sic ad vesicam reiciuntur. Lienterie ex vulneribus interiori superficie stomachi fiunt et intestinorum aut ex defectione virtutis contentive. Primum fit ex humoribus acutis et pungitivis per extrema complexionis mutationem intestinorum et stomachi. Hec autem nascuntur propter in autumpno sciatice propter corruptos humores et illius temporis frigiditates. Squinantes propter colicos humores in gutture descendentes. Differunt autem squinantes in ...

yeme et autumpno nascentes, quia yemalis est flegmatica, autumpnalis colica. Anhelitus fiunt ex motibus humorum et illius temporis frigiditatibus. yleos ex apostematibus fiunt in intestinis, stomacus enim et intestina multum paciuntur cum frigidum et siccum sit tempus. humores enim in estate subtiles sunt et moventes sunt; in autumpno inferiora petentes et intestina currentes yleon faciunt. Epylepsie veniunt a partis adhuc morbum [illegible] in utroque tempore motum et subite mutationis modo in calidum modo in frigidum. Nichil autem magis adiuvat in populacione epylepsie sicut permutaciones nimie maxime ex subtilium humorum colericorum corrupcione. Melancolie ex habundancia colere nigre. XXIIII.

Hyeme vero pleuretides, peripleumonie et coriza et branchi et tusses, pectoris, laterum et lumborum dolores, capitis vertigines et apoplexie. G. Morbos veritas yemales autumpnalibus succedentes non declaravit sicut antea dicens in estate autumpnalia, sed tetigit morbos ab se te nascentes in yeme, quia dualitatis [illegible] fecit. vel ut intelligeremus ex [illegible] silencio, quia yemales autumpnalibus non autumat convenire. Sed vero exprimit testa[ns] ut in initium yemis finis autumpni assimile. morbi yemis sunt hii: pleuresis, peripleumonia et catarri, branci, tusses, dolores laterum et femorum, vertigines et apoplexie. pleuresis, peripleumonia ex [illegible] membrorum spiritualium passione. cum enim omnia membra [illegible] possint defendi sed nullatenus [illegible] [illegible] vero dolores laterum et tusses fiunt. [illegible] humores capita ascendentes faciunt dolores capitis, femorum et catarrum. et ultimo vero [illegible] membra ex capitis passionibus paciuntur. apoplexia ex capitis fleumatica est plenitudine. XXV.

In etatibus vero talia accidunt: parvis quidem et noviter genitis pueris oris ulceraciones, vomitus, tusses, vigilie, timores, umbilici flegmones, aurium humiditates.

Etates ypocras investigavit post tempora anni. quas etates in [illegible] G. quatuor partes divisit tangens morbos uniuscuiusque etatis. Ulceraciones oris accidunt in pueris, quia sunt membra oris infancium tenera et mollia. unde tenuitatem sui lac non possunt pati. lac enim quasdam acuitates habet. nec est mirandum si ulceraciones oris puerorum faciat lac. vomitus ex gulositate lactis contingit pueris. vigilie autem non eveniunt pueris nisi nec consuetudinarie. semper enim dormiunt. sed tamen si stomachus deficiat ex

3.a.

gulositate sua cibaria corrumpunt. que fumus ascendens capita in-
gulias et tumores generat. quod etiam probavit medietate perfecta et in sompno terribi-
lia videntibus cum malo cibo dietentur. et maxime si os stomachi debile sit.
Umbilici flegmones accidunt ut mirabile ex incisionis vicinitate.
Aurium humiditates dixit non narium non palati. hec enim illic maioribus contingunt.
Aurium humiditates exsiliente cursu exeuntes. in infantibus vero ex humiditate flegmatis
eorum capita replentur. et bene dixit quod humiditate aurium propter hunc etiam
ti attribuit. totum enim corpus nascentium est humidissimum. et cerebrum
medietate perfecta sit humidius in infantibus fiet humidissimum. unde et humores
illi per aures effluunt. Ypocras xxvi.

Cum vero dentes producunt gingivarum fit pruritus febres
spasmi diarrie et maxime cum producunt caninos dentes
et pinguissimis puerorum et duros ventres habentibus.

Pruritus gingivas dentes producentium non est mirandum neque febres. Galienus.
spasmi et diarrie nascuntur in infantibus dentes novos emittentibus
ypocrate testante. que causa est quod dentes gingivarum perforant carnes. sic
et spine infigunt carni pungentes. sed tamen dentes spinis acriores
faciunt dolores. spine enim cum penetraverint in primis carne tunc tandem in-
gerunt dolorem. dentes vero sed quousque emiserint. unde infantes patiuntur
febres dolores vigilias. unde et spasmus sequitur. et quod cibaria abeunt non di-
gesta. non enim non dulcis est firma in fortis indigendis cibis. unde et diarria
necesse est consequi. quia cibis indigestis in ventre permanentibus diarria consequitur.
Pinguissimis puerorum et duros ventres habentibus. quia enim horum corpus plena sunt humori-
bus. in propter constipationem egestionum incidunt in spasmum et cetera genera morborum. Ypocras xxvii.

Senioribus vero factis perichimia spondili in collum intro-
impulsiones asmata lichiases lumbrici rotundi ascari-
des acrocordines satiriasis scrophe et alie pustule.

In plurimis qualitates in facie volunt ypocras nascentium et post dentes. Galienus.
producentium retigit. non enim est etates quia iam dentes compleverunt et in-
cipiunt pubescentie contulit. hac enim completa que est .xii. annorum vel eo am-
plius .xiiii. deinde alia cum multa horum contingunt. dicit parichimiam
temporibus evenire. quod non tumore significat. Galienus enim abusive vel non hunc loco
videntur perscriptisse. qui locus est inter os et meri quem locum ysthmon volunt greci
hoc est dicit grecima aliqui dicta inter duo principia posita. nos vero hunc ma-
scientia volumus. tumor autem iste aliquando impelliens interioribus stomachi meri

[illegible]

gutturis et oris. alii in lacertis sub has pelliculas positis. vult intelligi spon-
diles qui sunt colli intro paciantur impulsiones sicut ypocras per [?] sub-
iunxit spondilis sunt colli intro impulsiones. has enim spondiles cum lacerti
habent tumidi necesse est moveri quam partem colli. ypocras tamen non partem dixit sed
sunt colli intro impulsiones. oportet igitur ut inquiramus quo hec accidentia non in
nascendi dixit sed nascentibus quibus non minus quam huic etati in nascendo excel-
humiditatibus. quod est humida necesse est ut humores mittantur ad inferiora
sed ypocras auctumavit et nos hec huic quod nove nascentes pueri patiuntur
antequam hec loca intumuerint propter aptata vel dignitates horum locorum. i. merito
et lacertorum hec sive non valeant. nec mirum novi generatorum tante tenuitatis sunt
ut extensionem pati negant. asma autem est spissi anhelitus sic suffoca-
ti patiuntur propter necessitatem recipiendi maiores spiritus. est enim quibus aliquantum
moveatur suum suffocare cor flatus amittitur. quod est recipere velit necesse
est ut ille habeat. sed asma preter istas causas venit propter angustias maiores spiritus
quod sunt in pulmone. [?] ipsi sunt. hec autem maior pulmonis angustia est ex humoribus
descendentibus a superioribus. quod humores maxime in nove genitis sunt fluxus. quod igitur
in hiis ypocras reticuit non minus neglexit. sed antequam hec eveniat eis penit-
nove geniti. quod quibusdam eorum antequam asma peiorem. i. antequam de calore inul-
ne in diebus huius frigitudine mittatur mutatos cibos flegmones umbili-
corum angustie detentum vix eos vivere permittunt. contra autem asma minus si
eis sit venerit. litiasis. hic morbus huius etatis est propter eorum gulositatibus
enim humores crudi et multi in eorum corporibus adunati sunt et ingrossescit cum uri-
na in vesicas et inde non fit lapidis. nec est calor eorum sit multus non illa
mollis coagulare et in petram convertere. de hiis igitur crudis humoribus senioribus mul-
ta quantitas remanet non minuitur in quibus tamen est gulositas non sit eorum
sed virtutis digestive hec idem eis contingit. sed petra non efficitur quod calor defecit illis
unde non desiccatur et lapis generatur inde. lumbrici rotundi et ascarides. hec autem
alia inde causantur sicut et quedam alia carnea semine. nascuntur igitur ex putredine non
sola. quod est eam calor augmentat. bene autem intelligimus in superioribus partibus et in
intestinis cibos corrumpi et putrefieri unde non fit horum vermium. in nove
tamen genitis non tamen calor minus est unde possit humores consumere vel hiis prope eta-
tis sunt propter et calorem unde consumantur humores. lumbrici sunt vermes subtiles in superio-
ribus gressi in intestinis sub nascentes et in illis non bene digerentibus multi-
plicantibus. ascarides multi et sepius in inferioribus intestinis nascuntur et
plus in infantibus. est et tertium genus qui lati et cucurbitini vocantur et ce-
teris sunt longiores ut possent alternatim sibi continuantes plures [?]
sine nascentes. unde ypocras in hiis libris reticuit eos. acrocordines et saty-
riasis sunt morbi quos vulgus vocat verrucas et porros. scrophule non et pustu-
le non indigent expositione quod ypocras appellavit pustulas. orte sunt ex humoribus
pessimis et multis a [?] ad exteriora cute propulsis. scrophule
tamen maxime in inguinibus et ascellis nascuntur atque gutturis sub illorum
tenuitudines in carnibus. V.

xxviii Senioribus autem et adu-

[Margin notes, left:] exponit spondiles colli [?]; solvit; ponit causam asmatis; exponit litiasis [?]; exponit de lumbricis [?]; de acrocordinibus et satyriasi [?]; de scrophulis [?]; ponit aliquas passiones etatis scilicet proximis accedentibus ad pubertatem [?]

[illegible]

3.a.

iuventute accedentibus, et horum multa et febres diuturne magis et ex naribus sanguinis fluxus. G.

Pueris vero .xiiii. annorum iam pubescentibus secundum diversitates caloris, quia pueri calescentes citius aliis pubescunt, alii vero tardius, huiusmodi pueris horum secundum dictorum in etate alia morborum multa contingunt secundum silicet utrarumque ambarum etatum. Paciuntur et febres magis diurnas sive caloris causa, quia subito mutantur in qualitates diversas secundum humiditates suas et virtutes fortitudines. Sanguinis et fluxus, quia calor augmentatur et multum iam loquuntur, et quia multo clamant multo plus sanguis augetur. Y. xxix.

Plurime vero passiones pueris terminantur, hee quidem in .xl. diebus, hee vero in .vii. mensibus, hee autem in .vii. annis, hee vero et ad iuventutem accedentibus. Quecumque vero permanent pueris et non absolvuntur circa iuventutem aut feminis circa menstruorum eruptiones, vetustate consueverunt. G.

In aliis libris scribitur sic: inveterescere consuevit.

Immutata eorum prima nec. Sed si hic diuturne addidisset, melius quidem esset. Sed ex consuetudine librorum suorum intelligimus, quia absolute eas morbos dicat diuturnos intelligit. In multis enim locis cum morbos acutos diceret eos declaravit; diuturnos vero absolute apposuit vel incomplete posuit, ut ita dicamus: plurime diuturne passiones pueris terminantur, hee quidem in .xl. diebus, hee vero in .vii. mensibus, hee vero in .vii. annis. Dies quidem .xl. sunt diuturni morbi initium, finis vero acutorum morborum in diuturnos mutatorum. Quecumque vero passiones huiusmodi terminantur per septenarium quidem procedunt non solum dierum dumtaxat sed et mensium et annorum. Septenarium vero terminantes necesse est ut per .xiiii. computes; .xiiii. vero est finis septenarii secundi. Horum autem maxime mutationes sunt cum pueri iam pubescunt et mulieribus maxime cum menstrua adveniunt. Quecumque vero non tunc finiuntur necesse est ut inveterentur. xxx.

Adolescentibus vero sputa sanguinis, ptisis, febres acute et epilensie et alie egritudines, maxime vero predicte. G.

Multi scribunt Ypocratem a prima etate usque ad pubescentem. Ignoro autem quia quantum permisit etatem que est inter pubescentem et perfectam iuventutem. Sed forsitan nos putavit intelligere per antecedentem etatem et subsequentem quales morbi huic etati futuri sint. Hec enim etas mediis duabus etatibus communicans, intermixte in infirmitatibus et habundans maxime masculi, scilicet sanguinem emittere a naribus quando attigit in pubescentibus, ab ipsis sanguis ex naribus fluere incipit

et finiuntur cum ad perfectam etatem deueniant. Unde ypocras reticuit hac etate pro pubescentes ponens adholescentes quos dicit pati sputa sanguinis et ptisim et febres acutas epilensiam et egritudines alias maxime uero predictas. quoniam bene uidetur aduenisse. sed tamen hic negligit de febribus dicere acutis que non minus pubescentibus quam adholescentibus adueniunt. bonum ergo esset si diceret maxime acuti morbi febres maxime tertiane et causon huius adueniunt. huic enim etati sunt quibus colera rubea dominatur. ptisis et sanguinis fluxus non propter se huic etati accidunt licet autem deueniunt huius. Unde seniores magis minus egrotant quam iuuenes. nos autem de hac re iam diximus cum iuuenes pati multa propter temptare iam diximus non exercitium suarum defectionibus unde et eis succedit propter sanguinis fluxus qui fit aut de percussionibus aut de saltibus aut de ... aliis eis talibus obuiantibus siue de uoce siue de feminina fricatione uel ad certam siue culcitram uel lectis iacere teneris uel feminina commestione. de fluxu autem sanguinis incidunt in ptisim. ptisis enim non nisi ueniunt iuuenibus. accidentalis uero consequitur epilensie uero non nisi huius uirtute accidere. et est mirandum quia dixit euenire. et alibi hunc morbum infantibus proprium esse dixit. sed hac etate est certe uel consequente consuetudine. adholescentibus ergo euenire dico epilensia propter inordinacionem diete et tollerantia sue fatigacionis assidue ut potest famis uigilie caloris et frigoris modum excedentium. unde et calore mutato in uirtutes incidunt egritudines. sed tamen raro. alii quoque morbi huius succedunt uirtuti pro consideracionibus huius rationis. bonum autem esset si sic hic dixisset. adholescentibus omnes possunt morbi succedere quos in aliis etatibus inuenimus me dixisse. sed tamen proprie causon et tertiane. V. xxxi.

Uel etiam uero hac etate asmata | pleuretides | peripleumonie | litargie | frenesis | causon | diarrie diuturne | colere | dissinterie | lienterie | emoroydes. G.

Iuuentus .xxxv. annis finitur. Unde ypocras in pronosticis pluris inquit fluxus sanguinis huius quidem ante .xxxv. annum est etatis. Uerum huic etati succedenti duo assunt septenarii. magis et magis laborare et omnibus assuescit passionibus ut potest famis uigilie et caloris et nimie frigiditatis et praue potacioni et comestioni et similibus sic et fuant hic in iuuenibus. sed tamen hic plus nocet huic etati quam iuuentuti. iuuenes enim sunt fortiores et tollerabiliores et non perfectiores. huic autem colice et magis sunt conplexionis. unde et in mania incidunt cum autumpno sit similis non eorum. autumpnus enim est estati succedat cum iuuenes plena colera succensa in estate. que cum uero frigidus sit etati frigide assimilatur quam iuuentute succedente iuuenem cum plena colera succensa inueniuntur. et est mirandum quia huic etati melancolia non ascripsit. iuuenum tamen in quibusdam libris melancolicam esse inuenitur huius attribui. sed nescio quos succederes ypocras hic scripserit ar. breuius que

negligere hoc praetermisit. Multae quidem passiones veniunt in hac aetate. Iuvenes enim sanguine scatentes et [illegible] devenientes in hac aetate moriuntur. Sed tamen post remanet sanguinis scaturigo, quia non tanta est eius quantitas sanguinis quanta est in iuvenibus. Asmata vero pleureses et peripleumonias magis huius quam iuvenibus, quod est id ideo laborant ut iuvenes, et corporibus sunt debiliores, in has necesse est evenire infirmitates. Sed et non omnia ut quosdam morbos in adholescentibus praetermisit. Ibi brevissimas et alias egritudines dixit, quia sunt nefresis ex flegmonibus quae nascuntur in cel[illegible] paniculis seu [illegible] et causon oriuntur ex colera rubea putrefacta in vasis et colera [illegible] motus colera rubea vomitu et egestione et dissinteriae non minus in adholescentibus quam huic aetati innascuntur. Certe non omnium horum sunt eo [illegible]. Diarriae vero in hac aetate contingere sicut quam in iuventute, quia horum corpora minus indigent nutrimentis quam quibus aliis in aetatibus praeteritis et minus de corporibus huius solet dissolui. Iuventutis est eis calor quo praedictis abfluit. Virtus tamen contentiva non est tam in eis defecta quam in senioribus, ut de eorum corporibus plus quam oportet dissoluatur. Quia cum diarriae accidit minoratione virtutis digestivae aut minuendo pascendi [illegible] aut acuitate colerae rubeae intestina pungentis, quod [illegible] in aetate iuvenum ista non necesse est ut diarria sit diuturna. Litargia cum febribus ex flegmatico est humore in cerebro [illegible] adunatis. Humores vero humidi in hac aetate sunt humidiores quam [illegible] senibus sunt humidiores. Tamen [illegible] frigiditate eorum minus generant febres huius [illegible] quia calor eorum non adeo est fortis [illegible] febrium [illegible] generativa. Lienteria vero [illegible] sunt [illegible] contentiva mutata in stomacho et intestinis aut est defecta contentiva [illegible] emorroydes [illegible] huius aetatis sunt et melancholia [illegible] cum est colera [illegible] descendens in inferiores venas ibique habundat. Quoniam morbos et accidentia huic aetati attinentia tetigit Ypocras, ego in proposito meo hec exposita. Quae qui facilius investigare voluerit libros meos legat, quia numerum et utilitates [illegible] librum illud legat quem de ordine legendi libros meos feci singulariter et solum.

Y. xxxii

Senibus vero dominantur catarri, dissinteriae et tusses, stranguiriae, dissuriae, articulorum dolores, nefresis, vertigines, apoplexiae, cachexiae, pruritus totius corporis, insomnia, liquiditates ventris, humiditates oculorum et narium, hebetudo oculorum, glaucositas, gravitas auditus.

Quidam ypocritae imitatores faciunt differentiam inter senem et seniorem. G. Dicentes eum intellexisse seniores decrepitos esse, senes qui post iuventutem sunt seniores antecedunt. Quod si verum sit, hic tamen differentiam non [illegible]

tis corporis tota sit mutata in citrinitatem sicut in ictericia est, ut videmus et colera rubea. Et appareat in egestionibus. In corpore vero nascuntur pustule colerice, in quibusdam libris invenitur sicut sua forma. Hec vero accidentia ut sunt sitis ardor sive punctura quam habeat et angustia et ablacio appetitus, sitis, amaritudine oris et alia erisipilas in aliquibus libris. Alii quam causon habeat seu tercianas hoc est colera rubea significant. Quod oportet ut purgetur medicaminibus sibi competentibus. Hec autem Ypocras intendit et quia venit etiam spontanea purgatione dixit, scilicet si humores corporis sunt qualitatibus sunt nocentes. Hanc ergo purgationem dixit conveniantem. Et quod secundum eundem Ypocratem omnis investigacio est fallens, alii in hiis perierunt medici, quanto magis ergo imperfecti. Nec ergo fuit ut aliquis daret nobis significationes purgationis quas est sic intulit, scilicet levitatem infirmi et purgationis facilitatem quibus ostendit quod bene purgata purgavimus et in aliquo erravimus. Sed a contrario in purgationibus humida suavitas est infirmi et levitas sunt. Quod autem de colera rubea dixi intellige de nigra. Quod si corpori dominetur, cutis in nigredinem mutatur, pustule nigre in corpore nascuntur, ceteraque infirmitates de colera nigra nascentes sicut lepra, cancer, quartana, splenes, varices, mania cum ira et audacia, detractiones et astucia. Mulieribus dominans virilis demonstratur, quod ego monstravi qualiter inde postea percepi cum librum de coloribus mulierum imperfecte fui. Ex hiis signis colera nigra intelligitur. Quod si studiose investigaverimus non errabimus. Sed a contrario in purgationibus humida suavitas est infirmi et levitas sunt. Sicut de colera rubea intelligimus et de nigra, sic et de fleumate intelligas. Quod si corpori dominetur, humida apparatura videbitur, color corporis albus, mollis, cottidiana infirmitas, pigrities, ocia, stupores, dormitaciones, ossitationes, capitis gravitudines, oxirenia et cetera in isto adiungitur. Flegma hec signa purgationis monstrantur dandas flegmaticis purgatorias. Et si infirmus post purgationes levis et suavis est et sollicitus, purgationes valuisse probatur. Adiuvat ad hoc infirmi etas virilis, annus, tempus vel regiones, preterita dieta, artes in quibus data non conveniunt, in quibus data adiuvatur. Hoc autem accurate investiganda sunt ut qualis purgatio danda sit prohibetur. Significatio autem auctoritate nostra firmatur ab errore manifestum. Firmatur levitas infirmi et congruitas sui; palam errorem nostrum periculo illius et purgationis angustia. Hoc dixit Ypocras ubi sic et maniaco et cetera in primo libro rememorata de spontaneis purgationibus in epidimia. Monuit filius ... unde in hoc libro laboravit. In hiis dixit: si aqua veniens in ventre cucurrerit solvitur egritudo, id est ydropisis. Item dolens in oculis diarria superveniente solvitur dolor. Item dolores in auriculis si colica egritudo supervenerit dolor solvitur et cetera; egritudo colica dolore aurium superveniens adiuvat.

Si qualia purgari oportet purgentur, confert et bene ferunt; contraria vero graviter. m.

Galenus. Hec iam sunt manifesta ex amphorismo priori exposito, unde non indiget ut iterum expo-

namque vero in aliis libris raro scriptum invenitur, ne me decet vel repetitionem quam morem suum videtur fecisse. Y. IIII.

Purgare estate quidem superiora, hyeme vero inferiora. G.

Non solum tempus purgationis sed alterius dispositionis preter naturam in farmaciis est considerandum, sed et tempus anni. Colera namque in estate regnat, que quoniam ignea et levis est, superiora petit. Purgare ergo in estate et autumpno per superiora necesse est ab hac dissipari. Fleuma vero in hyeme habundat, quod quoniam grave est inferiora petit. Purgare ergo hyeme et vere necesse habundans dissipari faciat. Sed quod autumpnus accipitur pro estate et ver pro hyeme, annus dividitur in duabus partibus. Sed pro accipitur estas loco suo et hyemps similiter, sed hac sententia subiungere, id est illud fiat in vere et autumpno, quoniam contrarie vel humores habundant. Et sic solvitur obiectio dicto quoque ut est contrarius sibi inferius est dictum quibus convenit farmacia aut superiora confert hos vel superiora aut farmacia dare convenit. Y.

Sub cane et ante canem moleste sunt purgationes. G. V.

Quod dicit quia hoc tempus est calidissimum, non corpus non valens sustinere purgationes vomitu vel solutionibus. Plurimi enim inde incidunt in febrem. Unde quia virtus deficit ex nimietate caloris, quantitatis potionibus multo magis debilitatur. Unde est calor continens vires potionum extrahat exterius. Balneum enim aque calide repugnat solutioni et virtutem aufert. Similiter et caliditas aeris est maior et sit fortis.

Graciles et facile vomentes superius purgare timentes hyemem. Y. VI.

Macilentis colera rubea dominatur; si autem facile vomant, fit conversus humor. G.

[?] in hyeme humores frigidi et coagulari nutrimentum carentibus. Hoc enim bonum esset si plurima addidisset. Alii enim in macilentis dicunt [illegible].

Difficile vero vomentes et mediocriter carnosos inferius timentes estate. Y. VII. G.

Si facile vomentes et macilentos oportet purgari a superioribus, et hoc in vere estate quidem et autumpno sit. Solam autem hyemem est caveri. Tunc et mediocriter carnosos et difficile vomentes ab inferioribus necesse est purgari, et si indigent a superioribus solum estati et attribuendum et que tempora sunt calida. Y. VIII.

Ptisicos vero metuentes ad superiores farmacias. G.

In ptisicis quidem cavendum est ne superiores dentur. Aliud pocius ipse defectus misericordia [?] spiritualis. Ptisici hic sunt intelligendi aliqui, ut sunt aliqui ad hoc dispositi, sive sic ypocras in prima epydimie pericula. Plurimi namque sunt mortui

que non erat apparata ad pertransitum. pertransit poris quibus angustiis plurimorum necesse est angustiari et vias suas stringi. Y. IX.

Melancolicos vero infusius vehementius eadem ratione contraria apponentes. G. Infusius dicit quoniam humor grossus est. vehementius dicit quoniam inequalior et glutinosior est. est enim ferocior aliorum humorum. unde solus parat corruptiones omnium humorum. Ratione vero contraria apponentes. contrarius enim contrariis conveniunt. quia colericis quia melancolicis quia calidis quia frigidis medicamina conferunt. Oportet quibus cum in dictae solutiones veniunt ab infusione vel purgantur. vehementius dicit purgandi ipsi quantitate et fortitudine colerici magis quam proportionem vomitus non obedit ab infusione ipsi quantitate sua. sicut enim colera ipsi levitate sua est purganda assellatione et vomitu. quia ipsa per se plurimum ascendit usque ad os stomachi. ita colera nigra ipsi quantitate sua ab infusione et medicina laxativa. vero non ita inutilis sed purgandis acute est per convenientia emittendi membra. sicut enim colera rubea assellatione ita melancolia magis ab infusione purganda est ipsi quantitate sua nimiam scilicet opposita est ad infusionem. Hoc autem ypocras sic intendit. Y. X.

Medicari in valde acutis si necesse fuerit eadem die. differre enim in talibus malum est. G. Nam iam dixi quod ypocras furiosos dixit abusive posuit. furiosus enim ab aliis ad libidinem motis. fortius enim non tunc maximo motu movetur in expellendis spermaticis superfluitatibus. ego autem ostendi in libro de spermate quod mulieres sicut et masculi sperma solent emittere. Et quomodo in coitu hic non movetur ut scilicet in morbi expellatur et si non in coitu corporis. in aliquibus tamen membris movetur nobilibus. hic autem motum ypocras vocat furiosum. sapientes purgare ipsum cum defectu virtutis et caloris scilicet febris augmentum. humores enim furiose se moventes ad membra nobilia currunt et ea implent. acutos tamen morbos hic intelligimus peracutos qui usque in prima ebdomada veniunt. ypocras inquit si necessitas cogit et cum tanta violentia peracuta passio venit. scilicet synantia appoplexia que in quarta die sepe terminantur. adiutoria conferre oportet. timendum enim est ne ante terminum pereant. Y.

Quibuscumque torsiones et circa umbilicum dolores et lumbos. XI. dolor non solvitur neque a farmaciis neque aliter in ydropem siccam perficitur. G. Torsiones autem secundum communia productum ventositate grossa et inflativa in gibbosis intestinis inclusa et non inveniens exitum valeat. unde torsiones fiunt. que si circa umbilicum permaneant vel lumbos non dissolvuntur cum farmacia vel cum aliquo alio medicamine intelliguntur mali humores male complexionati dominantes. que mala complexio

si non dissolvatur, hydropisis generatur, que ab ypostasi sicca appellatur, a modernis tympanites vocatur. Sicut enim hac passione venter distentus, quemadmodum tympanum resonat, venter percussus. Cum vero sonum in hac passione eadem est que in tympano. In tympano enim percussio aeris per porositatem expellitur. Ideo in hac passione fit quod passionem abusive vocant ydropem, propter tumorem ventris similitudine et eius magnitudine, non quod aliquid sit in ventre humiditatis, sed potius quedam grossities aeris. Hydropisis enim nascitur ex causis frigidioribus, hec autem calidioribus. Impossibile enim est sine calore in grossum aerem mutari illos humores. Ypocras. XII.

Quibus non veniens lienteria in hieme sursum medicari malum est. Lienteria est quando id quod comeditur in eisdem qualitatibus quibus sumptum fuit cito egeritur; que aut ex defectione virtutis contentive, que fit ex malitia stomachi et intestinorum complexionis, et aliquando propter vulnera seu pustulas in stomacho vel intestinorum superficie. Hic autem morbus stomachi vel horum in hieme contingens duratur, vel ex flegmate acido vel acetoso in stomacho vel intestinis incluso. Vulnera autem ex humoribus frigidis que necesse est asperioribus purgari quam levius est ita consequenter ... sed tamen non in hieme. Humores vero flegmatici si sint in intestinis in vista non est vomitu superpurgandi. Quod si per vomitum exierit non quod in stomacho solum fuit, et flegma solum inferiora petit, quod fuit causa morbi, melius est ut per inferiora purgetur quam per superiora. Ypocras. XIII.

Ad elleboros his qui non facile sursum purgantur, ante bibitionem pro humectare corpus cum plurimo nutrimento et requie. Galienus.

Naturam illius cum elleborus dandus est si facilis sit eius eductio, antecepta est corporis preparatio, que est vomitiva re et humectatio. Si autem his sibi non sint facilia, non ellebore dempnus nisi prius corpus humectemus. Quod duobus modis fit: aut assuefactione vomitus, ad quod tamen hic non intendit; ille enim ... et a ... ex humectatione corporis. Et hic melius, quod cum plurimo nutrimento et requie efficitur. De requie enim palam: sicut enim exercitia corpus desiccant, ita et requies eius humectationem custodit nec dissolvit. Nutrimentus enim cibus non humectat absolute, sed ille solus qui caret omni fortitudine, id est acumine, ponticitate, salsedine et amaritudine, et forte non est vocandus cibus absolute sed medicinalis cibus magis. Solus quidem cibus sine ... rei additamentis ... humectat. Similiter in corpore requies non accidentaliter. Unde enim dicitur humectare quod non desiccat humectare cibi in corpore, aqua non sibi ... vel ... balne ... in corporibus similiter unde humectamus, quod certificabis si libros nostros de virtutibus ... legeris et libros de ptisana. Ellebori duo sunt genera: alterum quod album, alterum nigrum. Album quidem quod levius est superiora purgat; nigrum quod gravius est inferiora, et utrumque nimis desiccat.

Ypocras.

xiiii. Cum bibit quis elleborum ad motiones quidem magis ducendum corpus ad sompnos vero et immobilitates minus. declarat autem navigatio. quoniam motus corpora perturbat. G.

Monstravit ypocras quod sit utile corpora elleboro sumpto movere. [illegible] enim corpora in suis quietibus manere facit. motus autem movere facit et turbare sicut videtur in navigantibus quibus mare agentibus solo motu corpus movetur. et tanto magis fiet actio si potus et motus sit adiuvans. [illegible] in quibusdam libris. ego non inveni navigationem sed potius non quod est fastidium et abhominationem. significans ut sic iste amplius habeat sensum. declarat autem navigatio et abhominatio et fastidium que sequuntur motum corporum. quare motus necesse est movere et conturbare necesse. movet enim namque et humores movere et conturbare corpus. huius autem commotionis requiescendi facultas non datur elleboro sed ipsa per conturbationem subito purgando est fece emittitur. si enim diu moratur paulatim humores et carnes desiccando spasmum infert et mortem. movere ergo corpus ut impositam conturbationem. quod in magno periculo vitatur. elleborum namque commotio corpora perturbat quod navigatio declarat. et hoc est quod dixit ypocras. declarat autem navigatio. Y. xv.

Cum vero volueris magis ducere elleborum movere corpus. et non statuere sompnum facere et noli movere. G.

Cum enim motu irritatur non in requie mitigatur. facta vero purgatione fiat sompnus et requies. Y. xvi.

Elleborus periculosum est sanas carnes habentibus. spasmum enim facit. G. Nemo inquit sanis dare elleborum presumat. deest autem huius in quibus humorum distemperantia nimia sit fluitare est facta ut forti infirmitati fortis occurrat medicina. si enim humores non invenit habiles ad expellendum desiccando spasmum facit. Y. xvii.

Non febricitantibus fastidium et cordis morsus et tenebrositates oculorum et os amarificatum sursum farmacia indigere significat. G. Colera namque rubea distemperata sursum veniens a porcionibus fastidium facit et acetositate facit cordis morsus et os ama-

·A·A·

rificat. ab stomacho est .n. cibi desideriu ablatio. cordis morsus in
ore stomachi est mellis. quia antiqui doctores hoc nomine appellare consueuerunt. te
nebrositas est circa oculos morsus cerebri et alibi et nimia obscuritas apparet. quod
fit ex malis humoribus et pungitiuis in ore stomachi contentis. acetosus .n. ad stomachum
magnus descendit humor. unde os stomachi pacientis necesse est ut per ipsum acetosum amari
ta pacient. quod ubi accidit omnibus humoribus pungitiuis. amaritudo in ore
apparet est ex co. r u. et bene dixit huiusmodi infirmitatibus appentibus indiget sursum far
macia .i. uomitu. et si dolor est in sinistra parte huius maxilla sinistra
uel in dextra parte huius maxilla dextra oportet est minuendo sanguinis a. in
dextra aut in sinistra parte. · A · xviii.

Supra diafragma dolores. sursum farmacia indigere
significat. quibuscumque uero inferius. farmaciis inferius indigere significat.

Hic nobis ostendit ypocras omnem dolorem supra diafragma indigere purga·G·
re et est farmacia sursum oportere purgari. sed uero diafragma purga
inferiorem est necessaria. unde et indigere dixit. ne omni dolore superiori uel infe
riori farmacia superior uel inferior danda sit. sed cum huius indiguerint et
omnino qui supra diafragma sursum superiori indigent purgatione. quia lenia que subtus sunt
inferiori purgatione indigent. quia grauia. unde sequitur quibuscumque inferius .i. qui in inferius
uadunt et inferius coguntur ire et huius inferior aperitur porta. deorsum quod
fiat farmacia. quoniam hu. grauis est et sub diafragmate considerandum uerum ad
sit febris. quoniam ex febre hoc intelligitur. · A · xix.

Quicumque in farmaciis non siciunt cum purgantur non quiescunt
priusquam siciant. ·G· Quidam cum farmacia acceperint sta
tim siciunt. quidam non illico sed aliquan
tulum morantur. quia contingit ex eis stomachi uel ipsius potionis uel humoris qui inde debet purgari
ex eis stomachi si siccus uel calidus uel utrumque sit. quod autem illa accipientes statim po
tionem tunc eueniunt ex eius potionis. ut si acuta calida pungitiua fuerit ex
humoribus purgatoriis. ut si co. r u. affluunt huius omnibus siciunt uel ex po
tionibus. si quia assiunt .i. non caliditas non siccitas non siciunt. si autem minime purga
tiones sunt sunt sed sicis. · A · xx.

Non febricitantibus existentibus si fiat strophus et genu
um grauitas et lumborum dolor deorsum farmacia indigere
significat. ·G· Hic antea sursum purgationes dixit necessarias. iam et hic ostendit [contrariat]
respiciat .n. intelligendum ubi una ut. licet
significacionis diuisiones. uerumptamen in inut purgationes. quia de quibus locis sit hic

libus nobis ordinem quibus tamen ... incommoda. decoctio fiat farmacia. quam
humores ... et sine dyafragmate considerare. cum vero absque febre. quam extra febrem. sed
multociens solent fieri. Y.

XXI.

Egestiones nigre vel que sanguis sponte venientes
et cum febre et sine febre pessime sunt. et quanto colores plu-
res fuerint magis malum. cum farmaciis non melius est. et
quanto colores plures fuerint non malum est. G.

Nigras egestiones propter antiquos et non ex colera nigra esse non dubitaverunt acci-
dentes ... acutum ... si in ... decidat ebullientes colere ... attinen-
tes sed et sicut sanguis vel grossi vini feces. que cum in carne permaneant ... ni-
gre erunt mutata putrefacta fuerint et ... colam nigram paruit. splen enim
cum ... sanguis attrahat feces et deinde eum mundificet et semen mutat sic
in libro de ... dixerat quod sibi sit ... remandat ut cum aliis ... flu-
ctibus expellat. si autem splen propter ... debilis humoribus eum non mundificet
aut eum sibi ... debilis retineat quantitates. aut si ... defecerit has retinere
non valeat exeunt egestiones que nigra dicit ypocras. qualis sanguis ad-
didit quia quod sanguine nigre fuerit ... quod n. hac egestionem arbitrari se ...
... nisi quia in intestinis diu sit morata. ma-
le autem ... nigra in rubea. nos autem
in quadam pestilentia ... multos hanc egestionem habuisse et tamen non plures obiis-
se quam evasisse. sed tamen ... non apparuerint ... morbi ...
... in salubribus morbis ...
... egestiones apparuerint et cum dissolventibus ... fuerint colore rubigo ...
... et non ... egestiones non in fine morbi nigre vel fecibus sanguinis
... significare sicut ...
... indigestis. que in pessimos humores et malos solent mutari. egestiones
autem cum nigre appareant in morbi initio non bonum signum. cum magis pas-
sio eius precedat. sed si ... alii bonum fit signum. quia nos ...
humoribus ... et eos posse ... expellere. et cum ypocras non ...
sed alibi ubi dixit ... non apparet statim. ut in subsequenti
amphorismo ... egritudinibus quibuscumque incipientibus si fel nigrum sursum aut
deorsum exierit mortale. forsan cum dicit sponte sed addit intelligere. sed
sponte ... tempore significare. quod ego ... in toto tempore morbi
vel ... fuit. si enim de uno solo tempore morbi intellexerit apparentes non
solum ... venientes debuit dixisse. sed quia sponte addidit in toto tempore
puto significare voluit. cum accepta potione egestiones exeant nigre non est illau-
dabile nigras exire. sic ergo diversi coloris bone ... egestiones ... spontanee
non mala et multum pessima et diversa voluit monstrare. Y.

·R·A·

·xxii·

Egritudinibus quibuscumque incipientibus si fel nigrum sursum aut deorsum exierit mortale est. G.

In amphorismo ista expositio monstrat quod hic humor colera nigra est ustiva colere rubee differant quod hic dicit nigram et de causis intimis fiendi dixi per quod oportuit. et quod in initio morbi malum significat et in fine non ita malum. in non michi amphorismo redire volo addidi aliquantulum cum necessitas fuerit exponens. dum inquit est morbus in initio nulla quod faciat per se non est significare sed per accidens est accidentalis post aliquantulum tempus moritur ... in mortales. impole. n. est ... magis gravetur a morbo ut adhuc ... ut per se ... operis in bona n. est et laudabili necesse est precedere coctionem et post dominari et postea expellere sicut ait ypocras in primo epidimiarum particula. coctio inquit ostendit bonitatem et fiducia sanitatis. ... ut mala exierit ... seu non est ... seu dolores vel morbi longitudinem vel mortis vel morbi ... sicut post coctionem morbi non ... humores malos expulerit intelligimus ... colera nigra et alii humores mali post coctionem signum apparentes significant bonas et laudabiles purgationes. si non est ... et colera nigra vel quosdam humores malos ante coctionem apparuerunt pessima signa est in initio morbi coctio apparere non debuit ut possit invenire ab origine sua. ·xxiii·

Quibuscumque egritudinibus acutis aut multi temporis aut ab vulneribus aut aliter extenuatis si fel nigrum aut quasi sanguis niger exierit sequenti die aliquo morietur. G.

Ostendit michi amphorismo quod si colera per ... vel egestio quasi sanguis violenta appareat et infirmus cum sit valde attenuata necesse est altera die aliqua moriatur. ... deficiat natura ... non valens digerere ... seu purgare hos humores malos ... ut illi humores prevaleant et extrinsecus effluant ... non sit natura talis que eis resistere possit. quod cum ita sit non consequitur sicut malus morbus sic et michi morbo mortem mortalem. monstrat ... in amphorismo precedenti intellexit. est nigra inquit egestiones quasi sanguinis ... nigrum sanguinem debemus intelligi dixit et modo discernendi inter egestionem nigram et colera nigra. egestio inquit nigra sic sanguis niger est a sanguine non discernitur quia coagulata est sanguis vero non est coagulatus. inter nigram differt egestio a colera nigra est egestio sit coagulata colera nigra non ... que nigra est et lucida sic acetum ... et terre posita ebullit sic acetum. egestio ... hoc signum. ·xxiiii·

Dissinteria si a felle nigro inchoaverit mortale est. G.

Plurima dissinteria est ex colibus rubeis et horum humorum acumina

excorient suo nimio acumine intestina quibus ingerunt vulnera infecti tamen hanc evadunt egritudinem. Sed si sit ex colera nigra impossibile est ut succedat sanitas. Est huius morbus a vulneroso cancro non differt. Quare si cancer nascitur in exterioribus durare vel non sanare et talis sit locus ubi medicina possit superponi, quanto magis in intestinis ubi nulla medicina potest adaptari. Concedamus tamen secundum quandam ypothesim quod medicina possit apponi. Tamen hec ego per hec loca transeat nulla ibi potest remanere medicina. Aphorismus xxv.

tho^m.

Sanguis qui sursum qualiscumque fuerit omnis malus est. Deorsum vero bonus si niger exierit. G. In alio amphorismo iam ostendit de egestione nigra. Hic vero dicit ubi sanguis qualiscumque exeat seu deorsum seu de posterioribus parte, ubi est dictum sursum deorsum solum non de naribus oportet intelligi. Ac si dicat sanguis deorsum exiens et non de naribus malus est qualiscumque exeat sive spumosus niger vel rubeus sive purus subtilis aquosus vel spissus. De posterioribus laudabile. Si tamen in multis sit quasi fluxus non est laudabilis. Oportet enim ut paulatim egrediatur ut per moram in nigredinem transducatur. Si autem sanguis ad dolorem intestinorum defluat oportet ut arbitremur esse malum. Sed prius melior est quam multus qui est et fluxus. Et illa exuberans sursum exire ab inferioribus bonum signum esse et hoc non dicit sed abusive ut comprehendamus nigrum exeuntem bonum signum esse et dicit et laudabile deorsum exiens illa vel est qualiscumque exeat. Sed hic nobis potest obici quod in superioribus dixit ut egestio nigra bona sit cum autem nigra mala dixerit. Sed dicat nigrum ipsum quod est in epidimia sanguinem nigrum dixit exeuntem de apostemate omnis venarum quod dicitur esse in manie curatione. Et est unum incidentes id est in mania optime curantur si sanguis effluat ab inferioribus sive prius non adhuc morbum huius sanguis prevenire non permittit. Sic ypocras intellexit sanguinem sursum exeuntem qualemcumque esse malum, deorsum vero sic per emorroidas bonum est niger, id est si natura illius corporis ultra quantitatem redundet hunc quod si non mora adhuc assuescere cum nec sit inolestum sicut per hoc oportebat vel non exeat. Aphorismus xxvi.

ponit mistica [illegible] hypo...

dat intellectum aff.

sinua aff.

Nigra egestio si a dissinteria sit habita ut intestinorum carnes egerantur mortale. G. Dissinteria est excoriatio intestinorum quia vulnera si adhuc minima sint cum egestionibus quasi pinguedo exit. Si maiora et non restringantur et cum egestionibus quasi pustule et descisse intestinorum excoriate egrediuntur et quasi cortices pellis exteriores esse videntur. Item si adhuc dissinteria plus moretur per sese intestinum egreditur. Quod tempore hec vulnera non iam minima vel angusta esse dicenda sunt sed potius iam facta et completa sunt. Cum ergo in dissinteria de intestinis exeant quasi carnis frusta valeant dici, sic ypocras mortale est. Vulnera enim in huius locis huius quantitatis impossibile est carnem creare vel ea loca solidare. Aphorismus xxvii.

·xxvii·

Quibuscumque in febribus sanguis multus fluxerit undecumque, in refectionibus ventres his humectantur. G.

Calor virtutis cum ex sanguinis fluxu defecerit, non solum quod cibum digerit, sed in sanguinem convertere non sufficit. Quod et fit necesse propter corpus confundi et inde nutriri. Unde et fit cum humiditate ventres plurimis opprimuntur, quousque ad suam virtutem redierint. Y.

·xxviii·

Quibuscumque fellee egestiones fiunt, surditate superveniente cessant; et quibus surditas fit, felleis supervenientibus egestionibus quiescit. G.

In hoc loco Ypocras surditatem illam que stabilis est et indissolubilis non intelligit, sed potius illam que in febribus vel malis morbis superveniunt, cum colera caput ascenderit. Colera namque cum [illegible] auditus instrumenti facit surditatem. Quod cum in egestione emiserit, illam surditatem tollit et e converso. Y. ·xxix·

Quibuscumque in febribus sextanis existentibus rigores fiunt, discreti sunt. G.

In febribus et maxime acutis rigores supervenientes cum sint illico sequi [illegible]; sed si rigores in die cretica fuerint et signa decoctionis apparuerint, crisis illa bona est. Quod si non in die cretica nec signum decoctionis appareat, crisis illa non bona est nec completa, teste Ypocrate in secundo Epidimiarum particula, ubi inquit: humores quos crisis [illegible] ut laudabiles sint digesti. Nos autem [illegible] in superioribus signum coctionis quod fiducialiter sit [illegible] et crisis velocitatem [illegible]; crisim non omni die venire dixit Ypocras in pronosticis. Item et nichilominus in pro[illegible] et in secundo Epidimie particula que dicitur coadunamentum et expositum, quod oportebat diei cretice attinere in hora crisis. Coctionis corruptionem non attinere nullius crisis dicti sunt. Item nullius vere crisis memoriam una est discreta crisis sexte diei quam Ypocras tetigit in febribus sextanis si rigores fuerint discreti. Discreta intellexit Ypocras, id est mala crisim, id est incredibile, id est suspecta, et ad infirmitatem reducenda seu morbi diuturnitatem quod crisis sexta die venit et pessimus accidentibus. Et hoc in multis pronosticis et dicta et experimentis confirmata. Hic autem si non repetam timeo ne forte opus prolongare [illegible] non expetere; cum malus satis explanavimus libris. Y. ·xxx·

Quibuscumque exacerbationes fiunt, in paroxismi si in qua hora febris dimiserit, in crastinum eadem hora accipiat, discreta. G.

Cum in morbi initio aliqua febris invadit in

in hora tertia diei et postea cessavit, atque hora diei altera vel die eadem hora qua in primis invasit, id est hora tertia diei et in quacumque diei tempore dimiserit eadem tertia et quarta die accipit, ut numquam mutet suum accipere, sed tamen diversificatur in cessatione morbus; nam quanto iste prolongatur magis eo incipere diversificari. Quod ypocras intellexit in hiis verbis suis. Alii dicunt eum intendisse quod si febris prime diei hora tertia incepit et xii. dimisit, inde xiii. hora incepit et sic ex ordine ut finis precedentis initium sit sequentis diei diversitatis; quod dicentes nulla ratione [reprobat] sustinentur, nec firmare possunt experimentis. Intendit autem ypocras diversitate quod morbus diuturnus et diuturnius sit, ac si dicat: si post accessionis equale fuit [toti] cottidiane seu tertiane vel quartane diversitatur febris et paucis vel multis morarum horis. Hoc autem dicentes experimento probare possunt. Causa est quia si accessio febris sit instabilis in interpolandi tempus virtus custodit. Si firma et stabilis tempus unum interpolationis [id est accessionis] non diminuitur, tunc ergo eius dissolutio dura est; instabilis vero decrescere est facilius. Sed si in febre firma fuerit et una interpolatione custodiens necessaria est medicina que moveat [et ibidem vel in opere] fortis et spacium et tempus in febre. Hoc ypocras per diversitari intendit. Ypocras xxxi.

Laboriosis in febribus [id est fatigatis quibusque] in articulis et circa maxillas maxime apostemata fiunt. G. De labore dixit [maxime autem affirmat fere plures] quod eius causa est nimius motus, et hic labor dicitur certus et absolutus. Est enim labor alius qui non est ex nimio motu et forti, et hic non dicitur absolutus sed potius diffinitus, id est labor spontaneus. Labore ex nimio motu nimius calor in concatenationibus membrorum sequitur, unde necesse est si in hiis locis apostemata non exorte fuerint, quia concatenationes plus quam oporteat calefiunt, necesse est ut apostemata collectiones in fiant. [De spontaneo labore] labor vero spontaneus humores ad concatenationes trahit, sic et in omni morbo solet fieri cum excretio succedit ex spacio scilicet concatenationis in humoribus apparatu recipiendis in quibus dicitur [?] membris vel morbus. Apostemata rara solent fieri in morbis; autem ex labore [simpliciter] apostemata fiunt plurime et maxime in spontaneo labore, si labor ille ex nimiis humoribus sit. Hoc autem ypocras sic debet intelligi: laboriosis dicitur in febribus apostemata in articulis et circa maxillas necesse est ut nascantur, quia causa est febris illos humores in corpus ad caput deducit [?] quia ibi demum caro mollis que est ibi eos recipit. Unde necesse est apostemata fieri. Ypocras xxxii.

Quibuscumque resurgentibus ex morbis si aliquid doluerit ibi apostemata fiunt. G. Si fatigatio nimium motum habuit et hic eadem labor sit dolore [?] precendit, sicut enim dixi eum intendisse in hiis quod dixit doluerit necesse est nimium motum intelligi et non dolore pati. Ego autem video homines a morbis resurgentes cum in corporibus suis humoribus non diu mundificatis vel molli[bus]

ponit alia signa afforismi.

ponit theoricam et postea quod intellexit per diversitatem

theorica et causa

distinguit laborem

applicat afforismum

theorica

ponit 3 afforismum de apostematibus de loco

ponit signa et theoricam et declarat hoc nomen dolores

i. digestis

ficatis qui fuerunt in morbi sed adhuc remanere vires aliqua quanti
tate cum quidam in quibus membris fatigaverit moverentur ut tamen doloret apostemata
ibi nata sunt quia ibi tamen labor fuit. dolor vero signum est laboris. quare ubi minus fuit
motus virtute deficiente calor augmentatur. quare humores ad illa membra descendunt
et sic signa apostematum incipiendum. calor enim et defectio in motu virtutis est cum col
...is apostemata id est apostemata. hec autem intendit de labore morbos facientem. per hec autem
hoc intelligi quod dixit doluerint ut ad utrumque referatur. sed hoc melius sine intendi
competit. etiam autem febres ex labore nominavit debuit itaque consequi si ad fa
tigaverunt membrum. verba enim precedentis amphorismi predicte quod dant intelligi ubi di
xit laboriosis in febre et cetera. hec vero amphorismus quod in membris preparatum laborem illum tamen
dat intelligere quod ex egritudine resurgentes paciuntur. verba vero sequentis amphorismi
et adhuc exponendi laborem quem egritudine prendunt. Amphorismus. xxxiii.

Si quis post doluerit quod ante egritudinem illic confirmatur egritudo. G.

Linea namque preterea fuit in initio distemperantie et post humorem confluxus. sicut autem
egritudine dolor precedens futuram egritudinem iniciavit illic confirmatur egritudo. quoniam
id est ad proprium locum superflua cuncta feruntur. per quod acquiritur quod quis locus magis doluit
et ibi maior cura impendatur. nulla enim differentia est vis sive iste amphorismus superioribus
iungatur et isti omnes unus fiant unus sive similiter ad invicem separentur. quare modum
unus quo omnes sunt unus et quo singuli singulis permaneant sensibus. hec tamen rursus
aliquis dicunt sumus quo sunt unus. si in febribus in sua inferiorum membrorum laborem sentit
quod apostemata in articulis et maxime in maxillis. si autem egritudine exiens ad membrum
fatigabat ante in febribus membrorum in eodem membro apostemata est. quare humores ad membra fati
gata pervenire solent. hec autem omnia innuit ypocras intelligenda in morbis
sufficientis ad apostemata facienda non in illis in quibus est sincope et per granitudinem venit.
ergo autem post modum quo utraque morbi sint intelligendi. quos singulos bene nota
re voluit ei mei liber cum scos sunt legendi. Amphorismus. xxxiiii.

i. in loco meatus via aeris et via cibi.

Si a febre habita tumore non existente in faucibus

suffocatio repente supervenerit mortale est. G.

Quod autem a febre habita dixit absolute sic potest intelligi ac si diceret quod
habent febrem et non tument ut per febrem singularitatis positiva unaquaeque declara
vit sic in epidemiis facere consuevit. unde in multis locis ita dixit. febrem ha
buit. febris eum accepit vel febricitavit non absolute quamlibet posuit sed tamen
declarare intelligit forte. potest tamen esse ut sit febris fortitudine suffoca
tionem superveniente repente sit mortale. sed si nimia sit eciam signum fit quod
infirmus non evadet et mors sit magis certa. intellige enim febris sic modum in
libris de specie corruptionem in aere et hoc est necesse. suffocatur autem pars per
hoc. suffocationem quod mors certa significatur. minorem autem hanelitus maius
certum ipsi quamdam secutivas in multis infirmitatibus sic. mors enim quod non venit vel fit

ex nimietatis spiritualibus angustiis ex solo est. ablacione spiritus non ex suffocacio-
nibus. Auferetur autem spiritus sicut anhelitus vel ex defectione virtutis spiritus move-
tis aut ex nimia frigiditate in nimio iure durante. suffocacio vero ex angustia-
cione spiritus sine dubio est. aut ex replecione spacii quod est inter pectus et pulmonem vel
aut in spaciositate ipsius pulmonis aut ex apostemate in ipso pulmone vel in
cannalibus suis vel in capite canalium quod guttur vocatur. aliud quod est apostema in (apostema dicta)
spacio ante guttur id est in faucibus hominis (a. horreum). ypocras inquit cibus et potus per fauces
transglutiantur. hic fauces intellexit non guttur et meri usque os ingium
ypocras quoque eundem hunc locum fauces vocavit cum dixit tumore non existente
in faucibus. quod in loco inducit quod in homine bene aperiente os locus ille possit vi-
deri certissime. de gutture vero talis non fit. ergo dicta ypocratis taliter intelli-
genda. a febre habita suffocacione subito veniente sine tumore in fauci-
bus mortale est. antiqui apostemata et tumorem idem dixerunt esse. intelligitur autem
apostema esse tempus cum dolore. quod a modernis flegmon vocatur quod nomine calorem et
incensio significatur vel sine dolore et non durum et tumor seu mollicies nun-
cupatur. modernorum autem omnium antiquorum exponentes omnem superfluitatem in spiritualibus
membris collectam vocaverunt tumores. si autem fauces inductis non apostematas et suf-
focacio veniat subito passio est in solo gutture intelligenda. quia suffo-
cacio sic dicta aliunde venit. subitam ergo hic de gutture venire dixit.
apostema enim in pulmone non subito suffocat sed ab inicio paulatim angustiat-
ur et ad statum tandem suffocare cogit. idem faciunt et vulnera pulmonis. idem
quoque fit cum spacium inter pectus et pulmonem sanie est repletum quia sanies ex apostemate
rupto est. unde in mundificacio tarde venit apostema in pulmonis canalibus factum
duricie spiritus sed non suffocacionem propter foraminis longitudinem et sui corporis subtilitatem
non enim implet apostemate canalis pulmonis. hec ergo necesse est ex solo gutture suffoca-
cionem subitam venire nisi hinc inde spiritus sint anguste quia lacertis suis
cum pelliculis ipsos circumdantibus apostemate superveniente opilantur. hoc autem apostema quidam
medici sinancia alii chinanchi quidam alii sinanchi. sinanchi enim si apostema
sit fit in lacertis per fauces. chinanchi si in lacertis a gutture exeun-
tibus. necesse est ergo a gutture ut sit dolor iste. ypocras hic confirmat in pronosticis
fauces inquit dolentes et non tumentes cum angustia et molestia cito suf-
focant et occidunt. sed tamen in hoc amphorismo non nominatur dolor. arbitror enim non sine
suo dicto (s. p. h. quod est dolor) nos posse intelligere. aut intellexit esse possibile hanc suffocacionem
sine dolore posse venire. quod verum potest esse. possibile enim est ut humiditas nimia fla-
tica ad pelliculas interiores inferioris gutturis veniat et apostema sine
dolore faciat aut lacertorum gutturis aperientium motum auferat. unde
inde strictam suffocacionem cogunt facere. Ypocras. xxxv.

Si a febre habita collum convertatur ut vix deglutire
possit tumore non existente in collo mortale est. Galenus.

Cum tumorem hic nominat ypocras non dixit loca quibus non appareat

sic sit, dicens in faucibus fecerit. dico igitur quod in faucibus eum intelligere vel umquam in toto collo appareret neque intrinsecus vel extrinsecus possit videri quod cum fiat, ut in faucibus transglutire valeat necesse est mori. tale fit vel de a parte in lacertis meri vel in scapula sive h. n. in loco ubi a natura nobilia sunt adiuvanda s. tunica pellicule spondiles invicem ligamenta. est a parte interiori et ligamenta in nervis ubi ipsum est attrahat necesse est ut spondiles maneant intus aut in parte una. si n. extendantur nervi et ligamenta de parte altera movetur spondiles in parte eandem. si de ambabus partibus movebuntur intus. quod melius explanabo cum librum ypocratis de [illegible] dissolucionem explanavero. in quo dixit tortura spondilis ex motu sui interiora est ex a partibus. item in eodem gibbus vero ex discessione est spondilis et interioribus. in prima particula epidimie hanc speciem nominavit synnancie. passio namque synanche fit ex spondilibus colli interius se moventibus. vel in loco contrario a parte exteriori qui dolet strangulatur. quibus ex verbis quandam torturam spondilis i. interiore intelligit. in his amplius dedit omnem torturam intelligi dicens si collum contortum et cetera. h. n. verba omnem contusionem spondilium quae extra naturam est sunt significativa. huic torture in eis dolorem addidit. sed hanc retinuit quod vidit vertio collum dolere de calido a parte. sed forte hic intendit torturam de nimia siccitate et sola et non mortale dixit. torturam n. de a parte non necesse est mortale esse. sic illa quae est de suffocacione. quae molestie in suffocacione et in transgluticione non sequitur non est forti tortura et ita non transglutire ex nimia siccitate sunt maxime forti in febribus. ac si diceret a febre hic et cetera. nimia siccitas veniens huic morbo ex febre est in hac passione. signum et causa mortis. signum quod mors tortura est ex siccitate. causa quod mortificat sicut et cetere. ¶ xxxvi.

Sudores febricitantibus si ceperint boni tertia et quinta et septem et qui in nona die et xi. et xiiii. et xvii. et xx. et xxi. et xxiiii. et xxvii. et xxx. et xxxi. et xxxiiii. et xxxvii. et xl. hii n. sudores egritudinem iudicant. qui vero non ita fuerint dolorem significant et longitudinem egritudinis et contusionem. G.

Non solum sudores sed et egestiones in tertia vel in maiori quantitates apparentia post auriculas et in auriculis laudabiles sunt si diebus creticis appareant secundum dixisse sufficeret. sed non intendit hoc signum esse crisis omnem non solum in sudores et dies creticos ante xl. diem evenire morbi n.

hos tercios consumentes non est cum sudoribus sed facientes in egritudinibus
sed potius cum dissolucionibus paulatim solventibus vel cum apparitionibus. experi
mentum autem testatur. quod non omnis dierum numerus diebus creticis est attribuendus. Venit
est numerandum de hiis qui nullam esse ducunt differentiam in diebus quos adesse cum. et bonum
esset hominibus licet si acquiescerent experimentis et investigarent causas sepa
cionum temporis sicut nos fecimus in libris meraceseos. ubi ostendimus in am
babus particulis prioribus quod plures medicos de hiis rebus. et in tercia p
ticula earum causas. in libro autem secundo demonstrates horum dierum in multis libris cum
quos unumquemque ipsorum posuit prout voluit. sed ego secundum ypocratem inveni sicut in
quo invenimus in epidimiarum et in libro et in pronosticis quod unumquemque coadunata
unum in meraceseos posui libris. in libro autem libro incipit ypocrates ar
cio quod nunciat in quarto in quibusdam morbis. post ipsum quintum. quod est esse non ve
niat in quarto uncie est ut appareat in quinto. ego quinto post posui tercio
quia ita in morbis libris invenio. in aliquibus libris quartum invenimus. scio tamen
quod quartum invenimus est in creticis diebus. licet ypocrates hic permisit. vel forsan quod
prius hunc librum scripsit quod si ypocrates reticuit hac decima tamen fecit
quod omnis pacientis morbus cum esse sudore providebitur vel predicitur vel tercia
vel in quinta plus quam in quarta est futurus. in quarto non raro quod primum inves
tigacionem invenimus. et ad causam hiis quod ypocrates permisit quartum in principio interpola
cionis pacientibus morbi exacerbaciones et consistere debent esse graves. altero
non in tercio. et esse non sine dubio hec morbus est pacientis. in quibus morborum
interpolaciones in imparibus diebus sed esse cum faciunt velociore in pari
bus tardiore. vero sine dubio est negacio interpolaciones morbi in primo in
pari fortiores sed et morbum constat prolongandum et mutabilem interpo
lacionum magis in impare unum. hec ego intendi de quarto. in fine a
phorismi amphi. quod decimo. xxxi. quod decimo non. xxxiiii. ascripserunt. ego autem utrumque
creticum credo. sed. xxxiiii. est crecior. xl. iterum permisit quod inicium creticorum
dierum indiximus morbus esse intendit. die .u. creticum invenimus precedente
.xl. quod cum sudore venit raro sit. xxxi. et xxxiiii. et xxxvii. ⁋ xxxvii.

Sudores frigidi cum acuta quidem febre facti mortem sig
nificant. cum molliori vero febre longitudinem egritudinis

significant. G. Quod hic dicit certum est et constat in experimentis. quam
tamen causam investigat. quod non impossibile videtur esse homi
nem calidissimam febrem habere et tamen in sudore frigescere. sed hic intelligendum
est non ibidem esse calorem febris unde frigidus sudor emergit. quia si esset necessario
sudor calefieret. sed cum sudor per cutem exeat quomodo est possibile ut sit frigida
pars et sudor esse frigidus in interioribus calescentibus. nos autem alibi inovimus
febrem non esse non exhumorum putredinibus. qui humores aliquando circa cor
putrefiunt aliquando in aliis suo vase. si autem utrumque conveniant ut putredo
sit in vasis et calor in aliis membris corpora regens vel in egritudinibus sit vel in cum

·R·A·

exsiccationi necesse est ut quod purgans inde egreditur frigidum reperiatur. Non enim est ut ca
lor febrilis in suo acumine permaneat et sudor frigescat unde et mor
tem significat. quia nimis oportet esse minima et et frigiditate corporis dominante. quia non calor fe
brilis non illis calefacere potuit. in febre vero molliori possibile est in frigidu
satam esse non nimis illa frigida et humida longo tempore digesserint. febris igitur
acuta et significativa est mortis et causa quia corpus dissolutum. signum quod humiditate
corporis dominante frigidissima esse pretendit quod nec calor febrilis nec calor illis
calefacere potuit. febris vero non acuta nimis sed potius mollis et quieta
dat nature spacia quibus nimis illa digerat nec corpus dissolvit sicut acu
ta. non igitur mortem significat. ·Y· xxxviii.

Et ubi in corpore sudor ibi narrat egritudinem. G.

Hic porro intuitur ut si pro toto corpore in morbi assignatione necesse est quod
ut totum corpus sudore purgetur. sudor enim non absolute est quod purgatio nec exeuntium
est. superfluitatibus est bona essentia esse comprobat. aut humiditas morbo coge
te a corpore dissolvitur. quod quando fiat ex solis locis est ubi regnat infirmitas. ·Y· xxxix.

Et ubi in corpore calidum aut frigidum illic est egritudo. G.

Quorum in membro fuerit contrarius calor vel frigidor necesse est ut morbus ibidem
sit. significat enim membrum exivisse temperamentum unde et morbidum est. ·Y· ·xl·

Et ubi in toto corpore mutationes vel si corpus infrigidatur
aut statim calefit aut color alter ex altero fit lo
gitudinem egritudinis significat. G. Morbus huius mu
tatus et diversarum nimis
longior est habente unam quia si multas non nisi in prolixo tempore non sunt multa et diver
sa nimis digeri. multi namque humores equaliter distemperati facere solent talia
significare. flava quoque et colera nigra infrigidant sanguinis, et cetera calefaciunt. deinde
in quantum humor sibi facit colorem. longa vero egritudo fit quando alter alteri non cedit. ·Y· ·xli·

Multus sudor ex somno sine aliqua causa manifesta factus si
gnificat quod corpus plurimo cibo utitur. si vero cibum non ac
cipienti hoc fiat significat quod evacuatione indiget. G.

Quidam medicorum ita asserunt hunc amphorismum. sudor multus in so
pno sine manifesta causa. et alii sine aliqua causa. quod et si non scribatur tamen intelligitur
sudor namque multus in sompnis alias quidem ciborum alias vero humorum inoportunitate est.

exterius et ceteris exterioribus uitaribus contra in hyeme esse uulnerosis quibus
calidum est iuuamentum. Item conueniunt calida uulneribus commedentibus sicut
herpeti et similibus. que similiter calida et colica esse cum frigida sint contraria sicut
uulnera mordacia. constat quod calida sunt iuuatiua et frigiditas ea
mordeat. Scilicet calida amo sunt amica frigida inimica. an(imus) uero uno
corpus est et ideo frigidum propter colligantiam cito aduertere ascendit a bano. sed
et pudendo uesice matrici calida autem amica frigida uero inimica. Scilicet uero sunt
non uoscat ad superiora inde est uere ut frigiditudo cito ascendat. et
procul dubio quod dicit ypocras. calidum amice et declinans. frigidum aduersum et occi-
dens uti. morte intendit quod scilicet iuuatiua illa uero inimica sunt. ỳ. xxiiii.

[illegible] quod dicit quod frigidum uo(cat) aduersum et occidens quod non debemus eo uti [illegible]

In his uero quibus futurum est
non ipsa sed circa ea loca iuuat frigidum et quorum (.i. quorum ipsa) flegmo-
nes seu inflammationes in rubeum aut in sanguineum
colorem fuerint tendentes ex recenti sanguine. quoniam
ueterana denigrantur. et herisipila non uulnerata (.i. non ulcerata) iuuat. quoniam
uulnerata (l. ulcerata) nocet. G. Intendit ypocras declarare in his ubi sunt

declarat [illegible]

ubi frigida adiuuet. quod scilicet quod iuuat
.s. ut sanguis fluere paratus est uel iam fluxerit. nec ipsa sed circa ubi ipsa uulnera ponimus ut
sanguis exierit. quod sic dicit frigida nocet uulneri scilicet circa ea loca et ipsa loca ut
sanguis ueniat ad uulnera. Dixit item omnia calida prodesse apparet et locis comes-
tiuis que incisa sunt propter calorem sui sucessere intendit. Scilicet uero loca et que ges-
tata et frigida sunt conueniencia. quod est uirtus. quia recens sanguis rubea est contra-
rium frigidum suppositum liuescere facit et denigrari. iuuat item herisipilas non
uulnerata. Scilicet uero est uulnerata frigidum est mordax. loca uero quia corpus paci-
ens dolorem est dolor ipse fit contra tenendi aliunde sibi pessimum habere. ỳ. xxv.

Frigida uelud nix uel cristallus est pectori inimica tus-
ses commouencia sanguinis fluere facientia catarros facientia.

Hucusque de calida et frigida aqua disputauit. nunc autem sic niue et cristal(lo). G.
lus frigidum interserit. quanto frigiora tanto nocentiora. Scilicet uero pectori ini-
mica ut pote tussim commouencia et plurimas uenas ut sanguis flu-
xus fit contra rupta empima et catarros a capite in pectus et pulmonem
deponentia quod habet in frigiditate. ỳ. xxvi.

In articulis tumores et dolores sine ulceratione po-

dagram et spasmos. horum plurima aqua frigida infusa refrigerat et attenuat et dolorem solvit. stupor enim mediocris dolorem solvit et minuit. G.

Frigidus sic dixit apparata minuat calida et rubicunda et sanguinolenta. repugnat enim sanguini vel humoribus ad ipsa manantibus. sed hic non debet intelligi quod dolorem mitigat per se ab ipsa causa, verum fit quia frigida superposita huiusmodi stuporem facit et stupor quod sensum tollit dolorem minuit. XXVII

Aqua que cito infrigidatur et cito calefit levissima est. Y.

Non enim nos intelligere debemus hic Ypocratem intendisse levissimam in pondere. sed hoc intendit. unde quod longo tempore et magno labore investigavit quam tamen libro apposuit est levitatem comprehendi per. intendit ergo levissimam que stomachum non aggravat et que cito transit digesta. unde solum huiusmodi que hic posuit est repetenda aqua. sed quidam. quoniam hanc de causa reticuit quia levissimum erat. et posuit obscura. est autem levissima que non turbata. secundo que in ipsa non apparet color extraneus. tertio que non horribilis est sapida. quarto que cito calefit et infrigidatur. que enim tales sunt cito digeruntur. et sic cibus digestus bonus sic aqua sicut non est bona nisi ex levitatis sue digestionibus. quorum ergo ad bibendum aquam reparaturi sunt non est contraria experimenta habere possunt. sicut enim non fallunt. Y. XXVIII

Quibus autem desiderium de nocte bibere valde sitientibus si superdormierint bonum est. G. Non Ypocras dixit ut sitientibus minuas potus de nocte dandus vel non dandus sit. sed innuabit magis si bibentes superdormierint. et bonum est sopor. minus quam cum sitis fuerit faciat esse digesta. autem tamen precludens ut minuas sitientibus potus dare. sitis autem fit ex minimo paruum inse sero aut ex potu parvo. sanitas ergo custoditur. hoc modo si humitas parva est completur et competenter. unde calor augmentatur. consequenter extinguatur. si autem sitis parva est non est necesse ut bibendi dentur licentia. sed si ex parva fit huiusmodi licentiam. autem dare. si ex multo vino non indiget potu dando. si enim dormierit quiescit sitis. Y. XXIX

Mulieribus educit ex aromatibus calefactio. multociens vero et ad alia utilis esset si non capitis gravedinem faceret.

Mulieribus sanguinem menstruum hic intendit Ypocras et purgationes post partum. quod menstrua si constringantur cum apertis in vulva vel ex constrictione aque vel ex aliis similibus que esse singulis fuerint singule auferendo medica-

bunt. sed si hiis procedentibus menstrua prohibeantur et calefacientibus remedi-
entur. [?] carentie eorum vel est grossicies sanguinis vel constipacio venarum
sanguinem ad vulvam mittencium. vel angustia orificiorum ipsarum propter corrugacionem
matricis. quod si ita sit calefacientibus aromaticibus et curandum que ora
venarum aperiunt si clausa sunt. sanguinem subtiliant grossum. constipacionem
solvunt. si autem capitis gravedinem non faciunt mixtis aliis medicinis sed
dixit [?] iuvatur. et maxime in febribus capita inde gravantur. experimento
autem testatur quod ex omnibus aromaticibus dolor capitis generatur. ratio autem fallit. est preter
pauca aromatica que sint calefactoria ex calore suo nimio necesse est
capitis gravedo sequatur. maxime autem hoc faciunt cassia lignea costus ci-
namomum amomum et silia. et hec ratio est. quia sunt calida. Ypocras. xxx.

Mulier in utero habens flebotomata abortit. et magis
cum maior est fetus. Galenus. Fetus nutrimento careat necesse
est ut pereat. cum ergo sanguis qui im-
pendendus erat flebotomo demitur consequitur ut periclitetur. nec solum ex
flebotomia pariter sed etiam et acutis matrem abstineat aliquamdiu. quanto grandior ma-
ior et tanto citius periclitabitur. ut potest cui demitur quantitas ciborum
cum plus comestura esset. Ypocras. xxxi.

Mulieri in utero habenti ab aliqua acutarum egritudinum
accipi mortale. Galenus. Quod hoc dixerit cum etiam oportet consequi. si autem
acuta egritudo cum febre sit necesse est con-
tinua sit febris et calidissima. hec autem non est acute egritudinis. si tamen cum febre
sit mortale. mortale autem duabus de causis fit. ex essencia febris. quod cum est fe-
tum mortificant. cibum necesse sit attenuari matri habenti febrem. sed si me-
lius velimus fetum salvari et matrem ex multa ciborum continuacione peri-
clitari augmentatur in febribus unde sequitur ut pereat fetus. si autem eadem egritudo
sine febre sit sicut apoplexia epilepsia tetanus mortale est et magis nunc mor-
bi et gravitate fetus pati non possit. Ypocras. xxxii.

Mulieri sanguinem vomenti menstruis erumpentibus solu-
tio fit. Galenus. Cum sanguis ad inferiora moveatur post non devenit ad
superius necesse est ut superior motus solvatur. oportet autem ar-
tificiali machinatione et ut inferius deducatur actorem nature cogi. Ypocras. xxxiii.

Mulieri menstruis deficientibus sanguinem e naribus flu-
ere bonum est. Galenus. Hoc autem est signum est quod sanguinem in menstruis
restringi noceat. sed si ea deficiant et
aliunde sanguis effluat iuvat. loca autem per que sanguis exit et multa

sunt min9 piclosi ÷ e anarib3 exit. q̃ tn̄ 7 si piculosa. q̃da tn̄ pl9. q̃da ū min9. Ƌƺ tn̄ si aliq̃ ū inueniat piclosa ū ideo in h3 amph̃o fals9 ÷ ypocr̃ e absolute 7 manare sanguine dicat ema-[s. ypocr̃]ribz. ꝯsicit .n. viii ponit ista tn̄ notare. vn̄ si p emorro ydas sangis effluat ū ꝯ dimitt̄ qui bonū predat. Ỳ. xxxiiii.

Mulieri utero h̄nti si uent̄ fluat mult̄ piculosū ÷ aborciendi. G. In hoc loco ideo q de flomia intēdit alibi de manicie .s. cibi ablacione. minuit̄ .n. sangis 7 debilitate mulier. ꝯmo2 .n. fet9 7 ꝯpmit̄ matrice. Ỳ. xxxv. tho^a

Mulieri q a matrice molestat̄ aut difficult̄ gñan ti sternutacio superueniens bonū. G. Hunc amphm̃ obscurat mo lestacio matricis sola. h3 .n. q̃da intelligunt om̄ matricis molestiā 7 ū solū accūs at q suffocac̄o matricis uocat̄. ū .n. ẽa suffocac̄o e un̄ sz poci ablacio hanelit9. alii intedūt ypocte secundine intellexisse passione. secundina .n. grece 7 uulua ꝯiunsent̄ in noie. qui mult̄ auī tate uiri deuiasse. 7 si uideant̄ uin dic̄e q secundina e ū de uulua exi erit e fetu sternutacio superueniens ea expellit. sz error eoru palam ÷ e de secundina alibi ia dixit ypocr̃. ex ipso .n. [glo] ꝯmodis in fetu fecit prius ł secundina q ū de uulua exiuit e fetu ipa3 eand sternutacio expulit. q ideo dr̄ secundaria. q impetu ÷ sa. sz error eoru palam ÷ [s. ex h] pc. so q licz h grece ambigua sunt in noie ū tam loqs de uulue passione intellid ÷ de secundaria [ł secundina] dic̄e exncessit. qui u° om̄ passio uulue intelligunt ar bitrat̄ fals. palam ÷ .n. intelli flegmone sclirosim hisipila 7 uulue uulna ū sternutacone adiuuari e. q. sua e medicina uideat̄ ablacio .n. hanelit9 periculosi sternutacone adiuuat̄ e. q. sua medi cina e uideat̄. in ablato .n. hanelitu e ū. q. mortua ꝯgele̅ in sternutacone. q. uigilas inualidat̄. q ipi9 sternutacois motu nce ÷ q̃da m̄ ut spūs t̄uitas h̄ita expellat̄. q planius expsimus ÷ in lib̃ q dest̄ sternutacone feci. vn̄ 7 sternutacio in singultu ualet. Ỳ. xxxvi.

Mulieri mēstrua sint colore p̄uo 7 ū s̄ñ c̄ps fluētia purgacone indige signat. G. Hunc amphm̃ in multis libris inuenim9 sic mēstrua si sunt diusa in colore 7 ū s̄ñ c̄ps uenientia purgacone indi ge signat. in h diuersitas p̄t intelli q ū in suo t̄pe uenit. ꝯ .n. ꝯ mundificacio ÷ illa in q prohibuit exire mēstrua. sz tn̄ ū solū intēdit ÷ ad farmacia. uin ÷ ad ordinand dieta. q ego in ōm mulib p̄uo de mēstruis. e dieta q aromatica n̄ria s 7 naturales plime 7 diu

suffo ca° matrici

ponit .ii. opiões alioꝝ exponentiū hunc affo. 7 p° p̄ma

s̄a opio.

reprobat tc̄ia s̄a.

reprobat s̄a opioz a reprobacōe

reprobat p̄ma opioz.

tho^a.

.a. l. i cali dat

ponit diusa sc̄p.

exponit una sc̄ptura p̄lem9

se medicine grossiorum humorum subtiliative ut potest calamentum puto quod assueve-
runt uti in menstruis provocandis. adhuc enim intendimus ut opilationes venarum
ad vulvam descendentium aperiamus et grossiciei sanguinis subtiliemus de grossis
corpus mundificantes humoribus. Si autem humores grossi in colore diversi in-
veniantur certe fit optimum et corpus mundificatum. menstruorum enim colores non
solum ex flaticis humoribus sed ex melancolicis et colericis mutantur. unde pro-
pter hoc monuit in libro de dolore mulierum quo intelligatur quales sint humores cor-
rumpentes. hoc accepit et farmacia et nomine corpus mundificandum. quod
vero non ipse scribere dixit hunc expositionem convenit. ac si diceret si menstrua
in colore sint diversa et non per se ipsa fieri purgatione indigere significant. quare est in
corporibus mulierum multi humores diversi non solum mutationes colorum in menstru-
is sed etiam in expolari temporis corruptiones faciunt. si humores plus quam opor-
tuit sint grossiores in cursu suo redduntur duriores et tardiores. glossa. Galieni. ŷ. xxxvii.

Mulieri in utero habenti si subito mamille graci-
les fiunt abortit. G.

In hoc amphorismo pretenditur quod fetus in utero mulieris patiatur ex ea
borum innovationibus vulve et mamillarum quedam vene convenientes sunt in quibus si
sanguis minoretur necesse est ut mamilla gracilescat. vita autem fetus moritur aut
ad exeundum compellitur. sicut pro multis defectus non prestatur quod est in utero cibus
quantum necesse est fetus augmentandi quippe puer de vulva accipit non tantum est quod sibi
sufficere possit. x. menstruis exactis. dulciorem. II. et saporosiorem atque
subtiliorem sepe sugit sanguinem quem in utero tam magno fetu cibus non tantum sit
quod sufficere possit recalcitrante et movente eo minimum rumpuntur quibus ligatus
tenebatur pellicule. unde intelligitur facile est non inventio cibo ante tempus eo-
gitur exire et abortire. ŷ. xxxviii.

Mulieri in utero geminos habenti si alteram mamil-
larum gracilis fiat alterum abortit. et si quidem dextra gracilis
fiat masculum. si vero sinistra femina. G.

Quod de ambabus dixerat manifestius idem de altera oportet intelligi. est enim
sanguis de venis alterius mamille minoretur simul geminis habeatur necesse
est ut cum in utero inventi pueri aliius mamille subpeditabantur abortiat fe-
tus. quod vero dixit in dextra masculum abortiet feminam vero in sinistra
in alio amphorismo auctorizabit mares masculos in dextris feminas vero in sinistris
esse. dextra namque pars calidior est. ideoque masculus in ea propter lucem et calorem est femi-
na vero in sinistra quia frigidior est. quare pars dextra ideo calidior est quia epar quod est calidum
et humidum in ea est. sinistra vero frigida quia splen est in ea. ŷ. xxxix.

Mulier que neque pregnans est neque genuit lac habet huic menstrua

defecerunt. G. Bene investigavit hoc amphorismus multa dispu-
tatione indigebit. Quoniam qui eum intelligere
voluerit necesse est libros meos de virtutibus naturalibus legere. Hoc tamen breviter dicendum est
quod nullus locorum necessarius est de membris nisi generativum humoris hoc est humorum nativorum
expellendorum ... membris ab eo generatorum nutriendorum. Hec autem humiditas sibi est quasi
superfluitas. Quare quanto plus quam membrum habeat tanto solum ... est observanda. Sed tamen quod
illud membrum facit virtutibus naturalibus implere intentis et diversis. Quare una con-
versura est et convertitur una que cibum membri accipientis convertitur. Que legem autem ci-
bum in similitudinem accipientis perfecte mutavit cibum eundem augmentandi et
nutriendi membrum illud causa facit. Hoc autem est quod ipse alibi dixit cibus ingressus in
... cibus. Quoniam est cibus id est convenientis superfluitas chimus dicitur et
... quod retinet assimilatur. Si igitur mollibus sit in concavitate eorum et
sic inest sanguis primo enim sibi quedam attrahit spumosa superflu-
itate in sua ea reponens concavitate. Item et omnis concatenatio huius
res sibi reservat mirabilis ... et inguina et utraque vasa abiguum
bus exeuntia que spermaticus vocantur ... in lingua quoque humiditas re-
tinetur que saliva vocatur. Ideoque mamille carnes habent que glandulo-
sas que sibi cibum venientem in suas mutant naturas. Est igitur hoc caro mollis
et alba et non sanguinolenta humiditas sibi veniens efficitur quasi lac. Quod
quanto magis effluit illuc tanto magis augmentatur. Scilicet vene et arterie in
se ut in pregnantibus ... Quare tunc vene ... et mamillarum medias
tunc replete quod sanguine vel conceptum ... est prohibitur defecisse
sed hoc ipse intendit in hoc amphorismo. V. xl.

Mulieribus quibus congregatur sanguis ad mamillas ma-

niam significat. G. Dixit in disputatione precedentis amphorismi
quod sanguis ad mamillas veniens in lac
mutatur. Ipse hoc fatetur quod si venerit et non mutetur significat maniam. Quod e-
go non vidi in tempore meo et si contigat quando raro credo evenire. Quamvis
hoc contrarium ipse precedentibus ... sic asserit ... quod
caro humida in mamillas est non sanguinolenta fuit necesse est ut frigi-
da sit ... et sanguis est ad eas veniat non mutatur in lac sic hec caro frigidior
est carne ... sic et lac frigidius est sanguine. Est igitur sanguis autem calidus et
fervens ... effluxit a toto corpore necesse est fumum caput ascendere et ma-
niam generare. Mulieri autem huius minietate caloris est ad mamillas san-
guis venit non potest in lac mutari propter minietatem suam et magnitudine
caloris unde necesse est ut caput ascendat et maniam generet. V. xli.

Mulieri si vis scire si conceperit quando dormitura

est mellicratum da bibere et si habuerit torsiones circa ventrem hanc

concepit. Si vero non, minime. G.

Nota ... mellicratum ... cum vino et melle. Tamen moderni dicunt quod ... ex aqua pluviali et melle.

Hec torsio est ex humoribus pungitivis aut ventositatibus grossis et inflativis si non cito exeuntibus ut possint preterquam exeant. contingit quia mulierem parituram prohibent intendit per fissuram vulve certe loca illa per que venter debet exire. mel autem vinum sunt melliticratum necesse est esse condita. ad hec enim nos intendimus ut inflatio et ventositas generetur. quando dormitura est inquit per requiem et ciborum plenitudinem. hec enim duo sunt causa ventositatis generande. G. xlii.

Mulier siquidem masculum conceperit bene colorata est. si vero feminam discolorata est. G. Que duo ideo fiunt quia femine frigidiores sunt masculis. masculi vero fortitudinem et velocitatem in motu habent colorata et non colorata dixit. quia in conceptu femine feta non est boni coloris. quia femine frigidiores sunt masculis. raro tamen hoc accidit. concepti masculi que signa habent. fortitudinem scilicet et velocitatem motus quia sunt rara vero. quia feta concepta aliquando fortiorem et velociorem est in motu. non ergo hec signa perpetuis sunt habenda. Y. xliii.

Si mulieri pregnanti in matrice fiat herisipila mortale est.

Oportet investigare si sola herisipila in matrice sit mortalis utrum vero flegmones sint. hec herisipila necesse est ut sola febris occidat puerum. flegmones non sunt. quia herisipila cum fiat ex colera rubea et calida in febre generat et ideo mortale est. Y. xliiii.

Quecumque tenues preter naturam existentes conceperint abortiunt antequam ingrossentur. G. Quidam interpretes hunc aphorismum simpliciter exponunt. quidam enim exercitate abortire intelligunt que preter naturam sint macilente. quia sola macie in utero infantem solum deficere prohibens. alii et si non cum se fuerint et in macie permanserint. alie cum preter naturam tenues ingrossescere inceperint postea quam abortiunt. iorementum hec intellexit multitudinem tenuitatis est quibus necessaria refectio sit multa ut ad naturam redeant earum corpora. unde sunt ut eis consequentibus fame fetus abortiat. hec autem credit prohibens. Y. xlv.

Quecumque vero mediocres corpore habentes secundo aut tercio abortiunt sine occasione manifesta hiis cotiledones mucillaginibus plene sunt et non possunt retinere pre gravedine fetum sed abrumpuntur. G.

[illegible] pellicule [illegible]

V. a.

Quod dicit si mulieri pregnanti si febris acuta interueniat siue dysenteria [*margin:* concipit si occasione manifesta] si uulneris erisipila fluxu sanguinis saltu percussione mensura abstinentia nimio timore et similibus sine quibus precedentibus si aborciunt corpus moderatum habentes exterminate ora uenarum uulue aborciendi erunt causa. quibus est siue manifesta causa accipiant si matrix in cellaginibus plena fiunt aborciunt. quod nutrimentum sine causa uenarum ora cotiledones appellat. uel sic putant quidam carnes tenues circa hanc uenarum in nascentes. ypocras .n. in libro de passionibus mulierum. si cotiledones magis more uulue plene sint flare multa et pauca exterminatur. pittagoras uero in parte sua dicit in libris cotiledones apellat ora uenarum et arteriarum sanguinem ad uuluam continentium. Y. xlvi.

[*gloss:* .i. nimis] Quecumque uero preter rationem crasse existentes non concipiunt his [*gloss:* superfluitas et dieta et non purgetur ut [illegible]] pinguedo os matricis obturat et priusquam extenuentur non concipiunt. G. [*margin:* ponit opiniones [illegible]]

Preter rationem ypocras dixisse intelligitur positas prestiterit ultimum. aliud si est temperamentu sit crasse sed fortiores et maiores quod pinguedo illa uocatur et uerbis non premit os uulue non opilat non efficientes multum fiat quod os matricis dicitur intrinsecus os uulue. [*margin:* comparat has opiniones ad inuicem] non quod interioris colli est extremitas et introitus uulue intrinsecus dicitur. sed .n. extremum os uulue dicit. non idem quod interiori colli est extremitate et uulue uirginis feminee. id est .n. non os matricis sed uocatur os colli matricis. Y. xlvii.

Si matrix in utero posita semine facit uectem [*gloss:* .i. cum est lichinio [illegible] quo [illegible]] cum motu fit. G. [*margin:* uel emagnat; emag. i. [illegible]]

Emanagnat uel commota circa est intellexit et bene. quod si semine fecit matrix et mater ipse exteriori uecte est lichinio curari et huiusmodi similibus. sed ypo intelligit sic. Y. xlviii.

Fetus quidem mares in dextris feminae uero in sinistris magis.

Illud de semine dicit quod fetus masculus non fit nisi est intrinsecus complexio [*margin:* G. [illegible]] sua fuit calidissima. quod et adiuuat si locus ubi continetur calidus sit. dextera uero loca matricis constat esse calidiora est epati uicine. item adiuuat calida complexio fetus semine de testiculis mulieris exeunte quod sunt in matricis angulis positi. quod .n. de dextero exit in dextera est et calidius fit de sinistro in sinistra frigidius et aquosius. unde fetus sinistre lateris uectem ut frigidior sit. unde ego lacius disputaui in v. particula [*gloss:* anatomia] in me secunda anathomia ypocratis. Y. xlix.

Ad [*gloss:* .i. suffocationes] precipitationes matricis [*gloss:* .i. sternutatorium] obtalmicum apponens apprehende os et nares. G.

Bene dicit quod est siue precipitatio contingit flatu clauso et motu nimio precipitatum obtalmico apposito uecte est siue egredi. Y.

i. appetitus egerendi cum difficultate vel impossibilitate.

Mulieri in utero habenti tenasmon superveniens abortire facit. I.

Tenasmon fit ex humoribus pungitivus qui sunt pungentibus intestinum quod G. vocat colon qui intestinum cogunt exprimere fortiter sub punctione et sunt eorum [illegible] vel cogentes sicut ut cum difficultate eos pungentes possit emittere [illegible] expressio si mulieri [illegible] eveniunt sicut Ypocras dixit causa est aborciendi. nimius enim expressionis nimius facit motum [illegible] abortire necesse est fetum quia [illegible] ligamenta. Y. II.

i. ventosa cum scarificatione [illegible]

Mulieri si vis menstrua retinere ventosam maiorem

i. [illegible]

ad mamillas appone. G. Sicut Ypocras auctor est [illegible] quo menstrua minorata et [illegible] exeuncia debemus medicari. [illegible] modo quo nimia sunt restringenda. et ad mamillas ventosas maiores [illegible] apponere. [illegible] apponende [illegible] eas. s. [illegible] venas de vulva ascendentes ad ipsas maiores dixit ut magis [illegible] fortius sit [illegible] III.

Quecumque in utero habent his concluditur os matricis. G.

Magnum signum est ad intelligendum si femina conceperit si forte obstetrix manum imponat vulve et tangere possit. [illegible] si vulva [illegible] et mulier conceperit concavitas matricis [illegible] os [illegible] necesse est stringi IIII.

Mulieri in utero habenti lac ex mamillis multum fluens debilem fetum significat. si vero dura fuerint ubera. sanum fetum significant. G. In primo mense lac effluit [illegible] si [illegible] et plus quam oporteat exierit [illegible] tas venene vulve et mamillarum medie plene [illegible] plenitudo enim illa [illegible] necesse est [illegible] non recipientis debilitate. [illegible] mamille macillente sint sicut ante conceptum fuerant [illegible] significat [illegible] fetum periturum [illegible] ut non lac effluat duras necesse est esse [illegible] durissimas et macerrimas [illegible] fetum minorem [illegible] debilem esse significat. V. IIII.

Quecumque corrumpere fetus habent his ubera gracilia fiunt.

[illegible] in fine vite sue.

si vero iterum dura fiant dolor fit in mamillis aut in coxis aut in genibus aut in oculis et non corrumpunt. G. [illegible]

Aliter dixit Ypocras mulieri in utero habenti si altera mamillarum fiat gracilis geminos habenti alterum aborciet. et si dextra masculum si sinistra feminam.

hic nunc a significationibus incipit scilicet a muliere abortienda dicens
huius verba gracilia fiunt iuxta tamen macillencia mamillarum sed abortire si
gnificat. iuxta solum hoc signum abortionis. oportet igitur sed investigari quod ap
pareat in aliquibus indiciis. unde ex macillencia non solum est necesse sed abortiri. sed
ex solo casu abortitur vel solo saltu vel exclamatione forti vel ex magne
odio vel ex sono magno et subito sicut tonitruo. preterea ex febre vel hy
stipula vulve vel ex bibita in fundo intrinsecus macillencia et similibus. unde contra
fit abortio sine macillencia mamillarum. sed ipso intendit sine macillencia
non posse fieri. unde in multo est perscrutatur sine si sunt possent [illegible] et con
peri. quod si est ex predictis abortire non tamen sine macillencia mamillarum fit
quod sicut mamillarum macillencia fit ex pravitate sanguinis inveniens mamil
las et intrinsecus medius quod causa fuit ascendendi fetibus cibum unde perit. si a
exterioribus causis fiat macillencia intelligitur occasio fuisse iuxta et magno
impetu os vulve aperuisse. et in sanguinis ingratiam membri venisse. non
enim magno conamine nocivum expellit sanguinem nec et spiritum motum quibus
sic intrinsecus ut intra expellendis nocentibus. unde et apparata fuit unim
bus partibus forte motus. festinat enim non ut loca dolentia defendat et
transducat illuc spiritum et sanguinem ad hoc expellendum (vel expellendi). hoc sufficiat in
prima huius particula amphorismi. Sed quod in fine introducit est quia si rursus
fiant dura in quibusdam locis dicit dolore et non abortiri tali intellige.
si mamille sint macre abortum est necesse in possibile est enim abortire sine
earum macritate. si autem mamille sint dure non significat abortire. sed
potius in quibusdam locis durities sequitur dolores. sicut enim macies pau
citate sanguinis significat sic et durities in multitudine dependit. non igitur hoc duri
cies eadem est cum superiori que fetus significat simul. illa enim moderata fuit hec in
ultimum moderantis fuit adeo quod est sanguis devenit non nulla membra expel
lit et non dolor fit. fetus tamen permanet impassibilis. quare autem hic locus in
vestigandus est cur non ad vulvam intromittat et apparata faciat et si apparuit
est fetus illesus permansit. hoc est abortivus non sed hanc passionem sequitur mol
licies quando [illegible] fortuito contigerit non intendit sed ad se
pientia non fallentia intendit. ac si diceret si mulier abortiat molli
cies mamillarum est prenotanda. durities non sine plenitudine in partibus ad
quam membra non ad vulvam repellitur. unde dolor quod ipso dicit subsequitur. quod si ad ma
teriem deveniat periculosius mamille macre fiunt. sicut ex pravitate cibi
abortitur macillencia comitatur. si apparata ex ablatione sanguinis ad vulvam des
cendentis et fetum vertis ligamenti hoc non sine macillencia prava fit.

Precedens amphorismus secundum quosdam corruptione fit et est. invenitur talis
libris sic. Que inquit utero gracilia habent hee intrinsecus inopia cor
ruptum fetus. nam si sanguis adest mamille non omnino defecte erunt. sin
dure iterum fiant sanguine habundare significant et non corrumpit fetus. quam
habundantia rarificat. videbis enim et in gentibus corporis potentis fuit dolo
res in ubibus ex lactis plenitudine. necesse enim est interiorum quod hunc utilo
cum dolentem sanguis communicate sit ad mamillas. V.

Quibus os matricis durum fuerit hiis necesse est os matricis Lv.
cum concludi. G. Dicit quod in mulieribus quarum clausio orificii
cas apud generationis significatur. quod tamen differunt
scilicet in matrice durissima sit et clausa dure et apud sanum dure et callosum est in
ea. sic est generationis usui et tactu mollissima. Bene autem ordinavit sermonem
amplius sed inferius. mulieri pregnanti os uulue clausum est et muco habet. Y. Lvi.

Quecumque muco humentes a febribus accipiuntur et fortiter
calefiunt sine occasione manifesta generant difficulter
et periculose aut abortiunt periclitantes. G.

Quibusdam pregnantibus alii humores corrupti in corpore colliguntur
unde febris fortissima fit et sine dubio est causa aboriendi. alii tamen se
mollescit per hec humidus. quod generationis mollis sit tamen non euadunt sed quod optimum
est non remaneat febris quod medici medicinare nec dietare bene possunt
quod sic generare et ideo febris semper redit fatigans eas tempore totius generationis
ideoque fetus non perferens passiones iniuriis perit. aut non sustineat tamen
infirmus permanebit dum in matrice eum sustentabit et matrix ita debilis
fuit quod ideo difficulter et periculose generat. quod est in partu nervus corde
debeant esse fortiora sunt tamen debilia. Y. Lvii.

In fluxu muliebri spasmus et animi defectio
si sequeuntur malum. G. Non tam modo fluxu spasmus
sed et ex solo longiori et forti
coitu. defectio uero non in omnibus mulieribus est. nisi quod fit non nutrito cordis defi
ciente. sed spasmus licet non omnis incte tamen fit cum mulieribus. magis
sinuosa patiuntur membra. Y. Lviii.

Menstruis plurimis uenientibus accidunt egritudines et non
uenientibus a matrice accidunt egritudines. G.

Quidam arbitrantur medici exhundantia tamen humiditatis morbos gi
gni. sed ypo non tamen exhundantia sed corpori nature sue et non solum in mulieribus
sed et in maribus. ex patientia n. corpus desiccatur. alii corpus desiccantur. alii
refrigerantur. alii utrumque fit. ita omnis mala contraria ultimata bone
accidunt nociua nascuntur de morborum generibus. non generationibus impotentis autem ua
rium est et occulte est tamen menstruis plurimis uenientibus uenire dixit egritudines
nec a matrice inuenit nec tamen uenientibus a matrice uenire egritudines sed in
tulit si utrique morbo uel soli eo a matrice debeat iungi necesse est propria.

quod nullatenus adipisci possumus. non unde prima vel magis fiunt in scri-
ptionibus. alii quidem morborum huius modi plurimorum exlargantur a parte orificiis venarum
ad vulvam venientium. alii quod sanguis calidior est et subtilior. alii quod totum
corpus in malas qualitates mutatur. quod a sanguine generatur vel si sanguis sit
mutatus a suo temperamento illi quod corpus in genere advenas orificiis vul-
ne expellitur sic unum morbi genus est ad quibus mihi deducantur hu-
mali. hec sunt de morborum huius modi et de pulsatis huius sunt genere vel in ex
conclusione vel exuenaz consimiliter paciente post mestrua venerint ad vulvam vel
regressione sanguinis et frigiditate sui vel exuenaz fortiore sanguine generatur non
recipientibus. quibus autem horum causa si fuerit per longum tempus necesse est in morbum
generari scilicet hispidas flegmones sclirosim cancrum. Unde quod dixit ypo-
cras universalibus mulieribus in matrice accidere egritudines. Y. lix.

In ano flegmone paciente et matrice fleg-
mone paciente stranguria superveniens et in renibus
saniem habentibus stranguria accidit. in epate vero flegmo-
ne paciente singultus superveniens. G.

cum stranguria

Stranguria est prima et sepissima mictura. que aliquando fit ex deffi-
cione virtutis retentive in vesica. aliquando ex acuitate urine retentiva de-
ficit cum male comploris vel apertis. acuitur urina ex passione renum
vel excolamento sanguinis et aliorum humorum ad renes descendentium et urina
acuitur. Et unde dixit stranguria fit ex flegmone que paciens sunt
matricis in huius vesica colligatur. unde et colligabitur pacientibus. et quod
in renibus coadunetur in putrida necesse est ut per vesicam effluat ad quod
perveniens dum eam purgat cogitur et commovet ut eam expellat. si autem
apta in ano fuerit necesse est vesicam pati. quod stringit eam atque premit
et quod anus et vesica sit vicina in necesse est compati ut ego dixi alibi
quod ypocras presente passione aliunde venire dixit non absolute posuit set in
magnitudinis vicinitate eam intredit. hic quod quia intellexerit est per flegmo-
ne in epate venire singultus asserit. enim nimis epatis et stomachi sunt
colligati necesse est alterum alteri compati precipue cum apta sit magis. Y. lx.

Mulier autem si non accepit mutato velis autem scire
si accepit contegens vestimentis suffumiga eam a-
romatibus decoctis et si quod videatur transire odorem ad os
et nares per corpus cognosce eam quoniam ea non per se non generat

q(uod) scrip(tum) com(mun)iter ap(u)d libros c(om)m(un)e

est g(ratia) culpa viri. G. Per hoc q(uo)d dixit suffumiga(tionem) suffumigio(rum) in hoc loco intel-ligenda e(st) mirre storacis q(ue) optima e(st) et fumiga(tio) subtilis n(on) coli-dam et odoriferorum q(uia) n(on) p(ro)p(ter) corp(us) ascendit q(uo)d usq(ue) ad os et nares veniat adhuc c(um) odore p(er)fecto n(on) sentit matrix opilata. Que e(nim) nate e(st) n(on) concipit. Q(ui)a n(on) p(ro)p(ter) se n(on) g(e)n(er)are dixit quedam iuvamentum pondose in-mit. Mu(lie)ri n(on) volunt heredes certificari utrum filios v(e)l filias debeant h(ab)ere. In q(ui)b(us) maxime nobilissimi solent ad hoc laborare. Cum e(nim) femina n(on) conci-piat separant(ur) ut cum solos filios v(e)l solas habeant filias substitutes post se relinquunt qui hereditates suas possideant. Plato in libro ad thiteu(m) g(e)n(er)andi tetigit artificium e(ius) pauca p(er)libatur sic tanta. Sed p(ost)q(uam) exponendi s(unt) om(ne)s amph(orismi) de matrice tractati. Y. lxi

exponit suffumiga(tionem)

exponit q(uo)m ea ... no(n) g(e)n(er)at

Mulieri in utero h(ab)enti si p(ur)gationes exeunt impossibile e(st) fet(um) esse sanum. G. In p(ur)gatione v(er)o intendit menstrua tempore sic an(te)a venient(i)a in hore quantitate in mora atque n(on) significat defectio fet(us). Si n(on) p(ar)va v(e)l rara venerint et semel et bis n(on) necesse e(st) fet(um) inf(ir)mari. Sed si quantitate t(em)p(or)e ordine s(u)a venint fet(us) san(us) n(on) e(st). Ego e(nim) n(on) arbitror menstrua a p(re)gnantib(us) effluere ta p(er) venas t(antu)m illas egredi que in collo s(unt) matricis cum p(ri)ma orib(us) venarum inferiores concavitatis vulue sit suspensa. In co(n)ceptu ut ab illis venis s(an)g(u)i(s) n(on) menstruorum egrediat(ur). Cum n(on) aliunde exeunt n(isi) ad interiorem fet(us) p(er) venas sup(ra)dicti co(n)ceptu venient necesse e(st) fet(um) inf(ir)mari ut p(ro)p(ter) te(m)pore c(um) alimenta defficiunt. Y. lxii

ponit melius aff(orismum)

Si mulieri p(ur)gationes n(on) exeant n(ec) rigore n(ec) febre supervenie(n)te angustie v(er)o abhominationes et defectiones animi ei accidant reputa hanc in utero h(ab)ere. G.

p(ro) anxietates

Istud tamen intelligendum e(st) de illis que menstrua ex ordine et nulla re i(m)p(edi)ente venire venit. Si subito et sine ulla occasione menstrua se restringunt quem certa significatione auctorizavit debe(n)t (com)p(re)hende(re) .i. abhominatione(m) a(n)g(us)tia defectione menstruorum cessatione ex quib(us) intelligitur mulier concepisse. Si v(er)o exagerit(ur) et (con)pessimitate, p(ro)pter in conceptu o(mn)i stomaci nocentur q(uo)d c(on)tingit p(ro)p(ter) se evenire dico sine conceptu subsequente cum humores mali dominentur stomacho v(e)l alii morb(i). Un(de) p(ro)spicere medicor(um) bene. Y. lxiii

Que e(ni)m frigidas et densas h(ab)ent matrices n(on) concipiunt (et) s(im)il(ite)r. Et que h(umi)das h(ab)ent matrices n(on) co(n)cipiunt

-V.a.

extinguitur enim eis semen. et quibus matrices habent siccas magis et ardentes non concipiunt. indigentia enim nutrimenti corrumpitur semen. quibus vero ex utrisque temperiem habent moderate hae praegnantes fiunt. G.

Si hypocratis audere tum simul tate ampliori et optimo vel loco et de non plus facere quod unum horum duobus cum posuit tum sed ducere et in huius loco ponere ut disputatio nostra completa et quomodo sterilitas fiet demonstrare. procedet ergo ille. mulier si non accepit multo sterile aut velit si concipiat contegere vestimentis suffumigia odorum et reliqua. quibus temperie habent ex utrisque hae praegnantes fiunt. immoderate autem sed non tamen multum nimium ad concipiendum sunt. dixit ergo ultimates erunt steriles ex quibus comprehenditur quod sterilitas fiat in matricibus quam occultare videtur sed non perspicacitur in tuentibus per palam. quod non gaudent quidam masculi. pot quod patebit eis uter sed praegnantes medie complexionis quod si excedunt non gaudent. incipiendum est ergo primo a sterilibus mulieribus quae mala complexione habent vulvae in primis ultimum in quibus qualibus. iiii^or. principalium dicte qualitates sunt duae harum sic nominum in libris nostris de complexionibus ubi complexiones temperatas octo esse diximus. quatuor simplices quae haec tangimus et .iiii^or. compositae et ex his compositae simplicibus. est ergo in infirmi dicte in una frigiditas multum inter et matricem depositum in ea venarum ad os vulvae venientium conveniens sterilissima sunt vel steriles fiunt mulieres. quod frigida non patitur solidam venarum oculis. vii. et si fecerit postea recipe non statim non tamen vale. non. illuc mittit primo penetrare. et si quidem illuc contingit purissima sunt. item quae venae contemptae sunt. falso quae steriles sunt. sagittis non. quia meis adiuvatur frigus est et frigidus est plurime qualitates horum ex qualibus considerare utriusque resp ergo est ergo forma virile ex frigiditate non sit calidissimum aliter. incipit ergo primo de complexione frigida. quibus matrices frigidas et humidas etc. ex quibus datur intelligi frigiditatem et humiditatem contrariis vim comprehendit quod frigiditas siccitati et humiditati sed contrarie sed non sed est. sed non. ex matricis frigiditate densitas sequitur et in sterilitas sequitur sicut diximus. oz aut ex hoc considerandum quod si matrice frigida sit non concipere dicitur. per opilationem sive lite. non tamen densitas causa est non concipiendi. sed dicitur. non. intelligere nos putavit et quae matrices frigidas habent in ultimum tate non concipiunt quod semen extinguitur in humiditate sicut magis non fluxui et ex dei videmus quod est in paludosis locis seminatum non ibi nascitur. et quibus siccas et magis ardentes non concipiunt est non habeat semen nutrimentum. quod videmus hoc ac si semen in harenis locis vel non cultis vel petrosis. in matrice autem calidissima semina patitur quod semen in ardentissima terra patitur vel si in diebus canicularibus seminaretur. sic ergo nobis satis fecit de qualibus .iiii^or. modus singulares earum virtutes quibus et earum complexiones intelligamus. quibus vero ex utrisque temperie habent moderate hae praegnantes fiunt. quae ex utrisque sed dicit non ex qualitatibus intellexit est qualitates .iiii^or. sit. ex utrisque ergo huius ratio sunt. intendit. ca.

cau(sa) frig(iditatis)

Sequitur autem locus qui non est exponendus ut videtur.

Frigida per se ... nunquam exponit ... ex qualibus ... datur ... exponit de ... duobus ... expo(nit) de frigiditate.

exponit de humidis

exponit de humidis et quae extinguitur ut vavo.

exponit de causa frigiditatis

Eri. hu. et sic. nos autem monuimus in libro de complexione ex calore et frigi-
tudine ex siccitate et humiditate temperamentum esse. Intelligas non temperamentum ex
horum paritate complexionum id est caliditatis frigiditatis siccitatis et humiditatis. quarum partium
si unum desit sufficit sterilitati. si enim matrix in caliditate et frigiditate tempera-
ta sit. temperies autem in humiditate et siccitate desit. sterilis tamen permanebit. ex-
go Ypocras de sola feminarum sterilitate loquebatur. Democritus complexione tamen di-
xit. de maribus non omnino reticuit. vel quod nos intelligere fiduciam
vel quod de ipsis post modum dicturus erat. Successores autem Ypocratis de mari-
bus hunc amphorismum intelligentes posuerunt. scilicet in maribus dicentes et reliqua. Sed
[illegible] ab Ypocrate intellectu longe esse asserunt. nos autem credentes
Ypocratis in mulieribus idem in maribus esse intelligere possumus dicentes
frigiditate complexionis sperma marium non bene decoqui posse. Sed tamen si
temperamentum in prima frigiditate excesserit et vulva calidissima invenitur
prolem generari. Sed si ad ultimum temperiei excesserit impossibile generari
ex humiditate. quod non per sperma bene decoquitur. Si ergo multum dominetur impossibile
est gigni. si enim sperma calidissimum fuerit. quia res incensa quibus est neque
generatur. sic propter siccitatem ultimam non extenditur et incidat vulvam con-
ad concipiendum mares est necesse. sic mulieribus de spermate ostendimus. ubi si non
in prima vulve concavitate semen extenditur. femina non concipere potest
diximus. Hic autem pauca fecimus. quia multorum [illegible] fundamenta
quia autem Platonis ad tertium promisimus nos [illegible]. Ma-
gna est magister auctoritas et gloriosissima intelligere qualiter duo corpora
conveniunt ut concipiatur ad invicem venientia et coniuncta. Hic autem est quod supra
diximus monentes qualiter femina sit sterilis et non gignat masculum quare
cum fuit in maribus et feminis temperantia multum inter egredi quoniam
intemperies si prima sit et corpus intemperatum corpori conveniens qualitatis se invenit prole
est concipi. Si vero ligatur sibi similis impossibile est. Si enim sperma frigidum frigidam
vulvam inciderit impossibile est concipi. similiter si siccum in siccam. et similiter [illegible]
[illegible] est intelligendum. Frigidius non sperma in matrice calidiore necesse est ut
incidatur huius in siccatiore. debet enim oppositio ut unius alterius modum
non excedat. ulterius mutatus non matricis per intellectum concedat amphorismo precedenti
mulieribus magis ex aromatibus educit calefactionem et cetera. Causa est enim
matricis oppilatio ut non odore aromatum permittat transire ad
nares et os. idem facit et humiditas sic dixit et semen extinguat a-
romata ingrossat et inspissat ne sursum transire permittat. Ca-
lor matricis si multum inter sit mutat qualitates aromatum et cor-
rumpit et incensa facit ut et si ascendant non tamen in sua proprietate
deveniant. Calor si quis ad sit [illegible] tamen est presertim in femi-
nis que naturaliter frigidiores sunt masculis. hac ergo investigatione aroma-
tica denotantur steriles et non steriles concipientes et non concipientes. quod etiam
denotari possunt ex figuris ipsarum sic ex aspectu aromatum ut si ma-
[illegible] grossissime vel [illegible] vel asperrime fuerint non
concipiunt. Hic amphorismus Ypocraticus et si non sit tamen
ce dicitur. D.

hic incipit [illegible] commentum [illegible]

lxiiii.

Similiter autem et in maribus: aut enim propter raritatem corporis spiritus extra fertur ut non inmittat semen, aut propter densitatem humidum non exit, aut propter frigiditatem non calefit ita ut congregetur ad locum hunc, aut propter caliditatem hoc ipsum fit. G.

In tantam temeritatem devenit hic Amphilicus[?] lector ut non seipsum intellexerit. permisit enim sermonem eius eundem in masculis. erat quidem necesse probare in quatuor gratia comparationem sicut nos fecimus. sed iste incepit a raritate corporis quam solum in feminis proposuit. quod si perspicaciter indagaveris duobus modis oberrasse reperies. primo quidem quia si in eo est reali ordinatione apposuisse debet. secundo quia inventus est. invenimus enim masculi corporibus rari et tamen generando calidissimi. non mutandum est cum raritas sit a caliditate et humiditate fiat. hic autem comparatio spermatis humidissima est et perfectissima ad generandum cum spermatis caliditas in his corporibus sit perfectissima et plenissima et ut ad excogitandum fortissima. et emissio spermatis non exinanitis sit fortissimis in emissione spermatis. et si enim sperma humiditati conveniret quidam libertatem videret hic spermale humiditas tamen quidam est necessaria per quam emittatur. unde lector iste comprobatur falsus esse et deceptus. dicit itaque propter corporis densitatem non esse effundi humiditatem. qui si autem intellexerit quod spermatis humiditas alienus fuit. si et spermatis humiditas intercedit et propter densitatem totius corporis numquam effundi esse debet. non sequitur comparationem vasorum spermatis. melius enim diceret si propter strictura vasorum hoc assereret. quod sperma reddidit propter frigiditatem comparationis corporis non calefit et ea causa est non gubernandi unde dicit. sed ex subsequentibus veritatem falsificavit dicendo ut congregetur ad hunc locum. cum enim hunc locum nominavit ex verbis suis non bene declaratis nos intelligere fiduciavit quod primum est incisum quod ad maius sunt. in subsequenti enim loco error est in apparatu aut propter caliditatem hoc ipsum fit. unde enim compositus hoc fit dicit ad deest ipsum pendere se permisisse in initio cum quidem prius dixit propter frigiditatem non calefit ita ut congregetur ad locum hunc. modo vero propter caliditatem dicatur ipsum quod fit dicimus propter caliditatem non calefit ut congregetur ad locum hunc quod minus sanum est dicere vel propter caliditatem ipsum hoc fit ut congregetur ad locum hunc. quod malum est dicere cum calor dissipet et non congreget. bonum quidem esset dicere propter caliditatem incendii vel quibus ad caliditatem attinens non quod propter calorem non calefiat vel quod congregetur ad hunc locum. Ÿ. lxv.

Lac dare capud dolentibus malum, malum autem et febricitantibus et quibus ypocondria suspensa rugiunt et siticulosis. malum autem et quibus fellea secessio et in acutis febribus et quibus sanguinis multa egestio facta est. Conveniunt autem ptisicis non valde febricitantibus. dare autem et in febribus longis nullo presente signo

presente et excrementis talibus tabescentibus. G[alenus]. Lac est unum de rebus cito mutabilibus que duabus de causis mutatur. scilicet lac calorem inveniat plus quam oporteat cito in fumositatem se mutat. si minorem in acetositatem conducitur. quod sale et melli. si lac novum multis coquatur aliquis non coctum cocto reponatur. coctum non in fumositatem non coctum mutabitur in acetositatem. Ergo quod convenit digerentibus lac bonum et multum nutrimentum facit dum tamen coquitur et digeritur in flacco sed opilationes generat et dolorem in capite conficit. hoc in sanis lac agit. et in infirmis aliter quod experimento didicimus. quare non sit omnino melli. scilicet sanis facit inflationem ypocondriorum et dolorem capitis. quanto magis facit capite dolentibus et in febribus in flaccidibus. Et aliis quibus ypocondria dixit suspensa. ideo intulit est lac non noceat huius locis nisi ypocondria que suspensa sunt ex apostematibus scilicet flegmone herisipila zimia et sclirosi quibus omnibus attinet quod suspensa sunt. nocuit in thoracis locorum rugitibus et si sine apostematibus est tamen rugitus non aliud sit quam quibus ventositas in flaccis quibus lac nocet quia mutatur in acetositatem. aliud tamen damnum inbibitur in fumositatibus sicut sale et melle coctum est et perficit quia ventrem humectat. nocet et siticulosis quia in fumositates venit sicut sitis fuit febribus et ubi sunt temporalis et acutalis. nocet et felleis secessibus est sedatur fumositati. Similiter colericam vomentibus quod fit quod lac maxime per calidis mutatur in fumositatem. convenit ptisicis in pulmone ulceratis. est dicat tabescentibus ullo signorum predictorum presente sed ubi lac bonum est dico indigentibus bono et facili nutrimento. quod est dixit non febricitantibus dignum est investigari quare non validissime perurentibus. omnino quare est si possit dari febricitantibus valde quod librum non necessarium fuit. nos tamen hic inseqimus est optimum fuit. in libro dicamus quod non omnino dare valde. miror tamen quare in febribus diuturnis dari iubet et est dixit supra in febribus malum dari. quare hic febricitantibus repetit valde. est in amphibus non consuetudo fuit. sufficere. nam potuit quod semel supra dixerat. sed est in libris suis soleat ebrietas non tamen repetere dubitavit. Y. lxvi.

Quibuscumque in vulneribus tumores apparent non valde spasmantur neque insaniunt. huius vero non apparentibus repente spasmi quibus de retro apparentibus spasmi et tethani fiunt. quibus vero in priori parte mania et dolor lateris acutus aut empima aut dissinteria si rubei fuerint tumores. G.

Tumores intellexit hic apostema vel grossitudinem in coriis eorum eminentem. in quibus denotavit flegmonem quod est quoddam apostema acutum solent dicere antiqui tamen omnem calorem minimum vel incessionem sive apostema vel tumor sit flegmone dicunt. dixit ypocras. ergo si in vulneribus tumores id est apostemata apparent non spasmantur neque insaniunt. sed tamen raro. si aliquod apostema sit magnum valde

perurentibus non lactis

exponit literam et per ... nocumenta.

exponit nocumenta.

monet quod.

continuatio principalis partis ... tumor

continuatio secunde partis.

et pessimitate huius infe̅ sed subito appareat et ueto fiat spasmum et tetanum significari uoluit. quod uero dixit dolores intellexerit. si ante apparuit aliam passionem uoluit esse. uero .n. loci (ante) neruosi sunt ac uenosi et arteriosi. et ergo de uulneribus aparitis aliquid pessimum ad aliquod mbr̅ nobile deuenit. si uulnera in neruosis locis uero fuerint necesse est spasmum et tetanum expectari. quia hee passiones sunt neruosorum locorum. quod si autem sit et pessima in partem aptedit dolor fiet lateris et plurimum inde fieret empima. si autem in descendit in intestina ergo fit sanguinis. si tumores rubei sunt et subito euanuerint sanguinis ergo intelligitur quod sit uulneribus fit interstium quod passio sepe est. uulnera in dorso humeris uel autem in locis dorso appositis et subito uero se receperint. non tamen absolute innuit quia manus et pedes possunt hoc intelligi sed est in pectore uerius non tamen sit lacertorum inlacertorum fortibus cordis uel magnis. contra tamen ingenium pectora maxima corda habeat pole est per colligantiam sui ad inuicem pedes inde incidere passionem spasmum cum lacertorum in portionem parte corpore locatorum est lacertum illi ex maiori parte sit carnosi. non ergo spasmus ex sola cum uero nascitur est sepe non solum impedimentis sed et in innanitionibus esse in decamus. quod loca longe a nucha sunt remota et in magnum et pedem a nucha procedunt. in unde dorsi non sunt. V. lxvii.

malis sunt que trahunt uel que in loco periculoso et tendere. uel que in membro nobili. fortibus. quia dolorem inferunt et ira. G.

Si uulneribus malis et fortibus existentibus tumor non apparet hoc magnum malum. (uulnera uel inde apparentes) laxa bona cruda mala. G.

(exponit magnum)

Quod magnum dixit uulneribus sunt attinentibus uel aparatibus uel uehementibus (hoc exponit malis et fortibus) hoc pessimitas tamen intendit inde esse in uulneribus uel aparatibus quod in fine sunt lacertorum uel eorum capitibus maxime in illis quod iuncti sunt neruis et inde extremitatibus maxime sunt cordis sic antea mala dixit aparata subito non appareant (iudicie) in hoc aparata quod mala esse asserit ex uulneribus malis. uulneribus non huius maxime si doleat ad nobilia membra humores malos descendere certificat et dolores humores fluere pretendat. est .n. uulnus malicosum sit non quod debilitat. humores uero superbiunt et distemperant. ergo ubi ad uulnus confluxerint quod ex tumore quod de manifestat. propter corpus diffundi spasmos tethanos et maniam faciunt. laxa quod et fluencia uulnera bona sunt. cruda uero duraque indigesta mala. in huius autem uulneribus medici inde fallunt stringentes defluentia frigida et sicca et stiptica medicina. dolor autem fit ex locis neruosis. unde medicina calefactiua est adhibenda. V. lxviii.

Posteriora uero capitis dolentia in fronte recta uena incisa iuuat. G.

Non solum intendit hoc per egritudinem de locis neruosis sed etiam per opposita eis ex hoc satagit quod fit est. sed ergo in laterali hoc fuit a dextris insinuat tamen uel a sinistris in dextris in utroque fiat. quod si in profunditate fuerit anteriora uero posteriora autem omnem medicari. unde hippocras posteriora capitis dolentia et cetera. nos autem sana-

ut philoninus ut eracleus ut alii qui uel ad ipsa devenerunt tempora ut et exigenus et sui socii ut alii posteriores his. eracleus enim in libro suo de morbo et causa et curatione morbi ait. passio inquit quam recepissima vocant aliqui dissinteria. quidam vero vocant lienteria hanc liquidissima scilicet digestio multa et spumosa et fetida. Egorius vero in ipsa parte de acutis morbum sequentibus dixit. quod inquit levitate habent intestinum lubricositate quandam. necesse est eos pati maxime cum sit ieiunum. et huius specialis velocitate egeritur. unde ego et alii multi medici consentimus non adesse hanc passionem que cibi et potus indigestione. qui et certi intelligunt antiqui. item in libro ypocratis de lienteria invenimus. quod in lienteria cibus sterilis et non coagulatus sine dolore egeritur. unde certe consumant non coagulatum intellexit indigestum. consueverunt enim antiqui non coagulata dicere que indigesta sunt. in libro enim quem ypocratis invenimus intitulatum de regimine sanorum. quem tamen alii negant esse ypocratis sed quod matres eum esse quendam philosophum filium suum fenitilis repitur scriptum. alii invenimus aliquid aliquibus cibus condus indigestus et sterilis exit et sine dolore non propter aliam passionem sic lienteria venit. hunc ergo consuetudo fuerunt antiquiores. posteriores vero multi successerunt qui consuetudinem fatentur se audisse et concordant in lienterie passione. nescimus quomodo unde consuetudo tale quod dixisse sit coactus ut et antioribus suis obviaret et posterioribus inciens lienteria existere cum re indigesta mixta cum sanguine dixerit. Y. II.

Quibus nares humide natura et semen humidum sanis egrius. quibus vero contraria salubrius. G. Quibus complexio universalis est sic. Quorum nulla res superflua ad nares effluit de cerebro. ut in cute eorum aliquorum sudor. superfluitas quidem illorum subtiliata est per cutem emittitur. illa quam a medicis vocatur occulta. sed quorum complexio universalis est humor maxima accione emittit humiditatem et maxime a cerebro cum non sit calidum et frigidum. horum et semen est liquidius et humidius sic econtrario in siccioribus accidit sicut consumitur et semen exsiccatur. quorum vero complexio tota calida est vel frigida fuit humor sanitate corrupta est. consuetudo contraria occasione eis veniat catarri. si autem humores illi a faucibus ad inferiora descendunt nocent gutturi canalibus pulmonis pulmoni meri stomacho et aliis membris. unde necesse est ut tussim incidant raucedine sinancia et indigestibiles corruptela et alii diarria. et si salsa fuerunt et fluida dissinteria. quam nominat imperithoneon noromaton. ypocras. Y. III.

In longis dissinteriis cibi abstinentia malum et cum febre peius. G. Dissinteria nascitur sicut diximus excoriatis hiis intestina purgantibus et excoriantibus. excoriacio vero superficie intestinorum est in principio. que cum diucius duret magis concavat et efficit vulnera. unde stomachos excolligandum intestinorum patitur et augmentacione morbi patitur consensum. unde cum abstinentia

40

reprobat consuetudinem auctoritate precedencium

Circumfluencia vulnera dicuntur illa que faciunt pilos cadere in circuitu suo, vel que habent multa foramina parva per que redduntur urinale circa vel aggressire aliquo, vel quia habent multas radices.

·VI.d.

subsequitur quod ab intestinis succedit huic morbo. superfluos humores ab epate ad stomachum refluxos qui de colicis regionibus maxime corrumpat intestina huc ascendunt superiora. sed in natura et in ea abstinencie sit ex colligancia intestinorum et per abstinenciam quod a cibo aufertur, non est sicut que ita nullaremus per regi. quod est dum per ina sunt duo vitia intelligi. vel ut vulnera sint saniosa vel maxime in nascentibus aparata. etiam sic eveniet et sicut excoriationem intestinorum partem, prout dicitur infra in predicto capitulo. Y.

Circumfluencia vulnera male consuetudinis mala sunt. ·IIII·

Cum pilos undique cadere a locis vulnerum contingit, quibusdam malis humores videntur in eis male corrosiones et propter mali in vulneribus huius excoriationem compromittunt vulnera sanari. Y. ·V·

Dolores in lateribus et in pectoribus et in aliis partibus si multum differunt ad discendendum mali sunt. G.

(vel differantur; scilicet in cognitione; scilicet ad cognoscendum)

Dolorum loca non solum sunt investiganda sed eorum quantitates. quarum scientia est necessaria, quia in superioribus fuerunt et cetera medicandum prenostica. si enim costis magnus dolor innascitur et quasi ad furculas descendit vel ad spatulas vel ypocondria descendat, tunc significat esse passionem hanc ex impulsione sive superfluitate costarum passionem. et passio sit molesta et periculosa et fortis ad hibenda est medicina. si vero passio descendat ad furculas flebotomia est necessaria. si descendat ad inferiora, id est ypocondria, farmacia est danda. sic in peri toneon noxomaton restat ypocras. si dolor sit prius costis et quasi punctura que solet venire in corpus non ascendet ad furculas nec descendet sub ypocondriis passio est in carnosis costarum locis non molesta, nec medicina fortis est danda. hec autem sunt consideranda: singulorum dolores in lateribus et magnitudines eorum. sed si aparata sint in pellicu sis locis dolores erunt graves, sicut ypocras in epidimia ait. gravedo ponderis prave innuens in locis dolorosis dicitur. et ubi in quo dolor in ceteris est partibus, renum tunc dolor subsequitur acutus, quod ceteris dicitur pelliculas quasdam tres singulos renes. venas quoque et renum arterias et concavitatem eorum intercedit et per porta una urina exit. idem et de ceteris intelligitur in carnosis partibus si dolor sit et gravitas (vel gravius). si autem in pelliculis sint renum dolor acutus est. quantitas acuminis doloris est per virtutem facientis humoris. si enim humor sit colericus est dolor acutissimus. sed si grossa sit ventositas non hunc dolorem creat. si autem in sit flatica mollior dolor est. non igitur ex quantitate doloris intelligitur sola quantitas sive, sed quam diu debeat immorari. si autem ypocras ad hoc intendit ut nos primos reddet de quantitate uniuscuiusque doloris. ad hoc enim distinctio sufficit. sive non solum quantitate divisio doloris sed et aliud investigandum in multis ut scilicet inter

(margin: o quod debemus considerare circa dolores)

(margin: pectoris hec et spatulas circa quod debemus considerare vel locos doloris)

(margin: exponit quidam vel circa vulnera)

(margin: tho)

(margin: tho)

(margin: tho)

ligem⁹ q̃le ınbē sit ınu⁹ q̃le nob̃lius ⁊ q̃le ad piculū sit ꝓclıui⁹

ca aff. ł tho.ca ac si dicet n̄ sufficit sola inuestigacō q̃titatis doloris in diu̇

sis locis uꝫ si ineis ẽe dolor un⁹ ⁊ n̄ multiplex sit. ut si origen⁹

paciat̃ inlate ⁊ eodē die diogenes paciat̃ in eadē pte n̄ debe

m⁹ eq̃les dolores intellige si similes ł differentes sint oꝫ inuesti

gare. h̃ aūt duob; inueni͡t modis ł ex q̃litate doloris ł ex q̃n

titate fortitudinis. q̃lite. si pungitiu⁹ sit ł inflatiu⁹ g̃uatiu⁹

ł corrosiuus sep̃tiuus ł inducōsius eq̃l ł diu̇s⁹. q̃ntite. forte

.n. pl⁹ ł mi⁹ oꝫ intellige q intedim⁹ ẽ q̃ntite magni doloris

diu̇s. ɔsueuerūt .n. medici rē forte rē appellare maiorē ⁊ si

n̄ ptineat ad q̃ntite sꝫ q̃lite. dicūt .n. febrē magnā ł puā ẽ se

n̄ ad sic q̄ calor. n̄ g⁰ mirād' ẽ si dolorē fortiorē dicat ł maio

re. uꝫ si dicit eē rē diu̇sā inq̃lite maiorē eē uolētes diffĩre g̃

uitate in dolore pungēte ⁊ silibus. Ÿ. VI.

·i· hntes morbū renū q̃ᵹ.

Nefretici ⁊ cc̃ ınsc̃ā dolores laboriose sa

nant̃ in senib⁹. G. Passioꝫ in renib; ⁊ uesica sana — ponit tho.ca ⁊ p̃. sniaꝫ.

ri durıs ẽ in senib; ẽ ınq̃ q — ponit tho.ca q̃ passio renū sit laboriosa sanari.

estat actō inbẽ hoꝝ ⁊ inbs hũs paciēb; quies nc̃cia sit ut

siment̃. ite h̃ passio dura ẽ ad sanand' q̄ h̃ ɔsist̃ humoꝝ acuitaꝝ

sup̃fluitas. q̃ ẽ p aliq̄ loc̃ uulnat̃ ɔsistat uulnā ibi reuocat

⁊ magnificat. q̃ passio in senioribꝫ indurat̃ q̄ etas eoꝝ declı — ponit tho.ca q̃ .s. in senib; sit laboriosa sanacō renū

nat sic alibi dicit ẏpocr̃. senes hũs passionib; ɔmoriunt̃. Ÿ. VII.

·i· sup̃ficiales.

Dolores ⁊ tumores cc̃ uetre ẽxıtes supiores

q̃ leuiores. n̄ supiores uō fortiores. n̄ sanat̃ ıt. facili⁹.

Supiores intelligim⁹ h̃ n̄ ex inbꝫ log̃ite sꝫ loci⁹ ꝓfūr. G.

dicare. hn̄. n. loci uocat̃ ab helenis ꝑtulia .i. pellıculis uētris

ad exteriora. q̄ aūt int̃ pellıculas nasciᵗ. ite in intestinis ⁊ in

stomacho intellexit ubi n̄ supiores fortiores eē dixit. ⁊ bn̄

ẽ dolores h̃s locis innascētes fortiores sint ⁊ maiores. Ÿ. VIII.

Ydropicas q̃ nasc̄t̃ in core uulnā n̄ fac̃le sanat̃.

tho.ca Talib; de uulnīb; ẏpocr̃ alibi dixit. uulnā sīnd ꝓfectē. G.

sıccant̃ nō sanant̃. in ydropicoꝝ ẽ corib; ꝑꝑ habundan

ciam hũitat̃ inpole eē ut̃. Ÿ. IX.

Late pustule n̄ ualde prurigınose facili⁹ sanat̃.

tho. Pustule uō s̃ duplices. q̄da .n. s̃ deforis alte ⁊ acute . G

forte alte late et infusio sed sursum non ascendunt / alte et acute calidiores sunt minime. late vero et non sursum ascendentes sunt frigidiores et inde duabus de causis non prurientes vel circa late sunt vel non acuti humores. Yp. x.

Capud dolenti et circumdolenti sanies aut aqua aut sanguis defluens per aures aut [per nares] per os solvit egritudines. G.

In multis locis de hoc dolore iam disputavimus. unde sicud superius in dagemus et non sicut alii arbitrantur. quia solum huius generis egritudo hec solvitur non intelligitur et hic non precedimus utiliter. ypocras vero ab sorte dixit si sanies vel aqua ex auribus vel naribus effluxerit solvit egritudinem. nos autem intelligere debemus si ex aparte sanguineo doluerit capud vel aliis humoribus circa coadunatis. quod si est per vim et humores per loca effluxerit egritudo solvitur. sic dixit ypocras. sed si dolor sit ex grossa ventositate inflativa vel ex commotione capitis pugitiva vel expressionis aliis aparatibus sanitas aliter prosequitur. Yp. xi. tho.

Melancolicis et nefreticis emorroydes innate bonum. G. tho.

Emorroydes non solum per hanc purgacionem solvunt egritudines has sed et per gradum humorum qualitates. ut si fuerit inguinum melancolicis humoribus quin sunt in sanguine sic in urino fex. non igitur mirandum est si melancolia et nefresis per emorroydas sanatur. Yp. xii.

Emorroydas sanati antiquas si non una relicta fuit periculum est ydropisim fieri aut ptisim aut maniam. G.

Emorroydes sunt in extremis venarum apud anum posite per quas ipsa natura et consuetudine emittit sanguinem ex melancolicas et sanguinis feces expellit. quas si stringeris ne per ora venarum exeant in ipse dura aparata vasorum magnitudine et consuetudine sua ex angustia et calore coextinguentia. sic si parvo igni multa ligna aggeres suffocatur subito. si autem sanguis non inde calore sit. calore extincto necesse est sanguinem non generari. ydropisis non generatur non est sanguis non generatur quod natura si ex expellere non poterit alienis partibus movit et parat et ptisis efficitur. bene igitur dixit de emorroydibus antiquis unam relinquere debere per quam natura illa possit exire. maxime aliud si antea solita sit purgari inde. Yp. xiii. tho.

A singulto habito sternutacio superveniens solvit egritudinem

Singulus sic dixit de plenitudine et de inanitione fit et maxime. G. De plenitudine quidem evenit nocivus est motus fortis quo humiditas illa expelli possit. Hic autem motus nisi mutatione inveniatur fortis. Singulariter autem de plenitudine fit plurimum deprehendimus ex prius quidem est ut repleantur cibis ne sibi caveant aliquando doloribus fit eis continuus frigidior. non contingit loca nervosa ad dissolutionem omnem secundum fluxum et in singularis fit. V.

Ab ydropicis hiis qui venas intercute aqua fluente solutio fit. G. Hec significatio in spontaneis purgationibus valet. et que spontanee nulla medicina indiget. si non adhibeas medicinam in iam spontanea est. V.

A dyarria habito diuturna spontaneus vomitus sequens solvit egritudinem. G. Hec est altera purgationis significatio spontanea nec qui exactio est ut dari auctoritate medico quod sit utilis ad excludenda multa [illegible] tota lata. V.

A pleureticide superato aut peripleumonia dyarria superveniens malum. G.

Non est intentio sua quod ex sola membrorum colligantia harum passionum sit accidentia. intendit quod potius ad fortitudinem et magnitudinem passionis. expulso singulari parte que cum spiritualibus membris [illegible] et tussi ipso colligatis spiritualibus instrumentis. exclusis autem membris ypocondriis [illegible] quod consuetudinarium fuit. non ut diceret quod peripleumonia vel pleuresim habuit sed quod adhuc superatus sit et bene. si autem hiis supervenit dyarria superveniens malum significat et causa dyarrie est quod eger non possit sibi cibum et nature quod ad sanguinem mutare. alia causa est exercitio virtutis est secundum cibum male se corrumpentis. quod si peripleumonia vel pleuresis prius sit preterquam dyarria superveniente solvi. maxime si causa predicta fuit vim ad medie studiose est ut est ad dicat absolute si accidentia que dixit non expressis fuit causis sic dyarria hic in loco fuit ut non ipso cibum vel potum contingit. sed excellentia morbi significans. V.

In oculis pacientem a dyarria accipi bonum est. G. XVII.

Hic amplius autem est explanatio. non autem hic dyarria laudant sed spontaneitate. unde sciendum quod quilibet medicus auctoritatem ab [illegible] sic medicos nostri temporis invenias facientes in oculorum doloribus clisteri vel farmacia medicantes

Vesica incisa aut cerebrum. XVIII.

aut cor / aut dyafragma / aut renes / aut intestinorum

aliquod gracile / aut venter / aut epar / mortale est. G.

Quod mortale dixit in multis locis mortem predicere omnino demonstrat. In multis signum est solum futuri mortis. Sed in hoc loco non modo vult quod homo intellegat certam, immo mortale est sine dubio. Certior namque nec ratio nec experimentum inuenitur, nisi incisio. Quod si sit sic, ipse est in meditatione vesice magnam incisionem et perforationem in concavitate et in certis quod si huiusmodi fuerint impossibile est eam consolidari. Idem quoque contingit in nervosis locis dyafragmatis et gracilis intestini. De isto discordant multi. Alii dicunt si vero in concavitate incisio sit possibile sanari est, et non solum sic sed etiam si incisus fuerit ut sui appareant anguli. Inque medicando errant illi qui libros fecerunt de vulneribus suis mortiferis. Cur autem incisiones non consolidantur dicendum est nunc. Incisiones autem cordis et dyafragmatis non solidantur quia semper movetur. Vesica quia nervosa est et gracilis et sine sanguine. Quandoque tamen sanari est per expellendum lapidem incidere, quia collum eius carnosum est. Epar si incidatur, sanguinis fluxus in eo fit. Pacientes autem moriuntur antequam solidetur. Quod fit in vene sue incisione secundum vim arbitror. Unde dicunt dicentes posse sanari cum incisio in concava non sit. Sed qui dicunt eos expertos esse mentes. Quod digitos enim vidi testes posse incidi et tamen non sanari. Incisionem que cerebri in loco est vidi sanari. Semel enim vidi in nubia, quadam civitate, sanari et magne concavitatis incisionem habere cerebrum et tamen mortem evadere, quod rarissime contingit. Quinque dicunt incisionem magnam et perforatam esse mortale. Unde est dicendum si non pertingat usque ad ventriculos cerebri, periculosum est mortale. Gracile intestinum vel stomachus quia carnosa sunt, incisa non tamen concava possunt solidari. Sed si ad concavitatem incisio pertingit vix vel rarissime possunt sanari. Idem et contingit in renibus, quia non solum huius de causis sunt incurabilia sed quia huius interioribus membris non possumus imponi medicinam. Y. xix.

Quando incisum fuerit os / aut cartillago / aut nervus

aut maxille tenues / aut preputium / nec crescit / nec conglutinatur. G.

Quod dixit non crescit non tantam redire quantitatem intendit. Conglutinari est extremitates iniungere. Nullum autem dubium est ossa et cartillagine non crescere amissa quadam sui parte. In hoc autem discordant que iniungentur et conglutinantur. Quidam tamen asserunt palam vidi ossa fracta iniuncta esse et solidari, et videntur esse decepti. Certificetur enim quod est in quibusdam aliis ossa fracta sanari et tandem moriantur sponte vel occidantur, ossium fracturam eius comprehendisse corrosam quandam gracile, quod ligamentum vocamus, quod si paulatim evellatur fractura nec solidata nec iuncta reperitur. Aliis tamen membris aliis horum repugnat. Experimentis dicentes crescere

expont mortale. / quod dicit hic affirmativum

declarat quod incisio facit vel exponit incisionem.

dubitatio de isto

vel aliorum assignat causam de corde et eadem de aliis.

removet obiectum

dat rationem in generali

ossa cum in quibus membris est impossibile solidacio sunt mortem.

exponit conglutinari et crescere.

ponit rationem et probat per litteram vel declarat eam

exponit que vocalia littera

sed non solidatur. est enim ubi debet solidari. sed ego iam vidi iam au-
divi dici esse experte carnem in locis huius. iam ubi fissura et in-
cisio fit. quod id est fissum est et quod incisio. incisio id est perforatio. fis- — l' perforat'
sura usque ad alteram latera. hanc supponit dicit non posse solidari. causa quia lo-
ca nervosa sunt et subtilia. iam tamen ipse dicit sed quia separata sunt magno spacio. Ypo.
ventre vocat omnem locum interiorem preter venas et arterias

Si in ventrem sanguis effundatur preter naturam necesse est in · XX ·
saniem vocat omnem materiam corruptam
saniem converti. G. Hic amplius in libris diversimode invenitur — extra in ventre et saniem.
in aliquibus enim scribitur. si sanguis in spacium
effundatur et hoc spacium ventrem spacium quod intercedit quod est inter maxillas(?)
per hoc quod preter naturam sed intus vel intercedit. quia sanguis a loco in quo est effu-
it ad spacium ubi esse non consuevit. alii enim venas exit et ad spacium
inter vias exit. quod dicit necesse facere faciet saniem id est quandam sanies — declarat de sanie.
speciem intercedisse vel in qua sanguis sua exivit quia late et bene. sanguis enim san- — ea aff'.
guis locum suum ubi exiverit in illa non permanebit sed mutabitur
in saniem similem in magnitudine. aliud vero effluit in spacio dissimilia loca non
sibi similia. unde hic necesse est ut faciat emorroidas vel ad similia. Ypo. · XXI ·
varices vocat grossas venas que quandoque apparent in tibiis rusticorum portancium honera.

Maniacis varicibus aut emorroidibus supervenientibus — via et ab arte.
maniae fit solutio. G. Quia maniam humores generan- — tho'
tes maniam expellit
ad inferiora minus nobilia quam cerebrum. et hii sunt humores melancolici et grossi
si qui necesse est ut varices emittantur et emorroyde. unde quod
mania a cerebro solvatur. Ypo. · XXII ·

Quibuscumque dolores a dorso ad cubitos descendunt
flebotomia solvit. G. Loco doloris collecto invenitur
materia libera qui dolorem facit
et est utilis. in pollice enim ad lacertosos locos et carnosos hanc descen-
dere et dolorem non facere. alii vero libri habent dolores alii a dorso se movent
quia alii ab alio loco in locum effluunt. alii non sanies majores est inflamma-
tiva sit ventositas et grossa. quando autem sanguinis minus ab interiori cubito
per flebotomiam. quod supponit movetur et dicit huius per loca congregata sanguinis ar-
guendum. et similiter loco collectorum intelligitur vel ubi dolor descen-
dens a dorso in cubitos ipse collectus fit. non quia essencialis loca
carnosa vel lacertosa doloris sunt ibi. et enim flebotomia valet ipsa
communis tocius corporis purgacionis. Ypo. · XXIII ·

Si timor et pusillanimitas multo tempore perseverent
perficit melancolicum hoc. G. Si quis timore et pu-

sillamum est sicut mania occasione patitur. oportet ut incrementum melia suspicemur quoniam hec accidunt in diu morientibus. quare si quibus horum abinuicem contra fiunt et moriuntur. quare si quibus horum abinuicem fit mania efficiuntur intentos in hiis passionibus cecidisse in diminutionem propter uirtutem odium efficiant que sine passionibus sunt inimicus. maxime in hiis que cum apparata sunt passionibus his. V. XXIIII

Intestinorum si incidatur aliquod gracilium non conglutinatur. G.

Hunc amphorismum ypocras iam posuit cum de uulneratione uesice cerebrique intestinorum dixit ubi ipsum summus interpretati. nunc ergo uero hoc opus hic est repetendum. V. XXV.

Herisipila extrinsecus facta intro conuerti non bonum. intrinsecus uero extra bonum. G. Non de sola oportet intelligi herisipila sed de omnibus passionibus de interioribus partibus ad ignobilia conuerti et ad exteriora se mutare. quare si fiat contrario ut ab extrinsecis intro se conuertant malum. sed inde conuerso ypocras multa in his libro uolumine ad silentium et aliorum multorum auctoritate. quare et modo dixit exemplo comprobandum iniuncta apertum est in eo. V. XXVI.

Quibuscumque in causon tremores fiunt alienatio soluit.

Quibuslibet aliis pro uero hunc amphorismum explanandum et inuestigandum. G. quod ad plurimos actores alios me duceret. sicut ypocras fecit hunc amphorismum sicut quibuslibet aliis. ego tamen sic non dico. non enim nascitur causon intus uenas et arterias est. quasi si mutatur ad neruos in primis fit tremor et extrinsecorum passionibus ce bum quod eorum est fundamentum patitur et sic nectio fit alienatio. palam est ergo quod si non alienis et arteriis et neruos se mutauit causon soluitur. sed hic ypocras non assueuit. cum in exactionibus passionum frequentibus solum dixit perfectam solutionem intendit. et ergo passio soluitur. scilicet causon passio autem que non est minus periculosa tertia. V.

Quicumque empici aut ydropici uruntur aut inciduntur XXVII.

his effluente sanie aut aqua multa repente pereunt. G.

Ypocras empicos uocare consueuit habentes saniem in spacio inter pectus et pulmonem. hic quo in credi debeant minime intelligibile continuum est. sunt uene pulmonis quod alii intitulant de empicis quibus non est utile incisio. non multo laboret empimate et magno et quibus est secare deseruit liberatio hii magna angustia sunt paciuntur. quare spacium pectoris maxime est strictum. uel adincisionem coguntur. ydropicos uero consueuerunt antiqui medici incidere plurimum intendere. ypocras in hiis incisionem uel incisionem aliquorum per gaudium incedit subita utrique cause minuit. quare futurum malum predicit. hesisset tamen dixit de ydropicis quod in hiis multos uidit subito et multa per

gaudie mori subita · subita arreptis febr(e) · q(ui)a decretis virib(us) fit (et) defecto-
re p(er) intell(ectus) · magno .n. a parte innato (et) incisio(n)e · famis n(on) est inuent(us)
subito molest(us) · q(ui) subito incidu(n)t debilitates (et) virtutis defectiones
(et) vix postea ad se redeu(n)t · q(ui)a ideo in empiricis fi(unt) arbitrio · q(uia) ora ve-
nar(um) aperiu(n)tur (et) sanies in locis illis extendat(ur) · at ip(s)a actum sui · q(uo)d in(t)ro d(icitur)
ubi steterat · q(uo)d oppilac(i)o(n)e(m) facies · (et) aut subito exierit ora venar(um)
aperit (et) uit(alem) sp(iritu)m emittit (et) sic (est) ca(usa) defectionis · in ydropisi n(on) h(abe)t de-
ca(usa) fit sola (et) redundet aq(ua) ue(n)t(ris) · q(ui)a g(ra)d(u)s in (tem)p(or)e du(r)i a spaciis portat q(uia)
(est) in eo (tem)p(o)re · q(uo)d si subito exeat aq(ua) · in(fir)mius est (et) sec(un)d(u)m (con)tinet dyafragma
(et) cetera spiritualia viscera. V. xxviii.

Eunuchi n(on) podagrizant n(ec) calvi fiunt. G.

Incisione testiculorum eunuchi assimilant(ur) f(emin)is · sic g(ra)d(us) fiunt n(on) cal- o(portet) q(uod) eunuchi non fiunt calui
vescit ca(usa) sue humiditatis sic eunuchi n(on) podagrizant dixit · q(uia) in t(em)p(or)e o(portet) q(uod) non podagrizant
suo ita erat eos n(on) podagrizare · s(ed) hodie aliis evenit · q(ui)a filii h(uius) t(em)p(or)is
vivunt in suavitate luxuria (et) gulositate · v(e)l p(ro)ce(ssu)s sic intelligit · q(ui)a dolore(s) o(portet) q(uod) non podagrizant ut plurimum. aliter tamen.
podagricis fiunt pedes illis defecti sic in epidimiis appar(et) certe deficit
s(ed) hec passio(n)es n(on) accidunt n(isi) in dieta peccaverint · n(on) g(ra)d(us) s(unt) podagrici n(on) (est)
ad pedes eor(um) humores descendunt · qui si n(on) fluerent n(ec) (con)sisterent h(uius)mo(d)i pas-
sio(n)es n(on) fierent · nimia g(ra)d(us) quies v(e)l exercicia h(uius)mo(d)i passio(n)ibus s(unt) nociva · no-
c(et) .n. vinum forte (et) multu(m) · maxime si precessit saturitas cibi · si .n. biber-
unt inde vini cito paciuntur · noc(et) (et) coitus · s(ed) in t(em)p(or)e ypocratis hu-
fuerunt tam regimento (et) bona dieta h(uius) facientibus (et) exercitium sec(un)d(u)m
sufficientias · q(ui)a g(ra)d(us) n(ost)ri t(em)p(or)is homines ad delectac(i)o(n)es s(unt) declives (et) ideo
fiunt podagrici nimium · ut pote minime exercitati (et) manducantes plus
q(uam) digerere possint (et) vino inebriati (et) qui forte vinum bibunt ieiuni
(et) habundantes in coitu · qui (et) si n(on) incidant (con)sil(ium) · duo v(e)l plura inde
fiunt nociva · lic(et) g(ra)d(us) ipsi eunuchi n(ost)ri t(em)p(or)is n(on) coeant tamen poda- ampliat a(uctorita)s
grici fiunt ex nimia gulositate (et) delectac(i)o(n)e · q(uo)d aut(em) dicit s(unt) de podagra intel-
ligenda s(unt) de artetica (et) p(ro)p(ter)ea fiunt podagrici p(re)terea artetici ex heredi-
tate (et) podagra (con)comitur · s(ecund)a .n. q(uia) masculus fuat uectio pe-
des debilitant · filiorum passio duplicata (et) exparent clipa et esu ca(usa). V.

Mulier n(on) podagrizat si n(on) m(en)strua ei defecerint. G. xxix.

Contingit g(ra)d(us) n(on) podagrizari si s(an)g(uin)e mulier (est) m(en)struis · ego s(unt)
p(re)cedenti amphorismo induxi podagram n(on) fore ex sola humor(um) defectio(n)e n(isi)
(et) humores ad pedes (con)fluerint · q(ui)a vir fuit in t(em)p(or)e ypocratis in mul-
ieribus podagram n(on) (con)tingere n(isi) m(en)struis deficientibus · s(ed) tamen n(ost)ris evenit t(em)p(or)ib(us)
m(en)struis (et) s(ub)venientibus · q(ui)a male dietant(ur) · in (quibus) t(ame)n q(ui)a m(en)strua n(on) veniunt
ex ordine suo · paucis tamen ip(s)a mala dieta. V.

Pueri n(on) podagrizant ante affrodisiam. G. xxx.

·VI·a·

Coitus est enim fortis ingerendo podagram. Quod manifestatur ex eo quod de eunuchis precedebat. Sed et eunuchos podagricos esse viderimus, pueros vero numquam me vidisse memini. Non autem videre in genibus existimamus fuisse generosis. VV. XX.

Dolores oculorum meri potio aut lavacrum aut pyria aut flomia aut farmacia solvit. G.

Quod dixit hic experimento non ratione attendit. Non enim est manifestus si balneis non ante bibitus dolor oculorum solvitur. Aut si aliquem unum medicorum fuit et abstinere non iuvit propter vini nimiam (siccitatem) delectationem bibere invenerit et multa hic quae in libris suis scripserunt non bene certantes medici. Idem Ypocras fecit volans quo et ubi res invenerit et nullam in rationem reddens non quod dolorem iuvare experimento diffinivit. Non ergo idem consuevit. Unde ego certo Ypocrati et experto conperi. Vidi enim quosdam iuvare vinum, quosdam non iuvare balneum. Numquam autem scribit Ypocras non ipsius usualiter certificavit. Sed ego nullum vidi magistrorum qui tale quid faceret. Sed plures res eorum investigavi. Quod certificavi in doloribus oculorum operari cepi. Lavacrum igitur primus expertus sum. Medicinam quidam quod ante me flomavit quoddam in die a passione sanavit et bene. Postea hoc oculis vero ego sibi cum medicina experimentata ipse calidam aquam quod in oculo habuit eius dolor me tolabat. Sed cum eum accipiebat maximus quidem erat. Quia calidos humores subito venire sentiebat ad oculos, quibus ab oculis exeuntibus oculorum mitigabatur dolor. Non tamen omnino extinguebatur. Quinta die dolor non cessavit. Sed potius crevit. Unde pacientes me vocari precepit. Inveni enim duos sibi astantes medicos meliores oculorum qui in hac re rome valuerunt. Qui quidem collyria fecerunt solidativa et doloris mitigativa. Quilibet illud medicamen cerusa multum locum amidum quidem et opium ab oculis expellendo ad oculos confluentia et sensualitatem dolorem mortificancia. Ego tamen medicinam huius numquam laudavi. Non enim repugnat humoribus ad oculos currentibus si sit forcia sed potius cogunt exire foras. Si igitur effluentia sit acuta corrodunt et ulcerant uveam oculorum tunicam. Si autem sit multa extendunt et scindunt eam. Et ergo medicamina talia minime valent ut acuta obdormire faciant intollerabilem dolorem augmentant. Quod si adeo sit collyria forcia ut totum dolorem sentientem spiritum visibilem extinguunt ut post sanitatem a passionis visus deficiat et duricies et grossicies in eorum panniculis superfiunt. Hoc autem rationabili. Hec discernens et multos acutos humores venire sciens incepi primum facere calefactorium ut magis posse de passione certificari. Consuetudo enim calefactionis dolorem solet aliquando diu mitigare et preter alios humores ad loca dolencia adducere. Quia intrare humores primos dissolvere dissolvunt et alii de prioribus locis. Ergo aqua calida et spongia de superiore sentiunt in facie in ultimo tocias in quibus diu esse hic usus sit medicamine. Et ego ei

quod ergo est fecit. dolorem magis propter mitigat. sed multo plus postquam confecta-
bus auditis medicos ocellorum repulit et remanens solus sibi hup-
misi sui resfrigerantibus collirium sanavi. et statim in balneum misi ipsum
sic ergo tandem quievit et tota nocte dormivit. Ut certificavi quod hoc — ponit utilitatem istius narrationis
ribus acutis nocentibus oculis et in multis corporibus non pleno omnino tempore paciente
balneari. Postea vidi quendam iuvenem obtalmiam pati multis diebus — & maxime valde vinum
antequam videret. in villa in qua demorabatur. sed cum dolor augmentabatur
ad civitatem venire cogebatur. vidi ergo oculos quasi siccos. sed tamen
vene inflate et quasi plene sanguine erant. misi eum in balneum et prece-
pi ut vinum biberet parum mixtum. sicque sopitus ergo venit sibi et to-
ta nocte sic eo dormiente dolor cessavit in crastina die. hiis ergo
visis et expertis credo iam constituti ut cum sanguis grossus et coagulatus consistit
in oculis sine reliquis causis plenitudinis medicamen eis est potare vinum. vinum
enim ipsa coagulata dissolvit et per motum suum citissime a venis eiciat.
Hec ergo oculorum medicamina sunt magna si quis ea operetur secundum quod oportet. Cale- — l; depuria.
factio vero est salubior et a molestacione removetur. atque in curationibus est si-
gnificativa aut ipsa eadem est cura. si enim cum non desierit que clausa fu-
erant curantur et dissolvuntur. sed si adhuc cucurrerit et calefactio sibi
erit statim dolor quiescit et postea multo maiorem adducit. vinum vero nobis
minuit plenitudinem causis adest. oportet ergo investigare ut si corpus humoribus — Sed de flomia et farmacia.
sit plenum flomia adhibeas. et si uno et eodem malo farmacia
detur. sed non sale dissolvitur. similiter humoribus malis seu solo sanguine replentur corpus. V.

Trauli ad varia maxime capitulum loga. G. xxii.

Balbucies magis circa lingua diversa est quam balbos l. ras corrumpen-
tes. R. ergo corrumpentes vocantur trauli si suo loco [s. R.] utantur l.
qui non corrumpunt s. et sua vice t. ponunt appellant philosophi. sed
ypocras in libro amphorismorum solos posuit traulos. Cum aliquando lingua lenitas non
cassit omnis vocata est balbucies. quia mollicies lingue propter humiditatem
increscit. quod ostendit tamen balbucientium. testantur hi infantes. r. s. l.
corrumpentes. sed ad etatem venientes linguasque perfecte solidantes
amittunt suas balbucies. tamen aliquibus manens remanentibus. cum
ergo omnis balbucies est mollicies humiditatis. sed in lateris formandis
lingue sunt diverse. sicut autem lingua adeo sit firmata ut in mollibus sit fortis
et firma ad pronunciandum absolute omnes balbucies. sicut aliter balbuciant
balbucientes nulla littera sola nisi quia est lingua esset firmanda ea tamen
non pronunciat. ego autem estimo per r. pronunciantes l. posuisse ypocratem
traulos. quod consueverunt antiqui heleni hi non dare balbucientem. quia
mollis r. pronuncians. maxime tamen nulla que solum procedere tau. quod fit quia huius lin-
gua maxime optime firmari. invenimus et alii vice r. pronunci-
antes l. in multis locis que est tau non procedat. sed tamen non posuerunt he-
leni atque illam vocaverunt solam magis maxime firmandam linguam
servierunt. atque tunc tempus hec non habebat propter suam nimiam absti-

necia/q testificat·qm in lra balbucies inuenitur q ab illis n scribit· cas aut que uice·d·a·pferunt et uice re ce·dnc et in lra hi9 reticuerunt·inueniunt et pui facietes h. palam e g q ista balbucies q aut tan corrupit·t·maxe in lingua fundaz·q fit in cirulis et alijs silibz ut etes esd inqbz e lingua fundada eet n dilatata uz fmat pfce et dectiu exmite·ca e q lingua n e 9posita sz q oz·l q 9plo eoz mollior e et humidior uii pui hac balbuciem sepe paciunt sic debilitate inpedibz qs n pfce sic ena ps fmare·paciunt et etates pfce indiscedar lingua mutacoe·paciunt et illi qui ut minus passiolbz deficit solz et 9tinge exuma sicci te lingue dnante exqlibz infrmite q siccitas raro uenit et eis qui s siccissimi·q balbucies prima humitati e e lingue lacti ca nimie humitas mercimus dentibus ne quit pfce dilatari·q fit cu defcois sue l'auoz actiuo ad lactos uenientiu·ebriositas solet ide 9tinge·l q debe nimia humite dif fidit·l q in aquae·illi·aut balbucietes·l p debit nimias ball bucient hum tes l p nimia lingue humite l p utruq·e g debe sit humissimu nce e illa humite defecte ad stom uii ca e loge dyarrie·q si lingua illi·humissima et stoi de seq·humitas e pellicu lis stoi lingua opta sit·dyarria a loga stoi e passio pia exhu nimia·Y·

acida·n·ructuaco fit p frigite et exhumorib gsis·plesis u fit exhumorib subtilib et calidis·

Acide ructuantes n ualde pleuretici fiunt· xxiii·

exponit s opioz p non valde

Quum·n·n ualde dicit raz ee nce e·inqz nuq 9tigit q·G· quidam intelligunt hunc amphm int pratres·nos in a loco di xim9 de pleureticis q si spuit cit'uu solu a'cit'uu rubeu fiat duab attcum spelb colicis·q si fuit spumos fleumati·si in grum melacolie attinebit·rubigo dissimu sanguini·pleure sis e apd inmeriozibz costaz pellicules·apd nascit exqbzda humozibz sufluis·s q lites g dnantis in erunt q lites sputoz et hii9 infirmor·l ad spem salutis et ad despecio mortis p lmo et costaz pellicule humores n recipiunt eqlr·q pellicule spisse sunt et solide et pulmo intora sua r e rar9 vii n om humore cito recipi unt costaz pellicule n q decolico e gene·ubi g fleuma dnat ra ro pleureci fiunt·maxe si illa sit salsus pungens et mordicans intesti na·ad illo pgand neq solu pgar flaue sz et omi humore e eo deste dete·vii ypocr in qda lib·s·ypiton·humidi uentes illi uz pleuresi in aliqt infirmitates incidunt·Y·xxiiii·

p illa vene gsistentib·a·no

Quibus caluis fiunt hus uarices magne in nascor· quibz caluis existentibz uarices magne innascor rursus capillati fiunt· G·

inpbat aliorz opioz de valde et q mi fiunt in plac z

reprobat p democritu

Siquis preterea in libris sapientum aliqua falsa invenerit admirabi-
mus in propatulo tenere dubitatus constabit. calvitie re existente et
falsa sapientis non esse certum id non dubitabit. alibi autem dicit est calvos autem
non posse capillari et si varices magne fiant in eis. quod non dicit si
varices magne nascantur capillantur. unde quod dicit. alii calvi
tie tyniosi intelliguntur, scilicet vero passio que ex malis humoribus nas
citur. sicut allopicia tyria. que serpit et ad pedes necesse est. si varices
et pili redeunt. quare est humores corruptos pilos corrumpentes necesse est
ut recedant descendentibus eis. Y. xxv.

Ydropicis tussis superveniens malum, precedens
vero non malum. G. Antiqui dixerunt superveniens vel supervenientia
consueverunt intelligere quibus accidentia
passionis vel expressiva vel ex augmentatione sua sic fecit. [illegible]
in libris de accidentibus morbis supervenientibus. unde idem in libro amphorismorum ypocras
si non ex morbi essentia fecit. non si tussis supervenit ydropicis
mortale est scilicet tamen est existat ex morbi essentia. si non est
humiditas aquosa ydropicis pertingens usque ad canales pulmonis generatur
in tussis vel vicinus est suffocationi. Iohannicius per pulmonem canales pul-
monis per pulmonem [illegible] intelligi. est autem canalis dictus singulariter
guttur. non divisus prout intelliges per canales intelliguntur diffusi. Y.

Dissuriam flebotomia solvit. incisa vero vena xxvi.
interius que est in talo. G. Hec vero existimamus non quod ad
dicamus. ut dicamus incidere
venas solvit dissuriam. et ut flebotomia solvit dissuriam sicut
[illegible] satis manifesta. quod interius incidere dicit. si intelligamus
venas in libris falsum est [illegible] ypocratis est in passio
nibus superioribus corporis convenientibus flebotomiam. in inferioribus vero agentium
interioribus aut super calcaneum incidi venas dicere consuevit. quare tamen
arbitror est audiat interius interiores venas dici in pedibus. scilicet vena
est dicta interius interiores et exteriores pedum venas est de una et eadem ex
eant. dico autem ego et affirmo non hunc amphorismum esse ypocratis. Iohan
nicius est dicens interius vel interius intelligimus latus interius non basilica est in ma
nibus ab assellis est procedens. exterius cephalica est ad spatulas veni
at. interius in pedibus sophena est et a familiari latere exeat. exterius
sciatica est ab externo latere exeat. Y. xxvii.

Anginam habito tumorem fieri in gutture bo
num. exterius enim convertitur morbus. G. Istud verum est et utile
est enim morbus abiectio

Nota quod pes columbinus et herba roberti mirabiliter valent contra cancrum. Gualterus in viatico in commento de vulneribus ... dicit de herba roberta.

.VI.c.

ad exteriora cutis moveatur et a nobilioribus ad ignobiliora bonum est signum. Y.

xxviii. Quibuscumque absconditi cancri fiunt non curare melius est. curati enim cicius pereunt. non curati vero multo tempore perficiunt. G. Absconditos cancros intelligere in profundioribus corporis profunditatibus qui non apparent exterius ulcerationes sed ulcerosi sunt magis et saniosi et profundantes interiora corporis. quod autem non curare melius est dixit intelligimus duobus modis scilicet videamus quod quecumque non posse fieri sanare perfecte non desaluando eos nos minime imitamur. ergo tempore passio ut membrum possit se defendere malignitate eius paciendo. maxime si cancer ulcerosus sit. quod quidem si non medicemur maiorem cum illum lavemus et non est quecumque lingere sed si quod experimentis est probatum et unde ut non faciat putredinem et membra pariat fuositate. Quod autem dixit absconditos cancros non curare intendit non debere incidere vel incidere. vidi autem quosdam medicos incidentes superiora cancri in mano vel in mamillis collo et sanitati profuerunt sed pocius multos (a martirizabit) duxerunt ad mortem. quibus si non medicarentur diucius et cum minori periculo viverent. non ergo sunt curandi qui cancros habent hoc modo. sed cancros exteriores possunt curare sic quod radicitus possunt incidi. radices enim cancri sunt vene circumdantes ipsum plene sanguine melancolico. hoc modo multi philosophi fuerunt precipientes tamen curam ulcerosos et adeo perfecte ut membrum incidi precipere ipsum si in tali membro sit ubi radicitus non possit incidi quod quidem multi medici cyrurgici male dixerunt. unde ypocras licet dixerit absconditos sed si in exterioribus membris sit cancer exterius similis incidere vel incidere debere non potest intelligi. antecedentes et consequentes cum similis sequentibus intelligunt exterioribus hic similiter curandum esse. Y. xxix.

Spasmus fit ex repletione aut evacuatione. ita et singultus. G. Spasmus est cum lacertorum contractio sua extensione intrare contrahitur. et iste motus non est voluntarius. tunc autem contrahitur cum nervosa interiora repleta tumide quod et corde musicorum paciuntur. quando humido aere infunduntur ad se invicem rugantur. et idem fit si aer sit multum siccus. idem paciuntur corrigie soli estivo vel igni apposite. singultus quidem vocatur spasmus in stomacho vel in meri fit. cuius similiter ... est capere velimus non spasmus esse dicitur. sed quidam motus ad vomitum similis tamquam vomitus ad quem duo stomachi et meri moventur et quod ad ipse desiderant expelli. in vomitu autem meri et stomachus ad expellendum nociva moventur. in singultu quod in inferiori parte stomachi est expellitur. est enim adeo angustior sit motus eius in singultu ac si in instanti fit stomachi ... extra

ita. s. exponit absconditos cancros

exponit non curare

dat ... quedam experimenta

exponit quid spasmus

quid singultus

si quis .n. pip solu seu mixt bibat. pt aut bibat uinu mix
e ẽ aq calida stati cadit in singultu. qr uinu ẽ sba stoi pip in
uitat. ẽ9 actiuu du sibi noccat stos mouet. ut p singultu ei
ciat. ego aũt in lib meo de acciñbz mõui sẽ mutaciõz ꝛ ĩ sr ide op ai. Ÿ.

Quib9 dolor fit cẽ ypocondria sn flegmo .xxx.

ne his sr uemens febs soluit dolore. G.

Dolor puges nr ex 9sue ue puctã uocar. hispila a colli
ca dolor uocar. qr h apata dolor sp 9comitat. sig dolor
sn apare cẽ ypocda uenit iz puctura iz ardor uenit 9sti
paco sii uetosa g sicies ꝛ inflatiua ꝛ intepancia 9plois
et. qx cuius febs liqfaciens ꝛ dissoluens iñ 9stipacois ꝛ ue
tositatis gatiua ꝛ mala 9plioz ad tepam adducit. Ÿ.

Quib9 famies fca in core n manifesta .xxxi.

his ip spissine famiei a loci fit. G.

Iste amphs in lib a nob modis inuenit ꝛ duisimode ex
ponit. uitq tu mod uer9. uera .n. g ssa famies nõ mani
festa. tuc ẽ loc ubi fit g sp9. vii ꝛ g sse famiei qda asepse
rut. quida g ssiciei loci. siqs tu ut q simul adiuuet ut n ip
siu g sicie ꝛ loci spissine manifeste famies. buz ꝛ uiz. Ÿ.

H ytericas siep dux sit mali. G. .xxxii.

Duricies .n. sua dux seu calid sigt in epe nasci apa. si a
ytrico fuit sn duricia epis sigt 9stipata eluena l pori
sui. l ut p crisim iiz aduuata cẽ cute expellit. Ÿ. .xxxiii.

Quib9 splenetici a dissintia capiunt his

sr uemente dissintia longa ydrops in nascit

aut lyentia ꝛ pereut. G. Bonu eet siqda

amphm lb seque

p inuisis. ubi d dissintia splenetics sr uenies bonu. qr ipse
in qnto lib ab h posuit. in ecia h eu in p tia quenit. ẽ g
splenetics dixit qbz duricia duricies iñ splenis in ellat
his si dissintia sr uenit duricie soluit. h a fit ẽ h uores
pgant melacolica qui in splenis. pgao n ẽ mod excessit
ꝛ diu durans in firmus nociut dissintia lb seqr q in p elõgat

·vi·a·

est. n. humores mali sepe per intestina transierunt pacientium intesti-
na ita ut virtus eorum deficiat et calor illius distemperatur. Unde fuit ex
ydropisis et lienteria. lienteria propter percussionem intestinorum. ydropi-
sis propter colligantiam epatis et intestinorum. Aphorismus. xxiiii.

Quibuscumque extranguiria yleos innascitur. hii in vii. diebus pereunt nisi febre superveniente urina multa fluxerit. G.

In yleo nulla inferius egreditur et si acuitur clistere. Omnes autem medici in hoc concordant yleon esse in eo strictionis inferius claudunt in subtili intestino seu grosso. Multi ex solo a parte testantur hoc contingere sive ex opilacione et strictionis siccitate vel ex humoribus grossis et viscosis. Et ego calidum et durum apostema hoc facere dico. non enim credo contingere parvis humoribus grossis et viscosis. Concedo tamen posse fieri quandam .q. ypostasim. Omnes fere interpretatores huic amphorismo dixerunt quod arte est remota et ideo non credo. Dicunt enim si in vesica nascatur apostema paciuntur propter expressionem intestinorum et in hoc passio fit. Ego autem vidi in meo tempore multos extranguiria ad mortem ad mortem devenisse et multos morituros quorum vesica in sui apparebat plena extensa et dolorosa. et nullus tamen hoc paciens cum dolore incidit istum. Quo igitur dicitur quod yleos propter compressa intestina ab apostemate vesice innascitur. quod si fieret magis nocio ex apostemate vulve contigeret. quia vulva ascendit usque ad diafragma unde magis intestina debuerunt comprimi. Si enim vesica apostema habuit solum rectum intestinum comprimitur. Adhuc dicunt peius est febris calida yleon invadere faciant est febris propter sui apostema vesice fit. quia quanto magis maior est tanto plus febris augmentatur. Est enim febris acutus quodam sic apostema contrarium nec (?) contrarium febre sanari (?) non est curare apostemate et apostemate sanato febris sequitur curacio. Non igitur febris yleos est curativa sed potius excessatione febris. Non igitur febris bonum et laudabile signum est sic dicunt isti. Item non febris est curativa aliorum morbi nisi de frigiditate fuerit sola et est humoribus frigidis vel est viscositate grossis et inflativa. Quo igitur istud fieri dixerunt ignoro et in hac re auctoritati potius quam experimento. Item nescio quo investigari possit hoc. Et si ypocras aliquis alius huic amphorismo fecit mentionem invenisse hoc nescio. Non quis huic amphorismo fecit bonum esset dicere humores calidos et grossos frigidos acutus fuisse huius morbi et eius est febris et urine purgacione curari sic dicunt isti. humores enim illi propter febrem dissolvuntur et per urinam multam et grossa sic autem emittuntur. Aphorismus. xxv.

Vulnera quecumque annua fuerint vel longius tempus habuerint os necesse est emitti et cicatrices cavas fieri. G.

Vulnera que diu elongantur et non sanantur vel si sanantur reciduantur *(margin: ponit causam antiquorum vulnerum.)*
necesse est ut [illegible] sanentur. vel quia mali humores ad ipsa currunt (contrarie) vel quia membra
in quibus sunt ipsi humores diu existentes in malas mutantur qualitates
vel ipsa magnitudine et pessimitate sua. Antiqui huiusmodi vulnera vocave- *(margin: ponit diversa nomina vulnerum)*
runt (vel farsa) forsa. modo autem speciali diffinire volentes unicuique speciei nomen
imposuerunt proprium. quedam chironea vocantes denominatione a chiro-
ne primo hec sanante. quedam thelephia a thelepho qui primo sanavit
ea. quedam corrosiva que in superficie corporis vadant non tamen cutem perfo-
rant. alii formicas. alii ignem sacrum que cutem interiorem et car-
nem perforant vocantur corrosiva. que est vulnera putrefactiva vocatur
non tamen sunt vulnera sed quedam passio a vulnere et putredine composita
scilicet [illegible]. quedam in quibus putredine sunt vulnere paciente et quedam sola vul-
nera que vocantur herispila. hec vulnera habent nomina herispile. (dur) fursa (vel formica). far-
maca. et alia que non sunt huiusmodi vulnera sola antiqui appellaverunt. Nunc autem amphoris- *(margin: ponit intellectum aphorismi et causam eius.)*
mum ypocras intendere voluit quod vulnera non elongantur nisi quod ossa paci-
antur quod experimento testatur et nos cum curamus. In istis enim sanantur et
paulo post tumescendo revertuntur. hoc facit quod medicina carnem sed
mala ossa sanare apparent vulnera. que sana est in ossibus [illegible]
permaneat corruptela que facit eam revertendi tumorem incipiente
sanie sequente et vulnera in carne faciente. et ita non sanantur nisi est
medicina quam in libro suo dixit de vulneribus. quam ego narravi
in tertia particula megategni. Sed dicit quod vulnera desiccantur maxime
si ossa mala habuerint [illegible] siccatoriis est quod corruptio appa-
rebit ossis et os exiet postea. sanato igitur vulnere quando os exierit
cicatrix remanet concavitas. V. xxvi.

Quibus autem gibbi ex asmate fiunt aut tussi si ante iuventutem pereunt. G.

Quoniam gibbositas fit in libro de generatione membrorum inducit *(margin: excessit sed dicit in)*
que autem que vero qualiter sit. hec passio maxime accidit dorso. quod per hoc
intellexit quia librum suum illud scilicet legentibus. ego tamen hic dicam quod nunc fuit
gibbositas dorsi [illegible] venit ex percussione sive casu seu ex duritie *(margin: [illegible] gibbositas in [illegible] posito.)*
in ulceribus interioribus que si sunt in una dorsi spondili et in parte in-
teriori extremitas in eodem spondili. Si igitur gibbi ex asmate fiunt
aut tussi ante iuventutem pereunt. quod molestationes fortes faci-
unt ipsis imperfectioribus membris spiritualium. Quod quare hic si casus non percussio non per- *(margin: declarat)*
cussio ex solo apostemate duro existens indigesto intus. vulnera autem a
se invicem differunt secundum quantitatem loci et duritie. Si sit in loco
nobili et magno (i. malicia) hanelitus fiet maior et periculosior. Si ali-
quantulum humores in canales pulmonis fluxerint generatur tussis
huiusmodi autem vulnera non sunt dura et ideo aliquando postea sanies fit et in fine ac-
cidit. vulnera vero est fluencia non illico in fine mortificat. Quod

humores g(ro)ssi e(t) co(n)di(t)i (et) duri (et) s(unt) l(ice)t q(ui)s s(i)t tussi s(a)n(a)e faciu(n)t (et) accidu(n)t
ide(m) (et) multu(m) e(st) apparere faciu(n)t cu(m) iuve(n)tute. h(e)c n(on) a(u)t(em) s(un)t mag(is) a(d) m(i)
piclosa loco pectoris. p(u)lmone a(u)t(em) (et) corde ho(rum) pacie(n)tib(us) loca
ea ex(h)abundancia p(rop)ria fiu(n)t (et) angustiosa. u(nde) q(uo) cor (et) p(u)lmo e(st) fort(e)
ut ad vita(m) sufficiu(n)t. q(uia) gibbositas pectoris spaciu(m) angustat
(et) ideo asma incidu(n)t q(uia) nullatenu(s) euacu(n)t q(uan)tu(m). si a(u)t(em) sit cu(m) gibbo
sitate s(e)c(un)d(u)m angustat(ur) ip(s)o solu(m) ap(er)ta. q(uan)to mag(is) si diu e(st) sta(n)s (et) aug
me(n)tat(ur) multa. passiones a(u)t(em) s(e)c(un)d(u)m m(u)l(t)e s(unt) (et) diu(er)se ([gloss:] s(cilicet) asma) p(ro)p(ter) h(oc) n(on)
solu(m) ro(bu)stus h(ab)u(er)it qui sp(irit)us paciunt(ur) sp(irit)u. co(n)sue(tu)d(ine) n(on) fiu(n)t a(n)tiq(u)e
sp(irit)us ue(l) s(ecundum) ex angustia v(e)l minus ex(er)ciciis uocare haneli(tum). mo
d(er)ni d(e)i(n)de ma(n)ia passio(n)e pectoris. s(e)c(un)d(u)m uoca(n)t hanelit(um) e(st) sit s(ine) feb(re) (et) res
pirat(i)o s(ecundu)m ass(ig)n(a)t. V. xxvii.

Quibus co(n)gr(u)it flo(botom)ia a(u)t farmacia co(n)f(er)t hui(u)s ue(r)e

flo(botom)are aut farmacia(m) dare co(n)uenit. G.

Palam est q(uod) int(e)lli(gitur) q(uod) h(i)c d(icitu)r ac(t)iue sanis. q(ui) ta(m)e(n) n(on) cu(m) p(ur)gaveri(n)t
n(on) du(m) erunt sani. eo(rum) q(ui) inver(t)i(t) multos p(ur)ga(r)e hos e(st) flo(botom)ia si reple
tione timeat. e(st) solucio (et) uomitu s(i) de corruptis humorib(us). diu
n(on) m(u)l(t)os h(ic) custodiu(n)t e(st) in singul(is) eg(ro)tarent. m(u)l(t)is q(ui) podag
ris art(h)eticis n(on) cu(m) adeo fortis ut p(er)c(us)serit digiti l(ice)t m(u)l(t)u(m) s(ub)ue
ni(u)nt (et) ueneri(a)s passio(n)es distulim(us). s(e)c(un)d(u)m p(ro)telauim(us) q(ui)b(us) da(n)t em
p(r)ima epilias (et) e(st) l(ice)t m(ihi) p(ur)gaco(n)is. flo(botom)ia a(u)t(em) u(b)i e(st) medicina
o(mn)i passioni de replem(en)t(is) p(ur)ga(ti)o e(st) soluc(i)o (et) uomitu sig(ni)ficat a(u)t(em)
da(n)t(ur) una e(st) u(nde). q(uod) si sp(eci)ali(ter) n(on) e(st) una. q(uia) p(er) e(st) q(ui)b(us)da(m) ho(min)ib(us) colicos hu(mores)
p(ur)ga(r)e co(n)ueniat aliis alios q(ui)b(us)lib(et) p(ro) u(ari)is morbo(rum) diu(er)sis tu(m) diu(er)
si ra(tio)nis e(st) p(ur)gandi. ego a(u)t(em) cognosco q(u)o(n)da(m) cu(m) annuati solet e
ue(n)ire mania si n(on) p(ur)g(ar)et cor(pu)s. de q(u)o mirat(us) s(um). q(uia) e(st) ue(n)ire mania in
ciperat ab inicio ea(m) futura(m) cognoscit. (et) e(st) me uocauit data p(ur)ga
c(i)o(n)e que esset. q(uod) p(ur)gata duo fecit inuanita. q(uia) (et) corp(us) a(n)i(m)al(is) mundi
ficat humorib(us) (et) acuminib(us) medicine ad a(n)i(m)u(m) ueh(em)e(n)tib(us) ap(er)i(untur)
uene e(nim) m(u)l(t)o p(ar)s pessim(us) sa(n)g(ui)s effluit. q(uia) si fiu(n)t co(n)suetudi(n)ale
(et) clauda(tur) mania in(de) gig(n)it(ur). cedi huic p(ur)gaco(n)i n(on) u(er)e solo s(e)c(un)d(u)m (et) au
tu(m)pno (et) h(oc) p(er) singulos annos. si a(u)t(em) t(em)p(or)e p(ur)gaco(n)is neglexit mani(a)e
futur(a)e sig(n)a sentit. s(e)c(un)d(u)m q(u)eda(m) mulier cancru(m) h(ab)uit q(uo)d forti medici
na p(ur)gaui eo. n(on) expellere (et) dei(n)de singul(is) a(n)nis e(st) farmacia(m) u(er)e
q(uod) si neglexit m(ox) in loco cancri dolebat. nou(i) (et) q(u)o(n)da(m) cu(m) lep(ra)
inciau(er)at. q(uo)d ta(m)e(n) e(st) flo(botom)ia (et) farmacia curaui. cu(m) p(ost)ea suf
fecit m(ihi) e(st) flo(botom)ia annuati (et) p(re)mitti sig(n)a app(ar)ebat pas
sionis. (et) q(uia) indigebat p(ur)gaco(n)e uet(us)ta. cole(ra) n(on). epilie asmati
mino(ri)b(us) uet(us)ta flo(botom)ia. artethetica cal(id)a de(te)g(i)t cole(ram). fr(igid)a de fle
(gma)tico. nou(i) a(u)t(em) q(u)o(n)da(m) cu(m) p(er) singulas estates (et) sciatica ueniebat
data e(st) huic farmacia(m) cole(re) i. n(on). p(ur)gatiua (et) sic p(er) m(u)l(t)os annos

cessavit tertiana. medicabar autem in fine veris sicut et quem
ebat huic humori. in epidimia artetica et melancolia aliisque egritudinibus de
humoribus grossis minimos veris farmacia convenit. unde feci unum librum
quibus in vere necessaria sit purgatio titulatum qui est pars regiminis sanitatis. I.

Spleneticis superveniens dissinteria bonum. G. xxviii.

Hunc amphorismum explanavimus cum scripsimus quibus splenetici ad dissinteriam capiuntur et est expositum. I.

Quecumque podagrice egritudines fiunt hee in xl diebus desuevescentes resident. G. xxix.

Tumores podagricos ex humoribus fiunt humidis in concavitate calcaneorum descendentibus. hos tempus insla... certa loca et certa cute quedam recipiunt. cum ergo loca illa implentur humore cutis extenditur. quod concavitatem custodit extrinsecus. huius et cordis in podagricis non timendum est dolet enim exterioribus concatenationibus que non est... quod spasmo superveniente numquam podagrici fiunt. spasmus non pl... minus quod ex aparte minus et cordis. curo autem podagram et omnes hos apa... tis unam et communem. sed ut dissolvatur in ad calcaneos fluida. subtilis cito dissolvitur. grossa et viscosa tarde. si utrumque assit tardius. hii tumores non transeunt ultra xl dies. si paciens fuerit obediens apud calium in locis carnosis eius in dissolucione eadem ut acuti morbi in xiiii. diebus. quod non carnis rara est et tenua humori vicina ... apud in cordis et nimis tarde collectionem incipit et tardius dissolvitur. quod sunt duriores et ideo ad dissolucionem collectionis erunt tardiores. ideo quod ypocras dissolucionem podagricorum non in xiiii. diebus terminavit sed in xl. quod humores in concatenacionem descendentes necesse est ut antea dissolvantur et fluosi fiant ... humori concatenacionis et ita enim purgantur et dissolvuntur quod non in xiiii. diebus non possunt fieri xl. quod in pronosticis notavit dierum in ipsis terminum durationem morborum et transivit eorum acutorum. hoc omnia ... perfecte exposuit. I. xxx.

Quibuscumque cerebri sursum contritio nocte est febre et fellis vomitum superveniet. G.

Febre parti expulsione cerebri utens omnibus nobilibus membris sicut apud humiditatem fellis vomitus excolligatur ... cerebri et stomachi ... duo magni ... descendunt ad os stomachi. colam autem solet descendere ad stomachum non ... dolore minuitur ... angustia. maxime si stomachus sit debilis. membra ... deficiunt ... nis sibi membris humores recipiunt maxime debiles sicut colicos et humores ... colam ... quod evomit ... humori ... sanis ... colericis

multis accidentibus retardatis colera ad stomachum convenit, non solum a expulsione cerebri colera evomitur, sed et si dura contrahitur cerebri panniculus qui dura mater vocatur patiatur. Hoc enim est in multis locis invenire: cerebro ipso patiente et cerebri panniculo. Consuetudinem autem dicit humores non exire a cerebri panniculo, et ideo [illegible] sit in dura matre ex sola illius panniculi venit passione quam in sola sua est eorum. Sed consuetudinem non consuetudinis dicit. Consuetudo enim in sua senectute librum scripsit de anathomia ubi dixit initia et fundamenta cerebri sunt [illegible], que perfectissime ego explanavi in anathomia ypocratis. Y. XXXI.

Quibus autem sanis dolores repente fiunt in capite et continuo sine voce fiunt et stertunt, pereunt in .vii. diebus si non febris eos accipiat. G.

Cum ypocras sine voce ait, multos dicat non de sola voce intelligere sed sermone, sed desunt et tota voluntaria nobilissima actio. Et alibi in suis libris [illegible] quia sine voce est et tamen stertere ypocras invenitur dixisse. Sed cum actio tota voluntaria et sensus patiuntur, apoplexia appellatur; que est maior et minor. Stertere enim signum est maioris ex defectione actionis [illegible] humorum. Stertatio fit ambarum apoplexiarum [illegible] in minoribus [illegible]. Sed cum non dicat [illegible] quibus sanis subito venit capitis dolor [illegible] inflatio et ventositas. [illegible] in flatica in capite venerit subita [illegible] febris [illegible] calefit [illegible] ventositas et flatica [illegible] dissolvitur. Sed [illegible] passio .vii. dies non excedit. Cum [illegible] nobilissima [illegible] et [illegible] nobilissima [illegible] et [illegible] pati sicut iam in multis ostendimus locis. Y.

Attendere autem oportet indicia oculorum in somnis. Si enim quid .xxxii. albi appareat coniunctis palpebris, non ex diarria existente aut farmacie potione, malum est signum et mortale valde.

Tunc apparet albedo oculorum cum non perfecte se oculi claudunt. [illegible]. G. [illegible] ex causis aut exsiccatione palpebrarum aut ex defectione motuum. In diarria autem et farmacia ex defectione siccitas fit [illegible] que [illegible] apparet in palpebris [illegible] sicut corium siccum [illegible] extenditur. Sic et [illegible] paciantur. Non indubium est si [illegible] oculos non posse claudi. Non solum oculos sed et os .viii. [illegible] ore aperto dormiunt. Y. XXXIII.

Desipientie cum risu que fiunt securiores, que vero cum sollicitudine moleste. G.

Nulla quidem desipientia est salubris. [illegible] cum risu fit minus est periculo-

distinguit desipias — sa sic dicens. omnis ubi desipia a expassione est cerebri et sui solius a ex

ponit diversas causas desipie — colligantia aliorum membrorum et cerebri. est tamen diversa secundum diversas causas. desipia n.

ex solo calore sine materia contingere potest. est. q. melancolicum unum de cola cum

solitudine est citrina. cum incessio si augmentetur ut in colera in. mutre

facit. q. mania. oz a ut recorderis quod de cola in. diximus alibi. quod

quia est de incessione cole rubee. q ceteris melancolicis speciebus peiores est et fe

ci sanguinis assimilatur. est. n. ex humore. est quod quod illos et ceteris generat. et

sic alibi diximus. in cito medicetur pessimum in morbi genere. ·Y·

In acutis passionibus cum febre luctuosa suspiri ·xxxiiii·

offensiones spiritus (above line)

a. malum. G. Multotiens impulsus iudimus quod est lacri | exponit aff^m

man^t tempus aeris impediat. et. q. in spiro

re sigt fierip. q. in intervallum et post modum implet quod inceperant.

Hypocras in epidimiis dicit spiritum duplicatum inter ire suum. est. q. res | quomodo intrat exponit

aliquod orire. quod fit ex defectione et virtutis debilitate vel ex organi duricie | dat causas suspiriorum

seu uetez. et. q. ex spasmo lacertorum pectoris. si a virtus defecta sit et pi | predictat ipsa prima

grestat in dilatatione pectoris quod sufficiat aliquis in me^o resistit

sive accedit et quiescit. post quod ad efficiendum suum incepit redit. duri | predictat secundam.

cies organi dilatacionis spiritus cum levitate non fit. unde necesse est ut fuerat

-a-r- spasmus — in dilatatione pectoris hic spiritum debeat facere non oz nos mirari. cum autem | o q h suspirio quia causa afgitur nec.

lacertis pectoris frigido dominatur vel quibusdam libus unus fit duricies in illius or

ganis et motus de genere spasmum. consuetudo febris et omnis caloris est res

sanans hic. quod si cum huius accidentibus fit febris. intelligere possumus quando non frigi

dum lacertorum et nervorum pectoris hic facit. sed frigido vel ex duricie ipsi nimi

am siccitate. vel ex defectione virtutis vel ex genere spasmum. manentis. dicitur quomodo sit illa male

est et in morbis acutis. quod offensiones spiritus in luctu dicit more an | ponit aliam opinionem secundum alios libros

ti in sermoni vel spiritus intellexit. et si intredit ut spiritus quod dicit cum

voce. q. luctuosa sit. nimium dolore significat quod nullo spiritu sedatur

ac si dicit suspiria alta cum voce composita. ·Y· ·xxxv·

Podagrica et maniaca vere et autumpno mo

uentur ut in pluribus. G. Passio podagrica maniaca | Simitem quod podagrica et maniaca et arthetica ut plurimum moventur in vere.

et arthetica moventur plurimum

medio hiemis (above line)

vere. unde ab ipso cum invales nodarie passiones et artheticos sibi incubuit

dolores. ratum (above line) verum et in autumpno moventur membris quibus mali humores | dat causam quare moventur in autumpno.

ipsi frequentes in estate comestos adiuvantur. ego in libris de virtutibus illi | dat causam motus

bus movent dein expulsiva quo nocitiva expellat. nocive res

sunt alii exmusitive sua quod generant. et alii quod qualitates sive repugnant

rei cum sunt nocive. dicitur ne passiones moventur in vere duabus huius de | dat causam quare moventur in vere.

causis predictis mediantibus. humores. n. liquefiunt in vere in vere et adde

blia cum vitium loca deforcantibus locis. moventur autem in autumpno | repetit de autumpno.

ipsi aliqua causa predictam. ·Y·

·xxxvi· In melancolicis egritudinibus ad hec periculose fiunt eruptiones appoplexiam aut spasmum aut cecitatem significant aut maniam. G. Appoplexia · epilencia · spasmus · et cecitas tamen veniunt de flate et colera nigra. que cecitatem facit. mania non colerat. hiis impositus est nigra de flate nascitur. cum vero gignitur ex nimietate furiosa fit et colera rubea. scilicet hec est huius qualitatis. nigra nimirum est. non enim videtur sit necessaria mala qualitas ex his corrupta. V.

·xxxvii· Appoplectici maxime fiunt etatibus a ·xl· annis usque ad ·lx·. G. Nomine hic intelligi omnem appoplexiam et epilenciam sed potius eam que de colera nigra nascitur. hic in presenti amplo nomine, et est secundum dominacionem colere nigre in hiis etatibus sic in autumpnali tempore. V. ·xxxviii·

Si omentum eruperit necesse est putrefieri. G.

Multi putant hunc amphorismum secundum veritatem sui esse falsum. sed ego dico ypocratem intendisse hic omentum secundum interiorem secundum optimum esse quod cum exierit et apparuerit exteriores a pellicula totum ventrem operientibus que siphac vocantur et foris permanserit aliquamdiu in pollere in ventre rediens ut sanum remaneat. et in aliis experientibus invenitur. sed si intestina et exteriores in ventre apparuerint tamdiu permanserit donec nimia frigiditudo frigida fuerint redeunt in pristine sanitatis sanata vero est incisione. hic et si non diu extra mora redeunt putrefit fuit. vii et consueverunt medici incidere quod exierit inde quod si quando exierit et citissime reducitur non putrefit. non consequitur ypocras intencioni. experimento est invenire et plurimis contra quod dixit. V. ·xxxix·

Quibus coxendicis molestatis vertebrum resilit et rursus incidit his musillagines fiunt. V.

Multociens in concatenacione humores adunantur per plaicam ·G· qui mucillagines vocantur a medicis. quibus concatenacionis infunditur et ideo ossa a locis suis egrediuntur et revertuntur quod incidit de sciaticis. oportet autem intelligi non vertebram egredi. sed ossa potius posita ubi concatenacionis dixit. concatenacio inquit spatule ex una tantum resilit parte. intellexit autem armum in spatula positum. qui ex una parte resilit tantum. ·xl·

Quibus coxendica molestatis vertebrum resilit

Quod intelligitur de stomacho intelligendum ... vomitus vero ... esse precedit ...
si tamen ruptura in pectore vel in pulmone sit non vomitus ueniet
sed tussis et aliquando suffocatio si rupta sit in intestinis ego et Iohannes
et ... omnia que ruptura ... defectio animi comitatur ... calor non exit sic ... ali

In sanguinis fluxu desipientia aut spasmus malum. G. .ix.

Iste aphorismus magnam auctoritatem largitur ... alienatio de mania
sequitur ... sic ante dictum est more manuum et pedum ... ex defectione
virtutis motiue et cerebri motus disturbare eadem ratione ... sed tamen desipientia
non est fortis sed in isto spasmo est incurabilis ... desipientia a parte sanguinis flu
xu mala est et sistit sola ... sicut spasmo ... spasmus solus de ma
nifeste malum est et mortale ... sed alienatio sine spasmo non est periculosa adeo. y.

In yleo vomitus singultus spasmus et desipientia malum. .x.

In isto yleo non descendit inferius ... ut ... huic passio. G.
vomitus ... ut ... durat sed sequitur et ad mortem ... ueniat
qui si augmentetur ... continue ... singultus sequitur et alia ... passio
spasmus et desipientia ueniunt ... alligatae cerebro et stomacho ... intestina
... spacium ... ad eiciendam egestiones mouentur ... cum inferius non possit eicere
propter conclusionem uie mouentur ... angustia non ualet ad superiora ut expellant ... nocet

In pleuritide peripleumonia malum. G. .xi.

In pluribus libris inueni in pleuresi peripleumonia ... malum ... qui
legit ... intelligere ... post pleuresim peripleumonia sequitur ego
... dico ... passionem ... et ...
tamen ... quae passio ... et salubris ... et ... malum ... ad ...
... tamen mala ... si autem augmentetur ... pleuresis ...
et dilatetur in costis ut effluat ... ut ad pulmones ... et peripleumonia
faciat ... peripleumonia ... pleuresis ... si ... sit et salubris ...
illa ... tussi et ... emittit ... si magna et mortalis quia suf
focat ... pleuresis ... y. .xii.

In peripleumonia frenesis malum. G. Si peripleumonia ...
... sit ...
ribus ... ut ... ascendat fumus ... frenesis ... y.

In caumatibus fortibus spasmus aut tetanus malum. G. .xiii.

In pluribus libris iste aphorismus ... de ... nimia spas
mus aut tetanus malus et plurimi ... sed solus ...
... nimia ... posuit ... dicens ... aphorismus

ris sequitur. quia tumor spasmus et tetanus maxime vulnera sequuntur. sed est necessarium dicere sit causa eorum ut pluribus nos scripsimus. alii inde sic intendunt cum febre. alii aere. alii cirurgiam et loco. et omnium dicunt. spasmus enim et tetanus de hiis venientes rebus vel vulneribus pessimum [illegible] et desiccatione vel inanitione est cognoscendum. nos etiam diximus quando spasmus de inanitione sit periculosus in capite. Ý.

·xiiii· In plaga vel percussione in capite stupor et desipientia malum. G. Desipientia est intellectus cum quis non operatur in his quae loquitur vel facit. stupor est non loqui nec faciat sed oculis apertis et sic animus tacitus. et percussio huiusmodi patiuntur in cerebro in qua virtute regitiva huius dicimus. inde est quod intellectus. quia percussio usque ad essentiam venit cerebri. et haec sunt duo mala. Ý.

·xv· In sanguinis sputo saniei sputum malum. G. Hic ypocras notavit passionem ex alia passione nascere. non prius erasistratus fecit librum non minimum. in quo de sputo sanguinis secundum saniei sputum non est pessimum sit sanguis. et quod de pulmone fit saniei huius sputum saniei.

·xvi· In saniei sputo fit ptisis et fluxus. ubi vero saliva retinetur moriuntur. G. Ptisim intendit consuperiorem tocius corporis quae est levis febris propter vulnera pulmonis. fluxum autem intellexerit capillorum et ad solucionem est colica egestio. quae duo eveniunt ptisicis et appropinquant morti vel propter siccitatem vel virtutis defectionem. ubi saliva retinetur moriuntur. notavit quid ptisici morerentur. dum enim est [illegible] [illegible] consumuntur. deficiente virtute per maiorem [illegible] et claudunt [illegible] et ita suffocati moriuntur. Ý. ·xvii·

In flegmone epatis singultus malum. G. Dixi omnes istos amphorismos se sequi. initiatur passiones et accidentia ex altera passione nascentia. et augmentaras passiones comitantia quia singultus facit nascens de apostemate epatis. apostema autem istud non est [illegible] in quolibet nasci. sed adeo magnum et calidissimum ut os stomachi et inferiora sua paciantur. quia haec duo pariter colligantur sibi. ypocras in secunda particula epidimie. inter istos [illegible]. et ideo stomachi [illegible] non apostema magnum sit et pessimum. quia si sit calidissimum facit coleram nimiam ipsius crescere ad intestinum. haec est ascendit ad stomachum pungeret os eius facit singultum.

In vigilia spasmus aut desipientia malum. G. ·xviii·

Omnis spasmus sive dixi de plenitudine vel inanitione fit. vigilia vero peior est inanitione et exsiccatione. unde et spasmus de vigilia de inanitione est pessima. hec vigilia et exsiccat alienatione mentis est causa. invenimus autem in quibusdam libris desipiencia non notari, et sic habent: vigilia spasmus malum. ego autem arbitror quod hec continet secundum peiora accidencia morbos sequencia. Y. XIX.

In ossis denudatione herisipila malum. G.

Quod dixit malum, est intelligendum pessimum. nam sola denudatione ossium. sed si se vel raro accidit ut [illegible] quod cedat carne herisipila faciens pessimum sit et molestum. Y. XX.

In herisipila putredo aut sanies malum. In li- XXI.

targico tremor malum. G.

Hec eadem accidentia vas[illegible] nervis est pessimum sit apud in pueri cerebri ex nimia frigida generatur. tremor autem in eo est malum. significat enim nimis [illegible] incline quod sunt ad nervos motivos quos impediri ut dixi est alibi oriuntur redundantes. cum in infusione nervi si remolliti ut spiritu non deficiente vel nervus ut in paralisi omnino remolliti non regentia membra sunt secundum formam et quam nervi remolliti non sufficiunt dare membris firma sede et stabile membris in tremorem sua gravedine descendunt ex quibus motibus dicitur fit tremor. vel et mutare gia fit tremor in humectositate resoluta quod irrigant nervos qui ab ab eis oriuntur motus et concutit. unde fit tremor. Y. XXII.

In forti pulsu in vulneribus emorogia malum. G.

Pulsus in vulneribus est pessimus a partibus sub carne eos est contine vix movens et est dolore. ergo si se dilatat malum dolore facit ex percussione sua qui est in membro sua sit et propria spacia habuit bene dilatat et sic impedimento aliquo. et autem in membris apud nasci calid[um] stricturam et dolor. sic facit nocivum et hec ab omnibus pulsus non causa et propter hoc et ut motus pulsus hic augmentatur. ego non invenio in libro certitudinis illis venture expulsiva expellere nocitiva sic subdere ergo est et sanguinis fluxum in die critica. quod est actio nostra ad iuvet maxime mutare plus et ad res nocivas expellendas cogit et ideo sanguinis se fluxus. Y. XXIII.

In dolore diuturno circa ventrem sanies malum. G.

Hic dolor ex frigiditate est vel ex diversa sede opilatione vel ex grossa ventositate seu ex punctura acumine. quod si non remanebit si

infirmus per febrem evasit. sin autem inmutabitur. nectio mapa vel collectio. et
in necesse est sequi saniem. Y.

In colico recessu dissinteria malum. G. xxiiii.

Nulli dubium est quin ego rubea pura sit magis aliquam corrumpat
intestina. et inde fit dissinterie causa. Y. xxv.

In ossis fractura delirium si in vacuum acceperit. mortale. G.

Contingit solum cum venit capitis. non autem absolute omni fracture. sed
tamen illa que perforat interiorem superficiem usque ad vacuitatem con
dare cerebri. quod si incidit sic delirium facit. quia passio propinquat am
babus pelliculis et essentie cerebri. nescio quomodo quod Zenonem coegit de
continentia tam ypocratis ut diceret in ossis fractura delirium fecerit
demum simulacrum acceperit. alterius amphorismi prius fecit. ingeres ita. si
in vacuum acceperit in farmacie potione spasmus mortalis. dixit ypo
crates incedisse spasmum de mania. et ideo simulacrum accepit
dixisse. et bene. quia spasmus de mania mortalis est. sed ideo ypocras dixisse
spasmum de farmacie potione mortale esse. errat igitur per amphorismum fal
sificando. cum non nascatur delirium de sola ossis fractura. sed nisi fractura
in capite sit in aliis sit membris. nemo tamen non delirium non percussio
usque ad pelliculas cerebri pertingit. Y. xxvi.

In farmacie potione spasmus mortalis. G.

Diximus quia cum absolute farmacia ponat solutionem ventris et vo
mitum incedit. unde quis dubitabit si quis dictum meum prius recoluit
quia si corpus fortioris purget farmacia quam spasmus superveniens mor
talis sit et pessimus. Y. xxvii.

In dolore forti circa ventrem extremitatum frigiditas
malum. G. Iste amphorismus est superius expositus.

xxviii. In ventre habenti thenasmo superveniens abor
tire facit. G. Thenasmon est passio recti intestini
ipse egerere sanguinis cum vulneribus sed hic in
testinum habitis. est autem ubi equivoce vel hic abusive posit
cum sit expressionis proprium. id est vel huic vel illi rei congruit expressionis. quia se
pe quis ad sellam surgit et exprimit. unde sepe totum corpus laborat
et fatigatur et maxime matrix propter convectionem suam et intestini. unde mi
randum si hic aborciat. cum alienorum est motu ...sibi. xxix.

Quodcumque os aut cartillago incisum fuerit in

Me[...] n[on] auge[...]. G. Iste amph[orismus] in[ter] alt[er]a[s] sep[ti]ma[m] p[ar]ticula[m] co[n]tinet[ur]. ubi d[icitur]. qu[ib]us in ca[p]i[te] fuit aut cartillago aut d[ente]s uel maxille tenues p[er] p[ro]ximu[m] n[on] c[on]stitu[it] c[on]glutina[ri]. [et] ideo sit exposit[us]. non ut hic repetatur. V. xxx.

Si ab albo fleumate hidro[pi]co diarria sup[er]uenit fortis solvit eg[ritudinem]. G. Consueuit ypocras nomine media fleuma albu[m] uocare una[m] sp[eci]em ydropisis. q[ue] in n[ost]ro t[em]p[o]re uocat[ur] yposarca. fleuma aut[em] dixit album. q[uia] alia est liuidu[m] ex aliaru[m] co[m]mixtione humoru[m]. [et] est fl[eum]a illi[us] [est] album. dicit[ur] ergo album ille q[ui] s[er]uauit colore[m] suum sic in lib[ro] de co[n]cathenacio[ni]b[us] dixit. spondiles dessinu[nt] q[ui] a libr[is] q[ue] in dorso sunt. soluit ergo egritudi[nem] hui[us] diarria superueniens forti[s]. V.

Quibus [con]que spumose egestiones in diarria huius fleuma a capite defluit. G. Si nos h[oc] explane mus [et] diffiniam[us] n[on] intelligem[us]. q[uia] alia spumosa egestio existit descendit humores ad stomachum a capite mixti c[um] uentositate. alia s[cilicet] in cecentia (?) ites tinor[um] [et] stomachi [con]que hor[um] fiat una hui[us] ca[usa] p[ro]p[ri]am alia n[on] p[ro]p[ri]a. p[ro]p[ri]a est g[ene]r[ati]o uentositas forti motu ab istis mouens humoribus qua flicti humores in diu[er]sas diuidunt[ur] partes. uentositas a[utem] mouet aut ex sui n[atur]a aut ex immineta[n]te caloris. in mi[n]o[r]e est. i[d est] ex hu[m]i[d]is a fo co exquoquit[ur]. maxime si m[ateri]a sit uiscosa ex sui n[atur]a. sic uidem[us] i[n] tempestate maris [et] ad se inuicem collidant[ur] uenti. arbitrantes fl[eum]a tis uias a p[u]lmone ad stomachum descendere [et] inde spumos[as] apparere. Questio quo[modo] in ca[r]tario intelligunt. ut q[ui] [est] humores pala[m] a capi te ad p[u]lmone[m] descendant q[ui] n[on] spumosa exeant. de p[u]lmone n[on] spumos[ae] [con]tinet sanguis i[d est] e[x] ipso p[er] sp[ut]um p[u]lmonis exierit. sic a[utem] i[n] pleureticis alia spumosa exierint [et] in p[er]ipleumonia s[imiliter]. h[uius]modi igne[u]s calor facit in t[em]p[o]re passionis. Si a capite ad canales p[u]lmo nis s[em]p[er] descendunt [et] p[os]t ab ipsis ad stomachum [et] intestina exierit nulla uia c[on]uenit [in]ueni[tur] i[n]ueni[tur]. n[on] q[ui] dixit p[ri]ma p[ro]p[ter] cordis uentri culos. [et] h[oc] u[e]l descendit ad uena[m] q[ue] uocat[ur] [con]cauua u[e]l ad epatis gibbu[m]. Sic in minoriora sua [et] p[os]t in uenas q[ue] diuidunt[ur] a porta [et] c[on]ge dant intestina [et] a uentriculis cordis in maxima[m] uena[m] descen dunt [et] deinde ad uenas diuisiones epatis. [et] q[uia] remanent spumos[ae] eo q[uo]d [est] sanguine causa longa uia sit [con]mixtum. V.

Quibus[con]que in febribus in uri[n]is ex[...] [...] y[p]osta[sis]. xxxii.

longam res fiunt, ~~frigidus vero tenuis et acuta~~ significat egritudinem. G.

Hoc autem et experimento probatur. Quare est urina que crinoydes, id est grossa, sicut crinium farina appareat mortalis est. Sed idem in pronosticis ait quod hiis plerumque in urinis apparent que crinoydes, ante morbum eorum mors festinat plus quam elongetur. Quare qui salvantur morbi elongantur. Quare sicut dicit sumi et ideo tardi digestionis. Item in epidimiarum libros convertuntur in febrimos ... in infirmitatibus talis urina apparuit et quidam eorum mortui cito sunt, alii longo tempore post. Ut in epidimiarum particula post tempus quod heres expletas infirmus volens relinquens sua pascua revisitavit, tunc ypocras dixit: hec urina fecit inventam subitam atque grossam, quod si moveas aliquando urina que crinoydes alba et extrema fuit, qui hec fecit mortuus fuit in die ·xi·. Item in epidimiarum particula est hec incipiens pars dicit in primo principio in sollicitudine venit urina fortibus et diversa, hiis res permissimas suspensas que crinoydes hiis venit esse in die ·xl·. Unde intelligitur quod morituri cito moriuntur, evadentes longo tempore post sanantur. Y.

·xxiiii· Quibus autem distantes fiunt urine hiis in ventre perturbatio fit.

Si pro ubi sunt distantes intelligantur fiunt, ista sententia falsificabitur, cum ·G· in urina nullus sit locus vacuus. Sed si pro distantes diversas intelligamus partes, bene dicit. Cum in hac urina turbacio facta sit contra se. Quare si non diverse et varie fit urina equalis morbis partibus, que si causa morbi repugnet partes ubi non sunt equales non assimilantur partes in qua morbus est. Sed cum in morbi principium est, ubi non sunt equales assimilantur partes in qua morbus est. Sed et in morbi principio tunc partes se plurime apparent, maiores significationes sue, id est distantes, fortissime. Y.

·xxv· Quibus autem in urinis ampulle superstant renes et vesica significant et longam egritudinem fore. G.

Ampulle iste ex humore sunt et grossa ventositate mixta, maxime si humiditas sit viscosa. Cum sequitur frigidus morbus in renibus cuius in quo ventositas grossa se adunare et in longa egritudine significat. Omnis enim morbus frigidus diuturne digestionis. Alii arbitrantur urinam acutam acumine suo contra arteriarum in renibus apparere, et inde est quod creat ampullarum faciem. Y.

·xxvi· Quibus autem vero pinguis ypostasis et conglobata hiis renes et vesica significat et acutam fore egritudinem. G.

Quando autem ego hic urina pinguis est pinguedinis significat dissolutionem vel magis eius que in renibus est quia in toto corpore habentur. Non ergo solis renibus attribuitur iste morbus sed toti pinguem faciunt igneo

·xxiiii· Quibus ypostases colice fiunt, frigidus vero tenues acuta egritudine significat.

calore dissolutum. Granum dicitur duobus modis intelligi. scilicet non passio esse in renibus vel non passionis species hic intendit. Sed actum est circa urinam teste Amphorismo ut ab aliis intuitum in speciebus qui vice necessarius suis esse bri posuerunt. Hec tamen non significant vesicam nec absolutam nec que intelligitur urina. scilicet non sic signum omnium febrium corpus dissolventium. Propterea dicit conglobata subito tempore apparentia potest ut perpendatur. per conglobata non intelligitur et subita significat. Conglobata vero dicitur per se collecta, que cumulus est. non ipse globus vel glomus ubi filum filo annullatis cumulatur. Conglobata est quam adhuc que super dicitur distantes. Hunc locum antiqui et nostri maiores usque ad nostrum tempus male interpretati. Ego vero dico esse conglobata dicitur putantes apparentes quibus omnium est voluit et vult ipse consuetudine pinguedinis significant. quia pinguedo totius corporis consumpta non subito ad urinam venit sed paulatim. quia non dissolvitur sed vicinis membris labitur et deinde ad vicinora et in membra donec ad renes veniat. pinguedo vero renum dissoluta ad urinam venit subita et adunata. quod testatur. Exposita Amphorismus in libris invenitur diversis. alii sic habent. quibus omnibus in urine pinguedo ypostasis. Ego assertio semper habens ypostasis, omnis non pinguedo solum servata non intelligitur esse. G. xxvii.

Quibuscumque nefreticis existentibus predicta signa accidunt et dolores acuti circa musculos spinales fiunt si circa locos extrinsecos sunt apostemata futura extrinsecus significant. si vero dolores magis circa interiores locos fiunt apostema futurum expectabis magis intus. G.

Hoc verbo precedentibus amphorismis ypocras monuit quo passiones renum possint intelligi. Sed quia renes diu passi sunt dicit si signis predictis dolores circa musculos spondilium fecerunt significatur apostema futurum. Horum musculorum intus sunt secundum rectum eorundem ambo latera totius dorsi. Alter quidem non extremus intus profundius. Sed subteriores spondiles tangit. Quare esse apostema futurum intus apostema expectatur. Hic monuit si apostema debeat esse in renibus vel in lateribus vel intus. Sed exponit testatur quod in solis possit esse lateris. Aut in solis renibus. quia esse sit alium tendit ad interiora alium ad exteriora. G.

Quicumque sanguinem vomunt siquidem sine febre salubre. xxviii.

si vero cum febre pravum. curare vero oportet stipticis in

frigidantibus. G. Vomitus proculdubio quod emittitur

amerus erit et stomacho · quoniam apostematis et canalibus suis. si vomitus
sic sputum vocat et tussi. **Q**uidam tamen interpretes arbitrantur quod ypocras intendit
existencia apostematis et suis canalibus. Sed falsus est eorum intellectus. Sanies signum
apostematis est sputo exit non est salubris in carentibus febre sicut passio eloge
~~non febre signum~~ non vomitus dicit mihi certa res dicere quod salubritas intelli-
gatur per asscensionem in primis innuit si febrem habuit sive non. Si febrem non habe-
at locus unde sanguis exit non habet apostema sed per venae scissionem aperte vero multus sic apostema-
te. Sed multus est et scripticus cito sanabitur. Si vero febris sit et apostemate magno
morietur. V.

xxix. **C**atarri in senioribus veniunt et non concoquuntur in .xx. di-
ebus. G. **S**uperiore veniunt res intendit per hoc quod dicit plurimum
quoniam si catarri descendant a capite ad canales
pulmonis in pulmone passus est et similes sequuntur in diebus .xx. non in .xxx.
sic alibi invenitur .xx. in dies et cetera ab eo tempore dum non .xxx. sicut in
memoratis eos ostendimus. V. xxx.

Si sanguinem et trubos mingit et stranguiriam habet et do-
lor incidit in pectine et sub umbilicum et perineo ea que circa
vesicam sunt egrotare significat. G. **I**ste amphorismus multis li-
bris non invenitur nos autem
sic inscriptum habuimus libri pericula iam explanavimus. Ubi dicit si sanguinem mingit
et trubos et stranguiriam habet et dolor incidit in pectine et sub umbilicum
et perineon circa vesicam dolorem significat. V.

xxxi. **S**i lingua intemperata repente fiat aut appople-
tice aliquid corporis melancolie hoc est. G. **I**ntemperantie lin-
gue est et sermonis
et titubus fuerit non pus sicut oportet a lingua tota amittit et motum non per
sit que aut appoplexie quod corporis dicitur ablacionem sensus et motus intendit. Sed
nescio quare propter hac accidentia subsequentia dicit melancolia. Melancolie passi-
onis significata iam monuit alibi cum dixit. timor et tristicia plurimum alphia. Item alibi
qui diu timebit et suspectus habebit sic cum mania est melancolie. Sed
ad accidentia numquam nominavit ypocras obliviosum nec aliquis antiquorum. Sed non oportet ita
declarare ut de melancolico esset generaliter repente. Repente autem intendit
molestiam spiritualem ex capacitate eius ex duricie sui et intemperantie compositionis non facile dissolvitur. V.

xxxii. **S**i superpurgato seniori singultus supervenerit non bonum. G.
Hoc ubi malum est ubique sit habundancia egestionis sive vomitus propter defectiones

eratis illaudabile est, ut invenimus. V. xxxiii.

Si febris non a colera habenti aqua multa calida capiti infusa solutio fit febris. G. Uidetur nobis iuvare quod non omnis febris a colera fit, si vero non a colera sit qualiscumque fuerit, per multam aquam calidam capiti infusam solutio fit. Et in epidimiarum secunda yppocras hoc vocavit. Hoc est multa aqua calida capiti infundimus a febribus liberatur. Febris enim de calore solis vel frigore aeris aqua calida capiti infusa iuvare potest, et ei que fit de calore vel pororum opilatione est vel de siccitate est constrictione vel ex aliqua re poros opilante. De aqua enim calida intendimus ut per eam calida febris excitetur et dissolvatur. Et si apta est febris sit non iuvat, nisi sic humor sit putredine non prius humores nocivos [illegible] vel ipsi per se egrediantur. Consueverunt autem antiqui hanc passionem vocare pleuresim, peripleumoniam, epaticam, splenaticam, in quibus febrem putant esse accidentalem non principalem. Et ergo dicunt aliqui febricitare habere febrem in apostemate malis multis intendunt habere de aliqua re ex eis, sed in [illegible] de putredine humorum in venis. Est autem febris que dicitur epiala in qua frigus et calor non in eodem sentiuntur loco. Lipparia febris [illegible] calidissimum et exterius frigidissimum facit cutis minime humiditatis. Synodis autem a nobis vocatur morbus pestilentialis. Causon idem est quod incensio. Nullus autem antiquorum fuit qui febrem peripleumonicam vel epaticam diceret. Ypocras non intendit febrem que est passionis et non apertam [illegible] in multis libris intendit aquam sudoris. Ac si diceret febrem non a colera habenti si de capite multa aqua effluxerit febris dissolvitur. Hic autem non solum intelligunt a solo capite sudorem effluere, sed etiam de toto corpore. Hic principale membrum totius corporis intellexerunt. Ego autem dico quod si hic unum esset febrem a colera sudor iste non iuvaret. Sed intendimus multas febres, febres quibus colera dominatur. Sicut tertiana et causon dissolvuntur sudoribus. Propterea quod intentio multo melior est. V.

Mulier ambidextra non fit. G. [illegible] xxxiiii.

Multi masculi sunt ambabus manibus ac si dextris operantur. Sed in tempore mulierem non audivimus, nec vidimus tale quod facit quod ex sue debilitatione est non. Masculi autem consuetudinem exercitationis virtuosis nervosis et lacertis. Sunt mulieribus informitate dextra est separata. Quanto magis et sinistra. Ypocras in secunda [illegible] mulieribus dextras affirmat intendi non plus accipiant cibi ut confortent. In hac enim gente non debiles sunt dextre. Alii loco ambarum dextrarum dextrum non habere intendunt. Dicentes ypocratem intendisse in dextram vulvam non generare. Alii multum ab ypocrate discordantes. Dicunt enim intendisse hermofroditos qui dextram non suam habent mamillam. Sed mulieres hermofrodite non suam habent virilia. V. xxxv.

Quibus empima urinis ac [illegible] si sanies [illegible]

pura fluxerit et alba evadunt. si vero tenuleta et male olens fuerit peius. G.

Per saniem intelligit puluria et aparata collectionis sue in saniem mutatam. illam tamen intelligit collectionem que fit maxime in pectore et pulmone ubi similiter empima collectionum fieri solet ad ... saniem. Nam dubium est saniem albam laudabilem esse. male olens et tenulenta est pessima. Y. xxxvi.

Quibus in epate per saniem uriuntur. si sanies pura fluxerit et alba evadunt. intumida enim illis sanies est sicut amurca et fluxerit pereunt. G.

Hic nobis monstrat quomodo isti pereunt et quomodo evadunt. si sanies intumida sit epatis et secundum suam naturam et ... macula sit evadunt. si epatis corrupta fuerit necesse est ut pereant. de pessima ... sanie et que velud amurca ... pereundi si ... sit epatis. Y.

xxxvii. Oculorum dolores meri potationes et lavacionem multa calida et flobotomia solvit. G.

Hoc et alia ... sic apposuerint aquam ad placitum ... ubi dolores oculorum meri potio aut lavacrum aut purgatio aut flobotomia aut farmacia solvit ... hic unum passionum ... medicinas ... quemadmodum in oculorum passionibus ... fuisse ... potuerunt ... recipiemus ... in suis dicit ... bonum est ... flobotomia ... dissolvit in sanguine ... in toto corpore pleno. Y. xxxviii.

Ydropicus si tussim siccam habeat desperatus sit. G.

Iste amphorismus ... ubi ... ydropisis si tussim habeat malum. Y.

Stranguria et dissuria repletio vini et flobotomia solvit. incidere vero venam que intus est in talo bonum est. G. xxxix

Stranguria est cum guttatim urina et velociter exeat. in dissuria cum duricie et angustia urine et cum magno labore accidit sua impletio vesice. stranguria est de acumine urine aut defectu in vesica virtutis contentive. defectio autem huius virtutis est ex capite aut ex urine aut de intemperata complexione seu de grossa ventositate. si solum est dissuria vel ex virtutis defectu est seu ex capite. utrique autem harum passionum fit de frigiditate. et iuvat eas vini potatio. intendit enim ypocras multa quantitate vini aut parum mixti. iuvat autem vinum aqua de grosso sanguine opilatas. si vero non fuerit opilatio. tunc enim est flobotomia solvenda. quod intus in talo incidere diximus in sexto expositum est. ubi flobotomia solvere dissuriam dixit et intus incidere.

Ex quinancia habito tumor et rubor in pectore si fuerit bonum. foras enim convertitur egritudo. xl.

Iste amphorismus in vi. particula huius libri est expositus. hic autem additur foras egritudo convertitur. Y.

xli. Quorum spachilon patientium in cerebro in tribus diebus pereunt. si vero hos effugerint sani fiunt. G.

.i. tribus. Quibus in modo dictum dolor fit in cerebro.

Hec passio in latino est nominata tribus suis de dislocatione membri. in hoc autem amphorismo non est sermo. cerebri intendit enim per sideratione. si tres dies effugerint sani fiunt. sed hec passio nichil aliud est nisi totius membri confusio in quo fuerit. inpossibile est ergo si in cerebro sit consumetur. ab usu ergo hoc vocabulum positum est. sed intendit quando hec passio incipiat et nondum certa sit et perfecta. sicut passio in scindentes carnem morphea agitis est vocata chiphyronia. propter illa carne ex magno nascitur a parte sensum auferunt et loco nigrescunt colorem sic mortue carnis faciens. sic inceptio huius passionis incipiens et non ad perfectionem veniens chiphronia vocatur. completa autem in carne non perfecta cura. sicut de panchilon in cerebro potest intelligi. Certe possibile est ut hec passio sit carnosi membri. quare est cum magnum apparitionis quod chiphomia vocant medici. medici vero antiqui spanchilon vocabant. unde Ypocras dicit de quodam fymoso dicit formosus in coxa spanchilon est passus. hoc autem in solis tribus diebus in cerebro causa autem velocitatis mortis est magnitudo morbi et nobilitas membri. si autem in tribus prioribus diebus non moritur adquirit per gradus post. non est ut prevaleat in futurum evadat. Y.

Sternutatio fit a capite excalefacto cerebro aut humectato quod in capite vacuo effunditur. enim aer intus existens. xlii.

foras. Sternutatio vero quoniam per angusta est ei exitus. G.

Quoniam in primo hic intelligitur duobus modis. aut .n. universaliter aut particulariter. universaliter ac si diceret. omnis sternutatio non est nisi ex cerebro calefacto et loco vacuo in capite humectato. particulariter ac si diceret vel ita poneret. sternutatio quedam est a cerebro cum calefactum fuerit cerebrum calefactum et loci vacui in capite humectatione. Cum autem unum est. .s.n. est omnis sternutatio ex calefacto cerebro et loco capitis vacuo humectato. penna .n. sive festuca in naribus posita sternutare et alii vero et tussis ascendit ab inferioribus qui fit sternutationis causa ad narium venarum foramina. fallitur ergo arbitrantes esse causam sternutandi solum in aerea a capite exeunte. palam .n. videmus aere ad pulmonem ascendente sternutationem fieri. certificatur autem quod diximus quia sternutationem precedit ascensus aeris per nares. quia non nisi aere adiuvante ut sternutationem faciat. vero est ergo ut illa sternutatio que non cogitur ventositate grossa et inflativa expellere a capite hic intelligatur. quia non tot propositiones dicte fuerint vere. humectata .n. capitis vacuitate superfluum erat in sternutatione dicere. quia si humectatio habundat in capite non sternutatio fiet nisi prius dissolvatur illa et ventositas inde concipiatur. palam ergo in multis videmus hominibus quibus multi et minimi humores effluunt a naribus nec tamen sternutatio concomitatur. nec .n. sternutatur nisi ex acutis humoribus vel si naribus aliquid acutum apponatur. Unde dico quod sicut illis tussis purgatio est canalis pulmonis. sic et sternutatio mundificat narium foramina. foramina autem narium que ad os vadunt et hec larga sunt vel ad cerebrum et hec stricta sunt. ad os vero tendentia mundificant de ventositate ab inferioribus ascendente. que ad cerebrum mundificant de ventositate ab ipso descendente. Cum autem investigaverimus sternutationem a cerebro se movente capud alleviatur. hec .n. sternutatio fit cum humiditas cerebri dissolvitur et a calore conficitur quod non post expellit. aut humiditas illa non dissolvitur nisi calore nimium excitetur. adiunctio humiditatis non est nisi ex defectu caloris illius. Cum vero dixit loco vacuo in capite ventriculos cerebri debemus intelligere. aut quod cerebrum exterius continetur. possibile est .n. aere inde exire et sic iam cerebri penetrare ut primum tangat illam humiditatem, deinde ad nares veniat propter sonitum sternutationis dicit esse multum aeris subito exeuntis quod velox est aer unumquemque exeuntis. J.

.xliii.

Quibuscumque ex capitis doloribus huius febris supervenientes solvit egritudine. G.

Quod dicit supervenientes minuit dolorem capitis vehementem non habentibus febrem. hic dolor est in capite sit maior non nisi ex capite calore magno est febris et ergo de ventositate grossa et inflativa. Cum autem quam ex opilatione. hec tunc prius dolor est in capite. magis autem gravatur quam doleat. magnus vero dolor sine febre ex ventositate grossa est. cum si febris superveniat sine dubio est cura sua. J. xliiii.

Quibuscumque contigerit sanguinem auferri exeuntis ex hos stomachi in vere. G. Hic amplius persimile est ubi stomachi vel farina

cia continentem in vere diximus esse. sed hec non inveniuntur in quibusdam libris. quidam in
hoc loco solverunt et reticuerunt. alii non ex toto hec nominaverunt. minime enim
quod hic illis scribuntur in hiis interpretatores non recordantur eum iam fuisse inter-
pretatum. quia enim ypocras necesse hic posuit interpretacionem binariam facere non obli-
vionis fuit tante quin recordari posset bis posite fuisse. vel plus in-
terpretes qui idem repetierunt. diversis tamen locis interpretacionem dant diversam. y.

Quibus inter venes i. renes fleuma et ventrem .xlv.
concluditur et dolorem prestans non habens exitum in neutrum ventrem
his per venas in vesicam converso fleumate solucio fit morbi. G.

Meritimus autem amphibo dubitant et causam habent dubitandi. ad hec enim
loca non solum venire fleuma. et si veniat cito descendit ad inferi-
ora preter ossa. item meritimus in pole est maior quam fleuma grossicie
sua penetrare venas sicut humiditas aquosa que cum urina emittatur. Ego
autem dico quod si per meritimum volumus intelligere adhuc dubium rema-
net quomodo fleuma possit perforare. si enim dicat ad renes inde ad vesicam
currere. falsum est hec dicere. pitoneon inde fit longe. bonum est ergo ut in-
telligamus sicut alii per meritimum interpretantur ut scilicet spacium inter re-
nes et pithoneon intelligamus. plus tamen omnium certificatum quod ypo-
cras dixit nature forti nichil posse repugnare in expellendis. licet
non sit grossa et in se strictum sint videmus enim quod minimum aparitis est non ea aqua
bona expellat locis ossa et tussis. non est ergo impossibile fleuma venas posse pe-
netrare et per urinam transire. omnium tamen procede et nimium fleumatica sbtiliae ut
possit esse sic et ipsa operacione in sanie in pus et plurimorum secundum naturam. y.

Quibus aqua ex pleno in omentum erupit his aqua .xlvi.
ventris impletur et moriuntur. G. Vesica est aqua plus ad
ex quod ad a membra
festinat. et maxime ad extrinsecus existendo dantes pelliculas in animalibus
enim quod comedimus ex ita aqua existendo dat inveniuntur. si autem vesice ille rup-
pentur aqua de illis exiens in spacium pelliculam que continet exteriora
intestinorum currit ubi semper in ydropicis aqua solet adunari. hec enim pellicule
sunt quasi solide et nunquam perforate. licet intus habent corpus nisi solum stomachum co-
lon et splenem. quod autem dicit ventrem impleri aqua non interiores inte-
dit pelliculas sed pocius stomachum ubi cibus et potus adunatur. ideo dico eum
intendisse spacium in inferiori parte intestinorum ventre esse dicens et hunc
locum intelligimus. sic enim dicimus aliquem magnum habere ventrem et mulierem
inventem fetum habere. Quod ergo dixit ventrem et moriri hiis aqua impleri
omnium investigavi si ipse vero intendit hec fieri. videmus enim ydropicos aliquando
evadere et tamen invenire aquam habere. sed humiditas hec evacuatur sicut catarti-

diureticis
cis et cataplasmatibus dissolutius medicari. Y. xlvii.

Brachiorum extensiones aliquas ossitaciones rigores
uinum modicum bibitum soluit egritudinem. G.

Aliquas dixit esse in sanis cum tedeat eos sen per grauitatis quietatis ac li
eos grauitates mouent se post aliquas horas tractionibus ad actiones
alias. C. Et aliquas in infirmis cum non in uno statu maneant iacendi sed de
alio situ malunt mutari. Ch. n. ideo contingit quia quosdam humores nociuos in ore
stomachi habent non in spatiositate sui sed intus inclusos pelliculis. Ossitatio
n. est cum in humida sit et fumosa uentositas sic plurimorum est non rigor a
asit est cum secuntur mali currunt humores. Primo autem nostrum non de rigore
exteriori sed de interiori est. C. In quibus accidentibus uinum permixtus sanitate
operatur et commixtionis aptitate tamen cum mensurate dixit. Intellexit
autem tamen debere esse uinum quod est aqua fuit ut tempore nocuisset uinum et
et repugnet fortitudini sui caloris. Uinum n. tepatos totum corpus cale
facit membris perforans humores tepatos faciens calorem illo excitatis. Y.

xlviii. Quibus pustule in uentro fuerit huius sanie fetida
xlix. erupta soluitur dolor. C. Quibus contingit cerebrum commotum fu
erit sub inuia occasione necesse est sine uoce statim fieri. G.

Consueuit sine uoce dicere et totius uoluntarium motus et sensus ablationem
intelligere sicut uidetur in apoplecticis et cum similiter est. Quarumlibet solum
motum cerebri Ypocras tetigit dicens totum corpus pati si motum cerebri eue
nit. C. Et si de alto loco ceciderit quis fortiter quo casu cerebrum mutari
maxime et non solum cerebrum sed et continentes spondilium et medulle earum. Si n.
fit motus fortis ab hiis procedentes rumpuntur. Uinum sic in illis decanarchoo
midum. Nocet a femoribus maxime anima uirtute deficiente. Uini ace
bro exeuntes mundum relaxant. Unde in fine ius sine uoce et sine mo
tu totius corporis efficiatur quando anima uirtus ex progressu in se redigatur. Si
non cerebri uel aliqua sue pelliculae ex hoc casu rumpatur in fine uius erit motus. Y.

·l· Corporibus humidas carnes habentibus famem adhi
beri conuenit. Fames n. siccat corpora. G. ultimus

Nulli dubium est quin omnis medicina sanet morbos humidos si
sit desiccatiua. Sic quoniam solet curare omnia. Fames n. desiccat
per actus. Si autem corpus ex consuetudine dissoluatur et cum cibo sua dissolu
ta non restaurentur fiet siccius. Infirmus n. de corporibus humidior per dissol

iur. quod dissolui eos non ad ... non humores contrarius fusi ... egredium
quod ... cuius efficitur ... exteriori aere et interiori calore. vnde alia in ye
me inter accidentia. quod dormiencia nullumque calorem interius recipit ad
nutrimentum. vel abhuc dissoluitur et si adest pinguissimus. ideoque quando non indi
get cibo. quando non pinguissimo. Expletis omnibus amphorismis ypo
cratis duos alios inuenimus in multis libris apparentes expositos
antiquis. quos etiam quidam expositores exponunt. dimisit quod exponunt
ideoque quod. ypocras obliti. sed ego in quarta particula eos explanaui. ubi
uide si eadem sunt et ibi. non quod plus non aliquid possumus ut deglutire amphoros
non possit sic se habet. V.

Si a febre habito tumore non existente suffocacio
repente incidat ut deglutire non possit mortale. G.

Secundus talis est. V. Si a febre habito torqueatur collum
ut deglutire non possit et tumor glutiendo angus
tie sine tumore manifesto mortale. G.

Qualiter eos in quarta particula explanaui talem scilicet responsionem dedi. ubi
dixi si a febre habito collum quod ita ut uix deglutire possit tumore
non existente in collo mortale. Cabhuc non ambobus non remanet exponere
dico non quod hic additur scilicet luna tumor glutiendo angustie in quo passione est mortalis sit. uidi ut non deglutire possit. et si quis aliquid deglutiat. patitur et e
parte angustia sine tumore colli est mortalis sit. uidi ut non deglu
tire possit et si quis ad deglutierit partem angustia sine tumore
colli. planum est autem intelligi si bene aptat os interius et lingua ex
tendat plane et inferioribus oris. tunc non durities tumor glutiendi
apparet et in interiore tunica gutturis quo utrumque uigit ... dixit. non ali
bi. quod secundus illa pellicula interius ... et est accipienda accipere ue
lut gutturis siue accedit. est ad apta in gutture est sit et morari pel
licula illa stomacho non obsequitur ut ... cibus ...
inquo cludit. et si quis est angustia morari. vnde fit ut nichil at
tingi est durities glutire possit. V.

Sudore multo facto calido feruiente oz emit
ti huius accedere libris fortibus feruiis. a debilibus non in feruis.

Hic amphorismus et si feruius ... sit nescio qualiter hic ponitur. quod est in
quarta particula talis inscriptus est positus. Sudor melancolicus cali
dus frigidus feruius. fervius maiore. calidus minore significat eg
ritudinem. Cum uo sudoris multi ... maioribus collecte humoribus est. quod

precipitur expelli senium et uomitu acuto forti. et in fine et farmacia addidit atque dignum est reprehendi. Ergo quod ut curentur qualiter multis accidunt passionibus diximus. ille quidem amphorismus ab aliis ponitur. et alii amphorismi hunc subsequuntur in quibus de aliis qui iam senium et expositi in contraria pericula. ideo superfluum est illos repetere. primus est febres quarum non deficientes tercia die fuit fortiores periculose. quarum vero sic defecerunt significat quam non periculose. alius sic. quibuscumque febres longe hiis pustule marticulis et dolores fiunt. tercius sic. quibuscumque in febribus pustule diuturne aut marticulis dolores fiunt. hiis amphorismis eis utuntur hii amphorismi idem sunt cum senioribus in contraria pericula positis. et si parum differunt in verbis in sententia tamen non est differentia. post hos alius invenitur amphorismus.

Quibus accipiunt febricitantes sanis existentibus viribus. in finis vero morbus.

Sermo iste longe est ab ypocrate. dixit enim antea. non primum corporibus quibus magis nutrientes magis ledes. iste sic exegitur cibum accipientes quod non equalescat significat quam corpus ampliori cibo utitur. si vero cibum non accipienti hic fit evacuacione indigens. et multa dixit de cursu hic attinencia. deceptus igitur fuit qui cibum utentem sanis in fine in suo morbum dixit esse. cibus enim non est utens sanis sed utentem sanis facit. in morbis in fine ipsius sed morbum agit. sed alius amphorismus hic solet sequi.

Premissis alicubi exeuntibus et non motis si quis rasura intestinorum senuatam et plura prius est morbus si multa multorum. horum vero multa est necessaria venire solucionem si vero necesse non mundificabitur sed pocius inscula dabitur quanto magis dabitur tanto plus peiorabitur. G.

Consuevit ypocras dicere exeuncia et intelligere quod exeunt per intestina et non aliter. sed quidam intelligunt de urina. nam quod sic solum sit eundem permutari et non moveri. alii quoque aliter de hoc amphorismo discordantur. ubi enim senuatam legitur ab aliis separatum legitur. intelligentes urinam quod et senius et in fine. egomet melius semper quod scribitur legens. sed enim possunt videri supposita egomet. sed ubi dixit quis rasura egesta ego intelligunt non urinam. ex hoc igitur ubi non certum est distinctis sunt amphorismos non fuisse ypocratis. ad hunc quoque falsificatur ubi necessaria solucio necesse esse. iam enim sed est necesse iam istud ut eius quod obstet acceptis utri. quia non nocent multis rubrica egesti hiis et ad rasuram ubi putredinibus. iam at per inscula necesse est venire solum si cetera quod colera purgata fuit. in

Unusquisque medicine laudabilis existit & actor futurorum
in singulis predicendo quamvis omnes procurare minime possit. a. t.

Et intentio sua ab hiis sermonibus ac narratione alleviatur est. G.

Illud ac narratione alleviatur in sermoni non est ex eo quod scientia non sit eis
sic dixerunt quidam expositores ut sermonibus interiora . . . rerum que sunt in corde
et causa illarum. Sed illud ac narratione alleviatur non est nisi ex causis primis illarum
et exactionibus que sunt in corde ab eo quod expositum est in sensum. Cum enim audivit infirmus
a medico que hora fuit quam ipsi narravit ei admiratur de eo et dignum est
ut admiretur. Et nos quidem ostendemus in sequentibus arte que ostendit modus istius scientie. Y.

Quod si possibile sit ut futurum presciatur sed divinus esse poterit
tis nobilior dicetur. a. t. Quare et cura eius quos curabit
eo meliore modo est ipse prius
sciverit de causis accidentibus ad quod quaeritur. G.

Iam narravit ypocras in libro sermonis iuvamentum que ex iuvamentis que acci-
runt ex prognosticatione. Quod est quod cum medicus scit causam infirmi futura-
rum intendit ad accidentia dextere [?] appetitus est ut accidat ei et prohibet eis quod
possibile est prohibere ne accidat ei et intendit ad id quod non est possibile ei prohibere quin ac-
cidat et prohibet ipsi ne fiat magnum forte. Et medico quod possibile est omnino ut
antecedat et resistat omnibus accidentibus que accidunt sicut gubernatori navis sapi-
enti qui timet insultus commotionis maris scire. Y.

Verum quia in acumine egritudinis hinc repente mori
subito contingit aliud ars medicine apparatus preveniunt et
in diecula vite addicit. a. t. Cum quidam infirmi
moriantur antequam
vocetur ad eos medicus ex fortitudine egritudinis eorum. Et quidam eorum non mo-
riantur cum vocatur ei quin moriantur. Quia non remanet nisi die uno aut plus
illo parum antequam superveniunt medicus cum arte sua et resistat unicuique acci-
denti. Oportet ut cognoscas naturas illarum egritudinum que sunt pertinentes nimis
vel future eorum. Et si fuerit tunc eo futurum quod magistris ad celeste oportet ut sit
medicus cum pervisione meo quod futurum est sapientis. G.

Narravit ypocras in libro sermone suo duo iuvamenta que acquiruntur ex scientia
prognosticationis. Et iterum dixit iuvamentum tertium in libro sermone suo. Scilicet
cum prius scit qui precedit et iudicat mortem eius qui moritur et salutem eius qui
salvatur. Cum est quod quidam medicorum imperitorum ex prognosticatione iussit ad hore
scite infirmum in balneum cum cepit sudare cepit ipsum sincopis que accidit ei
et cepit letari et gaudere ipse medicus ille eius quod credebat ex eo de sudore. Et
quod preter eius parum morarentur infirmum advenit ei ex consanguineis illius contra . . .

194 v

l. p.

magis ipsi existimationem sed ipsum quod ipse intellexisset eum. quod autem dixi usque ad hunc locum non est in expositione prologi quem premisit ypocras in libro suo isto. Sermonis autem quod ipse complevit breviter hoc est. scilicet sermonis eius in isto est illo et fuit ad mequitur ad celeste spacium expositionis huius convenit ei quia iam didicit in disciplinis et exercitatus est in eis et studium et finis incipiet ad perficiendum est ex his libris. Et quia non est doctus in sermone grecorum non est hominis multitudine et sollicitudo de rebus. immo non accidit ei sicut accidit sermonum sophistarum qui finiunt in illo vitam suam. Et quod convenit ei de expositione eius est modus ipsius alius qui compleret sermonem logicorum his sermone et locutione eorum. Et res quedam absoluta in dimissione considerationis mihi in expositione est ei eius intentio accipere quo perficiat qui amat illud. Et intrat super hunc sermonem in quo ego incipio ab hoc loco usque quo pervenit ad sermonem in quo dicit ypocras ut ponas considerationem tuam in egritudinibus acutis per hanc viam. i. ad gloriam et honorem perveniet medici.

Inquit est artificis ut utiles egri atque egritudinis bene comprehendat. G. Videtur mihi quod de melioribus rebus est ut utatur medicus previsione.

Non vult ypocras hac dictione. s. providentie per eam consuetudinem grecorum cognoscere quod nutrimentum eas. quod est quia non utuntur greci hac dictione in per consuetudinem sollicitudine et curam de ea. et ideo quod significavit tucithides uel significatur in sermone suo et phelusepher apud suam mortem usus est providentia mihi ut casus eius esset per figuram eius que non detegeretur quam ipsa caderet. Et nos invenimus iterum mihi sermone. s. providentie uti grecos in locutionibus suis sed sollicitudinem de aliquo dicere et curare ea et secundum ancessionem in superacione eius eius superacione fit nunciamentum. Et sermo iterum famosus apud homines. s. an regnum in tedi est propter providentio omnis non significat in hac intentione. ypocras vero non utitur sermone suo. s. providentie per hanc intentionem sed utitur eo loco pronosticationis. et non facit id est absolute sed exire que coniciat cum istis duabus intentionibus. Et est quia invenimus homerum versificatorem mihi dictione. s. providentie sed rebus in quibus cogitat et quas ymaginatur antequam fiant. et per hanc intentionem iterum derivatur pronosticatio, quod est quia res manifeste in mentis suis quas formavit in intellectu antequam appareant sensibus in quibus de fruitate quod homo utitur mentis providentie, et non voluit plus quam non ut significarem quod cogitat in rebus et ymaginatur eas antequam sint. Et per illud dictum in rebus que intelliguntur vel fiunt primitive absque voluntate. quod accidit propter quod utitur alias mentis providentie. in rebus autem quas facit propter quod cogitat mentis de quod fuit post cogitationem. i. providentiam et sollicitudinem. Et sed hoc significat sermo solonis ubi dicit quod oportet ut iudicis que posuerint illi decemphagis in interfectore et vulneribus et combustione et medicinis ut utatur providentie si homo fuit das illas in potum volens interfectorem per illas invenit hoc nomine et similibus et utitur re hoc zes intelligo(?) eius in narrationibus suis quando voluit narrare quod fit propter providentiis. quod fit per se illud quod fit absque voluntate sicut interfector absque voluntate et ideo quod egreditur utitur vel viam. quod est quia ipsi dignitatem in istis rebus quod ipse fuit propter quod utitur actores earum providentie. quam

quod homo decipit socium suum et tempore longo cogitat et provideo ut faciat ei eo antequam conetur facere id et antequam faciat id utitur provisione. Et quod significat quod consideratio huius. s. provisio est rerum contingentium que dicuntur de actionibus malis. non sic putavit quidam qui dicunt de actionibus bonis tantum. quod est quia in questione de qua conveniunt homines omnes. s. an regimen mundi erat per fortunam et casum aut per ipsius provisionem. non. n. significat provisio non rem convenientem et significationem illius est. quod ex hominibus sunt qui ponunt provisionem loco casus qui ponunt ipse eam. i. suum oppositum. provisio loco casus qui fit de se ipso et omnis significant intentionem unam. Et invenimus tamen philosophos multos dicentes in mundo quod regimen eius erit cum ipsi admiserunt curam bonitatis qui curator est luminis et benedictus magis est provisio. et non excipiunt in sermone suo bonitatem ipsius scilicet sua. Et quod hec non. s. provisio dicitur de actionibus. s. laudabilibus et de actionibus. s. vituperabilibus. non sic fuit provisio. s. concessio sollicitudinis devenit communis est.

Et ideo quod hec non provisio non derivatur non a re que vocatur cum sunt eius et ex hac eadem intentione derivatur non pronosticationis. quod est quia res manent in numeris suis que comprehenduntur antequam sit per significationem significata eas necessario dicitur quod meis non admittuntur non provisio. et hec dicit sermo est equalis sermoni eius qui dicit quod nos non noscimus eas cum sunt eius. Et michi autem videtur provisionem non posse poni ipse id quod facit per fortunam et casum ut intelligatur ex eo intentio hec communis. quod est quia hec provisio que dicitur sub hunc modum significat quod non dicitur non de actionibus bonis tantum. quam provisio. s. sollicitudo dei in mundo non est non de actionibus malis. Et inquit hominum. putatur de hoc sermone quod est consilii qui precessit de sermone eius quod est quia meis que premissa sunt dixit quod in questione de qua queritur in esse mundi. s. an regimen mundi erat per ipsius provisionem an fortuna et casus non admiserunt et hec non. s. provisio non sub intentione communi quam ad os tendit communicatam ex parte ipsorum ipse ipsorum casus. i. ex eo quod ponunt intentio non ipsorum casus et sermone philosophorum dicentium quod regimen mundi erit per ipsius bonitatis eius magis est provisio. et dixi in hoc loco. quod est quia que provisio dicitur sub hunc modum significatur quod dicitur de actionibus bonis tantum. Et responsio quidam in illo est id quod dico. s. quod in hoc sermone precedente non voluit non ut ostenderet quod potest esse ut sit intentio hec non. s. provisio sub intentione communi actionis que non fit per casum sic quod ut intendatur ad bonum mea et ut intendatur mea ad malum. michi autem sermone voluit ostendere quod quantum possibile est sit uti hoc nomine. s. provisio communiter sub actionibus omnibus sive sit bona sive sit mala sic significat sub illa questione cuius rememoratio precessit. tamen non utuntur philosophi in questione que queritur de esse mundi non sub intentione ipsa. s. bonitate tantum. Et ipse hoc non invenimus eum dixisse in pronosticatione quod non est nisi per res futuras tantum sed per res que fuerunt in preteritis temporibus. Et dum invenimus enunciatorem dicere est presentes de eo quod iam preterit non minus quam sit eius enunciatio de eo quod futurum est. et sunt enunciatores de rebus presentibus preter quod propter plus videt eas non est laus minor laude illarum duarum. s. enunciantis ista duo. s. preteritum et futurum sic dixit ipso in sermone suo. s. quod est quia quod est presens et precedit et indicat in sermone suo res ex eis presentes que sunt cum ipsis et que preterierunt et que future sunt et enunciat de eis in eo toto ac narratione allevatur fit dignus ut confidatur de eo quod est potest scire res in futurum quod preteritum per artem in enunciatione eius quod preterit preter quod testificatur in narratione rerum presentium et in indicatione eius quod futurum est est equalis. Et enim invenimus comparatur minus hominum cum non diversificatur diversificatione multa. quod est quia pronosticatio

concludit quidam de actionibus bonis et de actionibus; per casum ex hominibus sunt qui ponunt ipse provisionem. i. oppositum; concludit cum pronosticatione; concludit quod pronosticatio ad utilitatem ...

Iste sermo ... dubitationem ... sermo ... de ... prenosticationis ... artis medicine ... equiuocationis ... sufficiat ... distinguere ... equiuocationem.

·I·P·

de eo quod futurum est magis est uniuersalia quam enunciatio de eo quod preteriit de enun
ciatione · et quod est presens · quare non uniuersaliter prenunciationem de eo quod iam preteriit magis
dissonum inferius post immo medicinam · scilicet qui uult omnem in sermo parte
sua parte medicine tamen licet expositorem eorum declaret et exponat uerba tunc
que significantur in sermonibus que sunt in libris / uirtutem tamen quamuis uniuersaliter fiat per distinc
tionem et expositionibus uerborum aliis / tamen de ea est id quod dixerunt quidam expositores
diuites per istud uerbo de et expositores libri et nos et sic id quod inuenimus eos
fecisse in hoc loco ex laude · quia ipsi laudauerunt ipsum quod possibile fuit ei ut
diceret in sermone suo · scilicet in ut quod una de melioribus rebus est ut uita me
dicis prenosticare preter quod ad exigere ad id non uti / est ad aliud exigendo de monstrationem
meo quod dixit sufficienter. Quod autem dixerunt sequentes abuzahalis et uolue
runt differre inter prenosticationem et antecessionem indicationis non solum non est eg
diens ab eo quod est uerum et manifestum non est perfectum / sed est illo est exigere erroris
et falsitatis. Hoc non est quod ut eis in quo dicunt quod ipsi docent omnis intentiones Ue
rumtamen quod dicat non in eo quod significat de rebus · et hoc est prius ex rationis eorum · scilicet pauci
tas scientie et sermo eorum · et quod eorum intentio non est non in eo quod significat nomina / non ipsa
non res / quare cognitio sit uniuersaliter in medicina. Quod est quod dicitur prenosticatio secundum plu
rimum est de rebus etiam certitudinis sepius ne · et quia dicitur de rebus magis certi
minime ab illis parte / et propter id inuenimus expositores hoc nomen addere ei in
to eorum quod enunciate · dicunt ergo in ea que dicitur illa res prius intrant quibus incipi
piunt quod prenosticatio de eis est certa quedam fiducia / et quibusdam eorum non uti quod
prenosticatio in eis est / et fortasse nominant cognitionem eam iudicium artificiale
ficiale. Significat ergo per id quod adducit de illo ad hoc non quod non est id quod significat
uere. Prenosticatio ergo oportet ut dicatur secundum duos modos quorum unus est secundum res certas
uias sed et alius secundum res que minimum ab illis parte incertitudine / cognitio uero
sed uera uel certa est. Sicut quod uer existit successiue hyemis et est post ipsam estas
et post ipsam est autumpnus. Illa autem certitudo non est sepius una est sic sermo artis
minima · quare quando est extremitas secundum maiorem inclinationis significat id exsuf
flationem uerius una / una hoc non inuenit non secundum plurimum sic significat id exprimunt / et for
tasse non inueniunt ita. Et sociis autem abuzahalis ut quod prenosticatio dicitur in rebus
certis. Sed antecessio indicationis ut eis incerta. Quando dicunt quod plurime res
que antecedunt et indicant non certificant. Possibile enim est homini ut antecedat et in
dicet prius quod presentiat illa re que indicat / aut est possibile ut loquatur homo exemplo est quod
est mala · et si non auiat quod nominant re · forsitan mala nominant ea per
dubio opinata ut confiteatur de ea · et si non fuit mala eius quod antecedit
uel indicat de aliqua re non cognita / tunc mala est speculatio et opinio de ea.
Verum tamen de genere consuetudine non est ut dicatur antecessionem opinionis. In sociorum
abuzahalis et quamuis sit diuisi in nominibus multarum rerum secundum id quod consueuerunt generatione
re in usu eorum · et inuenimus eos confiteretur quod non dicitur antecessio opinionis
significat res ita est tunc ponunt non ad quod significat hanc intentionem non prenosticationem. Pre
terea quod consenti sermone hominis receptum est quod posuerunt inde · et si non est possibile eis ut
faciant id oportet eis ut exigant uel intelligant quod significat de rebus secundum quod
currit de ea. Aut erit consuetudo ut nominetur prenosticatio per eis rerum de ap
tione quare ut perueniant secundum plurimum et rerum certarum de quibus euentu non dubitatur.

Et opinor quod presentium medicorum non est inquisitio de his rebus. Verumtamen amicus
sio indicationis est de eo quod accidit infirmis. Et intendo in illis et testificatio
secundum plurimum. Quod si accidit nullo errore raro est. Et sermo autem secundum plurimum
quamvis sit dictus una cum [illegible] quod intelligitur de ea diversitate diversitate multa
et multitudine et paucitate, quod est quod quoniam hoc antecedit et indicat [illegible]
et invenit mea [illegible] et errauit mea scilicet tunc error est non
exhibit eum absque ut ipse sit iudicans. Verumtamen est melior eo qui errauit
bis, melior est quam ille qui errauit pluribus omnibus. Tamen de istis omnibus dico quod ipsi
errauerunt secundum plurimum. Et ipse hic oportet ut intendas ad illas disciplinas
que faciunt te acquirere veritatem. Quod est acquisicio et est certificatio tua, pluries
sollicitus sis de eis et addiscere eas. Inquisicio vero de eo quod significant nomina ad
dere est vanitate. Phuridicius (?) sophista qui dixerit hoc capitulum
et intendit intencionem eius magis quam dixerunt ei et oderunt eum omnes actores
discipline. Et sic est ipse exposuit ut videris de eo sortes in omni loco. Quod
vis esse laudatus inter alios et potest hoc esse quod ego iam feci in rememoratione
Abruicalis (?). Quod melius est ut perveniat ad docendum eos qui propter se addiscunt
medicinam preter cetera vias, et dimittere phibicionem (?) eorum et consimilem vitam eorum
ex modis duobus quorum unus est in docendo eos redarguacionem sophistarum et ali
enacionem eorum, et alius est in indicando illis deceptionibus. Et ipse hic unus est in meliore
ut intendam in hiis libris ad docendum eos res quibus fit iuvamentum cum in potestate sit
habere longum spacium ut inquiram in libro alio de eo quod dixit Abruicalis quod dicit
de primo libro ypo in pronosticacione. Y[pocras].

Est enim quoddam celeste in quo oportet ipsum medicum providere.

Et si tanta sit providentia mirabilis est in minimisque stupenda.

Cognitione illius est ut futurum periculum vel omnino prohibeat vel
competenti animi cautela tollerabilius fiat. Et si moriturus
fuerit aliis vero salutem promictet (?) numquam accusacionem in aliquo
mereatur. G[alenus].

Et sunt presentes [illegible] [illegible] narrat
Gallenus et dignum ut consideres de eo quod est potest
scire res in futuro. G[alenus].

Oportet ei qui vult exponere aliquem sermonem non istorum ut ostendat primo ipsius
actum. Deinde intendat ad consequentiam de isto in libris. Res enim in dispositione
eius quod hoc videtur est fallere. Quod autem sciat in sua ex disciplina per se invenire
secundum plurimum est antecedit et indicat de eo quod futurum est aut enunciat de eo quod
preteriit presens quod testificatur sic illud aut narrat de rebus presentibus presens quod lector
autem audiat primo excessus aut iudicat primo esse providum est aut difficile et nunquam necesse est
ut sum ad iudicia meo quod diximus que iam ostendimus esse ne ipsius in ipso opere
medicine. Et quoniam non cogit me aliquis loqui inter una et eadem duabus vicibus

Ideo quod cum habeat causas amor hereos est celestis ... quod occulta non percipitur ... et pulcritudo illa ... quod ... qui non cedat ... amor ... celestis ... et dubio ... ad amandum hereos ... ad amorem hereos ... et non sit curat.

l. p.

quarum una sit in expositione prologi huius libri et altera in expositione sermonum predictorum qui fuerunt meo sermone, ut in quo melius est ut ponam expositionem huius libri mihi sermonibus et ponam rememorationem meam de hiis in expositione sermonum medicinalium qui sunt in libro quos volo exponere. Et ipse est quod alii eorum qui exposuerunt hunc librum non fecerunt illud. Et necessitas scientie eius fuit valde vehemens, quod est quod ypocras per scientias suas eorum dimisit rememorationem eius nec precepit medico exercitium. Quoniam non narravit ipse quomodo oportet ut cognoscatur illud quod ipse precepit, aut quod possibile est vincatur oculis et sensu, id est ... quoniam precipiat illud sensibus. Ypocras. I. A. TEXTUS.

Et si fuerit quod in illo in egritudinibus res celestis, tunc oportet ut sit medicus in hac perfectior sapiens. G.

Ceciderunt inter multos expositores huius libri in intentione hac, quoniam nominavit ypocras celeste, et precepit medico ut sit in pronosticatione de ea sapiens, diversitates multe. Quod est quoniam quidam eorum viderunt quod egritudines accidunt hominibus ex ira dei qui benedictus est et sublimis, et faciunt testificari super illud hanc multos ex eis qui scripserunt enunciationem procedentem preter quod ostendat quod ypocrati visa fuit hec sententia qui edidit librum. Cuius est non ostendat illud non parentes expositores, quod est quod invenitur in expositionibus non est enunciatio absoluta de eo quod videtur rectum, sed de sententia eius qui edidit librum, cuius sit sententia falsa. Et nos invenimus ypocratem in aliquo librorum suorum quod deus benedictus et sublimis causam aliquam egritudine, et ipse quidem enunciavit verbum in libro suo de regimine acutarum egritudinum eorum ipsorum quos nominaverunt antiqui hoc nomine, et quesiverunt omnes hanc scientiam quod iste liber, scilicet de regimine acutarum egritudinum, est de libris ypocratis certis. In libro autem suo super quod significatum est egritudine divina dixit plus in illo sermone in redargucione illius qui putavit quod deus benedictus et sublimis sit causa alicuius egritudinis. Non igitur oportet ut dicatur in hac egritudine epilensie quod ipsa sit egritudo celestis, nec in amore. Quidam enim hanc estimaverunt quod amor est egritudo celestis, et testificantur super illud ex enunciatione certa significationis ... de egritudine filii regis quod causa huius fuit amor. Et ipsi non ostendunt quod causis res nominet amore egritudine celeste, nec ypocras nec alii medicorum reliquorum. Et eius color mutatus est propter amorem, et eius color citrinus sit, et accidit inquietudo ei, et ei eveniunt febres. Invenimus autem quod antiqui ponunt eam in illo quod ... cius pronunciant scilicet apparentes, et una earum est angustia. Et ex hiis quibus est cui accidit eius angustia propter mortem alicuius filii sui, aut propinquorum eius, aut amici ei aut dulcis. Et ex eis est cui advenit illud propter nocumentum quod timet advenire ei super se aut super ... sua, et accidit angustia in diminutis sensuum quoniam sunt peiorum sensibus. Et in hiis principatus et nobilitates qui peiorum illis, et omnis qui diligit aliquam rem et perdit eam. Nam ... in eo ingreditur ille cui accidit angustia propter amorem preter quod sit egritudo eius celestis aut ... Cuius suscipiamus sermonem actorum philosophorum. Ipsi enim estimant quod amor accidit quibusdam hominibus propter sathan, et ipse ... quod causa in diebus eius est celestis. Ipsi igitur non enunciant ... sua ... ypocras, quod est quod nos non dicimus meo sermone ... non est nobis ut egrotantium ... ratiocinationis quod est celeste, immo non dicimus iustis rebus ... quod dicamus ad ... mirabiles ... et nos invenimus ypocratem ... scientie causas ... sic ostendit in

... non dicimus eas celestes ... occulte ... ut arguant ... amor hereos est egritudo ... occulta ... celestes ... nobis occulte ... causas celestes ... egritudines.

reputat ... pro celesti

continuat hanc ... celestis ... de celeste

... de sapientia ...

... nos sicut ... celestis ... in ... divino

... ipsi non ... amor hereos est ... celestis

tractatu tertio libri dierum crisis. Et ego quidem sic dixi meis que promissa sunt et sunt dimittentes rememorationem malorum sermonum et efficiantur sermones vel tamen insufficientes. Et ego quidem iam dimisi inquisitionem de eo quod sequitur ab eis libri pronosticationis. Unde non peccat meo non prohibeat eum. Preterea non volo quod faciam in hiis sermonibus in reliquis quam hunc sermonem sequor. Et rogo ut ille qui leget in hiis libris meis faciat sicut illius. Et est mea voluntas iam certificata sit sed hic nunc non oportet ut vituperet sed dimissio multorum inquirentium rememorationem peccaverunt expositores. Quod est quod posuerunt qui legerunt. Ideo quod ego sum sicut est studio et exquisite expositus sum illos sermones tamen. Et propter hanc causam ego sum dimittens rememorationem aliquarum rerum in expositione huius quod nominavit ypocras celeste inquirens de modis quod significat hic non secundum sententiam ypocratis. Inquam est ergo apud omnes homines quod oportet ut sit nuntiata quasi in arte medicine. Et quod ypocras non laudavit scientiam eius tamen immo narravit. Ideo quod est quod laudare scientiam alicuius rei preter quod narrare quod est non est nisi alienatio. Oportet ergo ut non sit pronosticatio per hoc non quod nominavit ypocras celeste non una ex rebus quas posuit ypocras in libris suis. Et similiter ego dico audacter aut vere quod non est possibile ut sit hec res quam nominavit ypocras celeste non dispositio aeris continentis nos. Et ypocras quidem scripsit de ea in libris amphorismorum hunc sermonem. Cum fuit hyemps privata a pluvia septentrionalis et non fuit pluviosus et austrinum oportet necessario ut veniant in estate febres acute et obtalmie fluxus sanguinis et maxime mulieribus habentibus naturas humidas. Iste namque sermo quem preter eum scripsit non est non pronosticatio de rebus que accidunt corporibus propter dispositionem aeris. Et quod dixit in illo libro amphorismorum non est non similiter. In libro autem suo de egritudinibus subitis loquitur in eius sermonem amplum. In libro autem pronosticationis dimisit omnino. Ideo propter quod scientia illius est in eius in hunc modum sciendi. Melius ergo est expositoribus ut inquirant de causa propter quam dimisit ypocras narrare quod est hoc quod nominavit ipse celeste et dimittant in expositionibus suis. Causa autem ut videtur quod ypocras dimisit narrare in hoc libro pronosticationis egritudinibus subitis ut non prolongaret eius sermonem. Causa [illegible] que significat hoc est quod cum finivit hunc librum dixit in fine eius hunc sermonem. Et oportet ut intelligas [illegible] egritudinum subitarum et non fugiat te dispositio horarum presentis. Quod ergo significat in sermone suo isto quod oportet medico ut sit sciens pronosticationem egritudinibus subitis plus quam sit scientia eius in reliquis rebus pronosticationis et ponit sermonem suum hoc in alio sermone et narrat [illegible] in libro amphorismorum sicut dixi in sermonibus [illegible] et loquitur in libro suo de egritudinibus subitis sermone amplo longo. Et propter hoc posuit quidam expositores expositiones suas libri huius de egritudinibus subitis preter expositiones suas libri huius. Et similiter vult ut ego faciam etc. V.

Oportet ergo te esse acutum egritudines sollicite. Et primo in .n. egri faciem pernotabis utrum similis sit sano. Et si sibi sano similis sit, quod optimum est. Similis vero contrarium pessimum est.

Oportet ut ponas considerationem tuam in egritudinibus acutis secundum hunc .i. t. Prima consideratio in primis faciei infirmi an sit similis faciei sanorum

·I·P·

et est ut sit similis ei quod fuit. nam cum est ita tunc est in meliore dispositione eius facies. Facies autem que contraria est huic faciei similis in ultimo ... ei quod fuit est deterior facierum. G.

Significavit ypocras significationes malas quia sermo eius in hiis libris est in egritudinibus acutis. et incipit loqui in illo ex significationibus acceptis ex faciebus quoniam sunt primum quod apparet. et quoniam iterum earum in pronosticatione est magis [confirmat] et res in hiis que ipse sunt prius que apparent est mala. Et quod ut earum in pronosticatione sit magis sciendum ideo quod est preter. Continuum facio tuum sive permittere tua in primis prologum qui est color eo quod est in hac arte intercedens in libro suo vocato chatemothon. Et dixit quod res similes et dissimiles in parte rei sunt existimatione valde. nam non est inceptio pronosticationis tamen que sit consideratione in hiis rebus sed demonstrationis super res quas medicus oportet facere. et ego quidem iam ostendi has res quas non oportet facere in libro meo de ingenio sanitatis. Conservatione in sanitate vero oportet ut facias inquisitionem et considerationem tuam de pronosticatione in hiis libris precipit facias tu sive permittere tua. Ideo quod non significationes tamen quibus significatur quod futurum est sunt partes artis medicine que sit pronosticationis sed ille quibus pervenitur ad cognitionem eius quod preteriit. et ille quibus comprehenditur quod est presens in re in fine. Continuum consuetudinem ... ut iam ... cognitionem rerum presentium significationem. ypocras quoque precepit tibi ut ponas considerationem tuam in primis in facie infirmi an sit similis faciebus sanorum sive non. et maxime an sit similis ei quod fuit. hec est sententia una sententiarum que vise sunt ypocrati. Et est quod non oportet ut inquiratur de rebus que sunt in arte medicine ex universali continuo tamen sed oportet ut inquiratur de eis ex re que est propria uniuscuiusque hominis. inde est quod tu invenies eum quod in loco in quo precepit comparari membra lesa membris infirmi et membra membris sana ... ut ponas considerationem illam comparationem membrorum membris egrotantis sed membrorum membris patientis. et melior dispositionum faciei infirmi est quando manet similis ei quod fuit in dispositione sanitatis. et deterior dispositionum eius est dispositio in qua est preter similitudinem illius faciei similis ei quod fuit. de dispositionibus autem eius mediis inter dispositionem que est melior et dispositionem que est deterior non est necesse tibi querere qui extrema declaravit. quod est quia propinquior earum faciei cuius dispositio est melior dispositio est melior earum et propinquior earum faciei cuius dispositio est deterior dispositionum faciei est deterior earum. et quanto longius ab ymagine earum est equalis dispositio eius est media inter utramque. Ypocras autem significavit faciem cuius dispositio est meliore dispositionum in forma una. quod est quod ex faciebus que est melioris dispositionis est que magis est similis faciei illi. facies autem contraria valde faciei similis illi in ultimo. quoniam non est conveniens nec cognita. significavit super eam ypocras significationibus in terris periculosis. et ego sum prosecutus de ymagine illarum significationum meis que sunt post. Y.

Et sunt res acute. ar. t.

Et iste modus est eius. scilicet ut nasus eius sit acutus. G.

Significatio hec est prima significationum malarum quas posuit ypocras. scilicet est nasus eius acutus. oportet autem ut ponas inquisitionem tuam et significationem tuam de naso eius ... hominum per comparationem suam ad id quod fuit per viam sic dixit. quod est quod nasus acutus non est inceptio pronosticationis tamen que sit consideratione in hiis rebus sed per demonstrationem in hiis rebus a quibus ut quod preter hanc dispositionem acutam est quod

fuit. et similiter simius et aquile. et oportet ut sit curvitas dispositionis nasi per rectum [?]
na sed longitudinem eius ab illa dispositione illi revenies conveniunt malicie eius quod significat
sicut ipsi apud te. Et intelligitur quod nasus iustitie mala actum meo [?] eorum [?] mae sit
ipse eg. tale longa. aut redit dispositio eius ad penam ipse laborem aut casus forte
aut ipse cum alia aut accidit ei sincopis. et sic invenimus ipsi fieri sillem [?] mor-
tuis. necesse est quod dicatur in hac significatione quod est mala actus et infe-
muitabus mal. quoniam aut utitur in questione de illis rebus contrariis apud homines supra quas
contingit convenire. In questione autem de omnibus inter que fuit nasus acutus est de o-
pere actorum vocitationis. quod est. quia apprehensio eius non est propter hoc non pruina quod apprehen-
ditur res occulte ex rebus apparentibus tantum. Cum tamen oportet ut scietur ipsius
de significationibus quas diximus in premissis per viam qua apprehenduntur res que occul-
tantur tempore aliquo. quoniam melius est ut ponamus sermonem nostrum in premissis in illa
sicut quas conveniunt omnes homines. melius enim est quod ut incipiamus in premissis et in
cedamus in sermone nostro viam qua apprehenduntur res occulte ex rebus manifestis. Ψ.

Oculi concavi. tympora plana. aures erecte. et con-
cave et pulpe eam iuxta eas. frons arida et tensa. totius
faciei color viridis seu niger aut pallidus aut plumbeus. a. t.

Et modus n. eius est ut sit nasus acutus tympora plana oculi profun-
di aures erecte et concave et pulpe eam iuxta eas. et cutis que est supra fron-
te dura et tensa. et color faciei totius viridis aut niger. G.

Omnes iste significationes apparent in facie in egritudinibus cum incidis et apud
laborem et apud sincopim et ipse in hora mortis. et ipsi fiunt
vestigationes meis sed quod est sani. sed quod non apparent faciei simul. quoniam si-
gnificatur res mala. Certum autem nunc de rebus sicut quas conveniunt om-
nia. quod est omnibus rebus aliis ultima quiete est significatio sicut predicte. et quod est
sile rebus aliis significant evasionem. et ideo quam vis ad hunc finem venientis
rebus non est nisi via in qua quiescit eo eius occultatio est spacio temporis. Oportet autem ut
in quirimus de hoc eam et speculatione sed secundum illa in qua significant ex rebus appa-
rentibus res occultas. dico autem quod evenit hoc accidentium et aut accidit quod liquefa-
cit membra carnosa eorum et corrumpit ea aut adeblitare caloris [?] illi-
que fit excessu suo ut non sit ei possibile expandi et pervenire ad extremitates
corporis sed est in mulieribus tamen pauca caliditas et sed ut fuerint san-
guis et spiritus sicut erant ante et remanet per vim suam. et ipse ideo oportet ut appa-
reat hec alteratio de dispositione illi addictorum egrotantis egrediente ante in facie plus
et magis quam est. quare est sunt ossa et humiditates et caro inter membra adinvicem
et ossa quoniam eorum sua est et vestes morant sed eorum dispositio et in humidi-
tatibus et incarne fit liquefactio et resolutio et minuuntur. sicut ipsi putant
quod est meis et designatione et spiritu. unde necessarium est ut apparitio eorum accidat
in facie et ipsorum cognitio facilior quam sit in reliquis membris. quare est. quare inde
fit non apparet in parte decenti ne sed eius necessitate tamen. reliquum non eius est os

quod ipsum est quoniam liquefit caro que est in eo et minuitur. ipse quidem evacuationes ut
invenitur extremitas eius acuta. et quoniam accidit ei propter iterum quod superfluit super
ipsum frigus. et hoc accidens ei ipse accidit quando moritur. quod est quia quando frigus percutit car
nositatem suam que in eo est infrigidat omnes ut nasi extremitas acuatur. unde
et quod sit. et propter quod non significat ut per nasus acutus non nasus eius extremitas acu
ta quando accidit ipse acutatur egritudine. secundum vero hunc modum videtur extremitas nasi a
cuta. oculi autem profundantur absentis eis caloris. et propter superfluitatem humiditatis eorum
et propter levitatis sue extremitate nasi festinat hec in frigiditas ad eos. et si
in eis cum illo est spiritus alius in ea et caliditas multa. videtur omnes quando evacuantur et
finiuntur ut consumantur et ipsorum contractio est eorum profundatio. et tempora duo
tempora sic habent. nam ipsa applanantur. quoniam in eis tantum sunt exterioribus partibus capitis
lacerti. scilicet duo lacerti qui nominantur lacerti temporum. reliqua autem ossis capitis
carne sunt omnino privata. aures autem infrigidantur. quoniam sunt tegumentis cartillagi
nosis in quibus non est caro et sunt pauci sanguinis. et ipse iterum invenimus frigus perveniat
ad eas valde. et tamen in illo est spiratio earum. et quoniam ipse disposite sunt ad re
cipiendum hanc causam extra sua non est possibile ut sit causa in invisibile facere propter paucitatem au
rium non levitas sue earum. et quoniam ipse non sunt sic reliqua aurium cartillaginis con
tracte
cum curte sunt. propter hoc aurium minuuntur et consumuntur et exsiccantur
et colliguntur. acutus quod diximus remememoror. et quando in eis accidit non mo
ventur. ipse ad exteriora usque originem non vero quique perducit ad aures suas contrahuntur.
quia contracto colorat omnibus corporibus quando assimilantur corrigie quando exsiccatur. et hoc ipse
unicuique membrorum corporis. quia minuitur et consumitur et attenuatur usque membrum aquo proce
dit unum cum illo membrum continuari, declarat inventum consumptum est. videlicet iterum invisibile maxima in digitis. quod
est. quia corde intrinsece digitorum quando extenduntur ipse aliquam causam videns digi
tos maxima in facie concavari. et fiendant eorum corde apparentes. scilicet extrinse
ce maxime vi declarat eos dilatari. et ipsa hec siccitate et collectione in quod cu
tis que est super faciem tota est extensa. et plus quod declaratur iterum extra in fronte quoniam
sentire. quoniam in fronte extensa vel extenta est sua que est carnosa sue et infrigidi
tas festinat magis ad iterum eius non est carnosa et vehementius quod ad id eius non est
nervis. alteratio quoque coloris declarat est quia est ad nigredinem quando fit assiduitate
fluxus in eo et frigoris sue sanguinis in eo iterum quod invenimus accidere in ipso quando
effundi extrinsecus accidere. congelatur. videlicet et fit niger coloris, aut viridis vel
est minoris malicie quod alteratio eius ad nigredinem. et consuetudine quod grecorum est
ut significaret per colorem viridem colorem citrinum. et fortasse nominant
ipsum sic de consuetudine prius eorum est nominare colorem caulium et colorem lactuce
et iste quod color declinior est ad nigredinem quod color citrinus. et iste est videlicet in
cum coloris fusci et coloris nigri. et eveniet huius coloris est apparente sic
color plumbi vel rufum. et ipse hec fit facies que aggregat hec accidentia omnia significans mortem
et facies quod fit cum hac dispositione secundum plurimum in egritudinibus cum in eis. et si apparuerint
hec accidentia in facie in principio egritudinis significant timorem periculosum magnum val
de. quoniam cum in illo tunc non est in malicia egritudinis. quod est. quia non est mirum si liquefiat corpus ut contingit et infrigidetur quando extrema eius. quando prolongata
egritudo eius. in principio autem egritudinis et ipse acutatur exceris cum facies videtur
cum hac dispositione significat periculum periculosius non sit cum facies iterum vera non egritudo

applicat ad oculos

ad tempora

ea figure curvita

pone cum Galeno contractas

ostendit in fronte

quasi partibus alteratis

contrarium autem colori

de consuetudine grecorum et colore viridi

·l· hanc significationem · [illegible] quod [illegible] significat malum

[illegible]

et ypocras dixit omnes causas que faciunt id preter egritudinem in eis que supra posuit. Nunc autem a loco intellige ame quod narro tibi. Nunc ad id quod dixi redeo cuius rememoratores putaverunt ypocratem dimisisse. Quod est: quod si ex facie eius est dispositio hec in egritudinibus et in eis non significat id per quantitatem huius timoris. Sed si non invenimus eam significare per quantitatem hanc timoris in regione frigida et in hora yemis et dispositionem fecit ex dispositione aeris et metate senii sicut est ipse ypocras in libro amphorismorum ait. Quando egrotando quiescere non est in senium et etati eius et fortitudini ipsius et hore presenti ex horis anni, tunc timor eius est minor timore egritudinis que non est quiescens alicui preterita horum. Ypocras.

Que si sic fuerint in principio egritudinis, oportet inquirere an vigilie precesserint, an ventris solutiones, an ieiunium laboresque affuerint; et si ad horum cognovis precessisse aliquid periculum veteris. Quod si die ac nocte precedentibus quodquam horum sustinuit non multum periculum significabit. Si vero non horum cognovis, mortis signum significabit. G.

Quod si fuerit facies cum hac dispositione in principio egritudinis et non fuerit tibi possibile adhuc ut significes cum illo per reliquas significationes, tunc necesse est tibi ut interroges an vigilavit homo ille an lenificatus fuit venter eius lenificatione vehementi aut evenerit ei ad examine. Nam si ad existis significare tunc necesse est tibi ut putes de eo malitiam morbi. Et si exploraris donec scias an facta sit facies cum hac dispositione propter has causas die ac nocte, quod si non est significatum aliquid istorum et non quievit in spacio quod declinavit, tunc oportet ut scias quod illa sit ex signis mortis. G.

Magis in faciebus ex egritudinibus et magis prodest et longinquior a sanitate est egritudo in qua facies huius sit in incepcione sui adventus significat mortem preter quod fuit causa extrinseca illius, et egritudo minoris timoris huius egritudinis est egritudo in qua facies hominis huius est cum hac dispositione per causam apparentem sicut vigilie continue et ieiunium lenitas ventris. Quod est: certificatio in hiis causis est ut non cadat ... multitudo ab una earum in principio egritudinis vincit timor ... dispositionem est minor ... quod est in eo minor habet ... et non est malignitas in malicia infirmitatis, et ego narrabo sermonem ... et plane causam corporis in quo est facies cum hac dispositione in diebus primis egritudinis. Dico ergo quod quando aggregatur ut sit retentiva que est in corpore sit debilis et humores que sunt in eo subtiles et caliditas febris est vehemens, necesse est ut propter debilitatem virtutis evacuetur corpus propter evacuationem que occultat sensum. Quod est quod id quod currit ex eo non est nisi ex illis humoribus subtilibus et propter caliditatem febris consumuntur isti humores subtiles. Plus est subtilis quod exeunt non est nisi ex ratione subtilitatis. Et ergo evacuatio hec accidit quantitate sua cum non abstrahitur, sicut evacuatio assidua que accidit per vomitum aut plenitudinem ventris aut per provocationem sudoris vel urine.

Comparat istas evacuationes ad invicem que fiunt acut. febr.

(Verumtamen omnes iste species evacuationis sunt insensibiles. Et dixi inter eas et inter illa que diximus quod sunt sensibiles, sed illa evacuatio est insensibilis et propter similitudinem istius que evacuatur exterius. (Correlarium: Et propter id non invenimus faciem esse hac dispositione in egritudine practica nisi in egritudine que est cum repletione sanguinis in corpore. (Verumtamen necesse est adhuc ut facies fiat huius dispositionis propter evacuationem humiditatis que est in corpore et ut antecedat eventum egritudinis labor vel angustia / humorum quique exigentie colere non aggregantur non existentis causis. Et si contingat iterum quod regio quam habitat infirmus sit complexionis calide aut hora presens ex horis anni sit estas et complexio aeris continentis nos sit calida et sicca et causa corruptionis huius egritudinis fuerit calor. Et propter si inveneris sub complexionem propter quam fuit calitas. Invenimus quod corporibus cum fa resolutionis quorum omnes species debile. Et quando aggregantur ista duo cum eo quod narravimus et causa in egritudine in qua facies huius est cum significat mortem facilius valde. (Est ergo sicut medicus has res non est minuant per eas in pronosticationem cum minimo in iudicatione medicationis, quia ut ponat iuvamentum per eas in pronosticatione et ut ponat intentionem suam nullo modo fortasse interius cum cibis convenientibus secundo. Verumtamen primo in eventibus inductione est exiens ab eo mediocriter sumus / Oportet ergo ut intendas inquisitione exquisite rerum extrinsecarum que possunt faciem esse hac dispositione. Dico ergo quod cum faciens id quod dixit Ypocras cadere sunt fames et vigilie et lenitas ventris. Et tibi absolute memorare ut tu adiungas eis omnes que sunt eis similia / sicut evacuatio sanguinis sub fluxu que fit ex naribus aut ex matrice aut ex venis que sunt in ano aut ex vulneribus vel exitu urine aut exitus que sunt similia / et sicut id angustia vehemens a quibuscumque causis fuit / Et dignum est quod Ypocras iam dixit angustiam et ponat in sermone suo dicendo vigilias. Quod est, quia vigilie accidunt a multis causis et fiunt et ab angustia. Oportet ergo ut intelligas dicentem in rememoratione vigiliarum. Et sicut ... insuper fluxu solutionis ventris. Oportet quod appropriate intelligas omnes evacuationes sub fluxu. Et que iam exercitatur est in operatione medicine exercicio ultimo et est peritus in cognitione eius id quod sum mea. Declaravit ei multum cum efficientes faciem eius dispositionem est hanc dispositionem. Modus autem significationum que significat ea est difficilis. Et propter id abstinet similiter multi medicorum a narratione eius per sermonem quibus eam sciunt / nos autem iam narravimus eum totum multiplicis virtutis que digna est rememoratione de ea narratione quam quando scivissem et vidissem in infirmis multis horarum fuit illud impossibile et ut non iudicarem sicut eam que posuit faciem eius esse hac dispositione / Et propter si fuisses sciens regionum que usque est cum egritudine sua et complexionem eius et plus illo multum si fuisses expertus plures venarum eius ex principio / Et cognoscens qualitatem caliditatis febris eius (eius est ut ponas quod sit ... infirmorum cum infirmitatis eius sit labor et angustie et ieiunium / et sit id in hora estatis et complexio aeris calida sit et sicca et inveneris sub corpus eius sit non calida et etas eius sit etas iuventutis / et calitas febris eius sit cum illa fortis / et inveneris sub ... eius colera et plus eius significat sub virtutis debilitatem / dico / quod oportet ut scias quod egritudo huius in infirmis est egritudo mala est. Nostre primo / et quod facies eius sit cum dispositione est que significat sub mortem velocem non post multum sed quod oportet ut ponamus egritudinem alium modum non inveniri aliquam horarum quam narravimus non attenderes in egritudine sua nisi in die primo nisi in die secundo. Et post in die tertio fuit videas faciem

eius. et si est sicut dixit ypo. dico quod oportet ut sciat quod facies huius infirmi est sta

et hoc distinguit aliquibus dam causis extrinsecis. et ergo scivisset illud tunc cogito in te

ipso illud quod sit possibile quod sit propter illa causa an venerit fluxus sicut fluxus ianui

gilie. quod est. quia non est possibile ut sit facies ieiunantis et hac distinctione subito

postquam certe egritudines faciant illud. sicut dixi ut sit mutatus in non sua sicut var

ium. et si est sicut iam vidisti infirmum in die quia iam est an hunc diem tunc ipse

est ut sit delectare sit est deinde eius quod accidit ei fluxus ventris sicut fluxus ex

se ipso. quod est. quia significationes quae significant fluxum ventris sunt male. et ego quidem iam nar

ravi eas in libro meo de crisi et in libro meo de pronosticatione expulsu accep

tae. et cum scivisset illas significationes potuisset in hora qua vidisset infirmum iudicare

quod acciderunt ei vigilie sicut flue. quod est. quia videbis oculos eius exsiccatos

et non est possibile ut sint nisi propter evacuationem. et videbis iterum palpebras eius cum dif

ficultate moveri. scilicet cum distinctione quod ipse sit certe ad inferiora non sicut sunt

palpebre illius qui habet subeht. et si est non vidisti infirmum in nulla ho

ra et non vidisti eum ante illud. tamen iste significationes et significationes accepte ex

pulsu significant quandam significationem sicut illud quod fuit ante. quod est. quia si illud quod facit illud fu

it causa sicut fluitatis fluxus ventris tunc remanebit sicut infirmum residuum

pars signorum cum facientem illam evacuationem. et si accidit ex vigiliis

ymaginare te expulsu venarum. quia sit corda corrigiarum tensa ideo

est quod eius facies est cum distinctione hec propter ieiunium tamen non invenitur aliquid harum si

gnificationum quae significant hanc evacuationem. immo quae significant vigilias et multi per pro

nosticationem meis non de aliis. vita causa egritudinis ieiunium est expurgationem harum egritudinum

et non expurgationem harum significationum quae sunt propter ieiunio. et plus

illo multum qui considerasset cum perscrutatione propter caliditate resolvere corpus. et non

declarare te quod febris sit ita. quia si declarare te quod distinctio febris sit hec distinctio

tunc scias quod continuitas faciei non accidit non absque causa non acta extrinseca. et non

quod ut prolonges moram in tactu eius et ponas manum tuam sicut ipsa tot

non sicut locum quae tangitur tamen hec sicut locum qui est superior eo qui tangitur. et considera fe

manu tua considerationem vehementi an sit talia tamen an iam resolvantur

cum illo aliis corporis res quae sunt scintille igis penetrantis in manum tuam quae ta

gis infirmum et pervenit pervenire mala ad profundum eius febrem. non que ponunt

faciem huius eas cum distinctione magis monstrans significatur distinctio est hec distinctio variatio

harum rerum sicut dixi est difficilis. verumtamen non sunt erris quae non eveniant. aliter ceteris quam

cognitio est difficilis ei qui iam domine eius est et exercuit sicut in illo. et in quantum multotiens

presentes fuerunt cum processu et iudicium eius res hec ipsi hac distinctione

fecit super prompti sicut cognitionem rerum quas didicerunt ex libris editis in pronosticatione

quod est. quia apud illum qui vadit et processit et iudicavit eas certificare est

quod earum apprehensio est possibilis et non hesitat et in illo vero sit eius difficilis apprehen

sio illius apud hominem rei sicut una inter quasdam puerorum quorum unusquisque alius similis est ulti

ma similitudine non est possibile distinguere ei qui non vidit eos non semel. desu

ius autem non est aliis sicut quod depereat illud. propter illud autem quod dixi dubio non intendi non amo

re inveniens in hac scientia. et ipse qui expertus non vidit infirmos et iudicat

hec res. quod est. quia non est tibi possibile ut enuncies quod accidit infirmo non agritudinem

in imo poterit dicere quod vigilie accidunt ei propter angustiam et hesitares

·l·p·

[De amore hereos curato ·6·]

non sciuit quod filius regis fuit amans. quando uidit coruos aut cornices uo [scilicet per inuentionem]
lantes. nisi quia inuenit postea ille adholescentis signa amoris sicut dixerunt
quidam. sed ipse non significauit id non sic ego significaui scilicet. quod est. quia hora qua ego
posui manum meam super faciem infirmi accidit ei ut tussiret per eo quod mulier
exeuns que erat in mansione sua. quia diuisit ipsa est plus eius statim et corruptus est
color eius. et pars temporis pertransisset et mulier illa recessisset quod uiderat plus [reduxit]
rus eius ad id statum quod erat prius. et scilicet illud autem quod significat depulsum per hunc modum [causa diuersitatis pulsus, ratione qua]
non significat res una continue. et est cum ex quo agitatur anhelitus infirmi. aliud liber. i [triplex sup.] [non ualet.]
quod significat id quod diuersificat depulsum per hunc modum est res una continue. diuersifi
catio huius ex quo agitatur anhelitus et cognitio eius oportet ut sit existentis uerbis que
audit infirmus aut que uidet. quod est. quia id quod dicitur coram infirmo et facit acci
dere impulsum eius diuersitatem non est id non propter agitationem exeuntis quem audit. verumtamen
ego iam scripsi in illo libro propriam [scilicet agitationem pulsus et anhelitus] sed est impositione. nunc autem hora oportet ut rede [[illegible] que resultat quod de [illegible] uerbi [illegible] ex dispositione cordis [illegible]]
amus ad id scilicet quod fuimus. illud uero inter uia fuit est quod potest medico quando medicus
enunciat infirmitates exitibus que preterierunt et rebus que sunt presentes infirmo ut mi
retur de eo. scilicet quando narrat hic res quas precedunt narrationem. scilicet uigilias
et leuitatem uentris et famem. et fortasse difficilis fit enunciatio. quia una est
earum uero singularis fit cum egritudinis. sed enunciatio quod illa sit una ex duabus
illarum est una exitibus propter illud non potest ut concedat et enunciet de ea per
ueritatem. et id quod prouocat illum qui audit [scilicet infirmus] id ut laudet ipsum dicentem enun
ciat id per id quod enunciat ut per seruitutem interrogationis. et est ut medicus di
cat infirmo. quod est cum contrarietatis sue. scilicet faciei aut uigilie sicut
fluxus aut leuium fuit causa. uideo. et significat ei infirmus per ambas res [quod dicit medicus est admirandus qui enunciat has causas extrinsecas. quia medicus ille aliquando de ueritate aliarum enunciat magis est admirabilis.]
simul. quia fit admiratio eius de medico plus. et fortasse significat unam earum et mi
ratur de eo infirmus quando dicit id. hec est igitur quod significauit ypocras per meum suum. oportet te
ut inquiras an uigilauit hic ille aut lenificatus fuit uenter eius lenificatione
uehementi. aut euenit ei ad extra fame. deinde dixit post id tunc significauit
ad extra illud oportet ut putetur de eo quod est minoris malicie. et id necesse est. quoniam
melius est ut sit uirtus infirmi cum dispositione nunquam non cadat ab una causarum extrin
secarum. et malicia egritudinis est minor et facilior quando causa aliqua ex illis causis
sicut fluxus est una harum rerum. et non est per egritudinem. et malicia eius cum uincitur non est sit po [ponit adhuc differentiam inter hos accidentes propter causam ab egritudine. et propter causam ab extrinseco.]
ut sit cum nullo causa extrinseca ledens corpus et febris aliquam faciens ipsum. necesse
fuit ut sit illius expectatio contrarietatis. an facta est facies cum hac dispositione
propter has causas in die et nocte quas uidet. nam si facies sit facta cum hac dispositione
ex aliqua causarum extrinsecarum tamen sicut dixi reditio eius ad dispositionem naturalem est in
[scilicet citra.] die et nocte. et si facta est cum hac dispositione propter causam in corpore morantem per dispositionem
suam illam et additur malicia eius. ypocras igitur in uerbo meo quod dixit in omnibus
his rebus recte inuenisse. et in quarum igitur non determinauit fluxionis ypo [adhuc [illegible]]
cratis. significauit facies in principio egritudinis cum hac dispositione et non est possibile adhuc
ut significet in illo reliquas res per reliquas significationes. quod est. quia necesse
est extremitas eius isto ut sit una duarum rerum. aliud liber. tunc oportet nos signare
de illo quam ipse non dixit. sed non propter unam duarum causarum. autem ut iste significationes non
appareant in principio egritudinis. autem id ut quod significat non sit certum. et propter id non est
possibile ut indicetur exeuntis super res in quibus dubitatur. ego autem dico quod iste

significationes non apparent .s. quia si appareant signa recta, et ego ostendam quod
id est sic in expositione mea dixi postquam exposuero sermonem ypocratis qui sequitur hunc sermonem. Y.

Et si hiis egritudo diuturna fuit qui precesserunt labores non minus prestabilis et quod inquirenda contra corpus per quietes et contra oculos. a. t.

Quod si egritudo iam transierit tres dies et facies fuit cum hac dispositione, tunc oportet ut inquiras de illis rebus quas premisi in questione de hiis, consideres reliquas significationes in hiis corporis et oculorum. G.

Hoc non s. prius egritudinis signat prius egritudinis est non est latitudo. et signat iterum initium cum longitudo et latitudo aliqua in est. sed illa est parva. et signat in istis duabus tempore primi exitu egritudinis post quod est tempus augmenti. et post augmentum status. et post statum declinatio. in sermone quem ypocratis nunc pagina quod si fuit facies in principio egritudinis cum hac dispositione non signat quod hoc tempore intellexit. sed in sermone suo nunc quod si egritudo iam transierit tres dies et facies fuit cum hac dispositione signat significatione magna quod intellexit in sermone suo premisso per prius egritudinis initium cum est latitudo. quod est. quod spacium temporis huius initii extenditur usque ad tercium diem. apud hunc quoque terminum precepit ypocras ut addantur ad significationes quas dixit signa ex reliquis significationibus in quibus dixit. et non est tempore adhuc ut significet cum illo per reliquas significationes. et inveniunt eas in sermone suo quem sequitur hunc sermonem et dixit. Y.

Et .n. si lumen effugiunt vel lacrimas effundunt atque foras tamquam in suffocato prominuerint aut alter altero minor apparuit. vel alba eorum in sanguinea commutata fuerint. aut tamquam vene nigriores vel palliores in eis fuerint. vel lippitudines fuerint. vel instabiles aut tremuli fuerint. aut extra minus exstiterint. aut magis intus debilitati sint. vel tota facies horribilis apparuit. hec omnia periculosa et mortalia iudicabis. a. t.

Nam si oculi a lumine effugiunt aut lacrimae involuntarie fluunt aut fiunt torti aut fuit unus eorum minor altero aut eorum alba rubuerint aut fiunt in eis vene fusce aut nigre aut fiunt in eis

lippitudo aut fuerint agitati aut instabiles aut fuerint multi aut eminentes aut profundi valde aut fuerit color faciei totius mutatus. tunc oportet ut putetur de istis significationibus omnibus quod sunt significationes valde pravae. G.

Res communis morbis acutis istis quae inveniunt propter hoc est quod sunt extra naturam. eorum non diversitas est multa quod quaedam eorum dicuntur et egritudinis rebus universalibus sine modo absoluto. et quaedam eorum dicuntur et egritudinis rebus universalibus valde sicut propter hoc aut meis quae premissa sunt. et propter id dixit meis quod sunt significationes male pravitatis secundum semitam in qua significant res universales. quaedam enim illorum sunt plus in illo et quaedam eorum minus ... ut in ... cum aquibus accidit secundum similitudinem ... dico ergo quod oculi effugiunt a lumine propter debilitatem virtutis visibilis. et debilitas huius virtutis fit in quibusdam hominibus propter debilitatem virtutis visibilis in seminibus eius sicut id quod accidit in obtalmia. et forsitan debilitas est quod in seminibus eveniat nocumentum horribile. et quando est debilitas eius propter hanc causam est tunc significat quod est mortalis. et similiter quando lacrimantur. nam si fuerint ille lacrime propter obtalmiam quae accidit eis aut propter humorem quae descendit ad eos de capite tunc id est propter diversitatem eius non universalis. et non significabunt mortem per illud et si fuerint propter debilitatem virtutis significabunt mortem et pravitatem. Et tortuositas non oculorum accidit meis aspasmo lacertorum moventium eos et quando fuerit hec cum in lacertis moventibus oculos tunc non significabit id tantum mala. et quando fuerit propter causam humorum nervorum qui veniunt ad cerebrum et ad oculos tunc adest significatio multum pravitatis. quod est quod lacerti propter in quo cerebrum vehementius sentiunt egritudinem acutam meo et ... lacertos. fortasse enim accidit hec cum in lacertis oculorum quod dixit propter hoc in seminibus hic. et fortasse accidit in lacertis temporum qui sunt in quibusdam loquutus fuit propter hoc in libro in ... et diminutio unius oculorum est diversitas eius non universalis est acutis pravitas. quod est quod significat mortificationem virtutis regentis oculos. et rubificatio ipsorum alborum sicut illa quae accidit in obtalmia et melius significat repletionem cerebri et meatuum ipsius. et ... significat apparentem calidam quod accidit in istis ... quod est quod effusio sanguinis ad venas quae sunt in oculis propter quam unum alba eorum rubea et est panniculus continens partem oculi qui nominatur cornea non fit nisi ab istis duabus causis. et ego iam ostendi in libro meo de anathomia quod iste panniculus ligat omnes panniculos alios qui sunt in oculis et ostendi iterum quod extremitas ... advenit huic loco ab oculo est eo quod est meo devenientes. iam et ostendit propter hoc ... quae ... lexit per sermonem suum aut rubent alba eorum istas venas meis quae ... id. et iam ipse dixit aut fuerint meis vene fuscae aut nigrae. et hic quod accidit per illud est pravitas. quod est quod vene quae sunt in oculis apparent rubee aut propter repletionem sicut dixit aut propter apparentem calidam in cerebro. Sed fuscitas et nigredo accidit in oculis quando infrigidantur. et non infrigidantur nisi quando accidit meis mors. et propter id isti colores significant pravitatem. et lippitudo accidit sicut iam scivisti propter causam quae est in seminibus quae sunt in oculo sicut id quod accidit in obtalmia et in egritudinibus aliis ex egritudinibus oculi. et non significat id timorem. et accidit etiam propter debilitatem virtutis universalis regentis oculum quando non potest digerere cibum qui venit ad oculum. quod est quod ostendimus quod lippitudo est sicut

superfluitas cibi et digestio non rectificatur. Verumtamen necesse est ne sit possibile in egritudine
obtinere ut rectificetur digestio cibi qui venit ad oculum ipsi infirmi propter
humiditatis effusionem ad eum. Et ideo est sicut ulceris et ipse egritudinis accidere monstro
oculi. Verumtamen quando est diminutio virtutis et privatio eius mania significatio illius est
submersio oculorum et tunc desiccatur iam omnino ut sit cum illis ut accidat lippitudo
in illo modo humiditatis et remanet ut sit cum illo debilitas virtutis tamen
et ut non sit illa debilitas parva immo multa valde. Ita ut non sit possibile virtuti
digerere cibum qui venit ad oculum secundum vehementiam permixtionis eius. Et oculi
qui agitantur sicut mos ipsorum est et significant aut maniam aut mortem laborantis
movent oculos. Et ista duo accidentia quando accidunt simul in hiis egritudine magis
est primo non significant perniciem. Quod est quod mania quando est advenit eius ipsi privacioni
humiditatis est mala valde et etiam mortem accidit ipse siccitate humorum non habentem ma-
teriam in hiis mundificationis omnino. Et Ypocras quidem vituperavit oculos eminentes
et submersos valde. Verumtamen eminentia oculi contingit in principio egritudinis. Et sicut modo
qui vomit super cibum multum quod superfluit aut urinam multam quod bibit. Profun-
datio vero eorum multa non accidit in principio egritudinis. Et ipse Ypocras non dixit. Ypocras ad
horum duorum in principio sermonis sui et dixit nasus acutus et oculos submersos.
Et non dimisit dicere oculos eminentes in sermone primo non contingit in universa[?]
et hoc dispositione in facie significante mortem. Quod est quod impossibile est ut sint emine-
tes simul et submersi. Valde vero submersos pretermisit dicere. Quando ideo non accidit ocu-
lis in principio egritudinis omnino. Et de Ypocrate quod est mirabile[?] in hiis quod dixit eminentia
oculorum quod sit contingens in illo quod precessit de sermone suo. Quod est quod cum ante-
cessit et loquitur est in facie significante mortem quod nasus eius sit acutus et
oculi submersi voluit ut redirent et discerneret id est significationibus que apparent pre-
teritis diebus. Deinde apparent in sermone suo aut fiunt eminentes. Et ego
exponam quod videtur michi esse id est adhuc intendit in hiis sermone suo propter expositione-
ro totum sermonem eius per hunc ordinem, scilicet si egritudo iam transierit tres dies
et fuerit facies eius hac dispositione tunc oportet ut queras de rebus quas premisit id est in
quo [?] et consideres reliquas significationes in corpore toto et in oculis. Et sig-
nificationes que apparent in oculis sunt ut fugiant a lumine aut lacriment aut
torqueantur aut minoretur unus eorum ab altero aut videantur alba eorum rubea
aut sint in eis vene nigre aut fusce aut appareat in eis lippitudo aut
agitentur aut sint eminentes aut submersi valde aut color totius faciei
eius illo quod sit mutatus. Iste namque significationes omnes sunt significationes pernicioses et ma-
le. Et non video id est in facie quod diximus. Scias ergo quod significatio est magis super
mortem. Secundum hanc intentionem videtur mihi quod Ypocras nominavit cum significationibus que possibile
est apparere in facie significante mortem eminentiam oculorum. Quamvis sit im-
possibile ut accidat illud [?]. Quando Ypocras non intendit significare accidentia que
[?] que accidunt in facie significante mortem tantum, sed distinguit que si-
gnificationes significantes perniciem que apparent in facie. Et ipse id dico quod quamvis sit
impossibile ut accidat in facie significante mortem aliquod accidens quod di-
xit et non id tantum immo plurima eorum. Non est primo Ypocratis quod dicendum
quando intentio eius est ut loquatur in omnibus significationibus malis. Et tu quidem potes
scire quod ipse rem invenit sic dixi in sermone suo, scilicet et non est possibile ut

exponit de instabilitate oculorum

exponit de eminencia oculorum

ponit dubitacionem et solutionem [?]

soluit respondendo [?] ypo[?]

·I·P·

ad h' ut significet cum illo p reliqua significationes s hunc modum · et unumquodque
horum accidentium quae dixit sunt ubi aut ut non appareant in principio egritudinis aut
si appareant non significant periculosum principiale. nam situ considerans unumquodque e
orum per se invenies hunc sermonem in fine certitudinis. nam est quod accidit multo
ciens ut fugiant oculi a lumine in principio egritudinis propter infirmitatem virtutis
vehementia vomitus. et similiter quandoque accidit ut lacrimae aut torqueantur et e
mineant aut rebeant vene quae sunt in eis. sed mutatio venarum quae sunt in
eis ad fuscedinem aut ad nigredinem non accidit in principio egritudinis nisi cum sen
gimus oculi et in principio sui substantiae vehementi. nisi accidit in eis lippitudo
et sunt nocumentum in illo admixtum. est. dies. i. quarta. Y.

Oportet et videre quod de oculis in sompno videtur. si non
sola alba videantur sub clusis palpebris nisi solutio aut
per se aut per catarticum processerit, nisi ex consuetudine hec eve
nit mortis signum timebis. etc.

Oportet autem ut considerentur
quae apparent de inferiori
bus oculorum in hora sompni. nam si apparent aliquod ex albo oculorum sub clusis pal
pebris. deinde non fuerit illud a solutione aut a potu medicine et non fuerit ex
meo de consuetudine cuius est ut dormiat oculis eius cum illa dispositione, tunc illud est si
gnificatio mala et periculosa valde. G.

Iam exposuit ypocras sermonem suum. scilicet quod apparet in hora sompni de in
terioribus oculorum in sermone suo. scilicet quod apparent de exalbo oculorum pal
pebris sub clusis. et addidit mentionem hic sermonis sermonem. scilicet deinde non sit illud
a solutione a potu medicine solutive. et oportet ut nos adda
mus ad illud aut accidit consuetudine sicut hic videtur. et ego quod si aggravantis interiorum
huius sermonis infirma vna dico quod hic accidens accidit a debilitate virtutis
moventis palpebras et est ut non sufficiat sin fuerit evertere eius aquibus de
causis extrinsecis sed indiget causa extrinseca in faciendo evenire hoc
accidens ut consuetudine sunt de vehementia virtutis sue ut possit nature virtute
et mollificet eam sicut solutio ad variam et potio medicine solu
tive et tedium et angustia vehemens et vigilie et privatio cibi et percussio
vel inanitio sanguinis fluxu et reliquae evacuationes prius dictae aliter
quae a illo quod paulo ante dixit quod ypocratis intentio est ut inveniat egritudines periculo
sas. exceptis illis que apparent in facie tua. significavit in hoc sermone cum ex
posuit ubi dixit deinde non fuit illud a solutione aut a potu medicine solutive
quae est quae antecessit et excepit in sermone suo in facie figure morte. ubi
dixit a lenitate ventris et consuetudine solutionis et fluxu ventris qui fit a
potu medicine solutive, verumtamen in hoc sermone cum incepit in expone
sa cum declaratione accidentium periculorum addidit unicuique in expositione quod o
ut excipiat in eo. ergo necessario facit illud. Y.

Et si palpebre invise fuerint aut livide sive labia aut fuerint livida vel contracta aut nares distorte, huius signis sive solis sive cum ceteris mortem proximam iudicabis. A. T.

Et si palpebre invise fuerint aut fusce aut livide aut fuerint labia et nasus cum illa dispositione cum quibusdam illorum signorum reliquorum, tunc oportet ut scias quod infirmus est propinquus morti. G.

In pluribus scripturis quas ego inveni incepcio huius sermonis scripta est, et in quibusdam earum loco invise spasmate. Et id quod significat hec dictio, scilicet spasmate, est contractio que accidit in eis quibus advenit frigus, et hoc quidem accidens significat mortem similiter aut frigus ipsorum. Et color et lividitas et invisacio palpebrarum significat spasmum aut mollificationem unius vel duorum lacertorum qui cooperiunt oculos. Et ambe iste egritudines non efficiuntur infirmo cum reliquis signis significantibus similiter illis. Et significavit Ypocras in sermone suo cum quibusdam illorum signorum quod dixit quod non sufficit solis significationibus super mortem. Ypo.

Bonum est invenire egrum iacentem in dextro latere aut in sinistro. Melius tamen in dextro, et manus et pedes et cervicem non ut in spasmo distenta, et totum corpus in sua dispositione flexibile et minime rigidum, quia habitudo sanis est familiaris. Et tamen ... et non iacere in modo sanorum melius est. A. T.

Et oportet ut inveniat medicus infirmum iacere super unum laterum suorum, dextrum videlicet aut sinistrum, et manus et pedes eius aut cervicem flexibile parum, et corpus eius in spacio humido, quoniam plures sani non iacent in sompno nisi in hac dispositione, et laudabilior decubitus est qui sanorum decubitui magis est similis. G.

Sermo iste est significatio quod Ypocras declaravit in isto suo sermone ... significantes premissa. Quod est quia tu invenies cum intelliges sermonem mortem significantem premissam que apparent in toto corpore. Et non incepit in illo incepcione sed continuavit id cum eo quod precessit de sermone suo. Quod est quia cum precessit vel comprehendit et dixit in sermone suo in facie significante super mortem, quod oportet ut consideres reliqua signa que sunt in toto corpore et in oculis, et inveniat post id reliqua signa que sunt in corpore una cum investigacione alterius. Sermo autem eius: et oportet ut inveniat medicus infirmum in hora qua ingreditur super eum iacere super unum duorum laterum eius, non super eius dorsum sicut qui habet mollificationem, non fit nisi signo laudabili, quoniam significat vehemenciam virtutis retinentis corpus et figentis ipsum cum lacertis. Sic significatio sit debilitate huius virtutis est ut non inveniatur infirmo possibile iacere super unum duorum laterum suorum ... et Ypocras dixit inveniri

in sermone suo re(tento) eorum in eo. s. sermo eius. quando plures sanorum non iacent in sompno non est hac dispositione (et in minus est) quod oportet ut inveniat medicus infirmum iacere secundum hunc modum in hora qua ingreditur super eum. oportet. i. ut intelligas id ab eo quoniam non dixit illud. quod est. quod non absolvit sermonem suum et dixit et oportet ut invenias infirmum iacere super unum suorum laterum sed addidit ad illud. s. rememorationem medici (et deinde dixit post id et oportet ut sint manus et pedes recumbentes duplicata parum. consuetudine namque plurium sanorum est ut iaceant in sompno in hac dispositione et ipse quidem iam complevit per sermonem suum. s. plures sanorum alia quam in pronosticatione fit iuvamentum curationem indiges sed quoniam dimittat rememorationem eius in aliqua horarum eius. et est quod invenimus in eo est proprium unicuique infirmorum sicut alio. non ergo ut ponas considerationem ad id cum quod est. quod oportet quando invenis infirmum iacere in sompno sicut consuetudine plurium sanorum est ut laudes eius decubitum. et quando invenis decubitum eius diversum ab illo non oportet ut vituperes ipsum. quoniam sit signum mala. immo magis est et considerandum consuetudine infirmi cum fuerit ut iaceat infirmus in illa figura in sompno. nam si fuerit ita non est signum precubilis. sermonem vero suum secundum corpus totum est in spatio sua humido posuit ipse corpus. i. ipse compositionem ad ipsum extensum siccum. quod est. quod manus et pedes oportet ut sint duplicabiles parum (et totius corporis oportet ut sit decubitus secundum hunc modum. s. ut sit figura eius longinqua ab extremitatibus figure et decubitus transeuntis equitate in quibus est corpus tensum in ultimo tensionis et ille in quibus est corpus retractum in ultimo retractionis et ille in quibus manus et pedes et ossa dorsi et partes spondiles colli sunt duplicata in fine duplicationis. et figura quidem decubitus transeuntis equalitatem accidunt quando tenduntur nimium tensione vehementi. sicut ostendi in libro meo de motibus lacertorum. media autem inter has figuras egressas ab equalitate non est extensa penitus. et propter id notavit ea ypocras humida. quando dixit partes humidas corporis non est ut tensas. H.

Quia non est signum laudabile egrum corpore supino iacere brachiis rigidis ac pedibus. A. T.

Iacere infirmum supinum sive extensus ... extensione manuum suarum et pedum suorum et colli sui est minoris laudis quam I. G.

Iste decubitus penitus non laudabilis (et non oportet ipse hic ut dicatur quod est minoris laudis. quod. i. omnino laudabile non est. non est necesse ut dicatur quod est minoris laudis (et ypocras quidem significat quod iste decubitus non est laudabilis omnino in sermone suo quem scripsit sermonem. et est sermo eius. sicut evigilavit et descendit de lecto suo usque pedes suos tunc vero est deterius quod est. quod sermo in hic decubitu quidem est deterior significat quod decubitus qui est ante est malus (et in quo inter quod iste species decubitus sunt mediae inter laudabile et vituperabile. quoniam inter ea non est magis in significando salutem neque in significando mortem. at sunt mediae inter istas species decubitus at declinat ad unam duarum extremitatum declinatione parva ita ut sit probabile ei quod loquitur in eis sermone non ex proposito ut comparet eas cum duabus extremitatibus suis sicut fecit ypocras in sermone suo in hoc loco. s. quod iste decubitus est minoris laudis quam decubitus primus. et decubitus qui sequitur eum deterior eo (et oportet ut sit duas ...

dixi. et est quod oportet ut consideres an sit decubitus infirmi super collum eius in consuetudine eius. Nam si fuerit res ita et infirmus non respexerit medicum ingredientem super eum, tunc non est necesse ut estimes quod iste decubitus sit medius inter laudabile et vituperabile. Sed oportet ut invenies ipsum in sanis laudabilibus decubitus. Et si non fuerit de consuetudine infirmi decubitus super hanc figuram et fuerit honorans medicum quando ingreditur super eum vehementis verecundie ex eo, tunc non est signum laudabile. Et propter illo si infirmus non fuerit non verecundus. Et propter hoc oportet ut dicatur iste decubitus qui est medius inter laudabile et vituperabile in se. Et post declinat ad duas extremitates secundum virtutem infirmi. P.

Et si repente se a capite lecti ad pedes iactavit signum malum non dubitabile. a. t. Quod si evigilavit et precipitavit se a lecto suo versus pedes suos tunc erit deterius. G.

Sicut decubitus super latus conservat aliquam dispositionem vel operationem, sic etiam decubitus super collum sic iacet omnis et propter id quod phisici cadaver super latus suum vertitur procul dubio aut super faciem suam aut super collum. Et sic figuratur ipsi figura inquam tendit ad inferiora cadit et precipitatur versus pedes. necessario ergo dixit ypocras in hoc signo quod est malum quod significat mortem virtutis que tollat corpus. P.

Et si pedes nudos et tepidos invenerit et inordinate cum labore cum tece atque pedes iactavit pessimum est anguistie signum. a. t. Quod si inveneris illum et pedes eius sint discooperti et non sint calefacti valde et iactat pedes suos et tece sua cum dispositione diversitatis et agitationis tunc id est malum propterea quod significat angustiam. G.

Quoniam tecius est id in quo involvit homo sunt in adiacente sua et non sint calefacti valde quod est quod infirmus cogitur in febribus acutis valde et discooperit se et pedes suos. cum accenduntur et intus siccitatem reliquis membris ergo dispositio febris non sit hec dispositio et inveneris infirmum detegere pedes suos et iactare tunc id est signum malum super molestationem infirmi et quod habet angustiam et si inveneris eum figurare manus suas cum tece et pedibus sine sede sicut dixit ypocras in eo quod premissa est s. ut videas membra ista proiecta cum dispositione agitationis et diversitatis tunc scias quod id est signum malum quod est quod significat angustiam sic dixit et hoc non s. angustia significat quod infirmus leditur cum omnibus figuris quibus decumbit et permutatur propter de figura ad figuram. et cum inveneris infirmum iacere sic dixit et videris eum se permutare figuram inquam iacet et manus et pedes eius iactare cum dispositione diversitatis et agitationis et sic tece eius super pulvinar, tunc scias quod angustia habet aut propter causam quod habet in more sedi aut propter debilitatem virtutis sue. Propter quod cognoveris in illo voluntate considera ne sit ex mollibus propter quod ei accidit eis. quod si ... et debilitatem nocet eis. P.

Et quod qui aperto ore ... debilitas lacertorum claudentium os vel mandibulas ... dormit non ore aperto ... alienatione et oblivione claudere os ... mala ...
... si illa debilitas in lacertis sit ... mala ... aut ... ex causa extrinseca ... G.

·I·c·P·

Et si iacuit reiecta cervice et ore aperto. a. t.

Et ex significationibus mortis est ut dormiat infirmus ore ipsius semper aperto. G.

Quando dormit infirmus ore suo aperto semper et non accidit illud ex causa extrinseca aut ex solutione aut medicina solutiva aut re alia extrinseca sit hoc vero tunc illud est ex debilitate virtutis moventis lacertos qui aperiunt os et claudunt ipsum sicut dixi ante in lacertis qui movent palpebras. Et certior quam scripturarum quibus scribitur hic sermo est hec scriptura et post hec invenimus eum scriptum in quibusdam scripturis antiquis, et invenimus eum in quibusdam scripturis post dubitationem eius quod scripsimus ipsum. sicut illud quod invenitur scriptum in destipatione. D. Secundum hunc modum et ex significationibus malignis est ut sit infirmus ore aperto et dormiat semper cum hoc. Et in sermone sunt due significationes. quarum una est apertio oris. et altera assiduitas sompni. et ypocras dixit iam omnem significationem sua quod est mala. quamvis non sit cum eis os apertum. in libro amphorismorum ubi dixit. sompnus et vigilie. cum unumquodque illorum preterit quantitatem equalem tunc illud est malum. et melius quod est ut simus contenti primo quod non volunt narrando os apertum nisi cum sompno. a. alia translatio. per narrationem suam de ore aperto non voluit nisi quando est cum sompno. nos autem non invenimus illud accidere per plurimum nisi apud sompnum et si invenimus iterum infirmum aperire os suum post sompnum tunc scias quod illud est signum significans malignitatem magnam. Y.

Pedibus quoque tortis. a. t. Et ut pedes ipso iacente sit cum cervice sua sit duplicati duplicatione vehementi retorti. Galienus.

Invenitur in quibusdam scripturis loco duplicati duplicatione vehementi. scilicet separati separatione vehementi. et iste quidem decubitus est malus. quoniam significat permixtionem rationis infirmi. quod est. quoniam tu invenies aliquem cum consueverit ut iaceat in sompno cum hac figura. et si scripseris secundum hunc sermonem secundum quod scripsimus eum. scilicet duplicati duplicatione vehementi. tunc illud iterum est decubitus mali. quoniam est extraneus. quod est. quod decubitus hominis sit cum cervice sua pedibus duplicatis retortis est extraneus quod forsitan non invenitur aut fracte. Y.

Aut

Et si supra ventrem preter solitum iacuit malum est. et n.

alienationem mentis significat seu ventris dolorem. a. tunc. l. lia

Sompnus autem infirmi super ventrem suum preter quod consueverit consuetudine eius in sanitate sua ut dormiat super ventrem suum illud est significatio mala. quod est. quod significat permixtionem rationis aut dolorem in partibus ventris. G.

Invenimus ypocratem rememorantem fecisse in omnibus istis sermonibus semper cum dis-
tinctione cum quorum distinctione eos. scilicet ut distinguatur preter aut illud quod non cu-
currit consuetudine infirmi. quod est. quod dormire supra ventrem preter quod consueverit
consuetudine infirmi cum eo significat aut permixtionem rationis sicut decubitus qui est ante
ipsum aut dolorem in partibus ventris. quod est. quod invenies multos ex eis qui habent
dolorem invenitur suo eligere apud sompnum hanc dispositionem. Y.

... consuetudine in ...

Et si in augmento egritudinis repente steterit in omni egritudine acuta malum est. in peripleumonia pessimum. a. t.

Et sedere in principio ad sedendum in hora status egritudinis sive est malum valde in omnibus egritudinibus acutis, et deterius est quando fit in peripleumonia. G.

Qui habet peripleumoniam sentit in pectore suo et pulmone suo constrictionem vehementem quando dormit super cervicem suam, et quando sedet anhelitus eius est melior, quoniam partes pectoris que sunt in interiori parte eius cadunt super dorsum eius quando dormit super cervicem suam. quare accidit ut constringatur inde pulmo. ergo intentio magistri dicentis ad ipsum erecte quantitas que fiat sufficiencia in evacuatione cordis. in reliquis autem egritudinibus sessio in principio in hora status est mala. oportet ergo ut consideres illud consideracione vehementi. ypocras non excepit in sermone suo ubi ne significando mala valde. quoniam est quod egrotus facit accidere in hac hora propter quietem et tranquillitatem scilicet propter vehemenciam sui laboris. et si intendit ad movendum ipsum in hac hora tunc est inde et tunc prius fit sedere eum. cum ergo accidat egrotanti illud ita ut faciat in principio ad sedendum in hora status egritudinis sive tunc oportet ut scias quod id significat sedere de eorum vel difficultate anhelitus eius aut sedare angustiam aut super permutationem reliquis. Y.

Frendere dentibus in febre preter solitum non a puericia morte vel maniam significat. quod si frendeat cum insania mors vicina sequitur. a. t.

Stridor autem dencium in febre eius cui non est consuetudo et dispositio illa non fuit a puericia sua vel significatione est significatio manie vel mortis. oportet ergo ut attendas et iudices illud quod timetur si stridor dencium vehemens sit. nam si est id quod facit inde iam videtur permixta tunc id significat quod eius principes tunc appropinquat. G.

Stridor autem dencium accidit quando moventur lacerti qui sunt in temporibus et in mandibulis motu spasmi, et ex hominibus est cui accidit illud ipsum et cetera tunc quando accidit istis lacertis tantum aut in principio egritudinis eorum aut in fine eius propter aliquam causam. et ex eis est cui accidit id est in origine in morbo accidit nocumentum. ex quo possibile est accidere extremis qui extento oriuntur spasmum. oportet tamen ut scias quod in eiusmodi cum libris in membris inumeris eorum est proprietas que est propria ei et non aliis. et iam narravimus id in libris aliis sermone amplo ultimo. in hoc autem libro sufficit mihi ut enunciem id est summa una. et rogo gentes ut hanc summam sciant in omnibus hominis diversis in corporibus in istis ita ut accidat ex mors in eis et spasmus in lacertis diversis. nam sic vides corporum quedam eorum corporum bona et corporum quedam corporum mala sibi invicem egritudinis eorum ita ut quedam eorum sit ne locis eorum et sic quedam eorum sit erecto difficile. et sic invenimus eum diversificari in fortitudine et debilitate in reliquis membris. similiter invenimus in quedam hominum pedes propter natura nocumentum ex quibus causa. et quibusdam eorum accidit id in vulva pectoris in quibusdam in oculo et quibusdam in capite aut in aliquibus reliquis membris propter complexionem cum libris eorum a principio sue egritudinis. non est ergo mirum si sint lacerti mo

uenientes oculum debiles in quibusdam hominibus et in quibusdam corporibus lacerti mouentes mandibulas ita ut accidat propter illud istis ut stridorem dentes eorum in horis omnibus ex quibus cum prima que accidit eis. Et accidit eis ut moueant oculos motu fortiter. Quod est, quia stridor dentium per illud est similis egritudini que accidit in oculo, apparet cum accidit quod non est possibile habenti hanc egritudinem ut figat ictus oculi sed mouet ipsum motu continuo. Spasmus autem accidit in lacertis mandibularum in febribus propter nocumentum quod ingreditur cerebro. Est similis egritudini que accidit in lacertis oculi. In quo dixit Ypocras in eis que premissa sunt quod oculi in eo sagittari, quod est, quia receptio nocumenti accidentis in cerebro peruenit in quibusdam corporibus ad lacertos oculi, et in quibusdam eorum ad lacertos mentis et timporum et ad lacertos qui in mandibulis sunt. Sed intentio eius quod dixit Ypocras quod hic accidens significat maniam et mortem et primo est mania. Est equalis sermoni suo, ac si diceret per initium eius uehemens in significatione et mortis causa est nocumentum ingrediens super cerebrum. Vel intentio ex eo dicto quod est primo est quod hic accidens significat maniam. Deinde sermo eius quod est post id est quod si fecit id quod facit in tempore eius iam propinquo tunc significat quod mors eius iam appropinquat. Vel manifestum non est quod si stridor dentium significat maniam, tunc non solum possibile est ut cessat cum accidit mania immo oportet ut sit uehemens et fortis. Et hoc est quod in ui quam intendo huius sermonis quod dixit Ypocras quod si stridor dentium accidat in hiis dicto consuetudine non est de propria sua eius est signum manie que accidit eis qui sunt post. Et si inueneris cum infirmo duo accidentia simul scilicet maniam et stridorem dentium tunc scias quod eius mors appropinquat ualde. Per sermonem igitur suum per non uolui
te non quando uideres dentes infirmi stridere post quod eius iam sit in proximo propinquitate tunc scias scientia absoluta quod id est signum manie et mortis. Per sermonem uero suum non uoluit hanc intentionem quod dixit quando uideres dentes infirmi stridere propinque tunc scias quod eius mors appropinquat ualde. Et id quod significat sermo eius scilicet id significat ualde, quod est, quia iam mors appropinquat. Et ipse enunciauit in sermone suo primo quod accidens significat mortem. Et accidit cum illo sermone ualde. Et dixit Ypocras non id est signum quod eius mors iam appropinquat uolens quia non tardet sed festinat ualde. ¶

Si in nigro corpore fuerit antrax vel carbunculus sub precordiis fecerit sui egritudini in strueuerit opus est attendere. Quod si exsiccatus fuerit locus et colore uiride vel citrinum vel liuidum profert mortem dicitur prima. ante tempus.

Quando fuerit ulcus in corpore infirmi ante antecedens egritudine sua aut ueniens in hora egritudinis sue, tunc oportet ut consideres ipsum. Quod est, quia quando infirmus eius consueuit ad propinquare tunc ulcus id fit ante mortem eius fuerit siccum aut cum liuiditate aut ad uiriditatem. G.

Siccitas autem ulceris est propter debilitatem uirtutis que nutrit corpus. Color uero hic non est unus in horis omnibus. Sed diuersificatur per diuersitatem corporum in quibus humoribus unusquisque uincit in eis et per quantitatem nominati accidentis in unoquoque eorum. Quod est, quia uincens in corpore quando est humor qui est de genere colere est color citrinus

et quod est intensi moris humor melancolicus est color aut lividus aut viridis.
Et primo eius in hoc loco viridis non est color citrinus sed color qui intelligitur hoc nomine. dixit enim ... quod nulla est quia color viridis quando intelligitur ... decativo et quando de colore eruginoso id est colore eruginoso. et propter hoc nominavit quidam colorem sulphuris viridem (nocumentum vero intensi moris quod est magnum facit evenire lividum colorem. quoniam hic color est propinquus colori nigro. et quod est parvum facit accidere colorem citrinum aut viridem (et propter hoc semper servit quidam aliorum translatorum per sermonem hunc. nam ulcus id est fit cum morte eius siccum cum citrinitate vel viriditate. et quidam alii semper servit ipsum per hunc modum nam ulcus fit ante mortem siccum cum viriditate. G.

Manuum mobilitatem significat sic prenotatibus in febribus acutis et in peripleumonia et in frenesi et in vera et in dolore capitis si manus tulerit ad faciem, tangit quibus positus vel quasi ad collectivus hac illac quesierit, vel de vestibus quasi pilos evulsit vel quasi festucas de pariete decerpserit pessimum est et mortale. Lia commentum.

De eo motum manuum hic est quod te scire oportet in febribus acutis et in peripleumonia et in frenesi et in vera et in dolore capitis quando est in more ut eius faciei qui si invenerit cum eis colligat festucas aut evellat cum eis de panniculis villos aut auferat cum eis aliquid de pariete tunc id malum est et mortale. G.

Motus autem manuum secundum eam operationem qui in his temporibus dicitur accidit ex ymaginatione sibi eius quod ymaginatur ille in cuius oculis aliquid aggregatur. quod est quod ille in cuius oculis aliquid aggregatur estimatur quod res quas videt in humiditate grandinea et tunica cornea que cooperit pupillam sunt deforis. quemadmodum invenit in sanitate sua videt res inane coram oculis suis. similiter ergo hunc accidere invenimus multis quos ypocras dixit in febribus acutis et peripleumonia et frenesi et in dolore capitis. quod est quia ipsi putant se videre res deforis et ipse non sunt nisi intra oculos eorum. iam enim ostendimus quod lumen visibile splendidum est humiditati clare subtili similiter valde albugini ovi que fit iuvamentum in choroidea oculi a nocumentis que accidunt in oculo propter se. et iam ostendimus quod hoc lumen visibile penetrat ex pupilla ad aerem exterius cum quo continuatur in his humoribus. et ostendi quod in sermone meo de visu quod aer medius vel liquidus cum quo continuatur hoc lumen visibile stat loco instrumenti illius cuius virtus est similis virtuti nervi. et id est in tractatu meo secundo libri mei de iuvamentis et in tractatu meo octavo libri mei de sententiis ypocratis et platonis. et fui locutus sermone longum in tractatu x libri mei de iuvamentis membrorum (et sicut cerebrum quod sentit dolorem accidentem in digitis. verbi gratia fit mediante virtute in nervis ea ... res

visibiles que sunt de foris mediante aere fit. quoniam est longitudo istarum rerum ab ea lon-
gitudo equalis. et aqua grossa et aggregata in oculo stat in humiditate effusa inter humiditatem
grandineam et inter pupillam deinde que diximus quod similis est albugini ovi. rerum autem ipse que
ymaginantur pluribus eorum quibus accidit fastidium ut res similes rebus que accidunt
ei in eius oculis aggregate. aqua eveniunt est in humiditate. quod est quia locus in quo occur-
rerit luminis humiditati visibilis grosse aut nigre quibus ipsius luminis penetrare exterius est
in quo ymaginantur ad exterius secundum unumquodque illius humiditatis status in facie ipsius luminis
visibilis. Fortasse enim est quod videt coram oculo similem capillo aut filis aut villis
vestimentorum. et fortasse existimat homo quod volat coram oculis suis similes
corniculis aut muscis parvis. et fortasse est quod videt similem lenticule aut grandine
minuti nigri. et simile huic accidit in febribus acutis et pipplosia quando elevantur
ad caput vapores ex humoribus qui sunt in corpore et conturbant humiditatem claram
que est in pupilla. quod est quia in fremino ymaginantur res iste esse que prediximus
in dolore vero capitis vehementi et in frenesi quando caput est plenum humori-
bus superveniunt ad humorem humorum ad oculum est causa eventus horum accidentium que pre-
cessit rememoratio. et non desinaverunt omnes medici nominare quod dixit in his
tibus frenesim. scilicet collectionem festucarum et evulsionem villorum ex extremitate accidi-
te. quod est quia multi eorum quibus accidit hec ymaginatio narraverunt eam nobis in
hora eventus eius et in fine ipsius. causa autem eius sunt duo. quod est quia ex hominibus est in
quibus ipsius non permiscetur extremitas rerum que ymaginantur. et est eius virtus qua ipse excipitur
res sanitati et exercens est eius ideo est fixa fortis. et virtus eius qua ipse excipit res quibus
ita accidit quoddam nocumentum. quia invenimus super ipso fixum pacientem ad resiste-
re in fremino accidenti. et est vincens ea. et quidam eorum intellexit id quod accidit ei
nos quidem fecimus stare eum qui erat ita super ymaginem que provocavit eum
ad hoc ut moveret manus suas sicut dixit ypocras. et dixit quod estimabat quod
in pannis eius essent villi aut radicibus parietis quos videbat paleas. et
in lecto eius dixit quod estimabat quod super lectum eius essent festuce et quod vola-
rent coram oculis suis grana aliarum parvorum. et quod ipse conabatur venari ea. quia
movebat manus suas ut caperet ea. res vero quas estimabat in pannis
eius et in parietibus conabatur colligere. accidentium quidem sunt egritudines in quibus accidit
hoc accidens egritudines male. quando in febre acuta et in pipplosia et in dolore ca-
pitis non provenit ista accidentia nisi super magnitudine eorum. in frenesi vero super nobili-
tate membri cui advenit nocumentum egritudine. quod est quia frenesis est provocata
morbi genere suo. in fremino autem provocantur ex febre et pipplosia et dolore capitis
et non est nisi super magnitudine eorum. Ypocras.

Spiritus si frequens sit dolorem et successionem significat in his
que sunt super dyafragma. quod si magnus et cum intervallo fit alie-
nationem significat. et si idem per os et nares frigidus exierit mortem autem timere.

Spiritus autem quando est frequens significat dolorem aut incensionem caloris in locis que sunt
super dyafragma. et quando est magnus deinde inter spacium longum significat

per inspirationem vocis. et quando egreditur de naribus et ore frigidus est pronosticum valde. G.

Iam exposui cum more de sermone expositionem completam in tractatu quo in libro meo de malicia hanelitus. et si ego sum narrans nunc hora plurimum eius quod dixi illic, dico igitur quod ypocras intellexit per sermonem suum in hoc loco scilicet hanelitus. dico ergo quod hanelitus frequens forte significat dolorem, et forte significat inflamationem, et in membris que sunt in pectore et super pulmonem et cor, que loci sunt sub dyafragmate. et ego quidem iam ostendi quod hanelitus in hora doloris est parvus et frequens, sed apud inflamationem est magnus et frequens. hanelitus autem alienata sequitur, id est rarus est ille qui est inter spacium longum. si vero fuerit magnus significat permixtionem vocis. et si parvus significat extinctionem caliditatis innate. verum ypocras significat in hac causa in sermone suo, scilicet quando egreditur ex ore et naribus exiens frigidus tunc est pronosticum valde. et ego quidem iam ostendi in tractatu quo in libro meo de malicia hanelitus quod ypocras non dixit in libro pronosticorum nisi has species ex speciebus malicie hanelitus, quoniam eius sermo non est nisi in egritudinibus acutis. in libro autem suo qui nominatur epidimia dixit species alias ex speciebus malicie hanelitus que sunt preter has species hanelitus.

Scit vero bonus exspiratio ipso ordine cognoscitur et habet evidentem salutis ostensionem in acutis egritudinibus que cum febre sunt et terminantur in xl diebus. G.

De eo autem bonitatis hanelitus oportet te scire quod cum eo est inter magnas significationes salutis in omnibus egritudinibus acutis que sunt cum febre et in quibus venit crisis in xl diebus. G.

Ypocras nominavit hanelitum illum bonitate hanelitus. et illud significat quod in corde et in pectore et in pulmone et in dyafragmate non est causa dolorosa. et in membris que continuantur cum illis membris que in eis est apostema calidum aut causa dolorosa dolet apud motum eorum in hanelitu sicut istis membris ut sunt stomachus splen et epar. cum ergo non est malicia istorum membrorum egritudinum caliditas superflua ita quod est inter intrinsecus quod cor eius aduritur, sed cooperit ipsum frigus ita ut non sequatur quoniam innata caliditas extinguatur, tunc necessario manifestatur scilicet in acutis egritudinibus et quod egrotus sanabitur ex egritudine sua. quoniam timor non cadit in acutis egritudinibus nisi aut propter apostema aut propter magnitudinem febris aut propter apostema quod appellatur hoc nomine inflammatio. quod est. et est in egritudinibus cum eis. et si non accidat eis aliquid horum accidentium, verumtamen cautela et timor cadunt in eis. quoniam non fit securitas super vitam quin timeat et cadat per longitudinem spacii. et ypocras iam dimisit rememorari causam in hoc libro sed posuit iudicium suum super eos in egritudinibus acutis tamen. et quod genera acutarum egritudinum sunt duo. quorum unum est egritudinum que dicuntur nomine absoluto acute. et secundum genus est egritudinum que dicuntur complicate. et significavit ypocras in sermone suo scilicet egritudines acute que sunt cum febre in quibus venit crisis in xl diebus. hec duo genera sunt. declaravit ergo in sermone suo cum febre faciens differentiam inter istas egritudines et spasmum et scotthomiam et colicam passionem. alia littera: exceptionem que fit de colica. et reliquas egritudines acutas cum quibus non est febris. et in sermone suo scilicet et venit crisis in xl diebus, in eis oportet ut inveniatur cum egritudinibus acutis egritudinum que dicuntur nomine absoluto acuta egritudo

•l•p•

et egritudines que dicuntur epice. Et evenit quod hanc egritudinem est quam invenit Ypocras aphorismo
egritudines sue quando tunc acuta crisim venit eis esse in die xiiii. [illegible]
[illegible] et non solum propter egritudo solucione completa. Quoniam remanet ex ea reliquie
que extenduntur usque ad xl dies. Quod est quod evenit esse quod non sit complemento sui
non est in hiis egritudinibus tamen sed accidit et in multis egritudinibus cronicis et precipue in mane-
ria cum febre continua et agregacio saniei in pectore et ptisi. [illegible] Ypo-
cras [illegible] has egritudines in sermone suo isto. Quod est quod dixit quod bonitas
hanelitus est signum laudabile valde in egritudinibus que dicuntur acute nomine absoluto et
eis est febris, et sunt egritudines que extenduntur usque ad xl dies et vocantur epice. In
reliquis autem egritudinibus acutis in quibus non est febris epice egritudines non dicuntur. Et colligitur
ergo ex hoc sermone quod secundum quantitatem spacii temporis eorum [illegible] quod unaqueque egritudo acutarum in
quibus venit crisis in iiii diebus. Et hec est egritudo que secundum [illegible] istas, scilicet continue. Et
generaliter est egritudo que sunt medie inter istas egritudines et sunt ille in quibus status dierum
crisis est dies xl. Et non dixi sermonem hunc nisi ad confitendum illud quod apparet in curatione
egritudinum visibiliter. Et qui experitur id et inquirit de eo de medicaminibus egrotan-
tes scit quod res ita est sicut narravi. Qui autem dixit quod Ypocras voluit per hunc
sermonem scilicet quod in egritudinibus acutis venit crisis in xiiii diebus [illegible] dierum
crisis [illegible] non sciunt id quod [illegible] ut intellexerit [illegible] distinctorum Ypocratis
quod est quod si per sermonem suum quod in egritudinibus acutis venit crisis in xiiii diebus
non dixit nisi ut enumeraret numerum dierum crisis in xl diebus [illegible] non significat [illegible]
numerum dierum crisis quis est. Tunc sermo eius et venit crisis in xl diebus [illegible]
non significat [illegible] numerum dierum crisis. Qui ergo sententiam hanc voluit, scilicet quod dies in
quibus venit crisis usque ad dies xl sunt dies xiiii, dicit quod dies in quibus
venit crisis in istis egritudinibus quas dixi in hoc sermone sunt dies xl. Y.

Sudor bonus et laudabilis est in omni acuta egritudine qui die
cretico fit et egrum liberat. Et bonus qui fit in toto cor-
pore et egrum ex eo suaviorem et fortiorem efficit. Qui vero non
hoc fecit inutilis. Frigidus autem est malus, peior
si in capite et cervice tantum, in acuta quidem egritudine mortem significat,
cum lenta vero prolixitatem egritudinis. G.

De sudore
qui est melior
sudoribus egritudinibus acutis est qui fit in aliquo dierum crisis. Et evadit per illum quod est a
febre evasione integra. Et laudatur ex eo quod est in corpore toto. Et sic in fine
ex ipso ad tollendum suam egritudinem facilior. Qui autem sudor non hoc fecit quem
diximus non fit inuamentum per ipsum. Deterior autem sudor est qui est frigidus, peior
vero in capite et cervice tantum. Ille autem sudor qui est cum febre acuta significat mor-
tem. Et qui est cum febre leniore et quieciore longitudinem egritudinis significat. G.

Et sermo quidem in meliore sudore qui est narravit Ypocras duas res significavit

[in margin: expositionis] [above line: tertie significationis]

cacoibus eius et dimisit rememorari significationem tertiam. quam enumeravit eius secundum necessitatem. quod est quia sudor qui fit malus dicit esse et propter ipsum infirmus evadit propterea enumeravit eius fit periculosius in toto corpore in sermone suo in sudore laudabili quod non est in summo bonitatis dixit quod accidit in corpore toto et alleviat ex infirmitate. dimisit rememorari de diebus creticis quam iterum secundum necessitatem sudore laudabile. quod est quia sudor qui fit in toto corpore et alleviat ex egritudine adveniens eius fit periculosius malus diebus creticorum et hec species est a extremitatibus sudoris et eius malicia est prava. et est ille modus dixit. sudor autem qui non hoc facit non confert. minuit ergo per sermonem suum in illo quod sudor qui fit in corpore toto est ille quo infirmus pervenit ad hoc ut faciliter tolleret egritudinem suam. et iste quod sudor est secundum duos modos quod est quia aut facit accidere ista duo iuvamenta que diximus aut unum eorum. et que extremis utriusque est minoris malicie est qui facit existere duo iuvamenta hec. et hic quod sudor dividitur iterum in duas divisiones quarum una est que facit accidere iuvamentum primum et altera est que facit accidere iuvamentum secundum. et melior quod eorum utrorumque est sudor qui fit in quo infirmus faciliter tolleret egritudinem suam quamvis non fiat in toto corpore. ille vero qui non facit accidere id sed addit in fortitudine egritudinis est deterior utrorumque quamvis fiat in toto corpore. et omnes iste species sudoris sunt quattuor. et propter hoc non dixit ypocras manifeste [illegible] quoniam est calida. quod consuetudinis eius est ut dimittat dicere res que sequuntur necessario exposito aut que intelligeret ex hiis que sunt. et ypocras quod posuit hee istas species sudoris frigidi. loquitur ergo hac dictione deterior sudor est qui est frigidus. et dixit iterum de sudore qui fit in capite et cervice quod est malus quod iste due species sudoris indicant sincopim. et si sudor est frigidus et in capite et cervice tunc est deterior omnibus speciebus sudoris. quod est quia tunc indicat esse sincopis vel non indicat esse sincopis sed pone quod iam evenit et pone declarationem cum expositione febris. nam si fuerit acuta tunc interpretatio accidit ab imaginibus specierum sudoris duarum scilicet frigidi quamvis sit in corpore toto. et illius qui fit in capite et cervice quamvis sit calidus. et si febris sit tranquilla et quieta potest ut sit in quibusdam hominibus et ut possit virtus digerere humores in longitudine temporis quam non accidit in vehementia febris [illegible] antecedit et tunc ex vehementia febris in diebus vero creticis non dixit ad in sermone suo in speciebus sudoris que diximus in fine eius quamvis dixit id in principio sermonis sui more de melioribus speciebus sudoris et non facit id nisi quoniam de scientia eius est ut narret dies creticos in sermone suo ipso. et ipse iam dixit illud in hoc sermone. quoniam una earum est ut [illegible] creticis sit ad salutem et non est ad mortem. et [illegible] quod scias quod fine [illegible] sermonis septime in. D. secundum hunc modum. deterior qui est ex sudore est qui est frigidus et in capite et in cervice tantum. quoniam iste due species ex speciebus sudoris aut mortem aut longitudinem egritudinis significant. et [illegible] est quod hec septima est [illegible] septima que septimus [illegible] que premissa sunt. quod vero intelligitur ex ea est idem quod intelligitur ex illa. et non est necessarium expositionem nisi quod addat ei quod invenitur. addit in septima prima scilicet sermo eius quoniam est sudor frigidus cum febre acuta significat mortem. et quoniam est cum leniter febre quieta significat longitudinem egritudinis

et inuenimus in quibusdam exemplaribus post primum successionem huius sermonis scripti sermones alii considerare. et bona fecerunt qui eiecerunt eos. quoniam ipsi non sunt ypocratis sicut archamados et d. et multi alii. V.

In ypocondriis si sine dolore fuerint, si molles, si bene composite hinc et inde bonum est. si vero fuerint ad dolentes vel quodammodo spasmo distense aut inter se dissimiles in his considerandum est. a. c.

Eius vero quod sub ypocondriis est melior dispositio est ut sit saluum a dolore, lene, equale a latere dextro et sinistro. quod vero est inflamatum aut dolorosum aut tensum aut latus eius dextrum est diuersum a latere sinistro, timeo ut tot i caueatur.

Si vero auctor narrare uult meliorem dispositionem que est in ypocondriis bene. Cuius et conpendiose dicatur quod sub ypocondriis melior dispositio illi ypocras autem non uoluit narrare particulares significationes que significant scilicet mee per ipsum et narrauit res que non sunt in uirtute meo et sermones uolunt nomina medici prouocationum accidentium maligni egritudine. Due autem significationes quas dixinus per primum sunt accepte ex accidentibus antiquis huic loco. nam sermo eius melior dispositionis eius quod est sub ypocondriis est ut sit saluum a dolore eius quod dixit in rebus que accidunt. sermo autem eius lene et planum et equale est ex rebus que inuenimus eius, uirtutem non lenitas eius non significat ... eius dispositionem et ipsius ordine sub manu conpressionis super ipsum. quod est quia cum aduenit contra huius dispositionis est primo quod impellit manum quando conpressus super ipsum impulsione uehementi et est duritie equalitas autem eius non est in hiis que diximus. quoniam possibile est ut sit equale totum sub huic modo. uirtutem pars eius dolet et pars eius non dolet et pars eius est calida et pars eius est frigida et pars eius est leuata et pars eius est depressa. et iam posuit ypocras primo dispositionem contrariam huic loco que est melior dispositionum significationem eius quod est non equale. et dixit quod quod est inflamatum aut dolorosum aut tensum aut latus eius dextrum diuersum a sinistro. timeo ut omnia caueantur. et sermo eius inflamatum est uadit super huic loco totum. et intentio quod hic non significat intestinorum et adustionem. et sermo eius est dolorosum et tensum super totum huic loco. et sermo eius tensum autem tensum non in tendit non ad totum huic loco. sermonem uero suum aut fuerit latus eius dextrum diuersum a latere eius sinistro uult diuersum in qualitate sua aut in caliditate et frigiditate sua aut dolore aut inquietudine aut inextensione et grossitie aut intensione aut in mollificatione. Fortasse autem accidit in loco qui est sub ypocondriis tensio propter quod sit intestina apud quod nominatur inflamationes aut propter siccitatem uehementem que accidit in uisceribus que sunt in eo et in panniculo que tegit costas et in dyafragmate aut propter apud calidum quod accidit eis in uisceribus que sunt in his loco aut propter apud quod nominatur inflamationes et apostema cum quo est dolor. V.

Si uero maligna pre cordis pulsus fuit magnus ang

clam seu alienationem significat. A. T.

Quod si in loco isto qui est sub ypocondriis fuerit pulsatio significat agitationem aut permixtionem rationis. G.

Inveniuntur in quibusdam antiquis exemplaribus scriptum loco pulsationis saltus. Et nos non dubitamus quin saltus accidat aut ex inflatione, sed in pluribus exemplaribus invenitur scriptum pulsatio. Et pulsatio accidit ab apostematibus calidis magnis que accidunt in visceribus aut a pulsu vene magne extense super dorsum quod sentitur interdum sicut ait ypocras in libro suo qui vocatur epidimia. Ille enim vena que est sub manu sua i. civitatum [illegible] sui populi cuius pulsat est maniacus s. acute ire. Et interdum quod ypocras significavit per sermonem suum in hoc loco pulsum venarum pulsatilium quando est vehemens fortis sed sentitur propterea quod ponitur manus super illas. Et forsitan sentitur interdum solus et forsitan manifestatur in aliis. Et quod hoc accidens accidat interdum est significatio non laudabilis quia est quod vena pulsatilis est magna et vivit cum membris nobilibus et super stomachum et epar et dyafragma. Et quando in aliis in loco qui est sub ypocondriis pulsationem aut saltum tunc scias quod [illegible] hoc est interdum. Quoniam dyafragma quando in eo accidit permixtionem facit accidere mentis [illegible] et facit ut istud accidat omnibus sensibus non in minus quod faciat accidere ipsum dyafragma quando est in ipso apostema calidum magnum. In reliquis autem membris que sunt in ventre quando accidit eis aliquid egritudinis quas diximus scilicet timor. Et ipse ypocras dixit et bene processit in sermone suo quod hoc accidens significat agitationem aut permixtionem rationis quoniam scilicet omnis interdum nutantes qui sunt in eis timor et ut timeant medici, non interdum in permixtione rationis ipse dyafragma vel os stomachi. Et oportet ut intelligas de lacto qui est super ventre. Quoniam non oportet necessario ut accidat permixtio rationis et timor quando accidit in eo pulsatio aut saltus. Et ipse oportet ut intelligatur ab ypocrate interdum in sermone suo quod si fuerit in illo eodem loco ut significet pulsationem aut saltum qui est sub ypocondriis pulsatio quod vult per sermonem suum ut in isto et eodem loco significet pulsationem vel saltum qui sunt in membris post hunc lactum aut retro os stomachi. Y.

Tamen in hac egritudine oculi sunt intuendi quia si in celo citi mobiles apparuerint maniam significant. A. T.

Oportet considerare oculos hominum hac interdum mutationem. Nam si videris oculos moveri motu forti tunc timebis eam habituram maniam. G.

Cum processit ypocras et dixit interdum in sermone suo in hoc accidente quod significat agitationem aut maniam narravit in hoc sermone suo quando accidit mania aut quando provenit agitatio talis. Et dilectio illius est ex motu oculorum de motu et oculorum oportet te exquisite perscrutari non in hoc accidente tantum sed in reliquis accidentibus permanentibus et de quibus estimatur quod sit ea permixtio rationis. Quia est quod motus oculorum quando est motus fortis significat hoc accidens scilicet permixtionem rationis absolute sed dixit tunc timebis habituram eam de mania quando voluit significare

·l.p.·

quod ferme hec accidens quod narrauit ypocras permixtio rationis uehemens (et in quo vult quia ira omnis est quod motus oculorum quia est motus rerum significat opi nionem deuenientem permixtionis rationis meis quia premissa sunt. quando lacteti oculorum sunt digniores membris quia secuntur ergo ne accidit membris (et ergo dum quod acci dit membris per communitatem dyafragmatis et omnis stomachi ergo ne accidat meis sic idem aduenit ei dolor per communitatem reliquorum membrorum in aliud meg(?) suis. quod est. quia celebrum commitat membris quibus aduenit in multum magnum meg suis. quando origo unaque omnium est origo cerebro. G.

Acuta existente passione collectio si affuerit in ypo condriis cum timore et dolore ut ambas partes teneat malum est. si uero malam earumque in sinistris est melior est. a. c.

Collectio est accidens meis quod sunt sub ypocondriis quod est genus tumida et dolo rosa. deterior est quando comprehendit locum illum totum. et si fuit in uno duorum la terum tunc saluior est. et ea que est in sinistro latere. G.

De consuetudine ypocratis est ut intelligat per nomen suum collectionis grece sicut ne cessitatem suam nouam et medicorum nominant hoc nomine speciem unam tantum ex spe ciebus apostematis. et est apostema sicut quod manus tua comprehenderit inuenies ipsum lene inque est dolor. et apostema quod appellat ypocras nouum medici nomine calidi nominant ypocras collectionem duram dolorosam. quod est. quia nominant nomine quod nominant noui me dicorum hoc apostema. sunt inflamationem (in quo est quod hic ergo dum quando accidit in uentre sit est in latere dextro est eius uehementior malicia propter epar (et si est in latere sinistro est malicia eius minor propter splenem. et deterior est quod est quando comprehendit duo latera sua. G.

Que collectio si aposteme morte subita non intulit. a. c.

Et ista apostemata significant in principio uel timorem mortis subite. G.

Dicit ypocras quod apostemata dura dolorosa quando accidit meis quod sunt sub ypocondriis et illa quando noui medici nominant apostemata calida acuta significant ti morem mortis subite (et quando non addit hinc sermonem et est cum illo in quibusdam in bus intrinsecis quando sunt epar stomachus et splen et siphac quod superuenerit est apostema (non est pos le ut apostematos lacerti quod est superuenerit faciat accidere mortem non fuit apostema in quibusdam horis magnum a. c. ut in principio fuit debilis a. c. errauit medicus in curatione eius a. c. errauit infirmus in regimine suo ipse. oportet ergo ex illo ut sermo iste sit secundum partem quod determinet et distinguat. G.

Et si usque in diem uicesimum permansit nec febris decidit nec dolor defecit in pus conuertitur. a. c.

Quod si steterit usque ad .xx. diem et febris permansit et apostema non quieuit conuertitur eius ad pus. G.

Humor faciens apa calid' si vincat virtute i(n) q(ua)litate aut q(ua)ntitate sua aut effundat(ur) ad q(ua)dam membra nobilia vincit ip(su)m p(er)iculose et sc(i)l(icet) i(d) mors ita subita sic dixit ypo(crates) / q(uia) si n(on) fuit eius disp(osi)o h(uius) disp(ositi)o(n)is / tunc iam n(on) erit una duar(um) re(rum) aut ut sc(ilicet) eu(acuetur) n(on) et resolvat ip(su)m et respirare ip(su)m faciat et dispergat apa aut n(on) vincat ip(su)m n(on) in fine victorie. e(r)go fuit id ita accidit ei una duar(um) re(rum) aut ut resolvat(ur) et exspiret q(uod) fuit in eo calid(um) et subtile et aposteme(tur) et indure(tur) q(uod) fuit g(ro)ss(um). q(uia) sc(ilicet) i(d) sedacio caliditatis q(uod) e(st) in loco apostemoso. et quies doloris remanet. et remanet q(uod) e(st) ex apate lapideum q(uod) n(on) resolvit(ur) in natura / aut ut n(on) respiret ex eo ad sc(ilicet) more dont mature malig(nitas) horam. et maturacio eius et p(er)q(ui)t(er) eius. et c(um) fuit i(d) n(on) q(ui)escit febris in consumendo apa / et id e(st) p(er) duos modos / aut ut vincat ip(su)m ut et resolvat ip(su)m. q(uia) fit sanies / aut ut n(on) possit dissolvere ip(su)m ip(s)e debilitate sua. q(uia) putre fit et corrumpit(ur) sic accidit in cadaveribus mortuorum. p(ro)pter (h)oc dixit ypo(crates) q(uod) si febris remanet et n(on) q(ui)escit apa consumi(tur) eius cor(pus) apar ad p(ro)pius. q(uod) e(st). q(uia) quies apatis sc(ilicet) resolucionis humoris facientis ip(su)m. et quies febris sc(ilicet) exspiracionis vel caliditatis subtilis. supple. ex eo q(uod) e(st) in apate. et sic dixi invenimus id accidere in l(ib)ro eius. et q(uod) id q(uod) e(st) in faciente apa calid(um) subtile resolvit(ur). et q(uod) e(st) viscosum et g(ro)ss(um) residet et fig(itur) in loco / causa q(ui)a ip(s)e q(uod) posuit ypo(crates) e(st) minime mag(is) gravacione sanies in istis apatibus dierum ·xx·. iam narravimus in tractatu s(ecund)o libri mei de diebus c(r)isis.

Solet quoque huic accidere eg(ro) in(tra) ·vii· dies fluxus sanguinis e naribus utiliter si evenerit. p(er)quiritur est autem utrum dolor sit fronti et scothomia q(uod) si affuerit sanguinis fluxum e naribus iudicabis · a(d) · t(un)c.

Habemus autem hac disp(ositi)o(n)e accidere in p(ri)mo p(er)iodo fluxus sanguinis e naribus et iuvatur p(er) ip(su)m valde. s(ed) o(portet) ut q(ua)ras ab eis an habuerint dolorem capitis aut scothomiam. ita si fuerit c(um) eis ad ex(itum) tunc id e(st) morbi declinacio. Rememoror q(uod) sciam ~~de caliditatibus~~ de calidis apatibus acutis · G(alenus). tibus in murach veris in h(oc) loco n(on) dec(er)nit in declinavit. q(uod) e(st). q(uia) dixit et accidit eis fluxus sanguinis e naribus. et iuvat(ur) p(er) ip(su)m valde / et de n(on) d(icitur) illius e(st) ut accidat ip(s)e q(uod) fuerint in epate aut in splene apa calid(um) sic dixit ypo(crates) in a(li)o loco laudavit fluxum sanguinis narium qui fit e(x) latere e(i)us q(uod) e(st) in membro infirmo. et vituperavit illum qui e(st) (contra)rius illius sic sicut splen apat(is) et veniat fluxus sanguinis de nare dextr(a) i(d) n(on) e(st) laudab(i)le. et q(uod) dixit fluxus sanguinis accidit eis p(ri)mo p(er)iodo. intellexit p(er)iod(um) p(ri)m(u)m qui e(st) in p(er)iodis diebus c(r)isis / et iste d(icitur) p(ri)mo invenim(us) septi(m)us in q(ui)b(us)da(m) declinacionib(us) declinare et in quibusda(m) ear(um) agg(ra)vare. q(uod) e(st). q(uia) in q(ui)b(us)da(m) ear(um) invenim(us) in p(ri)mo p(er)iodo et in q(ui)b(us)da(m) ear(um) in p(er)iodis p(ri)mis. et si tu intelligas ip(su)m s(ecundum) p(ri)ma(m) septima(m) sig(nifica)t p(er)iodos septenorum. et si tu intelligas ip(su)m s(ecundum) septima(m) ...

pole ē ut sig̃ficz p̃iodos septenor. qm inuenim̃ q̃sda q̃b̃ accit flu xus sanguinis nariũ in septimana sa. uicem melius ē ut intelli gat iste s̃mo s̃ hac septimã. q̃ d̃ de p̃iodis q̃t nor. q̃ ē. q̃ in plĩ bz inf̃ mor hor accit fluxus sang̃nis nariũ in .vii. die aut in .xi. (& p̃pocr̃ addidit signĩficaõibz q̃ sig̃t declinaoẽ hor h̃uor ad sup̃iora. & ē q̃ cũ accit fluxus sag̃inis nariũ & dolor capitis & scothomia & loquit̃ fuit in illo mag̃ oplete q̃ hic s̃moz in septibz & nos ẽ dicemus in fluxu sanguinis nariũ s̃moz oplete qũ p̃ueniem̃ ad s̃moz ẽ in illo. Y.

In hiis tamẽ quib̃ etas .xxxv. annor ē. a. t.

Et dignius q̃ ē ut t̃imine fluxus ei c̃ etas ē .xxxv. annor. G.

Deciauit ypo in hz s̃moẽ cũ qui sumi̇ exetatibus in p̃nosti ne de fluxu sag̃nis nariũ. q̃ ē. q̃ quemẽ ẽ ut timeat fluxus sag̃ nis ei c̃ ē etas inf̃ .xxxv. annos. qm sag̃nis in hac etate ē inf̃ t̃minus fortis & caliditas ē inf̃ta. Y.

Apstemate uõ molli existente sñ dolore & sb̃ tac tu mutabili. quenit eg̃ ne t̃minaĩ p̃ diis tamẽ sepius. a. t.

De apatibz q̃ ē lene ac s̃ dolor ñ ē & mor dis digitis qñ p̃mit̃ de sup̃ ẽ sis ẽ tardi or. uincũ minoris audacie ẽ q̃ illa apata p̃ma. G.

Ista s̃ apata q̃ nouj medici appant ẽ noie rinile. antiqui noiant ea apata lema t̃h. & fortasse addugt ad illud. nã ñ ē dolor ẽ eis. & fortasse dimictut illud dic̃e. qm declarat ex s̃moẽ eor lene. q̃ ē. q̃ ẽ apatibz lenibz ñ ē dolor ypo ac ñ fuit quẽ tẽ inh s̃moẽ dic̃e l. s̃ dixit ẽ q̃ mor sb digitis qñ p̃mit̃ de sr id q̃ no ē in c̃ius inf̃ moẽ suo lene ñ q̃ uoluit p̃ s̃moz sum huc ut sig̃fi carz apata q̃ sb ing̃t qñ p̃mit̃ sr ea ẽ digitis & inuenim̃ illud accidẽ omĩbz apatibz q̃ mouent̃ qñ p̃mit̃ sr ea. s̃ illud ñ accit ñ qñ q̃tigit in cute mollicies. & qñ h̃ apata p̃ueniunt ex s̃ṫate plonga spaciũ eor & timor accitis exeis ē in nor. cũ uõ in lo gi ne spaciũ eor ē uehemẽcia s̃ritatis eor. qm maturo eor no opletur ñ p̃ caliĩe. cũ ẽ in paucitate timoris accitis ab eis ē q̃the eis ñ ē dolor. qm dolores p̃st̃nut ũrtutes.

Quod si uitz in diem .xl. sic p̃manserit febs uõ deficiente in p̃us q̃ũte. & omẽ apa ẽ uetre

ad hunc mod diuidit̃. a. t. Quod si p̃ t̃nsierit

·xl· dies et febris remansit et apostema non quievit significat quod iterum quo ipsum consuebit. et quod ex apostematibus fit et in reliquis partibus ventris est exitus est iste. G.

In superioribus quod loquitur est de ypocondriis in apostematibus calidis quod fames tollitur mensis quam non quiescit febris nec exspirat apostema et resolvitur per ·xx· dies. In sermone autem hoc ponit tempus collectionis saniei in apostematibus feris diem ·xl· Invenimus iterum apostemata in quibus etiam aggregatio saniei est dies ·xl· et ego quidem iterato sermone meo quod scribam ipsum secundum ordinem in sermone meo in diebus crisis. Similiter autem loco dicit ypo quod non in apostematibus tamen quod fuit in eis quod est sub ypocondriis aggregatur sanies quam in eis prolongatur spacium sed in eis quod est in reliquis partibus ventris. significat quod locus quod locus est sub ypocondriis apud eum est una ex partibus ventris. et ille locus vocatur ypo nominibus. quod est quod gentes nominant ipsum ypocondrium. et expositio eius est quod sub costis. ÿ.

Apostema vero solidum cum dolore habendum est et cito mortiferum. quod autem molle et sine dolore et sub tactu cursibile tardius. A. T.

Quod autem ex apostematibus fit doloroso duro timorem significat et mortem subitam. et quod ex eis non fuit dolorosum sed lene et movetur sub digitis quando ipsum comprimitur et est in illo tardius. G.

Nunc addidit in sermone suo isto nobis super illud quod premisit et non dixit ad non sermone suo in apostematibus duris cum quibus non est dolor quia est magis. et ego quidem iam enunciavi in sermonibus meis que premissa sunt ubi dixi quod apostemata calida que accidunt in mirach ventris si non fuerint magna valde non excessit verum timor. ÿ.

Apostemata vero circa ventrem minus habentur colligit quam in ypocondriis. minime vero omnium que sub umbilico est. A. T.

Et apostemata quedam que fuerint in ventre sunt minoris aggregationis quam apostemata que fuerint in eo quod est sub ypocondriis et minoris inflationis excessus sunt ea que accidunt sub umbilico. G.

Aggregatio saniei in apostematibus que fuerint in mirach ventris. scilicet in eo quod est sub ypocondriis quam non exspirat apostema est velocior plus et ad caliditatem illius loci. Et propter elongationem apostematis ab hoc loco ad inferiora est diminutio aggregationis saniei ab eis et paucitas illius. et propter hoc fit quod apostema que accidit sub umbilico non timeatur impius nisi raro. ÿ.

Elongantibus omnibus signis signum sanguinis effusio est exitus que sunt in supernotatis locis. A. T.

Et non oportet ut caveatur in illo nisi multus fluxus sanguinis in apostematibus. et propter hec ex locis que altera eis sunt. G.

In quibusdam de descriptionibus inueni scriptum meo et ipse ex locis que sunt altiora eis. et significat quod non fit effusio sanguinis in apostematibus accidentibus in eo quod est sub ypocondriis tantum. Sed in apostematibus accidentibus in eo quod est sub illo loco ad inferiora. Et in quibusdam eam inueni ipse cum ambiguitate et significat illud effusionem sanguinis et accidit in apostematibus que sunt in inferioribus uentris. Verumtamen id cuius minus est quod id quod significat sermo [illegible]. Et in quibusdam de descriptionibus non inueni et ipse. Sed inueni sermonem istum scriptum meis per hunc modum. et non oportet ut timeatur in illo effusio sanguinis non ex locis que sunt altiora eis. et significat quod sermo iste quem scribunt per hanc descriptionem quod effusio sanguinis non accidit in apostematibus in inferioribus uentris. et illud est ueritas. scilicet quod non accidit nisi quando apostema est in locis que sunt super umbilicum. Et quando est apostema in eo quod est altius hiis loco est effusio sanguinis multo plus. et quando est in loco altiore eo ualde est effusio sanguinis multo plus. Et ypocras quidem narrauit sanguinis manationem in eis que sunt post. et ego quidem loquar in illo sermone magis complete quod sit iste qui peruenit ad illum sermonem. Y.

Omne apostema diuturnum in superioribus locis in pus conuertitur. A.T.

Et non ista apostemata quorum prolongatur spatium eorum et antiquantur in istis locis oportet ut timeatur decretis conuersio in pus. G.

Adgregauit ypocras in sermone suo isto summam eius quod precessit de sermone suo et significat illas easdem res quas dixit singulariter in summa una. quod ipse non est nobis necesse exponere hunc sermonem secundo. Y.

Oportet igitur te esse attentum in hiis que putruerunt per hanc disciplinam. quod non eminentia omnino est et in [illegible]. A.T.

Oportet ut ponas considerationem tuam in apostematibus que in pus conuertuntur in illis partibus per hanc similitudinem. dico quod laudabilius est eorum quod declinat ad exteriora. quod est exitus puris. et est per finem declinationis ad exteriora. Et quod est acuti capitis. et tertius eorum est quod est magnum latum non habens caput [illegible]. G.

Iam omnes est quod in hoc sermone in quo narrauit ypocras est apostematum accidentium in interioribus uentris [illegible]. quod nominauit saniem multam que aggregatur in loco ipsius maturationis alicuius apostematis conuersionem in pus. Et fortasse est collecta sanies in apostematibus et sub cute. et multotiens aggregatur magis quam id. et causa est una duarum rerum. prima quarum causa est quod intus est quod in pus conuertitur est [illegible] per hac exterius sub uentre. et secunda est quando accidit in aliquo lacertorum qui sunt sub uentre. et aggregatur sanies sub uno duorum panniculorum qui illi sunt lacerto. et non declinat tunc ad exteriora aut propter [illegible] sua aut propter [illegible] aut propter spissitudinem illius panniculi qui contendat ipsam saniem. quod est quod non conatur eicere saniem et expellere eam ambabus in [illegible]. Et multotiens est quod in illo fine suo et complet intentionem ad quam intendit quando inuenit poros conuenientes illi sicut canales et panniculos. et quando non sunt illi pori [illegible] disrumpit illos panniculos [illegible] que ostendunt ea ut dilatentur ei loca que libera sunt.

[illegible]ia quoque intrinseca est, quia illud in quo aggregatur sanies per hunc modum est laudabilius eorum que ad
exteriora declinant non ad interiora. et eorum laudabilius est cuius locus [illegible]
quando extenditur et dilatatur minora. et remanet [illegible] huius caput unum
et figura eius figura pinee. quod est quia apostema habet fortitudinem significat virtutis expellentis
saniem ad exteriora. et quia sanies non corrupit locum magnum ex corporibus
que corrodit et mordicat. et interior eius una sit semper sit in medio [illegible]
huius capitis sit semper in ea cum gibbositate acuta. P.

Est et pacium [?] laudabile. quod vero est spacii [?] et minime acutum pessimum eorum quorum intus erepuerint [?] significat
exterius apparuerit pessimum. Quod vero nichil significat
est minus vel meliora malum est. A. T. Et laudabilius eorum est cuius eruptio
fit ad interiora quod nullo modo [illegible] loco extrinseco [illegible] est consecutum lat[...]
et non est dolor cum eo. et unus locus eius exterior totus similis coloris. G.

Non dicit in istis apostematibus que sint laudabiliora simpliciter absolute ipsa in comparatione
eorum ipsorum que erumpunt ad exteriora et ad interiora sit. Quoniam illa que
exteriora illis que erumpunt ad exteriora. quod est quia eorum eruptio est in subtiliori
loco cutis. quod est quia ipsa secundum exteriora eius que erumpunt ad exteriora secundum venit
eruptio iterum quoniam est ad interiora non est possibile opponere super locum medicinas
medicinas sicut possibile est. Et quoniam est ad exteriora et effusio saniei iterum quoniam est
ad intestina non est secretus sicut ea quod mordicet et abradat ipsa. quod accidit
in multis eorum habentibus fluxum sanguinis ventris. et quoniam effunditur sanies
ad intestinum ieiunum aut ad intestina minuta [illegible] nocet illis propter
[illegible] cibi ad ea. et quoniam effunditur ad stomachum corrumpit digestionem. Et intus est
[illegible] quod exterius apparet est quoniam erumpit ad duo latera similiter secundum ad interiora
et ad exteriora. quod est quia nocumentum duplicatur tunc et non est [illegible] locus [illegible]
[illegible] carne [illegible] fundamenta que ponuntur sicut [illegible]. P.

Putredo autem laudabilis ea que alba est et equalis per totum
in superficie inequalis in mali odoris. quod vero contraria pessima.
A. T.

Sanies autem laudabilis est que est alba et equalis lenis et non habet odorem horri
bilem. illa autem dispositio est secundum fine completionis illius dispositionis est in fine malicie. G.
Quod autem oporteat ne sanies habeat odorem horribilem res manifesta est
quod est quia odor vehementis fetoris significat putrefactionem non maturationem.
Quod autem oporteat quod color sit albus scies cum intelliges quod fit eventus
saniei. et declarabitur tibi illud secundum ordinem quem ostendi in aliis locis vel libris
quod est quia ex ratione ex una [illegible] in uno loco non est ab alienatione non quod sit. Et
res quas ostendi in aliis libris meis est iste. quoniam in libris de virtutibus naturalibus ostendi

dicitur quia una virtutum illarum est virtus immutativa que digerit cibum mixtum vel in epate et conver-
tit in epate ad sanguinem et mixtum ad humorem convenientem ut fiat sanguis et
quia unumquodque membrorum humorem qui approximat similitudini ad se convertit. Quod est quod digestio ul-
tima fit per additionem nutrientis cum nutrito et assimilationem eius cum eo. Iam igitur manifestum
est quia indiget ut nutriatur in spacio longo unumquodque membrorum. Et ostendimus in libro
nostro de spermate quod sanguis non mixtus invenitur ex quibus nutriantur hoc autem accidere
et suscipere quandam immutationem ad generationem spermatis. Quod est quod non est res que cum
exeat venas nutriatur ex aliquo non ex sanguine. Quidam autem medici nominave-
runt hanc humiditatem nomine derivato diminuto a nomine spermatis. et propterea quod po-
suit non spermatis derivatum a colore suo non ex sua substantia. Et ego quidem iam ostendi
in libro meo de generatione quod est manifestum quod aperta sunt ab effusione sanguinis ad apostte-
mosa loca donec impleat venas in principio rei et extendit eas. Deinde post
ea pervenit ex illis venis ad loca vacua que sunt inter unumquodque membrorum in-
ter. et illa loca plena sunt et subtilia. Et ego ostendi in libro meo de malicia com-
plexionis diverse. Et quia iste sanguis spissus in membris apostemosis diversis aperte
per vias iam egressus est ab instrumentis que comprehendunt ipsum non est possibile meo ut rede-
at ad unum sua prima sed convertitur et putrefit sicut omnes res que calefiunt calefac-
tione vehementi in loco non suo. Quod si caliditas innata egreditur ab equalitate sua illa
egressione multa putrefit sanguis sicut putrefit in corporibus mortuorum. Et si fuerit
virtus adhuc remanens accidit sanguini in dispositione composita ad dispositionem ... et ex
dispositione illa quod putrefit per ... in ... et ... harum duarum dispositionum
vincit. Tunc significatio opacitatis eius sunt magis vincentes in colore odore et sa-
pore. Et hoc quod ostendi in libris aliis possibile est ut sit alteratio sanguinis con-
versi ad saniem. alteratio laudabilis. in primis vero non putrefit sed recipit
maturationem. sed propterea apparet meo aliquid putrefactionis egressum ... Verumtamen
illud est primum sicut dixit Ypocras non habens horribilem odorem. Et verum est cum
illo ut sit color eius similis spermati quod albo erit. Verumtamen albedo eius
non est pura sicut albedo nivis. Quod est quod non ponit sperma simile membris radica-
libus similitudine pura. Sanies vero assimilatur colori membrorum radicalium assimila-
tione mutabili. quoniam causa facienti sperma non convenit dispositio que est inter
saniem autem non est permixtio dispositionis que est inter causam facientem eam sed sic
dixit equalis. Verumtamen permixtio eius paulatim. quoniam sanguis iam exivit ab
instrumentis suis illis. Et hoc quod est causa quod ponit colorem spermatis et saniei
album. Quod est quod sanies assimilatur membris radicalibus et sunt tunice venarum et
nervi et ligamenta et panniculi et cartillagines. et causa rerum in sedimine
albo quod residet in urina est hec eadem. Quod est quoniam evenit eius est similis eve-
ntui saniei. quoniam quod urina est medium inter saniem et inter humores naturales.
Quod est quia res que refugit naturam ut operetur in ea ex
cibo apud conversionem suam et ad sanguinem residet
in urina. non ergo alteratur ab ea et fit sanguis. nec est
sicut sanies cuius efficienti eam permixta est dis-
positio extra naturam. Explicit prima particula
pronosticorum. Incipit secunda. Ypocratis peritissimi medi-
ci.

Omnis in acuta febre ydropsis malum manifestat. non febre et fatigatione membrorum et dolore Consurgit autem ex lumbis et ylibus. est autem et ab epate. alius textus

Omnis ydropsis que fit in acuta febre est malum. quod est quia habens eam non evadit a febre vehementi et dolore vehementi et moritur. et plurimum que incipit ex ylibus et lumbis et etiam que incipit ab epate. Galienus.

In principio huius libri dixit ypocras. et oportet ut ponas consideracionem tuam in acutis egritudinibus secundum hanc viam. considera in primis faciem infirmi. Dixerunt quidam cum illud est. quod sermo eius non est in facie egrotantis significante mortem in acutis egritudinibus tantum sed sermo de facie significante mortem in omnibus egritudinibus. Ipsi vero non legerunt quod dixit in fine libri sui ubi dixit. meus iste sermo non est in acutis egritudinibus tantum quod graeci excesserunt. et quod ipse dixit in apparatibus significationum illud qui non posuit sermonem suum in illis que excesserunt in die .xx. tantum sed in eis que excedunt usque in diem .xxx. et .xl. et .lx. et dixit iterum ante hoc in egritudinibus que excedunt usque in diem .xl. hunc sermonem. ex eo autem bonitatis habenelius oportet ut scias quod cum eo est ut magis valde insignificacione salutis in omnibus acutis que sunt cum febre et in quibus est crisis venit ex .lx. diebus. Iste autem loco ostendit omnis [illegible] quod sermo eius non est in omnibus speciebus ydropisis sed in illa que fit in acutis egritudinibus tantum. Deinde loquitur post illud in illis qui spuunt saniem et sanguinem et in hiis tribus precisum. et loquitur in febribus quartanis. et omnes homines conveniunt quod iste febres sunt ex egritudinibus [illegible]. Iste autem dixit in hoc loco hec est. inquit ydropsis que fit in egritudinibus acutis omnis est mala. quod est quia non evadit habens eam a febre vehementi sed pro maiori dolore dolore vehementi. Deinde narravit [illegible] secundum grecos et dixit quod inter sua que sunt in locis vacuis nomine uno [illegible]. et illa inter sunt intestina ieiunum et vene meseraice et intestinum magnum colum. et qui non intellexerit per sermonem suum loca vacua non inter que sunt inter que sunt sub costis precordiis et inter os femoris. quoniam quod comparas huic loco est locis que sunt alciora eo et locis que sunt inferiora eo scilicet que sunt vincencia ossa invenies eum vacuum et totus iste locus hic invenitur levis est hoc non suscipit ex [illegible] cibos et potus multos. et similiter est quod infrigidatur non significat per sermonem suum leve non hunc locum. Cum vero dixit omnes species ydropisis proveniunt a nocumento accidente in virtute generativa sanguinis que deficit ab illo [illegible] et deest eius complemento ei. et sic cibaria recipiunt digestionem in stomacho sicut recipiunt digestionem in [illegible] et venis. et sic virtute digestiva secundum nocumentum accidens for-

tasse est parvum et fortasse est magnum. similiter et epar. et fortasse nocumentum accidit in epate ex causa meo est. et similiter et in stomacho. et fortasse est propter contrarium eius quod aliis membris in egritudine. et in eius est quod de membris condolent propter nocumentum quod eis accidit aut est propter propinquitatem aut continuitatem ad invicem. aut quoniam inter ea contrarietas est magna invenimus et venas. nam epar continuatur cum splene et renibus et stomacho et intestinis per venam magnam. et propinquitas iterum eius existit in membris est propinquitas quod quedam eorum contingunt alia ab epate et appropinquant quedam eorum tactu eius et propterea Ypocras non dixit splenem nisi loco. quoniam eius sermo non est nisi in egritudinibus accidentibus. et nos quidem invenimus epar quando in membris accidit apostema propter egritudinem continuam carens in dolore. accidit ergo ab eo medicatio ipsius ydropisis comprehendens corpus totum. et dixit Ypocras membra que sunt in locis vacuis ventris. et variant species ydropisis que accidunt ab eo in hoc sermone. Ypocras.

Consurgentes autem ex lumbis et ypis significat excedentem inflationem et ventris diuturna effusione. non tamen cum defectu doloris seu ventris tumoris. A. I.

In quo itaque incipit ydropisis ex ypis et lumbis pedes apostemata accidit ei fluxus. et prima cum eo spacio longo et non resolvuntur dolores qui inveniuntur in ypis suis et lumbis suis nisi detumescit venter.

Apostemacio pedum est res que communicat omnibus speciebus ydropisis. et propter hoc dixit Ypocras quod accidit ei cum advenit ydropisis accidens accidit in stomacho epate. et accidit iterum ei cum advenit ydropisis propter splene. et ubi omnis cum accidit ydropisis. Fluxus autem ventris est accidens quod est proprium ydropisi que incipit ab ypis quando accidit intestino ieiuno aut agedegnil apostema. quod est. quod debilitas meo cum accidit hec species ydropisis non accidit nisi propter invenis quibus epar retinet cibum. et sicut vene que sunt gadegnil i. meseraice. et ergo accidit inedis illud non fuit epi in penetracione adipiscitur cibus. quare remanet in intestino ieiuno et in intestinis gracilibus. et quando fuit illa membra debilitata ita ut generet ea cibus expellitur totum ipsum penitus ad inferiora. quare fit illud causa quare accidit fluxus ventris. Et dignum quidem est ut cibus continuum partem habitudinibus digestionis et ad colum propter caliditatem membri apostemati apostematis calidi. et quando accidit intestinis mordicatio magis vel excitans ea scilicet ad expellendum quod in eis est retentum. quare fuit et causa sua ad hoc ut eveniat ei fluxus ventris. ventositas ergo dixit Ypocras quod iste fluxus ventris non sedat dolorem nec detumescere facit apostema quod invenitur est. et significat per hunc sermonem iterum quod cum fluxu ventris qui accidit eis est dolor. et quod venter eius est totus apostematus et inflatus quod est quod advenit dolores in eis ob ventositatem ut sit propter apostema calidum et propter mordicationem. apostematus autem ventris et inflatus ob ut eveniat ventositas quando intestina implentur vento inflativo. et evenit ventositas in eis est

intrinsecus uentris propter digestionis defectum. Causa autem fixionis uentositatis in uentre est debilitas uirtutis expulsiue que in intestinis. Y.

Quibus uero origo est ab epate, fit cum tussicula non quod expiciunt et tument pedes et non egerunt nisi modicum et cum angustia et circa uentrem apostemata fiunt non continuo existentia manentia sed quandoque ueluti fugientia. A.T.

In ydropisi autem que fit ex epate accidit hominibus eam ut prouocent se ipsos ad tussiendum preter quod exspuant aliquid et quod sit curandum. et quod apostementur pedes eius et non soluitur uenter et non egreditur in eo nisi res sicca dura cum molestia et accidit inueniri eius apostemata quedam in latere dextro et quedam in sinistro apparent quandoque deinde non morantur quin quiescant. G.

Per sermonem suum prouocat se ipsos ad tussiendum uult aperire et desiderium ad tussiendum. quod est quod homines hac egritudine desiderant tussire et accidit ei mordicatio que prouocat ipsum ad illud. Et ergo incipit tussire abstinet a tussi et non incipit cum ea nisi ut expleat iuuamentum eius tamen. quod est quod apostema epatis tangens dyafragma contingit pulmonem et accidit ergo ei in eo sicut contactus accidit in ipso pulmone quando apostema ipsius incipit descendere ad ipsum ex capite. Et quando uero accidit id desiderat infirmus tussire et mouetur ad tussiendum sperans ex eo euacuare rem ledentem et dilatare propter ipsam constrictionem accidentem inuia habelitus. Et ergo incipit tussire abstinet statim ab ea. quando intelligit egritudinem suam propter ueritatem eius et experitur illud et certificatur in se ipso quod spes eius uana est. Et quandoque mouetur non ad tussiendum ut aperiat propter ipsam opilationem accidentem in pulmone quamuis non uelit homo tussire. quare inde intelligitur accidit ut sit difficile tollerare ipsam et pacientem eam. infirmus autem egritudine est in primo incipit tussire et non iuuatur per eam aut sentit quando uero non iuuat ipsum ad id abstinet statim. Ac propter hac ergo eam accidit ei ut prouocet se ipsum ad tussiendum. Et ergo incipit tussire abstinet ab ea uelociter quando non exspuit aliquid cum sit quantitas sed humiditate subtile et aquosa sic spuma que uenit ad canna pulmonis exuens quibus sanguis aquosus est retentus. Hoc est ergo dictum inter ydropisim accidentem epatis accidit et inter speciem ydropisis quam rememorabo precessit. Et inter eas item est differentia in superfluitatibus intestinorum descendentibus in fine eius et paucitate earum. quod est quod intestina sunt in infima aut gedegul quod est inter ea et ex accidit ei fluxus uentris. Et uero accidit ydropisis causa epatis ista in illis non habet egritudinem et ideo cibus non corrumpitur nec grauat sed hoc in illis propter iuncturam earum. Non ergo accidit eis fluxus uentris sed propter cibi moram in corpore eius et propter eius peruenit ad locum inter syphac quod est super uentrem et propter eius exspirat et resoluitur propter suam adustionem et decoctionem suam ex apostemate calido quod est in epate. Et ut cutis earum inuenitur mollis lenis laxa. Quando uero inter eius est exsiccatiue.

aquose sterili. Cum ergo premis super eam digito tuo cutis recedit sub eo statim deinde non moratur quin redeat ad dispositionem suam primam. Et non est de aptitudine illius ut accidat ab ipso principio ydropisis eveniunt. Sed pedes in primis apostemantur propter vehementiam longitudinis temporis ambulationis multe caliditatis. Cum ergo prolongatur spatium eius accidit apostema in toto corpore vel venter. Ita quod quando premis super cutem eius digito tuo profundatur locus ille et ille cedit. Deinde non moratur nisi per parum donec redeat ad dispositionem suam primam. Iste sermo est ypocratis. Et fuit apostema inveniet quoniam deinde non moratur quin quiescat. Et possibile est quod non voluit per sermonem suum istum quod id accidat in principio horum apostematum non quoniam in principio sui est quiescat multo est ita ut estimetur quod ipsa iam quiescant et penitus resolvuntur. Deinde post illud redeunt et accidunt. Deinde non morantur quin quiescant. Deinde redeunt et accidunt. Cum ergo extenditur sic quiescit et deinde moratur post quod quiescit. Et dicam quomodo ista apostemata que diximus accidere ei cum advenit ydropisis cum ulceribus est. Quod quando comprimis cum digito tuo super ea cedunt sub eo et descendunt et cum nullo est. Quia non eorum est fleumatica ventosa sicut illa apostemata. ¶

Et si caput et plante pedum et vole manuum frigide fuerint, venter vero et latera et mandibule caluerint, malum est. G.

Cum fuerint caput et pedes et plante manuum frigida, venter et altera calida, tunc illud malum est. In egritudinibus continuis et precipue in yeme et in corporibus decrepitorum non est mirum si infrigidentur extrema corporis non in proportione principio febrium tum sed in spacio more eorum. Et quoniam ipsa per naturam sunt pauce carnis et loca eorum sunt valde longinqua a loco visceris. Verumtamen sermo ypocratis in hoc loco non est in egritudinibus continuis. Cum ergo in frigore extremitatis in acutis egritudinibus plurimum est signa cum facienti id in egritudinibus continuis. Quod est quia cum eveniunt hec acutis in egritudinibus continuis est quoniam caliditas illis non pervenit ad extrema corporis propter debilitatem suam. In egritudinibus vero acutis evenit eius est quoniam quod pervenit ad contrarium exsanguine est quantitas parva propter magnitudinem apostematis calidi quod est in visceribus. Et est plurimum sanguis retentus in membris apostematis. Et propter id in membris medii corporis sentitur et venter invenitur vehementioris caliditatis. Quando incipit paroxismus in egritudinibus acutis multociens est cum frigore et cum horripilatione. Et non sunt extremitates tantum corporis frigide sed cutis et quod est sub pectore et venter. Verumtamen hec frigiditas non significat malum. Si autem remanserit pedes frigidi et venter calidus ut addatur caliditas eorum donec perseverant in illo per naturam et extremitates sint frigide tunc est significatio super magnitudinem apostematis calidi quod est in visceribus. Et dignum est ut sit rectum et ut intelligatur extremitatem eius ut sit venter et duo latera calida. Quia caliditas harum partium est manifestior apparens est magis quam fuit per naturam. Et scitur quod febris quam greci nominant lypariosis est illa in qua aggregatur in medio corporis caliditas et frigus eius sit huius est generis. ¶

Bonum est autem egrum ex toto calidum et molle et suaue
conuenienter esse. A.F. Et de melioribus rebus est ut sit totum
corpus lene et calidum equaliter. G.
Postquam narrauit ypocras dispositionem egritudinis que est in fine malicie. scilicet in qua in
ueniuntur membra interiora corporis calida et extrema frigida. narrauit post hoc
ipse ipsam dispositionem que est melior dispositio bonum. et illa est in qua est totum corpus calidum le
ne secundum equalitatem. Et quod est. quia secundum modum eius secundum equalitatem conueniat huius duobus nominibus
sicut. scilicet leuis et calor. Et inuenitur quod caliditas corporis in febribus adhuc in omnibus equaliter
in tantum corporis membris extenuatur est et siccatur. Ergo quod est calidum lene secundum equalitatem
significat quod complexio eius est melior complexionum. V.
Bonum est modeste se habere et non laboriose et non repente
eundem latus commutare et si sibi leuis uideatur. A.F.
Et oportet ut sit permutatio infirmi permutatio facilis et quando permutatur
est corpus eius leue. G.
Summa intentionis pronosticationis que est secundum illum qui moritur et qui uiuit
est comparatio inter fortitudinem egritudinis et fortitudinem infirmi. Cum ergo egritudo for
cior est morietur infirmus procul dubio. et quando debilior est uirtute infirmi non morie-
tur nisi non cadat incurrens eius error. Et ypocras quidem narrauit hanc summam in an
pho cuius initium est. Et oportet ut compares inter uirtutem infirmi et uirtutem status eg
ritudinis. Hec nam summa est sciencia pronosticationis. Et quoniam genera uirtutis que sunt in corpore
sunt ea que incipiunt ex tribus principalibus et sunt cerebrum cor et epar. et cuique est que cognitio
debilitatis eorum et uirtutis ipsorum significatur ex operationibus eorum. Sed
autem uirtutis que ex cerebro procedit sunt due species. quarum quedam earum sunt spirituales et sunt
cogitatio et memoria. et quedam earum sunt seruientes et sunt ille quibus fit
sensus et motus. operatio autem uirtutis que est in corde est operatio que complet pulsus
uenarum pulsatilium. Venientes operationes uirtutis que sunt in epate sunt ille que complent
in hora generationis sanguinis et humorum. Et quoniam genera scientie pronosticationis sunt
duo genera tunc oportet ut ponas considerationem tuam et consideres et aspicias in omni
significatione quam narrauit ypocras cuius duorum generum est. Sic oportet ut facias
nunc in infirmitate suo. Et oportet ut sit permutatio infirmi permutatio facilis. Et quando
permutatur sit corpus eius leue. quod est. quia significatio ista significat uehemenciam uirtutis
mouentis corpus pro uoluntate. Et non est dictum in hoc loco mutatio secundum motum meum uolun
tate et secundum motum uelocitate et eleuatione. Et iam inueni dixit in hoc genere illud quod ypocras
dixit in decubitu in eis que premissa sunt. et in sermone cuius initium est. Et oportet ut in
ueniatur medicus infirmum iacentem super latus dextrum aut super sinistrum. quod est
quia ego iam decubitum iam ostendi. Et est iam decubitu qui confertur ad sanita-
tem. quia necesse est ab operatione lacertorum. Et de consuetudine quidem mea est ut nominem hunc
decubitum nomine deriuato ex uehemencia uirtutis. Et ego quidem loquutus fui meo sermone
longum in libro meo de motibus lacertorum. Et dixit ypocras quod cum
aliud composita sunt ex descendente et de lato. et quod descendens est uirtus. de lato est corpus.

Et ille qui defert honus aliquod si est grave ei fit difficilis motus eius. Si leve est ei illud pondus fit ei facile. Similiter virium ut qui est fortis fit ei facile deferre corpus et non advenit ei propter motum suum nocumentum. Et qui est debilis gravitatem eam sentit. Fit ergo difficile sublevare et deferre ipsum. V.

Gravis si vero si fuerint manus pedesque ponderosa
horrendum est. a. t.

Et qui corpus fuerit grave et manus et pedes graviles erit timor et augmentatur magis.

Significatio in primo sub gravitate membrorum suorum est quod est connexum motui. G. Est gravitate vel volubilitate et gravitas eorum declarat ei qui conatur surgere et ambulare aut movere ea et quod qui ipse est iacens. Similiter gravitas motus manuum declarat ei qui conatur detinere cum eis aliquid aut plicare ipsas cum manu sua aut ponere eas aut permutare de loco ad locum. Similiter gravitas colli et reliquarum partium dorsi ostendit ei qui vult permutare figuram earum aut permutare eas de dispositione in dispositionem. Gravitas autem membrorum est ex maioribus significationibus debilitatis virtutis et denobilitatibus earum. Veruntamen non est significatio super debilitatem virtutis omnium sicut meis que permissa sunt. Sed est significatio super debilitatem virtutis que est in unius et lactis eius. V.

Quod si livor admixtus viridi in unguibus digitisque affuerit mortis adventum dubitabis. a. t.

Quod si cum gravitate fuerit pallor cum tensis ad viriditatem in unguibus et digitis erit mors ostendit imprimo. G. Iam ostendi in locis aliis quo fit destructio virtutis regentis corpus sit. Nam dixi una earum primam manifesta erit cum corpus remanet sub dispositione sua per se duo. Veruntamen ypo ... narravit significationes que significant resolutionem virtutis moventis lacertos et casum eius addidit ad illud significationes aliquas significantes destructionem virtutis alterius quod est quod pallor unguium et digitorum quando cum hoc est ad viriditatem significat extinctionem caloris illius manantis ex corde. Ipse hic non dixit simpliciter absolute quod pallor qui cum hoc ad viriditatem significat mortem quando est cum gravitate capitis vel corporis sed addidit quod cum illo sermo suo descendit imprimo. Quoniam ista significatio apparet apud mortem duarum virtutum sit. V.

Si color hic ungues non fecit livet certa membra
corrumpit spei locus non deerit. Preterit vero cuncta
signa perpendere. quod si egrum sufficiente in dicis et una boni
significatio affuit ... cum permittere cum signis exteriori a-

pare et futura vite. si pallor in predictis locis picta non fuerit. a. t.

Et si denigrescunt digiti pedum et pedes, tunc id est et minus malignificant predictis quam si hec que declinat ad viriditatem et pallorem. Sed necesse est tunc ut consideres reliquas significationes et regas eas. Nam si videris infirmum tollerantem quod advenit ei de nocumento tollerantia facili et fuerit cum hac significatione aliqua ex significationibus que significant salutem id significat quod infirmitas expelletur per crisim vitalis ita quod salvabitur infirmus et cadent loca que denigrata sunt excorie. G.

Non oportuit eum dicere tunc id est minus malignificationem predictionis. Sed quia id forte non significat predictionem penitus et forte significat significationem in ultimo sue predictionis. Et forte putat aliquis de ypocrate quod non fuit sciens id quoniam non utitur hic sermone sine virtute quod significat. Sed res non est ita. Quoniam cum addidit ad hunc sermonem distinctionem eius usque in fine et declarationem ipsius et narravit id narrationem manifestam declarantem omnibus apparentem quod fuit sciens veritatem in eo quod dixit. Verum tamen et ipse non prestat est exquisitive expositionem ipsius. Quoniam forte denigrentur membra propter humorem quod effunditur ad ipsa. Et iam ostendit ypocras omni sermone manifesta que hec significat id. Quoniam iam dixit quando videris infirmum tollerantem id quod advenit ei de nocumento cum tollerantia facili et fuerit cum illo significatione illa aliqua ex significationibus significantibus salutem tunc scias quod nigredo membri non accidit nisi propter humorem que effunditur ad ipsum. Quod si fuerit cum diversitate illius tunc significatio eius est super mortem. H.

Si testes et virga ultra solitum contracti diminutique apparuerint aut nimium doloris aut mortis adventum pronunciabunt. a. t.

Testes et virga quando contrahuntur non significant nisi dolorem vel mortem. G.

Invenimus hec membra contrahi in eo qui habet dolorem et in eo qui iam approximat morti. Et id quod necesse est quoniam virtus animalis in morituro ita ut non sit ei possibile pervenire usque ad extremitates corporis sed contrahitur versus originem suam et radicem suam. Oportet necessario ut sequatur eam membra et contrahantur versus medium corporis. Et propter dolorem videmus interiora et reducere et contrahere versus originem suam virtutem et quod id est necesse est ut membra contrahantur et revertantur versus originem suam propter dolorem.

Sompnus ut moris est conveniens et illis est ut nocte non effugiat et diem non impediat est laudabilis. Contrarius vero improbandus. Minus tamen si a mane usque ad tertiam tenuerit. a. t.

Sompnus decet ut sit per quod evenit cum eo consuetudo quam est in eius cursu illi itaut sit ipsius

in die expergefactus et in nocte dormiens. quia si mutetur, id est contrario et in nocte [illegible] est lesio et nocumentum ex sompno quia qui dormit in principio diei ultra quod precat ex eo contrarium et etiam ipsius. sompnus autem qui est post hanc horam malus est. G.

Recte invenit ypocras et narravit significationes quas sumitur in illo [illegible] faciendo contrarium a sompno et in enunciatione sua et dicta in illo et in faciendo contrarium quod est invaniunt inutile. et autem quod est secundum illius illaudabile est / quia est contrarium dispositionum utilem. sompnus generatur et superfluitas quia est propter mala complexionum quod est contra [illegible]. sompnus itaque est reditus spiritus alicuius ab instrumentis sensuum et motus ad principium cum quo privantur eorum instrumenta spiritu. sompnus quoque utilis absolute est illius cum reditus est profundatio spiritus vitalis et admixtio ita ut digestio calidi. sompnus in utilibus absolute est ille in quo fit reditus spiritus ad principium propter superfluitatem resolutionis spiritus et non tollerat eius sua dilatationem propter defectionem augmenti sui et si res contra quibus currit consuetudo. nam si fuerint contrarie secundum consuetudinem sunt laudabiles. et si fuerint contra quibus non currit consuetudo sunt illaudabiles. virtutum res utiles secundum tempus ypocras non fuerint nisi res contra quibus currit consuetudo. nunc autem invenimus divites facere diversum illius in omnibus rebus et in sompno et dormiunt non in die et vigilant in nocte et quoniam consuetudo currit eorum contrarium utilis non certificatur iste sermo quod dixit ypocras. quod est quia consuetudo in hac hora est non usus plus apud homines divicias exemulie ribus tamen sed apud plures viros. Y.

Pessimum autem non est dormire. aut non magnitudine doloris significat aut alienationem. a. r.

Ex temporibus signis est ut non dormiat in sompno in nocte neque de die. quod est quia non vigilat nisi ex dolore et angustia. aut quia advenit ei principium mixtio mentis sua ante hanc significationem. G.

Vigilie accidit in sompno in die aut nocte aut propter dolorem qui sit eius fuit prius et constrauit eum. aut quia principium mixtio rationis incepit cum eo. quod est quia hic actus facit possidere vigilias propter siccitatem quam dominatur secundum complexionem cerebri. Y.

Stercorum egestio si in exsiccata fuerit in liquida sed commixta et hora solita signum est ea quod sit secundum [illegible] confirmare et salubria. a. r.

Egestio autem est laudabilior quod est levis commixta et exit eius est in hora exitus sui qua fuit in dispositione sanitatis. et est quantitas eius proportionata eius que advenit cibi. quod est quia egestio cum est cum hac dispositione est post infirmitatem veniens sana. G.

Ypocras assumpsit significationes significantes egestionum laudabile exitus eius et quantitate ipsius et hora exitus sui. significationes autem significantes egestionum laudabile non invenimus eum supposuisse extremis tamen sed ex colore et odore et ex sono annexa egestioni eius. egestio enim cum est sua inutilis est quando est dura in medio lapidis in est levis in medio aqua ut fluat et currat sed est celeritate cum dispositione cum quo potest ut permaneat commixta preterquam quod fluat et currat. quantitas vero eius inutilis est quia est

per operationem eius quod comedit. Hora autem exitus eius naturalis est hora eadem qua exierit consuetudo
in fine in sanitate sua. Et oportet ut intelligas ad id quod dixit egestionis colorem naturalem
et odorem eius. Oportet enim ut sint secundum quod fuit in tempore sanitatis. Quoniam ypocras non nar-
ravit id quoniam possibile est ut intelligas illud ex sermone eius in egestione egrediente ad dis-
positionem naturalem. Quod est quia de consuetudine eius est in rebus multis ut significet eas ex consequentibus earum
et dimittit rememorari eas ex nominibus suis consequentis. Et non dixit quoniam egestio fuit
in hac dispositione et in fine pervenerit sana nisi quia ipse comparavit hanc partem cum par-
te altera ut intelligas ex sermone eius stomachum et intestinum ieiunum et reliqua que sunt post
ipsum ex intestinis. Et non est necesse occultare procul dubio quoniam egestio est cum diversitate
huius dispositionis ut significet quod dispositio horum membrorum sit egressa a dispositione naturali. Quoniam ypocras
et non dixit illud. ... in sermone sanus. Quoniam possibile est ut sint membra que sunt in medio
inferiori sana et cum hoc (?) adeo ut epar et splene res multe et male mutantes
colorem egestionis naturalis et substantiam ipsius et odorem. Et multotiens adducunt in qualitate eius humi-
ditates que effunduntur ad stomachum. Et ideo est exitus eius in hora simili hore que
fuit ante id. Egestio autem que est in multo similis egestioni naturali non significat quod partes inferiores
ventris sint sane tantum sicut dixit ypocras. Sed quod non effunduntur ad eas res ex membris
que narravimus. Ad egestio autem egrediens ante fortasse significat quod membra que sunt in medio sunt
tantum in natura. Et forte significat quod effunditur ad hoc membra ex eis membris que sunt circa humi-
ditates. Et species que huius egestionis sunt multe diverse. Quoniam non expellit epar ad stomachum tunc
superfluitates suas et quod ... meo exeuntius (?) et humoribus ante egredientibus
sed expellit superfluitates totius corporis ad ipsum. Quod est quia stomachus continuatur cum omnibus
membris mediante epate. Et recipit omnes superfluitates omnium membrorum ipso mediante
et fortasse quod expellitur ante ad ipsum quando vult mundificare corpus totum aut
aliquod ex membris eius aut duo aut multa membra. Et multotiens est ... id quod effunditur ad
ipsum per viam acuitatis. Et quod est id significat egestiones in toto corpore aut in uno membro
eius aut in multis membris. Oportet autem ut consideres in mente tua id quod ypocras narravit in sermo-
ne suo in successione huius sermonis et addere ad id quod dixit. Y.

Liquida bona est si sine ventositate sonora nec inor-
dinate manavit. Si enim frequenter manat egrum maximo
labore ac vigiliis afficit et in defectum adducit. A. T.

Et si egestio fuerit liquida tunc laudabitur ... ne sit ea sit vox et ne sit
vox et ne sit eius egressio frequens sed paulatim. Quod est quia quando est id accidit las-
situdo in fine ex multitudine surgendi et consuetudine eius. Et accidit vigilie. Non
exit res multe multotiens non facit securitatem in fine et desincopi. G.
Res mala est in eo quod egestio humida (?) ... aut quod cibus non permutetur ... ad
epar aut quando effunduntur ad ipsum ex epate aut ex splene superfluitates. ...
tamen possibile est ut sit id laudabile. Quoniam possibile est ut epar et splen et totum corpus mundi-
ficentur per stomachum. Aut est illaudabile et quando est per semitam acuitatis. Et quando pervenerit cibus
ad epar aut res que effunduntur ab epate ad stomachum significat dispositionem malam. Et dicam
quod est inter dispositionem primam et inter hanc dispositionem. Et quod cum egestione in dispositione prima non est vox.

et hec dicta sunt. Et est quod egestio egri sit non est fortis et paulatim. Cum quod egestio erit per modum hunc est ad extenuationem ut fluxus. Fluxus autem ventris sive fluxus qui fit raro mixto est signum eius laudabile et significat quod non expellit natura superflua nisi cum quantitate et qualitate sua ut evacuet totum corpus ab eis extrinsecus et mundificet ipsum. Et intelligo per sermonem meum evacuationem mundificationem corporis ab humoribus qui multiplicantur in quantitate sua. Per mundificationem vero et fluxum ventris intelligo vacuitatem corporis ab humoribus egredientibus in qualitate sua. Autem contrarium huic egestionis nocumenta sunt que iam dixit Ypocras in sermone suo quod est quod primum est donec accidit infirmo lassitudo ex multitudine surgendi et expositionem cum accidit vigilie ei. Et quod ipse vituperat egestionem que fit cum multitudine frequenti non est nisi quia ipsa debilitat et mollificat virtutem. Quando eius raro accidat ut laudetur hec egestio, convenit cum eius veritas annexo ei laudabilis est sicut fluxus similiter narravimus accidens per viam consuetudinis egredientis in quantitate sua ab equalitate. Ypocras.

Utile est secessum evenire secundum quantitatem assumptorum ciborum et hoc bis aut ter in die in nocte vero semel et iam luce prima aut solito more contingente. a. t.

Verum oportet ut sit egestio primo quod advenit contra duabus vicibus aut tribus in die et semel in nocte et sit primum eius prope mane aut sicut consuetudinis hominis est surgere. Galenus.

Iam dixit Ypocras hunc sermonem suum velut quod scire promissa et melius quod esset ut poneret sermonem suum nunc in egestione mixta que fit per viam consuetudinis. Et est illa quam narravimus ante. Et ego quod vitupero sermonem eius scilicet oportet ut sit egestio duabus aut tribus vicibus in die et semel in nocte et reliqua que ipse scripsit post id. Quoniam superfluum est nec fuit necessarium dicere id quod est quia sufficit ut diceret sicut consuetudinis est hominis ut surgat. Et autem dixit in fine huius sermonis et est sermo eius et fit primum eius prope mane aut sicut consuetudinis hominis ut surgat invenimus in quibusdam exemplaribus sic ego scripsi hic id et in quibusdam exemplaribus invenimus scriptum illo aut per modum hunc et est primum eius prope mane sicut est consuetudinis hominis ut surgat. Et non est differentia inter has duas scripturas quoniam intentio in utraque est intentio una. Et est quod melius vero est cum quo iam currit consuetudo. Ypocras.

Utile quoque est iam appropinquante crisi egestionis idem secessum condensari. a. t.

Oportet ut condensetur egestio cum redit infirmus versus sanitatem. Galenus.

Non condensatur egestio cum appropinquat infirmus versus sanitatem nisi que fuit ante subtilis et liquida (?) antequam fuit spissa dura. Ergo eius sermo est meo cum egestio appropinquante crisi est humida. Convenit habitudine infirmitatis consuetudinis [illegible] fuit prope superfluitatis significatio rei ex suo contrario et divisio [illegible] nominis eius cum suo nomine. Ypocras.

Et colore liberatio fit non in solidis compescit. A. T.

Et oportet ut egritudo sit declinans ad aliquid citrinitatis et non sit vehementis lenitatis. G.

Melius esset si sic posuisset hunc sermonem in principio sive loquutionis de egritudine ita ut sermo eius esset per hunc sermonem. egritudo que laudabilior est que levis quieta exit quoniam eius est in hora sua exitus qui fit in dispositione sanitatis et quantitas eius est per comparationem eius que advenit corpori et color eius declivus ad citrinitatem et non est vehementis lenitatis. sic iam declaravit bonitatem egritudinis et quantitatem eius et hora exitus eius et qualitate eius sit secundum similitudinem et ordinabile sic iam dixi antea. Ypocras autem est quod color egritudinis illius tendit ad citrinitatem. quoniam colera descendens ab epate permiscetur ei. et id est quando colera quieta ei est equalis in quantitate sua et in qualitate sua et convenit secundum omnes medicos. quando quando egritudo dicitur ab epate advenire colera egressa in quantitate et qualitate sua ab equalitate sua non pertinet color egritudinis ad citrinitatem sed est citrinus purus et quando non effunditur ad intestina colera sicut propter quod accidit eis quibus yctericia tunc color egritudinis est albus. Y.

Bonum est et si lubricos admixtos habuit. A. T.

Et ex eo quod laudatur est ut egritudo dicatur cum egestione lubricorum quando appropinquat in fine in quo vincitur causa. G.

Non laudatur evacuatio lubricorum nisi quando non expellit eos in fine cum reliquis superfluitatibus que sunt in corpore ut quando egritudo movetur per crisim aliqua forma accidentis. et ego dico iam loquutus fui de sermone longum in rebus que perdiderunt formam a essentia in libro peri crisios. Y.

In omni acuta egritudine ventrem non implenum habere sed vacuum tenuari et non tenuem sed carnosum inveniri bonum est.

Et oportet ut sit venter in omni acuta egritudine vacuus pinguis. A. T.

Sermo de eius vacuo est ipse extensus plenum. sed pinguis est ipse. G.

Macrum extenuatum hic significat dictum forma res extenuatas in vere et pro adicto significat ventrem ipsum. hic si dicit quod oportet in omni acuta egritudine ut sit venter eius vacuus et sit corpus pingue non macrum. Y.

Aquosum vero stercus et liquidum seu album aut nimis citrinum et spumosum malum est. A. T.

Egestio et aquosa subtilis valde et alba et citrina vehementis citrinitatis et spumosa totum illud est malum. G.

Egestio autem aquosa significat defectum digestionis. sed alba significat sicut dixi ante quod colera citrina non descendit ab epate ad partes stercoris. vincit autem egestio vehementis citrinitatis significat unam duarum rerum aut egestionem cui permixta est colera et.

mixta. at egestio cum permixta est colera viridis ut erugo eris. quod est quia
hoc non quod dixit ypocras significat per linguam grecam duos hos colores sive. egestio
autem spumosa fortasse significat permixtionem ventositatis inflative humiditatis cum separatio ab ea est difficilis. et fortasse significat caliditatem superfluam. quod est
quia nos invenimus evenire spumam exterius secundum hunc modum. in mari quoque super
ea que veniunt per rectum aque secundum impulsum undarum pelagi propter superfluum caliditatis. Y.

Item modice [illegible] et viscosum et leve seu album seu minus citrinum, at spumosum malum est. A. T.

Et ex egestionibus quoque mala est pauca et viscosa levis sive alba sit sive citrina. Narravit ypocras in hoc sermone duas species ex speciebus egestionis que ambe proveniunt ex liquefactione corporis. et non est dictum meum ut res non quod pauca viscosa alba provenit aliquando ex liquefactione adipis corporis sed a caliditate ignea que non est vehementis malicie. sed egestio que exhibit ad citrinitatem levis provenit aliquando ex liquefactione adipis. citrinam eius eveniunt quia est quoniam caliditas faciens ipsam est vehementis malicie, at quoniam adeps liquefactus antiquus est, qui comprehendit quandam putrefactionem. quod est. sic videmus quod adipes et [illegible] cum putrefiunt exterius colore ita mutari quod videmus utrumque in similem materiam declinare ad citrinitatem. Egestio autem ad viriditatem declivis, si viriditas eius fuit propter admixtionem colere viridis ut erugo eris cum ipsa sit. quoniam iam ostendimus quod hic color intelligitur ex nomine vehementis citrinitatis. et evenit eius est aliquando liquefactione vehementi. et omne quod procedit acorem quod videtur leve est propter unam duarum rerum. aut propterea quoniam ipsam recipit digestio superfluitate ita quod non effugit, neque propter aliquam eius quod ipsa non resolvatur. aut propter liquefactionem vehementem ita quod non sit una ex partibus membri cum non adveniat [illegible]. Et propter hanc quidem causam melius est morti quam fit [illegible] ut sit equalis. [illegible] quod est vehementioris malicie quam est equalis. quod est quia primum suscipit opacitatem cum totalitate sua. et secundum suscipit maliciam egestionis cum totalitate sua. in viscosa autem res mala est et exposita. quod eius evenit multotiens est quam vehementior est caliditas rei et multiplicatur. et fortasse fuit humores viscosi propter qualitatem ciborum. Et vincit cum isti humores qui procedunt acorem non est eorum quantitas pauca. res autem viscosa que procedit paulatim est quia prime convenies liquefactioni pauce. quod est quia nos invenimus multotiens liquefactionem vehementem facientem fluxum ventris superfluum. vincit illa cum digestio est hic distincto procul dubio est fetida. et dictum quod inter hanc et inter humores [illegible] est tunc hec lis [illegible]. quod est quia humoribus [illegible] non est fetor. Y.

Pessimum est et mortis signum nigrum et viscosum et fetidum ac viride. A. T.

Et significantia mortis magis hec est egestio nigra pinguis viridis et fetida.

Egestio nigra quidem nigra quando fit ex admixtione colere nigre pure. G.

Viridis autem fit ex admixtione colere nigre non pure. et quantitas eius

est pauca. Ergo autem per magis procedit aliquid fetidum adipis acaliter ignea. fetida autem significat putrefactionem mortem. Y.

Varium quoque productum egritudinis significat / sed non minus signum est mortis quod quae lotura intestinorum profertur ad colorem porrorum seu nigrum. quorum colores istos sint evenire. a. c.

Ergo autem diversitas colorum indicat longitudinem egritudinis plus quam indicat species illa aut non est ita quod significat depredationem minus quam id quod significat ille. et ille go pro iudicio egrorum magis est ventositas. et cum color trahit ad colorem porri et quod est nigrum. et fortasse congregantur illi colores omnes sic. et fortasse egrotat unusquisque corpore. G.

Ergo diversitas colorum significat quod egritudines mixte sunt mortem quam indiget spacio mixto donec digestionem suscipiant. quod est. quia quando sunt mixte possibile est quod sit spacium earum quodammodo spacium longum. quod si non fuerint mixte egritudines longe tunc non periculosius quam nocere est ei ut resistat nimietas mixtas indigentes ut adquirat tempus longum in expugnando eos. Y.

Ventositas sine sono laudabilior est quam cum sonitu. quae vero cum sonitu melior est quam quae intercluditur. significat tamen aut ad dolorem laborare / non sit voluntarie. a. c.

Ventositatis autem exitus laudabilior est cum quando non est vox et eius exitus cum voce quam melior est quam eius constrictio ubi est. et quando egrotus dimittit cum voce non tunc significat nisi quod emittens eam aut est cum dolore aut cum provectione voluntatis. non fuerit exitus ventositatis ab ipso cum voluntate. G.

Ex hominibus est ex quibus egrotus dimittit ventositatem cum sono propter quod verecundatur et exercetur is est qui prius eligit mortem sustinere hanc actionem. scilicet cum egrotus dimittit ventositatem cum sono. et multi quidem hominum sunt qui utuntur illa. Corporibus ut ponant illud exitus per viam unam duarum dispositionum. aut ut intelligatur quod faciant / aut vehementia doloris cogat eos ad id absque voluntate ipsorum propter istos. aut ex illis qui non respiciunt non ut estimetur exitus ventositatis ab eis cum voce significare rem malam. verumtamen melius est ne sit exitus cum voce. quod est. quia ventositas quam egrotus dimittit cum voce significat periculosius aut multitudinem ventositatis grosse vaporose aut stricturam intestinorum in quibus penetret. Et cum non fuerit multa ventositas et intestina quibus egrotus dimittit ampla tunc ventositatis eius exitus est absque voce. Y.

Dolor sub ypocondriis hanc speciem habens / si recens sit

Et si sit calore fuit. si rugitus confluenit et cum egestione vel uri-

na eruperit, solvitur. alioquin ad inferiora transmittitur. Auctor.

Apparata enim que sunt in eis que sunt sub ypocondriis et que occultantur expectant quin sunt propinqui temporis et non est causa eius inflammatio, rugitus accidit in illo loco resolvitur. Et ideo si egestio diarria cum egestione aut urina. quod si non egestio diarria tunc per mutationem eorum fit. et quia fluctuans iterum per descensionem eorum ad inferiora.

Ypocras significat in hoc loco per apparata que sunt in locis que sunt sub ypocondriis et que occultantur expectant apparata que nominavit in precedentibus terenda vel [illegible] miam. scilicet mollicies. et omnia apparata ista sunt generalissimo [illegible]. et quoniam non [illegible] cum eis calitas sunt ventosi. et ideo si fuerint propinqui temporis. Ypocras itaque dixit quod ista apparata resolvuntur quoniam accidit invenire rugitus. Quintum istam vocem non significat ventositatem invenire tamen sed quod ista ventositas est permixta humiditati. et ergo egestio diarria. ventositas inferius aut non egestio diarria. sed descendit ad partes inferiores sedantur. eveniunt duo accidentia que accidunt in eo. scilicet dolor et gravedo. et ideo si evacuatur ventositas cum urina et egestione. quoniam accidit hec evacuatio non remanet ad inveniendum ex subfluitatibus. Ypocras.

Urina vero est laudabilior quando ypostasim albam subsidentem et equalem et continuam atque lenem habuerit et sic permanens

usque in crisim est. est enim fidelis nuncia salutis et significat

brevitatem egritudinis. quod si mutatur ypostasis predicta, in ultimo sit ea

sit diuturnitate egritudinis significat. non est omnino fidelis. Auctor.

Et laudabilior de urina est in qua est subfluitas residens alba equalis et lenis intra egritudinis totius usque quo veniat in ea crisis. significat enim fiduciam et brevitatem egritudinis. quod si alteratur ita ut nigrat urina prima quandoque et quandoque resideat in ea subfluitas alba et lenis egritudo est longior et est securitas in ea minus. Galenus.

Sicut dixi ante quod significationes vehementie virtutis principium sermonis quod [illegible] in libro alio est celebratum et debilitatis eius ex operationibus eius non [illegible] tarius. sic est invenimus ypocratem assumpsisse significationes vehementie virtutis alterius et debilitatis eius ex operationibus illius virtutis. et iam habes significationem [illegible] in [illegible] que [illegible] in eis que premissa sunt et [illegible] cum [illegible] premissimus rememorationem et nominavit hanc virtutem que est sermo eius virtute mutativa. significationes vero que significant fortitudinem huius virtutis et ipsius debilitatem in isto sumuntur ex rebus que egrediuntur omni die. sed significationes significantes vehementiam virtutis eius et debilitatem ipsius incipe et invenies sumuntur ex urina. Quoniam est. quod declaratur in ea significationes [illegible]. [illegible] significant

boni et mali eius. Circa quedam sunt urine est subtilis aqua grossa ... mediocris subtilis ... urina ... est inter multa et pauca ... color eius ... rubeum clarum ... Circa albus et niger color ... albus ... indigestionis niger vel ... mortificationis vel ... adustionis ultimate ... colores qui sunt ab albo usque ad rubeum clarum significant ... diminucionem digestionis. qui autem sunt rubeum clarum significant excessum caloris. Circa ab ypostasi sumitur significatio v modis scilicet a substantia colore loco figura et motu ... a loco ... Circa quod ypostasis ... quantitate ... in multis ... gulositate ... ypostasis est ... urina ... dieta vel pauca vel nulla est ypostasis ... nebula pendens ... ypostasis ...

digestionis est causa / et quedam earum digestionis diminute / et quedam earum digestionis corrupte / et que-
dam earum destructionis digestionis. Et scilicet declarare meo quod precedit evidenter. Et sic
iam omnis est. quia in egritudinibus sunt significantia signa egritudines per egritudines venientes. scilicet in urina
apparent signa significantia interiores alias per interiores virtutes epatis et venarum.
Primum autem a quo incipit Ypocras in sermone suo sunt signa significantia digestionis. deinde ad
dicit ad id que signa. Et sciendum est oportet ut loquamur in primis de signis que ipse narravit
in primis in his sermone eius primis narrationes. Precepit enim ut consideremus
in sedimine quod in urina residet an est album leve et equale aut mutatur ita
ut sit in quibusdam horis sed quod ipse dixit in quibusdam vero earum cum eius urina et per tempore
meo id ita ut mingat infirmus. Verbi gratia in die sit illaudabilis urina. cumque
fuerit in nocte que est post ipsum mingat urinam illaudabilem et deinde mingat in mane
crastini diei urinam laudabilem. Cumque fuerit in sero illius diei mingat illaudabilem
et id quod significat ex eius urina est quod quidam humores quos sunt invenimus recipiunt digestionem
et vincit eos natura. et quidam eorum non recipiunt digestionem. quod si non mingat infirmus
urinam indigestam meo quod est inter urinas indigestas tunc urina eius me-
lior est urinarum. nam si in ea fuerit sedimen oportet ut sit album leve equale et sit
hec dispositio eius in toto spacio egritudinis et usque ad consumationem. Et si non fuerit in ea se-
dimen tunc oportet precedens ut sit in ea nebula alba. Et oportet necessario ut sit color
urine equalis inclinatus interius et substantia eius media inter subtilitatem aquositatem et grossitiem sicut
urina asini. Cum vincitur urina in qua non est sedimen mingit ille cuius regimen est in
ultimo subtilitatis. sed urina in qua sedimen est multum mingit ille cuius regimen est
multum grossum. urina vero in qua sedimen est paucum mingit ille cuius regimen est equale
Et scilicet est color urine. nam ipse in egritudinibus que accidunt a colera est declivis ad cit-
rinitatem. sed in egritudinibus que accidunt ex humoribus eius est declivis ad albedinem. Et scilicet
est sedimen. ipsum enim in egritudinibus frigidis est ex humoribus eius est multum. sed in egritudinibus que fi-
unt a colera non est omnino aut est paucum valde. Vincit sufficit ut sit in urina in
istis egritudinibus nebula pendens. Et significato per sermonem meum nebulam rem grossam albam
que est in urina. non in parte superiori vasis nec in inferiori eius sed in loco qui est inter
hec duo aut medius vel aut declivis ad superiora aut inferiora. Et de consuetudine
quidem mea est ut nominem id hoc nomine. Ypocras autem nominavit ipsum nubem. quoniam est in urina
sicut nubes in aere. quod est. quia nubes que est in urina est grossior ea sicut nubes
que est in aere est grossior aere. mihi tamen dixit quod id quod pendet in urina est simile hu-
ic. Et est id de consuetudine mea nomino nebulam pendentem. Hoc est quod oportet te ad
discere in primis et memorie commendare. In hiis vero que sunt post oportet ut ponas
mentem tuam in hiis que Ypocras dixit. quod est. quia urina in qua residet sedimen sub-
sile ei quod narro significat fiduciam et securitatem. sed quod minus est non est ei
mora. Et quod de aperitione eius est periculum ut solvatur solutione post quam redeat et
festinet quod solucio eius ad summum sit urina morata. sed hac dispositione in die pri-
mo et nocte que est post ipsum et die secundo et nocte que est post ipsum non consistit egritudo
periodum per experiodis dierum esse. Et iam omnis est consideratio bona quam sermo Ypocras est
te non est in febribus, quoniam significatores urinarum non sunt egritudinum que accidunt in celebro
et in nucha et in pectore et in pulmone post quod est sit febris aut sit salute
cum quibus non sunt malicia velocis esse aut in eis sit timor et spacium earum longum
est per significationes alias. Causa autem propter quam sit melius ut sedimen sit residens in urina

q. d. s. t. h. a. in egritudinibus huius quam non sunt febres ut in hiis egritudinibus finit ad mortem vel salutem, oportet que probabi signis quam per signa ab urina.

tangit dispositionem coloris ex parte ciborum et humorum.

Declarat dispositionem requiritur sedimentis ex parte ... et humoris et regiminis

de quo est nebula

de dispositione Ypocras in significatione eius scilicet nebule.

recolligit predicta ut addat

declarat quod significat illa bona ypostasis.

addit quod Ypocras dixit

exponit ... sedit ... ypostasis

longitudine ... significat ... [illegible] ... ad bonum significat ... [illegible]
· II · P · ... [illegible] ... alba levis et liquida ... [illegible] ... ad medulla ... [illegible] ... et si accedat commixto ... [illegible]

... [illegible] ... et resolvatur ea ... [illegible] ... medulle ... [illegible] ... albes partes farine similes. et tales vocantur petala. et petalosis

... [illegible] ... superficialis ... medulla ... [illegible] ... pessima ... petalosis ... [illegible] ... pessima ... [illegible] ... et sic usque ad bonum

Liber de coloribus [illegible]

album id ostendi in tractatu meo in sanie in fine tractatus primi. V.

Prima rubea urinis est ista suis sibi ypostasis longa egritudine significat magnis fervoribus · est tamen iniecta certa et fidelis sperande salutis. a. t.

Quod si urina tenet quadrubedinem urinarum et si fluitans residens media fuerit et illo albi coloris levis et egritudo longioris spacium quam prima. et tamen salva valde. G.

Color urine declinans ad rubedinem quando erit assistans sanguinis est ea significat ... sanguinis quod non est ... digestionis. et propter hoc ... qui magis innatus est exhalationibus fit quod magis ... illa propter illam causam non est timor. Et quando urina declinans ad rubedinem est assistens significat quod indiget digestione. et quanto digestio indiget spacio temporis donec compleatur necesse est ut significet huius urina quod consequenter egritudinis tardare plus quam egritudinis prime in qua residet in urina sedimen album. V.

Et si eiusdem ypostasis furfurea fuerit mala est pessima vero si squamosa. alba autem et liquida et levis mala. peior tamen quam dicta est furfurea. a. t.

Et quando sit fluitans residens in urina est similis granis ... sicut ordei triticum ipsa est mala. et deterior ea est similis petalis et quod est subtilis et alba mala est valde. et deterior ea est quod est similis furfuri. G.

Grossa similis sunt furfurea magna frustra que remanent in simula ordei quando ... et sicut illa cum molitur refugit molam. Cum ergo videris in urina sedimentum simile istis frustris. tunc scias quod id est signum malum. quod est ... ergo ... quod ex ea non est mo... licet molitur deceret. Istud autem quod videtur in urina non est possibile ut sint partes cibi que penetraverunt cum nutrimento ad venas et permanserunt dure et sicce. verum id est adustione ac ebullitione sanguinis grossi ... decoctione ac et liquefactione carnis liquefactione diu... et diuturnitas liquefactionis est quando resolvuntur partes eius molles humide a calitate ignea et fiunt in partes que remanent dure et desiccantur sicut quod contingit ... Et hoc est quia primum calefit in huius febre est adeps recens novus deinde liquefit post illum qui est durior et antiquior. deinde post illum caro recens mollis. deinde post illam caro antiqua dura. deinde post id membra ipsa. Et quando liquefiunt membra videntur in urina partes inequales similes petalis. et propter hoc ... est hec urina in qua residet similis petalis deterior valde. quam urina in qua ostenditur similis granis similis tritici. Et nos quidem invenimus iterum sedimentum aliud sedimentis subtile sicut spuma in qua granis ... non est albi coloris. et causa albi coloris est permixtio aeris ... et totaliter sua plus quam sit commixtio cum eis quod est

sig. alba ypostasis ... ab optima.
ponit cum ultimo ...
cum prima ... spacii.
exponit ypostasim furfuream.
dat cum ...
ponit ... quod fit ...
dat cum ultimo de ypostasi.

grossa. eueniet autem eius sedimentum esse ex uentositate grossa que permiscet res ex superfluitatibus humorum quas digestio non rectificat per mixtionem quam difficile est separare ab eis. Et propterea sedimentum est dispositum quod decensionis ipso est nociare caliditate. Et eueniet illud quando sedimentum totum est equaliter peruium. Quoniam quod est permixtum [illegible] partes eius uidentur diuise in sua substantia et suo colore. Et sedimentum diuisum cuius partes sunt parue [illegible] eo cuius partes sunt magne. Quia sedimentum diuisum cuius partes sunt magne est significatiuum eius quod est uicinius [illegible] magnitudine illius [illegible] partibus illius et rectificatione digestionis eius. Partes autem parue significant quod natura iam uicit illud et superauit ea et quod pugna [illegible] est. Quando equalis [illegible] res conueniat cum sedimine equali. Superfluitates autem que sunt particulares in eo perueniunt ex debilitate uirtutis recipientis digestionem et malicia eius [illegible] quod ex ea non est digestum. Et ypocras dixit [illegible] sedimentum [illegible] similem furfuri. Et [illegible] est tercia [illegible] prima et secunda significans quod caliditas febris est inflammans et liquefaciens. Et oportet ne credamus [illegible] tercia.

Nebula pendens in urina, si alba, bona est; si uero
nigra mala est. Ait textus.

Nebula pendens in urina quando est alba laudabilis est, et quando est nigra illaudabilis est.

Post quam compleuit ypocras sermonem suum in speciebus sediminis residentis in urina, redit ad sermonem nebule pendentis in ea. Signat ergo sermonem suum pendens quod uult per ipsum cortices pendentes in ea. Et intendit quod cum in malicia egritudinis est, quod nigredo accidit [illegible] frigiditate uehementi sicut sanguis qui denigratur quando coagulatur et fit pendens sic et [illegible] quando in frigidatur frigore ultimo et [illegible] dispositio eorum ad mortem [illegible] superfluitate caliditatis. Nam sanguis [illegible] qui adurit denigratur, et [illegible] colore denigratur.

Cum urina clara et citrina fuit, indigesta
signat egritudinem. Ait textus.

Et cum urina permanet citrina et subtilis, hec significat quod egritudo adhuc est indigesta.

Color urine non est equalis citrinitatis. Quia [illegible] euenit eius est a potibus qui bibuntur propter quod admiscetur eis de colera quantitas parua ex admixtione cum potibus est plus quam oportet; si fuit quantitas eius fortis, non debet colore urine colorem igneum. Et quia huius urine substantia fuit tenuis, significat quod egritudo non digeritur. Quia oportet sic dixi ut sit urina similis in colore suo reperta in citrinitate et in substantia sua equalis ita ut non sit subtilis sicut aqua neque grossa sicut urina asini et bestie. Et ego quidem iam narraui totum quod fuit necessarium narrare de urine et speciebus eius in libro meo de [illegible]. Et propterea oportet ei qui uere desiderat scientiam pronosticandi ut intendat ad intelligendum illud ex libro meo de [illegible]. Quoniam intentio mea in expositionibus non est nisi explanare quod occultum est de sermone et exponere ipsum. Differentia autem [illegible] quod dicitur [illegible] et [illegible] quod non est ita, et narrare de [illegible] ut utrumque sit [illegible] ex superfluitate. Ypocras.

[illegible]

[illegible]

Diuturnus est gradus infirmi debilis. a. t.

Quod si est modo in spacio est longitudo tunc non est securitas quod remaneat infirmus usque quo digeratur egritudo.

Si mora urina spacio longo post quam digesta est ypostasis nec sit. G.

Infirmum inde est timor non ut resistens egritudini sit valde fortis. et minimum est quod nec minimum est incognite illius situs es memor illius quod dictum est in libro amphorismorum considerare virtutem vehementer et congruentiam spacii vel infirmi quod non est dandum egritudinis et morari usque quo recipiat digestionem. Ergo scrutaris id est consideraris an sit possibile egrum morari usque ad horam status sue egritudinis an non. Y.

Urina mortis significativa et fetidus et etiam est aquosa aut fetens alias nigra sive lutosa. a. t.

Et deterius magis significantibus mortem est que ex eis est aquosa et fetida et que est nigra et que est grossa. G.

Urina aquosa est que alba est tenuis et color eius albus et significat indigestionem humorum in fine ultimo et debilitatem virtutis facientis digestionem. In rebus autem fetidis et rebus nigris iam loquutus fui in eis que premissa sunt. et iste que res sunt singulares sunt cum aliis sunt significant mortem. Ego autem dicam modo quod est deterius grossa an significet mortem sola singularis. Urina quam narraverunt antiqui ea scilicet nigra. Et ego sum contentus quod inde [illegible] considerationis mea et per [illegible] illius. et quando legis id est possibile sit tibi ut cognoscas meo iuvamine et eligas meliorem expositionem huius sermonis. dico ergo quod ego inveni quod urina nigra quanto prius est grossior tanto eius malicia est fortior. Urina autem cuius color est albus sed est grossa evenit eius conversio ad unam duarum rerum. quarum est. quia finis est fortasse convertit ad periculum et fortasse ad sanitatem quando venit in primo sic invenimus rebus aliis in istis ex rebus quod sunt ex eis est mundificatio per ea corporis. minimum est quod ypocras nominavit urinam grossam quando est valde grossa. quod est. quia urina que dicitur grossior nomine absoluto non significat periculum ultima significatione.

[illegible]

Infantis vero seu [illegible] nigra pessima est. in pueris vero aquosa malum est. a. t.

Et deterior urina infantis et mulieribus est urina nigra et pinguis et aquosa. In pueris vero aquosa. G.

Urina nigra et aquosa significat periculum omnibus etatibus. Verum tamen significat nigra secundum id est etate senum [illegible] in [illegible] gradu. et significatio aquose secundum id est etate puerorum est in [illegible] gradu. quod est. quia iam dixi in eis que premissa sunt quod res que in ultimo sunt contrariis rebus naturalibus sunt in ultimo significantes periculum. Sed contrarietas urine nigre ad urinam naturalem in pueris non est sic contrarietas urine aquose in eis. quod est quia debitum puerorum est ut [illegible] urina grossa magis sit secundum naturam. [illegible] vero in iuventute urina est tenuis. et secundum quod in ea resideat pauce. et per hoc fit quod urina nigra significet in eis periculum vel periculosum sine [illegible] alia causa

[illegible]

Et in pueris urina aquosa significat finem perditionis secundum aliam causam. quod est. quia omnes res recipiunt membra digestionem velocius propter vehementiam virtutis mutative que est in eis. Et dictum quod digestio est ut non ingrossetur urina tantum, sed et egrediens et agit membris que recipiunt digestionem in stricto. et ingrossatur sicut in eo qui habet pleuresim et peripleumoniam aut humorem descendentem a capite ut in coriza et lippitudine. ut in egritudine obtalmie. et sanie mulieribus. Et propter hoc qui pueri mingunt urinam aquosam et prolongatur spatium illius cum eis post quam mutatur ad grossitiem cum aliqua mutatione significat perditionem. Y.

Urina clara et cruda diuturna cum singulis aliis bonis certum est apostema futurum sub diafragmate. A. F.

Qui mingit urinam crudam tenuem spatio longo et reliqua significationes indicant quod ipse salvabitur oportet ut expectes ei exituram que exibit ei in locis que sunt in inferiori diafragmatis. G.

Quam rem fuit quod narravit michi in hoc sermone ypocras. quod est. quia egritudines quarum digestio difficilis est suscipere. et ille quarum generatio est ab humoribus frigidis grossis de aptitudine est ut veniat cum eis membris cum exitura que accidit in eorum egritudine et quarum generatio est ab humoribus calidis subtilibus cum eis est cum solutione velocius. Et egrotus mingit urinam longo tempore post quod digeritur. tunc oportet ut consideres virtutem infirmi. et contemplaris si fuit ei in potestate morari vivus tempore nimium propter longitudinem egritudinis tollerando eum longitudine. tunc certus esse quod eveniet ei exitura. tunc eveniet ei vir distinctio illius et ex reliquis significationibus. quod est. quia si reliqua significationes significaverint perditionem tunc illud est signum mortis. et si non significaverint rem malam tunc illud est signum evasionis. Exiture que sunt in membris egrotis in partibus inferioribus corporis. et causa in illo est frigiditas materie et illius grossities et debilitas virtutis actius a labore et inquietudine que eveniet ei ex longitudine egritudinis. in egritudinibus vero acutis exiture veniunt ad latus aurium. quod est. quia humores in huiusmodi egritudinibus sunt minoris malicie et grossiciei et caliditas est plus et virtus est sanior. in egritudinibus autem mediis inter istas eveniunt exiture quibus fit cum eis declinatur ad unum duorum laterum. et non est possibile nobis ut dicamus rem per quam ipse accidit citius et inferius. Sed distinctio illius est ex reliquis significationibus. Y.

Crassicies ut aranee tela supernatans urine est intupanda. significat vi. egrum liquari. A. F.

Et oportet ut tu intelligas crassitudinem urine que supernatat sicut tela aranee quam hic significavit significat liquefactionem. G.

Evenit enim crassicies supernatans urinam quam mingit ille cuius liquefit corpus. et est illa res quam posuit ypocras in hoc sermone suo et est similis eventui suo sicut quam ingredietur. et ypocras quidem narravit causam in generatione illius. Y.

Rationis vero est et ordine in nebula non neglige, utrum supremum an medium teneat locum, scilicet et colorem. Quae enim media est cum pallido colore (albo) laudabili laudatur est; suprema vero et magis vituperabilis est. A. T.

Et oportet ut consideres exterius illam magis est nebula, an illa nebula sit in inferiori parte eius an in superiori, et cum quibus coloribus est. Nam quando earum inferius descendit cum coloribus quos diximus, putabis de ea quod bona sit et laudatur; et quando earum superius ascendit cum coloribus quos prediximus, putes de ea quod est mala et vituperes eam. G.

Significavit ypocras in libro pronosticorum malam (significatione) quam nominavit nebulam regressam pendentem in urina, quam nominavit in libro de crisi nomine diviniato nomine caliginis nebulam. Et ita dixi id in alio libro. Significat ergo per hoc quod dixit unam duarum rerum: aut quod hoc non significet nisi genus divisum nebulam et caliginem, aut quod nebula non nominatur in aliqua horarum caligo. Quod autem fiat innatans per hoc quod pendet in urina et super descensionem eius ad inferiora, iam ostendi id in eis quae premissa sunt in locis in quibus dixi quod multociens permiscetur ei ventositas grossa vaporosa. Res grossa et digestio non est rectificata est et distincta et equata, et eius partes assimilantur, est in qua non est ventositas; quare descendit ad inferiora vasis in quo est urina. Id est cui permiscetur aer et vapores; quare ad superiora elevatur. Et propter elevationem et declinationem in multitudine et paucitate per comparationem eius quod facit illud. Y.

Cavendum tamen est ne vesice capiaris vitio, ut quod ab ea est alienum diiudices. A. T.

Et cave etiam ne certa re faciat te vesica, ita ut non mea sit egritudo et videas in urina ad medicum; illa enim significatio non est tunc super totum corpus, sed super vesicam sola. G.

Bene egit ypocras in exceptione sua quod in fecit in libro pronosticorum ut nos rememorari faceret id quod obmittimus dicere in multociens in egritudinibus. Et oportet ut rememoremur hic exceptionis que in inquisitione urinarum est de eo quod perdit devenit. Quod est, quod contat cum istis duabus evacuationibus sic: quod est, quod ipse evacuat superfluitates totius corporis et superfluitates membrorum a quibus evacuantur. Et attende quod dispositio corporis est dispositio illius ut evacuet suam superfluitatem per urinam et superfluitatem vene per egestionem. Cum ergo dispositio eius sit dispositio preter naturam, evacuatur cum urina a renibus et vesica, et tunc significat quod in eis est egritudo; et evacuatur a toto corpore cum egestione, quod significat egritudinem que est in ipso. Et in eo quod tu invenies multos homines mingere saniem, cum ergo id est in necesse est ut mingat de loco ex quo egreditur illa sanies. Et similiter est quod egrediuntur cum urina res similes speratis; nam inquisitio de illo est sicut quod egreditur cum urina sanies. Et multociens quod mingit homo urinam fetidam cum admixta est colera multa, et est id ex renibus et vesica; et multociens exit id a toto corpore per virtutem digerentem homo

res in toto corpore. Hec autem ... minera ... sic ostendi est ab hepate. et forte non est in membris ... egreditur ... cor ... mundificatur ... et renes et aliquibus membris ... ita quod effunduntur superfluitates que sunt in eo advenas. ... renes sanguine qui in eis est egrediuntur superfluitates iste ... sanguinis sic et accidit ... in locis ... corporis ... exitur et evacuatur ... egreditur ... cum urina. G.

Laudabilis est vomitus cum flegma admixtum colibus fuerit et non nimis est viscosus. quanto vero a simplicitate recesserit tanto suspectior est. Auctor textus.

Vomitus est innaturalis cum flegma permixtus est colibus valde. et non est quod vomitus ex colibus simplicibus valde. quanto vomitus permixtior plus ad hoc quod sit purus est deterior. G.

Significavit ypocras per sermonem suum istum rem quam nominavit puram. propter hoc quod posuit ipsam rem permixtam. et significavit iterum ... non purum quod ... ergo significat non est minus illo. quod est. quod diximus ... quod purum est quando non permiscetur ei aliquid ... permixtio aliqua est valde pura et numquam reliquarum colerarum ... quod est purum quando non permiscetur ei ... mixto ... videmus colera expelli vomitu et procedere ... et est rubea ... et clara. et est illa quam nominavit ... hominis similem intellectus ... et fortasse invenies eam plus humidam et minus rubeam. et est illa que nominatur ... colera citrina. et fortasse videmus ei flegma permixtum ... aut ... vide ... puram ... quod omnis permixti sit sic quod est. quod purus humor qui est de genere colere significat vehementer victoriam caliditatis. flegma vero permixtum puram significat frigiditatem ... humor ... qui est purus simplex videtur ... quod est. quod flegma ... coagulatur est ... frigiditate ... ergo ... victoria caliditatis videtur quod sit adusta et ... quoniam isti duo ... caliditas superflua et ... multa ... caliditas ... congelat ea.

Vomitus sicut fuerit porri vel viridis vel plumbeus aut niger malus est. Auctor textus.

Quod si ... vomitu expel... sit in colore porri aut viride aut fuscum aut nigrum ... ut ... de omni quod est ex istis coloribus quod malum est. G.

In colore quidem ... fusco ... loquitur ... que premissa sunt. colore ... porrale ... ypocras ... huic colori non est ... et non ... experto. an non vides quod porri non ... colore ... iste color ... in quibusdam ... manifesta ita quod ... ut intelligas ... inter ... colore lacteo vel celesti. et ... sit ... in quibusdam ... positivum ... et ... derivati ...

quod est. quod potest esse ut dicas quod color dactileus non nominatur a dactilo sed dactilus denominatur a colore dactileo. et similiter est color [illegible]. nam tu non potes scire an ex nomine nominetur an nomen ab hoc colore. et magis quod est color qui est rubeus clarus non scitur an ex eo nominetur color rubeus clarus hoc nomine an ipse ex eo. has quoque res mihi libro dixi [illegible]. oportet autem ut sit sollicitudo tua dicere vomitum per id quod fit unumquodque vel ex quo universis. [illegible] quod significatio fit [illegible] significat. sollicitudo autem [illegible] quod est plus [illegible] et ipse [illegible] finias vitam tuam in illo. [illegible] ut quantitas cura tua in studio [illegible] fit unumquodque et non [illegible] generatur [illegible] quando est [illegible] colera rubea clara sic generatur [illegible] quando dissolutus est [illegible]. generatur colera [illegible] color est color porri. et [illegible] generatur in stomacho hec colera [illegible] cibos [illegible] quando non recipiunt digestionem sicut allia vel sicca cepe et porri. et fortasse generatur hec colera in venis absque illis cibis [illegible] et effunditur ad stomachum aut ad intestina. et si [illegible] calore in [illegible] egrediente et [illegible] cum [illegible] sicut [illegible] ex holibus quando [illegible]. G.

[S]i omnibus istis infectus fuerit est mortis vicinus. A. T.

[Q]uod si habuerit homo omnes istos colores tunc [illegible] mortale valde. [illegible] per istos sermones voluit omnes istos colores quos precessit rememorando. scilicet colore porri et colore fusce et nigrum. et si voluit per illum colorem alium preter istum egrediente [illegible] tunc [illegible] significat [illegible] per duas [illegible] significat quod [illegible] egritudinis [illegible]. G.

[E]t quando quod est vomitu expellitur est viride et est fetidum tunc significat mortem subitam valde. [I]ste vomitus significat [illegible] dixit [illegible] significationem suam [illegible] et [illegible] morte si fuerit memor eius quod precessit [illegible]. G.

[O]mnis odor malus in omnibus vomitu malus est. A. T.

[E]t omnes odores fetidi mali sunt in omni quod vomitu expellitur [illegible] in illo est. quoniam omnis egritudo [illegible] putredo addit malum. G. [illegible] quod diximus [illegible]. G.

[S]putum in omni egritudine pulmonis seu coste utile est si velox sit et facile sine labore. A. T.

[S]putum vero in omnibus egritudinibus accidentibus ad pulmonem et ad costas oportet ut eductio eius sit velox et facilis. G.

Sermo quod illius significat velox prius egestionis. Sermo eius facilis est sic si di-
ceret et eiectio illius quando eius eductio est velox ne sit nocumentum cum eo. quod est.
quod ex facilitate et velocitate productionis sputi intelligitur una duarum pro-
prietatum. prima significat primum egestionis. et secunda spacium temporis actionis. quando facilitas
productionis sputi est quando aggregantur iste due res simul. quarum una est ut non sit
in pectore dolor vehemens. nam quando ipse est prohibitus prohibetur ab operatione sua quod quando in-
cipit compleri. et secunda est ut virtus non sit debilis. nam quando virtus est debilis molli-
ficatur antequam compleatur actio sua. quare prohibetur a spuitione et necessarium est in illo ut
sit quod exspuitur facile. nam quando est viscosum in vicositate in membris in vicositate vehe-
menti eius eradicatio ab eis est difficilis. et quando ipse est excissatum et prohibetur productio eius propter
adherentiam suam in meatibus pulmonis et similiter quando est vehementis grossiciei fit dif-
ficilis productio eius. et est necesse in sermone ut laboremus in productione eius quod adheret in
quibus dam meatibus strictis ex meatibus pulmonis. et propter hanc causam accidit mul-
totiens apud ipsum prefocatio et sputi assi et sicut sutilitatis vehementis difficilis fit pro-
ductio quando continue in eiectione aeris in egrediendis et inhanelitu evadit ex eo
et hoc est propter causam aliquam fit eductio sputi. et causam quam novissime premisimus quod est. quod prima causa de-
bet duos modos quos ostendi in libro meo de causis. quorum unus est ille qui est acutus. et secundus
est ille qui est incepto morte et incepto morte fit cum tussi exitum movente
pectore. et iam ostendi ipsum in libro meo de causis accidentium. quando constrictio pectoris quando
est brevis fit difficilis aeris exitus cum fortitudine et vehementia. et hoc intendit quod
est retentum in canalibus pulmonis. et propter hoc accidit multo eius malus ventus
et in minus diversis meis. et propter ipsum opacatio pectoris quando est fortis et non est quod prohi-
beat ipsum et humiditas retenta in canalibus pulmonis est equalis in grossitudine productio
sputi tunc est facilis. et quando non est aliquid istorum duarum fit gravius productio
sputi et prima. quod si una duarum vero fuerit inventa et altera privata erit productio
media inter meliorem et deteriorem et adsequimur secundum multitudinem vel paucitatem. et in
imaginatione duarum rerum istarum vel earum et debilitate ipsarum earum invenimus quosdam hominum
producentes sputum facile et in quibusdam eorum fit difficile productio sputi ipsius. iam
ergo vide in quo omnes consiliati maxima et certificantur est apud te intendo ypocras in
sermone suo ubi dixit quod productio sputi fit facilis et quando certificatur est ipse tunc
certificatur est quod sermo eius velox non significat spacium temporis tussis sed hora pri-
ma exhorus egestionis et est illa magis dixit in libro amphorismorum. quando impleverit
sputum aliquam incipiet in principio egestionis eorum egestio est brevis. vinctum si intel-
lexeris ex sermone suo velox quod intendit spacium temporis actionis et est ipsum
quo ostendi quod intendit in sermone suo facilis et error tuus duobus modis
quorum unus est estimatio tua de ypocras quod dixit hoc tempore bis. et secunda dimissio quod di-
mittit ipsum quod dixit in libro amphorismorum et virtus eius est magis valde. et iam ostensum
est quod quod est propter has res duas oportet ut intelligas sermonem eius secundum ipsum quod dixit de
experientia adhuc quod dicemus post sermonem hunc. V.

Si rubeum et sanum sputo admixtum. c. t.

Et vivere in meo quod rubedo est valde permixta salive. G.

Melius est quod intelligas quod sermo eius valde sit sic permixtorum non sit

rubedine sic si dixerit oportet ut inveniatur in eo rubedo permixta valde salive et hoc dicto quod valde significat vehementiam apud eum et multitudinem. Iam non dixit autem et valde est innatum nomini quod est fla permixtum coloribus valde. et dixit in hoc sermone et unum in eo rubedo valde permixta salive et tu quidem poteris scire quod nos iam in eo invenimus ex eo quod exposuimus in hoc sermone cum intellexeris sermonem qui sequitur eum. Y.

Si vero tardum in doloris principio aut rubeum aut citrinum cum laboriosa tussi non sono sputo admixtum malum iudicat. A. T.

Nam si tardaverit a principio doloris tardatione multa eiectum sputum, innuitur sit salive valde malum et si sit rubeum aut citrinum aut cum tussi laboriosa. G.

Iam premisi in eis que premissa sunt ut ostenderem eciam necessarium quod sit intencionis eius velox et intencionem sermonis eius valde. dico ergo quod cum redit in sermone suo isto ad narrandum res significationis eius que ab eo premisse sunt sic de quo sicut necessarium est quod posuit sermonem suum velox. nam si tardaverit a principio doloris tardatione multa et cum sermone suo valde permixtum sermonem suum et est permixtum salive valde et cum sermone suo et oportet ut sit eius sputum tale sermonem suum aut cum tussi multa. quoniam est quod sputum quod expuitur absque dolore cum velocitate et facilitate non indiget tussi si non quantitate levi. virtutem quoniam oportet ut res infectant quod evacuantur a corde ad invicem et non evacuantur ad exeis puri simplex. Iam dixi in eis que premissa sunt et dixi iterum in libro meo de crisi et in exposicione mea quam exposui librum amphorismorum quoniam oportet ut sit productio sputi impletico velox. Y.

Et rubeum omnino molestum. album globosum viscosum inutile est. A. T.

Preterea quod sputum est rubeum significat timorem et album viscosum globosum inutile est. G.

Non addit nobis ypocras in hoc sermone ad superius aliquid quod dixit in eis que premissa sunt quoniam est quoniam dum non permiscetur ei ad perculdu est purum. et rubedo quidem accidit in eo propter coleram citrinam. albedo autem et viscositas et globositas accidit a flegmate adusto. et ego quidem iam ostendi in alio loco quod medicine que effunduntur ad membra faciunt in eis accidere apostemata calida et rubea et mollia et apostemata lapidosa et cancrosa. et que sunt medicine male et maliciose sunt apostemata accidencia ab eis maliciosa. et si minoratur malicia apostematum est secundum humores generantes ea quod est quoniam in sanguinea et flegmatica est minoris malicie. et medicine que sunt ex genere colere citrine et colere nigre sunt male omnes. quoniam isti duo humores sunt corrodentes membra et est acto quod coniecat eis et apostemata unicuique ipsorum. quoniam colera citrina facit evenire febres acutas. et colera nigra difficilis est resolucionis et ergo egritudo difficilis quoniam ille humor propter grossitudinem suam et propinquitatem sue in terre infectatur in membris suscipientibus eum et opilat ea et fit difficilis propter illam cum eradicatio eius exeis. Y.

Viride malum. spumosum malum. A. T.

Et quod erat viride et spumosum malum est. G.

Multociens iam diximus quod de consuetudine ypocratis est ut significat per sermonem suum viride aut colorem citrinum aut colorem quem quidam hominum nominavit zinzarinum .i. eruginosum. et ego quidem non indigeo sermone meo. quoniam ista duo colores declarant nichil nisi quod quando sunt in fine ultime puritatis tunc sunt mali. quia iam loquuti fuimus in eis que premissa sunt et in morbis humoribus puris. quod est. quia omnes humores excepto sanguine quando sunt puri significant egritudinem malam. quoniam evenit illis acuitas et inflammatio. quod est quia colera citrina quando est pura significat quod humiditas eius quam nominavimus coleram citrinam adusta causa eius tu videres eam viridem iam adustam esse et finitam. zinzarina autem pervenit ex adustione huius humoris et eruginositate eius. nigra autem pervenit ex adustione huius humoris. et est illa que fit colera in fine malicie aut corrosionis aut a sanguine grosso quando exsiccatur. similiter [illegible] illam. et forte denigratur sanguis post mortem suam. et est [illegible] figuris [illegible] ipsius vel mortem ipsius. et oportet ut huius sermonis sis memor et non velis anime ut narrem tibi res easdem multociens. Spumosum vero spumosum et ideo est quod dixi in fine huius sermonis cum promisimus rememorationem. pervenit per admixtionem aeris cum humiditate flatica. quod est quia generatio spume in omnibus rebus non fit nisi per hunc similem. generatur quidem in mari cum evenit incidit aqua in partes multas parvas et retinetur in eo quod est inter illas partes. sed generata in eo quod decoquitur est propter ebullitatem caliditatis et communicat illis duabus rebus similiter. quia generantur ab [illegible] ampulle multe parve et fit difficilis resolutio earum ampullarum propterea quod est aqua generantur in illis iste due res similiter et sunt ut sit retentus in eis aer turbidus vaporosus. et humiditas in qua retentus est aer grossa et viscosa. quoniam in humiditate tenui sicut aqua clara pura cum non admiscetur aliqua res cum aer clarus retinetur non est possibile ut moretur in ea spacio longo. quia hora qua ampulle ille disrumpuntur pervenit ille aer qui est in eis ad locum qui est sibi propinquus. et propter hanc causam fit quod ampulle que fiunt in mari hora veloci resolvuntur. in humiditate vero grossa et viscosa quando aer turbidus fumosus retinetur [illegible] moratur in ea tempore longo quoniam substantia turbida fumosa non properat ascendere sursum sicut aer purus. quoniam humiditatis disruptio est difficilis. sicut in generatione ampullarum est ex substantia humida quando intrat ipsa aer et retinetur similiter et resolutio earum fit apud disruptionem illius humiditatis quod disruptio illius fit facilis quando ita est in sua natura et motus aeris qui est in ea ad ascendendum sursum est motus fortis. et difficultas disruptionis eius fit quando non est subtilis nec motus aeris contenti est [illegible] illa substantia humorosa fortis est ad superiora. et hoc quidem est dispositio aeris fumosi turbidi. quod est. quia aer cum dispositio hec est dispositio non ascendit sursum nec est subtilis sed est ex humiditate cum dispositione cum aqua non est possibile resolvere illam substantiam viscosam et propter hoc quando aqua bullit non generantur in ea ampulle quarum dissolutio sit difficilis. ampulle autem quarum dissolutio fit difficilis generantur apud humores ventosos grossos. vel apud decoctionem humidi grossi et viscosi aut unctuosi aqua generantur venti vaporosi. et est [illegible] humiditas que [illegible] unctuosa viscosa. secundum hunc modum grosso oportet ut generetur spuma in corporibus aliquam. quod est. quod non oportet ut estimetur quod spuma generetur in corporibus aliquam sic generatur in mari ab agitatione venti tantum cum eo in fortitudine

sed a calidite ignea que calefacit sanguinem et generat in eo ventositates vapo-
rosas. et nos quidem invenimus ita accidere in oculis in istis infirmorum. In
eo autem quod dixi in capitulo hoc est sufficientia. et res quidem necesse est ut sis me-
mor eius in inventu omnis superfluitatis seu sit egestio seu urina seu sputum
evenit autem rei notabilis que declarat mensis non fit mensis non per hunc mo-
dum. et non dixi illud ut non consideres in te alia aggregationes cum in eo evenit
que consuevit est. P.

Si nigrum est et molle est, si in pulmone cohaerens sputum
erit ut tamen quidquid exierit malum est. A. E. Quod si iam illo consuevit
expuitur sua et in diebus ipsis nigrum tot erit deterius est. G.

Iam loquutus sum de humoribus puris cum incidi quiescente mensis quod pre-
missa est et dixi quod in humoribus in istis cum morbus ... si ergo non fuisset
necesse est redi ad ipsum et lege hoc ipsius melius est. quoniam si debiam vel in vena ... P.

Sternutatio et reumatizare
in morbi egritudine pulmonis et coste malum est. Sed non illa
precedat sive coequa sit egritudini malum est. Sternutatio
in morbi egritudine acuta sine reumate bonum. A. E.

Sternutatio vero et coriza in morbi egritudine coste et pulmonis sep(e)
mala. sed si fit primo antequam evenit egritudinis sive post. evenit autem sternutationis
in reliquis egritudinibus perniciosis est sternutatio ex his ex quibus fit iuvamentum. G.

De consuetudine omnium medicorum est ut significent per nomen suum coriza
humiditatem albam lenem evacuatam a naribus. sic de consuetudine eorum est
nominare humiditatem que descendit ex palato catarrum. et mirum est quod ypocras di-
misit ut adderet cum nomine suo coriza loco sternutationis catarrum. quoniam est
quod malicia corrize que accidit in huius egritudinibus non est nisi ex parte catarri. et
malicia est duobus modis. et ego quidem iam dixi in illo quod nos invenimus res
quarum malicia est in hoc quod ipse cum esse ... quod nocet. Verumtamen ipse quoniam nominantur in si-
gnificationibus malis. et invenimus iterum res alias que ab eis quidem non sunt non significantes ma-
le tamen a quibus non accidit res mala nec significatur iterum hic cum mala egritudine que
generatur ex eis. et invenimus iterum res alias quarum dictio est dictio certa quarum mali-
cia est ex duobus modis simul. scilicet ex parte significationis et ex parte cause et ex parte quod
significationis quoniam evenit cause est ipsius egritudines malas. et ex parte cause est quod
ipse faciunt evenire egritudines malas alias. catarrus autem et coriza fiunt
in egritudinibus pulmonis quando elevantur ad caput vapor calidus. nocumentum autem per-
veniens ab eis non fit ex eis ut sic sit sed ex uno eorum tamen et est catarrus. quoniam
quod coriza est res evacuata a naribus. et fit evacuatio eius in nocumento ad exteri

-ora. Oportet ergo ut sit catarrus deterior corriza. Et propter hoc nescio quare dimisit ypocras dicere catarrum nisi forte noluit ut intelligatur ex sermone suo corriza et catarrus. Et propterea id est quod scriptores primus dimisit sermonem eius [?] minimus et multas res in quibus accidit hoc accidens. Sternutatio autem est plurimum proveniens cum corriza. Et quoniam mox iterum motu vehementi totum pectus et tunc nocet pulmoni. Et propter hoc oportet ut dicatur in corriza et catarro quod sunt significationes male [?] in istis egritudinibus cum impleant pulmonem humiditate mala. In malitia autem eorum quando accidunt preter quod elongatur egritudo est causa quod significat quod egritudo que est in pulmone est magna et fortis. Et quod capiti iam evenit in eo nocumentum. In reliquis autem egritudinibus non est possibile ut accidat sternutatio in principio egritudinis nisi aliquo ex illis accidentibus. Et si accidit post longitudinem egritudinis significat evasionem quoniam egritudo sit prope consumpta [?] sicut reliquas significationes quas [?] quod significat digestionem et fortitudinem virtutis expulsive que est in cerebro. Hoc est enim quoniam virtus que est fortis expellit ventositatem vaporosam que generatur in cerebro cum humiditate que apparet in quibusdam horis et remanet et occultatur in quibusdam earum et non sentitur et fit a paciente difficile [?] et facit eum venire ad sternutationem. Y.

Sputum subsanguineum clarum in pulmonis valitudine in principio nullo colore turbatum salutem significat. Si usque in diem vii. aut amplius idem sputum mansit suspectum est. G.

Sputum cum ad sanguinis permistum quod non est multum et est rubeum clarum in mala parte pulmonis in principio egritudinis significat salutem valde. Quod si egritudini advenerit dies vii. aut plus illo et sputum fuerit in illa dispositione tunc fiducia de illo est minus. G.

Sermo quem iste est sermo communis in omnibus apostematibus calidis. Et ideo dixit ypocras ipse in multo eius in loco. Et est quod [?] ex humore effuso ad membra apostemata qui in ipso est subtile suple. Quoniam quod apparet de membro in quo est apostema non est spissum in natura sua sicut cutis apparens. Et propter hoc quod accidit in ore et in duobus foraminibus narium et in oculo apostema currunt ex eo humores subtiles similes veneno quod erunt exulcerationibus. Secundo [?] Et quando in pulmone fit apostema evacuatur ex eo humiditas ad loca vacua que sunt in eo et sunt cave divise in eo. Et hec humiditas elevatur in horis tussis et expellitur. Et significat nobis sanguineus faciens apostema in pulmone. Quoniam ipsa aquositas est sanguinis illius. Et propter hoc si humor faciens apostema fuerit de genere colere videbis colorem illius humiditatis citrinum. Et si fuerit sanguineus videbitur color eius rubeus clarus. Et si fuerit permixtio ex his duobus similiter videbis colorem cutis rubeum clarum. Et productio sputi illius humiditatis est una de significationibus laudabilibus. Et minus ipso est laudabile sputum sanguinis puri. Et dignum est ut abhorreat hoc. Hoc est enim signum sicut id quod accidit in pulmone quando disrumpitur aliqua vena eius exulceratione que accidit in eo. Quoniam sputum tunc est purus sanguis. Cum vero evacuatur de sanguine et expellitur in eo quod habet [illegible]

est pauc valde sicce evacuacoi sag^i mis. ex sputo eius meo cui advenit attractio in pulmone suo post torsiones tortiones ipsius. Et accidit itez sicce ei qui effundit ad os sag^e subtil' sicce et est gingiva mollificata cui non est potencie retinendi ipsum et prohibendi ipsum ab effusione. Et fit evacuacio a palato sicce huic sag^i in aqueo subtili ab hiis eadem causa non g^a excuneii si accidat sicce huic in pulmone. Et potest ut significes per id exsiccari sag^e mis et tepe et quiete. quia est quod sanguis qui evacuatur a pulmone ipso non est gressus in via sua nec in illo nec mora. Et accidit usque in diem .vii. Et mutatur ipse et dirigitur in primis .iiii. diebus. Et si non mutatur in hac hora mutatur per consequens in ebdomada prima. Et si mora est in hac spacio Et hac disposicione sua illa in tempore longo. tunc minus est quod egritudo prolongatur. quia si prima usque in diem .vii. post quod recipiat digestionem significat quod ipsum recipiet digestionem in longo tempore. Et de aptitudine egritudinis per spacium temporis quod prolongatur in suis mutacionibus est ut accidat incurrere eius errorem in illo aut ex infirmo aut ex eis qui serviunt ei aut ex rebus extrinsecis. et multociens accidit ex medico quod si non accidat error ex aliquo istorum adhuc non fit securitas super virtute quod non cadat et vincat in hac spacio in quo recipit digestionem. Et propter hoc dixit ypocras tunc si egritudini pervenerint dies multi et sputum fuit cum illa disposicione tunc fiducia tua de illo est minor. ·

V.

Omne sputum perseverante dolore est malum. sputum vero nigrum pessimum est. omne sputum cum doloris diminucione bonum est. a. t.

Et omne sputum per quod non quiescit dolor malum est. et ex eo deterius est quod est nigrum. Sic narravit. et de sputo per quod est doloris sedacio est laudabile. G.

Sermo iste est communis in omni eo quod procedit a corpore. dixit enim ita libris aliis ut in libro amphorismorum ubi dixit quod oportet ut consideres quietem egritudinis multociens enim propter non sequitur egritudine quietis egritudo sit mala et multa et vincit eam. quod mundificat corpus per evacuacionem rei male ex eo. Et ergo aspicit illo qui inter ipsum et considerat malicia ipsius tunc ex eo quoniam nescit quid sit evacuacionis illius evacuacionis. quando fit per accidens. aut fit propter quod non evacuat rem malam. Et rememoracio eius quod facit ypocras in libro amphorismorum non est nisi ad non quietis tantum. in hoc autem libro ad nigrum adiunxit dolorem et dixit in laude sua quod laudavit in sputo et omne quod est quies doloris. et nos quidem invenimus illum post paululum narrare significaciones omnes accidentes in egritudinibus quod conveniunt ad salutem et comprehendit eas in nomine quietis. Et precipit iterum qui procedit in sermone suo ut perscruteris perscrutacione et consideracione in significacionibus quas dixit ut sit tibi potencie quod proportionalis adiunccionem iudicare super quantitatem declinacionis egritudinis versus salutem aut versus maliciam sicut est id quod invenimus eum facere in hac sermone quod intendimus exponere. Dixit enim in productione sputi quod per ipsum non quiescit dolor tunc non est ... id signum laudabile. et non sufficit tibi ut scias id tantum in pronosticacione

cetera post illud quod accidit hoc indigestum et ut aspicias in reliquis accidentibus que nos invenimus post ea que dixit ille in hoc capitulo dixit sputum nigrum. Et hoc quod moratur ad locis secundum dispositionem unam. Et hoc est significatio eius. Necesse est ergo considerare meo quod consumitur. Et sputum si est citrinum aut rubeum significat quod tumor est maior. Si nigrum est significat periculum significatione forti valde. Et ergo manifestans dubitatio et perscrutatus fueris primo de reliquis rebus remanentibus aggravabitur in de rebus una eius in pronosticatione etcetera. Et propter hoc quod admiravit post hunc sermonem significationes laudabiles et illaudabiles, rememoret pupillas illius quod procedit sit de sermone suo. Ypocras.

Omnis dolor pectoris locorum superveniente sputo et solutione ventris vel flebotomia adhibito vel quibusdam ceteris medicaminibus si non fuerit diminutus, prius ibi futurum [illegible]. A. T.

Et quicumque dolor in istis locis non quiescit cum ipsa productione sputi neque ipsa evacuatione ventris per egestionem neque ipsa minutione et regimine et curatione per medicinas, tunc oportet ut scias quod est conversus ad pus. G.

Oportet ut scias quod iste dolor qui fuit in parte pleumonis et pectoris et non quievit per curationes predictas quod fuit eius malicia extreme, excepto hoc capitulo etiam quod convertitur ad pus. Quod est quia iste egestiones que medie sunt egestiones que consumuntur cum facilitate et velocitate [illegible] illas que [illegible].

Putredo colica cum sputo admixta vel subsputo mala. A. T.

Et quidem pus accidit sputum adhuc in cetere colera est mala valde. Si [illegible] quod egestio sit quia sputum [illegible] vincat colera [illegible] sanies aut velut [illegible] sit. G.

Cum [illegible] apparet quod in pus convertitur in superioribus corporis [illegible] da est sanies et residuum illorum indigestum non est cura eorum facilis. Si autem [illegible] meo est illo mala significatio alia est eius malicia plus et pluris illius malicie est apparet quod fit in nobilibus membris. Quod est [illegible] significat quod humor faciens ea est malicosius valde. Quod primo significat quod non [illegible] maturare apta. Et [illegible] ipsa non invenient [illegible] via [illegible]. Ypocras.

Si tamen in die septimo contingit. A. T.

Et precipue cum incipit sanies et [illegible] supervenit egestio in dies septimo. G.

Sermo iste convenit omni quod accidit mali de dierum esse. Quod est quia exeuntem rei mali de dierum esse sunt pronosticatio [illegible] vincendum [illegible] sit laudabile aut illaudabile significatio ex significationibus aliis

A. co[illegible] [illegible]

A. Morte namque. G. signa mala precesserunt in die creticio et ideo sint die vii. quod est fortior cretica numquam non accelerat debet et adiutoria appareant. hic sint eis quod est signum malum. illud est pessimum. sed tamen sit una in fine quadrage. et tamen non unum sed iuvare debeat

·II·P· mors et non [illegible] est quod est tamen est principio egritudinis

ad signa digestionis [illegible] et c.

A. Iam intellexisti. G. quidam est egritudo parum salutis laudabilium et de bono in melius in qua apparent signa parum laudabilia. et mortifera que in eo hoc sit [illegible] adstat sed sic post diem ... a mortifera ... exclusis prima ita ... et hoc autem equalia ... si diversis signis indigestionis mors accidet. si in ... egritudine sit fortis ... In malis egritudinibus ... non in bono signa decreti hic egritudinis in ... bonum ... et de bono sputo ... quod consideranda sit demisimus malis signis non ... sic equaliter apparent signa bona et mala ... responderant ... hic prognostica. loquitur ergo de signis ... egritudinis in accidentibus ... hoc prognostico accidentia est ... in senibus ... debilitate virtutis festinare mors ante xiiii.

sicut et pueris. hoc mihi ... veracissima ut quod est ... deiecta ... usque ad vii. tamen remaneat dicenda ... potest esse fortis quod mors tardaret usque ad xx. ... inde debilissima ... festinatur mors ut ... et in fortissima tardatur ut ... et ... in ... colica ... et in istis est hic prognosticatio facienda ... medius ut est ... hoc ... signa ... in die cretica ... fortiora et magis ... non plus dicit

quam quando in principio accidit in die vii. sudor aut fluxus ventris aut sanguinis narium. deinde dispositio eius post illam evacuationem est melior. tunc illa significatio est laudabilis. et si est dispositio eius deterior illa significatio illius illaudabilis est. et significatio earum habens significationem quae est in aliis diebus est similiter magis est et magis ... da quam quae est in die alia. et ego quidem iam locutus sum in illo sermone plurima et in libro meo de creticis diebus. et oportet ei qui vult intelligere quod dixit Ypocras in hoc libro perfectionem veritatis et perscrutationem ut exercitetur primum in hiis libris. Y.

Morte namque in xiiii. die praenuntiabunt, nec quibus aliud sperandae salutis adesse considerabis. A. T.

i. non aliquod signum salutiferum ... salutis

Et timendum ei qui producit hoc sputum quod moriatur in xiiii. die. nisi adveniant ei accidentia laudabilia. G.

Iam intellexisti etiam ex hoc sermone et vitare eius in experimentis nostris ... et de tempore meo quod iudicavi sermonibus ... et ideo oportet ut consideres illud quod dixit Ypocras et ponis inter tua meo non ut estimes sermonem eius quod est sicut id quod scripserunt multi medicorum in sermonibus in quibus non fuit sufficientia per cognitionem ... et ... tamen ... exercitium. et quod ... intentio ... meo ... in sermonibus declarare ab eis quod est falsum. quod est ... tu potes quando consideras hanc egritudinem quam narravit et exercueris mentem tuam ... et dispositio est media inter egritudines laudabiles et egritudines malas procedere et in dicente et dic die in quarto morbi in principio ... pone ergo ubi ... quas in principio expuit in die vii. sanie non pura vel sputum ... in illa die ... in illo principio ad ... aut fuit ... quod expuit hic ... post quod fuit cum eo sanies. sed reliquae res remanentes ... in principio fuit in medio ... et ... reliquae res remanentes ... quod non fiat ... in fine fortitudinis et in fine debilitatis. et ... est regio et hora presentis ... et dispositio ... et ... et ponamus quod ... medium ... quod est in fine bonitatis et ... illud quod est in fine malicie. et sic narravi ... rebus quae sunt mediae in bonitate et malicia. ... ponamus quod ... significationum quae apparent in principio est medium. dico quod illa ... in principio mors timenda et expectanda in xiiii. die. quando hoc hora est hora media inter ... si apparet meo significationes aliae laudabiles tunc scias quod mors eius tardabit ... in ... et si apparent meo significationes malae tunc timenda est mors ante diem xiiii. et Ypocras quidem narravit significationes laudabiles et malas ... et dicit quidam earum ... et ... sua quidam earum ... ut tu ... ab illis significationibus ... absoluta quod sunt equales ... sed oportet ut timeatur ... quod ... Ypocras ... quod nos ... ut consideres ... et virtute ipsarum ... ergo ... Ypocratem dixisse quod significationes ... praedicta ... in ... quod significationes ... in significationibus laudabilibus. et ... dicit quod signa ... morte in ... A. T.

est periculosum valde vel quod significat mortem valde. et non dixit media absolute quod est periculosa aut significat mortem. et sic est intelligendum in significationibus sanitatis quando dixit in significationibus que significant significationes bona super evasionem aut dixit quod significant super salutem et fiduciam et quod eger evadet est brevis spacii et quod est ultra illa. significationem autem in quibus dixit sermone absoluto quod sunt periculose aut indicant evasionem non est media inter duas extremitates. et alia a duobus lateribus. et non est occultum de hiis significationibus in quibus loquitur postea per comparationem suam quod plus sunt significantes mortem aut plus significantes evasionem. et addidit ad eas intentionem et diminutionem quoniam quando apparet cum sputo periculose et oriuntur in die .vii. quedam significationes male que sunt in fine gradu non est possibile ut remaneat infirmus usque in diem .xiiii. et plus illo nisi si apparent cum eo plus significationes male. et similiter si apparent cum eo quedam significationes laudabiles quedam illarum protendit eger usque in septimana tercia. quod similiter cetere significationes significantes evasionem et significantes mortem sunt. deinde fuerint significationes evasionis plures aut fortiores aut significationes mortis plures aut fortiores tunc timeatur infirmo in primis diebus quod prolongabitur spacium vite et expectatur in ultimo eius illius. scilicet quod spacium vite abbreviabitur. similiter si infirmus fuerit senex aut debilis virtutis aut fuerit hora presens ex horis anni male complexionis egrediens ab equalitate aut dispositio aeris in illa hora similiter tunc expectata mors ei cum velocitate propter quod scivisti et instruxisti quod in tractatu supra est. Audite magis valde.

Quod si huius est robur et constancia egri et bonus spiritus et facilis proiectio putredinis cum tussi et equalitas totius corporis vel equalitas in hiis caloris et mollitudinis sufficienter. et urina et secessus et sudor et sompnus bonum se habuerint. quod si bonum se sint hec omnia vita sunt pollicentia. ex quibus si plura defuerint post diem .xiiii. mortem futuram pronunciabis. Et omnino quod est mortis indicium hoc est: debilitas egri. spiritus anxius magnus et densus et dolor permanens et proiectio laboriosa. et cum tussi sitis perseverans et cum calore caloris inequalitas ventris et lateris dolor magnus. sed et frontis et manuum et pedum frigiditas et urina et secessus et sudor et sompnus ut diximus sunt

iminentia mortem. Si hec signa precedent precordiorum colice putredinis scies venientem mortem futuram ante xiiii dies. Si dubitabis vel in xx aut in xl. Et hanc considerationem spernere dices esse mortale. Et si in talia mortisque signa cognoveris prognosticorum retinere, in offense procedere ris. a.t.

Et ista signa sunt laudabiliora. G.

Hoc sermone incipit ypo declarare signa crises laudabiles et illaudabiles, et sunt iste in quibus loquitur sermone que premissa sunt. Et post hec praeviso eas omnes, et venio ad exponendum quod dicit post eas. Y.

Apparent quidam in xx, quidam in xl, quidam in lx. rupturam deferunt. a.t.

Reliquie samositatis primum rupte quidam eius in xx, quidam in xl, quidam eius pervenit in lx. G.

Non declaravit per sermonem suum reliquias samositatis quod voluit quod est. Nam possibile quod ipse significaverit per reliquias samositatis illud quod accidit in membris aliis non quod accidit in pectore et pulmone. Et est illud quod accidit sermone eius usque ad hunc finem. Et est possibile iterum quod significet per illud species samositatis accidentes in istis membris que non assimilantur illis speciebus quarum processit rememoratio. Et possibile est quod significet per sermonem suum ista duo simul. Et quando dixit species que non assimilantur illis quarum processit rememoratio oportet ut ponam intentionem illius. Dico ergo quod ypocras non posuit sermonem suum usque ad hunc finem in omnibus speciebus samositatis accidentis in pectore sed in illis in quibus admiscetur sanies de genere colere. Ad sicut dixit. Nunc posuit sermonem suum iterum in omnibus istis sed in illis que rumpuntur in diebus vii et parum accidit illud quando prima earum rumpitur in xx et de istis sunt quarum spatium est longius isto. Et sermo illa in quibus sermo eius fuit nunc et earum species sunt due quarum divisionem intendimus. Quarum una est sanies mixta in fine. Et sanies humore dominante. Sanies minus quando quanto ex membris est calidius et levius eius samositas fit velocius. Et quanto est frigidius et durius samositas eius fit tardius. Et sanies humore quando accidit ab humoribus calidioribus eius samositas est velocior. Et que fit ab humoribus frigidioribus eius samositas fit tardior. Iste ergo dicte superius sunt ex ipsa rei questionis et consideratione eas dicte alie due extrinsecus et sumuntur ex etate et non et regione et ex hora presenti et ex dispositione aeris et ex virtute infirmi. Humores enim calidi in omnibus istis sunt velociores, sanies et frigidi tardiores. Et ego quod dixi inde oportet ut intelligas convenienter in omnibus speciebus samositatis et ut non in quo sermo eius in hoc loco est in samositate que fit in pectore et pulmone. Y.

Oportet ergo medicum dicere principium

aut calidum aut frigidum

ut ignorare. Et in qua hora corpus habuit primum calidum aut frigidum, aut primum incipit cognoscere quando et quo cepit in eodem loco dolere et compunctiones sentire. Hec enim prima collectionis indicia sunt ex quo dies erunt computandi. Hinc quoque eruptiones expectabis in prefato tempore. Ait G.

Et oportet ut consideres quod est inceptio saniositatis, et computes ab ipso. Si die in qua ipse febricitavit primum aut advenerit ei, si advenerit ei rigor et si estimet quod invenerit dolorem et fecerit loco eius gravitas in loco in quo invenit dolorem. Iste enim res sunt exitus que sunt in inceptione saniositatis. Ab hac ergo hora oportet te numerare et expectare rupturam in quantum horis processit rememorando.

Certior tamen secundum quod convenerit medicationis ut faciant eam apostema. G. Ire apparitionem materia est quod in hora saniositatis apostematis que fuit in membris nobilibus que non resolvitur per medicamina, sed fuit saniosa, accidit rigor et sequitur illum febris, et ego iam vidi in illis meo de rigore quod evenit et est ex acuitate saniei gravate in membris nobilibus, quoniam mordicat ea et corrodit ipsa rectificationem suam. Sicut faciunt medicine acute que appropinquant membris malicosis et egritudinibus accidentibus ex putredine. Accidit enim tunc rigor et febris quando sequitur hic rigorem et febris. Ipse quod dicit Ypocras hec duo accidentia sunt et posuit primum quod exitus dixit febris. Dixit enim aut die in qua febricitavit in primis et non voluit per id primum diei egritudinis sed die in qua accidit febris cum rigore sed in qua fecit est febris prava facta est plus quam fuit, et accidit in primo nulla hora in gravitas quando habuerit dimensio est impletes pravas materias. Et hec quando dispergitur in membris apostemosis et convertitur ad saniem et aggregatur in loco uno ex locis sua cuius propinquis membris apostemosis. Dixit ergo Ypocras quod oportet te expectare rupturam apostematis in die .xx. aut .xl. aut .lx. ab hora qua accidit hec accidentia et secundum causam. Quorum unum est rigor, et secundum est gravitas, et tertium est febris vehemens plus quam fuit in illo sicut dixi. Y.

Et si hec collectio in uno latere contigit, aut in ambobus evenit utilius prestabis. Et si in alto magis caluerit, deinde hinc iacere super alterum iubebis. Et si pondus in alto senciat interrogabis, et erit apostema in uno latere non in ambobus iudicabis. Ait G.

Quod si fuerit saniositas in uno latere tunc oportet ut consideres decem istorum an inveniatur dolor in latere et si

unum duorum laterum sit calidius reliquo precipe infirmo ut iaceat super latus sanum deinde interroga eum an ymaginetur ei quod sit pondus suspensum in latere superiori. nam si res fuerit ita tunc sanies est ab uno latere. G.

Iam scivimus ex divisione anathomie quod in pectore sunt panniculi dividentes ipsum per duo media et distinguunt inter divisiones eius unius quarum recedit a thorace ad os dorsi. quando fuerit in pectore due concavitates. Et propter hoc quod aggregatur in uno latere eius sanies non transit ad latus alterum. sic accidit etiam in loco qui est inter syphac. quod est quia sanies in hoc loco erit circa intestina. sed in pectore non est possibile ut effundatur a latere eius dextro ad latus sinistrum aut de sinistro, vel est: id est a latere eius sinistro ad latus eius dextrum. Et propter hoc precepit ypocras ut consideres saniem et speculeris si sit congregata in duobus lateribus pectoris simul aut in uno eorum tantum. quod est quia unumquodque quod est in apostematibus pulmonis et convertitur ad saniem in egritudine peripleumonie et aggregatur illa sanies ipse in duabus concavitatibus pectoris simul non in una earum. At vero quod est quod in apostematibus accidentibus in panniculo tegente costas in egritudine pleuresis convertitur ad saniem aggregatur sanies in uno duorum ventrium ipsius pectoris et non in ambobus. Significat super latus infirmum ex duabus rebus quarum una est mutatio caliditatis. quod est quia latus infirmum sentitur vehementioris caliditatis. et secunda est gravitas. quod quando tu feceris iacere infirmum super latus alterum sentit quasi pondus suspensum in latere suo superiori propter aggregationem saniei in illo latere. Y.

Exigimus hic quod putribilia sunt continuarum febrium et est inficiens sed in die modica. in nocte vero magis accensa. Sudor multus et intussiendo falsa quies et oculorum reductio vel subversio. atque in eorum angulis rubor et unguium convexio et digitorum calefactio. amplius tamen in eorum extremitatibus et in pedibus fiunt et recedunt minuta apostemata. fastidium patiuntur et per corpus vesice nascuntur et non morantur. G.

Et eorum ut scias omnes empicos per istas significationes. Imprimis quod febris non separatur ab eis sed ipsa in die est diminuta. Cum fuerit nox magis est augmentata. et sudant sudore multo et quiescunt a tussi et non expuunt aliquid quod sit curandum et subvertuntur oculi eorum et rubent gene eorum et curvantur ungues manuum ipsorum et calefiunt eorum digiti et ipse extremitates. et accidunt in eorum pedibus apostemata quasi tumores et non desiderant cibum et fiunt in corporibus eorum vesice in quibus locis inveniuntur retentiones in libris aliis. possibile est ut nominentur. G.

Nominauit ypo eos in q̄b; cor^{ib}; fames ē agg^e gata ⁊ sic ē agg^e go nimis apostemosa. ⁊ si iam rupt ē apa empicos. v^r intam eo s(up. q̄lib; f(ac) h(ic). ⁊ h(ic) noiaco ē gal(en)us.)

fiene medicorum ē noiare h; noie ypo qui h; hac eg^{ne} in p^{re}tore ⁊ pl^{mone} suo. ⁊ fames q^{re} in h(i)is eg^{bus} pt q^{re} rupt^{e} apa agg^e gata in spacio q^{re} ē int^{re} pt^{s} ⁊ pl^{mon}; ⁊ qm n^{on} expuit^{ur} illa fames ē faciliter ⁊ subtilite uelocit^{er} ḡuti^{r} dispo ad ptisim ⁊ mori^{r} inf^{ir}m^{us}. ⁊ qm ē i^{d} accidit ei febris lenis otinua ⁊ assidua. ⁊ augmentaco h^{us} eg^{ne} ins ipe ē in nocte ⁊ i^{d} accius accidit omnib; h̄ntib; febrem ethicam. ⁊ addico q^{r} in nocte incalite febs n^{on} ē ex^{s}n sin^{e} v^{el} in^{e} eis ip^{s} q̄d^{a} ex acciñb;. ⁊ ē qm in^{ib} radicalia cor^{is} e^{us} qui h; febrem ethicam calefunt ⁊ inflamant^{ur}. ⁊ ip^{s} ill^{d} ne^{re} ē ut sit febris. qm h̄nt in oib; horis eq^{lis} ex q^{a} sentit^{r} calitas lenis sic calitas q^{a} sentit^{r} ex calce. ē g^{o} cum edit inf^{ir}m^{us} ⁊ bibit ⁊ digerit^{ur} cib; e^{us} accidit ei sile e^{us} q^{d} accidit calci qn rorat^{ur} v^{el} fumos^{r} sup eam aq^{a}. sentit. n. qui eius cor^{us} tagit ex^{tri}nsec^{us} q^{d} calitas e^{us} fortior ē s(e)c(un)da q^{ue} fuit ante i^{d}. ⁊ ego q^{n} ia ondi uob i^{d} mito^{c}. na si tu cibauis illu^{m} qui h; hac febre in horis diu^{er}sis scies q^{d} i^{d} n^{on} accidit ei n^{isi} ip^{s} cibu ⁊ n^{on} ip^{s} eg^{ne}. q^{d} ē. q^{r} tu inuenis calite febris accendi hora assu^{m}pco^{is} ⁊ cibi, ⁊ augmentat^{ur} hora q^{a} accepit inf^{ir}m^{us} cibu suu^{m} ⁊ fit uehemens ⁊ fortis ualde in hora penetracois cibi ad corp^{us}. Sudor aut^{em} accidit ei ip^{s} debilite. qm cib; penetrans ad cor^{us} e^{us} dissolui^{r}. Iterum accidit desiderium tussiendi. q^{r} aduenit ei sile somtu q^{d} fit in gutture. ⁊ n^{on} p^{er}icit ad cui^{us} sit q^{n}titas. qm si p^{er}icer^{et} ad cui ee^{t} q^{n}titas n^{on} remaner^{et} empic^{us}. ⁊ ce^{t} ip^{s} q^{re} n^{on} p^{er}hicit ad cui sit q^{n}titas sunt tres. q̄r^{z} p^{ri}ma ē uiscositas famei ⁊ g^{ro}ssicies e^{us}. ⁊ s(e)c(un)da ē spissitudo pa^{n}niculi ot^{in}ent^{is} pulmo^{n}; . t^{er}cia ē debilitas inf^{ir}mi. Sermo a^{ut} ypo ⁊ q^{d} p^{ro}fundant^{ur} oculi eo^{rum} ē accidens oib; h̄ntib; febr^{e} e^{th}icas. ⁊ ip^{s}e q^{d}e siccitas ē siccitas media. In rubore a^{ut} gene ca^{ue} ē calitas q^{ue} ē in pl^{mone}. ⁊ tussis. q^{d} ē. q^{r} iste due ca^{e} sil^{er} rubificant facie^{m} ⁊ tot^{m} capud. qm eleuant^{ur} uapores ad ip^{s}; ex materiis q^{e} s(unt) in pl^{mone}. In curuitate aut^{em} ungu ca^{ue} ē liq^{ue}f^{ac}tio carnis q^{e} stringit eos ⁊ retinet a duob; lat^{er}ib; sil^{er}. digiti n^{on} q^{n}tius s^{ed} p^{ro}l^{iu}s in eg^{bus} e^{th}icis inf^{ri}gidant^{ur} tam^{en} in ethica sint calidi. qm g^{ra}cio h^{ac}; felic^{re} ē in in^{ibus} radicalib; ⁊ calitas effundit^{ur} in ext^{re}mitatib; digitor^{um} pl^{us} q^{re} in t^{er}min^{is} in loco carnoso ⁊ n^{on} ext^{er}ius. ⁊ ca^{m} in illo ondit^{ur} t^{e}. si rememora t^{us} fuis e^{us} q^{d} narraui t^{e} q^{d} accidit ip^{s} sub tepore^{z} cibi. q^{d} ē. q^{r} op^{er}acio calitatis mu^{l}tiplicat^{ur} in locis ubi ē h̄mitas pl^{us}. ⁊ qm p^{ro}logat^{ur} e^{t}te apant^{ur} pedes eo^{rum}. qm mors toci^{us} cor^{is} incipit illic. ip^{s} logi^{ne} (s(ci)l(icet) a pedib^{us}) eo^{rum} amb^{o} in q^{a} ē incepco uite pl^{us} q^{re} reliq^{ue} mbr^{a}. ⁊ tunc i^{d} desinit (defluxio) desid^{er}iu eo^{rum}. qm u^{ir}t^{us} digestiua mori^{r} ē reliquis u^{ir}tub;. Vesi ca a^{ut} uenit in eo^{rum} cor^{ib}; ip^{s} agg^e gaco^{z} uiscositor^{um} h^{um}o^{rum} ⁊ corrosiuor^{um} in eis. Iam. n. ypo narrauit u^{ir}^{z} h^{um}oris in t^{ra}ctatu suo lib^{ro} e pidie. ubi dixit q^{r} g^{la}t^{ur} sb^{ri}cute uir^{us}. ē q^{r} retine^{t} illic calefit q^{d} ē. q^{r} h; uir^{us} penetrans ē inpte^{s} cutis int^{ri}nsecas. ē g^{o} p^{er}uenit ad s(u)p(er)ficiem e^{us} apparet e^{t} phib^{et} apenet^{ra}coe sua. q^{r} ē spiss^{us} ualde. ⁊

et hoc in uice sua corrumpere hanc partem cutis, et separat inter ipsam et inter partem intrinsecam uelociter. Et ergo aggregatur in illo loco qui est inter duas laminas generat uesicas. G.

Illi empici fiunt in quibus hec signa fiunt. Et qui si uelocius empici fiunt utrum ex hiis que diximus an signum contingat considerabis an scilicet sit firmius in sputo et tussi indeficienti et utrum cum exsiccatione repit dolor amplius fiat et in talibus ruptura ante .xx. dies expectabitur. G.

Ideo autem est prolongato spacio a saniositate apparet signum istud, et oportet ut tu confidas per ea ultima fiducia, quia excessus huius spacii oportet ut consideres an in eo sit aliquid horum signorum que sunt impeditiva, aut consideres si anhelitus illius hominis est dispositione qua fit deterior. G.

Bene innuit ypo in hoc sermone meo cum prolongatur spacium a saniositate quod oportet ut fiducia habeatur de eo ultima, quia consequitur ex virtute horum signorum ne in eo accidat dubitatio neque ambiguitas. Saniositas autem propterea tempus significatur per significationes que precessit rememoro, et rigor et febris uehemens et gravitas, et per significationes que dicte sunt in eo cum prolongatur spacium quod apparet et per difficultatem anhelitus quod additur malicia. Alium et scilicet et sanies que habet moram existentis signis quas diximus et scilicet et ex difficultate anhelitus et ipsius uehementia. Si igitur quod fuit in eo quod precessit quando euenerit hiis accidentis oportet ut sit necessario quod est quia pulmo comprimitur et coartatur et constringitur quod implentur loca uacua a saniositate ipsa. G.

Et quorum febris in die rupture dimittit eos et cito sanos pronunciabis. Tunc cibos appetunt neque sitiunt, immo die atque quiete quod egerunt, pus quoque faciunt album est et lene et proporcionale et sine labore et est modica tussis. Hii in breui sanantur. Apte uos sint qui prima signis signis contrariis habuerint. Quos autem febris in spatiis ruptura non deserit et que fuerint post modum innascitur et afficiunt

siti et fastidio cibi, et egerunt molle, et pus quod iactant unctum et livet et fleumati est admixtum et spumosum. hos signis prestantis perituros non dubitabis. A. T.

Quod autem rupte exitus utrum eius erupcio sit velocior vel tardior per istas significationes oportet ut cognoscatur: si dolor acciderit in principio rei et malicia anhelitus et tussis et eductio sputi non cessat remanens, tunc oportet ut expectetur erupcio ex vicesimo die aut circa. quod si fuerit dolor minor et omnes iste res secundum comparacionem hanc, tunc oportet ut expectetur saniositas post illud spacium. necesse est autem ante illud spacium ut augmentetur dolor et malicia anhelitus et productio sputi. G.

Pronosticacio saniositatis an festinet aut tardetur evenire eius est ex rebus ex quibus pronosticacio erupcionis apostematis saniosi. et iste res sunt dolor et difficultas anhelitus et tussis et productio sputi. quod est quia iste res si sint assidue, significant quod erupcio properat. et si non sint assidue nec fortes significant quod tardetur. et ratio necessario quando corroditur corpus magis est saniei ex acuitate sua ut accidat inde dolor. in tussi autem et productione sputi causa est virtus sensibilis. quando pe-nectit et egreditur de corpore magis est retenta in dificultate anhelitus communis causa est non mitigatus. causa ipsa dolor qui additur et fit peius. Y.

Qui vero quedam horum et non omnia habuerint eorum quidam hi vero morientur, hi vero multa manebunt. utrique tamen difficilem exitum sequuntur. hos tamen prudenti tuo iudicio discernere. A. T.

Et qui salvatur plus exitus est aqua febris separetur ex die suo post erupcionem et desiderat cibum vehementer. G.

Omnis ordo est quod incipit ab hiis terminis mala apud omnes qui sunt. G. mores eius quod diximus in eis que premissa sunt. et post hoc dicto illud et sunt venientes super illud quod sequitur ipsum. Y.

Quibus peripleumoniis post aures et in fine apostema contingit et putredine fecit et crepuit fistula parit et sic evadunt. A. T.

Quibus accidunt exiture ex inflammatione peripleumonie apud aures et in locis inferioribus tunc ille exiture fiunt saniose et fiunt fistule. et has infirmitates habentes evadunt. G.

Fistule autem sunt exiture que in summitate sunt occulte. quod est quia hec non fistula fiunt in lingua grecorum ampulle longe concave. id est canule quibus utuntur cantatores. et hoc accidit in corporibus aliquando ex eo quod sunt iste concavitates

nominat hic nomine significante fistulas, et puto de ypocrate quod nominavit has exituras hic nomine non secundum longitudinem earum. Et summa huius sermonis est quod exiture que accidunt hominibus peripleumoniam fiunt quandoque in glandulis que sunt sub auribus quandoque in locis que sunt sub pectore.

Intentio autem tua diligenter secundum hec precepta perpendatur si febris permanet, et dolor minuitur, et sputum est inquietes, et egestio non est colerica neque liquida, urina modica cum ypostasi plurima, et alia cuncta signa sunt bona, necessaria est sub aure sic dixi[mus] apostema futurum ex pectore. G.

Et oportet iterum ut consideres in istis modis sub hac similitudine quando febres sunt permanentes et dolor non quiescit et productio sputi non procedit secundum quod oportet neque vincitur super id quod descendit exeuntem, est colera neque est liquida valde pura, sed urina est multa valde et in ipsa fit residentia multa et reliqua significationes signant salutem; tunc oportet ut expectes hominibus hac dispositione eventum huius exiture. G.

Narravit ypocrates in hoc sermone significationes significantes exituras et divisit sermonem suum in duas sectiones, et narravit in divisione prima quod precedit hoc et significat eventum exiture, et narravit in divisione secunda quod sequitur hoc et discernat inter eventum exiturarum in superioribus partibus, scilicet in glandulis que sunt sub auribus, et inter eventum exiturarum in locis que sunt sub diafragmate. Et melius est ut incipiamus a divisione prima. Dico ergo quod summa sermonis eius est ut egritudo difficilius digeratur non sit mortalis, quod est quia non est possibile quod materia eius egritudinis sit fortis et resolvatur per exituram accidentem sed per fluxum ventris aut per resolutionem occultam paulatim neque ut sit per modicum sanguinis(?) et accidat exitura cum ea sit recens, oportet ergo ut sit egritudo resoluta per eventum exiture mediocris inter egritudines que non sunt male et egritudines per modicum[?]. Intentio ergo ypocratis significant in faciendo significationes quasdam huius egritudinis malas et quasdam laudabiles, et ego quod sit narrans unaquamque earum et ponens in primis illam aliquam illarum significationum incepit postquam et est illa in qua est sermo ypocratis cum hic distinctione dicitur.

Quando febris permanet. — Quando febris permanet. G.

Significavit ypocras ut infirmitas habeat febrem permanentem quando dolor minuitur(?) et polatur(?).

Et dolor non quiescit. — Neque dolor minuitur. G.

Quoniam si dolor quiescit non indiget eventu exiture. Quod est quia egritudo

tunc est sedata et quieta.

Et producto sputo est secundum quod oportet. Et sputum est [illegible] vincet. G.

Quando producto sputo est secundum quod oportet non habent ministri necesse ut accidat excitura.

Neque est una necessitas scilicet ut quod descendit de genere colere.

Et egestio non est colica nec livida nec liquida urina modica. Et est quod in inquieta luna magis ypocras dum inter hec signa. G.

Iam dixi in eis que premissa sunt quod in egestionibus que fiunt a colera non accidunt excitature quod est quod non est in eventu excitature ut humores sint indigesti crudi grossi ut prolongetur egestio et non consumatur per evacuationem sed per excitaturam ad perdigestionem acuitate paulatim tamen. Quod autem dixit per hunc sermonem quidam homines scripserunt secundum hunc modum et non sit liquida pura. Et sermo eius pura significat quod non permisceatur ei chimus alius et quod qualitas eius una est qualitas colere. Sermo autem eius pura ut sit liquidum significat in ea ne fluxus ventris. Quoniam si fluxus ventris fuerint res que sunt de genere colere fuerint liquide non pervenirent excitature immo pervenient causa per fluxum ventris. Et quidam homines scripserunt hunc sermonem per hunc modum est diversum illius. Et non sit quod egestio descendit de genere colere sed res liquide pure. Et intellige ex sermone eius liquide res que descendunt descendentes equaliter et ex sermone eius pure res descendentes aquosas quibus non permisceatur res alia. Iam dixi in hiis que premissa sunt quod non puri cadit super eius qualitas est simplex cum non permisceatur aliud. Et dicunt multi quod ypocras in variando fluxum ventris que est ex genere colere voluerunt pure. Et eius qualitas est qualitas una res aquosa et ille que non susceperunt digestionem et propter hanc causam indigent tempore longo vel spacio donec suscipiant digestionem et est spacium in quo pervenit excitura. Quod est quod de apertione acutarum egritudinum est ut in eis fiat causa ipse per fluxum ventris. Verumtamen de non egestionibus colice est ut eveniant in ea excitature que accidunt in corpore. Verumtamen est ab sorte in est ut inquiras de diversitate scripture in hiis que sequuntur in hora in commodis tue. In hac autem hora sit narratas summas intentionum huius sermonis ut inquiras in te quo inveneris in arte medicine. Dico igitur quod intentio ypocras in sermone suo est ut indicet eius quod est necessarium in egestionibus quarum causa est per exituras. Et necessarium est preculdubio ut eveniant iste egestiones ab humoribus grossis indigestis. Quod est quod quoniam egestiones que sunt cum hac diversitate per longum spacium pervenit ab eis excitura non resolvitur per digestionem. Significat nec digestionis sunt in urina multe. In qua est fex multa. Et quando urina est in qua est fex multa residens et substantia eius preculdubio est grossior quam substantia urine [illegible]. Et propterea invenimus hunc sermonem diversis modis in scriptoribus. Quoniam quidam scripserunt eum secundum modum hunc. Scilicet est urina multa valde et in ea fex multa residens. Et ceteris fuerunt qui scripserunt secundum hunc modum nec est urina multa valde et in ea est fex residens multa. Ypocras.

Apostemata [illegible] sepi

in nascitur quibus dolor et calor sub ypocondriis est. quibus

uero piploniacis ypocondria nec dolent nec calent et

spes est despissius incessanter sed cum manifesta huius apa

super aure nascitur. a. t.

Et que exhibitus exituris fuit in locis inferioribus non euenit nisi

ei qui hec meis que sunt sub ypocondriis admiflamant. et que exeis fuit sursum non eue

nit nisi ei cui ea que sunt sub ypocondriis sunt uacua aggressione et dolore propter demum acci

dit ei malicia hanelitus et mora spacio aliquo demum quiescit absque ea. G.

Quando accidit in egritudinibus que precessit rememoratio subito malicia ha

nelitus. demum quiescit post illud euentus eius et ipsius quies est absque

ea mala scita significat eleuationem humorum ad caput sicut significat iterum declinationem

eorum inferius apparitio caliditatis meis que sunt sub ypocondriis. quod est. quare oportet ut intelligas

abeis ex eius. quare non accidit nisi eis qui habent meis que sunt sub ypocondriis ad ca

liditatis inflamationis egredientis cum euenerit hec caliditas est autem per apa quod nominauit

ypo hispilia aut per apa quod nominauit ipse apa calidum. quod sedius illius acci

dat ita ut euacuet quod est sub ypocondriis et appareat declinatio humorum

sursum per malicia hanelitus quod dixit tunc expeta euenerit exitus in eas que sunt.

Apa uel uesica impedit nares piploniacis salutem

promittit. uel prenunciat. melius tamen est si in principio sputi

prioris ex rubeo in album mutetur. huius signum iam sa

lus promittitur. si quis reicit non est ut oportet nec urina ypo

tasis. timendum est ei in rubeo cum senuerit apa piculum. a. t.

Exiture autem que sunt in pedibus in egritudinibus piplonie fortis magni et i

moris sunt optime iuuatiue. et melior earum est in eo euentu et ei quod produ

cit e sputo mutatio apparuit. quod est. quare euenerit hec apatis et doloris post quod

rubeo quod e sputo producitur id est mutatur a rubedine ad dispositionem saniositatis propter

dit ex illis salus illi hominis est sed sine fiducie. et exitura quiescit ita quod

non parit dolorem in uelocitati horarum. quod si illud quod sputo producitur non egre

ditur sed quod oportet nec apparuit urina fex laudabilis residens tunc non fit securitas quin

contingat iunctura in qua exiuit exitura aut occidat huius eam uehemencia

fortis

Euentus exiturarum in cruribus in egritudinibus piplonie prauis est

. G. Claudacionis periculosus. quod est. quare utilitas eius quod dicit est incitatum fi

libus ypo egritudinibus subitis et exituris laudabilibus in ultimo et est primo et melior

earum est que est declinans inferius logique ualde ambo in qua est egritudo. et ipse quoniam est illud

e digestione. ipse enim laudauit digestionem incitatum sub libri epidimie in fine suo. di

gradus significat velocitatem celeritatis et magnitudinem sanitatis et significat super digestionem. et est mutatio sputi et evacuatio eius cum velocitate absque dolore et labore. Sermo eius in sputo quod procedit ad exteriora non significat ad nihil quod si accidat in exitura continua antequam maturetur apostema, scilicet in principio evadit infirmus at in morte qui timentur cum ex infirmitate peripleumonie. Verumtamen fit difficilis sanatio vincere in quo accidit. et potest esse ut accidat in quibusdam horis ab illo genere. et ypocras loquitur est in hoc loco absque aliquo significatione digestionis sicut fecit iterum in eis que premissa sunt et rememoratur est absque aliquo significatione digestionis. quod est. quia addidit addidit ad significationes superius ex sputo malo. significationes que superius exiturima. in sermone quam suo de sputo malo dimisit addere ei sermonem suum. et non est cum digestione propter quod illud oppositum est digestioni. Sed contentus fuit tamen ut diceret quod si procedit per sputum et non egreditur propter quod oportet. quoniam virtus est ei quod hoc signum est sufficiens in significando super fraudem egritudinis et eius maliciam. quoniam processio sputi tamen at quod ipsum suscipit digestionem tantum non sufficit in hac egritudine. quod est. quia in multo est procedit sputum cum velocitate exterius preter quod egritudo accepit adhuc digestionem. et in multo est egritudo iam digesta est et non est processio sputi propter quod oportet. et illud accidit in quibusdam horis ex debilitate virtutis moventis pectus. et fortassis est ex aggravatione propter viscositatem saniei. et fortasse est ex aggravatione ambarum rerum simul. scilicet debilitate virtutis et grossitie saniei. oportet enim in egritudinibus de apertione quarum est ut sanies ut suscipiat egritudo digestionem et procedat sputum exterius propter quod oportet. Sed in egritudinibus oppositis huic egritudini non sufficiat significatio una. et est ut non procedat sputum propter quod oportet significat iterum malignitatem egritudinis et eius maliciam. prohibitio sputi a processione exterius propter quod oportet et evacuatione materiei retente in pectore et pulmone aliquo significationes apparet in ea significant indigestionem humorum. quoniam verum est quod malicia egritudinis addere quoniam non prohicitur sputum. et cum illa iterum quando remanent humores in pectore indigesti retenti. Sed minor cum illo est malicia quando humorum est digestio et processio eius non est exterius propter quod oportet neque mundificatio eius iterum. Sed quia plures exiturarum non accidunt nisi in victuris sicut dixit ypocras in libro epidimie. significat in hoc loco iterum. quia virus egrediens ab initio exiture sua fit album. non fit ergo securitas quando continua victura in qua egreditur exitura cum in illo est locorum amplitudo vacuorum que sunt in victuris suscipientibus virus effusas ad eas. et possibile est iterum ut inveniat ad illud motus earum. quod est. quia effusio humorum ad membra que moventur et calefiunt est facilior. Ypocras.

Quod si apostema illud evanuerit atque sputum purum fieri visum non evenerit neque febris defecit malum est. egritudinis amencia mortis prima extabit. Galienus.

Si exiture occultantur et quod producitur per sputum non procedit et febris indeficiens est tunc illud malum est. quoniam fit securitas super infirmum quando permisceatur illius ro[illegible] et moriatur. Galienus.

Non est illud quod significat sermo eius si occultantur exiture equale ei quod significat sermo eius quiescunt. quod est. quia sermo eius quiescunt significat regale. Sed sermo

·plures ex hiis· i· qui comparat epiploicam apoplexiam ad etates. ·d· ex epiploica moriuntur senes plus. ex plexia iuvenes. ... apoplexia morientes ... et propter fortitudinem doloris ... et propter fortitudinem membrorum ... ideo iuvenes plus moriuntur in plexia. quia est de morbis acutis ... ·N·P· fortis senes ... epiploia ... mora· sic epiploia interficit senes. quia epiploia habet ... spiritus autem non educitur nec aufertur virtute vitali ... in eis fortis. ideo senes ... casu moriuntur ... quia propter debilem virtutem non possunt sustinere dolorem diu· epiploia autem ... in eis explere ... quia longo tempore indigent ... unde branchi et coriza ... vixe. ... plexis. propter hoc quod habundat in eis humiditas ... calidi· et in senibus frigidi. ideo

90

plus moriuntur epiploia· et sic patet littera ex parte primo modo. ... iuvenibus accidit in plexi ... propter violentiam egritudinis. in senibus propter debilitatem virtutis. in egritudine ... non sentit dolorem fortem. non tamen timere mortis ... in adholescentibus sicut in senibus. ·plures ex hiis· i· ... moriuntur egritudine plus moriuntur senes ... iuvenem ... fortior quod curat morbos ut integri ... quod morte egritudinis ... accidit ... huius quod illis ... iuvenes. plexis ... plus accidit iuvenibus. epiploia autem et branchi et corize plus ... in senibus ... quod egritudo interficit vel sua acuitate vel sua mora ut in senibus. plexis gravis quia acutorum plus interficit iuvenes quam senes ... adargumentum. et iuvenes tardius moriuntur propter fortem virtutem. non in eis fieret fortior afflictio.

eius occultantur velocitate signa quietis eorum subito. Et iterum quod accidit in quibusdam horis propter subtilitatem humoris et raritatem membri et caliditatem aeris continentis et virtute medicine amministrate et vehementia virtutis in fine. nam iste cause omnes aliquando
(al. modus evanescere.)
aggregantur apostema velociter resolvitur. Et de apparitione exituram est ut occultentur per plurima. quando exierint ex eis humores facientes eas redeuntes ad membra ex quibus fuerint prius effusi. et de consuetudine ypo est ut nominet illam actionem reductionem humorum ad membra exitura quae sunt in profundo corporis. et propter hoc quando causa a quibus occultantur exiture omnes sunt valde. quando significant velocitatem evasionis aut letalitatem egritudine mala valde quod accidit propter additionem membrorum apud membra nobilia. unde
(i. esse) (s. subito evanescere.)
tamen iste res sunt communes morbis exituris. et discretio earum est communis omnibus exituris quae occultantur. quod est quia omnes ut considerent reliqua signa totius. et ipse quae apparent in membris dolorosis. propria autem in istis exituris est consideratio signorum
(per dispositionem)
apparentium in membris hanelitus (et ypo quod narravit hanc dispositionem. et intentio est quod considerentur per dispositionem communis. quod est quia dixit secundum hunc modum. quod si occultatur exitura et quod producitur cum spiritu non perditur et febris est indeficiens. certe intentio est quod sermo eius occultantur velle quod ipse stringuntur in profundo corporis revertuntur in membra nobilia. quando si ipse resolverentur iam non esset febris permanens et productio spiritus esset facilis. et intentio est quod membra stringuntur ab istis in pulmone et propter hanc causam accidit eis prunictio rubis. quando et est unum de accidentibus quae ac-
(diminutionem)
ciderunt ei cum dispositione contraria exepiploma ad has egritudines (et eam in diminutionem ypo est quando accidit eis malicia hanelitus et moriuntur. et facit scientiam eius quod id quod intelligitur est ex rebus quas precessit rememoratio. ·ypo·
(... multo magis senes aposte(mo)si ... in eis accidat)
(i. precesserunt in etate.)
Plures ex hiis qui gaudent sunt epiplomica
(s. iuvenes moriuntur plus propter apostemata calida acuta ... et dolorosas ... quia ... magis vivaces.)
collectione depereunt. alii vero aliis collectionibus in a-
gris. ·Ga·G· Qui a ex hiis ex hiis qui in sanioşitate accidunt exepiplo-
mia moriuntur. sunt qui in etate precesserunt
plus ex relinquis saniositate illi qui sunt adholescentiores etatis moriuntur
plus. Non est ut intelligatur ab eo sermo eius qui iam precesserunt
·G· in etate intellectu absoluto sed per comparationem adholescen-
(ultra)
tium. quando qui precesserunt in etate non est possibile ut salventur ab aliqua egritudine
plus quam sit salus adholescentium in ea. sed illos qui sunt inter illos et instantes
in adholescentia. s. illos qui dicuntur difficile evadere ab egritudinibus plus quam ad
(vel dicitur)
holescentes sicut dixit ypo in sermone suo in apostematibus calidis maioribus ac
(s. epiploie)
cidentibus in saniositate accidunt propter epiploiam (nam cum hoc egritudinis sanatio
(sit)
non fit non productione spiritus. et victoria virtutis fortis in illo est quod ut sit evasi-
o adholescentis ab ea plus quam evasio eius qui plus precessit in etate (alic-
quibus autem spectibus saniositatis de apparitione adholescentium est ipse ut ade-
os festinet mors cum angustie acuitate. propter dolores et febres in quibus
(in)
dixit ypo in eis qui iam precesserunt in etate hunc sermonem. sed de corpori-
bus tardiores illis. quod est quia febris et prunictio in aut adveniunt eis minus
et aures eorum scindunt. quia saniose fiunt per hanc causam. unde multis etati-

ponit ... accidunt subito
ponit modum prognostica ... signorum ...
ponit ... signa bona et mala ... intelligi.
exeunt ut ...
gaudent i. senes ... precesserunt in etate ...
... plures ... epiploica ...
... dubium ... gaudentes
... iuvenes evadunt ... senes ... ex epiplomia ...
declaravit alii ...
disparent. i. apostemata est signum adhuc ... ad mala ... ad membra nobilia ... signa ...

tibus egritudinis redicionis venerint, et maxime sicut plurimum iuvenes eas. Adholescentes vero antequam fiant saniose eorum aures moriuntur. Id est: quia ex istis auribus cum evenit sanies sepe adholescentibus salus, et si apparuerit cum eis aliquod signum laudabile. Accidit igitur in reliquis febribus saniositatis ut sit mors adholescentium exeris in hora eventus saniei velocitate ipsius febris et doloris. Ys.

Acutis febribus existentibus si dolor a lumbis et femore ad dyafragma ascendit mortale est. Aliis tamen signis permissis vel provisis ex quorum pluralitate vel paucitate diiudicabis. Que est.

Dolores autem qui fiunt cum febribus in lumbis et in locis inferioribus induunt vel induant dyafragma postquam separantur a locis inferioribus, id est mortale valde. Ergo ut regas tunc tua per reliquas significationes. Nam si videris cum illo significationes malas ex significationibus reliquis tunc sperare illi interitum in infirmo spes. Quod si egritudo iam ascendit ad dyafragma et reliquis significationes non sunt valde male tunc confortatur spes tua quod infirmus illius est conveniens ad saniositatem. G.

Intellexerunt quidam in sermone suo induunt dyafragma sicut si dixit faciunt accidere permixtionem rationis. Quod dixit est secundum hunc modum: dolores qui fiunt cum febribus in lumbis et in locis inferioribus quando ascendunt ad dyafragma faciunt mentis accidere permixtionem rationis vehementer. Et sunt ex hiis qui intelligunt id melius quam isti et magis propinquum ab illo sicut id quod nos scripsimus. Et significatio sententie illius est id quod ipse scripsit in fine sermonis sui ubi dixit tunc confortatur spes tua quod est illius infirmi conveniens ad saniositatem. Quod est: quia vult per sermonem suum ut significet quod quando egritudo ascendit ad pectus accidit ab illo una duarum rerum: aut periculum infirmi subito aut si fuerit egritudo multitudo bonitatis accidit ab illo saniositas. Sed illius discretio est ex reliquis significationibus. Nam si non fuerint male accidet sanitas. Quod si apparet saltem una significatio mala infirmus morietur procul dubio. Ys.

Vesica dolens atque rigida febribus non deficientibus pronunciat malum. Magis tamen eveniens secutura. Que est.

Et quando vesica est dura laboriosa et dolens in omnibus dispositionibus est interficiens. Et magis est interficiens quando cum illo est febris non deficiens. Quod est: quia dolor vesice confortatur adhuc ut interficiat et veniens non procedit nulla hora. G.

Iam dixi multociens quod ypocras significat per sermonem suum flegmonem inflationem super apa quod nominaverunt helisistes et qui post eum venerunt hoc nomine significaverunt ypocras per derivacionem quam ipse derivavit sicut id quod fecit vel sicut cum quo differt in hoc loco in sermone suo. Et quando est vesica dura et dolorosa.

tc h. i. q. pus. q̄ fī s officie hz. qui p q locū exeat ē uria. et sol uit. q̄ nec forti n̄ est impole. facit. n. rū sive sanie pime ossis. n̄ . n. q̄ g̃ ost est stribat et q̄ g̃ sic uite est rarefacit. et sic facit [illegible] re. et h solo sumitur ex comito amplior. . vii. p̃ter. q̄ o ini [illegible] uē̃ in fit a ocludit. . et est c tha. similiter sic q̄ id

· U. P. apa thari p uetaz. et h ro ē in est diga et mutata ni sanie et exit ē uria. et h idē in amphis fine. x. ptile. q̄ in urinali vii.

Cum autem ipse dixit mictus in frigidis quando s p moïsse. et ipse quando est cu eis febris indeficiens signum in fine suo significat maniam et est magis doloris et ostendo venti et intensio urine malum accidit ipse secundum intestini recti et ipse dolore vesice. quia in finibus p̄phile aleum et quod ipse illud quod accidit ei de doloribus hora quando conatur illud. et hoc quod accidit est cum omnibus doloribus. dolor autem locorum in quibus est apostema calidum fortasse accidit in ipsis locis in quibus est apostema et fortasse accidit omnibus vicinantibus ei. et similiter est quando post motum in hora hanelitus accidit ventris dolor aut quando in splene aut in epate aut in mirach ventris est apostema calidum et ipse h oz ut accidat in fine modo malicie hanelitus. nunquam fit hanelitus p̄uus sine [illegible] et ego dico iam ostendi cum hoc species malicie hanelitus et reliquarum specierum malicie hanelitus in libro meo de malicia hanelitus. Y.

Et si defluxerit urina. q. pus est ypostasi dolor solvitur. a. t.

Et solutio in urina quando mingitur sic pus et est mea residens fex alba lenis. G.

Cum receperit apostema calidum accessus in vesica maturationem effunditur humores digesti ad spacium quod est in vesica et evacuantur cum urina. quod ostenditur in fece significationis digestionis laudabilis. Y.

Cum vero urina sic non fuit et vesica non mollescit in febris accidit mors in primis periodis aderit. a. t.

Quod si non lenitur urina permixtis vesica et est febris indeficiens tunc habenti illum dolorem in primis periodis egritudinis sue expecta predicationem. G.

Iste quidem sermo non lenitur vesica et est febris indeficiens est sermo manifestus. in fine autem eius quod si non lenitur urina est occultatio et clausura. quod est. quia de consuetudine eius est ut significet p h non sit egritudine et non sit accidentia et similiter reliqui qui venerunt post eum. ipsi. n. dicunt leniri apostema leniri duricies mollificari tensio leniri dolor. et non invenimus aliquem illorum dicere leniri urina. sed quod est ergo quod ypocras utitur hoc nomine urina sed in ea transtulacionis et transsumpcionis ut intelligatur ab eo mutatio urine ad id quod est melius. et quando concesserit id est possibile ut significet hoc dictio evacuacionem urine post retencionem eius sic intelligitur ex sermone eius apostema vesice retencio urine fit. et de consuetudine eius est ut accidat quando egrotus est valde periculosa ne forsitan in finibus eius ab ea evadat. sed hanc vero similitudinem invenimus sermo iste scriptus in desc̃ripcionibus heraclitis et dyascoridis et de scripcionibus aliis ab istis. et invenimus eum cum quibusdam descripcionibus scriptum per hunc modum. quod si non procedit urina et non lenitur vesica. et non est necessaria in hoc descripcione in q̄stio. Y.

Hec autem morbi sex

pueris aptus a .vii. anno usque ad .xv. vel .xx. evenire solet. a. c.

Et hec est circa pueros in pluribus est a .vii. anno usque ad consequentes .xv. annos. G.

Cum pueri multiplicant comestionem in hora in qua non convenit omnino et in meatibus eorum aggregantur multitudo humorum qui non bene digeruntur et non raro crudus. Et ergo mundificet non humore hunc motum die ad partem vesice et currit ad ipsam in meatibus urine aggregantur illic et generatur ab eo in quibusdam hominis lapis. Et propter hoc pervenit ab eo in quibusdam eorum quod est egritudo apparitionis calculi in vesica. Et non accidit illud nisi quando accidit vel advenerit vesice nocumentum magnum ex eius sicut humidi horum pro ipsam.

Incipit particula .iii. pronosticorum ypocratis.

Ex acutis febribus ille est quoniam quibusdam ad vitam. quibusdam vero ad mortem. a. cuius.

Ex febribus autem venit crisis in numeris dierum in quibus salvantur ex hominibus qui salvantur et pereunt qui pereunt. G.

Iam acquisivistis omnes amici mei omnes qui me rogastis ut exponerem librum ypocratis absque interpretatione sermonis duos libros. Secundum quod est de diebus creticis et alter de crisi. Et iam scivistis illi duo libri in maioris ... hominum sicut alii ex libris meis in ... eductione rogastis me. Et propter hoc non spero ad expositionem aliquorum librorum ypocratis in libris suis ... Quoniam ego iam narravi totum quod est necessarium scire ex eis in operatione medicine et in aliis libris meis quos edidi et adinveni ad ipsius expositionem que ei convenit. Et quoniam multos sermonum eius propter hoc quod est in eis de occultatione exposuerunt quidam mala expositione non placuit alicui nostrum ipsius. Sed bonum fuit nobis ipsius quod in diversis de intellectu eorum ante est sicut fuit verius et convenientius sermone ypocratis. Rogastis enim me tunc ut sermonarem vobis quod audivistis ante auditum in libris. Dixi autem vobis propter hanc causam quod oportet ne sit expositio mea omnium sermonum eius expositio una. Quoniam non exposui eos omnes expositione una et eadem. Sed expositio autem mea est ut non rememorarer fui quod non dixi in aliquo librorum meorum expositione in tegra ad sermonum quos exposui in libris meis expositione integra. Et est expositio mea eorum brevius et abbreviata ut non cogar uti in ... sermonem meo uno et eodem in ... eisdem multotiens. Et propter hoc quod ego narravi totum quod est necessarium scire in crisi et diebus creticis ex duobus libris meis. Ego dicam in loco summa illius tantum et ponam post illum sermonis mei ab hoc loco. Dico ergo quod non est crisis in egritudinibus non est super non ex mutatione qua nominatur hoc nomine in iudicium. Quoniam significat mutationem velocem valde que accidit in egritudinibus et ipsius est .iiii. modos. Quoniam in summa aut evadit ab egritudine sua statim aut declinat declinatione magna

et tunc paulatim augetur uel ad salutem — et tunc mala dispositio postea paulatim augetur [illegible]

ad id quod melius est. aut morantur stare aut declinant ad dispositionem malam declina
tione vehementi. Verumtamen duo modi qui sunt post eos nominantur crisis absolute
sed duo modi qui sunt post eos secundo nominantur secundum primum crisis cum additione quia
additur in unoquoque eorum additio crisis. et est ea mala aut feda aut res alia similis
ei. et forte nominantur absolute omnes iste crises tamen. et vos iam scivistis quod omnes
species crisis accidunt aut per evacuationem malam aut per apostema in corpore. quod est
quod mutatio dispositionis in summa que est mutatio vehemens adhuc quod est melius per sompnum
et sudorem longum non fit nisi raro et in multis autem diebus tamen. et ex hominibus quidam sunt
qui nominant id crisim et exeunt sunt qui nominant ipsum crisim. dies autem crisis nomi
nantur dies in quibus accidit hec mutatio multum valde. et certificatur mensis illud
malus. in duobus non accidit crisis secundum [illegible] nec [illegible] accidit mensis [illegible] et vos quidem
non invenimus quod ypo non intellexerit nisi dierum crisis aut omnes homines tamen. sed in
venimus quod ipsum intellexisse eos melius quam omnes homines et narravit causam et
eventum eorum. et nos narravimus illud in libro nostro in diebus crisis. et ostendimus
in eo quod fortiores periodi omnium accidentium in diebus periodorum sunt illi qui sunt
in septenis. deinde post eos sunt illi periodi qui fiunt in quaternis. et eorum
eventus est ex divisione septimane in duo et significatio sua crisim accidentium
te in septimanis sunt ex quaternis. quod est. quia dies quartus indicativus est
septime. et dies xi indicativus est xiiii. et ypo quidem nominavit hos di
es indicativos et invenit ut inveniuntur septimane secundum hunc modum. due
quidem septimane prime sunt secundum modum disiunctionis. [illegible] disiunctionis. sed tertia est secundum mo
dum continuitatis et modus quidem disiunctionis est quando consumatur ebdomada pri
ma in aliquo dierum et computatur initium ebdomade secunde a die qui sequitur ipsum. mo
dus autem continuitatis est quando conveniunt due septimane simul in die uno apud
quod consumatur prima. et incipit ab eo septimana secunda. et propter hoc factus est dies
xx ultimus dies septimane tertie. quoniam si ista septimana computaretur
iterum secundum modum disiunctionis. oporteret tunc ut esset dies xxi fortior die xx.
sed nos non invenimus rem ita. quoniam crisis accidit in die xx plus valde [illegible]
cius. et propter hoc tres septimane complentur in diebus xx. et primum septi
mane quarte sit xxi et tres septimane alie complentur in xx diebus. di
xit ypo in die xl. quod dies est crisis. et non dixit id in die xlii. et similiter
in lx dixit diem lxxx[illegible] et non dixit dies crisis. hoc est secundum compu
tationem periodorum que accidit in septenis. et sequitur illam computationem periodorum
~~que accidit in septenis et sequitur illa computatio periodorum~~ que accidit in quaternis
quod est. quia unaquaque septimanarum in duabus dividitur quartis. oportet ergo ut sit
dies quartus ab initio egritudinis consumatio quarte prime et primum secunde quarte. de
inde quarta que est post illam et est tertia et incipit [illegible] a die vii. quoniam septima
na secunda [illegible] incipit a die viii. quoniam septimana secunda incipit ab hoc die. ergo
dies xi est complementum quarte tertie et primum quarte [illegible] deinde quarta quinta in
cipit a die xiiii. quoniam septimana tertia [illegible] incipit ab hoc die. et propter hoc
factus est dies xvii consumatio quarte quinte. et est dies in quo coniungitur quarta
quinta et quarta vi. et secundum illum modum dividitur septimana tertia. et secundum hanc com
putationem fit dies xx consumatio tertie septimanarum et sexte quartarum
isti ii dies crisis sunt qui faciunt paroxismos periodorum. et invenimus di

paulatim in secunda et ad bonum et dissolutionem. paulatim non secunda et ad malum et contrarium.

ponit crises

quomodo dies crisis [illegible]

comparat dies creticos

nominat dies indicativos

ponit modum computationis dierum creticorum per septimanas

i. diem lxvii uel lxxxiiii.

ponit computationem per quartas

ponit dies incidentes [illegible]

et alios in quibus fit crisis in egritudinibus acutis inter istos dies. Et ego quidem dixi causam inventionis illius in libro meo de diebus creticis et quod dies tertius et quintus et sextus et fortasse quod accidit in quibusdam horis crisis in die sexta. Verumtamen iste dies est dies crisis male. Quod est quia in ipso fit crisis plurimum cum accidentibus in quibus non est fiducia et remanet de egritudine post ipsam residuum. Nisi forte quod consumitur egritudo meo consuetudine completa. Quod si non solvitur in quibusdam horis solutione perfecta redit procul dubio. Et ego narravi iam omnes istas res et res alias multas in libro meo de diebus creticis. Et narravit quod Ypocras plures earum. Verumtamen ille est separatim in libris divisis. Et ego iam aggregavi id totum in libro meo de diebus crisis et declaravi quod evenit eius quod non declaravit et declaravit. Et complevi totum in libro quo abbreviavi. Et propter hoc oportet ei qui vult ut sufficiat hic proposito ut legat in illis duobus libris suis. Et sunt liber dierum crisis et liber de crisi. In hac autem hora non est mea intentio nisi ut exponam sermonem Ypocratis in hoc libro.

Illa dies in qua salvatur ex hominibus qui salvatur et perit qui perit. G.

Sermo autem eius iste intendit ad superiores dies crisis aut est crisis aut eius dies crisis. Et melius est ut intelligatur de crisi id est non de diebus crisis. Quamvis sit possibile ut intelligatur de diebus crisis. Est sermonis eius in qua dixit salvatur qui salvatur ex hominibus et perit qui perit non est nisi quod significat crises. Et propter id dies et facit id est sermo eius qui salvatur evadit et moritur qui moritur significat quod nolavit crisim mutationem vehementem accidere in egritudinibus in illa qua convertitur ad salutem tantum.

I. Ypocras. In quibus febribus si cuncta signa boni pervenerint et spes mali in quo quid non (h)eserit in die quarta tamen nimirum vel prius iudicabis. In quibus vero febribus si cuncta signa male pervenerint nisi boni spes ulla affulxit in quarta die vel ante mortem obibit. A. G.

Quod est quia magis solvuntur febres in quibus fit mixtio sermo et res significationes et consumuntur in die quarta aut ante ipsam. Et magis mali esse febres in quibus apparent deteriores significationes in die quarta aut ante ipsam interficiunt. Significavit Ypocras per sermonem suum salvatores febres quietas. G. Simplices que non habent fraudem nisi maliciam. Quoniam iste febres quando apparent in eis significationes super quas est immixtio cum fiducia non pertransierint quartam primam sed solvuntur in die quarta vel ante illam. Et sunt deteriores febres sunt ille febres in quibus apparent significationes predicte. Earum autem interfectio est in die quarta aut ante ipsam. Et iam est quod nolavit Ypocras die cretico in diebus crisis in sermone suo consumuntur in die quarta aut ante ipsam. Et sunt invenimus in tractatu primo

[illegible]

libro epidimie posuisse diem primum de diebus creticis valde diem creticum significantem in quibus fit in initio sine fiducia sed significationes preclares quas laudavit laude vehementi. Et ipse rememorabitur ipsarum et postea paululum per viam exempli. Y.

Primus periodus horum in hoc continetur. Secundus in .vii. tertius in xi. quartus in quartodecimo. quintus in .xvii. sextus in .xx. Qui vero post quartanarium augmentando decurrit magis acuta egritudine usque in .xl. vel in .lx. diem, usque non est computandum in completo numero dierum, quemadmodum usque anni usque menses, ad quorum formam septimanas tres in .xx. dierum spacio terminamus.

Et periodus primus ex periodis eorum ad hoc pervenit. G.

Iste sermo et totum quod sequitur ipsum ex sermone simile ei est in illo apud illum qui memor est eius quod dixit in eis que premissa sunt.

Et non est possibile ut inveniatur aliquid horum secundum computationem dierum perfectorum. Et non sit possibile ut computetur secundum computationem dierum completorum annus usque menses eius. G.

Non dicit quod non est possibile ut aliquis eorum computetur secundum computationem dierum completorum. Non quoniam ipse computavit tres septimanas in .xx. diebus sicut annus et menses eius. Non enim est possibile ut computetur secundum computationem dierum completorum et [illegible] quod annus non est nisi .ccc. et .lxv. dies tantum, sed cum illo est et quarta diei unius et [illegible] excedunt partibus. Mensis autem unusquisque est minus .xxx. diebus et plus .xxix. Nomina autem mensis apud antiquos grecorum [illegible] et apud illos qui sunt ex civitatibus in hoc tempore non cadit sed in eo quod est inter coniunctiones solis et lune. Qui igitur vult scire hoc totum secundum veritatem ex demonstratione legat librum completum quem edidit [illegible] et super totum annum, et est .ii. libri alii quos edidit meos (?). Propter hoc igitur dicit ypocras quod non oportet ut computentur septimane in questione secundum computationem dierum completorum, sed est in illo diminutio propter quam (?) completa est septimane in .xx. diebus. Et ego quidem iam ostendi causam in illo in tractatu tertio libri mei de diebus creticis, propter quod aliqui eorum qui precesserunt me conati sunt invenire illud. Y.

Debile secundum hanc augmentationem eorum evenit primus periodus in .xx. die. Secundus in .xl. tertius in .lx. [illegible]

[illegible]

Deinde post hos periodos secundum illam viam et illum modum addicionis est periodus postremus in .xx. die. et post in .xl. et tercius in .lx. G.

Non vult per sermonem suum istum ypocras quod non sit inter diem .xx.m et .xx.m die et .xl. aliis dies in qua crisis fiat. quoniam si illud esset secundum hunc modum iam esset contrarius sermoni suo quod est quia dixit in libro epidimie dies in quibus fit crisis inter hos dies. et quia apparet in egritudine contradicit illi. verumtamen ipse noluit nisi quod ego narro. et est quia ipse non computavit tres septimanas. et preter venit investigacio prima ad .xx.m diem. et non computavit eas computacione equali sed separavit septimanam secundam a septimana prima et fuit consumacio eius ipsa cum hac in die .xiiii. et continuavit septimanam terciam cum septimana secunda et consumata fuit per eam hac in die .xx. precepit ergo ipse hanc causam ut computentur septimane que sunt post diem .xx.m secundum illam similitudinem. sic ergo computantur due septimane excise s. disiunccione et septimana tercia secundum continuitatem ut compleretur tres earum in die .xx. est ergo tres post quas complentur tres septimane alie dies .xl. et est complementum duarum excisarum in die .xxxiiii. et ipse hac causa dixit hic autem die .xl. et secundum hanc computacionem complentur tres septimane tercie in die .lx. et sunt dies .lxxxiiii. apud eum est dies crisis non dies .lxxxiiii. sic dixit in libro epidimie et non intenditur id non quoniam tres septimane complentur in .xx. diebus et est id ita ut computentur due septimane excise secundum modum disiunccionis ut compleatur consumacio earum in die .xiiii. et computetur septimana tercia secundum modum continuacionis cum septimana secunda ut compleatur in die .xx. Ip.

In quibus valitudinibus declinacio est tarda pronostica in illis invenienda sunt latencia. earum enim principia confusa sunt. ideo oportet caucius invigilandum est et in singulis quaternariis diebus studiosius intuendum est quia si feceris aut raro aut numquam falleris. A. t.

In quibus autem crisis venit celerius in spacio longiore pronosticacio in principio sui est difficilis. quod est quia principia eorum sunt occulta valde. verumtamen oportet a prima die ut cogites et consideres cum transeunt quatuor dies. considera non occultabitur tibi adquid declinet G.

Rememoracio eius in hoc loco huius nominis crisis significat quod melius per ipsas duas mutaciones sit. s. illa que convertitur ad salutem et illa que convertitur ad maliciam. quod est quia dixit et significavit sermone egritudines de acutis que est ut consumatur in diebus paucis a principio sui ad quod convertitur est facile valde sic dixit ypocras in egritudinibus in quibus venit crisis in .iiii. diebus primis. quoniam de acutis ut febris que quiescit in die quarta est quieta valde. sed de illa de egritudine acuta est ut interficiat in quarta die est malicia valde et significaciones et bona

·3·b·

quia que apparent harum duarum febrium que apparent in febre salua sunt omnes
significationes laudabiles ualde bone. et que apparent in febre mala [sicut acuta] omnes
sunt illarum les male ualde. et cum res ita sit non est recte ut prouideat aliquis
earum diem crisis. quoniam nos iam scimus quod crisis accidit secundum quod natura non uincit egritudinem
et superat eam aut quando [ipsa] uincit illam et superat ipsam. egritudines autem quartane ualde
uincit non uelociter. a fraudulentis uero malis superatur non uelociter. et propter hoc
earum fuit egritudines in quibus uenit crisis uelociter quartane ualde [tardis] sed egritudines que indi-
gent in consumptione sua spacio magno et longo sunt similes. quarum superfluitas
tes in uirtute magnitudinibus uelocis consumptionis est magna et quando est et quando est egri-
tudinis. sicut est quando non superfluit una earum supra comparem suam in uirtute superfluente ma-
gna sed earum pugna est similis equalitati. necessarium est ad hoc ut uincat una earum
spacium longum uel breuis significationes. prudentium in lucta sunt illum qui uincit
ex duobus luctantibus non est [nisi] secundum hunc modum. quia quando aliquis eorum uidet superfluitatem uir-
tutis [earum] supra comparem suam in uirtute superante magis sperat ei uictoriam ex hora sua
et si non uidet aliquem eorum superantem supra comparem suam in uirtute superante magis scit
quod spacium luctaminis eorum prolongatur. et non scit ex furore illo quis eorum
uincat. sed declarant illud post quod protenditur tempus. et prudentes quidem in arte illa
intelligunt uelocius quam uulgares homines. quoniam ipsi sunt fortiores ad sciendum
superfluitatem propria uirtute quam ipsi. quod est. quia res quas [sunt] fluunt periti in arte sunt
ignorantes eius est sicut superfluitate propria. [i. sentire] et inuenimus quod superfluitates per pro-
prietatem suam occultantur. aliquando non est possibile significare peritoribus sed ipsam horam
qua apparet sensu. et propter hoc percipit postea considerare [a inmutacione] in tercia egritudinis in diebus
iiii. diebus. nam si considerans illud non occultabitur quod ad quod declinet seu ad sa-
nitatem inter [...] et ipsius euasionem ita ut non uincat aut ad predictionem eius ita ut
eam uincat egritudo. hec est summa huius sermonis. [remittit nos] sicut et tractatu suo inueniens
in libro meo de crisi. Y.

Et finis quartane huius est. Amen.

Et de quartane fin... est ... ordine. G.

Transiuit ergo tempore isto super multos medicorum et non intellexerunt
eum. et propter hoc inuenimus eos mirari mirantes de nobis et estimant quod
iudicia nostra in mense uno qui habet febrem quartanam quia eius febris consumitur
v. G. post quindecim dies non est secundum uiam diiudicationis hoc est quoniam ipsi non intellexe-
runt de nobis quod percepimus et iudicauimus illius sicut in febre tertiana et statum. i. scia
illius sicut calculatur ut est sit quia sicut nos numerauimus in febribus continuis omnes
dies continuitate in prognosticatione de crisi secundum apertionem est ut accidat
sic et numerauimus in febribus habentibus paroxismos periodos. et causa est quia facit dies crisis
in febribus continuis id idem quod facit dies unus in febribus facientibus paroxismum et
clamorem. et sicut sunt febres quartane pure. crisis enim uenit in eis in vii. periodis
non in vii. diebus. et paroxismus diei quarti sunt apertio egritudinis ad diem vii. est sicut
paroxismus periodi quarti ad periodum vii. quod est. quia dies quartus est indicatiuus diei
septime. et periodus quarta est indicatiua periodi vii. et ego quidem iam narraui
tot illud in libro meo de diebus creticis. et propter hoc sufficiat tibi ut scias in hoc
loco quod crisis febrium quartanarum fit in periodis non in diebus.

exponit quod de longis egritudinibus

remouet dubium

respondit questioni sue

ponit modum inueniendi crisim in intercipolatis febribus et hoc declarat litera

Non est igitur hunc ordinem. G. Significavit per ordinem dierum esse. nam sic propter quod diversitatis est malitia ordinis sicut et propter ordinationis est ordo. et ipse hoc cum nominavit generaliter enim nomine significare ordinationem et ordinem. quoniam omnia que in mundo sunt ordinata. terra enim est in medio ipsius deinde mare est medium ipsius et circa mare est aer et aerem est ignis deinde orbes post illum continentes omnia ordine et stellarum motum fixarum non est in noctem diei et itidem invenimus super universi dispositionem. motus autem stellarum herraticarum quamvis non sint equales in omni die et currunt per ordinem et ordinationem. quod est. quia ipse faciunt semper in tempore equali loca eadem certe signorum vel de orbe signorum. Y.

Que vero in febribus fiunt facilius cognoscere. dicit enim illarum est evidentissima. evasuris quidem semper leviaris dolor atque et quiescens noctu via illis et cetera signa cuncta bonum ordinem ut diximus. morituris vero semper anxietas et turbatio animi et instancia vigiliarum et omnis significationes mali initia. A. T.

Est res autem certior consuetudine est ut consimiles in minoribus spaciis sint faciliores dierum vel discretionis. quod est. quia quantum res quibus alie differunt sunt per maioritate que est. quod est. quia illorum qui sunt per semitas salutis est habentibus bonum et sic salvi fiunt a dolore et dormiunt in nocte et sunt reliqua significationes meis per ultima fiducia. illorum autem qui pereunt habentibus est malus et prohibet eos in initio et accidit eis inquietudo et sunt reliqua significationes meis per ultima malitia.

Iam dixi in reliquis que premissa sunt quod velit per sermonem suum facilius et levius. G. et magis leve et dixit paulo ante quod salubriores febres sunt ille in quibus est in initio spes fiduciam et fortiores significationes consimiles in die quarto ante ipsam. in hac autem hora continet sermonem suum ut significet ei significationes malas sed significationes laudabiles. et ipse iam addidit ei significationes malas sed significationes laudabiles et ipse iam accidit ei quod illorum qui sunt per semitam salutis semper est bonus et sunt salvi a dolore et dormiunt in nocte. illorum autem qui pereunt semper est malus et regit eos prohibitio somni et accidit eis inquietudo et addidit item ad unumquemque horum duorum sermonum sermonem suum et sunt reliqua significationes meis per illam similitudinem. dicens quod in sermone suo primo et sunt reliqua significationes meis per ultima fiducia et dixit in sermone secundo et sunt reliqua significationes meis per ultima malicia. significat quod significationes male per hoc addidit quod eius rememoratio in unoquoque duorum sermonum certior significationum quas dixit non est nisi per viam exempli. addidit enim sua item ad sermonem suum. quod est. quia res alie quibus differunt per maioritate que est non facit id non certiore. dixi enim meis que precesserunt quod diversitas in egritudinibus et aparitione ut consimilium in minoribus spaciis inter illas que salvant et

eis et inter illas que interficiunt est magna valde. egritudinum autem quarum spacium prolo-
gatur non est divisio inter salvas et pernecabiles magna sed earum significationes sunt similes ab
inicio earum. sermo autem eius cooperit eos permixtio. potest enim ut significet illos qui
permiserint res. et potest ut significet eos qui exagitantur et inquietantur et non
significet cum eis decubitum. et melius quod est ut intelligatur ex eo permutatio
est sicut hoc dicto ei conveniens vehementius. ℣.

Considerabis quoque augmenti tempore utrum instat an sit ut
supra diximus. a. t.

Oportet autem ut cogites eius hore et eius
quantitatem et libus augmenti usque quo con-
sequantur egritudines hora digestionis vel consumptionis sive quamvis ita sit et ceteris que
narravimus. Sicut dixit ypocras propter inquieta pericula. et oportet ... non a principio
· G. dicens ut cogites. deinde addidit ad id exemplum in
eo. scilicet invenimus eum dixisse in sermone suo hoc quod promisimus rememoratio-
nem et quod dixit in hoc sermone et hoc est. sed oportet a principio diei ut cogites et considerans prin-
cipium. iiii.or dies. considerans non ... occultabitur tibi ad quod declinet. ℣.

Secundum hanc quoque intentionem in parientibus cau-
tus eris et non pacientibus sit. a. t.

Et per hanc viam ac-
cidit esse mulieri-
bus post partum earum. G.

Oportet ut sit computatio dierum in hac egritudine a principio diei in quo mulier pepe-
rit non a die in quo invadit eam febris. quod est quia febris plures earum invadit
febris die secunda et tercia post partum. et aliis diebus invenimus plures medici et expe-
rtant eos. et id quod non est recte sed post quam invaserit dies ab ipso die partus mulieris sit.
et quam ypocras narravit totum est scientia necessaria in diebus esse sunt et consideri
ose ... ut faciamus te rememorari eius quod multo est dixi in alio loco. et
est quia nos invenimus res multas de quibus fit inquisicio quibus non fit iuvamen
in opere medicine. Veniant non nos inquisivimus de eis inquisicione vera. quod est quia iu-
vamentum in pronosticatione non est nisi excogitatione dierum in quibus venit crisis egritudinis. si
enim ... de illa egritudine an oportet ut nominetur egritudo acuta absolute aut acuta
valde aut ... aut acuta cum addicione et consideratione tunc inquisicio est. illa non
... non in morbis nec in ... quibus est. potest homo ut cognoscat pronostica-
cionem de eadem res ... et ut conveniat ad scientiam medicacionis secundum ...
ponamus. verbi gratia. quod consensimus et scivimus scientia vera quod in ... euadet ab
egritudine longa sua in die. xx. et quod id eveniet sicut quod nos speramus de eo. veri-
tamen alius dicit quod illa egritudo est acuta. et alius dicit quod non oportet ut nominetur egritudo
acuta. quia terminus egritudinum acutarum est dies. xiiii. isti duo in sic dividi
ficiunt. dicit enim unus eorum quod in hoc egritudine oportet ut nominetur cronica. quia iam pertran-
sivit diem vel statum in quo egritudines acute pervenerunt. et egritudines quod non habent speciem
aliam eciam excepto tempore suo quod nominetur egritudo. et dicit iste quod oportet ut nominetur egri-
tudo acuta consilia et dicit alter quod oportet ut nominetur egritudo acuta cum addicione

paulatim. Si autem homo intendat cronica vel consumptiva ut absentiam (cui) in morbus istorum et ideo quod conatur verificare et querat primo illud et consideret recte quis istorum invenit recte (istorum) vel quis istorum erravit finiet in eo vitam suam et post tempus longum post quod perficiat per illud in operatione medicine in aliquibus ex eis. Similiter quod habemus cogitationem exquisitam super precedere et iudicare quod egrotus salvetur in die xvii post quod sit ei possibile iudicium in egritudine (an) aliqua ut nominetur acuta aut cronica aut acuta et additione aut consumptiva. non nominetur in operatione medicine in aliquibus ex eis. Quoniam melius est ut ponas numerum specierum egritudinum secundum tempus et per quantitatem numeri paroxismorum in quibus accidit crisis. Ergo et egritudo que solvitur in iiii diebus primis per crisim. deinde illa postea in qua venit crisis in quatuor diebus secundis. deinde tertia post ea in qua accidit crisis in iiii diebus tertiis. et post ipsam egritudo que consumitur in quarta quarta (i. xiiii). deinde que resolvitur in quinta quarta (i. xvii) et post ea illa cuius crisis venit in quarta sexta (i. xx). et est illa que resolvitur in die xx. Et ergo fuit post hunc diem (i. xx) duplicantur quarte et venit crisis in septenis. et est extenditur iterum et duplicantur iterum septimane et solvuntur egritudines in xx die (i. xl dies et est finis). deinde post horam hanc pervenitur ad menses. deinde in transeunt ad annos. Ergo (ex) non ut apud egritudines sint duo tempora. Quarum quedam omnino acute et quedam earum cronice. Verumtamen ego nominavi eas in loco alio non vocantes nomine ut existimatur sermo (nost) ... Et forte cogitamus ponere dictum ... egritudines que nominantur diversimode. quod est fecimus erit species egritudinis et est. Quarum una quedam dividitur iterum in species alias. Inde est quod prime species et egritudines acute quas nominavit ypocras egritudines acutas nomine absoluto et quedam earum acutas valde. et est ille que non transeunt vii diem set crisis venit (in) eis aut in vii die aut ante ipsum. egritudines autem que nominantur acute absolute est ille que extenduntur usque in diem xiiii. Illarum autem que pertranseunt hunc diem in minuendo nominum cadit eis hesitatio (i. utrum sit acuta vel cronica) quoniam non est possibile ut ponatur egritudinem cum crisis venit in die xvii et est ideo ita sit cadit in hac re questio dubitatio vel hesitatio. et propter hanc causam necesse est in quo est ex sufficientia ut ponatur terminus acutarum egritudinum die xx (i. largo sumpto nomine acuti) non die xiiii (arguit quod sic). et nullo iterum est autem hesitatio magis. quoniam exigere acutarum non intelligitur nisi egritudo in qua est febris vehemens assidua illa autem quoniam ita est tunc si ipsa consumitur in xiiii aut infra illum paulatim tunc nominatur egritudo acuta. Iste ergo est species egritudinum acutarum. et hec est species et alie in quas egritudines dividuntur quarum crisis venit post diem xx (m). existentes egritudines et in est latitudo in eis. et ut tamen quod oportet ut ponatur que extensis extenditur usque in diem xl in differentia una (i. differentia absque) et singularis eius fiat species (i. egritudinis) autem et ponatur eis que extenduntur usque ad vii menses species autem et illa que consumuntur in anno species autem et illa quarum crisis venit in multo annorum. et in nullo inconsueto species autem. et propter hoc ego sum dicens michi semper ideo quod de consuetudine mea est ut dicam semper. et est quod convenit semper ut recedas ab hiis toto et ponas studium tuum in cogitatione hora in qua resolvitur egritudo (i. ad disputacionem subtilis). Inde est quod invenit ypocras minima specierum egritudinum et est illa quam de consuetudine sua est nominare saniositate ponere terminum. scilicet crisis eius et rupture eius in quibusdam hominibus die xx (m) et in quibusdam earum xxxiiii et in quibusdam earum xl aut die ... Et propter hoc sum dimittens rememorationem preceteris in prime nominis uniuscuiusque harum specierum et converto studium meum ad scientiam pronosticationis de die in qua rumpitur apostema inquamque harum specierum saniositatis. et illius autem inventio est per duas vias. et sunt experimentum et ratiocinatio. per experimentum non comprehenditur

---

Marginal notes (left):

Ostendit quod sunt illi qui in gestando talia male considerant

Ostendit auctor quod bene ... sunt illi qui ...

Ostendit quo debet sumi nomen in acutis et nomina earum et sumit species per tempus.

Docet computare per septenarium.

Correlarium

Remouet dubium de pacien...

Concludit numerum.

Procedit dubitando.

Computat in diebus ... per paroxismos et menses.

Concludit intentum.

Reservat ... ypocras

Dispositionem facit ... oppositio dividit ... prima parte.

Tangit duos modos cognoscendi rupturam apostematum

Marginal notes (right):

id est ... sicut verum est sit acuta vel non

in aphorismis ... plurime passiones

non consistit ypocras ... egritudine in qua venit crisis in die xx.

[illegible]

et tempus [i. ruptionis] unius earum stellarum aut duarum ex stellis samositatis. vocinatus autem est
signum ipsarum samositatem et tamen facientem ipsarum et res adiuvantes ad ipsarum.
Cum ergo videris verbi gratia quod quedam stellarum samositatis rupit in die .xl. et tu in-
venis evenit tunc fuisse exhibere temperato et in hora temperata in figura
et invenis etatem infirmi et regionem et non corporis et in habitu infirmi non tempe-
rata in figura. deinde vides aliam rupi in die .xl. [al. .lx.] et invenis complexionem omnium
eorum que narravi declinare ad frigus. et vides aliam rupi in die .xx. et complexionem
omnium eorum quas posuimus rememorando declinare in ea ad caliditatem potes in-
scire vel significare rupturam reliquarum stellarum samositatis cum posueris intentione
tua in inventione illius quod comprehendisti per experimentum et comparaveris alias stellas
samositatis ad ipsas quas diximus. scilicet caliditate harum mutationum ad frigus eorum
et tamen mutante eos et est calitas innata et reliquas res adiuvantes ad [illegible]
et vel hora presens et regio et dispositio aeris estimamus autem per quantitatem virtutis facie-
tis id summum experte infirmi et non corporis eius [illegible] accidit sam-
ositas et exalus significationibus signorum debilitate virtutis que invenis presta-
tibus et non prestantibus et fortitudine eius [illegible] cognitio [illegible]
et conatum comprehendere stellarum omnium dispositionem stellarum samositatis experimento
et consideratione indiget aliqua hora annorum. qui autem considerat ad quantitatem cali-
ditatis innate et comparationem eius cum humoribus qui indiget digerere complendit
[illegible] ad intentionem intendit facilius periculose et cum maiore via. et [illegible]
dispositio est eius potest estimare res occultas ex rebus manifestis et est vel potest
ut cum scies [i. tamen aliquis] inveniat stellarum samositatis que rupit in die .xx. aut in
.xxiiii. et secundum hanc similitudinem in reliquis aliis et tamen in necessitate dicere neque an
oporteat ut nomine acuta an cronica an consueta. dispositio et ipsius
et illius [illegible] non est de operatione medicorum [illegible] ad ipsarum operationem
medicine tamen sed est ex operatione sophistarum quorum studium est in querere vani-
tate. et propter hanc causam invenimus eos inter magistros sedentes super sedes
altas et locutione de disciplinis suis in aliquo loco [illegible] valde. verumtamen
ignorantia eorum non est [illegible] de cognitione eius [illegible] ut accidat in
fine quod plus quam ignorant ipsorum [illegible] maris et exceptis sunt quedam
alii quorum dispositio est contraria huic dispositioni. scilicet illi in quibus est potest intelligere egritudines
et pronosticare de eo quod futurum est. et non est potest eis respondere de quibusdam [illegible]
omnibus. et propter hanc causam putant de quibusdam eorum quod sunt medici et de quibusdam eorum
quod sunt sophiste [illegible] quod est quod ipsi nolunt hac medicorum [illegible] nomine
et cum vident aliquem legere in libris aut uti ratiocinatione [illegible] quibus fit
iuvamentum estimant de eo quod est de medicis qui nolunt medici loquacitatis.

[illegible interlinear gloss]

Si dolor in capite acutissimus est febris fuerit et signum
aliquod aliud mortis apparuerit mors cito adest

[illegible interlinear gloss]

Si signum autem mali non affuerit et dolor usque in .xx. diem per-
mansit [illegible] febris abierit sanguinem fluere de naribus ex capitis

[illegible marginal glosses]

ante septimum aut in inferioribus corporis partibus expectabis. Sed dolore adhuc recente sanguinem de naribus fluere expectabis ante septimum, magis tamen dolore forte et tempora non relinquente. A. T.

Et quando fuerit in capite dolor vehemens assiduus cum febre et fuerit cum illo aliquod signorum mortis tunc id est mortale valde. Et si fuerit absque aliis signis et perseveraverit dolor .xx. dies et fuerit febris inseparabilis tunc oportebit ut expectetur fluxus sanguinis a naribus aut aliquid exiture in partibus corporis inferioribus. Sed dum permanet dolor recens oportet ut expectetur fluxus sanguinis a naribus aut saniositas et precipue quando dolores sunt non usque tempora et frontem. G.

Iudicium sermonis expositus super rem invaticinatam valde dictus quasi necessarium est scire ex prognosticatione. Verumtamen ipse est absque ordine, sed eius ordinatio est secundum hunc modum. Et cum fuerit in capite vehemens dolor cum febre assidua si fuerit cum illo aliquod signorum mortis tunc est id signum mortale valde, et si separaverit crisis rebus quod evadit infirmus tunc expectabis ei fluxum sanguinis a naribus ab die usque ad .vii. quod si supra extenderit tunc expecta quod id expecta saniem que exit ex naribus quibus fit evasio infirmi. Et si permanent isti duo dolores qui fuerint in capite usque in diem .xx. tunc expecta fluxum sanguinis e naribus. Verumtamen id non fit nisi raro. Egressio autem saniei e naribus aut evacuatio exiture in partibus inferioribus accidit multotiens in illa hora. Et quando tu expectabis aliquem fluxum sanguinis a naribus tunc accidit in se tua ad id dolores acuentes usque tempora et frontem. Y.

Atque sanguinem expectabis plus in illis qui citra sunt .xxxv. annorum, saniem vero magis in hiis qui sunt amplioris etatis. A. T.

Et melius est ut expectes eruptionem sanguinis ei cuius etas est infra .xxxv. annos. Quod autem maioris etatis est ille expecta illi saniositatem. G.

Iudicium sermonis suo posuit rei ipse ad fluxum sanguinis e naribus ex etate. Et causa in illo est manifesta, quoniam iam dixit quod sanguis in hac etate usque quod etas complet .xxxv. annos est intra quantitatem. Et est causa illo calor in hac etate et colera illum est vincens magis. Et ego quidem iam ostendi meis quod premissa sunt quod sanguis cum dispositione sed dispositio est quiescens adhuc ut non faciat accidentem fluxum sanguinis narium. Y.

Aurium vero dolor acutus cum acuta febre permanente malum est. Expectabis enim in eo alienationem et mortem. Quoniam igitur velox est et molestum, intelligere est igitur via bona aprime observantiam et attendere signa. A. T.

Dolor autem auris acutus cum febre acuta

assidua forti est significatio mala, quod est quia non fit securitas scilicet habente ipsum quin perimatur cito et moriatur. Et si fuerit homo habens timorem vehementem tunc oportet ut consideres cum ea reliqua signa aperte die. G.

In his autem cartilaginibus apparentibus que circumdant exteriora auris numquam accidit vehementem dolorem invenimus, et si acciderit illud timor inde non sequitur, quoniam hec membra non sunt ex membris nobilioribus nec continuantur membris nobilibus. Verumtamen sermo hippocratis non est in his membris, sed immo de consuetudine eius est sicut multorum medicorum aliorum ut significet per sermonem suum dolorem auris scilicet doloris intra foramina auris, quod est quia egritudo tunc est in viis in quibus fit auditus, et est ei longinqua loco a cerebro. Et propter hanc causam oportet ut pereat cum accidit dolor vehemens in aure sua, quoniam cerebrum communicat illius membri egritudine, et propterea accidit ei cum advenit iterum huic egritudini permixtio rationis et mors. Et quidam ex eis ex quibus accidit ei subito sicut ille cum accidit apostema est sanies faciens egritudinem auris, propter membri egritudinem eius comprehendit cito ad cerebrum. Y.

Iuvenes enim qui sunt in hac passione in die septima vel prius pereunt, senes vero tardius, quoniam febres et alienationes minus eis quam iuvenibus contingunt atque aures eorum corrumpuntur et pus emittunt. Sed in senili tamen etate ubi recidiva resurgit et incipiunt, iuvenes vero antequam rumpatur apostema pereunt. Quod si crepuerit et quodlibet signum boni apparuerit aliquod bonum sperabitur. A. T. — remoz dubium declarans quod si senes moriuntur et iuvenes etiam moriuntur, iuvenes quam senes

Et mori qui ex hominibus fuerit iuvenis in vii diebus ex egritudine hac et velocius illo, senes vero tardius illo moriuntur, quod est quia febres et permixtiones mentis adveniunt eis minus et aures eorum finduntur et saniose fiunt propter hanc causam. Verumtamen in his etatibus reditiones egritudinis contingunt et interficiunt plures horum earum. Iuvenes autem antequam aures eorum saniose sint moriuntur, quod est quia si exierit sanies ex auribus eorum tunc speratur iuvenibus salus si apparuerit in eis signum aliud laudabile. G.

In iuvenibus quibus accidunt febres et mentis permixtio plus quam in senibus, complexio eorum est calidus et colera, et propterea oportet ut accidat permixtio sui propter dictum eorum antequam findantur aures eorum et saniose fiant. Sed senes complexio eorum est vero timor (?) ... verumtamen egritudo iterat(?) super illos, quoniam humor faciens dolorem non recipit digestionem in eis secundum complementum propter frigus vincens super complexionem eorum. Reliqua que ipse dixit in sermone suo isto manifesta sunt et plana. Y.

Apostema in gutture cum acuta febre malum, et si ad mali signum ex iam dictis aliud fuerit mortale est. A. T.

dolore tam acutissimo ...

Gutturis autem mala accidit ut cum febre est signum malum. quod si appareat cum illo signo aliquod ex hiis que narrate sunt in hiis que sunt premissa que male sunt tunc oportet ut precedas et iudices quod infirmus est cum difficultate huius timore. G.

Ulcus accidens in gutture est signum malum. quia incarnatio est humor malus corrosivus et est cum illo egritudinis magne valde causa. quoniam cum illo fit aliquando fractio cum dolore vehementi et oportet ut consideres reliquis signis que memorati sunt pronosticationis cum eo quod est futurum. et sit apud te hoc preceptum commune in omnibus signis et ipse in illo quod non sunt in ultimo laudis neque in ultimo malicie. et sunt ille cum quibus est necesse ut precipe tunc reliquis significationes considerare. Y.

Squinancia pessima est et cito mortificans que neque in gutture apparet neque existat in cervice cum ruberi tumore.

dolore tamen acutissimo existente et spiritu orthomie.

Squinancia autem deterior est et magis mortificans cum velocitate morbi que non apparet in gutture neque in cervice aliquid manifestum et est in ea dolor vehementior et spiracio hanelitus in illa squinancia cum difficultate est difficilis hec. prefocat enim hominem in die ... G.

Iam manifestum est tibi consideranti apparentem ex sermone eius. scilicet quod deterior species squinancie est ex qua non apparet in gutture neque in cervice aliquid extra neque in colore neque in calore neque in inflacione. quod est quia significatur per gutturis locus qui est circa meri et epiglotum. quod est quia significat per cervicem collum sed per guttur intelligit spacium quod ostenditur post linguam cum aperitur os et premitur lingua deorsum ad inferiora. et in hoc spacio sunt duo meatus quorum unus est meri et alius epiglotum et ergo ostendit malicia duorum meatuum ad esse extra neque tunc scias quod apostema est in musculis qui sunt intra epiglotum et meri et est eam prefocat. quod est quia meatus hanelitus non est strictus. et ergo accidit ut claudatur penitus ...

...

Hec mali species in prima die suffocat aut secunda aut tercia aut quarta. Altera huius mali species est cum in gutture apostema iubet et ipsa mortificans est. pigrior tamen prima.

Squinancia autem in qua dolores sunt ... si accidit cum ea apostema et rubedo in gutture mortificans est valde. sed tardior est illa que dicta est ante istam. G.

Huius sermonis ... alium ... squinancie ... in gutture apostema et rubedo et sunt in ea dolores ... orthomie ...

in istis prima. veruntamen spatio anhelitus non est in ea sicut sibi in principio. s. diffi-
cultas anhelitus non est in ea vehemens prima. quoniam lateri epigloti non apparet
in ea apparere vehementi. dixit quod neccio in hac specie quod est mortifera. sed tamen
illud est tardius quam species quam diximus ante illam. G.

Tercia vero quando cervix et guttur rubent prolixius
durat morbus est. et nisi tumor ad interiora redierit
spiritus bone ... non resistit. ait Galienus. Quando autem est quod rubet
guttur et cervix
est tardioris spacii. et forsitan ex ea salvantur pacientes ea qui est in cervice et
gutture rubedo non subingreditur ad interiora. G.

Exponit michi sermone speciem terciam ex speciebus squinancie. et non est apud medicos
condivisificata. quidam enim nominant ea nomine aliquo et quidam nominant ea nomine
alio. veruntamen quod dico in libro meo invenitur ypocras fecisse id. quod est. quod dimittit pro-
logatorum in nominibus et nominat equaliter unumquemque per causam secundum quod proprie est quam quam sunt interiorum est con-
venientia intra questionem. tunc varietas in nominibus interiorum non habet. quoniam autem in hac in-
tencione invenitur apud eum qui habet cognicionem operacionis medicine quod est. quod deteri-
or species squinancie est ex qua vehementia pervenit ad hoc ut cogatur infirmus cum ea ad
spacium anhelitus. s. et nunquam sunt dolores vehementes. et non apparet cum ea neque in gutture
neque in cervice aliquis extaccubus. et quod sit minoris malicie quam iste species sunt species
in quibus anhelitus non fit difficilis sed dolores sunt vehementes cum apparencia gutturis
et cervicis et eorum rubedine. et minoris est sunt malicie quam ista squinancia tercia quam nar-
ravit ypocras michi sermone cum primus hujus rememorationis. et est illa nunquam dolores non
sunt vehementes neque primum neque fit difficultas anhelitus in ea. et nulla squinancia
cum dicto est hoc dicto epiglotum est in colonius [?] abeginne. et non apparet sanies
in ea neque in gutture aut cervice aut interius sed similiter et vinces sub hac saniem
est super plurimum colatur. et propter hoc non fit apparencia in ea neque in primum ex colatura et sanguine.
et propter hoc dixit ypocras et non profundatur rubedo ad interiora. quoniam quando accidit in
hiis locis apparencia molle fractione est saniei velox factus. et non est illa egritudo
acuta egritudo. reliqua vero egritudines quas michi sermone sunt mala.

Et delituit. tamen non in ipsa die cretica. nec propter aliud
apparencia rubente tumore alio transduxerit neque putre-
dinem paciens expuerit vel admodice defecerit. si do-
lor requievit interius mortem vel iteracionis laborem pronunci-
tat. ait Galienus. Quod si fuerit occultatio rubedinis in aliqua dierum
cretica neque apud exitum quod coagulatur in exterioribus
corporis neque qui exspuit in fine cum tussi saniem talem et videtur in infirmo indic-

uulle dolore . i. sigt morte at redicoz eg' ius. G.

Res in malicia eg' ius si occultat apa at rubedo q9z hor fu erit . na utrq sit inuentum in desperatis pt q ex se spuit saniem in fi ius ce facultate at coagule in exterioribz gutturis exitura q egdiat mala . et apparens in memor a suo ii aliq diez esse psetaco et inquisico an optreat ut intelligat extra apa et occultam malis diez esse ut accidat in fino res mala . qda . n . exposu erut eu p hac intencoz an optreat ut addat illud ad illud q pt ipsz ita ut ypo uoluit ut i accidat malis diez esse ut sit esse q fiducia habeat era et uitas qm pmutac9 eg' ius ad malicia ut uideat rubedo ad interiora et n resoluat apa . et si fuit in aliquo diez esse n solu et illa ule s et mali ualde . q . q malicia uitate e9 q indicat dies certificat et festinat . q si fuit pductio spuri eue tu exiture et manifestac9 cor9 facil et occultat apa et rubedo tuc n exspectat mors in fino . Y.

Bonu aut eet tumore et rubore foras prominere . q apa sunt ad pulmoz lapsi fuit pus ibi efficit et autem reddit . a . e. Et melius est ut fiat rubedo declinas ad exteriora et ut sit reliq exitu declinare ad q ...

Iste sermo et qui manifest apd eu q memor e9 q ptes . G. sit deceppe nost . l. sermone nro . Y.

Uua tumida et rubente tumor incidere . q l sequit sanies l sag' ius fluxus minuus . labora bis g ad alia cura ofugere . et si nz sic potis incisione effugere et amplius esset et inuestit et q palato herz subtilias tuc incide . s tn p'us tot core festinabis purgare tpe fauente et suffocacois tumore minime reluctante . a . e.

Res aut in incisione uuule et impforacoe e9 timorosa adu bronias rubea magis . q . q seq' i apata uaria et fluxus sag' ius . vn oz in illa hora ut detineat p reliq ingenia . e g euacuat i q d . z inua et fit extremitas uuule maior et g ...

242

declinat ad palliditatem. et fit quod eius est sicut ius sterilius. tunc nulla hora con-
siderationis melius decurrere uidetur. et melius quod est ut conuertas ad considerationem eius
post quod euacuationis uenter fuit spacium temporis quietis et non tantum
uis de infirmo ut procede. G.

Miscuit ypo. in hac scientia pronosticationis scientiam curationis. quoniam non est possibile
addiscere pronosticationem secundum ueritatem et fiducia absque curationis scientia.
nam si inciderit uenula apparata aparere calido aut aperuerit ea secundum id
fluxus sanguinis et apparata calida. est ergo euacuatio tota id secundum quod dicitur una tunc in
cide ea. et propter hoc si descendit malum et uero soluatur cum melioratione a sermone et a studio medici. Y.

Quorum febris si periodice lentescerit et signa
finiende egritudinis habuerit / et febris defectus in die
cretica fuit / iteratio egritudinis expectabis. A. T.

Aquo.

In quo autem quiescit febris preterquam quod appareant in eo signa significantia
consumptionem egritudinis et est quies febris eius in aliqua die creticis oportet ut expectetur
recidiuatio egritudinis eius secundum ipsum. G.

Non oportet ut expectetur recidiuatio egritudinis quando apparent una duarum significationum
quas diximus sed quando apparent ambe simul. quod est. quia egritudines que quiescunt
absque causa id faciente de aptitudine earum est ut redeant. et quamuis sit quies earum
in aliqua dierum creticis. et manifestum est quod non significamus per sermonem nostrum ille que
quiescunt absque causa faciente id illas que quiescunt preterquam quod appareant in eis si-
gnificationes significantes euasionem in diebus creticis. Y.

Quibus febris permanet uel generatur dolore uel
uiuule multo dolore molestantur. huius apparata futu-
rum mincturis est. in fine tamen periculum. A. T.

Et est quod permanet febris, eius dissolutio est et dissolutione salua et non est cum eo do-
lor ex labore premit uel causa a manifesta oportet ut expectetur ei exitura
cum aparere et dolore mincturis. et propter hoc in inferioribus. G.

Iam narrauit ypo. in alio loco ubi totum quod ipse dixit in eis quod
missa cum in fine suo in egritudinibus mirach. et in fine suo in egritudinibus
et prolixis et periodicis. quod est. quia cum longiuntur febris cum sic tamen. quare unum est
in quo est egritudo quando sanatio eius est difficilis. et secunda est humores cum di generati qui non di-
geruntur. et tertia est error accidens. tunc si accidat ut non sit aliqua ex eis
in infirmo uel error ex infirmo secundum se ipsum aut ex medico secundum ipsum aut ex ministris
aut ex extrinsecis. sicut error qui accidit ex hora presenti et ex regione et dis-
positione aeris in qua est infirmus et ex loco qui est malus aut ex nocumento quod ledit aut

[illegible]

tedio autem existencia tunc remanet ut sit causa longitudinis febris humores cum difficilis digestionis. et consuetudine quidem nature est ut expellat huiusmodi humores ad quedam membra ignobilia quia non est ei possibile evacuare eos. in libro vero de crisi iam dixi quod de proprietate humorum calidorum subtilium in sua substantia est ut fiat crisis eorum per evacuationem. ex crudis autem et grossis humoribus non mundificatur corpus nisi per exituram accidentem in corpore aut per digestionem digerentem eos. et hoc post quam nominavi digestionem est evacuatio eius autem per urinam secundum plurimum aut per solutionem ventris raro. Ypocras.

Transactis .xx. diebus post febres. A. T.

Et horum ut exposite exiture est permansit egritudo .xx. diebus. G.

Invenimus enim iterum dixisse .xx. diebus meis que premissa sunt ex sermone suo in quibus convenit ut significatur quod non dixit de egritudine que est continua donec pervenit ad .xx. diem. et ego quidem iam enunciavi meis que premissa sunt cum propter quod non est possibile ab eo ut enunciet secundum veritatem terminum egritudinum acutarum. non est ergo mirum quod dixit in quibus quod crisis earum venit in .xiiii. diebus secundum rememorationem dierum .xx. quod est quia multi amphorismorum dicendo die .xiiii. et die .xx. in parte sua secundum terminum acutarum egritudinum. dixit est diem .xvii. et amphorismus in quo dixit tertius est iste. quarta est indicativa .vii. et principium secunde septimane est .viii. dies. et indicativa .xiiii. est dies .xi. quoniam est quartus septimane secunde et dies .xvii. iterum est dies indicativus .xx. quoniam est dies quartus a .xiiii. die et septimus ab undecima. Ypocras.

Hoc idem apparet magis evenit illis quorum etas est minor a .xxxv. anno. A. T.

Et convenies est ut fiant iste exiture maxime in spacio temporis minore eis quorum etas est minor .xxxv. annos. G.

Multociens dixi iam quod crisis egritudinis que fuit ab humoribus calidis acutis. quoniam virtus est fortis fit cum solutione ventris. et per contrarium illius crisis egritudinum accidentium ab humoribus frigidis quoniam virtus est debilis non fit per exituram ut puerorum solutionem sed quoniam contingit fieri minime aut digerentur in spacio longi temporis. egritudinum autem mediarum inter istas fit crisis per exituram et sunt ille in quibus invenimus unumquodque horum duorum generum que diximus. et significo per duo genera genus nature humoris quod diximus et genus rei virtutis. quod est quod invenimus in unaquaque earum due res generis eius que sunt in unaquaque earum. genus quidem illarum in natura humorum. quoniam sunt humores medii inter humores calidos genus et genus quidem virtutis. quoniam virtus est medie fortis et fuit medie debilis. et quoniam humores sunt calidi non est possibile ut virtus sit fortis. quoniam deceptione crisis est ut accidat cum exitura que egrotantibus accidere. et quoniam sunt humores frigidi necessaria est virtus fortis ad exiture eventum. et significationes que significantes debilitatem virtutis et earum fortitudinem assumpte sunt ex universis earum et sunt que sumuntur ex operationibus earum iam diximus in eis que premissa sunt. assumpte autem ex etate sunt ille que capiuntur ex iuventute et senectute et sunt ille quas declaravi ipso modo in commento. et convenies est ut egrotantes

[illegible marginal commentary]

exitum est in iuuentute et in spacio minore etiam est etas in[fra] .xxxv.
annos. quia autem est maioris etatis quam isti non peruenit adhuc ad tempus senii. e-
uenit exitus eius in eo quod est inter etatem minorem. In decrepita uero etate e-
uenit illarum est in illo ualde. et fecit nos rememorari rerum in
morbo suo isto eius quod dixit in principio sui sermonis et hoc est prolongatio febris sua
et est conseruatio salua et non habet dolorem et laborem neque extra alia mala et re-
liqua que sequuntur illud. Ypocras.

[illegible interlinear gloss]

Quibus uero etas est prolixior fiet aliquando febribus et prolongatis
manentibus. Galenus. Iste autem qui est maioris etatis quam
ille euentus exitus quam prolongatur
febris eius est minus. Galenus.

Illud uero nocumentum est quod nocere est in euentu esse per exitum in corpore iu-
uenis habeat de fortitudinis et non sit debilis multum et pro-
pter hanc causam oportet ut sit euentus exitus quanto plus procedit homo in etate
iuuenis. Iuuenis autem qui in senio est non tamen parum accidit sed parum ualde in ul-
timo. In hac autem sermone suo non significauit per sermonem suum maioris etatis quam
illi decrepitos absolute sed illos qui sunt maioris etatis per comparationem iu-
uenum. et etiam quibus sunt ultra .xxx. annum. et ego dicam consideratione illius quod pre-
missa sunt uero sermo quod uere ponit in hoc nomine. scilicet maioris etatis. et considerare est illud
non minus quam considerare in sequentibus. Ypocras.

[illegible interlinear gloss]

Febribus uero inordinate uagantibus quartane sunt future
et maxime circa autumpnum. Galenus. Et oportet ut exponatur
hic aliquando quod febris
que permanet et exponitur mutatio febris ad quartanam. quam facit interpola-
tionem et redit in ordine. et fit sicut in certa hora appropinquans autumpni.
Iam dixi in libro de speciebus febris. quod febris quartana generatur ab humore me-
lancolico. et dixi etiam quod generatio huius humoris accidit secundum duos modos. quorum
unus est a sanguine grosso. qui assimilatur inuenis feci in uasis uini. et secundus est a
colera et quam aduritur. et hec species facta ex colera nigra est maliciosa mala corro-
dens membra in quibus aggregatur. sed species prima minoris est malicie et frigidius. et
ipse quam non antiquatur spacium eius in corpore et occurrit in eo calidi superfluitate ex-
iens. et est illud ita sit tunc oportet quam inuenitur febris assidua quam non quiescit non inter-
polatur ut exponatur ei quam prolongatur ut conuertatur ad exitum quod dixi. et quam
inuenis est in interpolatione et inuenis uero accidit in ea ipse uero complexionem eorum
estatis tunc scias quod est conuertitur ad febrem quartanam. quod est quod humores bul-
liunt in estate in febribus assiduis. et quam fuit ex colera nigra exeuntis generatur calitas
quedam excitante que euadit in fine ipsius per illam causam a calore febris. et ipse quam
accidit ei similiter unum non sed non procedit et euacuat rem adustam ex humo-
re qui est sic fex sed moratur in corpore redit fo[r]tis et calefit et putrefit. et
quam accidit ei rerum illud bullit fortiter et inflammatur febris. et secundum accidit si-

dor resolvitur. Et eo res que iam bullierat ex colera nigra. Et quia bullit nec est res que extra accidit propterea in aliis extra, et quoniam egritudo corporis non est egritudo una sed multe egritudines. Quoniam colera nigra generatur in quibusdam membris et quiescit motus eius in quibusdam eorum et figitur. Et quoniam movetur in quibusdam eorum et putrescit ob necessitatem ut non sit propterea febris per ordinem. Et ergo cum vero egritudo in mobilibus venerit et victoria colere nigre accidit tunc quartana. Et ipse si hora anni est tempus quod permutatur estas ad autumpnum ita ut prohibeat resolucionem humorum et faciat eos redire ad profundum corporis, et ergo venit tempus et occurrit corpori per illam dispositionem addet in ea et adveniet ad inclinacionem humorum ad interiora corporis servat illam illa infirmitas usque quo adveniat tempus aliud in quo permutetur hora ad caliditatem. ¶

Et sic illis quibus superfluum apparet oritur sic qui xxxv. annum preterierunt et quartanarii efficiuntur. a. c.

Et sic accidit ei existenti cuius etas est ex iuvenibus in fine xxxv. anni et sicut accidit ei quartana et iam pervenit xl. annus aut est etatis maioris illo. G.

Iam loquutus fuit sermonem longum in distinctione etatum in libro alio. et propter hoc sufficit michi rememorari eius quod predixi. dico ergo quod sanguis invenitur in corporibus puerorum multus valde. et si non esset eorum permixtio in regimine esset ille humor in corporibus eorum nimis multus valde propter id quod exigit etas eorum. Verumtamen ipsi comedant multum inordinate ob ut generetur in corporibus eorum humor qui non laudatur. Cum ergo pervenerint ad tempus adholescentie tunc erit qui regunt regimine novo et qui facit ut in corpore eius sit multus sanguis tunc. et erit qui erat in regimine suo. et permiscet plus hi invenimus istos in fine mali in fine mutabilibus continuis fortibus. Quoniam humores colerici aggregantur in corporibus eorum propterea est in illa etate a qua hec est etate aggregatur in corpore eius qui permisceret propter hoc et erat in suo regimine humor qui est colera. quod invenit in corpore eius est sanguine humor qui vocatur colera citrina et colera rubea. et moratur id in quibusdam hominibus usque quo perveniant ei xxx. anni. et in quibusdam eorum usque quo pervenerint xxxv. anni. quoniam primus est inclinacionis corporis ad frigus post xxx. annos. et est post ipsos post annum xxxv. et multorum quidem hominum inveniet pervenire propter complexionem primam et propter dispositiones diversas ad quas permutatur corpus propter accidencia que accidunt ei aut propter mutacionem consuetudinis in nimio spacio inter duos terminos quos dixi. et propter hoc cum invenimus ypocratem forte dixisse etas eius est xxx. anni sic fecit in hoc sermone. et forte dixisset cuius etas xxxv. quia est. quoniam mutatio in nimio hominum est sic diversa non est possibile ut inveniatur omnibus eis per veritatem spacium unum quod sit eis in consuetudine. et ego quidem indigeo te adhuc ut scias hunc sermonem veraciter. iam enim dixi cum meis que premissa sunt in sermone meo in diebus consuetis. nam si tu servaveris ipsos et adinveneris ipsos ad id quod premisimus rememorando non erit tibi difficile invenire cum meo quod narravit ypocras in hoc sermone. nam sic humores per horas anni calefiunt in estate calefactione vehementi ita ut bulliant. ut diximus. et sic ob necessitatem consequitur illo ut generetur a...

[illegible]

et e contrario eos autem qui primo aggregatos in corpore non permittit eos resolui propter frigus suum nec evacuari facile (scilicet et senibus res in etatibus. unde corpus quod permutatur de etate status ad etatem senectutis propter humoribus in etate status in ceteribus iam resolutis acolam in. et prohibebit senectutis etas illa coleram resolui. quare accidet ab eis febris quartana. et indiget ille cum hec etas est in mundificatione sui corporis ab his humoribus spacio longo. et propter hanc causam fit quod omnes egritudines melancolice multiplicantur in hac etate que sequitur etatem status. veniunt diversificantur in paucitate et multitudine. et sunt lepra et egritudo in qua cutis excoriatur et cancer et algefregues melancolica et febris quartana. V. — applicatur ad etates

Omnes apostemata magis hyeme quam in ceteris temporibus eveniunt et amplius morantur. et si sanantur non recipiunt. a. t. — opperatur exitum ad quos

De eo autem egritudinum orte sunt. quare cum in hyeme plurimum earum desinunt tardior. sed earum reciduationes sunt minus. G.

In hoc loco fecit ypocras expressionem trium verborum. quorum unum est et est primum. quare fiunt plus in hyeme. et secundum est. quare earum desinit in hac hora tardior. et tercium est quod earum reditiones sunt minus. causa autem quare hec fiunt in hyeme plus declarata est ex humoribus dicti mensis premissa scilicet quod ceteris humorum calidorum fit prius solutionem et humorum frigidorum ceteris fit permutationes. causa autem in earum tarditate et quietis earum melius est ut ponatur in humoris et frigidi aeris. quia est quod uterum est in consumacione expirationem ut resolvatur humor faciens ipsum paulatim. sed resolutio eorum humorum grossorum viscosorum est difficilis. et ipse cum est frigidus aer. et propter hanc causam fiunt reditiones minus. quoniam egritudines que redeunt indiget motore qui moveat eas donec redeant. sed humorum frigidorum motus valde est difficilis. V.

1 qui invenit in corporibus in hac hora. iam. n.

Quibus assunt febres non mortifere et hec testantur dolores in capite pacientes ante se putant tanquam muscas vel aliquas nigras volitare. et si dolor in talibus more stomachi convenit. colera rubea vomitu vomitos superabundat. et si frigus affuerit et ypocondrius sentitur frigidum contractione et subito vomitum superabundant. et si cibum et post quam accipiunt reiciunt. a. t. — designat signa ... futura per vomitum — additur duo signa ...

Qui autem non contigerit in febre non mortifera de dolore capitis quod videt coram oculis suis ad nigrum tunc si accidit cum illo dolor more sui stomachi accidet vomitus colicus. quod si advenerit cum illo rigor et superfluorum excreis quod ypocondrius eius frigidum est vomitus velocior ad ipsum. quod si recipit in hora illa ex cibo et potu festinat ad ipsum valde

assignat causam illarum trium ... sermonis

causa prima

causa secunda

causa tercia

[illegible]

magis vomitus. G. alia. Primus duorum istorum est quod declarare

Intendo ypocras in his sermonibus est ut loquatur de vomitu qui accidit sponte sine motu ... Et secundum est ut egritudinem quam accidit ... mortifera. Et multi ... quidam nominant hanc egritudinem nomine derivato ex evacuatione ab ea. Et primum est ut accidat in principio dolor capitis et videat coram oculis suis res nigras. Et hoc quod accidit ... colere rubee vel ei pure. Iste enim humor cum calefit calefactione vehementi et aduritur generatur ex eo fumus niger et ascendit ad caput. Et hic est ille cum quo accidit dolor capitis. Et quod pervenit ex hoc fumo ad oculum ... humiditates claras luminosas per naturam. Quare accidit ei simile illi quod accidit in aere claro luminoso cum permiscetur ei subito fumus niger. Et a cerebro ... visibilis qui ... procedit in oculum sicut accidit in eo apud aggregationem aque in oculo accidit ei inde ut res nigras ymaginetur. ... vapores ascendentes et similes illi ... a pulmone ... illos qui elevantur ab stomacho est. Quare accidit ... dolor in ore stomachi. Quod est quia pulmo non sentit lesionem huius humoris propter puritatem sui ... Os autem stomachi ... Et propter hanc causam fit quod cum humor qui est de genere colere mordicat ipsum accidit in eo dolor qui dicitur dolor cordis. Et propter hoc ... ut accidat ei vomitus colericus. Et significavit ... dolor ad coleram et accidit ab eo ... evacuationes quas sciunt medici quod sunt de genere colere. Significavit ergo per sermonem suum ... motum suum ... vomitum ... per sermonem ... intelligere os stomachi. Et propter hoc nominat mordicationem accidentem in eo dolorem ... cordis. Et nominavit ypocras ... loco ab isto significationem aliam significantem vomitum ... labii ... Quod est quia tunica intrinseca ... stomachi ... in eo accidit mordicatio propter coleram movetur hic motus. Et nos iam intelleximus experimento anathomie quod tunica intrinseca ... stomachi regit ipsum et regit ... et regit linguam et guttur et totum os. ... tunice ... Hec ergo tunica est que movet labium cum accidit in eo mordicatio ex acumine colere more stomachi aggregate. Quod est quia de ... huius humoris est ut natet super os stomachi propter levitatem suam. Et cum ascendit colera ad os stomachi evacuatur ... ex colera et eicitur vomitus ... facile ... quod si accidit in principio in illa hora rigor non solum ... vomitus sed accidit ... quia de ... rigoris est ... plurimum ut faciat accidere vomitum colericum sicut ... in sermone meo in rigore. Quod si sumat in illa hora aliquid de cibo et potu ... vomitus valde. Quia colera ... in stomacho illud quod suscipitur corrumpit.

Quibus ille dolor in capite a principio febris est ... sexto die aut quinto dolor augetur in septimo evadunt. Quibus vero ille dolor in tercia die cepit est sicut usque in quinto die

vel vii. et finitur in ix. vel xi. Et ubi incipit dolor in v. die, et urina sit subtilis, est in xiiii. die liberatio. A. T.

Et in quibusdam istorum incipit dolor ab initio in quo die tertia dignum est ut fiat fortis in die quarta vel quinta et est finis vii. et deletur ab eo. Sed plurimum non incipit dolor in die tertio et fortis sit in eis ipse in die vii. et evadunt in die ix. aut in xi. et exeunt sunt in quibus incipit dolor in die quinta. deinde fuit reliqua dispositio eorum secundum dispositionem eorum que precedunt illos deinde consumitur egritudo eorum in xiiii. die. G.

Narravit ypocras in hoc sermone tres species ex speciebus doloris capitis accidentis in medio secundum tempus et tres crises earum. Species quarum prima earum incipit in die primo evenit egritudinis. et secunda species incipit in die tertio egritudinis. et tertia species incipit in die v. Et autem conveniens est omnibus quod crisis venit ipse die vii. ab hora in qua incipit dolor. Et species huius doloris qui incipit in die primo venit crisis in die vii. sed illius qui incipit in die tertio venit crisis in die x. et est septimus ab illo die. Verumtamen hec dies cum non sit dies crisis oportet quod veniat crisis in die ix. vel xi. aut in die x. vel post ipsum per diem. Et septime autem in hoc loco quod dies x. numeratur in diebus crisis sicut dies tertius sicut ostendi in eis que premissa sunt. Et non est de aptitudine egritudinis ut veniat crisis eius in medio terminis nisi in septenis sed in diebus mediis inter eos sicut ostendi in libro meo de diebus crisis. Et species autem tertia ex speciebus doloris capitis et est ille qui incipit in die quinta et excedit usque in xiiii. quoniam caliditas febris non habet fortitudinem. Et significatio illius est tarditas evenire doloris eius usque ad diem v. Et quoniam addis super hoc vii. dies aggregatur ex illo toto xii. dies. Verumtamen dies xii. non est dies crisis. Unde est possibile in hac crisi ut antecedat per diem. Quoniam ostendi quod iudicium est ipsius in egritudinibus quarum motus est acutus. et propter hoc necessarium est ut tardet crisis usque ad diem xiiii. Y.

Que diximus inclinarius eveniunt equaliter viris et mulieribus / iunioribus eveniunt hec signa in febribus diuturnis et in illis terminationis. A. T.

Et iste res fiunt viris et mulieribus in febribus terminationis. Ipse in eis qui sunt minoris etatis quam illi accidit in mensis ille res in febribus illis. Verumtamen evenit earum in febribus que sunt diuturniores plus est in ... febribus puris. G.

De aptitudine horum est ut accidat eis qui completi sunt in etate sua. Et sunt illi quos consuevit ypocras nominare viros et mulieres in omnibus febribus terminationis. Quoniam cola in hac etate est in victoria vehementi. Illi autem quorum etas est minor hac etate non accidit illud in omnibus febribus terminationis sed in purissimis earum tantum. quoniam cola in non horum febribus vincit valde. et accidit in iuventute egritudinibus acutis valde. quoniam cola in istis egritudinibus vincit victoria

vehementi et sic flua. et ypocras in illis que sunt instantium iuventutis. et non dimi-
sit dicere non quantum potest nobis intelligere illud existimamus ipsius. Ypo.

In febribus si fuerit dolor capitis, vel ante oculos nigredo-
ribus apparentibus, sive veluti flamma lampadibus, et sub ypo-
condria dextro vel sinistro sint tensiones, et timores, et the-
tamen hic sine dolore, sanguinis fluxum expectandum est e naribus. G.

Cui autem evenit in huius febribus dolor capitis et advenit eis in o-
culis suis loco nigredinis quod viderunt coram eis caligo aut coram
oculis suis videt sicut coruscationem et [venit] ad locum doloris tensio in eis que sub
ypocondriis alterius dextri aut sinistri absque dolore et inflamatione expecta eis
fluxum sanguinis narium loco vomitus. vel expecta ypocras in huius loco ei qui est
minoris etatis eruptionem sanguinis. qui autem consequitur est .xxx. annos huius
et qui est [minoris] etatis eo sit expectatio tua de eruptione sanguinis minus. sed oportet
ut expectes ei vomitum. G.

Significavit ypocras per sermonem suum in his febribus febrem quod significavit in principio ser-
monis sui est hic dictum. scilicet quia autem consequitur est febris non mortifera de
dolore capitis et reliquis que consequuntur illud. quod est. quod preter quod enumeravit de com-
in duabus febribus sic dixit quod conveniat eis utrisque quod est sic veniat in huius u-
terisque per evacuationem deinde ad illud addidit quod ypocras est unicuique earum quod
ponit est sim per evacuationem in febribus preterea evenit vomitus colerici. et po-
suit eam in febribus sic est fluxum sanguinis e naribus. et significationes significantes illud
in febre de qua prius. et posuit quidem causam et est ymaginatio rerum nigrorum et dolor as-
suetus. et infra quidem tenebrositas visus et coruscatio que videtur coram oculis, et ten-
sio accidens in eis que sunt sub ypocondriis absque inflamatione, et iste significant sig-
nificatione magna declinationem humoris ad caput. et ypocras dixit et in eis que sunt
sub est quod fluxus sanguinis narium accidit. accidit autem propter caliditatem accidentium in eis
que sunt sub ypocondriis. et ypocras in eo qui est minoris etatis scilicet eius in quo non quod est in
corpore eius de sanguine et addidit in eorum in sermone suo isto ad rememo-
rationem vomitus colerici quod non accidit iuvenibus. in tertia autem primo libri
epidimie dixit in eo de apparitione est ut accidat ei fluxus sanguinis na-
rium quod accidit et vult ut eius oculi lacrimentur. quod si aggravatus illud tempore et ad-
iuvetis ad illud quod dictum est in libris aliis poteris procedere et iudicare in morbis ho-
minis sanguinis fluxum a naribus qui accidit. et ypocras si ostenditur est eo omnibus manife-
sta significationes evacuationis superius [expl...] sed non significationes procedit fluxum sanguinis
narium proculdubio. Ypo.

Spasmus qui fit post multas febres maxime autem si
vehementer constrictum habuerit aut vigilet et expaveat. et

plangant et colores varient, ut in citrinum, in rubeum, in lividum, in viridem fiant. Hec eveniunt pueris usque in vii annos. Maioribus vero hiis et iuvenibus spasmus non contingit in febribus, nisi magnis existentibus significationibus, ut in frenesi. Commentum.

Pueris autem accidit spasmus quando febris eorum est acuta et venter eorum stricte et sunt vigilantes et pavescunt et plangunt et convertuntur colores eorum et perveniunt ad viriditatem, lividitatem aut ad rubedinem aut fuscedinem aut ad pallorem. Et facilius quidem sunt iste res pueris qui sunt in ultimo pueritatis usque quo perveniunt ad vii annos. Pueris vero qui sunt maioris etatis illis et iuvenibus non accidit in febre eorum spasmus, quoniam non pervenit eis ad exsiccationibus nisi extremo quod est in fine malicie, sicut significationes que accidunt in frenesi. G.

Sermo eius iste non est in spasmo accidente malicie membrorum sed in spasmo accidente in toto corpore. Et eveniet hec species spasmi accidit facilius pueris et precipue lactantibus ex eis. Et causa in illo est lac et precipue quando est grossum. Et plurimum quidem accidit propter cibos multos quos suscipiunt non in hora sua. Quod est quia illi non intelligunt aliquid ex rebus nisi solam comestionem et exercitium et quod ad illud invitat. Est debilitas virtutis nervorum et mollificatio ipsorum. Quod est quia gravia virtute quibus existit regimen corporis sunt causa et non inveniuntur in pueris nisi tamen due fortes. Verum autem est etiam quod est in membris inveniens in eis debilis mollificata mollificatione vehementiori quam reliqui virtutes. Et propter hanc causam eventus spasmi in eis fit facilis valde et fit facilis iterum eorum reditio ab ipso ad dispositionem illam vel naturalem. Non fit facilis eventus spasmi, et est facilis eorum sanatio, quando fit in eis propter vehementiam debilitatis virtutis nervorum. Accidit autem spasmus iterum sine febre quando accidit propter complexionem corporis et multiplicantur in eis humores crudi et grossi, et accidit iterum quando accidit in nervis et cerebro apud calidum. Et propter contrarium cerebri et eius megningie. Invenitur sermo ypocratis in hoc loco non est nisi in spasmo accidente in febre. Quod est quia inventio eius ab invicem libri est ut narret pronostica contingentia in febribus acutis et megningibus convenientibus. Et significatio spasmi accidentis illis eis quia iam est completus in hiis egritudinibus sunt significationes que significant frenesim malicie mala, et precipue faciei tortuositas et stridor dencium et multiplicatio palpitationis oculorum eorum et tortuositas accidens in eis. Que sufficiunt in pueris vigilie cum vehementia timoris. Et ideo est quod ipse significat per sermonem suum expavescunt et fletus et vehementia tensionis corporis et constrictio ventris. Verum tamen iste res non sunt nisi causa eventus spasmi. Significationes vero significantes eventum eius ab illis causis sunt colores egrotantium accidentes eis et significantes maliciam humorum propter quos accidit eis spasmus. Quod est quia color viridis et declinans ad fuscedinem et pallorem significat quod qualitas humorum eorum est mala. Sed color rubeus significat multitudinem sanguinis. Ypocras.

Intentio autem tua, o medice, ut multo studio

[illegible] signa prognostica [illegible] egritudine [illegible] acutis et [illegible] salute [illegible] aliqua [illegible] honestum est quod medicus sit cautus in omnibus [illegible] prognostice morte alii [illegible].

penitentes et evasuros sive pueros sive viros sive iuvenes discernas.

A. T. Oportet igitur ut significationes desperatus ut salvetur et quis perit ex pueris et ex hominibus aliis significationes ipsius sicut omnes que excesserunt libus eorum in unaquaque egritudine. G.

Iam scripsit ypocras hunc sermonem meus quem premissa sunt et scripsit eum iterum in hora et sedibus eum iterum insequentibus. quoniam eius utilitas est magna valde [illegible] quoniam fecit illud et iteravit sermonem suum multociens. cum iam pervenit ad multos medicorum nec ipsi intellexerunt. quia multociens videt in aliqua egritudine significationes malas et evadit infirmus ab infirmitate. estimat igitur de ypocrate sermone quod ipse mentitus fuit in sermone suo. et videt etiam significationes laudabiles et demum perit infirmus. dicet igitur quod ypocras erravit in sermone suo preter quod ipsi intelligant quod fortasse superat et vincit significationes multas laudabiles significatio una mala et fortasse superat etiam et vincit significatio una laudabilis significationes multas laudabiles. Y.

Nec in quibus egritudine negligentem te oportet esse. A. T.

Et sermo meus hic non est in egritudinibus acutis et que ex eis generantur. G.

Non scripsit ypocras hunc sermonem et sermo qui est cum ipso non est propter timuit tarditatem eorum qui lecturi erant suum librum et audaciam eorum et quod ipsi erant inquisituri de causa propter quam dixit diem .xl. et habentes sinuositatem empicos et ydropicos et habentes febres quartanas. quoniam cum nos invenimus eos nunc qui iam dixerunt sermone manifesto quod sermo eius non est in egritudinibus acutis tamen sed in eis que ex ipsis generantur et plegas eorum spacium in quo de illo tunc forsitan quam erant inquisituri de illo si non scripsisset hunc sermonem. Y.

Honestius quidem est qui hunc salutem vult prenunciare.

aliis mortem prenunciare et in brevi et plura egritudine ut discimus omnes significationes cognoscere et eas recte pendere atque vires earum conferre. caveas tamen in viribus et spiritus facere. A. T.

Oportet eum percedere et enunciare salutem eius qui salvatur et mortem eius qui moritur et indicare longitudine egritudinis eius et quod permanet ipsius egritudo diebus pluribus et abbreviationem eius in quo moratur egritudo eius in diebus paucioribus ut cognoscat omnes significationes et discernat eas preter quod comparavit virtutes earum ad invicem sicut narravimus in omnibus significationibus et ipse in urina et sputo quod sputum in fine saniem est eo. G.

Quod autem oportet ut consideres et speculeris scilicet omnes significationes et non sis contentus in verificatione unius significationis iam .n. dixit illud in hiis que premissa

sunt. nisi quod tunc addidit ad hoc res pessimam fit nimium valde. et ideo
non oportet ut ponderetur virtus signorum eorum absolute sed comparate unumquodque eorum ad suum par
quedam enim significationes male sunt in se ipsis. verumtamen diversificantur in multitudine
et paucitate. et tunc ille que virtutes ponderavit in eis que premissa sunt sic ostendit et
dixit in quibusdam eorum quod significant mortem et in quibusdam eorum quod sunt minus mor
tifera valde. et fortasse addidit ad illud periculum et similiter signorum laudabilium
ponderavit virtutes secundum hunc modum et dixit in quibusdam eorum sermone absoluto
quod sunt salutis volentes quod significant evasionem. et dixit in quibusdam eorum sermone absoluto
quod sunt laudabiles. et fortasse adiunxit ad quasdam significationum laudabilium eorum et di
xit et virtus eorum est magna valde. verumtamen sermo in significatione eius. scilicet virtus eius est
magna valde in significando salutem est magis ultimus quam sermo meus absolute
quod significat salutem tantum. nisi autem sermone dixit quod oportet ut cognoscas significationes
et discernas eas propter quod comparavit virtutes earum ad invicem non quod ex eis conveniunt
in genere tantum. scilicet significationes laudabiles ad invicem sed diversas adinvicem in genere. scilicet tamen laudabiles quam il
laudabiles invicem. et cetera. nam per hanc comparationem poteris scire in principiis que iam scripsi ex
ipso meo quod significant que est superfluum. et scies ergo quod quando scivisti illud non faciet te
timere id quod videbis. et tertio ut invenias et consideres ut sit tamen in eventu illius et
quod sit quod significet illud. verumtamen iam ego narravi tot in libris meis et
per me nimis dixi. et non est fedum ut faciam te rememorari in hoc loco secundum viam
exempli. et ponam ipsum primo et rememorationem faciam exemplo commune to
ti arti que ostenditur in prognosticis. dico ergo quod oportet ut consideres in principiis an omnes
res an in quibusdam in libris eorum sit egritudo que sit propter eis an egritudo sit humoris
aggregati in membris seu inventis. deinde considera post id quod virtutes illius corporis
est in summo sunt secundum tenorem. et ego quidem iam processi et dixi quod virtutes sunt
tres. deinde considera post illud significationes laudabiles et illaudabiles significantes
dispositionem illarum virtutum. ponamus ergo verbi gratia quod virtus procedens a cerebro non habeat
generationem aliquam ex membris corporis. et cum evenerit febris est putrida humorum tamen. et
ergo posuimus vel ponamus et quod apparuerunt in urina apud eam egritudinis significatio
nes laudabiles. dico quod iste infirmus non potest ut moriatur. cum hoc egritudinis. et
postea si accidit ut appareat meo significatio timorosa tunc non oportet ut terreat te
et faciat timere sicut accidit multis medicorum. immo oportet ut scias quod est significatio
eventus crisis. quod est. quod accidit huic infirmus post crisim dolor capitis et privatio so
mni et ymaginatur res in genere et contrarias et accidit eis in suis tenebrositas
et dolor in fronte et tensio in locis que sunt sub ypocondriis. et quando egerunt
egritudinem mala aut expuunt sputum fedum aut vomunt vomitu corpus aspe
ctus et denigrantur membra eorum et putrefiunt et incedunt secundum viam mortis tunc
illud quod apparet est dispositio eorum dispositio melior. quod est. quod hanc eorum in multo
tiens est bonus et quiescit quod est de eis de dolore et perficitur appetitus eorum
in cibo eorum. et sentiunt in corporibus suis levitatem apud elevationem ad sal
lum. et quando evenerit eis hee evacuationes significat illud quod evacuatur ex eis si
gnificantem materiam quod non eorum mundificat corpora eorum et redit et stringit quod e
rit ex eis et apparet loco redditionis victoria. res enim omnis declarantur et dis
cernuntur in hoc libro. et non est tunc possibile tamen nisi ut adiungas ad eas significationes que si
nunt expulsionem. et ego quidem iam ostendi eas in libro meo de pulsu propter quod

misceverint cum eis parabolas et fabulas sicut sunt parabole et fabule quas scripsit
archigenes. postquam ergo intellexeris has res in anima tua et discusseris
eas oportet ut ponas consideracionem tuam in eis ita ut comperes eas ad invicem. postquam
enim enunciavi illud exillo quod postea invenitur dixerunt intrantes in exercitu[illegible] a[illegible] scientia non
est apud eos quia [illegible] sicut me vidisti facere in multo cum exillo est sermo meus
in illo cum dentes stridebat et id erat ei propter hoc ita quod pronosticavit illum qui advi
nit me exillus de domo eius ut estimarent quod de iudicio meo de eo quod iu
dicavi quod non esset de arte medicine sed de arte divinacionis. similiter et id quod iu
dicavi super illum qui dormiebat et oculi eius erant aperti quod id erat ei propter hoc
et dignum est ut scias me morem quod invenitur supinus super lectum suum et
iudicavi de eo necessario quod oportet ut sit quod est in illo [illegible]. et invenimus semel ad u
nam mulierem et vidi oculum eius dextrum multo maiorem sinistro. iudicavi ergo
super ea quod illa eminencia que apparuit in oculo eius antecedens fuit ante egri
tudinem. et vidi alterius infirmi tempora plana post quod fueram sciens illud ante
illud et iudicavi super illum quod erat [illegible]. et iudicavi etiam super infirmum alium quod
oculi eius erant [illegible] lacrimosi et multo [illegible] et iudicavi super tortuositate cal
[illegible] id est duorum cornuum [illegible] et tortuositate oculorum et labium quod e
venerunt illius fuit ante egritudinem propter causam extrinsecam. et multociens iudicavi
de pulsu diverso et de illo quod ostenditur quietes quod erant propter hoc post quod sci
veram. et post quod est sanatus infirmus ille permansit cum illo. et iudicavi etiam
de voce bona et voce rauca et voce consimili quod quedam est propter hoc et quedam pro
accidens ante egritudinem. et quod iam loquutus fui sermonem longum in libro meo de
recitantibus pronosticacionibus: scilicet de variantibus pronosticacionibus. tunc non est necesse
narrare illud in hoc libro sed sufficit michi ut faciam te rememorari tan
tummodo scilicet que comprehenduntur. hee res deinde abscidam sermonem meum hic. dico
ergo quod cum ostenditur in egritudine quod non est timor ex omnibus significacionibus oportet ut scias quod
eveniunt illius accidentis periculosus fuit ante egritudinem ab aliqua causa manifesta
et propter hoc oportet ut sufficiat velis sermonem meum et sermonem ypocratis ut consideres omnes si
gnificaciones. ergo rememoratus processit postquam ponderavit virtutem earum secundum quod pro
cessit et ypocras enunciavit de eo. ipse enim dixit illud per semitam exempli
in sputo quod spuitur et in illo colera et fames prurite. et sermo cum illo
est in locucione ista. dicit enim quod ex saniositate accidit et super sputum adhuc vincit
colera est malum valde. sed si sit id quod de eo ergo dicit cum sputum super quod vincit colera et
cum fames [illegible] sit exeunte tussis. [illegible]. quod precepit tibi in hoc sermone ut con
sideres in omnibus significacionibus que apparent in infirmis consideracione exquisita. et addi
dit ad illud intentas exceris et posuit propter hoc sermonis sui assignacionibus laudabilibus
et dixit quod ista signa laudabilia sunt ut infirmus sit bene tollerans egritudinem su
am cum facilitate et ut sit eius anhelitus bonus et ut sit salvus a dolore
et ut proiciat quod proicit ex sputo facile cum tussi. et deinde postquam complevit
enunciacionem signorum laudabilium incepit secundum ordinem memorare significaciones malas
et dixit. male autem significaciones sunt contrarie illis et sunt ille ut difficile sit infirmo
tollerare egritudinem suam et ut anhelitus eius sit magnus frequens et non quiescit
ab eo dolor eius et ut sit sputum eius quod exspuit cum tussi et labore et ut
sitiat siti vehementi et ut caliditas febris sit in corpore diversa. michi ergo fuit

in eius sermonis sui de significationibus malis que precessit rememoratio in successi-
one exempli quod narravit in principio. et dixit quod oportet ut sic fecisti mihi loco
ut scias et in omnibus locis preter quod dimittas aliquid ex eis et cogita in mente tua
et in anima tua declarationem eius signi eius quod comparatur ad invicem. .P.

Et hec mea doctrina in acutis passionibus et in
epidimicis egritudinibus. id est longis. ut in cancro et similibus
picturis ne torpeas. a. t.

Et oportet ut cogites ad invi-
cem quoniam velociter sermo evenerit
egritudinis et non effugiat te dispositio hore presentis. G.

Magnum iuvamentum fit in pronosticatione accidentium de eo quod apparitionis est ut
accidat in fine nisi per cognitionem seu congregationem egritudinum presencium exe-
untis et futurarum. et ypocras quod narravit in libro amphorismorum similes livores in egritudinibus que
multiplicantur in unaquaque horarum anni et que sunt iuxta sub dispositione aeris presentis et
dispositiones antecedentis. dixit enim in horis anni invenire alguesgues id est quando
aer secet loquitur solus et nescit quid. melancolia mania et est quod invenit propter
ex egritudinibus que sunt iuxta veri et unicuique horarum anni que servat complexionem suam similem
in horis autem que complexionem suam non servant similem dixit hunc sermonem quod accidunt egritu-
dines que sunt iuxta illi dispositioni aeris. deinde narravit que harum egritudinum accidunt
in fine et que accidant in hora mutationis aeris presentis mensis que acciderunt
in fine dixit hunc sermonem. quando fuerit tempus preparata pluvia borealis
et non pluviosus et austrinum et reliqua que sequuntur id est. de egritudinibus autem que accidunt in
dispositionibus aeris propriis locis anni dixit hunc sermonem. horarum anni magis est ut
paucitas pluvie sanior est quam est multitudo. et reliqua que sequuntur id est. similiter quod
dixit in egritudinibus sermonibus in libro amphorismorum non est in summa brevis. in libro autem
epidimie dixit omnia que necessaria sunt scienda de eis causa. quantitas autem que necessaria
est in cognitione harum egritudinum quoniam est invenire quod sit necessarius in cognitione ... illius
libri. tamen ego narrabo eam in expositione mea quando exponam librum epidimie
postquam complevero hunc librum. nunc autem hora ego sum narraturus in expositione mea
summam pronosticationis de eo de quo locutus est mihi sermonem cuius promisimus reme-
morationem. dico ergo quod precepit tibi ut addas ad istas significationes quas narravit
in libro pronosticationis propriis in egritudinibus acutis significationes que eveniunt causa est aeris.
ponatur ergo aer quod invenit sunt sibi in ... significationes indicantes ... egritudine significatio-
nes significantes fluxum sanguinis narium et sit hora presens ver. dico quod id
quando accidit oportet ut sit expectatio tua eventus fluxus sanguinis narium plus. quod
si fuerit eventus complexionis aeris presentis calidus et humidus est plus illo multum. sed si
complexio est in duobus temporibus aut in ... exterioribus anni que iam transierunt secundum
necessariam generationem sanguinis multa. tunc est spes tua ut veniat fluxus sanguinis
narium multo plus. et sermo quod in reliquis speciebus evacuationis est similis ei quod est
in fluxu sanguinis narium. et ipse hic sufficit mihi ut faciam te rememorari
in illo exemplo uno. et est sudore de apparitione eius est ut accidat. dico ergo quod
in febre secundum plurimum in hora estatis est preparatione pluvie non accidit sudor.

quod si accidat in hora saltem parva quantitas pluvie accidet in febribus sudoris iam quia omnis est cum constitutione mala apparere. quare quando ad invenitur ad reliquias significaciones temporalis egritudinibus significantes sudorem de aptitudine eius est ut accidat propter dispositionem temporis presentis et species ei de aptitudine eius est ut accidat et certior et magis manifesta fiet mala.

Et tempore presentes quoque morbos attendas. Scito omnes valitudines evenire posse omnibus temporibus quasdam tamen quibusdam magis convenire. et que significant mala sunt malas semper. que vero bona econtrario se habere. dixit Galienus.

Oportet ut scias de certo significacionum bonorum et malorum signorum. quare in omni anno et in omni hora ex horis anni que ex eis sunt mala significant malum et que earum significacionum est laudabilis significat bonum. G.

In venimus non tantum medicos magis de dicta inter significaciones et significata sed et rethoricos. quando inquisiverunt de illo non est exeo quod significatur ex nominibus sed magis dicunt inquisicionem de eo quod querunt invenire. et ipsi rursus ut intendas adinvencione duarum intencionum quas significant hec due dictiones ut sunt ille quas invenimus medicos qui ante nos fuerunt scivisse et invenimus rethoricos confirmasse quod ipse significant illud. dico ergo quod dictiones que sunt in usu in omni demonstracione que vera sit aut sufficientia faciens sunt due. quarum una est necessaria cum imaginatur per se sua comparatione et sille de quibus componitur propositio. et altera non invenitur per se sed per plurimum. et dividuntur iterum iste due dictiones diffinite ad invicem quarum unum contrahendi experimento et aliud rociniacione. iste ergo sunt diversitates intencionum in nominibus a significacionibus non invenimus omnes grecos fuisse usos scilicet eas eisdem nominibus sed prudenciores eorum. ut ergo non ut dimittam rememorationem reliquorum et ipsi quidam utuntur in divisione prima scilicet rem que significat per se una et eandem rem nomine significacionis et utuntur per plurima rem nomine alio signi scilicet illa significacio in significacione autem vel divisione sua nominant quod comprehenditur experimento et rem signum. et quod comprehenditur rociniacione significacio. vel inventi cognicione. scilicet secundum quod utuntur greci in libro tercio vel capitulo non invenias medici sed illi artifices quorum est propria scientia vel cognicio lingue grecorum sed diversitates cognicionum inter diversitates res quibus fit invenire magnum valde in demonstracione et pronosticacione. videtur in quo invenimus est et planum apud homines in sermone ypocratis quod non est horum duorum generum inter illas duas significaciones ex generibus significacionum est vere una et eadem scilicet que significat salutem et que significat rem malam et est in medico necessaria multa utilitas quod est. quare multis amphorismorum dicitur. quando egritudo est conveniens nature infirmi et etati eius et ipsius forme et hore presenti ex horis anni tunc timor eius est minor quam timor egritudinis quando non est conveniens alicui istarum proprietatum. non ergo contradicit iste sermo sermoni eius in hoc loco. quod est. quare iste dixit in eo quod iste significaciones male significant rem malam. et dixit sic quod significaciones earum sunt illud scilicet sunt vere dispositiones. inditum vel comprehensione rememoratorum non permutatur non horum duorum generum ex generibus significacionum

-3-P-

ad conditionem sue nature sed una et eadem res que significat salutem et que significat rem malam et ideo est necessaria inquisitio mihi. quod autem dixit in amphorismo est egritudo est que mensure nature infirmi et etati et ipsius fortitudini et hore presenti ex horis anni timor eius est minor quam timor egritudinis que non est conveniens alicui harum predictarum. nunc ergo quod dicit sermo iste sermoni eius in hoc loco quod est quod ipse dixit in eo quod significat male significat rem malam. et non dixit quod significat cum eam sed illud est unius dispositionis. dicam ergo eius premissimus rememoratur non permittit in hora ducere generis ex quibus significat vim ad conditionem sue nature sed conciliavit quod unusquisque facit illud secundum suam virtutem nature et paucitatem id est secundum naturas et etates et reliqua que ipse dixit in illa hora. oportet ergo ex illo quod ypocras secundum hoc dixit non res conveniens et ipse in sermone suo sed non oportet ut glorieris pro levitate quam invenit infirmus pro diversitate rerum. nec oportet ut timeat de re prava que absque re accidit plurimum omnium et quod accidit ex illo non forte in hora nec prolongatur et spacium eius natura hoc est non est ei conditionem quod dixit in hoc libro. quoniam non scripsit hunc sermonem qui est in libro pronosticorum nisi propter illam eandem causam quoniam mutatio ex signis omnibus malis ad significationes laudabiles et ex laudabilibus ad malas non est nisi ex accidentibus ex signis aut non est aliquis de aptitudine compositus sit ut permittere ad conditionem eius secundum quod ipsorum est sed significat bonum aut malum cum virtutis nature et paucitate preter quod significat fiet in hora aliqua bonum et post ipsam malam aut eius contrarium quod significat superata [illegible] de quibus dicit quod sunt mala non est possibile quod fiant aliqua horarum laudabilia. nec significationes laudabilia est possibile mutentur aliqua horarum et fiant mala. et similiter signa apparent in corpore et facie eius et ipsius fortitudine et figura. similiter est sermo eius cum iacet supinus in decubitu et pallore membri et eius magnitudine et aliis ex infirmitatibus que accidunt in eo et quod omnia ista signa sunt permanencia suas virtutes que est [illegible] non est id in magnitudine. quoniam iam premisi et dixi quod susceperunt additionem et diminutionem sed quoniam in genere non est possibile mutare ad ex signis laudabilibus ad genus signorum illaudabilium nec ad ex signis illaudabilibus ad genus signorum laudabilium est in quarto decis est decreto quod est eis propria. aut accidencia propria que non sunt ita. quoniam accidit quibusdam difficultas anhelitus et permixtio rationis et [illegible] eorum que sunt sub ypocondriis et videt coram oculis suis similes coruscationis et ymaginatur res [illegible] et accidit ei dolor assiduus et saltus labii et egreditur ei cervitiue ad latus auris aut in alio loco et forte est propter eas crisis et forte tortuere additum in magnitudine et vehementia. et ypocras narravit id in sermone suo quod accidencia in quibus fit crisis quoniam non fuerint illius forte significant mortem et forte significant maliciam crisis. et ego iam declaravi totum id in libro meo de crisi et malis libris ut non minuas novus scientia aliquis [illegible] in pronosticis et si id non fui piger accipiendo consilium artem in hac hora est [illegible] mea sit ut inveniam id [illegible] et est quod conveniat tibi in primis ut sis studens ad sciendum id quod in genere dicitur in opere medicine. de rebus autem quarum inquisitio est in dictionibus aut meis que significant nota aut quarum scientia est necessaria ad dyaleticam multotiens ut tardes inquisitionem tuam decisis usque ad horam qua eris vacans sicut id quod oportet te facere in hac hora meo quod significatur ex nomine significationis et ex nomine signi et quoniam ego iam narravi totum eius scientia fit invicem in operacione medicine tunc ego sum adiungens ad sermonem meum rem aliam que certificat id quod dixi in eis que premissa sunt. dico ergo quod accidencia quibus fit crisis nominatur signa

[Marginal notes: "quod est honest[um]"; "dicit quod signa in malis existencia egritudinis est mala"; "dicit quod non oportet quod mala significant [illegible] mors dubitacionem [illegible]"; "solvit"; "declarat [illegible]"; "declarat [illegible]"; "[illegible] mors dubium"; "dicit quod aliqua mala accidit [illegible] declarat [illegible]"; "[illegible]"; "[illegible] signum [illegible]"; "ponit dictum [illegible]"]

sed significationes non est possibile ut noscentur quod est quia oportet ut noscantur his duobus modis
s. significationes et significata res ex quibus possibile est scire. s. si infirmus salvetur aut pereat et
quis diligit ut agnoscat in scientia una discat quod quod sunt significationes que significant debilita
tem virtutis que regit corpus et eam fortitudinem. et minus est bonum quod morbus dividitur in
eis significationibus que significant digestionem et eius divisionem et exactionibus non quibus fit crisis non
est ad eius divisionem sit hec divisio sed intelligitur ex eis quod crisis accidit et cum illo est an sit
cum evacuatione an accidat cum exitura aut ex quibus evacuationibus aut exituris
accidat sicut fluxus sanguinis narium. v. g. et vomitus et apostema que fiunt a duo
bus lateribus auris. vincendum an illa crisis fiet bona aut mala non potes scire
ex his significationibus. quoniam aliquando crises istas non invenis conversas ad salutem plus quam ad
maliciam et propter hoc quod non variantur dispositiones eius et illius declinationis secundum fine virtu
tis ex accidentibus sed ex significationibus et significationibus. quod est quia dixit quod digestio significat velo
citatem crisis et fiduciam salutis. res autem cruda quod non digeritur que convertuntur
ad exituram mala significat aut quod non est crisis aut dolorem aut longitudinem egritudinis sed
hec ergo possibile est ut sciatur si crisis accidet ab accidentibus que faciunt crisim. et possibile
est quod ut noscentur illa accidentia ex significationibus crisis. vincentem id convertitur ad sa
lutem aut ad perditionem significat ex indigestione et scientia ex digestione. item si accidat cri
sis sed non scitur an evadat infirmus aut moriatur. et omnis est ut sit illius memor
cum eo quod expositum est nobis cum fiat iuvamentum per ipsum in arte medicine. et sciens
item quod per significationes quibus fit crisis morbus dividitur ingenuis accidentibus que significant evenire
evacuationes et evenire exituras. et quod ille evacuationes secundum virtutem non sunt non cre
conspectionis egritudinis aut causis virtutis actus aut significationes que significant illud. y.

Adhuc significationes quas diximus in ethiopia et septe
trione et espiria sunt experte. a. c.

Quod est. quod tu invenies significationes istas quas precessit rememoratio etiam
sicut in regione nubie. i. ethiopie et espirie et regione sclavo
rum. non urit propter infirmitatem suo in regionibus esperie ut vitare quod · G.
de consuetudine sua est ut faciat. quod est. quod possibile fuit ei ut adiungeret
ad sermonem suum postmodum duas interrogationes item et non fuit ei necessarium ut sciret hunc
sermonem et ideo ego ero adiungens id sermoni suo et omnia consilia mala que et
quoniam addere ei id sed dixit omnia ut tu scias de eo significationum et reliquis significationibus quod
ipsa in omni anno et in omni hora ex horis anni et in omni regione que est ex eis que
sunt mala significant malum. et que ex eis sunt laudabilia significant bonum. ita ergo in
est ex additione mea mihi sermonis meo et in omni regione quod sermo eius cum premisimus re
memorationem est sufficiens in est necessitas eius quod non intellexerit ex eo quod ad quod non quod si
gnificationes laudabiles et illaudabiles significant sicut que ex eis sunt laudabiles bonum. et que
sunt male malum in omni regione sive sit contra calida sive frigida sive equalis. quod est. quod
rememoratio illius de regione nubie secundum semitam exempli significat regiones calidas
et regionem sclavonie frigidas. et regionem espirie temperatas. y.

Nec aliquid desidero te prurius locupletius. n.

Neque ad alias. H. G. ypocras quod videat signa absolute que valde mala que mortalia que morti vicina ... in malicia ... secundum librum.

Finit 3a p.

quod estimes et arridebit signorum series si ut mo-
nuimus nostre racioni invigiles. A. E.

Oportet ergo ut scias scientiam certam quod non est negandus in locis eisdem quam sit in-
vencio tua rerum multiplicata et tu cognoveris significationes et scivis
quomodo discernas et regas eas cum certitudine. G.

Res quas dixi meis quod promissa sunt propterea quod fuit necessaria scripsit ea ypo-
cras in libris. Et est sermo eius quando quidem intelligis intellectu bono significationes et
virtutes significationum tunc quamvis tu non procedas et scias sed primo de capitulis ne est ut ac-
cidat per veritatem. Verumtamen iam verificasti et recte invenisti per plurimum dupli-
cia multa non errabis. Et in libris omnibus bonitas hominis secundum aliud exercis que cedunt
et indicant illud quod futurum est eorum quod est. Quod intencio prima quod cadat cito
in illa errore est maior quam mensura virtutis hominis. Paucitas enim erroris est
de operacione providencium in arte tua. Et qui recte invenit existis et viginti
vicibus et errat vice una melior est eo qui errat in X vicibus vice una
et melior iterum est eo errore in omnibus centum vicibus est vice una multo meli-
or est eo errore est in omnibus XX vicibus vice una et melior isto iterum
est eo errore est in omnibus CCC vicibus vice una. Oportet ergo ne rectum sit primo de eo quod
cumque a nobis exprimitur res de addicione nostra in eo quod diximus scilicet primo ponit re-
ut cum eris semper. Et ergo non possumus respondere in illo estimat quod iam
vincunt nos et confundunt quod addicio nostra quam addidimus est superfluitas et non est
necessaria nos enim non possumus quin erremus sed verumtamen per dissolucionem quam inve-
nimus ex complemento artis ad plurimum vel plus quam illud ad quod pervenerunt
multo est non in prenosticacione eius quod futurum est cum in sanacione
egritudinum. P.

Neque ad alias egritudines et alias percep-
ciones te diffundere velis. Quod quorum determinantur
certo modo dierum creticorum nostro quo sunt expo-
site ordine preceptorum. Alia textus.

Et non oportet ut pervenias ad non alias egritudines que non dicta est in his libris. Quod est quod
omnes egritudines que consummuntur in spacio temporis quod premisimus et determinavi-
mus cognoscas per eadem signa hic si reperis et discernis ea. G.

Videtur michi quod ypocras scripsit hunc sermonem in fine libri sui post sermonem
suum. Scilicet quod sermo meus est iste in egritudinibus acutis et que sequuntur ex
eis. Et post hoc ipse non dicat plures significationum laudabilium et malarum quas dixit
non sermone absoluto qui convicat omni egritudini et quod exercis significaciones pauce se-
parate ab illis facit nos rememorari sermonis sui. Quod non dimisit dicere ali-
quas ex eis de quibus fuit nobis dignum estimare quod sit falsa. Quod est quod dixit

egritudinis. Et res nobis que ad cognitionem significationis eius inferunt ut fiat cognitio in sanatione egritudinis est res multum loqui nobis necessaria. Quia ... oportet ut cognoscamus in primis egritudinem que sit. deinde intentionem eius per illud ad medicinandum ipsam quod et per pronosticationem fiat iuvamentum in medicatione egritudinis sicut ostendit Ypocras in prologo sui libri de pronosticatione. Ita quod si aliquis dicat quod potentia que est in medicina iuvamentum in cognitione egritudinis est et in presentia rerum et in medicatione earum et intentio eius nobis sermone post intentionem eius in sermone per se quia ... medicus ex medicina non est nisi sibi ipsi. Sed pronosticatio et cognitio egritudinis ante medicationem. Et ipsi non est possibile alicui ut dicat quod finis medicine est cognitio egritudinis et presentia rerum. Sic diximus de sanatione egritudinis. Et intellige ante nobis loco quod sanatio egritudinis est destructio egritudinis per [illegible] eius egritudinis ut evacuetur que fuerit adhuc. Nos autem iam exposuimus in libris illis in quo contenti sumus intentionem quam edidimus in fine medicine. Et non oportet nos nunc ut occupemur alio ad quod intendimus per [illegible] quia iam intelligimus sententiam Ypocratis per quod indigemus sermone exquisito in fine medicine. Et quoniam iste sermo ad expositionem intentionis invenitur [illegible] in pluribus [illegible] Ypocratis nibus in quibus est consideratio per modum alium tunc non est superfluus dicere illud. Differentia autem inter ipsos et inter sermonem quod exposuimus et posuimus est in dictione una ... quia ... primo per hunc modum ... suscipimus iste res ad significationem aut sic oportet in sanatione [illegible] egritudinis. Qui autem exposuit hunc sermonem per hanc descriptionem intellexit ab Ypocrate ex sermone suo significationem [illegible] egritudinis et presentiam rerum ex sermone suo sic oportet in sanatione [illegible] egritudinis intellexit quod [illegible] quod medicatio egritudinis non est [illegible] dicens nobis nomine [illegible] sanationem egritudinis. Si illud est ita tunc dimissio Ypocratis partem artis que fit medicatio egritudinis in sermone quem dixit ante hunc ubi dixit in eo dimiserunt plurima eorum. Quoniam iste significationes diverse fiant in egritudinibus diversis et quedam eorum magnificet sollicitudo in sermone vel significatione. Ideo non est [illegible] et [illegible] qui dixit sermonem hunc dixit quod Ypocras non iteravit sermonem suum et exposuit sermonem hunc alium ut adderet ad sermonem suum primum rememorationem partis artis medicine scilicet medicationis egritudinis. Et quoniam non est diversitas in aliquo quo fiat iuvamentum in medicatione egritudinis tunc prolongatio sermonis in eo est superflua oportet quod ut perveniam ad sermones in quibus docet Ypocras res quibus fit iuvamentum in medicatione egritudinum. Ypocras.

In quo tamen non solum eos non laudo verum et qui medicine per pauca nimis atque vulgaria partem que in acutis passionibus exercuerint ut katartice et servum temporibus suis. Galenus.

Et ipse tamen non laudo eos sed quoniam ipsi non [illegible] [illegible] sanationis non [illegible] nisi est paucis. quia primi qui invenerunt de sanatione per sanationem egritudinis acutarum non est usi

dare in potu medicinas laxativas et aquam casei et lac in horis suis. G.

Dixerit quod ipsi sunt usi ex speciebus sinacodis que sanitatem adquirere faciunt rebus paucis que nisi sunt pauce exceptis illis que sanitatem adquirere faciunt in acutis egritudinibus. Innuit ergo adhuc quod ipsi dixerunt in eis multas species sinacodis et per vitam meam immo quod ipsi fecerunt illud. Vim enim quo ipsi usi sunt in egritudinibus cronicis nunc non completur apud eos nisi per potum medicinarum solutivarum et aque casei que bibuntur in horis suis. Y.

Sed posteriores eorum corrigentes doctrinam medicinalem quidam sequacius et ego tamen familiarius reliquerunt. Aph.

Illi autem qui post eos venerunt postquam redierunt et rectificaverunt quod scripserunt illi scripserunt res similiores in medicine et de rebus quas unicuique minus more appropinquare oportet. G.

Dixerit in libro qui scriptus est secundo post librum qui ante ipsum scriptus est quia est magis rectificatus. Qui est intentio illius preter est intentio illius qui editus est ante ipsum eadem et sunt plures dictiones eius ille dictiones eedem. Verumtamen minuitur ex eo ad ex rebus positis in libro primo et additur in illo libro res que non sunt in eo et mutantur res in eo ab eo quod est sicut in illo et exemplum illius est si volueris ut rectifices librum aliquis suus qui notatur est a cetera aliis rectificatur post librum quod scripsit ante eum rectificat post librum quod scripsit ante eum. Et hunc ergo modum invenies illos de assidiis. Quoniam medici illius regionis posuerunt sententias alias post illas sententias precedentes. Quia secundum quod ille primo eedem sententie et minuerunt ex eis res et addiderunt in eis res. Dicit ergo ypocras in his libris secundo quod est similior in medicinali quam liber primus. Y.

Sed antiqui penitus de dieta levia viribusque carentia inutiliter ediderunt eo quod ista diminuta prescripserunt / penitus de dieta nichil utile ediderunt. Aph.

Et antiqui non scripserunt de regimine ad cum sit quantitas.

Nomen regiminis cadit super medicationem in qua occurrit consuetudo sic per ferrum et cauterium et reliqua que operantur per manum nominantur operaciones manuales. Et secundo cadit nomen regiminis super medicationem que fit per dietam et nominatur prescientia cum istis duabus ceteris medicine medicationes. Et magis quod est quod completur hoc preter sit per usum medicine. Ypocras ergo redarguit medicos qui fuerunt ante ipsum quia non scripserunt de regimine ad cum sit quantitas. Et non dixit hunc sermonem quia ipsi non scripserunt de regimine scientiam penitus quod est quia ipsi scripserunt in eo aliquid sed non scripserunt in eo ad cum sit quantitas de qua curare ypocras quod dicit in sequentibus de sinacode cum est quantitas que medicatio est.

~~Unde lenta intribus que carentia inventum est eidem~~

Non tantum michi erraverunt qui ipsam vari
etatem morborum multiplicitate pertinentium ignoraverunt. sed potius michi palam esse conantes non in-
-venerunt. Glo.

Multitudinem autem diversitatis eorum egritudinum et multitudinem divisionum eius
non ignoraverunt antiqui eorum. cum autem ipsi in numero specierum eorum egritudinum secundum morem ponere voluerunt non invenerunt in eo quod
ipsi non ignoraverunt tum multitudinem specierum egritudinum sed ipsi scripserunt in eis | scripserunt inde. G.
et plus quam oportuit sic ordinata in sequentibus. Y.

~~Sed potius invenerunt palam esse conantes non invenerunt~~

Aut quoniam fortasse difficile comprehendi hec erat
tissimus investigandus sit. aut quia unus est alius ab
alio videatur differre non videntur nec idem esse senciunt
nisi eodem nomine vocentur. Al.

~~Unum autem ipsi numero specierum eorum~~
~~egritudinum secundum morem ponere voluerunt non invenerunt in eo quod scripserunt inde~~

Quod est. quoniam non forte facile est comprehendere numerum eorum. sed est significatio significa
cionis specierum egritudinum ita ut numquam eorum divisa a sua comparatione sit maligna
res. putantes enim quod illa egritudo ipsa non sit eadem vel sit non illius egritudinis eadem. G.

Iam dixi paulo ante quod medici qui fuerunt de illis Gnidiis scripse
runt aphorismos quod scripserunt quod egritudines que fuerunt a colera sunt. vii. et preter
quod paulatim processerunt scripserunt et quod egritudines vesice sunt. xii. deinde
scripserunt preter id quod egritudines renum sunt. iiii. et scripserunt post hoc de egri
tudines distillacionis urine facte ex vesica sunt. iiii. deinde scripserunt
preter illud et quod spasmi sunt. iii. deinde sequuntur sunt et scripserunt
ictericie sunt. iiii. et scripserunt preter id quod species ptisis sunt. iii. quod est. quoniam ipsi considera
verunt in diversitate accidencium que mutantur causis multis. et dimiserunt intue
ri de corporum ex egritudinum. et non consideraverunt in eis sic est id quod facit ypostasim mun
dicie earum. ipse enim usus est in illo canone quo solo potest inveniri nu
merum egritudinum. ego autem iam ostendi in illo canone in primo libro primi mei
qui est de ingenio sanitatis. et narravi iterum rem ex eo pluribus in libris meo
de elisis per suam ypostasim. et inveni ibi tractatus quem composui secundum modum bi
nominato qui est in speciebus egritudinum. nunc autem id ad quod nos oportet intendere est consue
tudo vel consecucio secundum morem ypo. quoniam intencio exposicionis non est nisi hec. quod est. quoniam
qui conatur expositorem constituere demonstrans sic illud quod dicit in exposicione sua que
exponit librum prolongatur apud hoc est precium sanacionis sanitatis egritudines
que fit in maxime in medicinalibus egritudinum insufficienciam. hic est ergo summa secundum morem
ypostasis cum permisimus rememorari. res autem preclares que ex eo intelligitur nos narrabimus eas. Y.

Si quid autem epidimie morbi qualitas aut quantitas est universaliter mortalis. Sed ipsi morbi varii et inequales et inter minuuntur sunt afficiunt plerumque ut diximus
ex eo intelliguntur. Alius.

Quia non est dispositio egritudinum algapled scilicet dispositio egritudinis mortalis communis sed sunt egritudines diverse et propinque et accidunt pluribus hominibus ex rebus quas premisimus et narravimus ut moriantur. G.

Significavit ypocras per sermonem suum istum quod ex egritudinibus est egritudo que communicat multis hominibus in hora una. Et que egritudines sunt precabiles nominatur illa egritudo mortalis. Et quando est facilis nominatur illa egritudo alio nomine quod ipsam significat nominatur itaque egritudo que multiplicatur multiplicata in hora una in regione una. Et si fuerit mortalis illa egritudo algased precabilis. Et hic est ad genus in quibus egritudinum communicans multis et nominatur egritudo diversa. Et propter communibus istis egritudinibus sunt ille que accidunt ex regione et propter ledunt homines per eas secundum modos diversos. Et non est earum gravedo communis quod autem rex est ut sit ypocras per sermonem suum significans aliud sed sunt egritudines diverse et propinque quare est quam necessarium est ut dicatur inter eas convenientia secundum communis scilicet non propinque sed similes. Sed iudicium in egritudinibus regionalibus agased preciosis non est per assimulacionem earum quod secundum necessarium est in illo veniat duarum rerum aut unius ut dicatur earum descriptio una est descriptio una est sed sunt egritudines diverse non propinque aut ut assimulatio eius propinqua non operatur. Vel intelligi quod a medicis possint et quedam sunt propinqua quibusdam. Sed egritudines que sunt ante eas scilicet egritudines de quibus eventu currit consuetudo. Nam egritudines agased et egritudines precabiles accidunt paucis et eventu autem earum quas ypocras diversas nominavit currit consuetudo. Et sunt ille in quibus est sermo eius in hoc libro. In egritudinibus autem agased loquitur in libro suo qui nominatur epidimia. Et loquitur in egritudinibus regionalibus in libro suo de aere et aqua et locis. Et non singulariter in egritudine nominata mortalis fecit librum proprium quod narravit in libris illis quare est una egritudo algased. Y.

Sed et vulgus peritum ab imperito hoc cognoscens discernere nequeunt. Alius.

Vulgi non cognoscunt meliorem a viliore in cognitione harum egritudinum. G.

Dicit quod vulgi non cognoscunt peritum meliorem medicorum in cognitione harum egritudinum ab aliis. Et minimum est quod sermo eius est in egritudinibus acutis quas dixit paulo ante ypocras. Y.

Alia laudantes et alia vituperantes. Alius.

Laudant et vituperant propter alias species ex speciebus sanacionis. G

Dixit quod vulgi non cognoscit species medicationis quibus oportet uti et qua sit laudare oportet. Unde laus ipsorum et illorum vituperatio non est propter hoc nisi de speciebus aliis. et ipse hic dicemus. et eorum laus et vituperatio ipsorum non currunt secundum consuetudinem. deinde dixit ypocras per successiorem hic sermonis propter quod nariunt demonstrationes sermonis sui scripsit hunc sermonem. ypo.

Quorum et in huius eorum que medela et ignorantia habent partem maxime que dicturi sumus significationem. Expers namque totius medicinalis scientie ab huius peritissimus hi egrotantis cum ablati disputantur. quoniam medicina mea adiuvare videtur eo nomina sunt habilia qui quidem ea dignovit ptisanam videlicet et syrupum aque et mellis et huiusmodi. et illius a vulgo medicus habetur quam insipiens itidem ut sapiens iudicare putatur. Galienus.

Et maior significationum sermonis quod vulgi ignorat valde est egritudinum hanc et secundum medicationem earum quo oporteat ut sit hoc quod dico. et est quod de illo aputaverunt quod non est scientia deo putatur quod est sciens medicinam. ipse hac egritudines. quod est. et doctrina nominum specierum sanationis de quibus estimatur quod secundum rethores hi cum hac egritudines est facilis. quoniam homo qui scit hec nomina. scilicet aque resil et aque ordei et potionis illius et ille et aque mellis estimatur deo omnis vulgi quod sit medicus et sit ideo quod narrant melior et utilior res una et eadem.

Cum sint medicine quibus utitur melior medicorum et utilior. G. eorum medicine vane et eadem sint ipse ideo melior apud vulgum non cognitus est ipsi non intelliguntur differentias inter illum qui medicatur cum illis quibus medicantur egritudines in horis suis et cum quantitate quod oportet et inter illum qui facit illud in assignare quoniam ypocras post quod abscindit in hoc loco propter sermonem prologi libri sui incepit de rebus quas intendit ex sermone quod sequitur sermonem suum istum.

Scripturum itaque me esse ea que hactenus ignorata fuerunt necessarium duco quorum utilis doctrina que excellentissima est in huius quorum iuvamen vel lesionem sunt prestitura vel pitura. G. id autem quod ignorat a medicis est.

Dico quod quod medicamentum differt ad qualitatem in duobus. primo ex parte primus. quia medicamentum quod cognitionem operis sed dyalectica et phisica virtute solum. secundum differunt ex parte primi. quia medicamentum quod sciunt et practice secundum quantitatem que medicantur cadunt sub sensu. sed phisica et dyalectica non sic. immo per multa medicamenta cadunt sub sensu. et ideo hic est. quia quod sunt et quales nunc huiusmodi quod necessaria scimus.

cur medicorum per toto vite sue non desistit diebus
primare in acutis passionibus ptisana ordeacea
non colata utuntur operari consisti. alii vero nec non vini
granum ordei transglutiat eger summo ope intet
quod si fiet et non colata esset maximum credunt esse no
cumentum. alii autem non colata dant. et rursus non
quousque nisi .vii. die transacta. alii vero modo defi
ciente in die critica. .G.

Vide autem in quorum ver
bis ostendit quibus medi
ci scientiam non habent esse eorum cognitionem nobilis sunt quantitatis et magne scientie
et ostendit quod faciunt iuvamentum magnum aut nocumentum magnum. res autem de quibus
medici scientiam non habent sunt iste / quod causa est quod fit quod quidam medici morantur tempore
vite sue toto dantes infirmis in potu in egritudinibus acutis ptisanam ordei
non colatam. et quod faciunt ideo estimant quod medicatio eorum ipsis est sufficiens. et
ex eis est qui convertit studium suum totum ad hoc ut non deglutiat infirmus unum
granum ordei. quoniam putat quod in illo est nocumentum magnum. sed dat ipsam in
potu infirmo postquam est colata. et ex eis sunt qui infirmo in potu non tribuunt
neque ptisanam ordei neque aquam eius. et ex eis sunt qui non faciunt ideo usque quo transe
ant super infirmum .vii. dies. et ex eis sunt qui non faciunt ideo usque quo consumatur
egritudo et veniat crisis. G.

Puto de hac questione quam dixit ypocras quod est questio dyaletica / possibile est
non medicare egritudinem secundum rectitudinem propter quod inquirit de his questionibus
quod est. quod ypocras dixit quod rectitudo in medicatione egritudinum est in medicis ex eo
genere non alias eorum non ex inquisitione cause ex diversitate cadente inter illos
qui reperierunt species sanationis diversas in egritudinibus eisdem. Hoc autem quod [illegible]

rebz de quibz in phia e qo. exercis. n. s res in quibz nob n e pole nob
oio iudicare iudiciu abscindens. et exercis e res longa indigens in
quisitoe. rez aut quibz infirmi iuuant aut q nocent eis n e dis
puitio h dispo. q innuecte eoz e nctm logum tpe et uit psequis
de omnibz aut rebz qs estimant quida hoies se inuenisse puta
q iudicium meis sit fale. qm si iuuerint ut uetur infirmis
tue oz ut laudent et suscipiant. et si nocent e eaz e usus tue oz
ut fugiat ab eis et eiciant. et si n nocent at nuenit nocumto aut iu
uamto q qurit n heat tue oz ut putet de eis q s ex rebz q n faciut
aliqd haz duaz actonu. uiretn oz medicis iter ut elonget ab oi
q noz nocumto maio. res aut q nocet aut iuuat nocumto aut
iuuamto puo n e miru si retineat eas oms aut putant de eis in
pmo opinioz aliqd. aut rei mt qs e dm mag valde ita ut laudent e
as quida hoies aut uitupent eas quida eoz cadit admiro/ ex
eis qui laudant res q ut innocumto e ut mag valde et exercis q
uitupant res quibus imitare e iuuamt mi. h e qo de q nuc inquirit
ypocras in fine exemplorum pticularium et dixit ea iter archietes et
responsio e mea in pmo tractatu libri sui de febz. et incessit in abuna
te sermonis mei et in explanacoe eius ma ypocras/ q e/q pt q nar
ruuit milib suo q dixit an illos qui cade faciut iutue infirmoz
ui phibicoz uehemte longam acib et dixit catone medie qui
cibabat infirmos carne et potabat eos uino secut e illud inh simo
ne. et e simo e dicte sua fecerut cade infirmos infirmoz in passio
nes mag valde. et si omniu febriencium euasio ab infirmitatibz
esset phi regimi in sanacoe euasio mala/ remaneret illi qui ex
cent medicina s hunc modu n sanduces aliqd infirmoz. vim
q mag silius e ut sit e q in medicacoe omniu febriencium no
quenit vinu et ide regimi. oz g ut laudet archietes et oms q
inquisierunt ex hac qone pt q scripserunt responsioz mea. dignus e
q ut laudet qui fuit primus qui qsiuit de ea. et scias q inquisico
de ea et responsio nulla; egbz remanebz q e. q inquisico de ea e co
munis comcunis aliis egbz. qm diuisitas in medicacoe n cadit nisi me
dicos in egbz acutis tm h q in orbz aliis egbz. et ipsi h figit in uno
q eoz spacio l separaco longi tpris p regimi q uis e ei qm uidet q q
da hoies iuuati sunt eo. de reliquis aut remanebz pt eos qn nullus
e iudicat p regimi eoz. licz ipsi estimant se infirmos q ipsi errant se
se ipsos secto. et forsitam e sic dixit ypo in lib suo de algabr nullis
qui errant in secta ossiu qn frangunt. et accit infectura eoz uln
et ledunt infirmos p illa cur. q e. q ypo d q isti n estimant q ea
nullo nocumto sit fectura l ligatura s malicia fortune. s
accit silic huic in egbz qs sanaco fit p regimi. e ca e q ipse d in
h sermoe q pmusimus ad exto e in m qm ledit eu hoc bis l ter fere et
ponit inite sua meo. q e. q tu inuenis ypo fecisse in exemplo
precedenti sermoz commune queniente. et e simo de quo q sue deueniunt plibz

.i. quod illi sumunt quod particulare est universale.

phisicis et pluribus opificibus artis dyalectice ut noverint ipsi quod sermo noster universalem
archistrates autem dixit regimen horribile medium. scilicet quod est sine fine continuum
ei quod est. ypocras autem dimisit dicere regimen horribile. et dixit regimen
medium. quod est. quod fames que est multitudo et repletio que est prelibens equalitate
quod fecit eutho sermonem nimis vitare horribiles. sed propinquius huius duobus ad
equalitatem est regimen quod narravit ypocras. quod qui regitur per ipsum magis abstinentibus acutis est
ex medicinis eius est magnitudo et nobilitas quod est. quod est ex medicinis quibus cibat
infirmos ptisana ordei et ex eis est qui potant eos aquam cum vino. et ex eis est
qui non potant eos donec veniat hora cibi et regunt infirmum in hora que est
inter introitum egritudinis et inter cibum cum eo quod bibunt vinum sicut est aqua mellis. et simi-
digent quibusdam horis utuntur syrupo acetoso cum autem diversitas inter
eos est sicut dixit ypocras et narrant illud in sequentibus. inde autem archistra-
tes dixit primo et invenit in illo intentionem per libros suos in febribus. et est quod quidam
homines indigent cum illo ptisana ipsa. et quidam eorum non indiget aliquo
eorum sed sufficit eis ut conveniant se cum eo quod bibunt vinum usque ad horam cibi
et innuatur per illud id quod dicit ypocras et narrat sermonem in sequentibus ex infirmis
est qui indiget aqua cum vino. et sunt qui non indigent aliquo eorum. Ypocras.

aqua ordei cum vino. et quidam eorum indiget cum illo

.i. ptisana ordei. et est qui indiget

Ad hoc vero ut interrogati aut non interroga-
ti nec quicquam ydoneum respondere solent. Arti.

Et plus illo quod non est conveniens medicorum ut questiant de hiis quibus
aut potest esse quod non invenietur apud eos responsio. et si interroge-
tur dicens quod. G.

Manifestissime est ostensio plana bona extra sermonem quod ypocras fuit primus
qui questiunt de hiis que. et respondit de ea et dixit quod medici non
consueverunt interrogare de hiis quibus. et si interrogant eos quidam homines
de eis aut contingit non est possibile eis invenire responsionem in eis. Ypocras.

Res itaque iam demum ita deducta est ut in vul-
go liquidissime clarere videatur medicine ars
omnino ars esse non videri. Arti. Quamvis appareat sic
huic toti arti
ut vituperent eam vulgi vituperacione magis donec ipsi estiment
omnino quod ars medicine non sit inventa. G.

Iam sermo inventus ypocras iterum monstrat ipse per exemplum res parti-
culares ex rebus universalibus impossibile est. nam ex diversitate que est inter illos
qui exercent aliquam artem ratione quorum fuit dubitat homines ita quod facia-
at eum hesitare quod non est in eis scientia de ipsa. et sermo eius nam convenientia eorum
inter eos est signum magis scientiam eorum. et hec est res cum qua ostenditur ad in-
venienda in demonstrationibus geometricis. quod est. quod demonstrationes iste non sufficiunt

sapientibus [illegible] sed invenimus [illegible] apud vulgus famosissime [illegible] inde est quod ipsi dicunt meo quidem [illegible] [illegible] grecis qui declarant [illegible] nec non est dissensionis [illegible] narrat [illegible] in hac diversitate [illegible] sequitur [illegible] sermone. [illegible]

Cum igitur dissensionis huius magnitudo decantis passionibus inter curatores eo usque increverit ut quod egrotanti tamquam perfectum alteri medico alii medico videatur nocivum, ars medicine in divinacionis vanitate redacta est. Quin divinaciones exercent ut auspices. Quod si aves in sinistra parte volare viderint malum, quod si vero in dextera bonum presagium fore credere indicant [illegible] et aruspices. Sed hic ille huic contrarium videtur. [illegible]

Cum igitur quantitas diversitatis inter medicantes magis [illegible] [illegible] hanc formam. Itaque illud quod apponit alter in fine [illegible] quidam eorum qui estimat quod [illegible] valde. [illegible] ipsi alius quod [illegible] [illegible] in arte medicine divinacioni. Nam qui [illegible] divinatores [illegible] ima [illegible] qui volat [illegible] illud signum malum est. Et si volat dextere [illegible] signum bonum est. Et sic [illegible] huic auspicium in arte que [illegible] in quibus inspiciunt [illegible] sunt que [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] divinacionis augurandi arte. Sed per consideracionem [illegible] arte quam plures homines vocant hoc nomine scilicet speculacio [illegible] [illegible] quam antiqui vocant hoc nomine. Quod est quod scientes [illegible] quod aspiciunt [illegible] predicunt et iudicant [illegible] successiones [illegible] [illegible] sacrificia que offerunt deo glorioso [illegible] venerando et magnificando eum. Et [illegible] illa in quibus considerantes predicunt et iudicant [illegible] quod aspiciunt [illegible] eorum. Et illi autem qui divinant per volatum avium vocantur augurantes. [illegible] illi quos [illegible] vocant divinos [illegible] divinacionis non cadat [illegible] artes in quibus fit [illegible] et iudicantur successiones [illegible] divini vocantur speculatores [illegible] et auctores auguriorum. Et illi qui considerantur [illegible] et illi qui iudicant successiones presagio in quibus considerant [illegible] illi qui prophetant et illi qui divinant [illegible] divinas [illegible] et qui vocant [illegible] hoc nomine et illos quos vocant [illegible] [illegible] hoc nomine scilicet divinos auctores augurandi [illegible] sic [illegible]

auctores augurian-di sic illi qui divinant per volatum avium addere [illegible] ad sinistram [illegible]

verificator. Et est quod dixit verificatur in locis multis visum suum quod ars
augurandi precedit et scit quod est futurum. Et dixit in principio procedere sue parte huius
sermonis. Sed venite et interrogemus quosdam divinorum et alkamiorum. Et significat per
sermonem suum alkaminos illum qui aspicit in victimas quando interficiuntur sophismata
quod est quia sophismata sunt adeo benedicto et ... vii ... est quod significat per divinos
illos qui divinant per volatus. Quod est quia non est possibile ut diminuatur ex equalitate au-
gurii. Et iste iam dixit illud in aliquo loco suorum verbum in rebus nobilibus quanti-
tatis. Quod est quia utitur arte que consideratur in avibus et ipsa nominatur ipse ars augu-
randi. Et propterea quod ego prolongavi in nominatione divinationis plus quam oportuit
secundum horam est ut reddam ad intentionem ypocratis in sermone suo et est iste. //

Quia inter illos qui utuntur augurandi arte plus diversitatis non cadit
quam inter medicos in pluribus rebus particularibus. Unde est quod ego inquisivi
quosdam homines ... quosdam ex auctoribus augurandi diversificatos fuisse in
eo avium quam nominat ypocras in hoc loco dextre et sinistre. Et erat unus augu-
rum arabs qui avis volans dextere significat salutem mulierum ex ... suis
et avis volans sinistre facit noticiam in quod de ... virorum. Augur vero
qui erat de illis de asia dixit quod avis volans dextere facit noticiam in quod vi-
rorum quod ipsi evadunt ... suis. Sed volans sinistre facit ... in quod de
illa ... negociationis. Et est ... inter rogavi autem ... sed augures an inde-
aut quod sit avis sit sinistre aut dextere quamvis volat constet an videant quod
inter hos ut avis volat volatu claro valde et inter hos ut volat per ... inter
hos duos ... an inter propinquum alto et propinquum inferiori ... sit ... Et iterum
interrogavi eos de ave volante propinque vel longinque in volatu suo an apud e-
os sit inter illos ... Arabs vero dixit quod non est ... inter aliquos horum quorum volatus
sit seu sit longinquus in longitudine aut latitudine. Grecus vero dixit mihi ... et dixit
quod auctores augurandi scripserunt quod de ave que volat dextere aut sinistre
preter quod non elongatur in volatu suo. Sed si in illo est equaliter significat equaliter utri-
usque. Dixit deinde quod utique avis equalis in volatu suo in propinquitate et longitudine
... inequalis. Deinde dixit quod testificantes sunt illud ... plures po-
tes augurii et ... et determino accidens qui volant focus
et alii ex famosis auctorum augurandi. Scivi grecum ex his quod apud au-
gures arabes non est diversitas. Sed de greco scivi quod apud eum est diversitas. Et quod est propter
... marte sua ... experimento ...
diversitas ... Et ego quando ... et scivi illud experimento. Indica-
vit grecus ... augurii greco quod iudicium est in volatu avium ... artis.
... addidit nobis hoc testimonia multa famosorum ex auctoribus augu-
randi ... plus sermoni ... quod non ... arabs testimonia
multa ... et indicat ... ei ... indi-
cium ... quod est quia avis equalis in volatu suo in longitudine et propinq-
uitate indicat salutem virorum. Et avis inequalis longitudine et propinquitate indi-
cat salutem mulierum. Et aves que volatus in longitudine et propinquitate sunt
inequales ... valde. Et illa ... volatus est equalis in illo una ... ne-
cessario ... iudicium ... hominibus. Et nunc ... in paucis
hominibus. Augur vero grecus addidit ... nobis distinctionem aliam ... ut a-

Et alter grecus de terra asye. dixit grecus arabs.

Et si est inter hos duo

quod est quia diversitas marte

uis dixerit quomodo sit equalis uolatus eius in propinquitate et longitudine sigilli in quibusdam horis salutem est et in quibusdam earum perdicio est. quod est. quia ipse dixit in mollibus hominis et eius ars est sicut ars mulierum sicut carpinacio lane. quia salus eorum fit possibile illius quo fit salus mulierum, et ostenditur quod inde quod meliores auctores augurandi descripserunt sic in libris suis. et addidit iterum nobis hic distinctiones alias ostendentes quod illi arabi non erat scientia de aliquo eorum.

Et ego quidem non dixi sermonem hunc nisi propter sermonem Ptolomei qui sequitur sermonem hunc. quia non exposuit eum aliquis secundum quod oportuit in sermone et quod dixit ante ipsum qui dixit post illo. quia non est de consuetudine medicorum ut inquirant de his conditionibus. et possibile est ut non inueniatur responsio mea. et si inquiritur de his rogetur. quod est. quia Ptolomeus exemplauit inter in quibus est diuersitas. Secundum hunc modum intellexerunt quidam homines sermonem eius illum non esse de prescissima ordinatione tantum. et intellexerunt eum quidam melius quam isti per de regimine acutarum egritudinum. et intellexerunt eum quidam de omni medicatione absolute. fuit ergo intellectus istorum melior intellectu omnium qui precesserunt eos. verumtamen ipsi non intellexerunt eum intellectu completo. quod est. quia eum quod inquirit Ptolomeus sicut dixit est in omni diuersitate que cadit in omnibus artibus quas experimento possibile est experiri. et scitur scientia certa et manifesta. quoniam est sicut in omni infirmitate qui sequitur hunc sermonem. Sermo.

Quorum uidelicet omnium adeo intendere studium aut in primo sanitate. secundo uero estimationem et honestate cum humana uolutate lucri vel lucrum. ar.

Quod est. quia sollicitudo eorum in omnibus in primis est magis et in acquisitione sanitatis et sanis in cautela. et eis qui student acquirere famam bonam in bonitate acquisitionis sue et omne quod uult homo huius. G.

Sermo iste detegit sermonem eius qui estimat quod quod Ptolomeus dixit in sermone suo qui est ante istum non est in prescissima ordinatione tantum. et qui estimat ipsam esse in regimine acutarum morborum tantum in regimine omnium egritudinum cum eo quod premissum est. et sermo iste detegit errorem eius qui estimat quod eius quod est in omni sanatione illorum. et qui estimat quod sermo eius est in prescissima ordinatione tantum in regimine acutarum egritudinum est in eo quod premissum est. dixit ergo in hoc sermone. et est sermo eius. quod est. quia sollicitudo eorum in omnibus in primis est magis in acquisitione sanitatis. quod est. quia omnium in primis sanatio ab omnibus intermittatur suis non est per regimen tantum. quia ex eis sunt multi qui indiget sanatione per manum aut medicatione per medicinas. et plus illorum non est possibile ut sit sanatio per uiam prescisime ordinationis. non est possibile ut sit sermo eius iste in regimine acutarum egritudinum tantum. nec in regimine omnium absolute. nec in diuersitate que cadit inter illos tantum sed in omni diuersitate absolute que cadit in omnibus artibus que experimento experiuntur. quod est. quia qui canones inuenit uniuersaliter .i. communes in omnibus artibus in quibus est experientia rerum particularium. ex eis que de particularibus est in quibus cadit diuersitas propter prescissimam ordinationem. et similiter in est

·li· B·

diuersitas que cadit propter regimen quod non fit nisi laboribus actionis eorum. scilicet quod est in reliquis eorum
et plus est illo est diuersitas que cadit in omni simulacione. et plus hoc est diuersitas maior
est que cadit in omni arte que fit in omni corpore quamuis sit propter curam sanorum. quod est
quia ipsi etiam indigent arte que rectificet eos et regat eos in rebus eorum ut adducat
eis in sanitate eorum. scilicet ut conseruet sic eos sanitate eorum. et est illa in qua
dixit ypocras et sanis in cautela. quod est. quia in conseruacione aliquorum rerum necessaria est cautela.
et dixit etiam ypocras quod propter hanc inquisicionem fit iuuamentum in acquisicione fortune bone. quod est. quia sic in simulacione eorum necessaria est hec inquisicio de qua inquirit
nunc ypocras. scilicet quod est cautela sanorum in conseruacione sanitatis eorum. et studium
eius qui sollicitus est ad acquirendum formam bonam indiget illo. omnis ergo iste res
ingreditur in arte que est sollicita de eorum cura. quod autem dixit ypocras propter hunc
sermonem comprehendit omnes artes. quod est. quia dixit in omni quod homo uult. nam
augur et aurispex et cantor et rethor et uniuersaliter omnis artifex scit
propter causam diuersitatis in arte est res una. et est ut sumat unumquodque eorum rem
particularem et ponat eam uniuersalem. inde est quod ego nunc scio diuersitatem que
accidit inter aurispices augurandi. et non iudicaui eorum rectiorem nisi
per scienciam meam de hiis. et propter hoc dixi causam auguris arabici et greci ante
quod est. quia rectificacio omnis artis non est nisi per discretionem rerum particularium in rebus uniuersalibus. qui enim est potens discernere res istas est melior artifex. et sic rectificacio artis fit per discretionem harum rerum. scilicet est iudicium meum. quod est. quia opifices
artium erunt qui ponunt quod accidit uni homini ut consequatur sic omnis alius sicut
plures quod optat. namque in quibus accidit homini non inueniunt aliquem artificem qui
in arte sua consistere faciat quod sit inueniens. quod est. quia diuersitas uere non est nisi
ut sufficiat homini. quia illa res est sic estimat non ut uideat defin
de et decipiat. et perueniat credo uictoriam sic fecerunt in arte quidam
hominum malam propter id ad itaque formauerunt ipsi in se ipsos. exceduntur quod
sit idem quod est. et sic illi qui dicunt quod non declarant in aliqua duarum dispositionum
an nos simus dormientes an uigilantes et intellectus uester sit fixus an per
mixtus. quod scilicet si concessit homo eis quod illud est uerum dicunt quod non est in aliqua duarum
scienciarum sit uerior in sermone suo uigilantes an dormientes an sani
an permixti. quod est. quia tu non inuenis aliquem hominum qui dicat hunc sermonem
apud quem non fit sufficiencia quod illud est ita. sed apud quem fit opinio cadens
maiorem sua immo non dixit hunc sermonem nisi qui intendit ad contradicendum et resistendum. et accidit simile huic in arte medicine. quod est. quia quidam per
sumunt ad hoc ut faciant accidere in ea res per quod conueniunt et rectificant. ex
eis sunt qui inueniunt res meliores rebus que inuente sunt antiquitus
et non fecerunt illud nisi qui intellexerunt actiones quod accidit in uulgus quod
narrauit ypocras. dixit enim. quod est. quia ipsi laudant rem que est extra uia
permutatiua propter quod intelligant eam per hoc quod ipsa est magis innatiua quam res
aliqua de antiquitus scilicet. quod est innatiua. et ex hominibus quidam sunt
qui regunt infirmos ita ut sufficiant eis per hoc quod facit in eis
fiduciam de electione illius regiminis et sciunt quod illud deceptio
est et fictio. uerumtamen ille qui affert illud sic eos est diligentius ceteris et
donum. Et ergo narrauimus ex sermone in diuersitate que non est nisi per sermonem eorum

appliat ad medicinam

hec diversitas que cadit inter hos homines remanet ut diversitas ita inventa non cadat nisi quando diversitas inter iudicium. unde non absconditur per ipsum non aliter scilicet plus quam oportet aut secundum totum quod sit est eius simile. et mihi quoque videtur oportere laudare eius qui potest in memoriam diversitatis esse tamen quod accidit ei qui conatur affirmare esse aliquod artificium quod estimat illas res et adiunguntur in artem eius aliter quam oporteat. et non est ideo timendum tamen querendo resistere cum ingenio aut fraude. propter quod decipiantur propter amorem domini et principatus et aggravationes tempus. quare est. quia non invenies aliquem ex illis qui intendunt vere experimentari sententias sermonis et cibare illum qui habet febrem acutam carnibus assatis et potare cum vino et cibare ipsos secundum similitudinem carnis propter sitim dum sciat quod in potu dat eis decoctionem aque quantitatem unciae. nam eius dispositio est in regimine fedetas eius et infamia est in fine. et usus eius est ad unam duarum dierum. at quando quidam deceptores usi sunt eo propter amorem nominis et rei et ipsius famositate. aut quando ipsi fuerunt in fine in somnie si estimaverunt quod ipsi vere in inventione sua invenerunt rectum. quod autem iste sepsit ypocras non certificatur propter illud ut intendat propter illud non intendens ei qui sollicitus est vere affirmare aliquod artificium. quando non attribuit nocumentum malum quando admiscetur aliter quam non oportebat. quare est. quia in meo eius dispositio est. hec dispositio est hec dispositio diverso iudicio experimenti est difficilis. in rebus enim valde magis iudicium experimenti est valde fallax. vero iudicium in diversitate inter res inter quas est differentia parva et inter illud quod oportet nutrire aqua ptisane ordei ex egris qui egritudines habent acutas et quod oportet nutrire ptisana ipsa et quod non oportet nutrire aliquem horum duorum. sed regimine potu aque tamen cum res convenientes intellexit ypocras.

Ptisana vero ordeacea mitto me iudice supreme digne fert cibarium in hiis acutis passionibus excellentissimum habetur. eique qui illam primum ac principium omnibus aliis pretulit collaudando assencio. primum quippe quia utilis viscositas est et lenis vincta que et mollis nec non et lubrica reparatque humiditate sitimque extinguit atque si opus fuit ablui facilius neque enim ptisana stiptica est et non ad tussim nec ad laborem furiosa nec inflat intestina vel acescit. quod ut in mirum in decoctione dum in prestare habet expleverit [illegible].

.l.B.

Ptisana ordei apud me recte electa est super reliquos cibos qui fiunt ex granis in egritudinibus acutis. et laudo illum qui premisit eam et elegit ipsam super alia. quod est quia in ipsa est viscositas et continuitas et lenitas et humiditas mollicies et lubricitas et humiditas equalis et sedatio sitis et velocitas ablutionis si illud necesse est. et quia ex ea non est mea stipticitas neque stimulatio mala neque inflativa neque egreditur in stomacho quoniam iam inflata fuit et acrevit in decoctione multum quod possibile fuit eam inflari et accrescere.

Video enim quod illi qui apposuerunt descriptionem huius libri a que ptisane ordei non elegerunt tamen hunc sermonem sicut illi qui posuerunt iterum descriptionem et titulum eius in quo dicitur sententia illis pertinentium de assiduis non elegerunt tamen prologum huius libri. quod est quia iam omnis est in parte sui prologi quod ypocras non intendit in sermone suo contradicere medicis qui sunt de illis de assiduis. verumtamen ipse non nominavit hanc assiduationem in medicatione harum egritudinum acutarum. Sermo autem eius quod dixit post illum usque adhuc locum est ex ipsa arte regente egritudines acutas. et non est inveniens eius nullo tamen immo cadit sub sermone alio colore eo. et ego quoniam iam ostendi in expositione mea quod exposui librum ypocratis de restauratione et dislocatione et librum eius de iuncturis quod consuetudo eius est ut dicat homine et faciat eum stare super sermones qui cadunt sub sermonibus aliis coloribus eis et doceat eum res universales in illis rebus in quibus intenditur loquitur ad sermonem et ponat eos loco exemplorum. quod est quia quod efficit hanc operationem non elongatur ab eo de quo investigatione intenditur. neque est quod doceat hominem ex rebus universalibus occultis. et sic ipse ponit sermonem suum in ptisana ordei et inquirit de contrarietatis que accidit inter eos et iudicia mea scilicet et invenit in iudicio quod iudicat in toto illo regimine quo regit egritudines acutas. quod est quia diversitas que cadit inter medicos in forma venarum et in minuitificatione et medicinis et est scilicet in emplastris et vaporatione et usu suppositoriorum et clisteriis et usu vini et ydromellis et balneatione et balneo non est prava. ypocras quoniam iam narravit totum illud in libro suo in canone uno. et dixit illud ante. et est sicut quod auctores experiencie qui separant inter res particulares et inter res universales et differencias non sciunt illum canonem. consuetudo enim quoniam eorum est ut nominent res quibus distinguunt inter rem communem et inter rem propriam separationem et differenciam. consideremus ergo nunc in sermone ypocratis in ptisana ordei. recte elegerunt me dici antiquitus. dixit enim michi intellige quod ptisanam ordei medici recte elegerunt antiquitus super reliquos cibos qui fiunt ex granis in egritudinibus acutis. significat per cibos qui sunt de granis cibos qui fiunt ex eis. et non quod granorum cadit sub frumento et milium et ordeum et reliqua grana ut lens fabe et panicum et lupinus et mes et fenum grecum et herbus et cetera piscium et cicer et reliqua grana similia istis. omnes ergo cibi supra ex granis istis sunt mali apud vulgos quoniam faciunt velociter accidere nocumentum magnum excepto pane et candarusio tantum. ipsi enim cibant ex eis utputa homines egritudines acutas. et ad hoc duo oz tamen est ut comparetur ptisana ordei. quod est quoniam lens et milium et fenugrecum non dantur omnibus infirmis in quibusdam horis nisi loco medicine propter dolores quosdam qui sunt inveniente. nisi quod ipsa sunt cibi qui cibant eos. dixit ergo ypocras quod ptisana ordei recte eligitur super reliquos cibos qui fiunt ex granis. et in me est quoniam

Imberbis iuvenis tandem
Custode remoto gaudet equis
Canibus et aprici gramine
Campi etc

eligit̃ sup candarus ⁊ panē ⁊ gñna ex quibȝ fit decoctio q̄ noiat̃ ca
thaiß sũ karabis. qz ē. q͛ tu potes detegẽ errorẽ eorȝ qui putāt q͛
candarus n̄ dn̄ erat scit̃ in diebȝ ẏpo. ⁊ paucitatẽ scie illoꝝ de illo. ex
h̄ q͛ quidā antiqz posuerũt cantilenas q̄ noiant̃ cotidie dixerũt
candarus. ⁊ ẏpo q̄ dixit illũ in lib͛ suo de regimine ⁊ dieta. q͛ si di
xis q͛ ille lib͛ n̄ sit ẏpo. tũc ē aut rufini ł rasis aᵗ bartis. q͛
rasthon aut rastathon aut q̄dam antiqz. ipe .n. ẏpo coronatur
in libris. oms g° q̄s dixit antiqui fuerũt. qz quidā antiquiores fu
erũt ẏpote. ⁊ quidā eoꝝ in tpr̄e eius fuerũt. ille uo cui rememoror ꝯfa
cio in hac hora ⁊ ē ex illis qui noiat̃ h̄ noie. s. ẏpoc̄ filius euclidis
⁊ hīas qui nunq̄ edidit libꝝ. sȝ gidroda filius garadicillus ma°
⁊ quibzdā iui q͛ nunq̄ edidit librũ. sȝ ⁊ quibzdā uis ē q͛ ipe edidit
duos libros tm̄. s. librũ algabar ⁊ librũ de inũctionis. ca aũt p̄p q̄ eligit̃
⁊ ꝯponitur ptisana ordei sr̄ reliqs cibos qui s̄ ex g̃nis ē magna ex s̃mone
ẏpocratis q͛ dixit in successione h9 s̃monis. q͛ ē. q͛ omis bonitates in
uentas mea in medicatione egritudinũ acutaꝝ n̄ inuenim9 in aliq̄ ciboꝝ reli
quoꝝ. ⁊ ꝯtificat̃ iudiciũ tuũ in illo qm̄ facis cõsiue p mitē tuā in egri
tudinũ acutaꝝ ⁊ uirtutē ptisane ordei. q͛ ē. q͛ n̄ egritudinis acute sic dr̄
ẏpo aut ē illoꝝ in quibȝ febris ꝓ plurimũ sp̄ ē assidue. ⁊ eueniunt9 febres
ꝓ alterationē caliditas innate ad caliditatẽ igneam ł extranea sic dr̄ ẏpo in lo
cis aliis ⁊ in hȝ s̃mone suo. q͛ ē. q͛ ipa incipit a p̄ore ⁊ ascendit
flāma eius ad caput. ⁊ sicut inuenim9 de ꝯsuetudine eius in tractatu epid' eē ut
noiet febre magnã ꝯrendie ignis. ⁊ sigt̃ id apud illũ q͛ n̄ ē n̄ eius ex̄s ā
n̄ ē ignis. nā si medici intẽcio n̄ ē n̄ oppone ꝯuũ ꝯio tũc ꝑor cura
oĩu febriũ oȝ ut sit regimẽ p infrigidationẽ ⁊ humectationẽ. ⁊ tũc erit
curatio opposita nē febre. q̄ ca. ē. ⁊ sic. q͛ ē. q͛ ignis ē cũ h̄r disse. ⁊
qm̄ generatio febriũ acutaꝝ n̄ fit p putredinẽ humoꝝ. tũc uo oȝ ut sol
licitudo tua sit adhȝ q͛ digas exces illud in q̄ potest ē digo ⁊ euacues
exces id q͛ iā exhaustũ ē. ⁊ egestas adhȝ ut meo sit potius recepto digonis
sollicitudo n̄ pura. ⁊ si necẽ ē iterũ ei qui hȝ febre acutā ut sit operatio
cibi in corpore ipius in ultimo bonitatis. ⁊ id n̄ fit n̄ qm̄ cibus ē uelocis
digonis ⁊ descensionis ⁊ penetrationis tũc aggrauat̃ in hȝ cibo ō q̄ s̄ nccia.
Laudiam9 g° huic s̃monẽ ẏpocratis in uirtute ptisane ordei q̄ sit. dr̄. n. q͛
ē. q͛ in ipa ē uiscositas cũ q̄ ē lenitas eius at q͛ lenis dispo ꝯia ē dis
pōi aspi. aspitas uo m̄ ē oī acuto acrimonio aut acetoso sũ
stiptico. res g° acrimoniam hn̄tes s̄ omis res aspe. sic h̄oꝝob9
ł horob9 ⁊ fenugrẽ. res aũt acetosaꝝ rememorates oȝ nos dimit
tẽ ꝑt secaniabim tm̄. res aũt stiptice s̄ sic pira ⁊ sorbe ⁊ oe
q͛ ē sile eis. ⁊ ex g̃nis sic lenis ⁊ q̄ exces s̄ silia. uidem9 g° q͛ pti
sana ordei iuuatiua ē malicie rei aspaꝝ. qm̄ mea cũ uiscositate sua
sensibiliter ē lenitas ⁊ uiscositas ꝯtinua. qm̄ ē siliũ p eius ꝑ ꝯtinuitate sua
⁊ illud ē q͛ n̄ inuenis in aliq° g̃e in uirtute. ⁊ laudam9 ex ptisana or
dei ꝑ cũ hac laude mollicie eius cũ lenẽ sit resistes aspitati ꝑ q͛ ē i
uirtute sua ⁊ sua infusione ⁊ sapore abhoīnabli sic panis cũ comedit̃

solus potest quod infundatur in ea. quoniam quamvis infundatur ... tamen minuitur ab
ea in re ptisane ordei. in ptisana vero ordei non est vectia mastigiosa sed
sorbetur tamen sicut bibitur. et in ipsa iterum est alia magna bonitas scilicet lubricitas ip
sius et properitas aque eius. nam ipsa transit in descensu suo per stomachum propter quod remaneat
in ipso extra aliquid sicut remanent ex rebus que retinentur et adherent. et hec quidem est
res que accidit omnibus rebus viscosis secundum plurimum excepta ptisana ordei
(inde est quod invenimus sorbicionem factam ex tritico que nominatur candarus viscosam
veruntamen non est ei lubricitas. ptisanam quidem vero ordei invenimus lubricacionem fa
cere propter id quod in ipsa est de abstersione (mundificatione est. quod medici eorum voluerunt abstergere
stomachum ex chimo viscoso qui in eo retinetur ut inveniunt vomitum cum aqua ptisa
ne ordei sicut faciunt id est cum ydromelle (sed tunc terunt ipsum ordeum et crudum
liniunt cum ipso faciem ut abstergatur per ipsum et deleatur ab ipsa malicia coloris
que est in cute (propter hanc abstersionem que est in ea fit iuvamentum intestinis ipsius ad
minus. et ipse quoque vectia est tibi penetrationis aliarum contrario epatis ad latus eius gibbo
-sum. quod est. quia omnes res que generant chimum grossum et viscosum adherent illis
et retinentur (et propter hoc fit quod triticum quod vocatur candarus non solum in nocet illi
cum est in stomacho immo nocet illi cum membrum non est in stomacho. sed meat in epatis
eius non stricti sunt. nam cum dispositio est hec dispositio non omnes res que adherent grossi chi
mi tenentur et adherent eis illic. et propter hoc sentitur apud penetrationes harum rerum
cum dispositio est hec dispositio convenientie in hoc membro (et est hoc quod est viscositas ptisane or
dei non est humiditas superflua. sicut ydromellis et sorbicionis facte ex tritico quod nominatur
candarus. et quod fit ex omnis cum speciebus convenientibus. quod est. quia omnes iste res
mollificant stomachum et faciunt nauseam. ita quod sentit in fine illam nau
seam et intellige autem in hoc libro sermonem meum stomachus. quia circuivit con
sueverunt in intellectum eius non in meo tamen sed os stomachi est. nam quando os stomachi est debile mol
lificatur mora eius quod comedit natura sed ipsum spacio longo. sed quando confor
tatur ipsum quosdam cibos confortativos convenientes stomacho. et expellitur ab eo
quod fuit retentum in ipso est quod accidit in ipso contra hunc accidenti. quod est. quia
humiditas superflua que est in ipso expellitur ab eo statim et digeritur illum cibum ex
pulsus secundum dispositionem hanc sicut quod natat ex cibo super os stomachi moratur indigestus
et non descendit neque egreditur penitus. quod est. quia operacio huius membri non est non desiderium
rerum non digestio (qui autem ex cibis est stipticus est hoc quod ipse confortat os
stomachi aggregat vel adunat ipsum et rigidum ipsum facit et exsiccat ipsum plus quam in
sua equalitate sit. aqua autem et sorbicio facta ex tritico quod candarus nominatur
cum humiditate sua faciunt accidere nauseam. in ptisana autem ordei cum eo quod est in
ea de bonitate rerum humectacionum non sunt nocumenta mala que sunt in illis (deinde
ypocras dixit in ea post illud quod. quod est sedativa sitis. quod testificatur ei iste
sermo iuvamentum valde magnum (ex egritudinibus acutis est adherens et exsiccans
corpus. ptisana vero ordei invenitur in hoc capitulo plus iuvativa quam y
dromel. quamvis velocitas ablucionis eius quod dicit post illud. quia est in ea
est ei sicut ydromelli. et si comparavis ptisanam ordei ydromelli invenies
ipsam meliorem illo in egritudinibus acutis. veruntamen ... quod precedat in ser
mone meo (nunc autem in eo est in ut compleam sermonem meum in ptisana ordei
quod est. quia ypocras dicit in ea quod est velocis ablucionis. et addidit adhuc sermonem

In ptisana vero ordei est humiditas sua que non faciat nauseam

exponit lubrici

laudat eam ... humiditate

exponit ablucionem

si necesse est id est cetera. incessit ergo in sermone suo adhuc quod nos indigemus in morbis
acutis egritudinibus cibis uelocis ablutionis. quod est. quia reliquas bonitates que narrate
sunt in de ptisana sunt iuuatiues in omni hora in morbis egritudinibus acutis. per uelocitatem
autem ablutionis fit iuuamentum quando lenire uolumus uentrem est ciborum quos accipi-
unt infirmi tarda descensio et exitus. non ergo est uelocitatis ablutionis res
dispositio sit omnia dispositionibus febris. uerum sit una specierum conuenientis medicationis
ei. sed est ei sicut res rectificans quedam accidentia consequentia eam. deinde ypo.
dixit post illud. et non est mea stipticitas uerum stimulatio mala. et intendit
quod sermo eius iste est uiscositate ptisane ordei. quod est. quia incipit loqui
mea esse habet et impuritate eius a stipticitate est iuuamentum per plurimum. quod est. quia
tu non inuenies aliquid qui utatur aliquo in stipticitate non propter actus quod facit
nauseam at propter suam lubricitate leuitatis sue. quod est. quia cibi stiptici congregant
corpus et stringunt ea et cogunt meatus cibi. atque quando peruenerint in corpore adhuc
ut coartent et prohibent resolutionem que occultatur assidue. et ideo quo fit in
uamento in hiis est ut sint meatus aperti. sermonis autem eius intentio et non est
mea stimulatio mala est. quia non facit accidere in hora digestionis sue ad
stimulationis. laus ergo eius est qui laudat ptisanam ordei. et hoc est nocu-
mentum quod fit in pluribus ciborum. quod est. quia quidam eorum fecerunt accidere mor-
dicationem et quidam eorum inflant et quidam eorum sunt compositi ex partibus ad in-
uicem resistentibus. inuenimus enim hec duo in lente et caule est. quod est. quia corpus
est illis eorum duorum est ex rebus que retinent uentrem. aqua autem que coguntur est ex re-
bus aperitiuis solutiuis. sic accidit illis qui cibos bonos efficiunt cum sale.
quod est. quia bonum quod fit ex cibis per hunc modum fit difficilium partium ad inuicem re-
sistentium. quando de aperitiue est ut moretur et difficilis fiat eius descensus. et
res que est eo permiscentur festinat ad exitum uelociter. et similiter ouum quod sumitur
cum sale aut almuri aut melle. in cibo enim existens compositio utilibus exer-
cuit hic. scilicet omnia uirtute non pura exeunt. et propter hoc dixit ypo. in principio sermonis
sui est laudauit uiscositatem ptisane ordei. sed quod ipsa est continua. sed non est possi-
bile esse propter quod tota sit similium partium. nunc autem scripsit in sermone suo stimulatio
mala. et non dixit absolute. quia ptisana ordei non habet stimulationem in
mo addidit ad istud sermonem suum mala. quod est. quia non inuenies aliquid ex
rebus que hic sunt digestioni ciborum plus hac actione. ita quod omnes qui scrip-
serunt de cibis dixerunt quod res diuersorum ciborum. et per hoc est exeunt sunt compositi ex
uirtutibus diuersis est res nociua ualde est prohibeat stomachum comprehendere ci-
bum et retinere donec digeratur digestione ibi quia completa et nos quidem inue-
nimus et hoc in necessitatibus et qui utuntur uita per semitam quorum. nam ipsi co-
medunt prandio suo in mane panem tantum. et comedunt in uespere et
in cena sua carnem. et si non esset scientia mea. quia tu non potes inuenire res
istas ex cibis nostro decretis in illis loquerer meis plus quam sermone. nam si tu
non legis in libro meo illo tunc studium tuum hunc librum in legendo est uanum
et propter hoc abscindo sermonem meum in stimulatione. et sum ueniens ad expo-
nendum aliud quod dicit ypo. de ptisana ordei. quia non inflat uerum accessit in isto
quod est. quia est sciuit quod multi homines uituperant inflationem ptisane ordei
addidit in sermone suo et dixit. quod est. quia inflat et est sic in decoctione

ultima quod possibile est ut infletur et extat. significavit ergo per sermonem suum hanc vituperationem qua vituperat ptisana. et enunciavit responsionem meam et narravit decoctionem eius. et est. si quis ipsum sepelit in decoctione eius et in requietibus plus hoc. Vincam in virtute ut revertere sermonem meum de ptisana ordei ad illud. dico ergo quod si tu decoquis ptisana ordei decoctione valde bona fecisti iam cibum non inflativum. sorbitionem autem factam de fabis si tribus coxeris diebus non erit tibi possibile si inflationes a fabis removeas. quod est. quia inflatio eius non est ex re eius ipsa non ex diminutione coctionis eius. sicut ptisane ordei. inde est quod tu invenis de consuetudine eorum qui coquunt eam ut non exquisite faciant illud et propter conquirunt divitium. ipsi enim conterunt fabam crudam super tabulam. deinde calefaciunt eam post illud paululum mittunt eam dominis suis non decoctam decoctione decenti. Vincam ego loqui sic dixi in decoctione ordei in requietibus. nunc ergo post quod exposui significavit virtute ptisane ordei sequitur id est de sepultione usus eius. et ego sic veniens iterum super illud postquam processero et enunciando tibi quod ego confido quod implebo sermonem meum in comparatione et expletione mulse ptisane ordei et mulse ydromel et reliquas res remanentes in requietibus. Vincam.

.i. ut videamus et earum quantitatem ut supra dictum est.

qui etiam in primis diebus est actu febris.

Quam propter cum eam in huius morbis congruam dixerimus exhibere. cavendum est ut non una die venas exinanire permittas sed absque ulla interpolatione dare non desistas. nisi fortassis quando potione vel clisteri fuit necesse. Alia.

Non ergo oportet ut ei qui ptisana ordei utitur in huius egritudinibus ut utatur evacuatione venarum in die una sed utatur ea et non intermittet ea nisi indigeat illo plus propter medicinam aut usum clisteris. G.

Habet sermonem incipit ipso solutione questionis quam inquirit. Vincam non utitur in illo non sermone diminuto. occultatur ergo sermo eius et propter hanc causam conabor ergo enunciare. per quod dispositionem ipse est dicit iste sermo et non est occulta concitabo questionem apparenti sibi. et ipsa quidem est secundum hunc modum. quod est. quia cum in diversitate inter medicos. ita quod quidam eorum utuntur in egritudinibus acutis aqua ordei et cum ea fece eius. et quidam eorum aqua tantum. et quidam eorum non utuntur aliqua earum horum duorum usque quo veniat crisis. hoc est ergo quod est in responsione autem eius simile est ut audias ea. nam quidam eorum qui habent egritudinem acutam leduntur aqua ptisane ordei plus et quidam eorum leduntur ptisana ipsa. et quidam eorum non leduntur aliqua earum. Unumquodque ergo medicorum invenimus festinare maxime ad iudicium super omnes partes egritudines acutas postquam experitur illud in morbis eius. et ego quidem sum discernens inter eos infirmorum istorum qui iuvantur est ptisana ordei et qui eorum iuvantur aqua eius tantum. et qui eorum non indiget aliqua horum duorum. dico ergo quod indiget ptisana ordei qui habet egritudinem acutam excepto qui non indiget medicatione altera ante usum ptisane ordei. sicut floria

resumit quod dicta de ptisana ut melius declaret vel [illegible] per comparationem ad fabas

excusat se et victu [illegible]

ut inflationes removeat a fabis.

et solutionem ventris et alius huius similibus nocere hoc accidens ex quo timetur super eum predico aut ipsum ledit, aqua aut ptisane ordei necesse est eum uti qui habet ad istorum ex quo timet. Si vero eum et quando oportet necesse ut flomes eum aut solvas ipsum ante dolorem ab eorum sedes quod habet tunc non oportet ut detur ei ad de ptisana ordei. Immo aqua eius donec facias etc. eo id est humores non necesse est quod oportuit ypocrati in primis scribere. Deinde incipe particularibus verbis in uno quoque et loqui meis si fuisset eius intentio exponere sermonem suum. Et quoniam non fecit id occultatur sermo eius necessario. Ypocras phisicus ex eo ordo fuit quod oportuit ut ordinaret. Verumtamen nos quotiens est post quod sequimur vestigia sermonum eius ut addamus unicuique eorum ad principia et radices quas premisimus rememorationem et intendamus in primis adhuc sermonem expositoris quod premisimus. Oportet igitur ut audias sermonem meum in illo secundum quod ego intendo preter sermonem eius et dico ipsum sua dictione post quod addidero meo quedam ad dictorum ut certificetur. Dico igitur quod convenit in sermone qui utitur ptisana ordei in istis egritudinibus. Et ego quidem dicam post paululum qui infirmi debeant uti ptisana ordei ut non utantur evacuatione ulla venarum. Si indiguerint illo post potionem medicine aut usum clisteris. Tunc non sequitur usus eius. Isti non convenit ut des eis ex ptisana ordei bis quando indiget illa. Tu in de recte invenies in opere tua quod oportet ut sit quantitas quam das eis ex ipsa secundum quantitatem consuetudinis. Et ego quidem narrabo quedam accidentia in quibus consideravit necesse solutionem ventris aut minutionem aut evaporationem aut emplastrum. Si igitur intendisset sermonem premisisset ypocras et dixisset illud. Deinde rediisset ad illud post inmaquam distinctionem eius et exposuisset eas per ordinem qui necessarius erat non esset sermo eius occultus. Nunc autem est ipse non intendat nisi narrare quod accidat sed donec remaneat sermo eius per hanc causam spacio longo similis sermoni clauso. Tunc necessario occultatur sermo eius. Et tu scies sermonis mei certitudinem. Quando invenies sermonis eius summam occultam et inordinatam pro illa causa. ✠ ¹sinceres et particulares ex toto et invenies.

Si igitur eger bis in die sumere cibum consuevit, bis et ptisanam dabis similiter. Quod si semel et semel, prima die, postmodum si potius bis assuescere. Si illum repleri in diis necesse habere. [illegible]

Qui autem consuetus est bis in die comedere oportet ut des ei ptisanam ordei bis. Et si consuevit comedere semel oportet ut des ei semel in prima die et gradatim dare ipsum si possibile est ita ut recipiat ex ipsa bis si indiges quod indiget addicere. G.

Dicit quod oportet ut cibetur bis qui consuetudo cuiusvis in regimine illorum vel eorum est illo. Et quando indigent sumere bis tunc oportet ut des illud et bis quod si consuetudo erit ut comedant semel tunc incipe eis dare semel deinde permutare ab illo paulatim usque quo cibes eos bis. Nam sermo eius est gradatim dare ipsum non significat nisi hoc scilicet id est secundum hunc modum. Et est ut des ei in prima vice totum quo indiget in illa vice cum quod in ipsa fuit vice. Da ei ex eo quantitatem

ptisana valde. deinde adde in illo post paulatim usque quo eger cibus inqui-
etate (hic autem sermonis certitudo non ostenditur ei qui legit hunc librum
quem ypocras non dicit significavit quod eger iuvatur per cremorem ptisane ordei. ve-
rumtamen postea quod processit et dixit quod ypocras non voluit per hoc nisi precipere regimen
in quo eger ad hoc est tranquilla et quieta. ostenditur enim pax post quod ypocras voluit
in hoc primo. hoc est intentio sermonis quem premisimus ut exponeremus ipsum. nos
vero invenimus multos homines scripsisse eum secundum hunc modum. et qui
consuetus est in die comedere semel tantum ut des ei in secundo die semel cum gradatione. quod si
consuetus est in istis ut des eis bis id est tunc da eis si vides quod indigeant ad
dicere. verum non intellexerit per absque sermone addito quod est. quod sermo eius in die prima
cum gradatione non est post ut sit quantitas. quoniam de aptitudine gradationis non est non ut sit in
eo quod sumitur multo. et non est in eo de quo sumitur semel. immo in principio rei et ab
ipso secundo die. Ypocras.

Itaque post hunc modum quantitatis dandum est quod neque multum
neque parum fuerit. immo grossum et minus subtile fuerit. ut vi-
delicet corporea que non fuerint necesse introducantur. nec ve-
ne nimis exinaniantur. G. Et tantum ut des minus
in principio rei quan-
titas non multa immo grossa. sed ut veniat corpus in aliquid quod non consueverat ad-
modum consuetudinis corpus. immo secundum veniat in eo evacuatio venarum. G.

Si consideraverit quod dixit ypocras nihil invenit ille qui existimat quod non conve-
nerit. quod implebat in sermonibus. quoniam ipse in omni die cibabat e-
os ptisana ordei non propter errorem non ignoraret scripsit. quod est. quia ipse non
precipit ut in potu detur in sermone decoctio ptisane ordei nisi quantitas que ve-
niat corpus ad modum consuetudinis. et non sequatur in eis evacuatio venarum. Si autem
consideres quod quantitas quam dat in potu decoctionis ordei in omni die bis usque ad diem
vii. et est pondus viii aureorum in omni vice. et est inter minorem mensuram quam
cibus quo ipsi cibabant in sermonibus in vice una tunc iam intelligitur quod abstineant ab
aqua evacuatione. veruntamen ego ostendam hoc opus post paululum. nunc autem ex-
ponam sermonem ypocras in principio rei. quod est. quia ipse non vult per sermonem suum in principio e-
gritudinis. immo conveniens est ut intelligas ab eo in sermone suo in principio rei
in tercio aliam conditionem hac intentione. quod est. quia tantum est quam vides in primis
quod infirmus indiget ptisana ordei ut des ei ex ipsa quantitatem non multam immo
grossam. ypocras enim fecit cavere ex hoc scilicet ut non impleatur corpus neque evacuetur multum subito. Ypocras.

Secundum vero si esset eger siccior sit quam oporteat non
multum iuris dandum est. sed ante illud aqua mellicratum propi-
nandum sit minus ut videlicet quod iuvativum videris esse

Utrum autem iuvativus sit in sequentibus explanabimus. Ali.

Quantitas autem quam dixit in sermone de sorbitione et vice prima si egritudo fuerit sicca: quod oportet non oportet ut sit multa. Sed necesse est ut precedat et bibat antequam sumat sorbitionem aut ydromel aut vinum quoniam ambo in dispositionibus magis iuvativi sunt in mundificationibus dispositionum in sequentibus. G.

Cum super egritudinis siccitate interius significetur, quoniam res communis mutabilis media sit una, in peripleumonia quidem et pleuresi quando non exspuit infirmus ad extremum infirmus. Minus in medio autem est et parvus sed et intellectionem et splenis quod retinet. Non quod non procedit ex ea ad ante illud quod procedit ex ea. Sit cum difficultate et per feces que egrediuntur sicce dure et scibale. Secundum egritudines vero siccitas que fuit inveniens pulsationibus significat per siccitatem lingue et tenebrositatem totius cutis. Et secundum res in ulceribus et que sunt de foris omnium omnibus manifesta. Apparata enim que fuit in eis sunt sicca, quando non currit ex eis aliquid humoris; et similiter apparata oculi in illo est fuit sicca quando non currit ex eis aliquid. Et egritudines cerebri et quando non currit per nares aut per palatum ad os in eis nec ex eis quoniam sunt sicce. Et oportet quod ut scias ubi quod significatio secundum omnes egritudines siccitas est retentio superfluitatum in eis et prohibitio earum ad exitum. Intentio quod precipit Ypocras in istis egritudinibus ut sumat infirmus ante sustentationem sorbitionis aliquas res humectantes sicut ydromel et vinum. Innuit quod ista sunt pluris humectativa quam aqua. Et quando facit fidem suam sermonem minuere utrique. Ut inquit Ypocras et ut ponam dicere comparatione eius utrique et aqua usque quo perveniam ad illam partem huius libri in qua narrat Ypocras iuvamentum utriusque. Ypocras.

Quod si tunc demum os humidum fecerit et de pulmone optime exspuerit eius vice prima repletio deinde gaudium non est ex toto. Qui enim citiorem (vel mobliorem, vel molliorem) multam humiditatem humidat eius citius est eminus. Qui enim tarda et parva eminus tardior exspectatur. Ali.

Quod si fecerit humectatio os et fuerit quod exspuit ex pulmone sicut oportet, ideo est ut non desit eis ordo sorbitionis vice prima. Quod est quia sicut quod superfluit humiditas velocius et plus significat illud velocitate esse eius. Et sicut quod est superfluitas humiditatis tardior et minor significat illud tarditate esse eius. G.

Quoniam autem permutatur de genere egritudinum siccitatis ad dispositiones quales earum et dixit unam earum postquam addidit ad sermonem suum, quare est ut sit sermo eius nulla egritudine sit vanus exemplificationis propter comparationem eius secundum reliquas egritudines homogeneas eius intentio occultatur sermo eius. Quod est quia sermo eius sicut humectatio oris et expuitio ex pulmone sicut oportet est significatio secundum aliquas egritudines non omnes nisi absolute. Sed quod ex eis est est ...

in sermone [illegible] hanelitus. et propter hoc sic dixi occultatur sermo eius et vincitur
sermo eius sanus et verax. et est qui evadit ex infirmitate. et sputum eius
quod expuit est secundum quod oportet est cum sit eius velocitas. et cum durat huic dispositioni est quia
accidit ei una duarum rerum aut ut pereat aut ut prolongetur spatium egritudinis.
oportet ergo ut detur [illegible] ordei ei cum evasio ab egritudine evasio est bona ut ad
dat [illegible] eius et adiuvet ipsum ad expuendum illud quod sputum exhibetur cum tussi
na per sermonem suum secundum quod oportet non vult nisi illud cum quo sunt significationes digestionis. et ego
quidem iam narravi istas significationes in libro meo de crisi et in tractatu quod composui
de temporibus egritudinis et narravi rem non modicam in expositione mea quam exposui libri
amphorismorum in loco ubi docuit ypocras qualiter oportet ut sit pronosticatio ex significationibus
que apparent in egritudinibus. et posuit exemplum in sermone suo plenissime et sepe
sit hunc sermonem. et exemplum illius est in pleureticis. et est. quia si apparet sputum in principio
rei ab ipso principio est egritudo brevis. et si tardatur apparitio eius est egritudo longa. Y.

Debilis autem quem premisimus quod qualiter decet est maxime
contingit. at vero quedam premisimus que elongationem [illegible] ma
gis et necessaria non ignoranda per modum exequimur. Al.

Et hec quidem res in se ipsis fuit secundum plurimum narravit. et ego quidem post
misi dicere res alias multas elongationis [illegible] de quibus oportet
ut scias quando ego narrabo eas in sequentibus. G.

Iam ego dixi iterum quod in sermone eius minuitur ex rebus quibus fit in
vamentum in dispositione eius quo indiget quantitas non parva. et ypocras quidem
fidem facit sermoni eius in istis rebus. in hac autem hora precepit ut au
diatur illud quod dicitur tamen. quod est. quia res que evacuantur in se ipsis sunt sicut que narravit ypo. Y.

Sed quando sputi plus est secundum quantitatem refectionis que plus
ad dandum est huius usque in terminum sui temporis. et postea du
obus diebus exequendum est. deinde vero cum est minutum [illegible]
bus. v. vel. vii. die. vel. ix. et ut est pare et impare numero
consideratio tua amplectatur. ei suus ad prandium da et ad
cenam illud in cibum grossiorem muta. Al.

Quanto fuit mundificatio plus oportet ut plus sit multitudo eius quod
suscipit infirmus secundum illud usque ad horam crisis. et plurimum eius usque
ad duos dies post crisim meo [illegible] videas fieri crisim in die. v. aut in. vii. aut
in. ix. ut sit sollicitudo tua et complectens pare et impare numero. Ergo

fuit post illud oportet ut utaris sorbicione in mane. et est fuit investigare per mutare ad cibos. G.

Hic igitur ut ergo per sermonem suum est sic in hoc loco aut solutionem egritudinis completam aut permutationem infirmi ab illa dispositione secundum quod est ad dispositionem in qua sit securitas scilicet ipsius de timore. et ypo. quod precepit ut prohibeatur in illo duobus diebus post crisim ut pertranseat paroxismus qui fit in diebus paribus. et ille qui fit in imparibus. quod est quia accidit multotiens ut sit fiducia super hoc quod egritudo sit soluta solutione bona et certa et regatur infirmus sollicitudine minore. quare fit id causa ut veniat ad ipsum paroxismus febrium. considerantibus ergo in illo est quamvis videas crisim iam evenisse ut serves sanitatem regiminis quo usus est infirmus et iuvatur usque quo transeant duo dies post crisim, tunc considera et rege infirmum regimine grossiori postquam permittes et eum ad illud regimen subito sed utere sorbicione in mane. et est fuit post id et recesserint dies utere cibis. et manifestum est ergo quod ypo non dat infirmo aliquam horam declaratam quam ante diximus neque panem neque aliud ex reliquis cibis eis. sed contentus est ex usu prisane ordei. hoc autem oppositio non est eius qui implet infirmos et faciat eos sed nec eius qui vult vituperare ypocratem. est in oppositione eius qui subtiliat regimen infirmorum plus quam oporteat. non autem oppositio eius qui vult subtilia regimen infirmorum plus quam oportet. et hoc oppositio non est eius qui ingrossat regimen eorum. sed est ex oppositione eius qui regit infirmos regimine mediocre uno modo omni superfluitate. et est melius regimen et deinde scilicet hoc ipsius quod hoc ipsius regimen medium est resistencia eorum qui vituperant ypo et amore eorum ad inveniendum. ex istis enim est qui redarguit eum propter hoc quod implet infirmos et faciat eos secta tesilus et ex eis qui vituperant eum propter hoc quod ipse suffocat infirmos fame sicut herasistrates. quod est quia dicitur herasistrates resistit cum eo appollonio. et anaxagoras discipulus ypo in tractatu primo libri sui de febribus. et vituperatio utriusque dicit quod ipsi interficiebant infirmos fame non transit sermo ypocratis magistrum eorum. et veritatem oportet ut concedamus istis sermones eorum est sit magis licitus et sillus sermoni ypocratis. qui autem dicunt quod implebat infirmos per sacietatem ciborum oportet ut putemus de eis quod sint similes tesilio magistro eorum. nam tu invenis hunc virum ignarum cum non est intellectus ex aliquo ex eis quod dixit ypo in regimine neque talibus. Y

i. hoc regimine maxime si illi regendi qui in tota sua egritudine prisana usi sunt propter hoc denotans quod talio regimine usi fuissent apto tamen quod ... dicitur esse ... ... inveniendi.

Secundum hoc eis maxime competit qui ptisana ab initio in tempore toto exercuerint morbi. ari.

Et iuvantur per istas res super plurimum qui utuntur ptisana ordei cum totalitate sua ab ipso principio egritudinis. G.

Illud quod intelligitur ex sermone suo ptisana ordei absolute est res una eadem una. et est ptisana ordei non colata. quod est quia si tu colas eam post quam decoquitur et removes aquam eius precise. deinde das infirmo aquam illam tantum non dicitur tunc ut quod utaris ptisana ordei cum totalitate sua, neque cum fece sua, sed aquam eius tantum. et ego quidem sum dicens nunc

exponitur li.

Margin notes:

exponit quod dicitur nomine crisis

i. ergo transeat duos dies post crisim

i. cum totalitate sua et ptisana ordei cum fece sua et ptisana ordei

et illa qui indiget ptisana ordei est totalitate sua ab incepcione egritudinis sue. Et racio mea in illa decoctione est cum abluitione et laudo tunc si non fuerit tardus neque piger ab auditu eius quod procedit ex termino suo. Dico ergo quod quando illud quod expuitur est sputo est sicut quod oportet et non est in infirmo necessitas sumendi medicinam aut utendi clisteri tunc ypocras precepit ipsum cibari ptisana ordei. Et iam enunciavit sententiam suam in hac ammonicione et dixit. Y.

In pleureticis et aliis dolor mox ut pus expuere ceperint ultro quiescendo melioratur. Purgatio vero ad perfectiorem curationis venturam perducit. Vires vero minus coadunantur quam si ab hac diversa dieta detur. Vel non est eminimus levior atque purgationis efficacior. Minimusque recidivus venturus est. G.

Quod est quod dolores eis qui habent pleuresim quiescunt statim ex se ipsis cum incipiunt spuere ad est sit quantitas et bonificatur eorum mundificatio. Quod est quod mundificatio eorum tunc est magis completa et aggregatio puris in eis est minor quam si regerentur ex contrario huius regiminis et est sicut est facilior et levior evacuatio et minor reditio. G.

Omnia autem hec iuvativa sunt aptissima ordei. Quoniam humiditas quam expuere necesse est humectatur et inciditur incisione equali. Quoniam iterum confortatur et mundificatio in sermone meliorum habebit ab humiditatibus malis. Fit autem huius duabus accidentibus. scilicet humectacione et incisione velocius. Et nos invenimus ptisanam humectare hos humores et incidere eos. Vehemencia enim virtutis et fortitudo eius non invenitur in ydromelle sicut invenimus eas in ptisana ordei. In pane autem et tritico quod nominatur candarus invenimus confusionem illius. Quod est quod vehemencia virtutis et fortitudo eius invenitur in utrisque. Humectacio autem et incisio non invenitur in eis neque malus ex reliquis cibis quos decens sit medicorum est dare infirmis sicut ova et testiculi gallorum et pisces petrosi et pulli columbarum et que sunt eis similia. Et medicus est qui dat infirmo qui habet pleuresim postquam declinat eius egritudo declinacione completa. Ita ut non indigeat aliquo nisi excepto sputo illorum humorum qui digestivi sunt lentes factas cum aceto necessario putatur. Dico quod ipse est causa mortis eius propterea quod suffocatur in nocte sua. Verumtamen tu non invenis aliquem expertis quibus est ratio qui lentibus cibet infirmos. Cumque infirmus ydromel et ptisanam ordei abhorreat et non bibit ea. tunc magis convenientes cibi ei sunt pisces petrosi preparati cum aqua et porris aneto et sale et quantitate olei temperata. Ex reliquis autem piscium speciebus quorum pastus non est in petris pisces qui nominantur aulyscu. Et oportet ut procedat et detur ei ante illud de secanabin. Quod est quod secanabin non

pectoris sed nisi fuerint tunc illius egritudinis in fine mi et matre mulieris. Sumat
ergo loco eius quidam medicinas reliquas sicut medicina facta cum psillio et ra
dice liquiricie. Hec enim medicina sola cum bibitur cum ydromelle maturat
sed in fine minus quam si in pectore et pulmone maturacione bona. Et facit eos fa
cile spuere eas cum sputo. Iohannitius.

ut tollat viscositas et fiat facilis proiectio medullaris cum aqua

Ptisana vero ex optimo ordeo facta bene ad per
fectionem excocta est debet. Precipue autem si non colatam
dare volueris. Si autem et si colatam. Commentum

Et oportet ut ptisana sit facta ex meliori ordeo. Et bonificetur eius
decoctio ultima bonitate. Et ipse sit cuius voluntas nisi ut ad
ministretur aqua eius tantum. G.

Oportet ut cognoscas melius ordeum aut per experientiam eius quod est pin
plectorum eius et ipsius spissitudine tamen in experientia vero eius per decoctionem
melius est quod inflatur in decoctione sua ultima inflacione. Et est sorbicio
que fit ex eo inflata valde. Hec enim significatio est significatio vera quod confidit in bo
nitate ordei. Quod est quia significatio non est significatio vera sed bonitate ordei
nec ipsius maturitate vel digestionem modi hora. Sed utilis eius est secundum plurimum. Ypocras
ergo precepit ut ptisana ordei in omnibus horis sit in ultima bonitate
et ipse cum non est voluntas uti aqua tamen. Sed spissitudine eius et ipso iam ostendam in illo. Iohannitius.

Cum enim omnes alias habet bonitates lubrica est.
Unde et nocivum ordeum si quis in usu habuerit il
lud sed illabendo subducit. Nec enim est inhesivus meando
usque ad locum erecti pectoris remanet vel inviscat. Commentum

Quod est quia ptisana cum reliquis que misce sunt de bonitatibus expellit
per lubricitatem suam quod mixta est nocumentum ordei quod deglutitur. Quod est
quia non moratur nec adheret in transitu suo in aliquo locorum interiorum pectoris. G.

Eciam quod ypocras intendit per sermonem suum rectitudinem est secundum plurimum quod fit
in processu. Quoniam significat per ipsum rectitudinem incedentis in transitu suo et in
quod est quia rectitudo in pectore et rectitudo advenit ptisane ordei quod deglu
titur ut veniat ad stomachum est per meri. Vult ergo per sermonem suum quia non heret ad
de ptisana ordei in hac via. Quod est quia calliditas que est in egritudinibus pectoris et
pulmonis vehemens in illa vel quod exsiccat rem que adheret meri exsiccatione eius
vehementer difficilius fit. Facit illa res que adheret accidere angustiam et sitim. Iohannitius.

Quippe et lubricissima est sitim amputat. Sed

digestionis valde lenis si perfectam habuit coctionem qui
bus videlicet omnibus necesse habet eger. Aphorismus. Et ptisana quidem
ordei est lubrica
tiva valde. incidens sitim. velocis digestionis. vehementis debilitatis que eius
decoctio multum fit bona. et omnibus rebus hiis indiget eger. Glosa.

Non dixit ypocras meo cuius bonificatur coctio ex ptisana ordei que est lu
brica valde tamen incidens sitim velocis digestionis sed addidit ad id sermonem
suum vehementis debilitatis sermonem eius meo cuius bonificatur decoctio ex pti
sana ordei que est lubrica valde iam dixi meis que premissa sunt sermonem vero suum que
incidens est sitim addidit in sermone suo propter ordei. et ego quidem ante dixi
qualiter oportet ut indices de ista causa et fit in corporibus aliquando in libro meo de complexionibus
in corporibus autem non spiritualibus in libro meo de virtutibus medicinarum simplicium. Vim
tamen ypocras dixit meo cuius decoctio bona fit ex ptisana ordei. que est. que velocis
digestionis. et non fit talis non que est dissolutivum. nec est meo duricies. nec est
difficilis mollificationis. nec inflativum. propter longi nec spacii coctionis eius. meo
autem quod dixit in fine sermonis sui. et est sermo eius quod id quod decoquitur de ptisana
ordei hac decoctione est vehementis debilitatis si non dixisset quod est velocis digestio
nis esset nobis facile ut diceremus quod significavit per sermonem suum vehementis debilitatis
sicut si dixisset quantitatis velocitatis et digestionis mistio et alteratio. oportet ergo quoniam precessit et di
xit hunc sermonem ut intelligatur ex debilitate eius aut propter paucitatem eius quod ad
venit corpori ex nutrimento eius. at quoniam tu non invenies meo qualiter forte ita
ut peruciat nervos aut interne sit acetum et vinum. Aphorismus.

Nisi ergo medicus in morbis huius quorum in accipienda
ptisana necessaria sunt egris curam adhibeat. ubi videli
cet in illis quod sibi ad ea opus sunt sic perfecta fit procul
dubio in multis modis nocitiva. Aphorismus. Cum ergo cu
rat medi
cus de in sermone toto quo indiget meo cuius dispositio de accepcione ptisane
ordei hec dispositio non sit ultima meo quo indiget adveniet ex ea nocumentum rebus multis.

Incipit ypocras narrare illud in quo in multis confidere fecit sermonem paulo ante. Glosa.
Paulo ante. ubi dixit et preter multe dixit res alias necessarias nobiles quan
titatis quas necesse est scire oportet. et ego narrabo eas meis que sequuntur. Aphorismus.

Quibus enim ciborum reliquias invenire habentibus
ea antequam purgentur porrigitur ei si dolorem habuerint
augmentatur. si autem non efficitur nec non inflatus cibus

ducitur et quod malum est excitatur. plurimo namque desiccatur

ypocondrium et dyafragmate laborat. Galenus.

Nam in meo ventre est superfluitas cibi retenta et dat ei aqua hac sorbi-
cionis post quam postea evacuet illa superfluitate tunc silicet dolorem addit. et eo
et si non silicet dolorem accidit in eo dolor. et fit hanelitus tunc magis additus fre-
quencie. et ideo quod hanelitus est malus. quare est. quia exsiccat pulmonem et facit labo-
rare ea que sunt ypocondrium et mirach vel ventris et dyafragmate etc. Galenus.
Significavit per sermonem suum superfluitate cibi fecem ciborum retentam in intesti-
nis que nominantur secum et inda. cum ergo aqua dat ptisane cremoris et in
ventre retinetur ad feces et mora prolongatur illius post quam evacuatur necesse est
ut eiciat lateris nocumentum propter opilaciones accidentes in intestinis ex fecibus re-
tentis in eis cum ventositas non transit ad inferiora ut egrediatur. prius accep-
cionem ptisane cremoris silicet venit ad locum infirmum adventu malo. et ergo in illo
necesse est ut si dolor iam quievit etiam tamen accidit ei. quare est. quia vapores et venti
inflatum et fumus qui elevantur a fecibus que pervenerunt ad latus infirmum
faciunt in ipso dolorem. et addit dolor eius et cum silicet hanelitus eius fit tunc ve-
hementis frequencie. cum ergo frequens sit hanelitus fit in intestinis pulmonis
caliditas magis addita. propter frequenciam motus eorum. ergo exsiccatur pulmo et dya-
fragma propter caliditatem et siccatur. cum silicet et calefiunt membra cetera alia que sunt ypocondrii
et mirach in hanelitu. meo autem quod dixit in acceptione huius sermonis
et est sermo eius. nam in meo ventre est superfluitas cibi retenta est quedam occulta
cognicio. cum ergo dixit sermo suus est per hunc modum. et cum medicus sollicitus est de infirmo
meo eius dispositionem de acceptione ptisane cremoris est dispositio eius et eius rememoratio primus
sermo accidit inde in locis multis nocumentum. inde est quod in meo ventre est superflu-
itas cibi retenta et dat ei hanc secundam sorbicionem aqua antequam procedat et eva-
cuet illa superfluitate. accidit ei dolor magnus valde. Ypocras.

Adhuc vero quibus lateris dolentibus calefactio non
adhibita dolorem non alleviant non erit sputum bonum sed

peius et indigestibilius efficitur. rursus vero nisi ka-
tarticon aut flomia utatur. s. magis necessarium modis

dolor dissolvatur. in hiis egrotantibus statu positis si pti-
sana detur. in brevi mortis in proximo sint iugabuntur. Galenus.

Et cum silicet et si fuerit dolor lateris assiduus qui non alleviatur per vapo-
rem et sputum non egreditur sed addit viscositas eius absque maturacione. tunc
si non resolvitur dolor aut lenificatione nisi cum aut flomia per dictum significatur quod

vel paululum recedat. ergo in infirmo quievit iam quievit

quod est quando ista membra mo-
ventur motu proprio.

necesse est. et dat hiis habentibus hanc egritudinem ptisanam, vel habentibus hanc dispositionem advenit super eos mors velociter. G.

Oportet ut redeamus et dicamus quod sermo ypocratis iste implexus est per viam exempli. et ego quidem iam ostendi quod eius eventus est ab esse quod fit in panniculo pregente costas. ergo apud illud est in initio sui status. et datur illi in sermone ptisana ordei nocet ei nocumento magno. et significationes que significant statum egritudinis pleuresis sunt assiduatio doloris et ut non alleviet expe-ctoratio ad per evaporationem. et ypocras quidem addit in sermone suo significationes alias ex significationibus pleuresis maligne magne. et sunt addicio viscositatis sputi et prohibicio illius ab exitu et adherencia eius et eius retinentia in membris interius. quod est quia sermo eius additur viscositas eius significat vehementia illius. quamvis dictio illa significet vehementia viscositatis. sufficit ergo per hanc additionem in significacione dire intencio eius viscositas additur per hunc modum et intencio quod recipit maturationem. quod est quoniam id quod recipit maturationem non est viscosum viscositate temperata. verumtamen illa viscositas non additur si id non accidit in fine vel tunc. et ne preteriret illud sermo lectore libri sui non fuit piger addere in sermone suo absque maturacione. quod est quia quod non maturatur et additur ei viscositas est malum. ergo dispositio in fine est hec dispositio et datur ei aliquis ptisana ordei ante quam resolvatur ab eo dolor aut perminucionem aut plenificacionem non nocet ei et inficit ipsum. quod est quia ypocras dixit implexus dispositio est hec dispositio quam dicat quia non alleviatur per evaporationem tunc remanent super eam due medicaciones alie resolventes dolorem. et sunt flebotomia et solucio vel lenificacio ventris. quod est quia usus medicinarum que fiunt ex opio et iusquiamo et mandragora non resolvit dolorem pleuresis. verumtamen ipsi non faciunt aliud nisi quod stupefaciunt sensum. et dixit ypocras in hoc loco flebotomia et lenificacione ventris et rememoracione absoluta. meo autem quod est post ipse omnes usus eorum. Ypocras.

Ex quibus nimirum omnibus ex huius similibus quidem eos qui ptisanam cum toto recipiunt in .vii. die aut .ix. ante vectio inire. quare quidam utique mente paciuntur, alii vero orthomia vel stertendo suffocantur. Aphorismus.

difficultas hanelitus

Per hanc ergo causam et alias causas comparales eis fuit qui utuntur ptisana ordei cum totalitate sua digestiones ut moriantur in die .vii. aut ante ipsum. et quidam eorum moriuntur propter quod ingreditur super ipsum nocumentum in mente sua. et quidam eorum suffocantur exhanelitu suffocacionis. G.

Oportet ut nos enucleemus causas alias quas dixit ypocras cum istis causis. et quare ipse morte subita extinguitur. quod est quia ipse dixit in hac hora quod cum in illo est usus ptisane ordei antequam resolvatur viscositas eius sputi accidit propter frequentiam hanelitus cum eo suffocantur. et quod est ut eveniat eis nocumentum qui bibunt vinum antequam evacuentur sic dixit ypocras

aut ydromel aut secnabin. Commentum. Quia reliquae res non occultantur vulgus non non alius nec alio quod dixit quia quidam eorum moriuntur post quod magnitudo doloris fuerit eos nocumenti in mente sua. De consuetudine enim horum accidentium est ut consequantur potum vini et post vinosos est fuit illud in non sua hora. Dixit.

Quos dicit iterum omnis celi conterit percussos antiqui arbitrati sunt. Quia in eis cum mortui fuerint latus uiride sic in percussis solis locis reperiebat. Auctor.

Antiqui autem estimabant sic eos esse. Quia ipsos percussit passio de celo. Quoniam quando ipsi moriuntur latus eorum invenitur esse uiride sicut uiridis fit locus percussionis. Galenus.

Hanc estimationem estimaverunt antiqui propter velocitatem mortis eorum et uiridis fit locus lateris in quo est egritudo. Et in mea dicta est quia ille locus est locus in quo est radix apostematis. Quod est quia cum sanguine qui effunditur ad illum locum est propter dolorem totum quod diuiditur in eum te fit uiride. Et addit in hora mortis nigredinem. Assimilatur quod locus illi qui fit talis propter percussionem. Dixit.

Quod dicit ex eo contingebat quod antequam dolor dissolueretur morte preuenti fuerunt. Quia continuum desiderium magni hanelitus incurrerunt. Auctor.

Et causa in illo est quoniam moriuntur antequam dissoluatur ab eis dolor et propter illud cadunt in esanich velociter. Galenus.

Vult per esanich hanelitum magnum forte. Et significat quod hanelitus eorum erit in hac dispositione in eis quasi sit dicit ypocras. Et propter hanelitum intelligere forte sic dixit quod fit sputum uiscosum non maturatum. Quia prohibet ipsum uiscositas eleuari ita quod exspuatur.

Sputum quippe quod non excreatum aerem inducit contentum et uelocius exire cogit. Auctor.

Quod est quia res quae exspuitur et retinetur prohibet aerem ingredi et cogit eum exire uelociter. Galenus.

Non omnis aer prohibetur ingredi in triduo in his egritudinibus acutis. Quoniam quando accidit illorum nec alio ut moriatur homo statim sic ille qui non prefocatur. Unum in eis est de eo quod non prohibetur ingredi nisi quantitas sufficiens in unamquoque hanelitum. Et propter illud uiuunt breui spacio temporis. Cum ergo illa diminuitur ad dies per longum temporis moriuntur. Dixit.

[scilicet sputi viscositas et anhelandi difficultas] [id est apponit]

Quorum utrumque aliud ad periculum insurgit complementum. sputum namque viscosum flatus spissat. flatus autem spissus sputi viscositatem augmentat. et alabi non vetat et erumpi. Commentum.

Vult quod unaquaeque harum duarum causarum adiuvat alteram super productionem vel periculum. quod est quia sputum quando retinetur facit anhelitum frequentem. et anhelitus quando fit frequens addit in viscositate sputi. et prohibet ipsum sputum lubricari/ purgari/ et separari. G.

Significavit ypocras sigetre maria intentionem sermonis sui. fit ergo quod unaquaeque harum duarum causarum simul adiuvat alteram. et ego quidem narrabo illud [vel speciale]. Dico quod sputum quando adheret canne pulmonis constringit meatus aeris in ea et coartat ea. fit ergo quod attrahitur in fine unius decate propter illam constrictionem et coartationem minus. et propter quantitatem paucitatis eius quod attrahit in fine unius decate est diminutio eius quo indiget minuamento anhelitus. et propterea fit spatia eorum invicem propinqua ad attrahendum velocius quam ipsa sint [vel fuit] [vel sit] invicem propinqua. et nominatur iste modus [anhelitus] anhelitus frequens. Y.

[id est amorem]

Quod non timetur est ptisana si non suo detur tempore contingit. vinum et mellicratum magis est et alium cibum potum ve minus ea apte sumere permittunt. Commentum.

Et non accidunt iste res apud [vel ob] usum ptisane ordei in non sua hora tantum. sed et ipse accidunt pluribus illorum multis qui comedunt aut bibunt res [vel alias] aliquas minus convenientes quam sit ptisana ordei. G.

Iam locutus fui intentionem huius sermonis apud sermonem ypocratis. et est sermo eius ... has causas et tales alias comperies eis. verum ego non dixi illic nisi vinum et ydromel et secanabim. nunc autem oportet ut narrem reliquas res remanentes. quarum nocumentum ostenderunt plures medicorum meo tempore dixisse hic est dixisse ex intentione sua est vel hic incautis nocumento ydromellis et secanabim et vini. Y.

[vel qui non colatam]

Via autem sustentandi tam eos qui colatam et [in uno solo assumunt vel medicinale scilicet] qui neutrum illorum sibi assumunt. et qui non sepissime una eademque utuntur [vel dieta] dieta/ aut diversa, quod ipse prout tibi dicam facias oportet. Commentum.

Via quidem sustentandi super plurimum est una eademque qui utitur aqua ordei et ea fece eius. et eum qui utitur aqua eius tantum. et eum qui non utitur aliqua harum duarum sed contentus est eo quod bibit. et fortassis est [necesse ut sit] via sustentandi diversa. G.

ponit causas gravationum scilicet sputi viscositatem et difficultatem anhelitus. Commento

ponit causas gravationum eorum scilicet sputi viscositatem et difficultatem anhelitus.

exponit in generali.

exponit in speciali.

quod quod extra debita administratum fuerit aliorum ponitur pro minus malis plus conveniens quam illud quod minus ... etc.

exponit in generali.

exponit in speciali et causando scilicet.

corrigit obliquitatem ... administrationis ptisane. vel ut aliter exponitur. per hoc docet ordinare dietam et medicinam pro proportione adventus. hic pro proportione ad morbum. ponens canones generales. et postea vero speciales. et in principio facit quandam distinctionem dicens.

una eademque secundum quod ad medicinam diversa quod ad dietam scilicet vel eadem quod est in appetitu vel secundum diversitatem. vel eadem quod in tertio vel quarto vel sustentationem per diversa tamen in substantia. vel eadem quod intendit mitigare mala accidentia. aliter exponitur eadem scilicet secundum exigentiam virtutis. diversa secundum exigentiam morbi. utrumque est danda sola aqua et postea ptisana. quam ...

Dicit quod via sustentandi est propinqua ad invicem inter eum qui utitur ptisana ordei et eum qui utitur aqua eius tantum et eum qui non utitur aliqua harum duarum. Sed est contrarietas quod bibitur tantum. Et fortasse est necesse ut sit via sustentandi secundum ea diversa. Et ypocras quidem ostendit in eis que sequuntur hunc sermonem scilicet qualiter sit via sustentandi secundum ea diversa.

Incipiente vero febre sive cum dolore sive sine dolore sit ē pro potius super cibum tempore transacto nondum ventre exinanito egro vix quod dicendum est accipe usque dum videlicet cibum ad inferiora intestinorum noveris descendisse.

Et oportet omnino ut facias quod dicam. Quando incipit invadere febris cum dolore aut absque dolore et tempus eius ab accipiendo cibi est propinquum et venter eius non evacuatur adhuc, tunc oportet ut prohibeas eum ab accipiendo sorbitionem donec scias quod cibus eius descendit ad inferiora intestina.

Bene facit ypocras quod abscidit sermonem suum et quod non ordinavit eum secundum ordinem quo oportuit ut ordinaretur. Et propter hoc invenimus ipsum nunc cum iteravit sermonem suum incepisse in illo incipiendo quo necessaria erat. Et non accidit ei hoc accidens nisi quando ipse incepit narrare responsiones in questione que consuevit dedi versari que cadit inter medicos in parte vel inter pertractatione illius rei in libro quem magis dixit in sermone medicine de ingenio sanitatis. Et quando fuit ei necesse cum sequeretur id quod accidit ei ut deleret id totum quod scripserat. Ideo postea iteravit sermonem suum a principio suo complemento sermonis sui primi. Hoc enim accidens multotiens michi accidit et visum est mihi quod melius est quod iterem sermonem a principio suo post complementum eius quam scripserim eum et delere totum quod scripseram in primis. Et ego quidem sum narraturus qualiter necesse fuit ei in illa questione quam ego sum inquirens et ponere sermonem eius post ordinem et allevare viam in illa sicut quod illum qui diligit ut exponantur ei iste res cum explanatione. Ausculta ergo me in intellectu tuo sicut ille cuius est audire sermonem in principio suo. Quod causa est propter quam fit multotiens quod accidit eis quibus est mansura ex medicis ut cadat inter eos diversitas in medicatione infirmitatum ex opinione enim eorum est quod illud quod experiuntur super quosdam homines et quod convenit quibusdam eorum id convenit omnibus eorum. Inde est id in quo cadit diversitas inter eos in regimine acutarum egritudinum. Ut utuntur enim quidam eorum aqua ordei in infirmis usque ad horam crisis. Et utuntur quidam eorum ptisana ordei. Et quidam eorum sunt quibus non utuntur usque dum est aliquo harum duarum. Et accidit ergo ex illo ut conveniant in quibusdam et errent in quibusdam. Quod est quia quidam qui habent egritudines acutas indigent uti ptisana ordei et quidam eorum indigent aqua eius. Et ex eis quidam est qui non indiget aliqua harum duarum usque ad horam crisis. Et ego parata exempla sermonis mei in illo ut verificetur in una acutarum egritudinum. Pone ergo quod vos intendimus medicari pleuresim et dico quod si infirmi fuit propinquum spacium ab accipiendo cibi et invaserit eum febris antequam evacuetur venter eius tunc oportet ut non detur sorbitionem donec sciatur quod cibus quem accepit iam transivit.

·1·B·

desiccet sua in plura interstitia. Ergo quasi incipit in sermone suo hac

incepcione deinde sequitur id est reliquis que secundum eum sunt ordine quo oportet ut ex

ordine non meo est sed occultum. .Ypo.

Eis autem qui pleretici sunt de potibus oximellis

danda est / si hiemis tempus fuit calidum. si vero estas frigidum /

si nimia siti laboraverit mulsa mellis cum aqua .i. aqua

Et oportet ut utatur ex potibus meo qui habet dolorem pleresis secanabim

.i. syrupo aceti. quod si fuit hora presens hiemps utatur eo calido. et si

fuit estas utatur ipso frigido. et si sitis fuit vehemens utatur ydromelle et aqua.

Non est usus ydromelle meo qui eximius habet sitim ut absit. Galienus.

emendat eius sitim. sed ut faciat eum cavere abusu secanabim plus

propter hanc igitur ipsam dixit aqua plus quam dixit ydromel. quod est. quia propter egritudinem oportet ut

utatur secanabim plus hiis duobus. Ergo bibit infirmus de secanabim

frequenti vice multa. et est sitis eius adhuc fixa oportet ut sumat in potu post illud

ydromel. et si sitis eius iterum post potum hunc fuit fixa oportet ut in potu su-

mat aquam. quod est. quia ypocras vituperat potum aque solius. et tu quidem scies in sequentibus

res propter quas vituperat potum aque in parte huius libri in qua loquitur de ... aque. nunc

autem oportet ut intendamus ad exponendum quod ipse dixit in sermone hoc eius premissimus re-

memoremur. quare precepit ut daretur in hyeme secanabim dum est calidum. et ut

daretur in estate existens frigidum. in quisito .n. dicit amonet nos ad intendum in

potu aque invariatum cum innuamento nobili meo qui habet egritudinem acutam de

qua estimatur quod ypocras dimisit rememoratum eius per sensus et ... quidem in est ut cas-

tiges vel redarguas ypocras sed id est quia sermo fuit meo merens vel dignus

ut sit singularis secundum singularitate sua propter hoc non in parte sermonis sed quod sequitur

Et possibile est quidem ut intelligas sententiam eius in usu potus aque frigide ex hoc sermone quod dicit

nunc. quod est. quia quando in potu datur eis infirmioribus qui sitiunt in aliquibus

horis secanabim infrigidatur. tunc minus est plene quia iam dedit eis in potu

et aquam frigidam. id est .n. est sequens sententiam eius. quamvis non dixit magis frigidam ad omnino

quoniam ypocras vult quod febris sit quando declinat calitas innata ad caliditatem igneam.

et medicatio quidem fit per oppositum quod cum ea non. et quoniam ignis in sua non est calidus. et sic

et similiter febris. in potu aque invenitur quia non est fe. quoniam ipsa humectat corpus et in-

frigidat. et cum illo et iam dixi sermonem multum. quod est. quia ego vidi febricitantem in-

genti subito apud potum aque frigide in hora in qua oportet ut bibat in libro meo quod

est iuvamentum de ingenio sanitatis. et ego quidem sum narratas summas illius nunc. dico

ergo quod quando accidit febris post quod est ea sit dispositio aliqua cui sit possibile evenire ex

potu aque frigide nocumentum. tunc si utitur aqua frigida non solum est possibile ut non noceat

sed iuvamentum eius est magnum et quantitas quelibet et fit iuvamentum per eam exaque fri-

gida est cum in sumam quod possibile est ut satiet eum post quod est habet actionem sed quando quod de

secanabim bibitur est quantitas parva non est possibile ut quod de eo in potu datur in

omni die vice una sit plus .iiii. unciis et media. intentio ergo dandi in po

tu secanabin et dandi in potu aque frigide. quod est quoniam nolumus extinguere febrem. et datur in potu extra quantitas multa subito. donec impleatur extra infirmus dissilitus. quod est. quod qui bibit secundum hunc modum non bibit nisi secundum quod est medicina. secanabin autem infrigidat non sumunt in potu infirmi in hora esta tis non ut non faciat eos estuare sitis et noceat. oportet non ut adunetur quod potest adunari ex eo quod est ex ipsius. et propter hanc causam sumus ausi addendum infirmo in potu in hora estatis secanabin infrigidatum antequam materie eius egrediendo. et non datur eis in potu aqua frigida donec saniatur in eo quod materia egreditur. quod est. quod aqua frigida infrigidat apertum et prohibet in eo. quoniam febris non advenit infirmo non propter apertum et prohibet humores in eo qui infirmat propter illud maturari. et tunc quando non datur infirmis in potu de secanabin quantitas parva. quoniam procedit et cale fit in stomacho eius calefactione digestionis antequam perveniat fervitas eius ad loca apertionis impleti. et si pervenit extra quantitas parva rectificat eam secanabin propter illud quoniam est in eo incisiva. quod est. quod illius in quo est incisio et penetratio dissolutio est quia dissolutionis eius quod est in spissans o corpus. ...

Quo suscepto si dolor loco ingravaverit et egro acuicia videantur inesse rotunda expedit ut huius quantitatis ius detur quod neque multa sit neque grossa. et hoc per vii. dies si virtus eius tolerare queat. Ypocras

Post illud autem tunc si in loco fuit dolor aut indicis in infirmo quod ad acuciem ex quibus timetur sperent. tunc oportet ut illud quod datur de sorbicione sit quantitas non grossa neque multa. et sit datio eius circa post dies. vii. si virtus eius fuit tollerans. Galienus

Michi autem videtur quod qui dixit de ypocrate quod ipse replebat infirmos ipsi usi sunt hac dieta secundum hanc intencionem. quod est. quod non perscrutaverunt hunc sermonem neque perficientes sunt propter quod steterunt super ipsum. sed illi autem qui dixerunt de eo quod ipse inaniebat infirmos fame non obedientur ex eis nisi quod ipsi non legerunt nisi hunc sermonem tantum. et si unaquaque harum duarum sectarum considerarent hunc sermonem integre sua et rememorarentur eius quod dixit ypocras invenissent in eo verum et eius sermo est. quod dicta in libro suo est multa magna. forsitan ipsi negarent huius rebus rebus contrarius plus illo quam si rememorarentur reliquarum rerum rema nencium quas ipse dixit et ostendit quod regiones distant ad invicem diversitate magna valde et hore anni et consuetudines et etates. et regimen quod proprium est unicuique infirmorum antequam iam infirmetur. inde est quod si consideras in terres contrarias in oribus quas diximus invenies maiores diversitates in regimine. et ego iudicis quosdam eorum opponi quibusdam invenies quasdam diversitates medias inter istas multas valde. et ego loquutus fui iam in diversis quae sunt in istis rebus sermonem complete in libro meo in una de ingenio sanitatis. et ego sum iam dicens. summa illius quod ponam secundum hominem cuius fortitudo corporis sui est sicca

et superficies corporis eius extrinseca est spissa et uene eius sunt ample et uirtus eius

alius est fortis et de consuetudine eius est ut comedat multos cibos, aduenisse egritudinem

in hora yemali. quando non est sine frigore uehementi, et habitacio eius est regio

cuius dispositio est similis dispositioni hore presentis, et fuit regimen eius ante ipsius egritudinem re

gimen delicios et quietis, et errauit in eo quod comedit, et eius usus est exercitiis

ex quibus multiplicatur eius nutrimentum, et os stomachi est cum illo forte. Et ponamus

alium cuius corporis superficies est humida leuis, et superficies eius extrinseca est rara, et uene eius

sunt minute, et uirtus eius alius est debilis, et de consuetudine eius est ut sumat exercitii quan

titatem paruam, aduenisse egritudinem in hora estatis, et habitudo eius est similis illi

dispositioni et regio. et pone cum istis rebus quod ante egritudinem suam laborauit et fati

gauit corpus eius propter tedia que aduenerunt ei et occupationes continuas. et quod comedit

secundum quod eius consuetudo currit cibos paucos ex olibus et aliis rebus exercitii

quorum nutrimentum est paruum. et quod os stomachi eius non est debile non forte. Et ergo posueris

hos duos secundum quod narraui. pone quod ambo infirmati sunt egritudine una. et po

ne egritudinem illam que eis aduenit egritudinem quam dixit ypocras in hoc sermone secundum uiam ex

emplificationis. scilicet pleresim. an uides quod oportet ut sit terminus canonis in re

gimine utrorumque unus. an uides quod oportet ut cibetur prius eorum ab ipso primo die

egritudinis sue, sed prius regimine eo quod bibat tantum usque ad diem vii. quoniam speras quod non

tardet egritudo eius plus illo. Ego enim ideo dixi quod expertus fui inuenitur tempore

longo. et ego quidem inueni hoc regimen uerissimum ualde. et si conuertis re

gimen et cibaueris primum eorum ab ipso primo sue egritudinis. et prohibueris al

terum a cibo usque ad diem vii. interficies utrumque similiter ante diem iiii. quoniam tu

suffocas unum eorum cum uelocitate et prosternis uirtutem alterius. Et pone

cum eo quod diximus simul id quod dispositio etatis eorum est contraria dispositioni alterius eta

tis. ita ut ponas eorum primum filium xl annorum et secundum puerum. nam cum tu

posueris illud erit mors descendens unicuique eorum uelocior. quoniam in

omnibus que nunc diximus intentio est una. Et ypocras quidem signauit illud in sermone

suo. quod est. quod dixit et scito ut des ei sorbitionem post diem vii. si uirtus

fuit tollerans. et totus hic sermo est locucio una. Intentio in uerbis eius est

ex rebus quas dixi ante, quod est. quod tu scies an uirtus sit tollerans ut rema

neat quousque uteris in ea sectanabi et ydromelle et aqua usque ad diem vii.

ex omnibus que dixi. quoniam quedam eorum que diximus sunt inuenta. et quedam eorum non

sunt inuenta. et si comparas inter uirtutem rei inuente et inter uirtutem rei que non

inuenimus poteris scire quot diebus sit possibile infirmum remanere cum hoc

regimine. Et ego quidem iam narraui totum quod dixi in libro meo. si ergo iam

legisti illum fac tunc ipsum transire nunc per mentem tuam. et si non legisti il

lum tunc intende ad legendum in primis si uis intelligere ueritatem sententie ypo

cras. non iam narrauimus quidem illa et insecuti sumus in omnibus que scripsimus sententias

ypocras. et sunt sententie certe ualde. Intentio non est possibilis homini uni si addiscit

aliquam artium secundum quod oportet ut addiscat et comprehendat omnia que in ea sunt ex rebus

particularibus. et propter hanc causam non est necesse tibi ut queras audire omnes res

particulares ab ypocras. sed ut castiges propter illam cum necesse est exponere totum

quod dixit ypocras et bene inuenit in eo et exemplificauit ipsum et dimi

sit illum propter amorem uictorie et laudis. et est intentio eius ut facias euenire

siuias aliqs in medi . vincam nos ꝑ ueneriꝫ nostra q exibem⁹ uita ri laudam⁹ ypocrē in reliquis rebꝫ ⁊ in rememoratōe sua ⁊ in uite cōe ēta minagꝫ rē . ita q qui mea as aspicit in horis omibꝫ intelligit mam ⁊ inuētoꝫ sētꝫ medicatōis deriata inde ē q iam ondim⁹ q inite eo cōis in dando cibos omībꝫ sanis exeis ⁊ egrotis ē introīo una . ⁊ ē ꝯsuaco virtutis alis . ⁊ ypo q̄ sigt ut sup illud inꝫ sermōe significatōe exposita ins̄mōe suo . si fuit virtus eius tolleranda . q̄ ē . q comestio ⁊ pot⁹ in hora sanitatis ⁊ reliq q fuit meis quibꝫ fit iuuam̄ in hoc ut remaneat uita n s nisi p hanc virtute . ⁊ ipea sum̄ cibus ⁊ pot in hora egrinis . q̄ ē . q in medicatōeꝫ sigt inp̄inis dicto egrīnis ⁊ fuit reliq quibꝫ fit iuuam̄ sic flōmia ⁊ clistere ⁊ empla ⁊ embrocatō ⁊ solutō uetris ⁊ pot⁹ secanabin ⁊ ydromellis ⁊ reliqꝫ q istis s silia . virtutis aut ꝯs̄uatō n sigt n s ut cibi tm̄ . q si cibꝫ q n nocerꝫ in aliq horam sꝫ in aliq disposoē egrinis cibarem⁹ egros sic cibam⁹ sanos ꝯsidando inicium tm̄ . sꝫ qm̄ ml'to ē̄ nocꝫ sic diximus oꝫ ut ꝯsiderem⁹ sp illud in dispoe egrinis n s q ipa sigt usu cibi in aliq horam . sꝫ q ipa p phibꝫ ab eo ad ⁊ uocat te ut ad uītā eo ut oꝫ cibes infirmus . q ē . q p cibū inse ipō n fit iuuam̄ in aliq horam in dispōe egrinis . ⁊ ego nō dixi huc s̄moꝫ n qm̄ multo ē̄ inuenit inima medicinarum ut cibi ⁊ ut medicine . sic id q inuenit in ptisana ordei . q ē . q in ꝯeius ꝑ debilitate virtutis ē s q ipa ē cibus qui nutit . ⁊ qm̄ ipa incidit ⁊ humectat res qs sp̄uere necce ē . tunc opatō eius in illa ē sicut opatō medicine . ētic aut q nō uis candarusū n ē n cibus tm̄ ei qui hꝫ ptisim . secanabin uō ē medicina . sꝫ in ptisana ordei inuenit virtus ut usꝫ simul ⁊ stat egrīs in iuuam̄to l' statōe l' loco ut ꝯmen infirmus suscipit eā s q ipa ē cibus ut ꝯs̄uet virtute . sꝫ s q ē medicina ꝑ medicatoꝫ egrinis . ē g tollat virtus ut s̄me l' more usꝫ ad horam ē̄sis egrinis p̄ter q infirmus simat ptisana ordei tunc secanabin ⁊ ydromel sufficiunt inf̄mo . secanabi q̄ qm̄ ut eius ē ut medicine tm̄ sꝫ ydromel . qm̄ nutit nut̄ mīto puo debili . ē g sperās q eueniat ē̄sis an die . vii . in q̄rto . v . g aut in q̄nto tunc inuenies ml'tos inf̄mor qs pot ē morari absꝫ acceptōe ptisane ordei . ⁊ qn tardat ē̄sis usꝫ ad die . vii . tunc sup parē q inuenias aliqs eoꝛ qs pot sit morari . q ē . q ē ut fortis ⁊ fōr cor ē . dura fit diffi' resolutō e⁹ ⁊ humores qui sunt in eo g ssi sunt ⁊ uiscosi ⁊ aer ipꝫ ꝯtinens n ē calid⁹ aut frigidus . q ē . q si nō exspiratꝫ ex corꝑe ad n ē̄ nob necce sum̄e cibū . sꝫ qm̄ exspirat ⁊ exeo perit ad tunc oꝫ ut sit q̄ntitas cibi q sumit s illud . ille g ex corꝑe id q resoluit ē q̄ntitas parua ualde ē pot ut secure ꝯphibirē a cibo . ⁊ plus ē in illo si fuit ut ē illo abuso pri⁹ rei fortis . qm̄ ut e⁹ qn ē debilis sicut in decrepitis l' in senibus aduenit ei debilitas uelocit . q̄uis minore q exspirat de corꝑe . ⁊ s hanc cāꝫ dixi paulo ante illū cui s̄uenuit . xl . anni . ⁊ dimisi illū die cui s̄uenunt anni quinquaginta . l . Jehex .

. V . Quod si antiquus cib⁹ n dū nunq̄

descendit atque brevi temporis mora post novissimum cibum transierit ut fieri valeat ei, si virtus eius atque etas permiserit, clisteri opus est. Si autem defectus sit, suppositorium mittendum est, nisi cibi sponte sua bonoque exitu egrediantur. Aphorismus.

Et qui cibus antiquus non descendit adhuc et tempore eius est cibo alio est tempus propinquum, tunc si virtus eius est tollans et etas eius est iuvenis, oportet ut clisterizetur. Si autem debilis fuerit, oportet ut suppositorium licinium, nisi egrediatur cibus ex se ipso bono exitu. G.

Invenimus ypocratem in hoc loco significasse medicationem egestionis corporis et invenimus eum considerasse in illo virtute non secundum se ipsa significationem malignitatis horarum medicationum. Sed quoniam ipsa in loco quo significat [illegible] illius et pluribus aliis quod est. Quia quod infirmus indiget clisteri non est quoniam virtus eius est fortis, sed significatio super illud est ex dispositione stomachi. Virtus autem que est fortis patitur evacuationem et que est debilis prohibet ab illa. Et considera quomodo [illegible] eius consideratio ypocratis quod est. Quia invenies eum in quibusdam horis rememorari virtutes cum mihi in firmis. Sic invenimus eum fecisse in sermone eius primissimus rememorationem. Et fortasse rememoratur et etatis. Quod est quia solummodo intendunt omnium intendo ideo super virtute. In significatione autem virtutis necessaria est cognitio etatis, quoniam virtus in pueris debilitatur velociter propter multitudinem eius quod currit et exspirat ex corporibus eorum et rememoratur propter illo in [illegible] iuventute. Sic invenimus res in infantibus nisi quod substantia corporis eorum est levis et humiditas eorum resolvitur et fit hoc causa casus virtutis et resolutionis eius. Sic invenimus res in regionibus et horis anni. Nam est illa que existens est causa dissolutionis virtutis et casus eius propter multitudinem evacuationis corporis plus. Necessario igitur invenimus ypocratem secundum plurimum posuisse sermonem suum in virtute cum hiis distinctionibus et in loco eius quod rememoratur est ea unius reliquarum re remanentium. Quia rememoratur et rememoratur utrumque simul illis remanentibus.

Et videndum est quo tempore iusdandum est in principio vel in omnibus temporibus morbi. Quoniam plante pedum frigide fuerint, tunc ius et maxime omnis potus negandus est. Sed tunc est iam calor in calcaneum descendit dandum est. Novimus enim virtutem huius temporis in morbis quibus omnibus quod magis est et in acutis maxime. In hiis enim

quanto plus caloris, tanto plus maxime est fallacia fit-
ur. Et oportet ut sit sciens quod hora in qua oportet dari sorbiciones in principio
egritudinis et in reliquis horis eius. nam quando pedes sunt frigidi tunc oportet ut
prohibeatur ab acceptione sorbicionis. et plus illo multo oportet ut prohibeatur ab
acceptione omnis quod bibitur. Est ergo declinat caliditas ad pedes oportet tunc ut
detur sorbicio. et scias quod virtus huius hore in omnibus egritudinibus est virtus magna. et ipse
maxime in egritudinibus. et existis egritudinibus in eis in quibus est febris magis addita est
in quibus est error plus. Galienus

Sicut dixit quod in tempore in acceptione cibi est una. et est consuetudo ...
invenitur oportet necessario ut sit cum illo et considerationem in dispositione infirmi. scilicet
in tempore hore in qua oportet ut detur sorbicio infirmo est quando non prohibetur egrotus ab
illo. quoniam fortasse necesse est nobis multociens uti cibo in acceptione paroxismorum
in tempore primarum subita exitu virtutis. sicut est illud quod invenimus in stomachis quorum ap-
petitum virtus ipsius quedam evacuationes universales ut cadat et resolvatur. quare indi-
get ut confortetur. et quando de aptitudine cibi qui sumitur in acceptione pa-
roxismorum et in hora status eorum est ut noceat infirmo nocumento ma-
gno. propter illud prohibetur ab acceptione eius. quamvis tamen indigeat eo vehementer.
Quod ergo sunt hore meliores ad dandum cibum infirmis? michi autem videtur quod melius
est quod meliorem horam in illa in tempore est hora in qua invenimus paroxismum pro-
pter ... in ultimo tranquillitatis et quietis. deterior vero horarum est hora
in qua invenitur ista in tempore est deteriore dispositione. et melius quod est quod hora in qua
sunt in deteriore dispositione est hora incepcionis paroxismorum. et hora in qua sunt
est meliore est hora declinationis paroxismorum. iam ergo melius est bonum quod me-
lior horarum suscipiendi cibum est hora in qua declinant paroxismi egri-
tudinis. et incepcio quidem paroxismorum est in hora in qua aggregatur caliditas que
interior est et tendit versus cor et post. sed augmentum paroxismorum est quando expan-
ditur paulatim caliditas versus extrema corporis. hora vero status est quando expan-
ditur caliditas in toto corpore et ... comprehensio eius sunt ipsum totum equaliter. hora
vero declinationis eorum est contraria hore incepcionis. ergo est quando dissolvitur cali-
ditas et separatur ambitus corporis medius. et est hora quam significavit ypocras in sermone
suo quod dixit. et sermo eius est. est ergo declinat caliditas ad pedes. quod est
quod non est sermo dicentis. est ergo sint pedes frigidi aut calidi sicut sermo eius est.
est declinat caliditas ad pedes. quoniam declinatio significat permutationem cali-
ditatis de loco ad locum. calefactio autem pedum possibile est ut detur calide fit
fixa in locis medius corporis. sicut est illud quod est in hora status ...

Porro potissime sucus primo. deinde gressu
adhibeas. oportet autem post hoc perspicacionem rerum preteritarum
condicionum et signorum operari. Galienus. Et oportet ut utaris
in principiis aqua ordei. deinde utaris post illud aqua spissa post quam considerationis

1.B.

considerationem exquisita in significationibus quas premisimus rememoremur. G.

Post quod ypocras processit et dixit quomodo ut regatur infirmus cum eo quod bibit tantum. et quomodo ut regatur cum ptisana ordei. et redit nunc et ostendit quomodo ut utatur aqua ordei tantum. et quomodo ut utatur cum ea fece eius et distinxit illud breviter et plane et quod est. quando tu cogitas in mente tua et consideras in significationibus quas dixit. et invenis quod infirmo necesse est uti ptisana ordei. tunc incipiat uti illa in principio absque eo. deinde procuretur ab ea post illud paulatim ad utendum ptisana ordei. et significo per sermonem meum paulatim. quod uteris in principio aqua ordei tantum. cum ergo fuit post illud dabis infirmo extractam ordei quantitate multa. et ex ptisana quantitate pauca. deinde dabis illi post illud extractionem earum quantitate equalem. deinde dabis illi post illud extractionem earum quantitate equalem. deinde dabis illi post illud ex ptisana quantitate multa. Cum ergo fueris in fine uteris ptisana sola ordei preter quod scivisti quod ptisana ordei in calefaciendo corpus et confortando virtutem est vehementioris antecessionis. sed in facilitate digestionis et mollificationis est aqua eius. Cum ergo vides dispositionem corporis addere bonitate et vehementiam virtutis addere tunc adde in eo quod das infirmo de ptisana ordei. II.

Particula regiminis acutorum egritudinum IIII.

A pleuresi vero accidente dolore sive continuo sive post moram. fomentorum adhibendum est causa doloris dissolvendi intencio non sit inutile. Galienus.

Et quod accidit in pleuresi dolore sive sit in principio sive in fine vel post illud tunc oportet uti in principio in appositione conandum per illud resolvere dolorem. quoniam non est sine inconvenientiam. G.

Melius apud me est ut dicam in hac hora nostra quod expositores dixerunt illud. Multo et est quod expositio non est in eo quod in sermone est occulte. Verum expositores non sunt contenti in illo tantum in expositionibus suis. immo conantur verificare sermones quos exponere intendunt. Propter hanc ergo consuetudinem cogor ego ut sic dimittam altercationem in eo quod non est in bonum exponere. et adiungam ad illud quod expositionis est necessaria secundum plurimum sententiam meam in eo. Verumtamen ego non servavi demonstrationem meo quod videbo quod est mihi expositione. quoniam iam dixi in multis eorum sermonem ypocratis. et non dicam tantum in sententiam quam iam ostendi in aliis libris. sic ego sum faciens illud in dolore in hoc loco. Dico ergo quia iam narravi causas doloris in libro meo de crisi et in libro meo de locis secundum sententiam ypocratis. et in libro meo de morbo et accidentibus. et dixi quod evenit eius in accidentibus sensibus est. quoniam accidit mens

continuatio se.

exponit quod dixit

ponit modum quo hic expositiones

alteratio magna subito que exhibet ea ad ipsorum usum. Hec autem alteratio accidit per duos modos. Quorum unus est quando subito sunt violenter mutate qualitates sue et alter est quando fit in eis solutio continuitatis. Alteratio igitur eorum per mixtionem vel per lationem vel per ... fit in qualitatibus suis agentibus quando calefiunt aut infrigidantur aut siccantur aut humectantur. Continuitatis autem solutio fit in eis quando incidantur aut corroduntur corrosione vehementi aut finduntur. Per hanc igitur distinctionem invenimus dolorem impleri fieri in eis qui habent ea. Et illi sunt in quibus scripsit ypocras ... calidi et qui fit in istis locis facit dolorem per mixtionem caliditas que in eo egressa ... ledens membra propter maliciam complexionis et repletionem extendentem ista membra apparata. Precepit igitur ypocras ut sit medicatio prima que nos conari oportet in medicatione illius doloris et sedatione eius usus vaporationis. Quod est quia ventus vaporationis est ut rarificet cutem et sit facilis resolutio eius quod resolvitur extra et subtiliet sanguinem qui est in aparte et resolvit eum. Et ergo fecisset has res eva cuationes ad sanguinem qui est in aparte et minuet tensionem membrorum lesorum per hunc humorem qui in eis est. Et quando non minuitur sanguis et retinetur in loco apostematis tunc generatur in eo et illo ventositas vaporosa propter caliditatem accidit ex illo ut addatur dolor qui est in eis. Et non minuitur sanguis retentus in loco apostematis non propter mixtionem humorum in toto corpore. Quod est quia vaporatio propter caliditatem suam attrahit ad locum membri ex sanguine plus quam resolvit ex eo. Quoniam ex aptitudine calefactionis est in natura sua ut sic ipse resolvit et retrahat in membris quibus approximat. Sic attrahit ad ea illud quod invenitur superfluum in membris vicinis eis. Quando igitur non resolvitur dolor per vaporationem oportet ut evacuetur totum corpus forti evacuatione. Evacuatio autem fortis in eo qui habet egritudinem acutam est per duos modos. Quorum unus est per resolutionem vene et alter per flobotomiam. Sed in nullo eorum precepit ypocras uti ... que narravit antea que significat fortitudinem virtutis in nunc manifesto. Hec est igitur summa sermonis eius per mixtionem rememorationem. Quod autem ex verbis particularibus intelligitur ego sum exponens quod decessit occultatione sermonibus plures homines in eis que est ... Et non dixi sed plures homines non quoniam ... processit et expositum est intellectu sermonis antiqui tunc quam ... est illud quod intellexit sermonibus ipsis occultatur ex sermone. Vinetum intentio mea que in expositione est non in istis tantum. G.

Est autem inunctorium calefactorium ut vitreum vas vel ereum seu terreum aqua calida plenum. G.

Est magis quod vaporationis inunctorium est quod est cum aqua calida vas impletur ut aut vesica aut vas ereum aut fictile. G.

Nomen vaporationis cadit super omne quod calefit corpus aliquo modorum. Species autem vaporationis alia est que est humida multum. Et alia est que est sicca vel ... Et alia est que est composita et alia mordicativa est. Et alia est que non mordicat. Et inter istas sunt species medie. Prima autem species eius est illa quam dixit ypocras in hoc sermone. Quod est quia non mordicativa est humida. Et secunda species est media inter humida et sicca et mordicativa. Et species tertia sicca est mordicativa. Et si ypocras dixisset morbos in quibus necessaria est unaqueque harum specierum esset sermo eius ...

Utilis vaporatio

narratione sua sit mundificatio quam adquirit ille qui legit ipsum. et quoniam
non dixit id tunc non est ad quod cogat nos ad discendum illud. Et intentio
mea non sit in expositione secundum modum alterius a nobis non enunciaret scias nimis
in illo. Veruntamen est sicut intentio mea expositores alii a nobis impleverunt secundum mores
suos in sermonibus suis quibus sophisticant in quibus non est mundificatio distenden
tibus in intellectum finis artis. et ego sum conatus sic ut dicam res quibus
fit mundificatio ultimum. verum in nunc post illud. ne sim piger in sermone
ipso addam illud quod rememoror dimisit. veruntamen ego sic sequens scias
eius et precepta ipsius ulia (dico autem que iam narravimus paulo ante cum post
quod fit quod vaporando multum confert in doloribus. et narravi iterum dolores in
quibus non fit mundificatio per evaporationem aliquo modo nisi prius evacuetur corpus ante
illud. et quoniam sint res iste convenientes omnibus speciebus vaporandi tunc oportet
ut scias quod per evaporationem que est humida fit magis mundificatio in apparitibus calidis
quarum eventus est ab humoribus calidis et quarum eventus est ab humoribus qui sunt de genere
colere. et per illam que est sicca fit magis mundificatio in eis quarum eventus est ex sanie sub
tili aquosa. quod est. quare oportet ut facias continue permittere tua in omnibus horis
quod medicatio fit per oppositorum contrarium est consideratio. nam hoc eadem intentione invenimus fieri in
mundificatione per evaporationem est que non est mordicatio in medicatione humorum mordica
tivorum. et per illam que est mordicativa fit mundificatio in humoribus grossis viscosis
et sublimet et incidat (post hoc igitur oportet te conari ad cognoscendum humorem in
certe membris apostematis. et sigillatim primo per primum quod dixi. scilicet excitate in principio in complexione illi
us hora presenti ex horis et regione et regimine quod precessit. et ergo appa
ruit apostema tunc significat quod sit primum est actibus convenientibus ipsum. et si dolor
magnitudo apparitionis et quod ipsum expulit manum et lenitas eius. Et ergo fuit egri
tudo ad quam medicanda intendis plessis vel erisipilatosa tunc significabit
illud ex rebus que expositurum est sputo. et cum signo hoc quod dixi non est in per
tinacionem non per cognitionem certam est que non est timor. et per hoc quod in membro magis est do
lor est in profundo corporis tunc oportet te incipere cum medicatione a rebus quarum inna
tum videtur magis ultimum magis quam reliquarum rerum remanentium. quod si prius eam
non fit mundificatio permutare ab eis ad aliis reliquarum rerum. si autem non quievit do
lor tunc evacuatorem corporis. et nos quidem invenimus ipso incepisse in calidis
apostematibus vaporis ad timore longinquioribus et est humida. que penetrat non
mordicat. quod est. quare usus hic evaporationis quoniam per ipsam non fiat mundificatio
tamen non est nocumentum eius magnum. Species autem evaporationis que fuit est aceto
et est hysopo aut cum aliis que sunt huius similia. si non separet ut convenit morbo
tunc non solum non fit per eas mundificatio sed ledunt lesione vehementi. quoniam vero corpus est fortis. V.

Sed antea quibus liquidorum apponendum latum est.
ut videlicet calefactorium succedentis levius tolere
quam utique melius est spongia spaciosa aqua calida infu
sa et postea expressa. Cum Oportet ut antecedas et ponas

Marginal notes:

i. expositio omnia expositionum reliquarum expositorum. quod est. quare

Regula de co[...] cum humoris vincentis in membro apostemato

ponit mundificationem evaporationis applicando diversas evaporationes diversis egritudinibus

addit coniectura declarans cognitionem cum signis per eas ab rebus illud. [...]

i. vel convenientibus vel significantibus

ponit cautelas quod post sumptionem eius non nocumentum quod fit ab evaporatione. vel dat modum applicandi evaporationem. et hoc est melius quam prius quod est.

sb illo sit lat' aliq's res molles ut sit evaporo mag' conveniens
et melius q' e. ut ponas in illo sb lat' spongia magna molle infu
sa ē aq' calida expssa. G.

Post q' pcepit ut apprimetur aq' latib; l' costis existens in
utre l' in vesica aut vase eneo. pcepit ut ponat sb illo sup
costas l' lat' qda res molles ut n sit obviacō illa rū qb; lata l' cos
te vaporant. sn coartacōe ne ledant. oio e pol' q de e ut lana sit
mollis aut aliud ex involucris pannis l' duplicatis duplicacōe multa ut
pulvinar puu ex pulvinarib; q sb cuice dne ponunt. p' l' a' q dixit
de vaporacōe q fit c spongia n pcepit ut pone sb ea ad. Yp.

Deinde calefactor n exori latere coopiendo

. q. qda vestis cadet/ oz q fit ibide diuciul in

mora. caveat q ne fumus inde ad eg' nares

ut illud odore ascedat/ nisi qn sibi iuvamentu

videbit. na et h' f cpe ipz med'n iuvat. Ali.

Et oz ut coopiat locus vaporacōis ab omib; ptib; sic cadant
e qb;da q vestiunt. na e fecis illud e mora e' et remanet
spacii e longior. et n ascendit vapor e' e illo ad nares infirmi
et attrahet ipz. n vidis q iuvat p' l' in quib;da reb;. fortasse. n. iu
vat in qb;da horis. G.

Reliq aut dixit ypo mh' s'mo' mala sut. n res vaporacōis
tu. oz. n. ut exponam' ipa. dico g q' vapor facit acciōe angus
tiam vehemente et lesioz et addicioz in mallicia hanelit' ipi addicoz
sua mcalite et coartacōe meatuu pulmonis q accit eis qn imple
vaporacōe huida. remanz g ut p atraccōz vaporacōis e de qua accit
eis n fiat iuvamentu tu n qn plesis e sicca e q n spuit. ad. iuvamentu
. n. in attractōe vaporis erit pl' q nocumtu accidens abea. mh' g
loco invenim' ypocte abscidisse s'moz suu pma exsceb; vaporacōis
deinde p' l' incipit narrare scdm fam dicens. Yp.

Postea accetu et horobu maceto infusu

aq' mixto q mixtura ita forcimella sit q'

hō possit bibe. fac bullire. pt ebullicōz vo i

sacculo missa lati sspone. c' et de furfure.

. Ali

·ll·R·

Oportet autem ut accedas ad ordeum et horobum et infusa aceto permixto permixtione paululum fortiore ea quam homo potest bibere post quam resolvitur illud et facias ipsum fervere vel in [illegible] sicca et pone ipsum in sacculos et sit furfur secundum hunc modum. G.

Non invenimus ypocratem precipere ut decoquantur ordeum et horobus cum aceto sed quod ipsa sint [illegible] sed post quam conterimus [illegible] in sermone suo et est sermo eius post quam resolvitur [illegible]. et tu quidem potes scire ex ipsa accione quod ypocras voluit [illegible] quod dixi. quod est quia vapor est cum hac dispositione quietior et fortior. et propter hoc precepit ut fiat de furfure sicut illius et non fit hec species vaporationis fortior speciebus quas premisimus rememoratione non propter virtutem aceti. quia si feceris ipsum cum horobo adiuvabit [illegible] virtute eius iuvamento non parvo. quod est quia propter virtutem horobi sit sufficiencia in incisione grossitudinis humorum et digestione eorum et ipsorum resolucione. Et propter hoc oportet ut utaris istis speciebus vaporationis in eo in cuius membris cognoveris aggregatos esse grossos et viscosos humores. Et apparebit tibi ex regimine quod precessit quod fuit generativum huius humorum et ex complexione infirmi et ex hora presenti et ex horis anni et ex regione et etate. et cum illo [illegible] fit iuvamentum plus speciebus primarum ex speciebus vaporationis quietis et equalis quas diximus in primis. quod est quia quociens est tibi post consideracionem tuam in dispositione corporis quod non apparent tibi signa resolucionis et [illegible] fuit [illegible] speciebus quietis et equalis ex speciebus vaporationis et non fit iuvamentum [illegible] ut scias quod cum in dolore est grossitudo humorum a quibus resolvitur vapor inflativus ledens. quando non est ei exitus. Species autem vaporationis quas diximus inveniuntur resolvere ventositatem et humores generantes eam. et propter hoc vaporatio que fit cum horobo coniunctam ypocras dixit in commixtione aceti cum aqua donec [illegible]. est ergo sermo eius multimo [illegible] et [illegible]. quod est quia dixit et oportet ut sit commixtio magis acetosa paululum quam commixtio quam homo potest bibere. significat ergo [illegible] ut vites quod ex eo acutum est propter mordicationem suam et devites illud [illegible] aquositas propter defectionem acetositatis eius. acetum enim invenitur acutum in incisione humorum grossorum viscosorum et resolucione eorum quietius quam [illegible] aquositas est magis vincens. [illegible] ut tollerent [illegible] medicinas posuit ypocras commixtionem aceti mediam inter duo extrema. hec est ergo summa specierum ex speciebus vaporationis [illegible] quas divisi in principio sermonis mei. Y.

Victorum autem calefactorium ea quietiencia sunt que cum sale et milio simul assatis in sacculo recondita apponuntur. milium enim quod pondere levius atque subtilius est.

Ex speciebus quidem vaporationis sicce quietior est illa que fit cum sale et milio assatis in sacculo lane. quod est quia milium est levis ponderis. [illegible] narravit in sermone suo isto etiam speciem ex speciebus vaporationis [illegible] quas divisi in principio sermonis mei. G. et dixit sale et milium et res quidem [illegible] simul est siccitas et illa que [illegible] est sali [illegible] est. quia est mordicativus et milio quia non est mordicativum. G.

Nam hic calefactorium illud quod usque ad furculas ascendit dolorem dissolvit. Aph.

Et resolvit quidem hic vapores dolorem qui ascendunt usque ad furculas. Gal.

Significavit ypocras significatione magna per additionem suam in hoc sermone quod resolvit hic vapores reliquos dolores scilicet illos qui pervenerunt ad loca que sunt sub ypocondriis. Ysaac.

Incisio autem non fit nisi tunc tamen cum iam usque ad spatulas ascendit dolor. Aph.

Incisio autem non est resolvit dolorem secundum hunc modum nisi ascendat ad furculam. Gal.

Manifestum est quod ypocras per sermonem suum incisio intellexit flebotomiam venarum. Et enunciavit nos quod de hac medicatione fit iuvamentum in sermone suo et tunc non resolvit dolorem secundum hunc modum. Et ypocras quod narravit de calefactionibus medicationis resultas est eo quod scripsit in sequentibus. Ysaac.

Nisi ergo calefactorio dolor dissolvatur non in eo diutius immorandum est. Pulmonem namque desiccat et empima coadunat. Aph.

Quod si non resolvitur dolor per vaporem tunc non oportet ut prolonge mora in usu eius. quod est quia pulmonem exsiccat et saniem aggregat. Gal.

Postquam ypocras narravit species evaporationis diversas. quarum quedam est humida et quedam sicca. quedam mordicativa et quedam non mordicativa. dixit ergo quod si experti fuerimus totum illud et non resolvitur dolor tunc evacua corpus et dimitte evaporationem et si non exsiccabit pulmonem et aggregabit saniem. quod est quia iste morbus accidit quando non resolvitur apostema quod est in latere et convertitur ad saniem. deinde residat post illud ad locum qui est inter pectus et pulmonem. Ysaac.

Quando ergo dolor ad spatulas ascendendo lacertum complevit. si ergo ulnas seu in brachio vel circa pectus vel dyafragma contingit de basilica vena est flebotomandum. Flebotomo ergo adhibito nullatenus revoces quin tantam minuas quantitatem sanguinis usque dum videlicet illum in splendidum colorem vel splendidum et rubeum

·II·B·

aut ex rubore in nigredinem [illegible] qui utique colores in sanguinem accidunt. Ait.

Et cum pervenit dolor ad furculam et accidit in eo gravitas ad usque mamillam aut in ypocondria mate. Tunc oportet ut flebotomes venam que nominatur basilica. Et si prohibeas quin non evacuetur ex sanguine quantitas multa donec permutetur color eius vehementis rubedinis et splendoris aut videas colorem eius rubeum rubiginis similem nigro. Isti enim duo colores accidunt in sanguine. G.

Invenimus ypocras evacuare humores facientes apostema per declinationem contrariam. Quod est quia cum primo est oportet ut extrahatur ex parte ad quam declinat per locum quietem [illegible] est primo sanguis vertitur. Et accidit similiter ei in illo est per diversitatem pervenit panniculi velantis costas. Quod est quia cum in partibus eius superioribus accidit apostema ei coniungitur in dolore furcula et ascellis et mamilla. Pervenit autem in inferiori dolorum coniungitur ypocondria et loca que sunt sub ypocondriis. Cum ergo extenditur dolor usque membra alta tunc oportet ut minuamus invenimus quod sunt ex evacuatura manus vena per quam possibile est attrahere ex sanguine quod est in membris in primo ad quam partis ad quam declinat quantitate multa et velocitate. Et cum extenditur usque membra inferiora oportet ut fiat evacuatio per medietatem et medicinis et primo ypocras aut accidit gravitas in ascellis et dimissio eius ut dicat loco gravitatis ascellis dolorem et vehementia [illegible] in primo est. Quod est quia gravitas sequitur declinationem sanguinis et aggregationem eius illic et multitudine. Quoniam non fit in amplitudine sanguis de consuetudine autem cessionis est ut accidat per contrarietatem in dolore tantum quando reddunt loci vicina loco in primo propter quod multiplicetur in eis sanguis. Propter hanc ergo causam precepit ypocras ut evacuetur sanguis qui multiplicatur est per flebotomiam vene que nominatur basilica que est in evacuatura manus. Quod est quia evacuatura manus sunt vene in quibus de consuetudine est flebotomare. Et ego iam locutus sum de omnibus eis in tractatu libri mei de anathomia et in tractatu quod singulare feci in anathomia venarum pulsatilium et non pulsatilium. Et oportet nunc ut rememorer summe illius propter quod indigemus in sermone eius ab ypocras dicto ergo quod vena que vocatur profunda quando ascendit sanguis a gibbositate epatis ad aurem dextram ex auribus cordis dimittit ex eo quantitatem parvam in membris que sunt inter hec duo loca et fundit plurimum eius in corde et fuit post illud incipit illic incepcio sua sic fit incepcio eius ab ypocras proprio suo est et ascendit recte usque ad cervicem. Et cum pervenit ad partes pectoris dividitur in duas venas magnas que dicuntur due gulgedes. Et primus ramus eius qui procedit circa quam veniat ad cor sunt due vene procedentes in ypocondriis mate et vene alie proprie dividuntur in panniculis qui sunt in pectore. Pars autem inferior pectoris composita ex viii costis nutritur ex vena singulari cum non est principes que ramificatur in quibusdam aliis ex vena profunda que propter quod appropinquat cordi ramificatur in quibusdam eorum et in quibusdam hominibus que ex vena que tangit venam profundam transeuntem cor. Quod est quia cum oritur ab hoc loco est declinatio eius usque dextras propter quod transit cor vehementius depressa. Et ergo vena dividitur in partes pectoris inferiores compositas ex viii costis minoris duorum laterum usque consequitur ypocondria. Quatuor vero coste remanentes

reuertitur ad ceteram ramificationem. Quod est quia vene eius plus faciunt ad hic apostema.

(Margin, left:) [illegible] ad suple. [illegible] inmediate [illegible]

(Margin, right:) o. de q[ua] vena est flebotomandum · venis dubium est exponit gravitate · minuit · diffinicionem · dolor · [illegible] · exceptio · facit mentionem de propria ramificatione · [illegible]

que sunt in superioribus pectoris nutriuntur ex parte alia venarum que ramificantur ex
vena profunda antequam dividatur in duas venas dictas duas guiguidez. Deinde
ramificantur ex ea post istas venas duas que veniunt ad manus ascillice. Vena
autem que vocatur cephalica ramificatur ex vena profunda postquam dividitur in
duas guiguidi. Oritur autem ex unaquaque earum vena cuius origo est ex parte contraria
ei et guigedi apparenti. Omnes ergo partes colli et que capitis sunt exterius nisi
pauce nutriuntur ex duabus guigedi extrinsecis. Sic interiora intrinseca con
nutriuntur ex duabus guigedi intrinsecis. Spatulis autem et ei que est in cervice
demicha adveniunt vii vene ex locis que sunt sub loco communi quod diximus. Et significo
per locum communem locum dictum autem dixi quod continet duabus guigedi extrinsecis
et cephalice. Ratio ergo fit quod cephalica evacuat ex sanguine qui est in
locis que sunt sub furculas et que sunt in cervice et capite quantitatem multam velocius.
Vene autem que veniunt ad curvaturam brachii ex parte ascillari vel ascillaris e
vacuant partes pectoris existentis locis ipse sunt loca que altiora et ipse in capi
te. Quoniam omnes partes pectoris existentis locis ipse sunt loca que altiora et ipse
in capite. Quoniam omnes partes pectoris inferiores nutriuntur ex vena autem que oritur
ex vena profunda antequam perveniat ad cor. Ex hac ergo vena dextra dixit quod
nutriuntur loca inferiora pectoris existentia situ suo in latere sinistro sicut latus dextrum
radice vel costarum usque quo perveniat ad dyafragma ramificantur rami qui
dividuntur in minores locorum que sunt inter loca lateris sinistri et dextri. Et sub est re
liquum quod remanet ex ea quoniam pertransit dyafragma dividitur in corporibus primis que
occurrunt ei post dyafragma. Venarum autem que veniunt ad mamillas ex
parte ascillari invenimus originem propinquam valde origini venarum que nu
triunt costas .iiii. superiores ex costis que sunt in pectore. Et quantitas earum mina
gium est maior multo quam venarum que veniunt ex parte spatule. Et quoniam ince
dit unaquaque harum duarum venarum super partem extrinsecam assceid nascentis exte
dit ad partem brachii. Et nascitur ex unaquaque earum ramus magnus in lacertis qui
sunt in assceid. Cum ergo pervenit unaquaque illarum venarum ad curvaturam manus rami
ficantur ex ea vene que veniunt ex parte intrinseca assceid cum lateribus curvature
brachii ad brachium. Reliquum autem quod remanet ex ea dividitur in duas
partes que pertendunt ad curvaturam manus. Quod ergo transit ex ea super illud quod de
curvatura brachii apparet est vena que flomen et que transit super ipsum ab interiore
eius est vena que dividitur cum vena pulsatili que est illic. Et nos flomarius
iterum venam aliam in curvatura manus reflexam. Sic est vena que nascitur
in unaquaque duarum manuum ex vena que venit ad manum ex parte spatule
et est vena nominata. Quod est quod vena que venit ad manum ex parte spatule
quoniam transit per assceid secundum rectitudinem dividitur iam in curvatura manus in locis superiori
bus eius. Et in medio est quod est quod illa loca sunt superiora. Quoniam tu figuras manum figura
quam variavit ypo in illis suo detestature et dislocatione. Quod ergo remanet
de hac vena post divisionem eius superius in extrinsecum eius per loca media brachii ex
ut flomen ex parte loci quod dividitur invenitur situs huius vene secundum certi
tudinem originis eius proxime. Et propter illud fit quod ipsa evacuat sanguinem ex
locis que sunt supra furculas velocius. Quod autem venit ex ea ad curvaturam
manus oblique evacuat sanguinem existentis locis minus. Vincarum illud

est plus eo quod fit in reliquis remanentibus. illud autem quod venit ad curvaturam
manus ex vena intrinseca obliqua magis quam evacuat de sanguine ex locis quos propter
nimium rememoror est prope valde. ex locis vero superioribus pectoris est prope
valde. verumtamen origo vene que venit ad manum ex parte titillici proprie que est
originis vene que intrat partes superiores pectoris. propter hoc ergo precepit hanc venam
flebotomari antiquus continue et vocatur vena que oritur ex vena que venit ad
manum ex parte spatule. et quoniam hec vena fortasse non apparet tunc minuitur loco
eius una venarum intrinsecarum quas dixi venire ad brachium. et quando non apparet aliqua
harum venarum intrinsecarum tunc minuitur vena que generatur ex coniunctione duarum ve
narum obliquarum et unione earum in curvatura manus. et quoniam possibile est in quibusdam ho
minis ut non appareat hec vena et appareat hec vena que venit ex parte spatule tunc
oportet ut flebotometur. et post hoc scis quod evacuatio ex quibusdam locis fuit a toto
ex toto corpore aliis. verumtamen illud non fit velociter nisi equaliter ex omnibus venis. nos
autem conamur et studemus ut sit illud quod evacuatur de sanguine ex membris apatico
velocius et plus quam ex reliquis membris et propter hoc in egritudinibus acutis. et invenimus
illud in flebotomia vene que nominatur basilica et plus id multum quando est declinatio
sanguinis qui multiplicatur ad partes superiores aut inferiores partes ex partibus pecto
ris generis. nam generalitas pectoris propter hoc tunc est in se ideo et in mamilla. apatica vero
que fuit in partibus pectoris in partibus inferioribus. quoniam ipsa est proprie diafragma
ti tunc ut ideo dolores qui accidunt in eis veniunt ad loca que sunt sub ypocondriis
non est ergo iuvamentum evacuationis ex curvatura manus hac egritudine iuvamentum ma
gnum valde. quoniam locus cordis est medius inter utrumque. et nos quidem iam audivistis me
dicentem quod vena que intrat partes inferiores pectoris oritur sub corde. et ergo
sermone dixi ad significandum quod propter hoc bene invenit in sermone suo. oportet ergo ut flebotometur
vena que nominatur basilica. et quoniam posuit in evacuatione sanguinis mutationem co
loris eius tunc secundum illud quod diximus ut loquimur de illo. dico ergo quod illud quod colli
gitur de sanguine in latere apostemato mutatur color cum caliditatis. reliquum autem quod re
manet ex eo qui est in aliis membris remanet sibi ad invicem. ita ut si accidat
quod sit sanguis qui est in toto corpore flegmaticus oportet ut sit sanguis qui est in latere apatico
rubeus. et si fuit sanguis qui est in toto rubeus oportebit ut sanguis qui est in
latere infirmo sit declivis ad nigredinem. propter adustionem suam. color autem medius
inter alterationem quam color rubeus ad colorem nigrum est color rubeus clarus. significatio
ergo sanguinis evacuationis ex locis apaticis est mutatio coloris. nos enim iam narravimus
qualiter evacuationis que sufficiat in hac egritudine. et quoniam licet fortasse pluribus eva
cuare hanc quantitatem sanguinis tunc oportet ut scias quod iuvamentum quod suscipit membrum
apaticum inde est tunc minus. verumtamen oportet ut sit divisio tua cum casus virtutis plus
quam evacuatio tua eius quod multiplicatur ex sanguine.

Porro si passio sub diafragmate fuit de
inferioribus locis usque ad furculas descendit minue cum elleboro
nigro vel fellichino leniat. oportet elleborum nigrum daucum
vel sileleos aut ciminum sive anisum sive

chiler montanum

ut dissoluit [illegible] erosi[?]

cum quibuslibet aliud odoriferum. Fellichimo autem est asa fe-
tida commixtas. quod si utrique commisceantur idem opus fa-
ciunt. sed tamen ex elleboro nigro solucio fit utilior et
ad secessum provocanda efficacior. illa vero que ex fel-
lichimo est ad dissoluendum inflativam ventositatem pro-
prior est. i. aptior. C[omentum].

Quod si eger fuerit sub diafragmate et ascendit dolor usque ad furculas, tunc
oportebit ut leniatur non cum potu ellebori nigri aut potu medicine que
nominatur fellichimum postquam miscueris elleboro aut cum semine dauci aut
cum siseleos aut cimino aut aniso aut aliis ex medicinis odoriferis. si cum me-
dicina que nominatur fellichimum permiscueris asam. et cum permiscueris ista duo sunt
eorum operaciones similes. sed quod soluit elleborus niger est iuvativum et magis attracti-
vum secessui quam illud quod soluit medicina que nominatur fellichimum. sed fellichimum
resoluit ventositatem inflativam plus quam elleborus niger. C[omentum].

Quod autem exprimit Ypocras hic est virtutes medicinarum laxativarum et
humorem quem soluit unaqueque earum iam scivisti multis in eo dictionibus medi-
cinarum simplicium. verumtamen congregationis hore in qua necesse est solui
in locis ad que declinant humores qui vincunt et multiplicantur ad minus sermo-
racionaciones. verumtamen significationes creditionis et testimonii. secundum … non ab experi-
mento et ipso quod significat secundum virtutes medicinarum quarum nos in potu tribuere in
finis multis egritudinibus. et dixit de elleboro quod soluit res que magis sunt iuvative ad
secessum. et de medicina dixit que nominatur fellichimum quod educit ventositatem
inflativam. et nos invenimus … res que sunt magis iuvative ad secessum
significare apud eum res que faciunt secessum egritudinis vehementius sicut si diceret quod
sunt magis iuvative et quoniam omnis medicine laxative sunt nocitive secundum … et …
… sit pluris … in eo … ut permis-
ceantur cum medicina quedam medicine odorifere ut non occidat virtus medicinarum soluti-
varum … nuda simplex postquam permisceatur cum medicina ad aliud. deinde dixit
aliam permisces medicinam que nominatur fellichimum et elleborum similiter est operacio eius similis. et
vult quod virtus utriusque est conveniens. et non est contraria una earum alteri … quod corrup-
cio permixcionis medicinarum solutivarum non est nisi quoniam una earum soluit coleram verbi gratia
et altera flegma. quod est quod possibile est ut evacuentur isti duo humores similiter in hora una
i. quoniam una earum soluit hora adventus sui ad corpus et altera post spacium longum a
susceptione sua. cum ergo bibitur medicina composita ex istis duabus medicinis simul est so-
lucio inequalis agitativa quoniam est tamquam quod medicina iam descendit et abscisa est a
solucione, et incipit post illud solucio secunda. quod est quod de conditione medicine que soluit ho-
ra qua advenit corpori est ut egrediatur cum ea ad eius quod soluit medicina altera. cum ergo
veniant ex illo humoris quantitas parva et debilitatur virtus medicine et incipit eius
cum solucione humoris convenientis ei iterum. tamquam ergo hore in qua soluit medicina que

et significo permixtionem inequalis agitativa.

·iii·B·

novit. Fellichimum est hore in qua solvit melius, et de aptitudine eius est illo quod est
ut solvat humorem melancolicum sic melius. In hac autem hora in qua est quod oportet ut sis
sciens istas res scrutans eas. Usus autem earum in eo qui habet pluresim non oportet ut sit
in omni hora. Et rememoratur Ypocras in quo dixit Ypocras hunc sermonem necesse est in
egritudinibus acutis raro uti medicinis solutivis in principio earum quando non est egritudo in finem initias
acuta tamen sic pluresis. Sed est cum ea febris fortis valde, oportet ergo ut caveas
cautela vehementi ab hoc ut des in potu medicinam solutivam. Et inter evacuationem
eius ipse per flobotomiam. Quamvis dolor iam pervenit ad loca que sunt sub ypocondriis. Una
medicine. Quamvis in illa sit minus quam ex solutione. Verumtamen fiducia mea est in ve-
hementiori. Immo in evacuatione per flobotomiam non accidit ad timorem. In
solutione autem accidit timor in loco eius et ipse cum non fuit cognitor rerum ins-
tantium ex hominibus scilicet sunt quibus est solutio difficilis non et erit sunt quibus solutio prava quantitas
medicine solutive in veritate et oportet ut sit quantitas quam das in potu determinate cum mensura
quam iam scivisti in pluribus hominibus et invenisti eam solutionem mensuratam equalem. Nam
quando tu non es sciens virtutem hominis cui in potu das medicinam tunc est in timore
quod solvat eum medicina plus quam oportet aut ne solvat eum omnino aut moveat virtutem eius
et non consequatur id quod necessarium est. Communis scilicet res iste accidunt ei illi qui habet egritudinem
acutam nocumentum magnum valde cum certificatio non est facilis sicut facilitas eius
in eo qui non habet febrem. Cum ergo non est febris fortis et tu es cognoscens virtutem infir-
mi da ei in potu medicinam solutivam aut illam quam narravit Ypocras aut
aliam ex reliquis medicinis solutivis eis similibus. Una illarum medicinarum est
quam de consuetudine medicorum est nominare veratrum. Hic autem medicine composite diversio-
nis sunt. Verumtamen melior composita ei qui solutiva propter potare medicinam est
illa in qua cadit elleborus et non cadit in ea scamonea. Explicit.

Huius itaque tertius post solutionem deptisana dandum
est minus quam consueveras. Sed inreprehensibile ex-
pedit minuas quantitatem. Commentum. Deptisana ex
dei oportet ut detur
bibenti medicinam post quam bibit eam quantitas non diminuta ab eo quod de
consuetudine eius fuit sumere diminutionem cuius sit quantitas. G.

Oportet quod ut studium impendas omni studio ne eveniat ei nocumentum
hic post medicinam solutivam. Et ipse qui potat medicinam ille qui habet
febrem, et una quarum res quae consuevit omni studio ne eveniat ei nocumentum est ut non
bibat medicinam simplicem propter se post quam commiscentur cum ea que res de aptitudine quarum est
sedare maliciam eius. Quod est quare non medicinarum solutivarum est quedam in corpore quando ipsa
solvunt, et sunt ubi precantes et mittentes ea, nam sicut nos cum bibimus
quantitatem ex pura ex opio et per mandragoram et iusquiamo et aliis ex me-
dicinis similibus eis. Quare sunt et in tu sunt omnibus corporibus punitores ea et iuvamen per
hoc iuvamento magno. Sic et medicine solutive iuvant omnes quoniam indigentes eis sunt
illi nostri. Verumtamen nos sumimus ex eis quantitatem puram et utimur ea quando
iuvamentum. Sic ergo nos in hora cum potu medicinam damus solutivam

declarat et exponit primam partem littere.

ponit cautelam in solutione medicine.

ponit solutione.

et ea experientia fuisti.

reperit quod ... contra.

exponit hic.

continuis denuo et ea quidam semina odorifera ut sedent per ea malicia medicine et prohibeant ipsam ab operatione sua. Cum autem res eorum sint subtiliative mei sioe (?) quod sedent humorem aperitive viarum per quas fit solucio. Secundum quod fit iuvamentum protrahit medicine solutive per usum aliquorum cum ptisana ordei. quod est quia medicina solutiva ipsa per virtutem suam fortem in concavitate sedet. virtutum in transitu suo per meri et per partes superiores sedent non solum recipiunt circa loca ista in transitu eius per ipsa qualitatem immo adheret ad debita eius et nocet illud eius nocumento magno. nam non fit potus aque ordei iuvativus post susceptionem medicine non quando decet eius est ut abstergat et attrahat inferius totum quod retinet de medicina in transitu suo per loca illa et reperit et resolvat qualitatem vel quantitatem que retenta est in eis. Et ipse has quidem res precipit propterea dari in potu de aqua ordei post acceptionem medicine solutive. At vero quando solucionis est prima incepcio non vult ei quod in potu detur de aqua ordei. quia timet et cavet ut destruatur operatio medicine solutive. et ipse id dixit. Ypocras.

Tempore vero solucionis ius nullum convenit exprimare solucione quidem cessante. prius quidem deptisana minus sumere quam consuevit dandum est. deinde vero semper ascendendo usque dum plus detur. si dolor quievit. nisi quibus aliquid occurrens obstiterit. Galienus.

Non oportet ut in hora solucionis detur aliquid ad sorbicionis. Cum vero cessat solucio. da de aqua ordei ad sorbendum quantitatem minorem ea per quam erit consuetudo eius ut bibat eam. deinde fiat ascensio post illud semper addendo in potu quantitatem in extra. si dolor iam quievit. et non prohibet ab illo aliquid aliud. Galienus.

Invenimus ypocratem dicere et Haly (?) in hoc ponit eius quod dicunt vel docent in nostri medicorum in nostro tempore. quod est. quia quando medici solvunt infirmum cibant eum post illud cibo mixto. Ypocras vero precipit ut detur bibenti medicinam post mundificationem de aqua ordei quantitatis minor. quod est. quia venter eorum quorum iam solutus est quando supra et debilitatus per solucionem non est ei possibile tollerare cibum et bene digerere ipsum. non sit paucum valde. oportet vero ut sit illud quod sumit potator medicine de aqua ordei post exitum eius ex ea in die primo in mensura quam digerere possit. deinde addatur in illa post paulatim. si dolor iam quievit. et non prohibet inde ad aliud. Et autem doloris in eius est. Sermonem autem eius et non prohibet ab eo ad aliud oportet ut intelligas per amphoros quos rememoravi precessit. ubi enim clamat ypocras hora in qua oportet teregere illum qui habet egritudinem acutam absque aqua ordei et sorbicione illius est. quia oportet ut sinat sorbicionem quando speras quod fiat angustia necesse sit in sermone sumere ea. aut quando in hoc sincopes (?) recento loco aparato non est ad maturitatis.

Ypocras. Iste quidem est sermo meus et si necesse sit uti aqua ordei.

Galienus. Iam dixit ypocras inter meus que precesserunt. et iterat (?) quod hora sumendi ptisane-

.ii. R.

sana oc dari et sumendi aqua eius est silis. et quod dictum non est intra ut utraque non intret una tamen. et est sermo eius iste. quod oportet ut sit illud quod suscipit infirmus in principiis aqua ordei. Y.

At uero ubi ptisane opus fuerit incipe illa dari a principio morbi melius esse fateor quam uenarum exinanitionem precedere. Post modum uero in die tercia morbi aut quarta aut quinta aut sexta aut septima dari incipe / nisi tamen crisis tunc temporis fuerit preuentura. Comm.

Et ego dico quod incipe dare infirmo sorbicionem a principio rei melius est quam precedere et uti euacuatione uenarum. Deinde incipe dare sorbicionem in die tercio egritudinis sue aut in iiii. aut in v. aut in vi. aut in vii. nisi antecedat crisis in principio et fiat in eis extractio. G.

Inuenimus ypocratem sequi in sermone suo illud quod dixit in libro suo de amphorismis. et est quod uult ei ut sit usus regiminis quod est in ultimo fine subtilitatis in hora status egritudinis tamen. et si uidis quod status eius sit in die v. et uidis quod infirmo non est possibile ut remaneat unius usu aqua tamen tunc ypocras uult quod melius est ut sumat infirmus in principio egritudinis sue aquam decoctionis ordei. et sit incepcio illius in die tercio aut quarto. et similiter ipse dixit in eis qui incipiunt infirmis dare sorbicionem in die v. aut vi. aut vii. quod ipsi errant si non precauent ut fiat crisis in hora illa. et oportet ut intelligas ex sermone eius crisis sic dixi non consuperans egritudinis tamen consuperacione completa sed permutacionem infirmi ab illa dispositione ad dispositionem aliam permutacione magna. Y.

In quibus prenotacionis principium mane fit sim simile oportet ut detur est. Comm.

Et processio et separacionis et mistis oportet ut sit similis secundum plurimum sicut dixi non consuperacionem. G.

Dixit quod in illis in quibus uult quod ut detur ei sorbicionem in principio oportet ut sit separacionis antecessio et equalis. quod si indiguerit flomia aut clisteri aut usu suppositorii. tunc fac ei illud in primis. Y.

Similiter autem et de illis potibus quos bibi conuenit quos daturi sumus. nam et eorum que diximus plurima eadem sunt. Comm.

Et similiter uerba eo quod oportet ut bibat exponentibus que ego dicam in sequentibus. sermo quem meus

vel plenius est iste sermo. G. Idem ypocras precepit ut sic fiat eorum incessio et antequam sit regimen infirmi cum eo quod bibit cum fit quod utitur sorbicione. scilicet quod flobotomia vene aut usus clisteris aut usus suppositoriorum oportet ut precedat prius. Y.

Scio namque multos qui dicunt quod optimum est operantes ab omnibus in principio duobus vel tribus seu pluribus custodiunt diebus. postea vinum et potum illis sumere permittunt. quod et pretermittendum perpendunt. G. n. cum maxima mutatione mutatur ei maximum mutationis convenit opus esse dicunt. maximum autem illius convenit mutationis optimum est. sed secundum utilitatem et convenientissimam securitatem exercendum est. et maxime in dando cibos in his que media sunt. Y.

Scio autem multos medicorum facere contrarium eius quod oportet. quod ipsi omnes custodiunt infirmum a principio egritudinis duobus diebus aut tribus aut plus illo. deinde dant eis sorbiciones et potum. et forte est ut videatur illis quod hec res est conveniens et est ut quando alteratur corpus alteratione magna sit illud quo resistitur illi alterationi magnum valde. et puto meum resistere illi alterationi bonum est valde. verumtamen oportet ut sit usus illius secundum virtutem et fiducia ex medicamentis que alterationum parte est assumptione ciborum. G.

Invenimus ypocratem redarguere medicos qui prohibent infirmos vel custodiunt eos ab usu cibi in diebus primis. deinde permutant eos subito. scilicet quosdam eorum adducendo ptisana ordei et quosdam eorum adducendo eo quod bibitur. et non rememoratur eorum quidam infirmus ex cibis quod est fortius istis antequam moveatur egritudo. quod est. quod de consuetudine eius est multo. et sic dixit paulo ante ut dimittatur illud quod valde magnum est ex errore et non contradicat ei. et ipse loquitur per illas res quibus vituperat errorem prius nocumentum quod accidit ex errore magno. G. n. et de omnibus que resistunt egritudini per hunc modum. licet ut estimetur quod operatio eorum est secundum virtutem que ponit mutationem corporis mutationem magnam propter magnitudinem mutationis corporis. et quod illud quod utitur debilis est bonum. verumtamen non omni mutatione oportet uti sed mutatione quadam. et ypocras quod dixit in illo sermone quadam in illis que sunt premissa. et ipse loquitur in eo in sequentibus ut certificetur per sermonem suum id quod precepit de cautela a mutatione subita.

Y. Nocivius vero in mutatione delinquit

qui ptisanam est facere ministrare nocet non, et qui tamen adhibet sucum nocet, et qui solum propinat potum, sed et nocumentum eius ad illos non est tantum. Aphorismus.

Et quibus plus advenit nocumentum ex eo qui erat in usu permutationis est ex usu aque ordei quam ea fecisse eius, et nocet et illud eis qui utuntur aqua ordei et eis qui utuntur et illo quod bibitur tantum. verumtamen nocumentum eius in istis est minus. G.

Dicit ypocras quod vehementius advenit nocumentum ex mutatione regiminis subita quam diximus est quod medici custodiunt infirmos in primis diebus et prohibent eos cibos sumere vehementer. deinde incipiunt eos cibare usque diem quartam aut quintam. deinde permutatur subito ad ministrandam ptisanam ordei et est ea facere eius, et est in illo eius permutatio est ad aquam ordei, et minus venit nocumentum eis qui utuntur eo quod bibitur tantum. quod est quia quantitas nocumenti est secundum magnitudinem virtutis eius quod administratur. Ypocras.

Nam consuetudines in dieta diuturnum sanitas adest secundum iuvamentum procedere debent. Est ergo ex dieta in sanissima permutatio diversitas et alia huiusmodi videantur. quanto magis est necesse fieri in morbis, et maxime in peracutis, quod quidem facile est deprehendi. Aphorismus.

Et oportet quod ut sciat consuetudo in regimine diu permanet sanum secundum rem magis iuvativa quod est quia est ex regimine appareat suis diversitas magis in sanitatibus diversitatis et aliorum. tunc quanto forsitan oportet ut sit diversitas eius et in infirmis maior, et maxime in quibusdam propter egritudines acute valde, et cognitio eius est facilius. G.

Incipit ypocras demonstrationem facere sermonis sui in regimine quod precessit et dixit ea et contradixit et in illo eis qui utuntur sanitatibus regiminis cognitio eius quod oportet ut utantur. et quantum sermo eius est meo planius videtur mihi ut accedam et enunciem ubi. Et dico quod quia prima propositio quibus utitur et in demonstratione sermonis est propositio universalis quod dicitur secundum hunc modum: si permutatio subita in regimine advenit eius secundum quod est facit sanis nocumentum, tunc forsitan accidit nocumentum in infirmis multo plus; et nos quidem possumus exponere hanc propositionem ex sanitatibus multis sermonis et dictionibus diversis. verbi gratia ut dicamus quod advenit sanis ex nocumento apud permutationem suam in regimine subito advenientem est minus est eo quod suscipiunt infirmi de illo; aut secundum quod suscipiunt infirmi de nocumento apud permutationem ipsorum in regimine subito advenientem plus est eo quod suscipiunt sani; et tibi quidem est possibile ut dicas eam et est dicere a colore huius secundum hunc modum ...

nocumentum quod nocumentum faciunt accidentia sanis minus est quam eo quod est in infirmis, et deinde collocare hoc. Si est nocumentum, id est quod faciunt accidentia, nocumentum eis qui sunt fortes minus, tunc nocumentum eorum eis qui sunt debiles est vehementius, vel est quod non est absolute ut dicas intencionem quam dixit secundum quod diximus aut excipiare quod sit iuvamentum penitus meo sermone quod facit demonstracionem. Aut exvima propositionum comprehensarum mea. Quod est quia una duarum propositionum quas ypocras dixit, et est propositio sermonis quam presentes convenerunt, et consuetudine dixerunt et recte, eius ut noverint illam ante hoc est dictam ex propositionibus vel recepcionis. Propositio autem secunda est cuius cognicio sumitur experimento. Sile ut audias eam. Scias quod per mutacionem regiminis subito ad contrarium eius sequitur nocumentum sanis, et plus illo infirmis. Et concluditur ex istis duabus propositionibus quod illud quod suscipiunt infirmi ex permutacione regiminis eius subito ad contrarium eius sequitur et nocumento magno valde, et plus illo multum cum egritudo est acuta valde. Hec est ergo intencio sermonis ypocratis. Et invenimus eum dicere propositionem primam harum duarum propositionum sermonis quam convenerunt presentes absolute preter quod demonstraret et verificet eam. Propositionem autem secundam invenimus eum certificare experimentis, verbis que experimento comprehenduntur. Et scies illud ex sermone suo quem sequitur hunc sermonem. ¶

Mala namque dieta cibi vel potus que semper simile fit securior est in omni tempore sanitatem tueri quam ea que melior est si in ea subita mutacio fiat. Commentum.

Vult quod regimen malum est in cibo et potu sibi ad invicem maioris fiducie est, id est in omnibus horis in conservacione sanitatis quam permutacio subito ad regimen aliud melius eo. Commentum.

Incipit ypocras in hoc sermone certificare propositionem secundam duarum propositionum quibus ipse demonstravit sermonem suum exemplis pluribus multis et aggravavit illud in sentencia una, et dixit quod nocumentum quod est veniens ex permutacione magna subito egrediente ab eo quod erit consuetudo non parvum. Et omne quod sermo eius comprehendit sit ex sermone suo est planum et manifestum. Vincitur ergo secundum dispositionem sermonis ex eo sermone ad quem videatur tamen indigere expositione ei qui non est exercitatus in intellectu continuacionis sermonis ad invicem, non ero piger ad exponendum eius, et quod est comprehensionem ut inveniret positionem intendat per eam dilectionem hominum eorum non intencionem expositorum vel expositorem in sermone eius, sed et eorum qui non sunt experti qui ergo cognoscit se ipsum quod non est expertus exercitatus penitus in aliqua sciencia tunc eorum ut in nulla arte exerceatur. ¶

Qui non semel in die vel bis comedere consueverunt si assolito usu in aliud subito mutetur nocumentum eis generatur et defectio, quibus autem non est consuetudo prandere et prandent mox deficiunt corde

eorum et aggravantur et torpent atque mollescunt, et
nant cum illo eructuant acide. Alii sunt qui non
molliciem paciuntur, ipsa quod stomachos eorum qui curas non
sue aggravatur cum videlicet exinaniendo fuit as
sueta. non autem bis impleri et bis digerere possunt.

Inde est quod illis quorum consuetudo erit ut comedat in die
bis. aut quorum consuetudo cucurrerit ut comedat semel in
die. deinde permutantur subito ad contrarium eius super quod fuit, accidit nocumentum
et debilitas. et quorum non est consuetudo prandendi et prandent debilitat illud ipsos sta
tim et gravat corpora eorum et reddit ipsos pingues et mollificat ipsos
quod si cenant cum ipso eructuant eructuationem acetosam. et tercius super quibus
accidit lenitas non est. et causa in illo est. quia gravat stomachum eorum super contrarium est sed quod cucur
rit consuetudo eius. quia consuetudo cucurrerit apud eos ut stomachi eorum sint vacui
et non impleantur ex cibo bis ut digerant cibos et bis. Commentum

Propterea quod non fuit ypocrati contentus ut enunciaret quod evenit eis qui
permutantur subito ad contrarium eius quo erit consuetudo eorum nocumentum
magnum sed narrat quod super quod parte eorum ut ratificet illud in unoquoque hominum
prolongatur sermo eius. quod est. quia si obviaret tamen quod advenit eis nocumentum ma
gnum apud mutacionem eorum subito ad contrarium eius quo erit consuetudo eorum esset
sermo eius multum brevis. Prima quod permutacio que subito fit ad contrarium eius quo
erit consuetudo eius est hec permutacio quam dixit ypocras. unum scilicet quorum consuetudo non est ut pran
deant et prandent. ipse vero non dicit meis quod illud debilitat eos et gravat corpora
eorum et facit eos graves et mollificat eos. et non accidit eis accidencia ista nisi
quoniam fit cibus super virtutem eorum in loco ponderis. quod est. quia debilitas virtutis meis non est ex
eis que ipse sunt eorum. sic quod de consuetudine eius est ut accidat apud permutacionem ciborum. ipse
hec quod addit in sermone suo quod corpora eorum qui reguntur hoc regimento gravantur et mol
lificantur. in meo autem eius consuetudo erit ut prandeat et non facit illud enunciat
in eo id est quod describit debilitatem virtutis. et non dicit in illo gravitatem. quod est. quia virtus apud
hanc permutacionem debilitatur post. et in illo quod ipse dixit de illis qui reguntur hoc
regimine eius permansimus extra quod id facit accidere eis pigriciam. dixit iterum
post illud. et timent ex operacionibus operacionibus. sic si diceret quod ipsi timent ut
contingant res operacionis. et hec quod res est narracio vera. quoniam ille est hec dispositus sentit
debilitatem fortem. et non audet post illud facere ad exoperacionibus que faciebat ante.
deinde dixit iterum et qui utuntur iterum evacuacione in regimine suo accidit
ei ut estimet quod viscera eius sunt quasi suspensa et mingit urinam acutam viride
et intentio eius est quod significat per sermonem suum urinam acutam urinam que calefacta est plus
quam de consuetudine eius est calefieri. per videre autem intelligit id est quod de consuetudine gentis
civitatis athenis est intelligere extra. et invenimus id est remanere in eis usque
adhuc finem. quod est. quia ipsi cum vident homine eius color est citrinus intro

gant eum quod sit cum in viriditate coloris eius. Postea quod ipsi videant quod mitigatur ut dicatur viridis et citrinus est dictum. Et dicunt de homine quod est vehementioris viriditatis quod fuit. Et significat propter vehementiam citrinitatis. Et color quod citrinus vel est color croceus. Et urina fit huius dispositionis quam premisimus, huius scilicet fluitas a qua sua colore rubeo clare. Quod est quod declinatio coloris rubei clari a colore rubeo ad colorem album est et mistura declinationis coloris citrini ad colorem rubeum. Et semper sit iterum ypocras accidentia illa que in eis accidunt qui hoc regunt regimine. Et ego de multa dixi quam pervenirem ad sermonem eius de ipsis. Nunc autem oportet ut intendamus ad expositionem sermonis eius et quod premisimus rememoremur. Quod est quod ypocras addidit accidentia que accidunt eis qui prandent postquam consuetudo eorum currit cum illo: quod si cenaverint cum illo eructuant eructuatione acetosa. Et nos quidem scimus quod eructuatio acetosa fit ex frigore stomachi. Et fit in illo etiam ex flatu quod aggregatur in eo ex multitudine ciborum. Et quoniam fit ex cibis temperatis in quantitate sua et ut res eorum sunt fit. Et res communis omnibus istis rebus est disgregatio caliditatis innate que in stomacho est. Et quod cibi vincunt eam. Et defectus et abluatio eius ab digerendo cibos illos. Sicut est id quod accidit quantitati parve ignis cum super eum proicitur quantitas multa lignorum aut quantitas equalis humida parva. Et deinde dicit ypocras: qui hoc regunt regimine accidit levitas ventris et inflatio in multis dispositionibus loco ventris, quod significat levitatem ventris, et similiter significat angustiam et inquietudinem. Et nimirum quod est quod angustia et inquietudo accidit ex multitudine ciborum eis qui regunt hoc regimine. Et difficultas decoctionis et multitudo permutationis scilicet loci et assiduatio eius. Et nos quidem invenimus ypocratem non dixisse hunc sermonem non sicut in illa quod digestio est similis decoctioni. Intendit per illud quod fit a caliditate humida non sicca tenebrosa, sicut est caliditas febris. Sed caliditas humida vaporosa sicut caliditas illa que est in corporibus aliorum.

Si quoque orexim emittunt post cenam ut ad vivere sic alleviando se ab ipsis que ex mutatione diete in quantum paciuntur, oportet ita ut post cenam per integram dormiant noctem, si tempus fuerit a frigore, si estas a calore tuti. Quod si non dormiant diutissime, suaviter deambulando non cessent. Deinceps vero aut nichil aut levia aut minime nociva teneant. Bibant parum vini nec aque commixti. Item.

Et nocere est vel ut alleviet ab eis nocentis accidentibus.

p q̄ aduenit
quod aduenit eis apud permutacionem eorum in regimine ad contrarium. quod est. quia
oportet ut dormiat per quantitatem integre noctis post cenam ipsorum. in yeme cum
custodia a frigore. et in estate cum cautela a calore. quod si non fuit eis possibile
ut dormiat. perambulet deambulacione multa facili et leui post quod steterit
cum fuit post illud / aut non cenet. aut si cenauerint. cenent leuem cenam
que non noceat eis. et bibat uinum et paucum et non permixtum aqua. Galienus.

Questionis que rebus est una quam cogit addicere ipsam in hoc loco. quod est. quia
in textu suo propositum est ut ostendat quod permutacio eius cum quo erit consue
subita nocet corpori. et qualiter oporteat ut medicetur illi quibus accidit ex eo
contrariis hiis. et quantum necessarium est ei ut faciat illud. tunc oportet ut sequamur quod nos
in modo eius dico quod quod precepit ypocras hic est ut dormiant sompno multo
spacio longo. sic estimant plures expositorum post cenam. sed sic requirit in
textu hoc sermonis post prandium. quod est. quia non est simile ut significetur per sermonem suum
per quantitatem noctis integre non sompnum diei non sompnum noctis. quod autem di
xit quod post id ubi dixit quod si non fuit eis possibile ut dormiat. deambulet
deambulacione multa leui. post quod steterit. et cum fuit post illud. aut non cenet
aut alleuient cenas suas. testificatur quod ipse precepit ut sit sompnus
post prandium. quod quoniam fit oportet una duarum rerum. aut ut textus sit scriptura cum sit
erronea. et scribatur. quod est. quia oportet ut dormiant per quantitatem noctis integre
post cibos suos in yeme cum cautela a frigore. sed in estate cum cautela a
calore. aut si sit scriptura integra est. post cenas eorum sit quod ipsa est ut intelli
gatur ab eo sermo eius secundum hunc modum. quod est. quia oportet ut dormiant non autem ante
cibos suos sicut dormiebat antea post cenas suas per quantitatem noctis inte
gre. ita ut sermo eius post cenas suas aduenit ad sermonem eius per quantitatem noc
tis integre illud uero quod ipse precepit per ipsum. scilicet sermonem. scilicet dimissionem cene et
minoracionem eius et alleuiacionem ipsius eius in textu est in melioracione mala. quod est. quia multum
ut fugiat stomachi conforte. secundum illud quod consuluit per ipsum de labore qui euenit
ei ex frigiditate cibi quo usus est non secundum consuetudinem. et confert in hoc quod ut sit id quod
bibit purum non commixtum. quod est. quia oportet ut caueat euentum rugitus et eius quod
humectat stomachum et infrigidat ipsum. et cum in illo est id quod confortat stomachum ex
intrinsecus ciborum. et quod aduenit ei ex uino. oportet quod ut sit in permixtum
calefaciens et confortans stomachum. hoc est quod in textu sermonis sui hic. Reliqua
autem que sequuntur ipsum sunt manifesta. et ypocras. hic probat quod subita mutacio in diminucione nocet. et hic secundum per mala accidencia que consequuntur hanc diminucionem. secundo ponit remedia contra hec accidencia. [illegible]

Homines autem et qui bis in die comedere consue
uerunt sed post prandium dimiserunt corpora eorum in se
deficiunt. atque ab omni opere excutiuntur et precordia do
lent adeo ut eorum uiscera sibi esse suspensa uideantur. urina colica. uiridisque color. sitis incessabilis.

[illegible] deficiunt. quia sua organa non quantumcumque deficiat [illegible] dema [illegible] organa

[illegible] calor [illegible] et [illegible] in colorem

Quidam autem oris habent amaritudinem, oculos obductos, tempora formicantia, frigidos sentiunt articulos. Plurimi quidem qui prandium obmiserunt cenam nequeunt explere. Qui si cenant stomachos eis gravat, sompnum vero molestiorem quam si pransi fuissent ducunt. [Commentum]

Et qui consueverunt bis in die comedere, qui dimittunt prandium, corpora eorum mollificantur et debilitantur, et cessant a bono opere, et accidit eis dolor in stomacho suo ita ut estimet quod viscera sua sint suspensa, et fiat eorum urina acuta viridis coloris secundum eorum intentionem. Et ex eis sunt quidam qui inveniunt in ore suo amaritudinem, et intrant oculi eorum submersi, et tempora saliunt, et infrigidantur extrema eorum. Et plures qui dimittunt prandium non est possibile eis ut compleant cenam suam. Et quando cenant gravat stomachos eorum, et fit sompnus eorum super eos molestus plus multo quam si ipsi precessissent et pransi fuissent.

Reliqua que sunt in his sermonibus ... que sunt similia eis que accidunt eis quibus ... G. Iam ergo quod evenit consuetudini iam posui tunc et exposui illa accidentia. In eo autem quod est in ipso preter illud quod est in sermone quem dixi, ego scilicet dicere nunc quod dixit ypocras: et est stomachus eorum adustum, et in meo dicto est quare adustio et mordicatio accidit stomacho ex calore, quod est quia calor eius fit in eo qui dimittit cibum suum quo cibari consuevit eius siccius et vehementius igneum. Deinde dixit: et ex eis est quidam cui accidit more suo amaritudo, et est ille secundum quod ex eis est in cuius stomacho per viam colera ... et veniunt oculos eorum submersos. Et causa est in eo ex siccitate utrarumque accidentium, propter quod adiuvatur secundum eius ... per saltum autem temporum ... que veniunt pulsatiles que sunt in eis plus manifestius est. Et cum illo est declinatio caloris innati ad calorem igneum in illis secundum quod vincit colera. Extremitates autem corporis infrigidantur in eis et implentur stomachi illius que sunt de genere colere mordicantibus eum et ledentibus ipsum, quia resolvitur ab eis virtus tunc et infrigidantur extremitates corporis. Et plures qui dimittunt prandium non est possibile eis ut impleant cenam suam, et quando cenant gravatur stomachos eorum, et fit sompnus eorum super eos molestus plus multo quam si ipsi precessissent et pransi fuissent. Et quod vincit in colera et mora propter quod prandeat ... erit consuetudo eius refugit ipsemet a cibo propter maliciam dispositionis stomachi sui quod cogit seipsum et ... ex cibo gravat illud secundum ipsum et concitat eum et fit molestus ei. Propter id sompnus eius sic dixit ypocras: et significatur id quoniam ipsi movent secundum lectos suos et dispositione sua mala. Ypocras.

Que accidentia si quis sanus contingunt eximutacione diete medie magis quam solebant iustum

apud me ut nequaquam subiungatur. autem super hoc textum.

Quando autem accidit istud accidentibus sanis, scilicet quod ipsi mutant regimen suum immediate diei ad contrarium eius quo erant consueti corpora, tunc certificatio maior apud me est ut non adducatur nisi in minima. G.

Invenimus ypocratem memorem incepisse in precedentibus sermonis sui in accidentibus exeuntis que ipse narrat accidentibus eis que mutant consuetudinem suam subito ex sanis summam sermonis que similis est narrationi accidentium que accidunt sanis. quare est. quod si ex nocumento mutationis corporis immediate diei in sanis consequitur summa huius, id est tunc forsitan qui accidit illud in ... plus in. deinde post id redit ypocras ad narrationem accidentia que accidunt egris que secundum hunc sermonem. Y.

Si enim ei qui semel in die consuetus est consuetudine sua comedendo tota die uena sua euacuetur plus solito cenauit corpus agrauatur. scilicet post dimissum prandium uera comestione corporis ac defectione post cenam uero grauedine sequitur. Aph.

Significat illius qui comedit ut prius quod erat consuetudo eius semel est utique die suo toto euacuatione uenarum et cenat sed quod erat consuetudo eius grauatur corpus. tunc oportet ut grauetur corpus plus multo. sic qui dimittit prandium fatigat ipsum id est debilitat. tunc cum cenat grauatur corpus eius. G.

Intellexit hic sermonis est illud quod ego narro. dicit ypocras si quis dimittit prandium postquam cum fuerit consuetudo eius est cenat minus quam cum fuerit consuetudo eius uti ea. grauatur sic ipsum corpus eius in nocte. tunc forsitan quanto plus grauabitur post multum si compleuit cenam suam sic cum fuerit consuetudo eius. et magis hic manifestum oportet ut intelligat, melius ex sermone eius minus quam erat consuetudo eius est eo uti ea non in una cena tantum sed in duobus cibariis simul. scilicet prandio et cena. quare est. quod ypocras dixit et cenat sicut de consuetudine eius est ut faciat. et intellexit ypocras quod multum sermone suo et cenat minus quam cum fuerit consuetudo uti ea non est possibile ut intendat per eam quod dixit ypocras. sed est comparatio quod comedit nunc ad quantitatem quam comedebat in prandio et cena similiter dicit minus quam consuetudo eius fuit uti. Y.

Si uero cenet post largiorem uenarum exinanicionem multo magis corpus grauatur. Aph.

Et si redit iterum et cenat post quam utique euacuatione uenarum spacio longo grauatur corpus multo plus. G.

Quidam corporum qui dimittunt cibum eius est quo erant consueti corporum minorant spacium sui ieiunii. et quidam corporum prolongant id spacium. ypo

ergo dixit iniustis qui prolongant. quia ergo virtus corporis eorum fiet inde plus. Ypocras.

Iuvat itaque corpus et venas post solitum exinanientem si abstinuerit quod eodem die patitur tuente se a frigore et calore atque labore alleviat. Et illius passio inhuius quid duplicat. Cena quoque sua levior sit solito. Nec sicca sed humida sit. Potus vero non sit aqua mixtus. Nec cibus quantitate minor. Postera die prandium alleviet sicque gradatim ad solitum revertatur cursum. Commentum.

Iuvante et qui virtutem evacuatione venarum post quam consuevit ita ut alleviet ab eis evenerunt nulla die post quod narro caveo ab acalite et frigore et labore. quoniam non ei molestiam tolleravit illa. et alleviet ei in cena ab eo quod erit consuetudo eius. Item sit quod cenat sicca sed humida. et bibat vinum commixtum quod non sit minus quantitate cibi sui. Et quod fuerit in mane illius diei alleviet prandium suum. et redeat ad id quod currit consuetudo gradatim. Galienus.

Invenimus quod ypocras sic verificavit per regimen quod dixit nocumenta que evenerunt ei qui cibat ad id quod currerit consuetudo eius. Sicut et nunc invenimus quod ipse verificat nocumenta que accidit ei qui dimittit cibum. precepit ergo ut caveat acalitate et frigore et labore. deinde dixit quod si ipse tolleraverit resistans. quoniam non molestiam. Et precepit post id ut alleviet in cena sua ex eo quod currit consuetudo eius. quoniam invenimus plures homines facere quam huius accidentis quod est. quod ipsi precepit ut ille qui prohibetur complere prandium suum propter quandam occupationem compleat illam diminutionem in hora sue cene. postquam quod sciant quoniam corpus indigeat vere ut compleatur quod minuitur de cibo eius. virtus tamen stomachi non potest digerere illud. propter quod advenit ei de nocumento propter longitudinem ieiunii. Et est hoc quod precepit ypocras de alleviatione cibi. precepit et ut sit humidus. quoniam humiditas eius quoniam conveniens stomacho et corpori quod exsiccatur quoniam exsiccatione vehementi. Et iuvatur ei ut corpus confortetur stomachus potu vini. Et precepit ut sit quod ex eo bibitur non commixtum cum diminuitur a quantitate cibi. quoniam vinum aqua commixtum debilitat stomachum. vinum bibere quantitate pura ex eo quoniam conveniens stomacho qui exsiccatur. quoniam et precepit ut sollicitudo habeatur de regiminis in eo cui advenit nocumentum post hunc modum in mane illius diei. et procedat et alleviet de cibo suo quod comedere consuevit. et redeat corpus eius ad id quod currit consuetudo eius gradatim. scilicet et paulatim. Ypocras.

Quorum vero in summo corporis colera dominatur et ipsi

Primum quod molestius patiuntur · [illegible]

Quorum vero existit superior pars corporis colera vincens fuit tollerare hi-
res quod primum est eis molestius. G.

Iam dixi paulo ante de illo sed quod colera est vincens quod tollerancia eius est cum permutat regimen suum subito ad ieiunium est molestior quam tollerancia eius sed quod vincit flegma. quod est. quia colera vincit secundum formam corporis eius et secundum omnia ipsius velocitate. cum autem posuit quod non absolute ypocras in memoria sua. et dixit sed quod vincit colera sed addidit ad illud secundum superiora corporis eius est. quia colera rubea clara que nominatur colera citrina aut colera rubea quando natat in superioribus stomachi [illegible] in illo eius dixit est illa. quia vincens secundum ipsum est colera in superioribus corporis eius. et quando est descensio eius ad inferiora nominatur colicus in inferioribus corporis sunt quod est. quia tu invenies saluum sacerdotem. cuius vincens secundum fortitudinem corporis eius esset flegma. verumtamen colera rubea clara natabat in stomacho eius omni die ita quod necesse erat ei vomere eam in primis quantitatem non parvam aut in balneo aut postquam exiret eius ab ipso. in audivio autem philosopho cuius invenimus quod fuit vincens secundum complexionem eius colera. verumtamen illa colera descendebat in eo ad inferiora intestina. et pauci de invenimus eum vomere coleram ei. secundum ergo in saluo sacerdote [illegible] dominium eius super ipsam in audivio qui quidem dimittit cibum suum cum eius quod cucurrit consuetudo et est vincens secundum fortitudinem corporis eius et in stomacho eius colera oportet ut accidat ei sicut dixi paulo ante in eo autem secundum quod est vincens colera ei in stomacho tamen invenimus accidencia que accidunt propter molestiam tollerantie illius secundum eum est similia accidentibus que accidunt in eo secundum fortitudinem corporis eius et eius stomachum vincens est colera. reliquorum autem accidencium quedam non accidunt ei penitus. et quedam eorum accidunt sed ipsa sunt quieciora et tranquilliora. quod est. quia ypocras processit et dixit de eo qui dimittit cibum preter consuetudinem eius quo cucurrit consuetudo eius. quoniam [illegible] ab operationibus. et dolent precordia eius. id est os stomachi. et putat quod viscera eius sint suspensa. et mingunt urinam acutam viridem. et aduritur sitis eius. et [illegible] qui inveniunt in ore suo amaritudinem. et fiunt oculi eorum submersi. et saliunt tempora eorum. et infrigidantur eorum extrema. et quedam horum accidencium accidunt plus eis secundum formam corporis eius vincens est colera. et quedam eorum accidunt plus ei secundum eius stomachum colera est vincens. et quedam eorum accidunt utrisque simul in diversis parte una. dolor autem precordiorum. id est oris stomachi accidit ei in eius stomacho vincens est colera. et accidit ei propter illud tremor ab operibus. et frigus extremitatum. urina acuta. et color viridis. et adustio sitis. et submersio oculorum. et saltus temporum. accidit ei secundum fortitudinem corporis eius vincens est colera. accidencia autem que accidunt utrisque sicut estimatio eorum. quod viscera eorum sint suspensa. et amaritudo eorum oris eorum. quod est. quia ipsi senciunt propter ieiunium quod non cucurrit eorum consuetudo quod viscera eorum non sint firma. amaritudo autem oris accidens ei secundum fortitudinem corporis vincens est colera non accidit nisi quod ipsa sit actus quod eveniat propter ore. sed quando sit eorum propterea non fit [illegible] nisi illic. quod est. quia non invenimus omnia membra possunt os apprehensium saporum. adustio autem sitis fit plus in eo ex eo quod de per se effunditur colera ad ipsius stomachum et natat in eo ~~in eo~~ et fit in [illegible] eo minus est colera illa descendit in inferius quod est. quia colera in istis in eo [illegible] intestina. et facit ea preparare ad evacuationem in illis autem eius nocumentum est in stomacho

· et invenimus pauci de dominis cole[ram]

Et propter hoc cum fiebat quod audivimus egrediebatur in omnibus diebus et quando erat salus non erat quando consurgebat odio. quod est. quia intestina si non mordicat ea quedam res mordicativa aut gravat ea mixtio feces non provocat illum ad evacuationem. Et nos quidem non invenimus unum quam horum duorum accidentium accidere ei secundum scientiam corporis quando vincitur est colera que dimittit usum cibi. quod est. quia intestina eorum non mordicat colera. quoniam ipsa ascendit ad os stomachi et mordicat ipsum et ledit ipsum. nec invenimus intestina gravari in eo qui nichil comedit. Ve.

Quorum autem febris est durans eis maxime si ieiunant quam consueverunt sua facilius ferunt ieiunium quam semel in die comedere preter usum facile sustinet.

Et sic non secundum scientiam corporis quorum vincitur febris tollerantia ieiunii quam consueverunt propterea vehementior propter hoc quod cum fit tollerantia eius in suscipiendo cibum in die semel quam consueverunt facilior. G.

Dixit ypocras in eis que premissa sunt quod tollerantia in illis secundum scientiam corporis quando vincitur est colera suscipiendi cibum semel in die est molestior. nunc autem invenimus eum intendit ad sermonem meum secundum quod est vincitur febris dicere in primis loco susceptionis cibi semel ieiunium. Et posuit hoc propter permutationem suam excitare eius nocumentum in manifesto et adire eius nocumentum occultum per eos. quod est. quia si consideraveris vel melius est ut suscipiat ille vel eveniat illi qui prohibetur ab acceptione cibi die suo toto quam consueverunt nocumentum plus si suscipiat quod dimittit cibum tamen in illo. et tollerantia secundum quod est vincitur febris ieiunii est tollerantia facilior quam tollerantia eius secundum quod est vincitur colera. tunc manifestum est quod tollerantia in susceptione cibi semel est facilior. Causa autem tollerantie eius secundum quod vincit febris ieiunii et susceptionis cibi semel in omnibus est in eis que premissa sunt in sermone meo meo secundum quod vincit colera. quod est. quia ieiunium facit os amarum vehementius quam fuit humor flaticus qui digeritur in illo spacio convertitur et mutatur ad sanguinem in aliquo autem duarum colerarum non est possibile ut redeat ad substantiam sanguinis. quod est. quia colera citrina generatur cum calefit res pinguis que est in sanguine. melancolia autem generatur vel exhudatia adustionis colere citrine et cum aduritur res grossa ex eis que sunt in sanguine. grossus autem flaticus procedit secundum intencionem illam in quibus vincitur febris generatione sanguinis. et conversio eius est dispositio que est in excessibus ad sanguinem fit mediante sanguine. et hoc quod nos invenimus accidere in membris malis tamen. et in multis ciborum de quibus putatur quod sunt in fine bonitatis. sicut panis tritici qui nominatur candarius et pisces.

Expositio autem quam exposui in hoc sermone est ad meliorem descriptionem et veriorem earum. quod est. quia res que sumitur ex hoc sermone que legitur preservativa est et certa et in variatiua ei quod processit ex sermonibus. et hoc quidem est melior intencio ad quam intenditur in expositione. Veritatem non invenitur in descriptionibus sermonibus libris immo invenitur in quibusdam libris meis quamvis eius quod inveniatur in quibusdam. et invenimus

huius sermonis in multis librorum editio quod inuenitur eum in aliquo. fit ergo ut sit illud inconueniens ei quod precessit. Y.

Hec autem adhuc significationes sufficiant quod mutatio in maxima in hiis que non nostre accidunt corporis figure generant morbos. Ait. recapitulat

Iste ergo est sermo significationum sufficientium in hoc quod mutatio magna ualde in actionibus que accidunt in nostris uiris et formis corporum nostrorum ipse generant morbos. G.

Nomen non significat apud ypocratem res multas. in hoc autem loco id quod dixerit primum est. quod significat per ipsam complexiones corporis. et sic inuenimus eum nominare complexiones membrorum in hoc sermone formas. et in grecis dicunt in complexione uel forma membrorum. narratio eius quod natat ex colera in superioribus corporis. et sedimen quod ex ea residet in inferius. et suspensio uiscerum et paucitas fixionis eorum. quod est. quod scilicet quod magnus non adheret uisceribus et retinet ea apud repletionem eorum ex cibo. et quando euacuatur ex eo dimittit uiscera exagitari et coniunguntur et colligantur. et propter hanc causam senciunt illi qui sunt in uisceribus suis. quod ipsa sunt suspensa. sed quod non natat in quibusdam corporibus super stomachum iam dixi id in eis que premissa sunt. et enunciaui quod illud fit quando meatus situs uene que effundit coleram ab epate ad intestinum quod nominatur duodenum uel duodecim digitorum. uicinus non quando coniungitur ex ea pars cum stomacho. in multis autem inuenimus coleram natare. sed in aliis hominibus inuenimus eam totam descendere in inferius. Y.

Non ergo oportet in multa exinanitione uenarum fieri ante suum tempus/ nec dari cibum in acumine morborum/ nec dietam subito/ nec in illis nec in aliis ipse mutari. Ait.

Non est ergo possibile in euacuatione uenarum multum uti in hora non sua neque dari cibum in hora status egritudinum et inflammationis earum. nec est possibile mutare regimen subito neque apud istos neque apud illos. G.

Non scripsit ypocrates hunc sermonem secundum ordinem et seriem. quod est. quod oportet ut adiungeretur ad illud quod dixit autem ipse donec fiet totus sermo secundum hunc modum. et superiora corporis cum in eis est colera. colerica eius hic erit superplicium est molestior. et sic superiora corporis cum uacent est illa facilior tolerantia ieiunii. sed ipse ergo consuetudines secundum plurimum est uehementior. propter hanc ergo causam est fit tolerare susceptionem cibi in die semel quod consuetudines facilius. non est ergo possibile uti euacuatione uenarum multa in non sua hora. neque dare cibum in hora status egritudinum et inflammationis earum. quod est. quod ypocrates non compleuit sermonem suum in quo ostendit quod mutatio magna in regimine nostro sanis nec dum infirmis. tunc necessario scilicet id est re que similis est rememorationi dum eorum que dixit. et dixit

in colore et odore et virtute et cum sint iste res, nos non putamus decere quod faciat evenire vinis istas differentias. quoniam si tempore non mutarentur ad istorum non nominaret vina acida antiqua et recentia. Ut sermo eorum maledicentium non est ad necessitatem meo quod est post octavum annorum. Sed quoniam ipsi est sed quod dixerunt multos annos significaverunt virtutem vinorum. quod est. quod iuvamenta que sunt vinis non sunt propter quod pervenit eis de tempore sed propter diversitates ipsorum et differentias que sunt in eis ipse. et nos quidem diximus quod tempore quod pervenit secundum ipsum non est propter virtutem et intentionem primam. et ex differentiis que sunt in ipso vinis quibus iuvamenta et nocumenta sunt ex ipsa non eorum. et ex eis sunt propter illa accidentis. ex ipsa quidem non eorum sunt dulcedo et stipticitas et sunt fortitudo et debilitas et subtilitas et grossitudo. illa autem que sunt propter colorem et saporem et odorem sunt propter illa accidentis quoniam ex vinis est quod est aquosum et ex eis est quod est album et ex eis est citrinum et ex eis est nigrum. et ex eis est cui non est sapor sicut aqua. et ex eis est boni odoris sicut res aromatice, et maxime hymaym. Sermonem istum totum invenimus in duabus descriptionibus sicut ex quibus librum hunc transtulimus. et est plenius exprimere. et propter istud scitus est et intellectus. Oportet ergo propterea quod in ut invertere ipsum et verificare ut intelligatur et adquiratur ex eo intentio. Iuvamentum fiat iuvamentum propter hunc modum. et quoniam ex vinis est album et calefactio est parva. propter id invenimus ipsum percutere caput parvum. autem quod ex eis est citrinum quoniam est vehementioris calefactionis fit quod ipsum percutit caput vehementius. nigrum autem invenimus propter compactionem additum est sit minoris calefactionis eo minus ledere caput. Sed propter compactionem albi quoniam ipsum est tardioris descensionis eo invenitur et minus urine provocativum invenimus ipsum vehementius percutere caput. Per hunc ergo modum fit quod differentie que sunt in vinis in colore faciunt iuvamenta et nocumenta per accidens. ille autem que sunt in eis propter odorem. quoniam quod est ex vino est boni odoris est melioris chimi. et propter id est mitigando quod implet ex eo caput quod est quod est subtilius et calidius. quod autem ex eis est mali odoris propter maliciam chimi generati ab eo et paucitas lesionis eius in capite. quod est. quod frigidius et grossius est. id autem cui penitus non est odor non facit omnino aliquod accidens in capite. quoniam est vehementer grossum. Ergo iste sunt differentie specierum vinorum quas nominavit eas que sunt in ipse propter illa accidentis. tunc id est rememoratus permisit ypo de unoquoque eorum et ipsarum ordine in sermone eius permissum expositor. Ut vinum invenimus ypo rememorari omnes differentias in quibus fit iuvamentum in cognitione vinorum meo quod sequitur hunc sermonem condicionaliter ei id quod diminuit et est diminuisse rememoratus in sermone. Ypo.

Dulcis potus minus aggravat caput quam vinum forte, penetrat minus, intestina utique magis expurgat; sed viscera inflat, splenem videlicet et epar. Colerica autem hominibus amarum et ineptius est, quia eis sitim infert. Superioribus quoque intestinis est in

uatiuus. non tamen contrariis inferioribus. licet inflatiuum sit. propter tenuitatem eius inflatio eius est tarda minime sit descensus sed potius locis quibus adheserit fortiter sunt immoratur. ‖ alia.

Potus dulcis minus grauat caput quam uinosus et minus percutit mentem et plus euacuat intestina in quibusdam rebus quam potus uinosus. uinum inflat uiscera scilicet splenem et epar. et non conuenit coleram amaram habentibus. quod est. quia facit euenire in eis quod diximus de hoc siti. et est hoc uinum utilius inferioribus intestinis uinum tamen non est nocens inferioribus intestinis sed id quod accidit de inflatione facta a potu dulci. quoniam non est descensus eius uelox sed tardatur et moratur in locis quibus est sub ypocondriis. ‖

Potus dulcis nominatur hoc nomine in qualitate sua et sapore et sunt et stiptici et acetosi. aquosi autem dimisit rememorationem quoniam magis declinat in stiptico. quoniam mixto est stipticitas propria. quod est. quia cum tu comparas saporem eius cum dictis est hoc exeuntis et aque inuenies ipsum quando tu comparas ipsum media inuenitur. quod est quia recipit rem modicam de stipticitate. aquosus autem ex potu nominatur omnis potus qui assimilatur in colore suo et substantia sua aque. quod est. quia hoc uinum uides lucidum clarum quod tenet lumen subtile in substantia sua. et uinum cum dispositio est hec exeuntis est propinquior aque. quoniam non inpressit in ipsum debile uestigium odoris. uinum in eo quod est exeuntis debile. quod est. quia non calefacit multum. et ego quidem ero dicens tibi species uinorum in eis quibus erunt post hoc. potus autem dulcis nominatur hoc nomine ex sapore suo. et diversa quidem inter ipsum et aque in colore suo et substantia sua est magna ualde. quod est. quia tu non inuenies uinum dulce in aliqua hora subtile in supremo subtilitatis. neque albi coloris. uerumtamen inuenitur in his duobus et additur et non inuenimus in eo ad ultimum aliquid sit. inde est quod uina dulcia sunt diuersa. uerumtamen nominatur hericis et nominatur sacelyncis. et ista duo sunt grossa. et utrumque est nigrum. et unum est quod est in mina dedonia et uinum nominatur tenuius et uinum nominatur barabis et sunt utraque dulcia. et diversa quidem inter utraque in grossicie et nigredine. et inter hoc uinum est permixtum rememoratorum est per quantitatem diuersitatis eorum ab eo in dulcedine et uinum quod nominatur hymurbugi factum ex passulis uue post quam decoquitur quantitas addicionis in dulcedine sed uinum est per quantitatem addicionis nigredinis coloris eius et grossicietatis eius in substantia sua et ego quidem iam ostendi in tractatu quarto libri mei de medicinis simplicibus quod omnis humor dulcis fit a calore non egresso a temperamento uel ab equalitate forti sicut illa aque fiunt res acres facientes in eis caliditatem uehementem. acrimonia enim est inseparabilis ab eo cum dicto est hoc dicto et inuenitur iterum uinum dulce apud usum suum quod calefacit corpus calefactione temperata et siti facit. et causa in illo est caliditas eius et grossities eius. inde est. quod tu inuenies expressionem uue addicionem eius in grossitie et nigredine et dulcedine per quantitatem tarditatis more eius sub igne nam si protrusiet in decoctione sua equaliter conuertitur ad amaritudinem. et sicut est mel quod dulcius est omnibus rebus quando est multiplicitas in decoctione eius est amarum.

hoc est distributio accomoda omnibus scilicet dulcibus.

Marginal notes:

ponit tria in eodem. et exponit quod dicit nomine aquosi. et postea dulci.

quia fecit mentionem de aquoso ponit istud eius. uel exponit nomen aquosi.

redit ad uinum dulce ponens adhuc diuersas species.

distinguit species uini dulcis et comparat.

comparat uinum dulce ad uinum coctum et est. uel comparat coctum ad se quod ad decoctionem maiorem uini dulce et nigri.

comparat uinum dulce ad humores.

ponit effectum uini dulcis.

Et ego quod iam narravi sic dixi eius sapori in tractatu dum ... et iam tractat
quartum libri mei in medicinis simplicibus. Et ego quoque sic incedens in hac hora et
sic in cessi in reliquis expositionibus meis quibus exposui libros ypo dimittens
rememorari demonstrationes scilicet secundum modum eius enuncians summas illius contrariorum. Dico igitur
quod vinum dulce calefaciat et sit sic dixi galienus in sermone sua oportet ut virtutes
partes que apparent ab eo qui bibit non sint non absistis qualitatibus
duabus. quod est. quia colorem in se non est ut in iuvamento vel nocumento. Et propter quantitate
grossicies et huiusmodi est tarditas penetrationis eius. oportet igitur ut ex illo non solum
non apiat opilationes aliquorum membrorum sed faciat in eis opilationes. et propter hanc causam sit
nocumentum eius epati quando est in ipso in firmitas nocumentum magnum. et propter meo magis
apa ... lapideitas. et nam huic membro nocumento non parvo / quando opilationes q
secundum meo actum ab humoribus grossis / aut propter debilitate in eo. sic et quod fit in ipso
scilicet ipsius in infirmitatibus quod propter non laborant dolores epatis. deinde membrum cui ad
venit nocumentum post epar ex vino dulci est splen. res autem non est ita in egritudinibus
pulmonis quando est retentio in canis quod secundum in eo humor grossus. quod est. quia penetratio eius
in epate est ex venis quod dum porta ampla ad venas strictas que secundum in latere eius
concavo et non secundum latere gibboso. et in istis venis est penetratio omnium eorum que per
veniunt ad totum corpus. in pulmone autem accidit contrario illius. quod est. quia que perveniunt
ad canas eius est post penetrationem eius in venis in latis et digitorum eius in eis. et propter il
lorum spaciorum ad que perveniunt extremis pulmonis secundum spacia stricta. deinde pe
netrant ex illis ad spacia ampla. et penetrantur tamen eo in transitu suo humores
grossi qui non solum secundum calidiores eo sed secundum subtiliores et ipso. et nos quidem scimus quod
mundificatio pulmonis ab ipso quod est in eo ex humoribus grossis fit per tussim
quod est. quia omnis res aquose subtiles in ultimo erunt in concavitate aeris ex
trinseci et tussi. et effunduntur ad quod in partis in quo incedit aer. quando de
extrinseco in tussi feruntur illi humores loco medicine. et in ... bri
quod oportet ut sit grossitudo humorum in mensura ut sit possibile ad deferre illos et non sint
sic ... et tenentur in canna pulmonis. propter hanc igitur causam non iuvem
vinum in tussi mundificative humores grossos et viscosos qui sunt in pulmone. quando
humores grossi viscosi quando inveniantur in fundo pulmonis adheret illis ca
nis que secundum in eo sic sputum. et illud quo indiget medicine mundificantes
humores grossos retentos in pulmone est ut sit dissolutio humorum temperata in
grossitudine sua et subtilitate. in humoribus autem viscosis non solum necesse est hu
mectare illos sed et indigent abstersione. abstersio autem fit a rebus aceto
sis. et propter hanc causam fit ydromel ex rebus convenientibus scilicet eatum ... grossi
... per sputum. sectamabimur autem sectatum huius viscositatis humorum. et secundum post ipsius
ydromel est aqua ordei. vinum autem dulcis potus convenit post potum aque or
dei. et oportet ut sit potus eius et post maturitatem apparitus sputi in pulmone in egritudine
que nominatur pipleumonia aut in plesi ... in hora grossitudinis horum eorum et apparitu
dinis eorum. sed post maturitatem apparitionis. si autem sit vinum quando bibitur facit si
... convenientia in sputum eius quod necesse est eius fiat per sputum est minor.
et in ... est quod vinum dulce in egritudinibus acutis est conveniens ad secundum id quod exsic
ari necesse est per sputum propter opilationes eius que narravimus. et propter causam convenientem omni
bus in ... scilicet confortationem virtutis. hec autem res necessaria est propter in eo qui vult

excitare humiditates retentas in stomacho suo et pulmone per sputum. quantum autem per sputum eicitur fit diversum in substantia et suo sapore et in colore sua. sic dixit ypo in libro suo pronosticorum in locis in quibus narravit illud ut expertus sum. et nos quando invenimus ideo est hoc dispositio exitus quem bibit ipse ille qui febrem habet iuvamentum aliquod non habet iuva mentum. verumtamen nocumentum eius qui bibit est minus nocumento potus vini quod est vehe mencioris caliditatis eo et non est in eo iuvamentum preter iuvamentum hoc quod narravimus non quod adiuvat ad evacuandum ventrem paruum et ipse hoc invenimus ypo tunc incepisse in principio sermonis sui narrare res que nocumenta ex potu huius vini sunt parva / quam simplices. deinde redit post id in fine sermonis sui et narrat iuvamenta que huic vino sunt propria cum sint pauca. narremus ergo id quod ipse dixit / et sequemur in illo vesti gium sermonis eius / narrando id quod dixit. P.

Mente levius percutit quam reliqua fortiora vi na. Cum.

Et percussio est que percutit mentem est minor pessimorum vinorum forcium. Significavit ypo quando ipse facit permixtionem rationis minus quam forcia quod est. quod vina forcia propter vehementiam sue caliditatis replent caput humoribus et vaporibus et calefaciunt ipsum. propter quantitatem ergo diminucionis caliditatis vini dul cis est paucitas gravitatis sue que gravat caput et percussionis sue que percutit mentem. vinum ypo dixit quod vehemencius evacuat intestina quam reliqua vina. quod inflat viscera. et tardat in superacione eorum. et ego quidem iam narravi res istas ante. deinde ypo dixit post illud. et non convenit vinum dulce habentibus coleram a maram. scilicet secundum complexionem corporis tocius eius colera est vincens. et de consuetudine quod me dicorum est ut intelligant per sermonem suum coleram absolute / coleram citrinam / aut ru beam coleram aut nigram non absolvunt sermonem et dicunt coleram tantum / sed addunt ad id ni gram. colera quod nigra est acetosa. sed colera citrina est amara. propter hoc ergo eam nominavit ypo illos scilicet quos est vincens colera habentes coleram amaram. et quando primus cum huic colere iunxeris aquosum videbis eam subtiliorem et vehemencioris citrinitatis et ergo non permiscetur ei ad videbis eam grossam rubeam rubedine clara. et colera que generatur in corporibus quorum complexio est calida et sicca / et convenientiores medicine in genera cione colere sunt res dulces. et propter hoc fit quod mel plus omnibus rebus generat coleram. quoniam ipsum est dulcius omnibus rebus. et post ipsum vinum dulce. et non solum non convenit ei qui febrem id est dispositio hec eximus. quoniam eius caliditas est vehemens. quoniam ama restit huic quod ypocrates sit complexio eius calida et sicca. sed ipse et propter ergo grossiciem sua non provocat urinam velociter nec dissolvitur velociter. oportet ergo ex illo ut non egrediantur exitu eius humores colici nigri. nec evacues eos in evacuacione sua. iuvamentum ergo in eo non est non vini. scilicet quod ipse solvit ventrem. quoniam quando non facit illud non nocet ei ex omnibus modis. quod est. quod est reliquis que sunt in eo facit si cut. significat ergo id ideo velocitatem alteracionis eius ad coleram. P.

Sed minus in urina penetrativum. Cum.

Quod est. quoniam potus iste dulcis minus provocat urinam. plurimus potu mosto. albo. minus ergo dispositio est hoc deinde ipsum et inflativum est. quod humores. ergo illi quando calefiunt generant ventositatem similem ei sua

porosa grossa. et euenit in flaccidis fit albi uentositate. quoniam autem subtilibus non generatur uentositas. et si generatur ab eis malior horarum uentositas est subtilis aerea non caliginosa uaporosa secundum in intrant in inferioribus intestinis dicit ypocras quod uinum dulce non nocet. sed quod uentositas generata ab eo tarde penetrat cum commoratur longo tempore in locis qui sunt sub ypocondriis. et propter hac cum non nocent intestinis inferioribus lesione uehementi. sed propter longitudinem more sue in locis qui sunt in eo quod est sub ypocondriis, uidelicet quod digestio illic digestione completa et subtiliata. et quando suscipit illa uentositas digestionem scilicet fit penetratio eius facilis. et est in flaccido actius ab ea subtilis. et cum quibus propter quod expellitur ab intestinis superioribus ad intestina inferiora est cum aliqua egritudine uentositas exit. quod est. quia potus ille uini dulcis minus prouocat urinam quam plurimum quippe potus uinosus albus. Et oportet ut inquiras et consideres quod ex uinis nominauit ypocras uinosum album. quod est. quia nos iam diximus in eis que premissa sunt quod potus uinosus nominatur ille hoc nomine est uinum contrarium uinis aquosis. oportet gratia exempli ut celerius calefaciat hoc uino calefaciente fortiter ualde et fit replens caput et faciat promiscere omnis et addat in calidis de febribus. uinum tamen id est condicto est hoc ex uinis non est album hoc quod est recens. in quo est uetus. quod est. quia tu non inuenies ex reliquis uinis antiquis uinum pure album. quamuis sit in principio suo album. sed quanto plus antiquatur fit citrinum. et gratia est in fine suo fit citrinus color eius. similiter est gratia quod ypocras intelligit per sermonem suum potus albi uinum stipticum. et nos non inuenimus hoc uinum prouocare urinam. et si gratia illud est tarde eius mora in locis qui sunt sub ypocondriis. et est non est gratia illius non moratur illic tempore longo sicut uinum nigrum non penetrat. et egritudine est urina sicut uinum album pauce stipticitatis. quod est. quia urina ista prouocat urinam. et cum in illo est salus ipsorum a duobus nocumentis scilicet. quia cum tarde exit aliqua et uini nigri aque non tardant exitus. propter grossitiem suum et uini nigri propter grossitudinem suam. quod est. quia uinum stipticum est pauce caliditatis quando comparatur reliquis uinis. et propter hoc fit quod potus eius confert dyarrie. uinum non prouocat urinam prouocacione uehementi. est gratia dignum quod ypocras dixit in hoc uino quod est minus prouocatiuum urine comparauit ipsum uino nigro. Ypocras.

Et eam que cum sputo fit exsiccacione plus alio potu adiuuat. Galienus.

Et uinum dulce magis iuuatiuum est ad screandum quam screatur pro sputum quam uinum aliud. Galienus.

Per potum alium intelligit ypocras alium potum quem comparauit potui dulci. et loquitur sermone meo. quod est. quia iste potus est minus prouocatiuus urine quam plurimum quippe potus uinosi albi. uel intelligit per sermonem suum quod uinum aut non habet tantum sed et uinum in quo non est dulcedo absolute. et gratia occultetur cognitio huius ex sermone suo. et id quo fit iuuamentum est ut sit sermo eius in potu uinoso albo. addit et ex illo occultacione. quoniam non declarat consideracionem multam quod uinorum est potus uinosus albus aut uinum forte uehementis calefactionis aut uehementis ponticitatis quod nominant illi de lingua nostra ponticum. et nominant uinosum quod est leuius eo quod stipticum et si quod istorum est sermo eius ego sum declarans ueritatem eius ad quod intendit dico gratia quod potus dulcis est magis iuuatiuus omnium uinorum ad excreandum id est quod screa

propter siccitatem quoniam non est vehementis grossitiei et est propinquus potui cito uno dum sit in grossitie sua et dulcedine sua. Vinum autem citrinum est malum in eo quod indiget ille qui habet febrem quoniam est calidum vehementis caliditatis, et vinum grossum convenientius ei quam necte est exsiccari expulmone propter vinum dulce quod non est vehementis grossitiei et dulcedinis est vinum aquosum et confortat virtutem debilem et humectat humores et incidat eos incisione propria. Et potio huius vini est minoris timoris in eo qui habet febrem quam potio aliorum vinorum. Galenus.

Quibus vero hoc vinum bibendo siti patiuntur minus sentiunt quam si aliud biberent vinum. Quibus vero non, contrarium.

Commentum. Cuius gratia facit potio huius vini evenire sitim est quia illud exsiccat post potionem eius minus eo quod exsiccat post potionem alterius vini. Sed cum non facit evenire sitim, illud quod ipse post potionem eius exsiccat est plus eo quod exsiccat post potionem alterius vini. Galenus.

Intellexerit Ypocras per sermonem suum in hoc loco vinum album quod vinum quod non facit accidere sitim. Causa autem propter quam fit quod vinus quod non facit accidere sitim vinum est iuvativum ad sedandum spiritum facilius est et in vecto si es memor eius quod precessit de sermone meo. Quod est quoniam sitis moratur in quibusdam hominibus qui bibunt dulce vinum quoniam caliditas febris quam habent est magis addita malignitatis et malicie. Et quoniam caliditas febris est et hac dispositione exsiccat spiritum et ponit ipsum maioris grossitiei et vehementioris viscositatis. Et non est nobis necesse dicere quod illud est dispositio est sed ex spiritus exsiccatione est grave. Galenus.

De vino autem albo an sit laudabile an illaudabile per omnia dictum est in hiis que de dulci tractavimus potu. Sed transitus eius in vesicam facilior est quam est in libris alterius potus. Et quo est vinum apertivum habere diligenter nosse quod in hiis morbis sit iuvativum est. Vinum est malus vinus albo conveniens est. Sed tamen sicut in corpore mundificat per viam vesice est necte ut a morbo liberet si prius os proprie. Quod bonum est cognoscere illam sigtoz vini quam iuvamenti et nocumenti est motiva. Cuius tractatus notitie omnes qui medici priores expertes fuere. Commentum.

De potu autem vinoso albo iam modum maiores quam laudavi meo et vinum parum. et plures earum sunt in sermone meo de vino dulci. et quoniam penetrationes eius ad vesicam est vehementior multo plus quam alius potus. et in ipso etiam est aptatio qua fit sibi iuvamentum in istis egritudinibus in rebus aliisque. quia convenit sunt in rebus aliis minus convenientibus quam vinum ad vincendum per distillationem qua mundificat corpus per viam vesice et facit. et ego non est qui admisit per quod oportet. quod bonum est cognoscere has significationes significantes iuvamenta vini et nocumenta eius. quoniam de scientia non fuit nullis qui antiquiores me fuere. G.

Iam narravi est vini hoc in sermone meo de potu dulci. quod est. quia ipso operat ipsum ei et inquirit dentur eius in his tractatu. et dixi quod inquisitio de potu vinoso albo non est per viam. quod est. quia non est potus alicuius exitus sanguinis aut ut calefaciat calefactione vehementi. enim eius calefactio exitus est vehementis eius color est rubeus clarus. et per partem ipsum est vinum quod nominatur citrinum et rubeus per hoc duo est vinum rubeum. et propter dulcis est contrarium. vinum autem album est minoris calefactionis omnibus vinis. et dicit patres in his vino in paucitate et multitudine sunt multe. illud autem exitus eius distinctio est hoc iam dixi in eis que premissa sunt quod est vehementior eius penetrationis ad vesicam quam potus dulcis. in hoc autem sermone dixit Ypocras quod convenientia eius malus rebus est minor quam vini dulcis res autem iste sunt velocis solutionis et exsiccationis eius quam per exitus per sputum. deinde dixit quod bonum est cognoscere significationes significantes utilitates vini. Ypocras.

Palmeus dulcis et niger et ponticus in hiis morbis utilis est. si non fuerit capitis gravitas ac mentis non timeas nec fuerit difficilis sputi exitus et erit urine non est difficilis et secessus humidus et liquidus similis lotura intestinorum. horum non. sicut hic fuit album vinum et similia vinorum non dare bonum. Galenus.

Te autem oportet uti vino citrino et nigro stiptico in istis egritudinibus est per tarditudinem quando non est in capite gravitas nec times quod ledat mentem nec sputi exitus est difficilis aut urine exitus erit difficilis. aut ego secessus humida de genere athoratinis non est ipsum est quando non habet est ut dimittas uti albo vino. et omne quod est simile ei ex vino. G.

Omne vinum dulce est nigrum. sed non omne vinum nigrum dulce. vinum tamen invenimus nigrum quod est stipticum sicut vinum quod invenitur apud nos in Masya prope civitatem Pargamenam in civitate que nominatur Samarie et in civitate que nominatur Habasii. vina autem que sunt in Kabi vel que nominatur Harnas sunt stiptica dulcia composita ex duobus diversis saporibus. et per hanc causam fit malum. quoniam non penetrant in venas sed descendit a stomacho velociter sed moratur

meo tempore longo et inflat ipsum. Propter primum autem quod eximius est magis coloris stipti-
ci est minus non est dulcedo fit iuvamentum in quadam egritudinibus acutis multe quam desce-
dit quod ad ipsum pervenit plus quam ceterorum. aliud est primo quod egritudo dicta dicitur ege achorati. cum non
invenis tunc hoc vinum quietens. et similiter vinum album et similiter vinum stipticum et re-
liqua medicine quietentes. ypocras non dicit in meo commento dictum est hoc quod vinum citrinum conve-
nit ei. et non dicit primo absolute in omni vino citrino sed in meo quod est citrinum stipticum. quare est.
quare est ut intelligas sermonem eius secundum hec duo simul sicut dicitur. vino autem citrino et in-
no stiptico magis oportet te uti in his infirmitatibus. quare est. quia vinum citrinum dicitur de du-
obus potibus. et similiter vinum nigrum. quoniam vinum est dulce vinum. et alterum vinum sti-
pticum. et est hoc est vinum a quo etiam preter hec duo compositum existit duobus saporibus
simul. unum primo cum sapore est minus nobile ex colore suo duobus nobilibus; unum autem citri-
num vehementius ledit capud et mentem. quoniam est calidius magis. et propter hanc causam fuit
addens in febre. quare est. quia quietentiora vina in febre sunt vina aquosa tamen. ne-
cessario igitur prohibuit ypocras uti vinis stipticis quorum color est citrinus autem in-
genere quoniam in capite est gravitas aut minime nocumentum. scilicet quoniam febris ledit mentem et
tangit ipsam. et in egritudinibus que fuerint in pectore et in pulmone. quoniam in eis fit gra-
ve eiectio sputi. et dicit iterum in meo commento dictum est hoc eximius quia est inquietans quoniam exi-
tus urine est difficilis. et minus quod est quia primo est propter gravitatem eius et propter stipticitatem. ypocras.

Sciendum est et quod superioribus et inferioribus membris minus nocivum est si aqua fuerit mixtum. cc̄ autem intestina ma- salubius si fuerit purum vinum. Galenus.

Tibi autem necesse est ut scias quod nocumentum eius omnibus superioribus membris et
inferioribus que secundum vesicam est minus quoniam est prohibitum superflua provenire. in par-
tibus autem intestinorum iuvamentum eius est quoniam plus purum et propinquius existit. Galenus.
Iam in vino stiptico quietens est in infirmitatibus acutis in intestinis. quod
enarravit ypocras tamen. et propter primum fit quod iuvamentum eius in eis est quoniam bibitur
existens purum propter stipticitatem ipsius quam fit iuvamentum in eis loco eius. et hoc quod
stipticitas removetur ab eo cum miscetur cum aqua commixtione multa. et sic iu-
vamentum in istis est propter stipticitatem quod est minus quoniam bibitur existens purum. similiter et inve-
nimus nocumentum eius in partibus capitis et pectoris est vehementius quoniam bibitur
purum. hec igitur sunt membra que significavit ypocras per sermonem suum et dixit quod nocet omnibus mem-
bris superioribus et nocet ceteris que indigent evacuatione per urinam. quare est. quia vi-
num stipticum prohibet omnis speciei evacuationis et abscindit eam. cum igitur abscin-
dit ypocras sermonem suum in vino in hoc loco sic sequitur ipsum in sermone in ydromel-
le. et ipse quod iam narravit in sermone suo tot convenientiam est scire de eis vini
nisi parum. et ipse non dimisit rem unam quam non exposuit. et est quod ego dixi in parti-
bus sermonis mei. scilicet quod quietentius ex omnibus vinis ei qui habet egritudinem acutam
est vinum aquosum. et hoc vinum est vinum cuius color est albus et substantia eius subtilis. et non con-
dicitur meo autem excellentibus que inveniuntur in reliquis vinis neque stipticitas neque pon-
ticitas neque asperitas neque dulcedo neque ventositas neque amaritudo est ei. quare est. quia

uinum s(ed) solum p(ro)uen(it) nocumentis q(ue) p(ro)ueniunt ex potu aque (et) omni materia q(ue)
euenire faciunt reliqua uina. (et) q(uod) inuenimus h(uius) uinum in multis locis in re-
gione ytalie (et) in regione asye. in regione aut(em) ytalie uinum q(uod) uocat(ur) me-
uesym. de quo q(ui) in potu dat febricitanti. S(ed) in regione asie uinum q(uod)
noiat(ur) ut hiphes (et) uinum q(uod) noiat(ur) cabiles (et) uinum q(uod) noiat(ur) tyblis. (et)
q(uia) iam intellexisti significationes eius cum ta(lis) e(st) t(ame)n intentio r(el) mutatio h(uius) exiuimus in
uno q(uo)q(ue) populor(um) in regionibus in q(ui)b(us) diffi(ci)l(e) e(st) mutatio uinor(um) subtilium (et) aquosor(um)
inde e(st) q(uod) ego uidi h(uius) uinum kabikella (et) in ethiopicis (et) aclitis. (et) for-
tasse n(on) inuenit(ur) (in) (mul)tis locis h(uius) uina subtilia aquosa. inuenitur q(ue) in ceteris
m(ul)tis locis uina contrarius par(um) (et) mirabilius in h(oc) loco e(st) q(uod) ego uidi i(n) e-
gipto. q(uod) e(st). q(uia) uina forcia g(ro)ssa uehementis odoris inueniunt(ur) i(n) locis
calidis. in regione aut(em) ytalie (et) in regione gemonathi (et) in regione asie
n(on) e(st) inuentu(m) si in eis sunt uina aquosa. (N)os aut(em) ut inq(ui)ram(us) (et) (con)sideremus q(uod) ca(usa)
fuit in dimissione ypo(cratis) ut n(on) loq(ue)re(tur) in h(oc) uino s(ed) s(er)mone suo in s(er)mone qui
p(re)cessit s(ed) q(uod) ip(s)e e(st) in uocis nocu(men)ti q(ui)d reliq(ua) uina ei qui h(abe)t febre(m). q(uod) e(st).
q(uia) n(on) e(st) possibile ut dicas q(uod) ypo(crates) n(on) fuit sciens h(oc) uinu(m). q(uo)m(odo) tu inuenis
eu(m) p(os)t paulu(m) in s(er)mone suo de ydromelle h(un)c s(er)mone(m) scripsisse. (et) e(st) q(uod) q(ui)da(m)
reb(us) fortis uino subtili par(um) tolerans aq(ue) cui e(st) n(on) odor. (et) in q(ui)da(m) hay
reb(us) debilius. (et) n(on) dixit h(un)c s(er)mone(m) n(isi) c(um) ip(s)e (com)parauit ydromel uino sub-
tili q(uod) par(um) tolerat aq(ue) cui n(on) e(st) odor. narrauit g(ra)o significationes uini aq(uo)si cu(m)
exp(ositi)o(n)e (et) p(ro)s(e)c(u)t(i)o(n)e dignu(m) e(st) g(ra)o p(ro)pt(er) q(uo)d narrauit e(st) p(ro)p(ter)eo uinosi (et) dixit q(uod)
ledit capud (et) intentio p(er)cutit uis e(st) ei q(uod) sufficiebat in intellectu uini aq(uo)-
si. q(uo)m(odo) possibile e(st) ei qui (con)siderat ut sciat res multas ex q(ui)b(us)dam earu(m). y(pocras).

[illegible marginal gloss]

Ydromel in morbis (et) febribus.

morbi bibit(ur) in acutis eg(ritudini)bus. e(st) (con)ueniencia pri-
mu(m) minor e(st) eis qui colera(m) h(abe)nt amara(m). q(ui)b(us) ma-
gna h(abe)nt iusticia(m) q(uam) n(on) h(abe)ntib(us). a(liud).

Ydromel aut(em) q(uod) bibit(ur) in morbis hor(r)is infirmitatis in eg(ritudini)b(us) acutis
e(st) (con)ueniencia eius s(ed) p(ri)mu(m) h(abe)ntib(us) colera(m) amara(m) (et) q(uo)r(um) iusticia s(ed)
magna in(um) q(uod) sit (con)ueniencia eius in eis q(uam) n(on) s(unt) ita in morbis hor(r)is inf(ir)mitatis. G(alienus).

Sermo eius in morbis hor(r)is infirmitatis significat s(er)mo eius in morbis eg(ritudini)bus in q(ui)-
b(us) d(ebe)t q(ui)s eor(um) te uti p(ro)ptissima ced(er)e anteq(uam) (con)seq(ua)t(ur) eg(ritudin)is stat(um) suu(m) e(st) i(n) (con)ueni-
ens. q(uo)m(odo) q(uan)do ho(mo) h(abe)t febre(m) acuta(m) (et) n(on) e(st) in pectore eius (et) pulmone ip(s)i(us) a(post)e(ma) ex
morb(o) (et) u(irtus) eius e(st) fortis. (et) de aptitudine eg(ritudin)is e(st) ut (con)seq(ua)t(ur) stat(um) suu(m) cedi
e(st) q(uan)d(o) t(ame)n sufficit ut remoueat p(ro)pt(er) ydromellis (et) tolera-
t(ur). ydromel g(ra)o in morbis infirmis e(st) (con)ueniens ualde in h(uius) eg(ritudini)bus h(abe)ntib(us) a(utem)
coleram amara(m) iuuamentu(m) eor(um) p(ro)p(ter) ip(su)m e(st) in(um). q(uod) e(st). q(uia) (con)uertit(ur) in eis ad co-
lera(m) amara(m) n(on) antecedat (et) eg(ritudin)e d(icitu)r. aut ex intestinis aut ex uesica. na(m)
si antecedat (et) eg(ritudin)e d(icitu)r e(st) eo q(uod) n(on) nocet fit iuuamentu(m) p(ro)p(ter) ip(su)m iuuamento ma-

Declarat ubi inueniunt(ur) illa uina aquosa.
contraria.
q(ue) contrariu(m).
[illegible] dubitat(ur) ip(s)e magis p(ro)ferat (et) [illegible]
[illegible]
[illegible]
Declarat de ydromelle (con)sideranda addic(tio) eg(ritudini)bus.
exponit in morbis hor(r)is inf(ir)mitatis.
[illegible]
exponit a(utem)

gruo valde. quod est quia eger dicitur esse cui est colera. et ypo(crates) dicit sicut intelligitur in hiis que mixta sunt cum eo quod dicitur componi ex ydromellis. quod est quia magis iuvativum est ut sit illud quod cum eo bibit ille dispositio. et hec dispositio quia primitus est primitus egritudo vehementi. donec fiat propinquum aque. tunc enim non excitat sitim nisi generat colera amara. et sic nocet hominibus colera amara. sed intendit in eo quod nocet ei est mixta sive magna. et in hoc loco intelligit per mixtam magis non illam que mixta sunt magis propter quam sed illam que mixta magis sicut ipsa a parte lapideum mensis vel ex a parte calida vel a parte molli. quod est quia ydromel nocet ustis. quoniam non est possibile in eo ut antecedat et egrediatur accessionibus eorum velociter sed convertitur ad coleram fallacem. et propter in apparatibus calidis. et cum in illo est caliditas. quoniam in apparatibus reliquis egredientibus autem est minoris nocumenti. Y.

Ydromel autem plurimum minus sitis furiam accendit quam vinum dulce. quia pulmonem humectare facit. et ad sputi excreandi iuvamentum prestat. et tussim sedat. hoc autem ideo. quia virtutis habet quandam lavative. sputi viscosi plus quam oporteat reddit.

.Alia. Ydromel sed plurimum minus excitat sitim quam vinum dulce quod est. quia mollificat pulmonem et adiuvat ad excreandum quod excreari necesse est e sputo iuvamento equali et sedat tussim. et cum in illo est. quia in illo est quod dam ablutionis. et hec ablutio viscosi sputi facit plus quam oportet. G.

Iam posui in meis que premissa sunt causam propter quam fit ydromel minus excitans sitim quam vinum dulce in meis que ostendi quod ipsa ambo sunt per dulcedinem suam est prepararunt conversionem ad coleram. et quia ydromel per subtilitatem suam et penetrationem suam ad omnia loca minus est excitans sitim. quoniam qui moratur mixtum longo spacio excitat sitim non minus quam excitat eam vinum dulce. verumtamen hoc accidit raro. velocitas penetrationis eius absque et intestinis et ab ipse ad renes et ad vesicam plus quam vinum dulcis non solum accidit raro secundum inventam in ydromelle motibus horis. propter hoc igitur fit est ydromel minus excitans sitim quam vinum dulce. ypo(crates) autem non loquitur in eo sic. dixit sed enunciat hac intentionem per modum alium. significat autem quod virtute ydromellis ex operatione est in pulmone. quod est quia ipse dicit in ydromelle quia non facit operationes illas si non penetraret spacius que sunt in pulmone ut absterget eum. iuvamentum autem ad excreandum id quod excreari necesse est de sputo non dixit simpliciter absolute sed addidit in eo equalitate equali. id est per facilitatem et paruum. quod est quia non prestat ad iuvare ad id quod excreatur iuvamento magno sicut secaniabim prebet. quod est quia secaniabim excitat tussim. quoniam mordicat et exasperat propter vehementiam sic abstersionis. in ydromelle autem et propter quod ex eo est mixte compositionis abstersio est

pauca valde. et nominatur primus color hic est ut est vel lotium. Et dixit meo Ypocras quod in eo est quedam ablutionis non propter hanc ut te. et significat paucitatem que meo est de hac ut te pus morum sunt quedam. hoc enim dico quedam quoniam addidit ei adque addidit significat paucitatem. hoc ergo ablutionis ut propria inventa in ydromelle multo est viscosum efficit sputum non quoniam in quo est ut illa faciat illud sed propter paucitatem eius quod est mixto de illa quod est. quoniam necessaria est meo quod desputo est ergo si medicina vehementis abstersionis que possit abstergere humorem viscosum qui iam tenet meatus pulmonis. si autem humor iste grossus est aggregatur in loco qui est inter pectus et pulmonem tunc forsan necessaria est meo exsiccatione eius plus medicine eius ut in incisione sit fortis et abstersione ut abstergat illum humorem a panniculo tegente costas et incidat ipsum et subtiliet eum. quod est. quoniam non est possibile ut penetret iste humor in panniculum velante pulmonem ita ut veniat ad cannam eius nisi per hanc dispositionem non ergo bene fecit Ypocras in hoc quod addidit hoc ad sermonem suum. et cum in illo est. quoniam in ipso est quedam ablutionis per sermonem suum. et hoc quod ablutio viscosum efficit sputum plus quam oportet. quod est. quoniam melius est ut diceret per hunc modum. et cum in illo est. quoniam in ydromelle est ablutio propria que multo est facit descendere sputum et augmentat viscositatem ipsius plus quam oportet quod est quoniam augmentatio viscositatis sputi non est quoniam ydromellis est hoc dispositio sed in primis est res que propria est sputo, propter ydromel autem non fit meo iuvamentum. sed dimittit ipsum remanere per suam naturam. melius ergo fuit ut diceret quod propter ydromel non fit iuvamentum ad inspuendo viscosum nec quoniam addit in viscositate sputi. sermo enim Ypocratis innuitat sputum est existimatio eius in ydromelle. quoniam ponit sputum cum hac dispositione. Et inquit humanam sermonem hunc inquit. G. in quo facit errare Ypocratem diligens victoriam de eo inde est quod invenimus eum post paululum in expositione sua quam exposuit Ypocrates in quo distinxit inter operationes ydromellis multe commixtionis testificari meo ydromelle. quoniam non est quantitas eius que est mixto de melle multa. excitat sitim et viscosum efficit sputum plus quam oportet. et ego quidem faciam te testificari super sermonem eius iterum quando pervenies ad ipsum. non ergo est sermo Ypocratis in ydromelle paucis dixit. et cum meo est. quoniam meo est quedam ablutionis. et hoc ablutio viscosum efficit sputum plus quam oportet non recte. et manifestum quidem est quod sermo eius iste non est sermo absolutus in omni ydromelle sed meo quod ex eo est vehementis puritatis. ita ut propter vehementiam caliditatis sue propter multitudinem eius quod est meo de melle excitat sitim et ipsum sputum efficit viscosum. quod est. quoniam ablutio non fit in ydromelle nisi propter mel. et abstersio quoque mellis non fit nisi propter caliditatem eius sicut in quibus est abstersio. et propter hoc dixit Ypocras multe ydromellis quod vocatur ablutio. quod quoniam est in ydromelle plus quam oportet efficit viscosum sputum. non quoniam abluit et abstergit. sed quoniam calefacit et inflammat. cum ergo illud sit ita tunc non oportet ut redarguatur Ypocras et dicatur errare in sermone suo. sed interpretatur. G. namque diximus nunc ut disputaremus post de Ypocrate non accepimus vel non habeo. Y.

Aqua mellis multa provocat urinam. non huic aliquid invenitur quod dicatur. aliter

Ydromel provocat urinam vehementer. nisi prohibeant

abeo quedam uiscera. G.

Iam dixi quod ydromel prouocat urinam. quoniam penetrat cum ab omnibus uisceribus que sunt inter stomacum et renes est facile. et ostendi iterum quoniam in epate est egritudo non oportet ut bibatur ydromel. et nocet etiam splen quoniam in eo est apostema calidum. quod est. quia quando conuertitur excalidate ignea que est in apostemate calido uelociter ad coleram et est dignum est et uiscera delectantur ex ydromelle propter dulcedinem eius sicut stomacus. quare prouocant ea ad attrahendum ipsum cum uelocitate. et similiter et reliqua res dulces. nam aliquis inquit ut dicat meis sicut ipse sunt delectabiles apud stomacum ita sunt delectabiles apud uiscera. et ex isto declaratur quod ipse delectantur in hiis rebus. quod est. quia propterea deglutimus eas sentimus quod stomacum desiderare eas. sicut sentimus eum propter ledi a rebus asperis amaris non in hora qua comedimus eas tantum sed post et post. et propter non inuenimus aliquem qui sumat eas in aliqua horarum nisi per uiam medicine propter humores aggregatos in corpore similes mistos. quoniam non stomacos sunt sanitate sua ledi omnibus rebus istis. Res autem delectabiles inuenimus res dulces tantum sed et meri et inuenimus delectari iterum delectatione uehementi quando degluciuntur res dulces. quoniam habet in brachium est aper minui suum et quod ueniens ei dispositio est ex rebus. hic autem membrum grandi est expanniculo interseco expanniculis stomachi. et tegit iste panniculus linguam. unitam ex lingua manente apparet illud ex rebus dulcibus. et merum autem sentimus quod ipsum delectatur deinde os stomachi ex rebus dulcibus quoniam degluciuntur quoniam aliquid est remanens sanitate sua. adhuc autem oportet ut uiscera delectentur ex rebus dulcibus. quare attrahunt ex eis ue locitate quantitate multa in hora sanitatis et nutriuntur ex ea. Ergo sunt in hora qua leduntur a febre et apostematibus calidis conuertunt illas res ad coleram et inde est quod tu inuenis ex eo quoniam nutritur ex aliis per comestionem ficuum magnam ualde delectabile delectatione mira. quoniam ex nutritur et impinguatur et magnificatur ex comestione ciborum dulcium. in apostematibus autem calidis et febribus non conuertuntur hee res ad hoc ut addant in magnitudine corporis sed generant coleram. quod est. quia caliditas febris est uehemens. sed caliditas innata est equalis. Inquit Iohannicius. iam declaratum est a. G. in hoc loco ex ponit causam nocumenti accidentis uisceribus quoniam in eis est ex morbis generationis rerum dulcium ad coleram propter caliditatem que est in apostematibus calidis. et iste sermo certificatur in apostematibus calidis tantum. in opilacionibus autem et apostematibus lapideis et siliis in quibus est et in ulceribus adduntur res dulces nocumentum quando comeduntur aut bibuntur. cum autem certum in hoc quod res dulces nocent omnibus istis morbis si iam dixit in primo tractatu libri sui de regimine subtiliatiuo. et ego proponam sermonem suum illum cum dictionibus suis. et hic est. sicut una dulcia. quia quando cum eis miscentur quedam medicine subtiliatiue mundificant humores grossos uiscosos et sticos qui sunt in pectore et pulmone. similiter et quando ex est apostema aut splen est nocumentum accidens ab eis maius quam iuuamentum eorum. quod est. quia cum ista membra adsectant hec res dulces quoniam perueniunt ad stomacum uelociter. quare coartantur propter eam illa meatibus uenarum que sunt in eis facile. et perueniunt que sunt in epate in locis in quibus occurrunt extremitates uenarum diuisarum ramificatarum ex uena que est in latere eius concauo nominata porta. et extremitates uenarum ramificatarum ex uena que est in latere gibboso eius que nominatur profunda. non ergo conueniunt res dulces istis uisceribus quoniam in eis sunt apostemata uel quoniam in eis est lapideitas uel quoniam sunt orificia uenarum que sunt in eis opilata. uel etiam ipsum mel. quamuis in eo sit uirtus incisiua. unde tamen

mel cum fugiunt dulcedinem mellis cum aceto. Quare fit secanabin quam probas ipse cum ratione et experimento quietem eius et magis iuvamentum eius in regimine subtiliativo. Ergo hoc sit de expositione. G. Tunc non est tibi necesse ut audias a me rem aliam meo. quod est quia iam declaratum est in sermone uno eorum quod res dulces nocent in obl' infirmitatibus accidentibus in visceribus in quibus coadunantur [vel coartantur vie] ... sed in hoc est propter aperta aut propter oppilationes. Et hoc est primo cuius iste qui dixit in regimine subtiliativo. a partibus autem calidis que accidunt in eis que nocent propter res dulces sicut penetratio non est facilis et festina sed convertuntur ex caliditate illorum a parte ad coleram. Y.

Humores de genere colere purgat [scilicet ydromel] ab infra. Quod autem purgat aliud bonum [et humores colere tale] aliud plus quam oportet satis tinctum plusque quam oportet spumosum [spumos]. Quod maxime colericis hominibus [vel quibusque] cuiusque magna viscera contingit. Aliter.

Et solvit et humores qui sunt de genere colere inferius. Et quia quod exierit educit bonum secundum sensum [i. tale] et quia tinctum plus quam oportet et plus spumosus et plus quod accidit hoc in hominibus colericis et quibus viscera sunt magna. G.

Oportet ut rememoreris in hoc loco sermonis eius precedentis. Nam cum comparavit mel ydromel et vinum dulce dixit in ydromelle quod minus excitat siti quam vinum dulce. Sed in hoc ergo loco invenimus quod comparavit ydromel cum vino dulci et dixit et solutione educit humores qui sunt de genere colere inferius. quod est vinum dulce et solvit, vincit autem ydromel quia solvit humores de genere colere. Et quia solutione educit humores malos. Et isti humores mali sunt de genere colere quibus res alia non est penitus admixta. Et color colere qui est in eis est igneus et color rubeus clarus ergo sicut ... Et spuma que accidit istis humoribus est multociens sicut eventus eius in eo quod calefit per ignem calefactione forti, et istas res namque natat spuma. Et quia est eventus spume in eis sicut est eventus eius in humiditatibus quibus nocet ventus et evenit ab illo spuma. Et propter hoc dicitur horum duorum significat caliditatem egredientem ab equalitate. Et hoc significat coartationem in strictionem et aggregationem ventorum inflantium retentorum in loco quo non est penetratio. Et hic quidem ventositates egrediuntur multociens in febribus in quibus liquescit corpus. Et potus quidem ydromellis in hiis febribus est in summo convenientie eius quod in eis est nocumentum et nocumentum ultimo nocumento eis qui minorantur [i. consumuntur]. Potus autem aque frigide est propter contrarium illius consensus ultimo iuvamento. Ypocras autem dixit quod evenit hiis digestis est propter hoc potus ydromellis in eo sicut vincens est colera. Scilicet quod corpus est calida egrediens in caliditate sua ab equalitate et hoc in regimine sua a parte calida in visceribus suis quibusdam. Quod est quia non magnum in hoc loco propter hoc est ei in quibus a parte calidis quoniam non est inflamatio febris ab apostemate lapideo nec ab apostemate molli. Ergo intendit quod quando fit in eis quibus calidis in quo est ... primo a parte. Tunc est calidum non a parte lapideum aut a parte molle. Et illud cum dispositio est hec dispositio nominavit Ypocras in hoc sermone magnorum viscerum. Y.

Screatus optimus est sputo ac pulmonis humectacio magis fit ex potu aque ydromellis plus mixte. Sed egressio rubee coleram humectat et calorem ex potu aque mellis cum mixtio puro vicina fuerit plus quam est cum plus aqua dominatur. ait.

Screatus quidem est quod excreatur per sputum et mollicies pulmonis fit ipse ex potu ydromellis mixti sed bene commixti. Detersio autem egestionis spumose et illius scilicet que incensa est colera rubea fit a potu ydromellis cuius mixtio est vehementis puritatis plus quam illius scilicet commixti cum multa aqua. G.

Iam diximus in meis que premissa sunt quod ydromel convertitur in egestionibus acutis ad coleram et nocet eis propter illud. Aqua enim tardat penetrationem et moratur in locis que sunt sub ypocondriis tempore longo. Et propter hoc necesse est ut fugias ab usu eius. Restat ergo ut utaris potu commixto utroque scilicet. Et sit commixtio tua que commiscetur ea ex quantitate multa aque cum paucitate pura mellis. Mel enim facit ipsam penetrare penetratione sua. Quod est quia exitus urine fit facilis per hunc potum et excreatio eius quod excreatur per sputum fit facilior et velocior. Cum acceperis ipsum secundum hunc modum quasi permisceas cum hoc quantitate aque mellis quantitate maiorem hoc quantitate facit evenire sitim velocitate et addit mixtioni sputi. Inquit Hunayn. Iste est locus in quo premisi meis que sunt premissa quod facere testari scilicet ipsum in sermone. G. quoniam invenimus eum confiteri mala confessione quod ydromel permixtum permixtione pura facit sitim evenire et sputum efficit viscosum. Non ergo intendit per vituperacionem suam sermonem suum in ydromelle quoniam facit sputum viscosum. Quamvis G. dicit illi intendatur propter has ergo res fit quod ydromel commixtum commixtione multa convenientius est in excreatione eius quod excreare necesse est per sputum et in provocatione urine. Propinquum autem puro ~~aque proprie~~ invenimus vehementius convenientius in solutione ventris. Quod est quia mordicatio eius quanto maior est tanto velocitas solutionis eius quam solvit ventrem et multitudo eius secundum illud. Et quando clistere [illegible] est multitudo solutionis eius propter quantitatem puritatis eius. Sed est ergo causa in solutione eius cum dilutio est ex melle est sed dispositio quam solvit egestionem scilicet que est incensa colera vehementi. Et in bibita tinctura scilicet sicut que incensa est colera rubea vehementi et egestionem spumosam. Quod est quia exitus huius egestionis invenitur ex ydromelle cum dilutio est sed dilutio et invenimus ipsum est sed mordicatur intestina et abstergit ea. Et quando convertitur iterum ad coleram addit in multitudine egestionis sicut que est incensa colera. Et propter hoc laudavit Ypocras usum eius. Et significavit illud per sermonem suum. Et illa scilicet que est incensa colera plus quam omnis egestionum autem spumosam vituperavit Ypocras nullo de preposito. Et egestionem scilicet que est incensa colera scilicet primo cum premisit ad aliud est mala. Quod est quia oportet ut egestio sit non vehementis tincture neque indigeste ut non permisceant ei res a qua sit equalis inter hec duo. Et non quod est dicta inter sermonem nostrum in hoc loco

equalis autem prope permixeris, cum ergo fuerit sciens has res et uideris in primis egrotare egritudine spumosa scilicet que est uincens colera. tunc scies quod febris est ex febribus liquefacientibus. et ideo necesse est ut prohibeas ab usu ydromellis in hius febribus et utaris aqua ordei. et attendas et consideres apparitionem signorum crisis huius quoniam si illis sit res que apparet et in ruina signis digestionem egritudinis. quod est. quia cum tu dares ei in potu nulla hora aqua frigida iuuares eum iuuamento magno. ¶

Sed eciam cum egrotus hanc habuit qualitatem ipsi maximo nocumento est. ydromel non ardorem qui sub ya frigiditate est extinguit, sed pocius furorem stimulat, atque in fine morbi intolleranciam, in ubi sicque generat molestiam. intestinus autem instis uulnera gat. ¶

In illa autem egritudine est dispositio sed sunt ita que nocumenta magis. quod est. quia non extinguit inflamacionem factam in locis que sunt sub ypocondriis sed excitat eam. et accidit ab ea propter tollerandi egritudinem scilicet in fine inquietudo multa. et facit accidere ulcera in intestinis et sedo. G.

De consuetudine ypocratis est ut nominet res ledentes nocumenta sic facit in libro suo de restauracione. et in libro suo de iuncturis. quod est. quia de consuetudine illorum de epulis est ut utantur loco sermonis eorum nocet. ledit, et similiter mutationis ypocratis uti illo multo est. et dicit in hoc libro quod nocumenta huius egritudinis que processit rememoratio magis scilicet egritudo spumosa scilicet que uincit colera. et de consuetudine eius est ut utatur multo est dictionibus que significant res ledentes et causas que adueniunt nocumenta sic significantes. unde est quod melius fuit ut diceret in hac egritudine quod significat nocumenta magis. non ergo dicit quod significat nocumenta sed inea sunt nocumenta magis. quoniam nocumenta non eueniunt in membris lesis. cause autem sunt facientes illa nocumenta. et significantes significant ea. audi ergo expositionem nocumenta que significat ex hius egritudine. dicit enim quod est. quia non extinguit inflamacionem que est sub ypocondriis sed excitat ipsam. et non dicit hunc sermonem nisi quoniam multo est sedat exitus egritudinis super quam uincit est ista colera inflamacionem factam in locis que sunt sub ypocondriis. sed hic addit in sermone suo in egritudine spumosa super quam uincit est colera. quoniam non extinguit inflamacionem sed facit accidere quod uult illius. scilicet quia addit in ea et augmentat eam. quod est. quia quia assellat hius egritudinis non sedatur ab eo inflamacio que est in locis que sunt sub ypocondriis. sed facit eam forte et maligna et facit in fine accidere inquietudinem. scilicet angustia et sincopim et putate tolerandi egritudinem. quoniam huius egro accidit acta que inflamat loca que sunt sub ypocondriis et adest in intestinis accidit achorataci intestinorum. cum autem euenerit in illo est acuitas. et cum euenerit achoratari intestinorum est egro refectio scilicet ... quam uincit est co. cum autem que est in locis que sunt sub ypocondriis non est non significat signis ... et de consuetudine ypocratis est sic dicere ut multo est utar

acutis egritudinibus que significant causas facientes morbos sicut significant corpora que significant eas. Y.

Diversitatem autem medicaminum actionum ad hos morbos medicandos postea intimabo. Ar.

Species autem curationis que ipse egritudines continent ego narrabo in sequentibus. G.

Sicut iterum ypocras meo quod processit de sermone suo quod in sequentibus narratio curationis est egritudinum acutarum. Et significat illud quod in his sermone nostro non inveni eo quod significat ypocras meo quod promisit est. Et ego inveni de rebus additis in his libris post sermonem in balneatione. Et habeo quod est in libro suo in egritudinibus et in libro suo de cibis an sint digni ut pertineant ypocras in expositione mea quod exponam illos libros. Y.

Sed si in huius morbis pro cibo vel potu aque dederis mellitam utile est in multis operationibus non multum delinquis. Que autem oporteat illam bibere que non debent ut oportuit. diximus quod eum denegemus in fine.

Ar. Si tu uteris in huius egritudinibus loco sorbitionis et cibi quod bibit ydromelle. et est rectum in rebus multis. et non est possibile ut erres errore multo. Cui autem oporteat ipsum dari in potu et cui non oporteat ipsum iam diximus sicut oportet ut meo dictum est quod est quod enuntiavimus quod eam que non oportet ut in potu detur ydromel in fine. G.

Iam significavit ypocras significatione manifesta quod precepit uti ydromelle tantum usque ad horam eventus crisis. quod est quod nos non utimur aqua ordei in egritudinibus tantum aliquando fit conveniens meo quod volunt ut morentur usque ad horam crisis. Inveni quis autem egritudinibus est ut regant infirmos meis ydromelle tantum. Y.

Sed quidam iam dimittunt dare illam. quod videlicet debilitat illam virtutem bibentium. Et eam citam mortem conducunt inducere. quod ita est id ideo in de sibi. quod huius qui bibit minime per substantiam sunt. non quidam eam tantum utentes qui et si optime utantur eam. Ar. Dimittunt autem homines uti ydromelle quoniam facit cadere virtutem eius qui ipsum bibit et propter hanc causam putant quod ipsum facit evenire mortem velocitatem et non dico ideo ipsum non quoniam

bibenti ipsum non est possibile ut moriatur propter usum eius. quod est quia ex hiis diebus sed qui utitur ydromelle tantum sed quod usus eius continuerit in quadam parte infirmitatis. G.

Non est sermo ypocratis dicentis in potu ydromellis quod possibile non est ut teneat in firmum et sermo eius quod non nutrit eum perfecte sed nutrit eum nutrimento pauco minimo. verumtamen considerate consolationes ad invicem sunt diverse sicut sit quod ex eis possibile non est utique. sicut fluxus sanguinis de naribus et fluxus ventris superfluus et sudor et vomitus et prohibicio a cibo pacientis nec ... in eo quod possibile non est utique. ideo autem quod perfecte non nutrit sicut aqua sermo quod possibile non est utique aut confortat eam non est secundum veritatem sed secundum viam consuetudinis. inde est quod aqua non solum confortat infirmum sed quod ipsa nutrit ipsum sed est loco medicine que reducit complexionem eius sicut que superfluit malicia complexionis donec convertat illam ad equalitatem. etiam autem existentibus duabus rebus est cum nutrimentum est parvum et est possibile ut moriatur homo si utatur ex eo solo cum est hec dispositio non secundum quod utitur eius cadit ex usu illius. sed quoniam non addit in ea addicionem magnam. et existentibus rebus est ydromel. quod est quia quando infirmus prohibetur a cibo. iiii diebus et est de aptitudine eius ut moriatur. tunc est possibile ei propter usum ydromellis ut remaneat non usque ad diem v. sed usque ad diem vi. intelligere autem secundum hunc sermonem in melle. non enim mel hic est illa que ponit ydromel ex rebus que nutriunt parvo nutrimento. quod est quia aqua non est non compositione cibi et medicine non cibus. nunc ypocras illud dixit tantum sed reliquit totum medicamentum. verumtamen pauci ex eis dixerunt in aqua quia ipsa est compositione cibi. ille igitur res quas dixit ypocras sunt in ydromelle. quod autem sequitur illud non est occultum quia dictum est in melle. Y.

Non tamen hic sensus hic in perfectus est. at.

Nec autem est sententia vere non est secundum hoc. G.

Non est iste sermo quod ydromel attrahat mortem secundum ipsum qui non tolerat pacienciam secundum se ipsum. verum in quo non fit ambiguitas. quod est quia in eis invenit et secundum eos quamvis bibant aquam solam. verum cum sit nutrimentum quod pervenit ad corpus ex ydromelle parvum non est possibile sicut per ipsum sit vere corpus ita ut remaneat virtuta sua propter potum eius tantum sicut si biberet infirmus aquam ordei tantum. Y.

Que tamen forcior est quam si sola bibatur. non ventrem solvit. at.

Verumtamen est ydromel multum forcius aqua quam bibitur sola. non leniat ventrem. G.

Putatur de ypocrate quod significat per sermonem suum forcius multum aqua quod magis est virtus ex qua nutrit corpus et possibile est ut aqua quando corpus exsiccatur propter dimissionem cibi quod humectat ipsum et voluntatem efficiat ut moretur propter potum eius infirmus tempore longiore tempore quo remanet qui non bibit aquam omnino. invenimus autem ypocratem declarare in eo quod addit in sermone suo in ydromelle. non lenificat ventrem quod est quia ydromel possibile est ut utique non et debilitat eam propter evacuacionem in eo cum ventrem lenit cum hoc quod hec dictio significat multum solucionis ventris non equaliter eius [illegible] ut tu scias quod ydromel paratum est plus ad solvendum ventrem et quod ex eo bene decoquitur est pluris nutrimenti. et intelligere et sua [illegible] secundum vias tuas

quod autem sequitur ypocras post hoc in comparatione ydromellis cum vino subtili aquoso ascultā ubi intelligas illud. Ypocras.

Est etiam quoniam illud fortius illo levi vino quod aquam sustinere non potest, et quoniam debilius. Galienus.

Et nos invenimus quod ipsum est fortius vino subtili parum tollente aquam in quibusdam horis, et in quibusdam earum debilius. G.

Ex hominibus sunt qui senserunt loco fortioris et debilioris vehementioris virtutis et vehementioris debilitatis. Et ex eis fuerunt qui senserunt illud secundum quod sensimus ipsum. Et ex hominibus fuerunt qui senserunt in loco quarundam horarum quoniam secundum hoc exemplum. Et quoniam invenis ipsum quandoque fortius vino subtili aquoso, et quoniam invenimus ipsum debilius ipso. Quod autem intelligitur ex omnibus istis descriptionibus est una et eadem res, quod est quod ypocras dicit in ydromelle quod in quibusdam horis est fortius vino subtili aquoso cum dissolvitur et hic dissolutio. Et ego quidem iam narravi cum exivimus dissolutio sit hec dissolutio in sermone de vinis. Ypocras vero abstinuit a rememoratione eius quod ignoravit ipse. Et significavit ipse in sermone meo significatione narrando ipsum cum in sermone suo subtili et narrando virtutem eius in sermone suo parum tollente aquam. Quod est quod vinum non nominatur parum tollens aquam nisi quando non est necesse ut permisceatur ei de aqua ut bibatur nisi quantitas parva valde. Quoniam quando est ita illud ipsum cum commixto indiget aqua multa nominatur plus tollens aquam. Vinum vero non tollens aquam est debilis virtutis quo non fit iuvamentum imbibente quando commiscetur cum aqua multa. Et sermo eius iterum in hoc vino quod non est ei odor significat significatione manifesta valde debilitatem eius et frigus ipsius. Et est similiter in hiis duobus aquis sicut si vinum est fortis odoris significat ipsum ex eo significatione manifesta vehementiam virtutis eius. Quod est quod alteratio vini aquosi dum permanet una eius mutatio est parva valde, et ideo quod commiscetur ei de eo[?] ex eo est valde parva quantitas ita quod ipsum est loco eius cui miscetur quantitas parva ex eo[?] et ignis, et non est necessaria in descendendo hoc duo in eo sit non dico parva valde. Vinum autem cum dissolvitur est hic dissolutio scilicet multum tollens aquam non fit cum hoc dispositione ex dignitate parva non quando longitudo eius ab aqua est magna valde, et quantitas caliditatis eius quam adquirit propter illud est multa, et hoc cum illo odore. Ypocras.

Differentia autem que est inter virtutem vini aquosi et mellis vel utriusque non commixti magna est. Qui enim duplum vini puri bibit quam mellis, eius virtute magis quam mellis confortatur, nisi natura humectationem faciat, secundum quod corporis duplum egerit. Galienus.

Est differentia inter usum vini et mellis non mixtorum in virtute eorum est magna. Quoniam si aliquis eorum bibat de vino et ponatur duplum eius quod ipse bi[illegible]

bit de melle confortat' ut⁹ e' ex potu mellis plus mult'. s; n̄ lenit ni³ tm. q³. q' ego e'q eg° di' abeo ē dupla. C.

Vidi et ypo loco s'monis sui mel ydromel ee s'mo maior et maiestiore. q³. q' s'mo fuit u³ adhuc s'ine in ydromelle. et ipe cōpauit c̄ uino. et m⁹ q' ē. q' cōpacō sua q' cōpauit ipz fuit c̄ uino mixto c̄ aq̄. nō tam puro (vint am c̄ intedit ut e' sue cōpacōis e' iz s' iusticia posuit s'moz suū in uino et in melle. q³. q' ex hoībz ē qui errat in cōpacōe sua int' duo h' p intēcoz ex ea ut faciat errare aliū. et ex eis ē qui errat in eo abs³ uolūtate sua. inde ē q' ex s'pum⁹ res p̄t q' admisceat' eis res a' et ponit u' es eaz n̄ in eis q' misce' a'd a'd tm. s; q' misce' q'oz cōmixco fuit. et s' ē inuenimus alios experientes res q' cōmixte s' cōmixcōe mixta et iudicat ex eis s' ē q' cōmixt' ē q'oz cōmix'ne fuit. et n̄ ee eis nocumū ut ponerent iudiciū s' h' e' s; eis ee cōueniens ut sciret q' ydromel qn̄ misce' oz ut sit cōpacō e' c̄ uino cū cōmixta ē aq̄. qm̄ si fuit apti° tua ut sit cōpacō int' uinū purū et ydromel mixte cōmixcōis n̄ e' iusta (et qm̄ cōpacō ē difficil' in eo cū admisce' res a' abeo. ponit ypo s'moz suū in rebz q' n̄ admiscet' a' abeis. et s' ille q' dm̄ pure. cōpauit g° int' uinū q' n̄ cōmisce' et int' ydromel (et dixit. qm̄ q' bibit de uino duplū e' q' bibit de ydromelle ē nut'mē e' in⁹ nut' mto ydromellis. et qm̄ g'a uinoz multa s' n̄ posuit in eo s'moz suū q' ex eis ē forte in p'mis in capud et facies p'mixtoz mixte. s; in debili ex eis aquoso. cōpauit g° h' uinū c̄ h' melle. et m⁹ ē q' mel ē pluris nut' mti ipo (et qm̄ ipe p'cepit ut cōpare' int' q̄nti' uini et int' medie' e' ex melle n̄ uult q' oz ut bibat in s'm⁹ uinū q³ eoz p't q' admisceat' ei aq̄. s; p't q' mensura' de uino q³ istoz q̄ntitas q' uult ex eo et dat ea in po in s'mo q'lt uult. na i° n̄ nocz in p'hibicōe tua a'd q' ē. q' po'le ē vbi g° ut accipias de melle q̄nti' vncie uni⁹ et semis et des eam ipi in potu p't q' miscueris ipz sic diligit. q³. q' tu potes qn̄ experieris h' in uno hoīm pluri' sibi in moībz dispoībz suis et in uno ex hoībz ē. pone in eo de aq̄ q' ipse uult et i° facias oī die. et accipias iteu de uino ē .iii. in oī die et des ei in potu ipz p't q' p'miscueris ipz sic diligit n̄ in una hora eade et tu cognoscas u' e' cū eoz s' uitate eoz. qm̄ qn̄ mel n̄ lenit ni³ ipa p'p'tate sua m n̄ po'le ē ei qui ute' melle ut more' diebz mltis (e' g° ita sit. q' g° dixit ypo in p'n° s'monis sui. et inuenim⁹ ē ipz forcius uino s'cili pan' colante aq̄ in q'bz da' horis et in q'da eaz debli⁹. qm̄ n̄ ē declat q' q'nz ē forcius q'nz deblius s; inueni' ipe s' q' dixim⁹ an' forci⁹. ca a' in illo ē. q' ypo c̄ cōpleuit s'moz suū p't q' discn'eret ipz et enūciar³ cōpacōz e⁹ eq'le in illo et discn'ec ipz i'te dixit q' mel inuenit' in q'da horis forcius uino et in q'da eaz debli⁹. q³. q' qn̄ n̄ discn'it' e' cōmixcōis eoz puta' in l'to e' q' uinū ē deblius. et q'nz estimat' q' ydromel ē deblius. et q'nz estimat' a° ab illo. e' g° discn'uis i° sic dixi et addidis ad i° cōsidacōz in leni' n̄e inueniet ydromel forcioris nut' mti ipe q' uinū mixte s' illa cōmixcōz (q' si ex eg'de q' educit ydromel tēpata n̄ cadat

uiribus eius oportet ut tu scias quod primo quod ex ydromelle egreditur est duplicia mixta eius quod egreditur meo qui nutritur potu vini tantum. addetur et illud michi quod ydromel est nutrimenti pluris multo quam vinum quod est. quia si ego quod egreditur ab eo est duplicia mixtura quam vinum quod est. quia si ego quod egreditur et tollatur infirmus ut remaneat per hoc quod nutritur ex ydromelle diebus multis tunc manifestum est quod ydromel est fecundius nutrimenti quam vinum. Y.

Post ptisanam vero si aquam mellis bibat nimia saturat replecione et inflat eis que sunt sub ypocondria figmate locis minime iuvat. ante vero non adeo nocitiva sed et in iuvamento habilior habetur. Commentum.

Quod si sorbeat ptisanam ordei deinde bibat post ipsam ydromel facit ipsum satiare saciete vehementi et inflat eum et non fit iuvamentum propter hoc in locis que sunt sub ypocondriis. si autem bibit ydromel ante sorbicionem non nocet ei illud sicut nocitivum est eius quando bibit post ipsam. sed quandoque fit iuvamentum per illud quoque. G.

Hunc sermonem dixit ypocras in ordine quo oportet te ordinare usus ydromellis et ptisane ordei et scias quod sermo eius iste est sermo eius qui intelligitur ex uno exemplorum particularium ydromelle et ptisana ordei. quod est quia oportet ut sumatur in primis primo cuius coctio est facilior et descensio velocior. deinde sumatur secundo post ipsum. quod est quia ptisana vero ordei est velocioris corrupcionis quam ydromel et tardioris descensionis. cum ergo bibitur in primis ydromel est in loco facientis penetrare et facientis descendere ptisanam ordei. et si bibatur in primis ptisana ordei tunc ydromel prohibetur descendere. quia stimulat loca que sunt sub ypocondriis et convertitur per longitudinem temporis ad coleram. et quoniam convertitur ptisana ordei ex quadam corrupcione. Y.

Hoc autem mel infusum aptius melius quia subtile et album lucidumque videtur preferabile. sed eam bonitatem habere qua crudo preferatur dicere non possum. nam non saporosius est. si mel autem coctorum bonum invenitur sed et propter defectum et ad digerendum sitis invacius comprobatur. quia neutrum quidem ad iuvamentum necessarium est. adque autem coqui expediat indicabo. si ergo mel malum fuerit aut immundum inepti odoris nigrique coloris coctum eius maligni

rate minuit a[ut] cupiditate[m]. Au[ctor].

Coct[um] aut[em] ydromel mell[is] [con]t[rarium] e[st] in [con]sid[er]ac[i]one sua q[ui]a p[ri]mo q[uod] n[on] coquit[ur]. q[uod] e[st]. q[uia] uides ip[su]m subtile albu[m] q[uod] tenet et lux. s[ed] q[uod] in eo sit bonitas q[ua] antecedat p[ri]mo q[uod] e[st] ex ydromelle e[st] q[uo]d ego n[on] possu[m] dic[er]e q[uod] n[on] sit saporosius q[ua]n[do] si [con]tingat q[uod] mel sit bonu[m]. ueru[m]tame[n] q[uod] ex ydromelle e[st] coct[um] debilius e[st] q[ua]n[do] et minus faciens desce[n]de[re] s[ecessu]m. et n[on] e[st] ad hoc duo[rum] nec[essariu]m minuame[n]to (et p[ro]pt[er] m[od]i[c]us q[ui] p[ro]uocat adur[e]re) du[m] eo decocto e[st] q[uo]n[iam] [con]t[ingi]t ut sit mel malu[m] n[on] mu[l]t[um] u[e]l boni odoris n[e]q[ue] co-loris. decoctio nam[que] diminuit de malicia ei[us] et uehem[enti]a sue fetiditatis. G[alenus].

In h[oc] toto s[er]mone suo narrauit yp[ocras] d[ifferen]tiam int[er] p[ri]mo q[uod] decoquit[ur] de ydro-melle et int[er] p[ri]mo q[uod] n[on] decoquit[ur]. n[on] [er]go nec[essari]a e[st] exp[ositi]o mea p[re]mitt[en]da. Yp[ocras].

Pot[us] aut[em] qui oximel dicit[ur] hyeme dat[us] in acutis passio[n]i[bus] p[ri]mu[m] iuuame[n]tu[m] e[st]. quib[us] .n. nec[essariu]m e[st] screare iuuat et flat[um] bonu[m] facit. Au[ctor].

Pot[us] aut[em] qui no[m]i[n]at[ur] secanabi[n] us[us] in m[orb]is eg[ritudin]ib[us] acutis e[st] iuuatiu[us]. q[uod] e[st]. q[ui]a adiuuat ad screand[um] p[ri]mo q[uod] p[er] sputu[m] extreari nec[essariu]m e[st] et lene[m] efficit haneli[tum]. G.

Scim[us] [er]go q[uod] u[er]s[us] ypocrtis in s[er]mone suo no[m]i[n]at[ur] et uocat[ur] et q[uod] e[st] siria-cis. et q[uo]n[iam] e[st] q[uod] [con]sue[tu]do n[on] erit c[um] usu illi[us] no[m]i[n]is ap[u]d hoi[e]s illi[us] lingue gr[e]c[e]. et q[uo]n[iam] no[m]i[n]at[ur] illa res illo no[m]i[n]e s[ub]mutare. et q[uo]n[iam] e[st] q[uo]d uult sig[nifica]re p[er] ip[su]m re[m] artificiale[m] sic[ut] [con]ditu[m] in lactis timpo[rum] et masticat[i]o[n]u[m]. et m[u]ltu[m] q[uod] e[st] ap[u]d o[mn]is ho[m]i[n]es q[uod] secanabi[n] n[on] no[m]i[n]at[ur] h[oc] no[m]i[n]e nisi ut sig[ni]fic[et] aliq[ua]m op[er]acio[n]e[m]. constat [er]go q[uod] yp[ocras] n[on] dixit in eo no[m]i[n]at[ur] secanabi[n] n[on] p[ro]p[ter] una[m] dua[rum] re[rum] aut p[ro]p[ter] utr[am]q[ue] op[er]acio[n]e[m] q[uam] utr[am]q[ue] p[ro]uauit h[oc] no[m]i[n]e. sic fecit in lactis timpo[rum] masticat[i]o[n]u[m]. aut q[uonia]m [con]sue[tu]do n[on] e[ri]t erebat c[um] usib[us] hi[us] medicine. q[ui]a addi-dit in s[er]mone suo mea p[ro]p[ter] hac cu[m] no[m]i[n]at[ur] . et p[ro]p[ter] h[oc] q[uod] e[st] ut sit uniu[s]q[ue] ho[rum] duo[rum]. q[uonia]m lic[et] n[on] p[ro]p[ter] fuit intentio[n]is ei[us] e[st] in illa hora. et lic[et] ut yp[ocras] in utr[am]q[ue] ip[su]m n[on] e[st] sig[ni]fic[et] s[ed] q[uod] e[st] m[edi]c[in]a [com]posita ex melle et aceto tm. p[er] dispos[itione]m u[er]o mellis i[n] se ip[s]o in h[oc] no[m]i[n]e in g[re]co po[n]i[tur] e[st] ut intelligat[ur] p[er] ip[su]m mel acetos[um]. iam [er]go [con]ditu[m] q[uod] uoluit yp[ocras] p[er] s[er]mo[n]e[m] suu[m] secanabi[n] no[m]i-nat[us]. q[uod] aut[em] nec[essariu]m e[st] scire maxime m[edi]c[in]e [dicere] e[ius] ut intendam[us] ei[us] in-tenco[n]e[m]. dico [er]go q[uod] [com]pos[itu]m secanabi[n] n[on] e[st] ex aceto et melle t[antu]m s[ed] ex ydromel-le et q[uan]tit[a]te p[ar]ua aceti. et melius q[uo]d in ip[s]o e[st] ut decoq[ua]t[ur]. q[uod] e[st]. q[ui]a u[er]o mellis frigi[dum] q[uonia]m decoquit[ur]. q[ui]a adquirit ydromel p[ro]uixe[n]t ei iuuame[n]t[um] q[uod] ex eo nec[essariu]m e[st]. et n[on] e[st] po[ssibi]le in eo q[uod] noceat. yp[ocras] aut[em] narrauit in p[r]i[nci]p[i]o s[er]mo[n]is sui iuuame[n]ta q[ue] adq[ui]rit[ur] ex usu secanabin. et nos q[uo]d narrabim[us] ea in seq[ue]ntib[us]. nocume[n]ta u[er]o accid[unt] ab eo in[de] yp[ocras] in fine s[er]mo[n]is sui. q[uod] aut[em] di-xit in fine sui s[er]mo[n]is illi[us] q[uod] p[re]misim[us] e[st] s[er]mo ei[us] q[uod] e[st]. q[ui]a adiuuat ad scre-and[um] illud q[uod] extreari nec[essariu]m e[st] p[er] sputu[m]. et facit bonu[m] haneli[tum]. et nos q[uo]d nar-

rabimus et quod ipse dixit in fine sermonis sequentis in illo vestigium. Ypo.

Hore vero eius sunt iste. G. Intellexit per horas eius horas in quibus oportet ut administretur. Sic erit consuetudo eius in illo, et iuvamentum quod acquiritur ex illo. Et ego quidem iam ostendi quod ypocras utitur hac dictione multotiens secundum intentionem hanc.

Acidissimus vero huius quibus screare est necesse non parum facit. quia quod inclusum est adiuvat excreari lubricum faciens atque canalia pulmonis dilatans, pulmoni prestat quandam quietis. quia illud humidum reddit. itaque maximum impendit iuvamentum. qui videlicet acidissimus plurimum screatur per sputum si [illegible] accedunt res adiuvare non possunt. quia sputi viscositatem augmentant. unde et operis illius impediunt. Galienus.

Quod est. quia ei qui ex eo est acetosum sic valde non est possibile ut efficiat operationem mediam in excreatione eius quod excreari per sputum est necesse. quoniam si adiuvat ad excreandum res retentas in pulmone facit actione eius lubricitate et dilatat canales pulmonis. et tunc quiescere facit pulmonem quadam quiete. quod est. quia lenit eum et efficit eas operationes consequenter iuvamentum magnum. Et quoniam non est possibile ei qui ex eo est acetosus valde ut possit facere screari quod necesse est excreari per sputum. ergo […] addit in viscositate sputi. et nocet [illegible]. G.

Annunciavit in hoc sermone suo isto ypocras nocumenta que ei acciderunt multotiens qui indiget tamen uti secundum abstinentiam acetoso. quod est. quia qui non indiget uti nisi cum acetositas consequitur hanc scientiam. tunc superfluum est enarrare nocumenta que accidunt ei ab ea. quod est. quia ypocras non dixit acetosum tantum sed addidit ad illud valde. Sic si dixit vehementis acetositatis. Et ille cuius dispositio est hec exsiccationi est hec dispositio non est possibile ut efficiat in sputo grosso viscoso retento in pulmone operationem mediam sed aut ut incidat illas materias et abstergat eas et adiuvet ad excreandum eas aut claudicat ab operatione sua hec. quia exsiccat eas quoniam sic illa ex medicinis cuius dispositio est hec dispositio incidit materias et abstergit eas. […] invenimus eam exsiccare eas et nos quidem non invenimus eam non excreare […] grossitiem retentarum in pulmone non ad exsiccandum eas. Ita tunc est nocitiva sed ut incidat eas et abstergat eas. Ergo non est possibile ei ut efficiat […] non fit iuvamentum per eam perfusis et nocet nocumento magno valde. Et ypocras quidem narrabit post in sequentibus quod non est possibile ei ut abstergat incidat quod est in hoc loco. G. Cum ergo […] loquitur de eius descriptionis […] quod sermo iste invenitur descriptus

in multis libris. quod est. quod inveniuntur sepe in multis de scriptoribus loco medium magnum / ita ut fiat totus sermo secundum hoc exemplum. quod est. quod acetosus valde non est possibile ut efficiat oppilationem magnam. sermo vero iste est vanus sermo. quod est quod ypocras ostendit in eis que scripsit quod secanabin acetosus valde facit in multo ... accidere propter usum eius iuvamentum magnum. et nocere quando nocumento magno. Ergo accetosus ... magis et non efficit in aliqua horarum oppilationem parvam. quod ergo melius est ut dicatur quod oppilatio eius est. sed autem iuvamentum magnum atque nocumentum magnum. melius ergo est in eo ut dicamus quod non fiat ab eo oppilatio media. Ypocras.

Accidit autem hoc illis maxime quorum morbus periculosus

est vehementior fuit. et nec tussire / nec ea que in pulmone sunt

clausa screare possunt. Galenus. Ille autem cui accidit plus

hoc accidit illi in quo egritudo

est periculosa. et quod cum fuerit illud non est possibile tussire atque expectorare res retentas in pulmone.

Dicit Galenus ypocras quod vehementia viscositatis eius que expectoratur cum sputo et cetera. Galenus.

si ... cum non iuvatur per usum secanabin acetosi accidit in eo et dispositio

est hec dispositio exigens periculosum. scilicet in egritudine et non est dignus omnino. quoniam ille et dispositio

hec dispositio non expectorat per sputum ad perimetur. Ypocras.

Quod si ita fuerit. vires infirmi nosce est ut

cognoscas. et an sibi si cum ipso dederis salus sperare. Galenus.

Cum ergo illud sit / tunc oportet ut cognoscas vehementiam virtutis infirmi

et an sperare ei evasio quando utetur eo. Galenus.

Cum precessit et dixit quod ille cuius egritudo est periculosa non iuvatur per usum secanabin acetosi iuvamento magno. et quod ex eis quidam forte evadunt quando iuvantur per ipsum non dimisit quin rememoret partis qui iuvatur isti iuvamento. et hoc quia iuvamentum eveniens ab usu secanabin vehementis acetositatis pervenit. quando infirmus est vehementis virtutis. cum absque hoc non est possibile ei ut iuvet per ipsum cum dispositio est hec ex secanabin iuvamento malo. quoniam vis non careat iste secanabin una duarum oppilationum. aut ut non incidat eos et abstergat humores illos penitus sed addit in viscositate sputi / aut incidat eos et abstergat ipsos. Ergo efficit illud accidit ex eo sicut ... illarum subito cum multitudine prius quod virtus sit fortis ... est ergo quod ... sequitur hac oppilatione est ut provocetur infirmus. Ypocras.

Sed egroto oximel quando dare volueris in ultimo tunc tepidum atque paulatim dari. nisi multum

nocere est. Galenus. Certum ut sit quod ex eo sumitur in potu infirmus

quando vis ei dare in potu secanabin cum dissolvis ipsum hoc dissoluto tepido in multo. et
sit quod das ei in potu ex eo plurimum non est multitudine. G.

Ypocras precepit ut in potu detur ei qui non exscreat ad omnino post egressionem spu-
ti et viscositate eius, et vere est non debilis secanabin vehementis aceto-
sitatis tepidus in multo. et sit quod ex eo in potu sumitur parum, tepidus
autem multo; quia medius inter calidum et frigidum fuit at te. quod est. quia vero
hic secanabin cum sit vere fortis valde facit cavere ipso te ne detur in potu ex
eo quantitas multa in multitudine. et similiter invenimus eum facere cavere a potu eius
debili cum sit frigidus. sic precepit de eo in eis que premissa sunt. quando in plesi et
peripleumonia quando non exscreatur ad sanguinem vel quia ille non sunt digeste. vel autem indigeste
sunt contra calorem et nocet ei frigus. cum autem possit quod pluribus ipso abusi secanabin
calidi est cautela eius ex malicia egritudinis similiter cum. quoniam qui in potu datur in principio
hic secanabin permaneat egritudo eius indigna. et accidit ei ex potu eius quod est calidus
ut addatur sitis plus quam fuit. et ego quidem iam ostendi tibi quod hoc acetis addit minus
constringens sputi fiducialius. hoc est apud eum ut sit secanabin tepidus parum, et id
est propterea quod refugit ab eo quod possibile est accidere a secanabin calido et sequitur usu
secanabin parum frigidi nocumento. V.

Parum autem acidissimum datur os et palatum humidius
facit. sputum adiuvat exscreari. sitim extinguit
locis quibusdam apostemata sunt et visceribus aptatur
lesioni que ex melle accidit repugnat. et amari
tudine ab eo procedente mortificat. Com.

Qui autem parum aceto sitatis est quando miscetur humectat os et pa
latum et adiuvat ad exscreandum sputum et sedat sitim. et est conveniens
locis que sunt sub ypocondriis et visceribus. et pluribus ab eventu nocumentorum a mel
le. quod est quia refrenat coleram que provenit ab eo. G.

Postquam complevit sermonem suum ipso in secanabin acetoso. redit in ser-
mone suo isto ad narrationem secanabin parum acetositatis. et dixit
in eo quod humectat os et palatum et adiuvat ad screandum sputum et sedat sitim
quod est quia iste agitatur res quod fit iuvamentum in ea ex egritudinibus cum dissoluto hoc disposito
non est possibile ut fiat ex eo nocumentum. et cum in eo est bonitas commixtionis eius
quando quantitas que in ipso permiscetur ydromelli ex aceto est quantitas que fit suffi-
ciencia in refrenatione colere que provenit a melle. scilicet quod minuit ex ipsa coleram et
sedat inimiciciam eius, quod est. quod iam ostendi in tractatu quarto libri mei de medicinis
simplicibus. quod vero eius quod est dulce in sapore suo causa est, verum eius quod est acetosum. et
quod in ydromellis vero aliqua sunt que nociva sunt in hiis egritudinibus excepta re una
tamen minor quam est eius. scilicet quod quando calefit plus quam temperatum generatur ad coleram. et
permixtio aceti pluribus hanc alterationem evertere. et in aliis est quod acetum ponit

Ut sibi editos roborat ꝉ sibi eruditos roborati. uel hic sermo⁊
addit ꝉ audi. faciat. ita doctrina ⁊ ipse ypo qd melius ea q ne
gata sunt una quaqz intencionum scribens dein sit ꝉ scilꝫ dicens oporte sibi invicem con
parare ea q ostensa sunt uel res earum se servaturum. qm et non congruit dare se
bi cor am esse sim si ut suffecit s prima parte ypa ⁊ cetera libri omnis est sic. ỹ.

e. Et si sanguis ex naribus fluxerit solvitur passio
⁊ si dolores fuerint certi ⁊ gravissimi. i. ypi est urine
albis ⁊ grossis ꝉ crassis ⁊ levibus subsistentibus. i. ypostasibus.

·G·

i. In acutis febribus ad caput fere qui fuerint est sanguis. et g'r vesca
dens venas est ⁊ non effundit hic et eo actis vaporibus ꝉ coadu
natis spacio ꝉ patis liquorum. i. reliquis dicta. s eandem uero ro ⁊ p su
dores effunduntur fuerentes ⁊ cores. i. liquores sanat egritudinem digna
egritudine fuerint. dicit est. n. deus ita in libro est malus quedam minimitis com
tarius ⁊ in hunc q dicentibus qa ad ims parte huius libri q s omnis concessum gravi
ssima. i. ypa. ꝉ et intentionum q adigere egritudinis ut utile ⁊ digesta suscipit
·ꝉ·. i. ypa ꝉ cetera intentionum huius q addigerorum egritudinis ut utile ad digesta su
scipit. ita ⁊ nunc ad predictorum ipse q non scripsit digorum notam. certissimum
autem signum eius in urinis scripsit. igitur optima quod est q alba ⁊ levibus
ypostasim urina ut in pnosticis omnis est. non tamen dignum est innes
deinde se apparere hac sed sufficit tibi in libro est in colore ⁊ consistencia q
s urina benignum eneorima. i. sublime apparens ad salutis spem ⁊
uti hiis ita habentibus superhabundant s in corpore hec series. adiectis. n. urinis
omnibus ⁊ ceteris criticos sudores. q ex superhabundanti. hec uero gravissi. i. ypi non prin
cipaliter meis dicunt ꝉ d. s. n. spem egritudinum in fine assueverunt tale
nuncupacionem ⁊ alii optimorum medicorum ⁊ ipse ypo ⁊ in urina. · ỹ.

e. Et si apa aliquibus fuit. ·G· P ꝉ paruissi
Paruissi-
ma est in
dicari ꝉ pesi p apa causa. adhuc autem magis si sit add legendo particu
la aliquibus corum ꝉ enunciacionem quis faciat. nam parotidibus q'. i. apatibus q
cetera aure in di q quidam causos iudicatos sed non gravissimos. i. ypos. hec aut
parum prea edistes p quietorum. ỹ.

Si uero sit huius soluta fuit reversio rursus et eg
tu mus ꝉ vertebri ꝉ cervicum dolor contingit. ⁊ exspu
et grossa sit debet samus esse. G ꝉ Homoragie ꝉ he
moragie ⁊ su
dores rememorans si sit huius causus at reverte ⁊ parum prodest. et

.n. ar p ventris siccz dolor cruralis hystin .i. crebri. et exspuet grossa. nam indiget q emorogia l sudore l apate e qui debz iudicari cri si possz utrz q estimare dez e e sane si addiciat dens q cuiat .i. medens ipse dixit vomie ivens et ventre subduce dans post aqu et melli cet ag copios. qz sicut hus quis dicat emoragia et sudore et apa solue causon. ar. n. n posse solui forrasse videbi— roz quida mansue ta dre. mansueta dixi ut modare ven dnte. et mag eo q anea n tam inculpabile deolpharia. n. n. ver est in mo. q. n. p ampho ris mos ecz est. a causone hito rigore sequente solucio verissima est. sz. n. ex necci te vigore hnt. qnz q sudor solus qnz vo vomitus colicoz huoz uult. l solui infrus ego sola. mlto et aut deor tu fuit duo et qnz rursus ca. duoz .n. hoz necce est in causo fi al tez si debz solui finalit l exe in colicos huores l extingui. ideo qz delicta e n debi principalissima sinaco causoz .s. poco sicut frigida aq. l frigide aq q nos sp eni invinus causos nullo manete
l moriente
.s. Tenuto cu frigida aq dedi q in quiescenti tpr de quo contracioz posui ptis hz libri tractatu in paucis et i alus muniminis et oscipo nibz amplius. forrasse g estimabit meq dre nulla causic hnem moriturn e bibente frigida aq in quiescenti tpr. et ni nuc si l n hz ego dixi. sz qm omis l oibz q dedi aq pluribz exeribz ut nz possi meminisse nio eoz insecuta est utilitas et salus. sz aut n ide est eq sanabunt omis qui caus hnt si biberint frigida aq. qui ar. picculo se et insalubr hnt. nz p a aliq nz p aq sanare est pole. hus e nz tep tare dare. q aut in fine seriei dez est et spuet g ssa si debeat sanus e obsuanda est t p illos causos quioz p paciete plinoz fuit. Vr

Causi genus aliud venit subducens siti ple
nus lingua aspa sicca salsa. G.

Nos si ingi nius vetes grecos invenio et p onimina .i. equivoca dca frentes hucia q vnu significat. ex incisi e vo q p ipz in differencias plres ad uenencia i quo mlto et dre assuevimus genaleste drus hz rei dual l ce l q tu or l quintas oz pole. exeribz aut ononimis duplicibz quibzda q nz ulr sibi inuice coicantibz. qda aut p q nz sinonimis .s. e abino habiut nncupacioz fcaz n l n ni q referunt duo gna causoz p secandu. cognoscat aut certissime hz ea q p nota roz sbe alr ucia onsa sint. q vo io ab intellige a iudicat secand si intelligecia he mus oiu febriu concorde ita ut ouis et bouis et equi. ex ordiue vo s mor debente in logi ne maiore q p inuinit cohez eu sicut et alios in breue capitulo q pere p nz s monis hz facientes. causon febre invenio medicos dnces qn calor facit ar. de home et inqui estabile sitim hz. et sita hz hz. eu causic qui sit ardenti cor sitim mitigata hz. causon q simp ct aut et gnusu .i. ille n dicemus ex

remisse vero exeunte tale non malum habent. nam et alium gratia compendiose doc
trine notant nothum .i. adulterum causon. sic in vero claimis febribus assue
vimus uti nuncupationibus. ita audiemus duo genera causonum febrium ac si de
inde et genera terciana rum quis dicat duo / hanc que est vera et dignissima. alteram
vero notham. cui quidam quod adsunt sinthomata que huius. quidam vero non. quin vero
prius causus de quo nunc propriam dixi. quod deficiunt quidam et non similiter
considerat noster magis attendens morte et huius que ab ipsis consequitur per
elicitur sinthomatibus ab eo fit. nam propter primum quod dixit venter subducens
siti plenus lingua aspera sicca salsa non adcausi. alterum adiciens que
adiecerat in priore. nothus .n. sinthomata genuini .i. proprii causi al
terum quod habent. alterum non habent. rursus autem deinceps dicens lingua est as
pera et non adiecit nigra sicut in priori. sed postea sinthomate dixit sal
sam. sicut .n. est lingua fel amara rancea indicat habundare colera
ita est salsa salsum nominat humorem. quod una quidem est flavis specierum. tribus
ceteris ut didicisti. s. acido. salso. dulci. sic ergo priori causo manifesta
ta colera consistens existentes pallidas operatur propter duplicem causam. et quia
subtilis. et quia propter eum ardens febris augetur adveniente meo rancea
colera ita nunc flegmaticus humor non salsus existimabilis .i. indicabilis existens nam
augent febres nam sicut flammeam habent febris. nam ventosam et ipsa dicitur
a ventre ventre subducens ergo ea sola omnis continuum existens ei non egerere
vel digerere. nam subducit ei quod venter vel sibi. non tamen propter humoris aliquam speciem. sed
ipsos qui offeruntur nupticula tibi corrumpens non in solis poti
bus humores dicentur. quod ad plurimi eorum qui propter priore causo egrotant
quod circa illi excessibus est sitim habent in subtili et fuerit humore consistentes.
tardus vero hic propter frigiditatem et viscositatem et grossitudine sive flavis. non g
quoniam potum solo uti eos qui ita egrotant. sed autem dominus in huius qui
debent digeri certe quoniam vel septimum die. forti videlicet exeunte virtute. si vero
in nona vel quartadecima ad .xx. medicamento debet egrotandi succo ptisane ieiaplia vtim.

Prime defectio vigilie. G. Hoc est utriusque causonum et ipsa
propter priore vel minore meminit. huius .n. sit magis in illo. quod capitis magis
extinguitur vel exiguitur assuevit dici ita ab eis. vel est non digna voce
vel necesse fieri. fit autem hic propter placentem nihil sine causus in grossitudine
humoris intercepit disiungi. V.

Extremitates frigide. G. Hoc sinthoma sicut cau
si est. non autem simpliciter
dici huius sinochus. sed est de triacte quidam. non .n. si talis est. sed est male morigera
tus est .i. malicosus fuit. nam propter ardentes que et colicas febres usque ad fi
nes corporis extendit calorem. et si non male morigeratus causus fuit. propter fla
ticas autem fumosa caloris sine est in locis que propter ventrem vel epar vel pulmonem facta fu
erit putrefactio aliti .i. salsi humoris propter illam quod igne calor fit. maligne
vero egritudine facta extremitates infrigidantur propter in firmitate virtutis et magnitudine

flegmonis ad se ipsum trahentis omnem sanguinem. Sed hiis enim neque quod fit primo cessa vinum quod egredo. Y.

Tali causa nisi sanguis e naribus fluxerit vel apostema circa collum fiat vel crurium dolor vel sputa exspuerit grossa. Hiis enim consistente venire fuit ut ventris dolor vel pudendorum livor non indicatur esse testiculis tensis erit. G. Quoniam autem magis per apostema quod exsiccare que inflare fuit puer febrium solucionum hunt in ea eius mortem est. Se placente autem causa non apparet solum memiunt sed adiecit et emorosagiam fiente nullis magis causis id est febribus in quo consistencia passionis in pulmone fit. Calefacta enim in tali dispositione implet caput sanguine et effundit quod secundum hiis dat eius consistens et aptis venis. Propter eandem vero causam et circa collum et apostemata et parotides fuit hiis qui ita paciuntur. Quibus autem passiones consistencia in partibus que circa ieiunium vel ex parte fuit inferius magis apostemates abscondite id est descensus hiis contingunt. Quare et dolor ventris et livor pudendi et tensio testiculorum hiis que ita laborant magis contingit. Fit autem tensio testiculi quando quidem a flegmone que est sub ipsum. Quando vero ulcerati ab aliquo eorum que sunt inflatibus vel flegmonibus. Sputa vero et sputa grossa quidam eorum inhibitibus sub pulmone passionem dicta est digestio iam facta. Manifesta grossa hec confusio inordinacio indeterminacione hec doctrine quod ypochiposim id est sub figurorum vel ypo. teparsim id est sub digestorum quod grossum consequens fiente facienda dicit. Consequens vero neque est ypo. Multis enim partibus pacientibus fientibus talibus oportebat deinceps sinthomata scribere catholologum et non deviare et inordinate hec secundum propriam placente egritudine facere. Y.

Et hic venientes est reducens secundum dictum modum facere. G. Dictum est modo non ut secundum causis existente hec sinthomata sed ut aliis. Hiis enim qui in ventre partem dispositionem hunt corruptis cibariis egrediens humide sunt. Hiis autem qui in pulmone hunt ventre impassibili existente non necesse est ea que egerunt talia esse. Racio enim aliter ita dispositis contra durum et difficile esse ventrem et quod utique et quod sub ex est ventre radice anusi et hiis qui propter ex causis paciuntur quando quidem exsiccatio humida quando sicce egrediens eorum exeunt. Quales vocant sperathodes id est scibala scilicet adustis videlicet scibalis a flegmone qui in intestino grosso est que vel quod vel flegminat flegmonizat solum hec operacio. Est autem est flegmone fuit

7 adthimia .i. imbecillitas humida egerunt non potere uirtute adse
ipsam cibum trahere. doctrinam autem hec tales egestiones ab hiis que auentie
paciente fuit meo quod keochiliare .i. chilus · l' succi fuisse videtur · y·

Flosmata .i. sorbiciones epistaticas .i. euulsivas da · G·

Quod multo tempore assueui dicere quod asaphis .i.
inmaña ducto .i. senes non docti (l' nescientes) sunt · 7 nunc
dico · ego contra · n· ipsa malicia fuerit potius quam oximellis utilissima est
·cibus uero succi pristine · sed tamen ego 7 nimirum · l' unanimiter non co
gnoscens sed 7 ab alio nullo discens non habeo diuinare quas umquam
dicas epistaticas .i. euulsiuas sorbiciones · oximel · n· incisiuum 7 diui
sivum 7 purgativum licet dicere · epistatice autem .i. euulsiue nullatenus fie
ri · n · possumus unde id quod euellitur ab eo · s· oximelle ita ut succi pri
stine epistatice .i. euulsiua esse dicemus · – fortasse dicet quis inde eu
uentre sed duce epistaticas .i. euulsiuas · sed est hiis qui euellunt igitur esse huiu
smodi quales est qui fuerit · sed tunc non diximus sorbiciones · farmacorum · n · talis
operacio non est sorbicionum · quid ad ut potuit · minus igitur fecit est quod in maius deiol
ebz non cognoscimus esse · 7 ipsa nil hac dictione cepimus · nil · n · deter
minatur l' est ab ea est inuenire · sed sic · l' nunc uero nomi aliter habes quidam
malus multis apte fuerint · ut est 7 in loquendo 7 in hiis que male dicta sunt
7 nimirum omnis veluti ex uno ore manifestacionem quod dicit uirtute .i. boni
tate inter peracuta dicant · in maiestate uero malicia · y·

·l' r̃· 7 elevacio in hiis
que in male sunt dicta.

Acutas autem passiones fleumabis si fortis
appareat egritudo · 7 qui huic · l' habent iuuenes etati
etate 7 robur aderit eis · G· Hic sermo di
gnus ypocrate
admiror autem qualiter non scripsit eum in amphis · in pauca · n · serie uerbis est
magistri · quid ad 7 in amphis · denique diligentibus denique fleumia dictum est multo
ciens a medicis · quia que uidentur per sua scibilia de fleumia in fallacia dicta
sunt per duos libros ante scriptos · quorum alter de eorum intitulatur de fleumia in
quo omnia utilia docentur · alter uero scriptus est ut dixi a medicis a medi
cis empericis 7 dramaticis · l' impireis 7 dogmaticis · amerho
dici uero .i. indoctrinales thessali sic 7 autem sic demonstrare simpliciter dicunt · ita
ut fleumiam enucient calistice .i. depressiuum esse auxilium · calistice
uero diuerse exponunt ipsi sic modo est ante per mea minuiuncta de
methodica · exercise te igitur uolenti ueram intelligere ea que de fleu
mia est hystoria in est legere nostris 7 aliorum medicorum libris · nunc autem
eius audi capitulum cum paucas interim recollectas uim intendens · fle
mabis · n · primum sit apparent magistri egritudo maiore ab eo quod intelligere
quod magnum · l' magno sed auxilio utitur · ipsa prauas passiones non differt ·

deinde utrum forte vel magnum egritudine dicere. Secunda intercisio flobotomie si iuve-
nescit secundum etatem laborans. utrum non. pueri utrum senes ferunt flobotomiam. utrum si
si magnitudo egritudinis exigat. Tercia vero intercisio dicta est ab auctore zodia-
ce virtutis robur. et non iuvenescentium in egritudinibus non secundum robur aggregat. Fortasse
sit alicui quod videbitur. Sed duo sufficere sola intercisiones suppone flobotomie
magnitudinem egritudinis et robur virtutis. senex denique non propter longinquitatem vel zodia ipsarum
secundum se ipsam sed propter imbecillitatem virtutis non flobotomiam ferunt sufficienter. Sed pueri de-
nique fortes zodiaca virtute existentes tamen ipsi flobotomiam non sustinent
evaporat enim in parte vel propter eorum [illegible] et propter humiditatem esse sicos. non indiget
ergo flobotomia habentes evacuationes que extra sunt. propter hoc non sufficit magnitudo egritudinis
et robur virtutis intercisiones esse flobotomie sed melius est addere et etatem iuvenes-
centium. quod deinde in primo ferieri dignum secundum quando dictum est. acutas pas-
siones flobotomabis. Omnicarum autem id est plixarum quando non meminit. quare dea-
cutis ei nunc est doctrina. et spera de hiis solum meminit. indigentium.
et omnicarum multe flobotomia. et ipse per dies et cibus subiciantur intercisioni-
bus. recte vero hiis omnibus dies non recte estimandi uti aqua quod est et in modo datus
empiricus in solo plectorico dicto consensu dicens observari flobotomia
nos autem et non presente eo flobotomamus et dolor vehemens assumat hominem
repente vel fracta fuerit aliqua particula vel os expulsum fuerit secundum modum id est
articulum. vel aliquas articulus id est coarticulatur de nodo et coelevatus
fuerit. nos autem flobotomamus quamvis et minimum plectorico consensu facto. post
cacoque vero et balnea plura et dietam indigentem duobus diebus vel tribus ad
quod secundum non ducimus. dictum est autem de eis amplius in libro de plectico id est de multitudine
et in libro de flobotomia et adhuc in libro de terra pertice methodi id est doctrine
curative. ergo sufficientia quarta et hec ad presentiam in minimum vero de flo-
bomia dicta adiciam autem gratia deficiendi nil minutione que agit in mente nos
de est fuerit calidus sufficienter et siccus ut evaporet cito ad hoc cor-
tue. non desistimus a flobotomia id est amovemus. et si magnitudo fuerit egritudinis et
iuvenescens homo fuerit. hoc ergo liberi consequentes vel consequitur delinquit et hic
ipsi pacientis corporis sed solum secundum delinquit in procedenti de scriptore
et hic meminit pacientis et dicas etatis nisi ipso comprehende ut ostendam.

Igitur si quis sanguinaticus fuerit ex exercitio id est elec-
tuario emunda sanguis aliud vel ad pleureticorum. Sin vero im-
becillior appareat si et plus semel auferas eius scri-
secundum venter eum uti per totum diem donec in fallacia secus
fuerit egrotans et indigeat fame. G.

Squinancia particularum que sunt faringa id est caput ysophagi est fleg-
mon potens per flobotomiam electuarium id est electuariis emundari. hec est ipsa

q̄ q̄ ꝯt mens̄ s̄ ꝓminētes l' flegminātes l' ꝓminētes ꝑticulas euacu
are ꝑ sputa. minuū d'.n. coꝛ. ꝛ ent hematice .i. sꝯ fluita͛ plenū decē
ucꝫ quis emēdare dr̄. alias uō egꝛ̄ nes sacietas delinqꝛ̄ depl'etico dixit
uelud q̄ inꝑ̄ma pte libꝛi fecit. sīuō inbecilliores eē uideant. aut l' ꝑ
inl'ci ne sanꝰ qui ꝑ flo'iam ablat' ē. a t a' ꝑ emēdando clistere utē
ꝑ die tciū. colato .n. i. remisso coꝛē a flomia q̄ꝯꝫ delicet ꝑ qlite
malicosā hūoꝝ facientiū egꝛ̄ ne h ꝑclistē euacuare uult. inꝰ
aūt ē qm̄ intecoꝝ hꝫ n̄ solū educē sꝯ fluitates cibi sꝫ ꝛ paciente
loc emūdare. q aūt adicit in fine s̄monis exh .i. ex fame indigꝫ
sꝫ uires hꝫ inꝰ ē hijs qui meminerūt eoꝝ q̄ inꝑ s̄mone edocta sūt

Flegminācia ẏpocondria n̄ spūaliū absq̄ ꝑcordiōꝝ
l' defectiōe s̄ non .i. dẏafragmatis incēdēs l' spūū
attensiōes orthomia sicca quibꝫ n̄ plus subit
sꝫ defectiōes spūū passiōes hee sꝯ ueniūt. maxīe uō
ꝛ cp̄is dolores ꝛ ꝯuulsiōes egꝛ̄ nū n̄ possūt solui
sicꝰ l' sigs ꝑ̄us temptauit farmacare .i. farma
ciā dare. sꝫ flomia taliū ẏgeniōme .i. ꝑ̄nci
pale ē. deīn uō inclisteribus si n̄ inḡ ꝛ n̄ fortis
egꝛ̄ do fuit. sīuō nō ꝛ ꝑ̄tea farmacia indiget
indigꝫ aūt in fallacia ꝛ modicacōe ꝑt flomiā
farmacia. G.

Cathalogus ē egꝛ̄ nū flomia q̄ ꝑ̄ma
inea. s̄a uō ꝑgacōe indigeciū. q̄ꝛ ꝑ̄mi
dcīo hūs sc̄ptã ē flegminācia ẏpocondria s̄ ꝯsue ne ẏpo' is audi fleg
minātē uocē. ꝛ .n. oms̄ flamee ꝛ calide egꝛ̄ nū erisipilate exp̄e
tes carbūculi oīdum. ꝛ ipi qui ꝑ̄e noīan flegmones. uniūsi
uō uniores meꝛ̄ coꝝ deinā ipē flegminaciū coꝛ̄ inferūt uel
q̄ oīu cōe l' uni nomē ꝛ uocāt ita solū tumore qui remittes ē ꝛ
dolorosus ē calore mixto. Cetēribꝫ aūt aliis tumoribꝫ ꝑt n̄ puta
charto .i. duro ꝛ eo qui uocat aumiorībꝫ meꝛ̄ ẏdimate. fuit
.n. ꝛ h ol' cōe n̄ oīu tumoꝝ qui ꝑt n̄. adhuc uō ꝛ ē nemathosi
.i. auctosite dēꝫ a nob alibi ꝑ uniū libꝛū de tumoribꝫ ꝑt n̄. i s̄mōe
uō qui nūc exstat sic ꝛ ꝑ a ꝑticulāia capitula. ꝛ h dēꝫ ē. sꝫ kir'
q̄ .i. durus tumor remittēs ē ꝛ indolorosꝰ. pneumatosi aūtē

i. ventositatis fit duplex aut per quasdam concavitates i. sensibiliter coacua-
cio spiritus ypsode i. ventoso aut recte contemplabilis. quorum quidam me-
dici tumores preter non minusculis inciderunt ut in fundo pus inve-
turus. deinde invenies tu nil aliud preter spiritum in loculo contineri per partes disse-
minatur. et minimum tenebrosos quorum solos qui ita inciderunt vel viscosos humidos vel
mucillaginosos invenient vel invenerunt. sed in talibus tumor per tenebrosum vel
mucillaginem erat. sed humido a parte disposito in carne. spiritus autem inve-
nitur per partes disseminatus est. in hoc per seriem igitur sequitur in sermone hec i. flegmi-
nacia ypocondria ut in non per consuetudinem ypocondria significat est. quoniam non habebit intellectum
quod additur ei scilicet quod est non spiritum assumpcione flegmatis et calore ypocondriis sub-
non eandem medicacionem habere. nec tamen valet quod in ut dicere ut dicitur in conve-
tu i. coadunacione in flamacione et spiritus absumpcione fientibus. quod est quasi false
nunquam non absumpcio spiritus in fortiter flamea dispositione in ypocondriis. ut igitur qui
scripsit hec flegminacia dicere ypocondria tumore elevantur. huius deinceps
meminit facturum i. dyafragmatis incessionis deinde spiritus ascen-
sionis. igitur incessio quod facturum in hoc est. accessus autem spiritus ut dicere qui vero
in scriptis de quibus in priori parte huius libri dictum est vel scripsi. spiritus incidens in spiri-
ori ablacione et deorsum dictum est per comendacionem alius seriei. sicut vero orthomiam
dixit eam quod sine spiritibus vel sursum concussione forte ita dyspnia ut non ferat
decubacionem sed suffocetur. denique didicistis quod coartacione fit vel articulorum spiritus
qui per pulmonem sunt qui hec paciuntur accubantibus quam magis stantibus autem in-
residentibus videlicet omnibus rectis per thoracem. id circo vocatur orthomia i. recta
spiracio. fiente vero ea aliqui quod ypocras facturum flegmone i. visceri concadunt
in peripleumonicis. alii vero mezaraicis i. canalibus plenis flomia indigent
aut eos qui orthomiam paciuntur. quibus vero pus non coacuatum est. in hiis non
quod illi evacuari pus indigent. eos autem qui aspiracionibus assumptione quod est co-
acuacio spiritus hec paciuntur flotomandi esse aut. sic autem et capitis dolores et
splenis et alias esse inflamaciones iuvat flomia et consiliis egritudinum. di-
cens autem et consiliis dici egritudinum hec qui a tumentibus periculis fuit. audio
enim et hanc medicos nominantes sic ita in nostra asya omnis tumores qui
preter non in hiis enim abrenunciare oportet per gravare aliquos flomare. et minimum
hac interim deinceps ipse de per hac serie.

Quibus vero flegminacia a principio egritudinis mox conantur farmacia solvere concessi quod flegminacis nil afferunt. nec enim remittitur extenda existens passio resistere vero egritudinis sana colligatur. imbecilli vero contra fiente egritudo dominatur. est autem dominari egritudo contra hec tale insanabile hec. G. Tam ampho materia farmacare

et movere per expositionem huic inscriptionem sint homines quibus non recte ad flo
miam uredignum existimant. propter enim quod humores mali confluant et coacer
vantur aliqua pericula que ut dixi conuenienti diximus in libro qui in fine est. propter septe seri
ei quidam faciunt illegibilia non recte scribentes farmacie nomen sub fine
dictionis constitutionem in fallacia et moderatione indigent post farmaciam. flomiam vero
caput accusativum casum pro genitivo facientes. intenta enim serie hic
est ab eo consulit hec flomia venire prius. deinde vel deinceps post ad farma
ticam non conveniunt ut illi scribunt ad farmaciam prius assumptam. deinde vel ad flomi
am devenire. alia vero serie huius deinde vel demum in via qui attenderunt in
tellectum certissime quod dixi. ÿ.

Fieri vero afonum id est invocalem repente venarum
defectiones faciunt si sano hoc contingat sine occasi
one vel alia causa forti. G. Defectiones vero venarum nominavit
repletiones amplitudine fientes
[illegible] hee scilicet replete fuerint gravari vero non necesse est et in periculum devenire in
naturalem calorem extinguendi suffocatione. quod est si sic patienti amplitudine. a
multitudine enim epilensie apoplexie et cardiace sincopes fiunt. propter unum enim
sinthoma quod per afoniam id est invocalitatem hec talia sunt horta [illegible]. ad
iecit autem hoc modo si sano hoc contingat sine occasione vel alia causa forti. occasionem
quidem dicens aptam causam. ut si expugnans quidem vel palestris existens ex compore cubi
tum in periculum esset ducatur suffocandi. causam autem aliam fortem que vel stupe
factus per timorem vel tristiciam maximam fit. inegritudinibus autem afoniam id est invo
calitas sed non solis quibusdam vocalibus organis nocivus vel respirativis. pro
autem utique et per resolutionem aliquam unde et incidere in maliciam virtutis. ab hiis autem
afonus id est invocalibus declinans ea que in libro commoditer placet. propterea adiecit si sano hoc conti
gat.

Et auferre sanguinem secundum habitudinem et etatem et cogi
tare quantum plus et quantum minus. G. Antea quidem qui inte
cedens flomie dixit
habitudinem corporis dereliquit nunc autem vero non dixit. estimant autem quidam quod pro nomine
virtutis habitudinem dicat. sed una enim re utique causam non recte existimantes. nam habitu
dinem in consistencia corporis sentientes dicimus. est hec quidem que aut fuit mollis hic vero durus.
fortitudinem vero virtutis vehementiam enim gravare id est actuum cognoscimus. quare sed hee
due intentiones in indicatione quidem evacuandi et adocendo habentes a se invicem
vero differentes. quare ad et ab etate. licet autem magis quidem ad habitudinem corporis referre
etatem non virtute. et enim pueri per molliciem habitus facile vaporabiles denique sunt
et seniores per siccitatem quidem et frigiditatem. difficile enim evaporabiles. et propterea quis ad
dicere huius omnibus intentionibus flomie et ex magnitudine quidem sed passionis que curatur exhi
titudine et virtute indicatione accipientibus nobis hanc id est oportet evacuare ut contra
est cum in qua quo complexiones nos aer qualiter hic est scilicet retentum quidem oz. o—

accu satiuo casu pro geni tiuo

Accidunt autem primis eorum talia. rubores
faciei et oculorum staciones et distancie manuum strido-
res dencium. pulsus maxillarum. coactio. infrigida-
cio extremitatum. spiritum deficientes inveniunt. G.

Eorum que repente contingunt que prescripta sunt faciei solius rubo-
res multitudine sanguinea indicant. stacio oculorum id est immobili-
tas. distancie manuum nocitivas esse quod et eas contra ipsa prius innuorum. sed aliorum
modo inflacione oculorum. nam hec quod vel ex torpore quamdam esse eugia. id est actus
contra. distancie vero manuum et stridores dencium non ipsa quiete ut immobilitate
principii sed ipsa delinquente motu fiunt. compulsus vero quemque omnino dimit-
tunt omnino in motu est. que de dolorosis in flegmaticis particulis motibus in-
ferebant veteres hec non et de palpis id est saltibus. et adhuc de hiis que de albis
macrtis vehementi motu. motus vero maxillarum spasmos est sintho-
ma et distensio vel distancie manuum et stridores dencium. infrigidacio
demumque extremitatum in talibus passionibus multitudine hiisdem generari contra in-
naturalem calorem. quod autem in fine seriei dictum est spiritum deficientes non invenie-
dum est in affectia id est in pulsacione dici venas quas veteres vocabant
arterias. deficientes igitur spiritum velud declinaciones et quietes post les dicere.
quidam autem hic seriei alterius huius sui mente prius ponunt huic textui qui
copulant eam que deinceps scripta est.

Cum vero dolores per singula membra adveniunt
ut ignire colere et duimeorum id est acuum reumatum influ-
xiones fiunt. dolent autem intus morsa. morsi-
vo vero et valde sicce fiente vene tendunt. et flemma-
tices evellunt influencia. nam et corrupto sangui-
ne et spiritibus non potentibus in eo ire vias quas prius ambulare
infrigidaciones fiunt accessiones et scothoses id est te-
nebrosiones et affonia id est invocalitas. et carunaria
id est capitis gravitas et spasmi. si iam maior vel ex vel ve-
nas venit. vel epilentici fiunt vel parapliges. id est

appopletici si in quietecia loca inciderint spiritus et a spiritibus non potentibus transire desiccatus fuit. G.

Exreode ge pectorum in monu et qui unit est. et quidam habent vel copulant. et ipse septima ubi pingemare advenit duplex intendo copulantibus quod presente in moris pecto. sillaba pro scribentibus est littera. s. non copulantibus vero per presme. s. sit. s. pronunciant. quod autem dicit tale est modo dolorum assuevit movere in fluxionibus humidorum humorum in particula que dolorem habet. est enim chachochimi meatus fuit corpus in quo colera et dracmeorum. i. accidit aliorum humorum inflexiones fuit ipse quia adhuc et magis dolet laborans et mordens quod intus a predictis humoribus. nam vene quod impaciente particula anxiantur morsu. et hoc ipse altius fit causa. impleta. n. paciente parte a talibus reumatibus corrumpitur quod ipse sanguis primus. sed impleta autem vasa. et hoc omnis in eo spiritum transitur pro hibus male. et hoc ipse demum dicit cens spiritibus non potentibus in eo vias quas sunt ambulare. quas predictas vocaut spiritum refectores. causa autem hoc est decem sanguinis et est eo videlicet et ipse ingragidationes fuit et tenebrositates et afforme. i. invocalitates. capitis gravidines et spasmi. hoc autem ferunt epilensie. et est in quietecia loca plenas venas inciderint tenuata loca dixit videlicet particulas cordis quas ascepsit cor et epar et venam que copulat predicta. videlicet vinam que postea concava a medicis nominata est. que venarum quae per corpus aliis est latissima. decentur enim sanguis qui in hiis spacia quia vene si plene non huc concedit per transire spiritum sed sic in mortuo corde coagulatur. hoc autem ipse ascepto os et a spiritibus non potentibus pertransire desiccatus fuit. maxime vero proprie dicit et coagulatus fuerit. non coagulantur utique et quod siccantur et quod infrigidantur. invicem autem non species quod siccantur coagulatur sanguis et qui influunt in eo mali humores. exeuntibus. n. est et flabellabunt et incorruptibile sit et quod chimomenum. i. humane est secundum [illegible] hic operantur universi sanguine siccantibus gradibus et innaturam calorem abicientibus et extinguentibus coagulatio sanguinis ut in mortuo corde fit flomas enim qui ita laborat frigidus et gracilis effluens exeunt sui. vel venit sanguis ipse frigidus demum habeat. quoniam vero per totum corpus fuit spasmi et ad bonum demum. conferunt. n. quoniam. contineres. n. totum corpus omnes particulas calefaciunt. ut hoc quod evaporet intrinsecus. hoc autem expellatur ad alias in principaliorum particularum. in quibus est difficile salubrius intervenire. i. ingerere per applicare. i. appopliam operatur. modo. n. est quod ypocras nominat paralises que ex appoplia vel epilia in aliquam in principaliorum particularum descendentes quoniam et sine spasmo appoplia facta in particule paralisim quedam desinit hec passio que vocatur paraplegia. aliquando non sentit mala sunt.

Et ossis hos tales per formitates flomare in principio confestim sub luminibus exeuntibus omnibus contentibus spiritibus

et reumatibus. facile enim auxiliari sunt. G.

Puto fomitare eos qui in habitu quidem coagulatus est in eis sanguis et
difficile fluens est. Sed quia furcatio quedam in fomitando fit melius generare
quam tenuos persepe psimus. deinde incidere confestim venam interiorem que in cubito
est. non enim si coagulatur in ut non possit fluere inveniri sanguis. Furcare vero ideo
eos plurimos homines omnes corporis particulas. et si sic fluxerit commodare rursus
furcare et iterum si aufertur fomitare donec fluat. ubi autem in paraplegiam
descendunt passiones licet furcare in tempore brevi et fomitare furcare rursus
et fomitare donec citissime conveniant. Et adhuc solummodo existentibus spiritibus
et evacuari non difficile solubilibus.

Et resumite et cum esse considerantes farmacare
si vero allevientur sursum. inferiorem autem ventrem si non sol
egerit clistere asine lac coctum da. et bibant non minus
.xii. cotilas pugillis. si vero rubor contenet.
laxativum enim plus est sedativum. G.

Post evacuationem sermone restaurare membra et corroborare hominem
ut si nullo appareat allevietur ad purgationem ducentes. quando supe-
riorum particularum que earum que pervenient purgationem delinquit de notat farmac-
iam ostendens faciens de electorum medicinam. enim quo ad magistrum egestiones et veteris robus-
tos recipientes vel album elleborum vel ad aliorum que vomitum movent dabimus
que vero de inferiori ventre dicta sunt manifesta sunt. ne mireris admixtionem lac-
tis. ita enim apud veteres erat consuetudo. dictum est autem maniacoribus quo
non solum habitudine dat asine lac. et cum aliis nunc coagulatur quando bibitur quando ad gus-
sa lactea. admiscere ei mel et sal convenit.

Squinantia autem fit cum ex capite reuma
multum et conglutinosum hora yemali vel vernali in gula
sanguinis ad flatigicas id est occasinas venas super
influat. et spiritum ampliorem propter latitudinem epapa
sone id est vellent. cum autem frigidum existit et conglutino
sum opilabit transitum spiritus et sanguinis operiantur

coagulat eos propter quod sanguinem et immobile et
instabile facit. una frigidum exigens et opilatiuum
est. et propterea lingua coagulat. liuida et firma et rotun
da et reuersata propter uenas que sub lingua. sub duse .ii. v
ue uene. hu. colimpnula uocantur alii uero grossa
sunt .ii. plene hee exeuntes ad linguam firmantur. uaricae
exeunte et spongiosam propter siccitatem. deinde hanc anioleciam
humidam quod exuenit suscipiens exlata quidem rotunda
fit. ex bene uero euitabili ineuitabilis ut cito suf
focetur. uel quis cito auxiliabitur. flobotomiam faciens
abrachiis et uenas que sub lingua. sicut dicitur et far
macum artericium et gargarismatibus cali
dis et caput purgans et unctum et ceros collo
et capiti superpone et lanis circumuolue et spongiis
mollibus et aqua calida expressis fomentare et bibere
aqua et mellicratum non frigidum da. sicut autem offerre
est occasio et sine fallacia iam fuerint. G.

Hunc sinantem siue sinanciam uocat dicere siue kinantem uel alterum quidem eorum si
nancam alterum uero kinancam ambobus uocabulis scire oportet duos
fuisse morbos esse sinancie. ad curam autem nil nominibus indigemus. assuerunt non
ea dicere longe meliorem huius que in nominibus preceduntur. sequebatur autem et propter hoc uere
sermonum species talis doctrine primus hic faciens. Reumatismus que ex capite de
feruntur quidam quidem sunt subtilia sed consistencia. quidam uero ex grossis et uiscosis humo
ribus. Igitur quorum quidem subtilium est pectum prominentia latas uenas in scitis erodibus
deriuantur. talia uero sunt que sub faringe. humorum autem ingrossis continentibus
intimare omnes qui ualde strictae sunt uenas propius sub facientibus atque spacios
seu eas detineri. intimatis igitur talibus humoribus inueniuntur que sunt sub faringe

in tumore fuescit pticula sic lanye .i. fauce l' safus seu utiqz
q̄m̄ multo s̄cti's ex̄ntibz hui' uenis q̄ langis l' fagringis. e' uo
oz apr .i. sn̄ s' f'luitab' cē cor' 7 n̄ plectoric. duoz g' 7 anti
perasḡos .i. reuulsiois q̄ ad q' euacuat. 7 q̄ euacuat ē apocrimi
ne mothean expellem' apaciē' locis q̄ influit s' suspcipiet
fa'le. su euaporare uoluerim' calefacientes ul calefacto loco
ɔtebit. g' 7 tot q' cor' oz euacuari flomia l' p'gacoz l' clistē ip
sas aūt pacientes euacuare pticulas p em fētica farmaca a
pocencia .i. expellēcia influentes hūores exflare. q'oz uo deūu
nō uehemēt sūt infrcati .i. opilati 7 n̄ valde uiscosi 7 g'ssi pci
lida 7 drimsa .i. aca euaporācia hūores qui s̄ pacientes ptici
las ɔtinent sūe farmacis aut venē q̄ s' lingua incisioē fleg
monē infaringe euacuant. q̄ uo hūoz q'da g'ssi s' 7 uiscosi ul'
ta drimeoz .i. actiū farmatoz hui' ncītitas ē incidē uidelicz 7
diuidē insbtilia 7 fūgē 7 uiscosa 7 g'ssa potētibz ad exterioem
s'ficiē antispare .i. reuellē oz hūores ēp ponētes collo farmaca
ūte hūcia attētiua. meli' .n. q' s' cute mag' q' s' p fund' colli
pati. q' s'c q' s' inspuētes incidit faringi .i. ysophago 7 lan
gi .i. fauci. s' exspirētes aūt ex' p eos f'z multo ī nimiū adue
m ēcia ad s'dās pticulas reumata tūsportant ad alias q'sda pti
culas n̄ excludente l' exp'mte. 7 quo s' pu' ɔ festim ī delata sūt
ut rursus alie drie fiant reumatis q' s' faringa 7 s' langa.
m' quo q̄ adcute incedūt ml't hui' q̄ adcute incedūt ml't
hui' q̄ ad fundū descendūt s' fa'le sim abliora. cē uo muc'sz auxi
liū 7 eoz q̄ s' colliū 7 eoz q̄ s' capud a quo pcedūt reumata fiat tibi
s'mo. Edocuit iz s'pes s'inatoz 7 cās eoz 7 paciencia loca 7 curas
7 n̄ indigemus noiare s'inachū 7 kynacha q' ad iz s'inacha 7 ky
nachū. qui g' s'psit librū hūc ul curans noiare oms passioes
q̄ s' faringa ɔsistūt 7 langua 7 coartāt respiroz noians s'y
nachū duas aut eaz existē s'pes. altā q' glutinosa 7 s'gitudo reu
mate q̄ ē uocare fleumatice. altera uo acalido 7 drimeo .i. acē
q̄ rursu' phiobocule .i. amarū noians l' colice simp' nec q̄ s'ca
bis. descendē aut at q' p'us dcoz reumat ad lacoz esue nas oms
quo alter q' colicē ad sbtilioes deuenit. ā uo serie i mā sūt
oz huc q̄ dixi intendē. si uo nō intelligas p'mū bis l' tc' relegens 7
intelliges. ego aut tūsibo ad āsegdā s'pem s'inacie.

Cum uo mestiua l' autūpnali hora ex
capite calid' reuma defluxit 7 int' rsū seu
ab hora drimeū .i. acē 7 calid' s'c mordicatiū
h' tale ɔcius 7 ulcerat 7 s'pm inplet 7 ortho'nia

advenit et siccitas multa et que inspiciuntur yso phia i. subtilia apparet. G.

Qualiter autem et propter quod accidit quo a calidis et dirimeis i. acutis. nam prius quod reuma fleumaticum in hyeme et non de estate dixit. hic autem sub matutinali et estivali hora. malus autem ipse corporalis ut dictum est angina. orthomi autem huic speciei synancie ad esse atque orthomia est magne coartacionis. sed aliquando respirationem particularum molestare sic angina ostendimus. suo inserens os aperire maxime et contrahere linguam et compresseris inspiciendo quod sub faringa nullum tale potest non tumorem qualem in angina dictis invenies. quod autem consequenter ipse hec pater et que videntur et sophia i. subtilia apparet. quod non influit in loco faringis invisibile. quod autem non visibile est apparebit hoc esse a flegmaton i. sine fleumate est. et ysophie sunt partes vel particule i. subtiles. ysophion enim subtile dicitur quoniam ad oppositionem eorum que potest non tument. Quidam autem non intelligentes significatum ysophi i. subtilis qualiter dictum est nunc contrarium dictorum derisibiliter. quidam autem transferunt sic et qui in scribunt et que videntur acuta i. mutilia apparent. huius minime qui sic dispositi sunt quoniam reumatis quod apparentes faringi dividunt musculos. post eum autem sunt ordinati meri et stomachus qui et ipse simul cum eo dispositionem multo [illegible]. post hec deinceps in proposita serie et hec scripta est.

Et priores thenantos in collo tendit et um ut thethanus tedi. dum et uorax aparoge et spissa spiritu.

Quod autem deinceps dictum est et adhuc oportet magis pati faringa. G.
Quemadmodum enim est et in hiis particula aliis grecorum perfici ipsa deinceps autem et uorax aparoge i. peruit et spissa spiritus. nam uorax omnis quod apparoge i. peruit faringa paciente ut dictum est. faringe respiratio non optima fit propter coartacionem pori. dictum est autem et in aliis qui dispnoia quando longior tempore in intervallis spissior. hec autem et est ita ut consequenter in eis comprobatum est.

Et anthipasis spissa spissa et violenta fit.

Spiritus et ea que potest inspirationem sub exspirationem et ea que potest exspirationem G. iorum sub inspirationem dicit. alterum enim spissus fit spiritus. et enim quies que potest inspirationem contrarius i. brevis est huius qui in dispositione et que potest exspirationem aut inspirationem. de modo certes non hoc in huius quod dispnoia habens causas. sed et arterias ulcerari huius qui ita dispositi sunt.

Erit autem ipse orthomica i. a commune humoris videlicet.

Pulmone generari igitur in consequenter. modo est enim in libro de utilitate G.

respiracionis non indigencia fit. sibe periens l' peruisse l' inspiracionem respi
rois. Et quo refrigeracionem et uentilacionem perdit innaturalis calor detentus ab in
ordinacione passionis incendit pulmonem. hanc g' kynanche speciem u' su
care et inreffugibiliore dat pore. et se sp'ciem et se cendo est uia et an
tupnale. et quo dein eoribus. i. acoribus in nasci humoribus. melior
g' sc'ptura q' quiete et coo' e pdcis se hora ma' fit. et se humore aq'
difficiliore speciem e' synanche. non simp' g' i' scribendum quo u'sucare et i
effugibilior se hora est. si uero et sit quiete scribere uoluit quis custo
dire nocte e' et i' sic audire eam ac sup' seriem dica e'. inlta·n· talia s'
defecios inueniuntur apud nos scripta.

Si febris assumpsit ueri sc'are e sbeunte r'
nouit comestoni exnte sui e dolore coste sui
non quiete age donec descendit cib' p'm' ad infi
ore uentre. G.

Et p hac series indicaco fit non e en
di ea q' adiacenti libro qui dedie
ta acutarum. in t'bz primis sc'p'cones ypocratis. n. n. optebat q' p'fecissi
me tenans inguista. i. ipsa parte libri scripta sunt depleuret de h'
pauca interpone.

Potu aut uti. oximelle. n. ·G·

Indeclarate dez est et scpt inguista. i. ipsa parte libri q' scpt est h'
et q' pt h' usz quo et p'sterius meminit ypo. q' de eg'tatibz.
p'mo. n. s' illic liberi e' n' inde supra exeg' ne'a. non series macia est.

Si uero alapodo. i. flexibili exnti causis sic ue
nit si tibi uidebitur farmacie apte op' hic int
er e'u dierum tempora n' farmacare s' q'tanti. G.

Quomodo intemporanee quidem hic rursus meminit causa p
dens inpetuo differencius eius et curis m'. et ·n· series istius s' in
te illi amphi sunt. macia farmacare. et n' moue cruda in inp'n
cipius. n' orgonum. i. impeto faciant. plima uero n' orgonant. i. sti
mulant. Quidam aliter scribunt in p'n° causos dignum est in aneris far
macare. docz g' n' ut hic omis pt z. e's. dies s' ut in amphorismis
h'. n. macutis passionibz paucis uicibz et inp'n'us uti. et oz s' am
phos declarare et sc'tari qm' s' p'ncipia uteris farmacia et qm' digoz
expectantes eg'ms. si uero quis a' s' p'n' dixerit simp' a' n' declarans
alt' ut' fallit

…a digu
…edica
…h

Cum autem farmacaveris sorbitionibus uti debe-
tibi observans potissimos febris ut nunquam offeras ex-
istentibus. id est debentibus futuris esse. desinentibus vero vel q
essentibus. i. cessantibus et ut longissime a principio. G.

De particulari tempore dicit. est tibi quod in generali. i. ipsa pretulit huius
et in paucis. et ut dicit prolongiora et apertiora. ut sit sermo hic
expositio illius custodita mitte ypocratis quod et in aliis dixit et in huius quod de
eo quod febris ex thorace quod accedit scilicet est excede. ad caput autem dimit-
tit vel remittit [vel firmam] quod falsum.

Quibuscumque vero dyateleos. i. finaliter veniunt infe-
bribus humores huius differentiam pedes calefacies paris-
stellens. i. constringens coronis et certhoris con-
volvens cave ut non sint frigores alio corpore. Ca-
lidis vero existentibus calefactiones nullas offeras. sed ob-
serva ut non infrigidentur. Potu vero utantur quam minima
aqua frigida vel mellicrato. G. Hoc est dyateleos. et per
tempus idem significavit. Mul-
tis autem existentibus dispositionibus in quibus contingit protinus egritudine venire humi-
dos esse. et minime ipsis non potentibus ullam habere curam. Morbus est. i. melius est
et non solum tale exlevi scilicet doceri. vel utile exercere hac doceri. beni-
gnum scilicet et doceri cedentes secundum modum curandis in multis dispositionibus conveni-
re. et ut aliam declinationem venire humida esse competente. et per flegmone qui
sub ventre et per colliquativam febrem potus frigide aque et convenientissimus est. fleg-
moni qui sub ventre utilissimus colliquativis febribus sed scilicet quod diducasti tempore fieri.

Quibuscumque in febre veniunt humidus et mensis tribus va-
ta et mistri talium croydas. i. vellera auferunt.
et nasos fodiunt. et sub parum respondent quod de adi-
interrogatis. ipsi vero a se ipsis nil dicunt rei. neque in

hec talia melancolica est. si uero talibus existentibus uenter humidus fuerit et colliquatio uentrem in sedibus frigidiores et grossiores oportet efficere et potus constipativos vel stalticos i. constipativos et vinosiores. G.

Alia que sunt freneticorum sunt symptomata. quod autem humoris uentris fit quoniam et frenetici vel est secunda. non tamen proprium hic. quod humiditate uentris existentibus vel exdesiccationibus i. defectionibus. curare uero oportet frenesim ipsam a cura dignari vel minus. quod autem hoc preposuit curam necesse quod conuincit frenetitem. sed magis in uentre uelle curare quendam dispositionem ex eo quod fit uentre promota. in passione autem capitis episparante i. euellente ut paliceat i. desipiat. in passione autem uentris non recte dicitur. melancolica hec talia est. magis enim anxiantia colera calida hec. talia uero fiunt uentre detento.

Quibus cumque uero febribus existentibus apprehensio et pulsus capitis fiunt et urina subtilis humorum expectare ad exitus esse exacutivam esse febrem. non admirari uero si desipiunt. G.

Dum capud est conferri vel ymaginatur dynos i. uertigo nominatur hec passio. cum autem et tenebrositas in uisus et cum hec sic apparet scothodinos i. tenebrosa uertigo uocatur. et fit ipsa motu inordinato fystidis i. uento si ipse vel sub capud humectis locale gracior vel decursu relati. omnis enim talium spiritus grauiores et bacchus sonsiue. ipsi quasi et esse fiunt cum simthomatibus eba tiuus. scire enim oportet tales dispositiones in medio quodam esse existentes et periculosorum et impericulosorum. nam temptat quidam uiuatiuus calor dissoluere et effundere humores qui sub corpore. subtiliare uero eos est tussime et sub minus sensum extenuere non potest. finaliter autem languens non conuincet vel intus temptare solucionem et sub hic ipse uentosus. nam languere ultimo minato vel ultime calore graui. quod languere quod impericulosissimum. superat enim non eger dico. ultime uero languere periculosus. superat enim non prius. quando autem non superari predicta fiunt sinthomata. et post quod egrotauit esse quidam quod proficiunt ad sanitatem quidam uero ad mortem. pulsus autem minimum demum sub capud fiens. hec est scelere motionis quod arteriarum caloris sunt multi simthomata. ipsi quasi casus et desipie fiunt multo est. quod ita se habentibus uero predicis cum incipiente aliquo in locali est asubtilitate urine indigestione esse ostendit egredo. capud autem implere esse spiritu uentoso significat dynos i. uertigines cum pulsibus. scire oportet non non quiescere te sed se imposita quoniam contentis interiore malis humoribus ut et discernat a benignus eos et excernat sub quoquomodo vel aduia principale disponat vel expellat periculam vel adimi i. non deprincipale deponat periculam. dicit G.

vel noti

primo est. utilissimus ad prognosticacionem dierum. quibus enim a principio egritudinis febris quotidie moderate fiunt. sinthomata uero talia secundum capitis est ipse est ut uel anathimasim .i. vaporem exgenerantis secundum corporis ueteris humoribus. calore gratia alii quia licet 93 habent ab ipso capite solo tali dispositioni capitis balneum iuuat. et sorbicionem fecisse succi prisane. Cum autem ex malicia humorum ad caput refertur calidus spiritus uentosus non balneare hos conuenit. in fallacitate autem omnium hec o age singula. de cetero uero dispositionis una sola est. una ex urinarum indigestione et digestione. quare recte consecutores meminit. dicentes urinam subtilem quod dierum est multorum indigestionis esse signum. quare nullus medicorum in talibus egritudinibus negligit scrutacionem in urina.

Quibus uero in principio urina nebulam fortem eius uel urine nebulas ... formes uel generosse hos tales subpurgare. sic et uel sic autem conferunt. Quibus autem uero in principio urine subtiles ne farmaces hos tales. sed si uidetur utile clisterizare hos conuenit ita curari. G. Siue copulatur uel copulentur huius que secundum dictam seriem predicta sunt non id quod exercens utile habetur uel habere post quod est cum 3. 5. quod custodire subpurgare cum omnimoda indigestione existente in humoribus. Oportet dicentes urine subtiles quod uel quoniam demum generosse digestionis habent iam licet ipsi subsistenciam. sed et nebolo formes eas quia uidelicet nebulam habent conuenit. adiecimus enim nigras. si demum nos illas audire uoluissemus. multa enim contraria nomina sunt de cetero iacere dicere consueuerunt. cum quod melius in significationis impositionis rebus omnino uoluerunt. ita gratia cum in salute dicitur cenat esse sic dicitur simpliciter esse sic. mortuo uero iudicato non simpliciter esse sic. sed licet toto dicitur esse sic mortua. sed et colorem cum quis expectat uel excerta dicitur sicut si per se. choleram .i. flauam non nigram intelligimus. ita gratia et nunc audiendum urine nebule fortes eius generosse eas que albas habent nebulas quia curas secundum digestionis signum. quare gratia maxima farmacare. specialiter et nunc ita scripserunt hii consecutores hos conuenit in curari. nil autem hic dicens de flomia particularia predicit dicitur. deinceps uero quod numquam hii qui ita habent indigeant flomia. sed quod et non dicere uel docere uult sola. de flomia enim sufficienter in anterioribus dictum est ita curari.

Corpora quiete ducentem et ungere et pi flomia uel pisellonata .i. constringente homales .i. equaliter omnes. potu uero hos non uti mellicrate absque et sorbicione succo ptisane ad uesperam. uetere autem

solucione per pira clistiza· farmaca uero ne adducas
hic· i· in principio· si aut ad mouebis fuerint et per
aliqua principia urina non maturabitur· sed annenctos
·i· insudabiles uel meliis acatthora· i· intrisibiles
febris per multum tempus est· G·

Et per hunc sermonem contentant interpretes huius in eo quod e-
te· quod est modarata talsi· i· fortitura· i· fomitacione· suce uero ptisane dat
expositus ut utique non potente sufficere usque ad statum et consum est mellicrato est
indigentia non properitiz maturacionis· dat aut mellicratum aquosum quia aqua indota est
nullum habere bonum ipsam per se ipsaz sola· in uesspa digrum existimat dare
ptisanam et mellicratum predictis est nobis aliqua in propria parte huius consequenter procedis et
posteriore oz ptisanam offerri mellicrato melius est et nunc ita dico melli
crati tradi quod primum· postea uero suce ptisane offerri· est aut producere postea
dixit in uesspam per clariorem doctrinam facit non uiliorem· ipse quia uidebat
non purgare in quibus digestio omnimoda est cum ipse dixit epilogistica ma
gis quam analogistica· et ii· denique ea dixit et cognoscenti solum quod fit sed
indicacione logica sed empirica· i· experiencia sola· in uariatum quod uiri
erat docere· ipse quod purgaminibus nobis eos qui non habent nec digestam urinam· et annoctos
·i· insudabiles et acritore· i· intrisibiles febris est· per maniz gutta in malius quod in
alio de talibus omnibus secutari· uelut quod in capitulis dicitur quod utile ad specia· tu
uero attendere in intellectu· // quatuor ex omnibus interioribus ut didicistis· non in
uirina aut meis fortitune habere et alterata per quem assilat corporibus quod a bea
dispensantur· sed cibum non habet digestio nouam per qualitatem transmutatiua debetis
nutrire sibe extrinsis· indiget ergo non sic nutrire cibo absorbto quare quod ab
aliis motibus ut actu quietem digestionem est soli uacz· auxilio uero aliquo
extrorsum est inbecillior facta fuit quia per eundem modum indigencie humorum
qui inuenis quiete indiget quod quantum et per calore ex eo quod priuat est·
et siccatur et humitatur per aliud et aliud· uidelicet tempore singulorum horum fiere
per hoc ergo qui scripsit hoc consuluit quietem ducere corporis curari hominem un
otum et pistlomaca· i· cum sept omolos· i· equaliter panis· ad uitam quod ex
febre anticipatur· i· quia existimauit esse utique habente quod excrementibus est
nec calefaciendo fortitudine nec infrigidando sed leniendo quibus maxime indi
gent quod indigerunt· et hoc contulit digestioni humorum purgacionis quies est· non mo
uentes quod uehementer corpus scindunt· talis· n· uteris o per purgacia farmaca
ergo hoc quod cum ad usandi purgaciones digestionibus ad quia quod hic sermonis est.

Horbicionis aut est preceptum fuit ne detis liber-
e aut remisit et addidit ad melius custodire non

orum et fere omnis febrium esse et auferre sorbiciones propter hoc etc.

·G·

Custodit et hic mentem ypocratis quod libri conscriptor in principio quod in melliceto et ptisane succo dietam ... esse ... autem ferens succi.

Indicerunt autem longe febres hec fi(unt) et apertione sinata. i. ab assellis hyeme sicut in ficorea frigida fuerint circa aures et collum. si vero non frigida fuerint. sed hunt ... fluitat sanguis ex naribus et uteris talibus est bar-

·G·

Quibus est urina ... indigestorum humorum decentem prolongantur non potentes solum ... indigestorum. quando autem a partibus abscessionibus. i. hec tales multociens iudicantur ... rarius vero alicubi ... solutiones eorum fiunt. vim autem ... concordant que nunc dicta sunt.

Quibus in febribus assodes. i. anxie sunt et ypocondria. i. precordia tendunt et iacentes non sustinent in eodem et extrema in frigidancia omnium plurima diligencia indiget et custodia. deducere vero offendentes nil aliud eis quam oximel ... sorbicorum autem non offerre. donec desinat et digesta fuit urina. G.

Assodes vocat febres in quibus laborantes anxiente. i. anxiantur et indelectabiliter habent. distorte autem. i. difficulter ferre ... quoniam quod in ... momino. i. permanente febre et causode. i. estuosa. multo et autem et maligmita ... hec autem ... ita ut mediocre ... igitur incipit quod ab ipsis febribus assodes dicens eas et ypocondria ... tendentes deinceps ad febientes ... iacentes non sustinent in eodem de febrientibus ... quando et hec et extrema in frigidancia. quod hec ... non sustinent iacentes in eodem ... difficulter ... cognito ... in frigidari extrema flegmonis magni ... ingressis humoribus ut supra ostendi ... ita sicut vehemens in frigidari fuit ... robusta ... decentem ... plurima diligencia indigent laborantes ita. decet et oximel dare eis ... humoribus molestatis. adiecit autem ... addam hic quod ... tales ... humores ... acucius ... op

cet. quia ipsi longinquius alacrior sit me quam per anacasim id est reditionem ad pacientem periculum per digestionem necessarium dissolvi ut exinnellis. Huius autem qui per yporogadum morsum incidit tale quale bibitur fuit. id est aut id est neque quod dare sorbicionem huius qui ita habuit antequam digestum sit egritudo inceperit ... creatibus. Demum nobis quod edocuit ipso addictionem hunc sermoni si sufficeret qui egrotat quod ut nimis fortassis delinquit.

Accubare vero ad obscuras domos et accubare ut in mollissimis stratis multo tempore ad eandem distinctionem id est positionem et sic ut minime reiciat se maxime hec talia iuvat tales. G.

Accubationem quidem in obscuris domibus sic ut maturationem auxilium consuluit nunc. Sed ut dissolvere id est difficilius pacientie quod ipse anxietatem id est anxietate fit correctivum. Contra et mollis strati meminit. hec autem id est reptare non reicere se ipsum sed quiescere alterutrumque utile laboranti et ut digestionem tocius egritudinis conferens et ut custodiens virtutem.

Hypocondrie vero lini semen suppositione calefacit non habeat id est frigeat appositum. Fit autem summe tepidum cum aqua et oleo. G.

Mollificativum nimis lini semen et non calefaciens apparent quibus maxime indiget apud flegmonas et maxime precipue id operatur tale quale et virtute summe tepidum dignas offerre. Sed et mixtio olei et aque tepide caloris generativum est mollificando et mitigando moderate excessus virtutis contra maxime [illegible] oportet est ut digerit et evaporat ...

Coniecturari vero excrementis que futura sunt. Nam si quidem grossiora et ochree id est flaviora fuerint meliora; si vero subtiliora et nigriora periculosiora. G.

Non est futurum docet excrementis sed salutem vel mortem. Nam salutem quidem ostendunt grossiora et flaviora magis grossiora subtilibus contrarie partis vero huius quod sit ... ut et par anima dignum est ... audire. id est utique grossiora dicens ... volens. id est subtiles urinas quod ... demum subtiles et nigre pessime. a subtilibus id est solis fientibus indigna ostendit egritudo. certissime id est subtilis et aquosa ... et alba ... cognitae

aut urinarum in modum inscriptis que in pronostica dicta sunt.

Si autem temporis mutationes habuerint, et tempestates significant nec non egritudinis temporis mutationem ad deteriora et ad meliora anomaliam, id est inequalitatem. G.

Et hoc non observans inequalitatibus in venenis iterum vel inequalitatem intemperatam amplius per temporis mutationes inveniet fieri incidentes homine in variis urinis. Amplioris non dispositionis vel ampliores dispositiones ostendunt quod non eadem cura indigentes nec parare habent per totum, id est totam solutionis.

Inconsistentes autem febrium sine donec constent. Cum non steterint obviare dieta consedenti vel concedenti et curis secundum virtutem considerantis. G. Inconsistentes febres dixit inquietas. Consistens quod sit ei. Sunt autem certa que in periodis, id est circuitibus apparent et murmuris. Adhuc autem predictis similis febrium que periodi que nullatenus apparent primis diebus. Urine non sunt certe et alia et alia mutantur multotiens vel quotiens urinare vel per diem vel per noctem contigerit et dissimiles apparent urine ad se invicem. Secundum igitur talis febris inconsistentes est autem quid significet ei quod non servat secundum unam certissimam. Ostendi non tibi certissimas species febrium et innuimus de dieta earum et in principio dicensi. In talibus igitur febribus dignum estimat non secundum principium dieta una regi sed sine. Sunt donec videamus quales sint et tunc diete speciem determinare.

Sunt autem visiones multe laborantium. G.

Visiones dixit quas dicimus vel modos vel species laborantium aut plures, id est per egritudinibus que laboribus fiunt. Modus autem est iam multotiens ex quibus veteribus consuetudo et appiendibus ipsis ad passiones incipientis temporis et depassionibus ipsis ad pacientes ipsos ut iam dispositionem febrium dicere dicimus vel febricitantia non et epilepticorum et frenaticorum vel plectidis vel epilepsie et frenacie. Visiones igitur dixit laborantium qui oculis eos considerantes dicimus invenimus.

Ideoque attendendum est sanati ut non oblivioni tradatur aliqua accionum. G. Dicimus quomodo malas causas nominat actiones. Sed et nunc minus est in his febres incipiacionum. Inscripti deinque deinque sicut eorum que per mente. Quod causarum has que male omnibus cognoscentibus sine artificiali mente. Has autem solum hiis qui utuntur artificiali mente. Attende autem ora aut veluti illas que ad paruum vel separ appareant.

[Left margin gloss:] a lateribus dicit quibus est textus ... r. ... deinceps eorum que per mentem. ... q. causarum has que ...

Igitur veri oportet maxime quod nunc imparem quam hii dies henecpes .i. altera repetentes faciunt laborantes. G.

Non sentias audiendum quod in acutis egritudinibus multum posse impares dies ut in transmutacionis alterutrumque dignas vocat facientibus ad salutem et ad mortem. H. n. significat id henecpes .i. altera repetentes. in acutis quod .iii. v. vii. et .ix. et .xi. et .xiiii. in memoriis autem .i. phisis .xxxiiii. et .xl. ipsa a hec.

Custodire igitur oportet prima die quando incepit imbecillis esse qui laborat scientem primum ex quo et quod. antecedit .n. hoc primum scire. Cum autem interrogaverit eum et scitatus fuerit. G. primum quidem caput qualiter habet si indoloros et non gravedinem habet in se ipso. deinde ypocondria et costas si indolorose. nam ypocondrium quod si doloros vel elevatum vel sto liomachum .i. confusionem habens vel sacietate vel coste dolorem in sit. et si multus dolor vel tussicula vel torsio vel dolor ventris. Cum autem quod horum affuerit ypocondrio maxime solvere ventrem clisteribus. bibat autem mellicratum calidum coctum. adiudicem vero quando inter spiritibus si ypotomizat. et si spiritus et esforia .i. bona paciencia eum habet. videas autem egrorum ne aliquis nigrum forte egessit colorem vel purum quam lassam utrum hominis egredes et febris et terciam diem scrutabit ac bacos inspiciens valde bonum tales dicendo celes timas in hiis egritudinibus adhuc iam et ad conspiciens. et si questa tercie diei similiter quod habet horum ipsorum periculosius laborans fit. significat vero magis quod egrotum mortem significat. Si illis

autem sano est utiz omnibus diebus appareat salubre. G.

Custodire autem ait oportet primum quod prima die mingitur cognoscere in quibus
causis egritudinis. scilicet. enim ex quo et quod .i. quod mingitur est egritudo est. in interrogatione vero
in quibus primum quod caput quale habet. deinde ypocondria et coste. ypocondria quidem si
quis est dolor vel si depressa sunt vel aliquid habent scolientem .i. anomala .i. equaliter.
quod et prognostica secundum hanc seriem scripsit si inequaliter dispositum dextrum sinistrum et si
insistens vel sichom .i. sacietatem habent ait. hec autem in usu ciborum in
plecorum est. interrogare vero dignatur et ante ea que deinceps seriem. dein
de in quibus ypocondriis pacientibus solvere ventrem clisteribus. bibere vero mellicratum
coctum calidum. mediantem vero hic dicens. deinde scripsit addiscere vero oportet et
que in sopnoribus vel exsurrectionibus .i. assellationibus si ypotomizat. et si sustinet
ait aufforiticia .i. bona paciencia. habet enim hec opponitur lypothomizanti
inspicere vero dignatur et egrorum utrum mingatur vel pura vel inculpabilis que hec sa
norum sit. et si febris in tertia die fractebatur. huius hec hujusmodi siquidem tertie
simile habet. et quod secundum porismum periculos. periculos videlicet hanc ait nebo
cerissime .i. innovare. quod et quarta die undecima et tertie septime
difficillimum est signatum. neoterismus autem .i. novacio magna. si enim
prima dierum et tamen porismus fecit est. quarta vero non fecit est alius quadra
num est quarta habere porismum. quarta vero non habere. huius gratia et hic mali alicuius alterius
gratia eorum indigeat. si vero et mingatur egesserit mortem futuram esse ostendit. me
mento hic itaque delinquens multa eorum que dicta sunt. si enim prima dierum tertie propor
tionale attulit porismum novum quod sit et quarta exacuit. si vero mingatur e
gesserit periculosum est signum. si vero rursus similia sanis per omnes dies egesse
sit salubre spera laborantem .i.

Cum autem non obediunt balano .i. suppositorio.
insit autem secundum eufforia .i. bona paciencia surgens
in thronum vel ubi est in lectulo. si absentia .i. inani
mositas insit. hec autem que adherunt laboranti mas
culo vel femine secundum plurima in nascitur despiciat expecta fu
tura. G.

Confusa serie habet in his. expectare enim despiciat
quod balanum nil proficiat. insit autem euffioros
.i. destibilis si hic laborans sit et surrectionibus lypotomizat .i. aio
deficiat malederit est in usu nisi experiencia testante ei nisi ide. fiet enim
quia et tale quod .i. despice. prognosticatores autem sunt non eorum que raro fiunt
sed eorum que sepe vel semper et quod multum. et hic sermo non quod contrarie nequaquam multum sed quod raro docet.

Attendere vero et manus si humile fuerit. expecta tali

distillacionem sanguinis per nares futuram. G.

Et hic sermo non competit nisi quando multum. sed quando raro decet.

In spicere vero oportet ipsas nares si sanguis fluxerit per urinam et thera-
et simul fere cum tercianariis amat fieri spasmus. G.

Concurrentibus manibus cum multis. scilicet non. decedens dixit si fluxerit multum fluxus per urinam et
nares spasmum superveniat. assueverit enim. hunc vocare spasmosa
dispositionem. fluere contra musculos qui pterigia .i. extrema nasi movent.

Si vero in febre hyemali lingua aspera facta fuerit
et abscisiones .i. raucositates insunt amat huic tali
remissio esse febris. sed cum habes talem velis custodi
re in fame et aqua et mellicrato potu et insuetis custo
di. ne credens remissioni febris qui habent talia sig
na periculosi sunt mori. G. Hyemale dicit febrem quidam
semper addunt eam
que in yeme fit. quidam autem eam que familiaris est yemi est. fit autem hec talis
in flate contra ad estiva incolam. signum in tali febre lingua facta fuerit aspera
et lipothomie cognosce eam periculosam esse. et propterea non credere remissionibus
febrium que sunt in hominibus vel signis malis fuerit. non igitur autem cibos laborantibus
tres. sed aqua et mellicrato et suco ptisane sorbenda. — vult autem hec omnia
esse eius oportet cruciare. fames enim contraria est maxime que medicinam quomodam
significat. si vero non dietam in potibus solum intelligendi famem. hic autem et mel
licrato et suco ptisane concessit dari. — vult autem in fame contrariari dicere
eos quod tardant plurime habentes remissiones febris effonitatas .i. fa
cillimas. et decepti quidam cibum fortiorem dederunt. et maxime propter lipo
thomiam. ad talem igitur dietam que per mellicratum et sucum sunt vel multis diebus recte dic
ta est famis cruciacio.

Cum in febribus terribile quod sit fuerit continuis
exitibus vel vox humida repente egressa fuerit vel abscisio .i.
raucositas facta fuerit vel affonia .i. invocalitas affu
erit vel spasmos scios vel singultosus in hiis assiduis
vel fors

.i. anxius amat fi et cor ypzinon .i. q̄ subtiliares et frontes sudores et collum capitis retrarctum. qui uero h' paciunt' moriunt' in flati in longum. G.

Eorum uero que obseruacōe empirice scripta sunt q̄dam q̄ sunt h' s[unt] experimur quasi f sep. u' si bis. enunciacōz. it hunt rectc. ulis modi ut sepis sime mersce et s[er]ui p[ost] considerari. tale ut z q̄ est et h' q[uod] nunc appono u' dicit ut uidet. n. scripsit h. s. q[uod] nunc ppont u' d. cum tam q̄da egente q̄ q̄sda hiudas egres lipotomizante et affonum .i. inuocale fez. aliu aut spas mos. et p[os]tea demum ut cz a[d] alt' ut ru assodea .i. anxiari et q̄ cor facie et collum sudantes. dem moriente scripsit q[uod] est inuat sindroma .i. q̄ces empiricoz. c aut ea po et scotho̅chia ancede sincopim. po uero et p multi ne fi q̄pssa ute ut et alt' languente. singulum uero demum q̄ eoz q̄ dam f et ip[s]iz malum est. ut dum q̄dicencia o. lipothomizare .n. in repe tinis egribz piclos. q̄ad et fonum .i. inuocale fez e et assode .i. anxium n' bonum aut et sudare cor facie et capud sola. q̄ad g. h' mlta et mala si thoria f ita et a q̄ in pnosticis scripta sunt. et p[er] quis q̄plicans ea sibi in uicem uide q[uod] notaumus. si uero alicubi et dcioz in maiam inusteat f inoi q̄ad et enigma multis q̄ et exth c e indebr' adinuenc'ubz u' n' intellige bz .hoi uero n' scienti discerne et pothomico q̄cssu .i. qui facit cognoscit ea q̄ sueuint casu capi accit uarius q̄. inutilis uero fimo. na pathomic q̄essus egrimus stem indicat. sint thoria uero succiedia masue ne et mala morigacōz. et oz discrete hoz sint thor' uni cz ure excogitare et q̄ parare sibi inuice ea q̄ apparet. et sic fortiora fuint et plura appare aut bonis mala cognoscere in piculo hoiez existe. si uero bo mal' for tiora et plura fuint bonoz exp[er]tacōz hic inlaborante. h' aut te et ipse ypoc[ras] dignum existimat gere. in pnosticis demum oīs sint thoriu et signoz singloz singlarit' docuit ute. in fine q[ue] h' q̄sciepcōis au oz aut rectc debente p[re]dic euasuros et morituros. et q̄ debz ut z plibz diebz p[er]manere egritudo et q̄ ut z paucioribz sing[u]l[a]r dicere oīmode indi care et excogitare pnosticam exeis q̄ euenient. igitur ubi bona ma lis mixta sunt adeq[ua]ta modo quoda lituibz excitatod' uiro indiget qui q̄sidauit in opis .s. in fuis ea mlto q̄. ubi aut o̅ mala q̄ad nunc a[d] o bo q̄ mala oībz q̄ fient. exute .n. et p[er] se ip[s]iz signo malo isto .s. egente uec. lipothomizare uero simp[liciter] et affoma .i. inuocalitas sicut hus et spasmosus et ligmodis .i. singultuosis. et assodis .i. anxius labo ras fuit fer apcius indicabit piculum. si uero et a[d] a[d] malum ei signum sue uit. q̄ad qui cor collum et facie sudores. adhuc et mag[is] q̄ dam sunt nunc ab ipso qui scripsit librum in illo bono signo mixto. malum g[enera]l quo hic q̄ talis eructa te morie' inm' excoacuacōe maloz signoz. h' aut pneumatho ytecha .i. infallibilit' finis seriei h' q̄ sic enigma mt' i tu est. ut q[uod] eoz q̄ eructa te q̄seq' futurum est q̄poz sig[na] h' pneumathoytecha multi ne spum

qui s uetre· ut pole sit uetre ipoz inflari· hec s magna et sp̄issa inspi
roz· sz et hat dm̄s hui q̄s se dissoib; n̄ bona cpad ad ea q uenit· que n̄ oz
a sig̃ huius exnceci te pigmentis· i· ancede b; ita· huius· n· n̄ adhuc ut in
quib; dā q s fortuna fca s in fallacia eoz q ꝯtiget aliq̄ fit pnosticaco·

Quibusq; aut̄ in febr; cruta fiunt ꝑsmad̄a· i· ul
cosa et morācia n̄ maturā exeūb; in febr; sz et acci
dit suffocaco faringis· i· faucis strictib; exeūtib;
q cē faringa uz digiz· sz uz extinguat· amat
huic tali sagis exnarib; fluē· et sic mlt̄ fluxerit
solucoz eg̃ ius sigt· si uo n̄ longū q̄nt ꝯz uel q̄ꝯz
uo paucoz fluxerit tato detior et logiore eg̃ ne
sigt· si uo a faciliima fca fuīnt exp̄tare huic
ad pedes dolores· si uo tetigiūt pede et doloros
fcus pmaneat igit̄ fcus et n̄ solut̄ fuit paula
ti ueniet ad collū dolores et ad clauī et ad humer
et ad pectꝰ et ad articulū· et h; indigebit ꝑsmat odis
·i· ulcos fi· extictis aūt huius· si manꝰ ꝯ hume· ut
e mule fcē fuīnt· ꝑpasmꝰ huc suscipit et desipia
sz et fcaria· i· ampulle in sc̄alio et rubores h; et
palpebra altā cē altāz palaseet· i· gᷓ minat et du
rꝰ flegmō detiuz· et isidoꝰ· i· ocullꝰ tumet et de
sipiaz multā ꝑaddit· noctes aūt magꝭ ꝑsigūt
q̄ dies ea q cē desipiaz· sig̃ uo maxa fuit multa
in inpem nūz q̄ inpare· q̄ꝯz uo hoz nuioz fuit

piculosi sr fuerunt. G. Et dico quod que dicta sunt in
deinceps qui componunt hac
consequentes usque ad quidam experticatam observacionem fecisse porro melius est
ut ypo mepidimiarum libro assuevit scribere. vel ipsum fecisse predicere quod in principio non
pacientis et postea dies in quibus singula fecit. Quadam ipsis que nunc dicta sunt sinctho
mata libri facit. scilicet .n. alicui fymacoda .i. ulcosa cara et non maturant
adhuc autem et siunat febricos est et suffocat sicut quiescat. expectabima
bit autem utique quis sicut factum est tussicorum humorum qui in cribus que in tussitibus
suffocabile hominem facit. Sig. hic talis ut ypo dixit est evasurus amoro
-itare .i. sanguinem fluere per nares poterit et multus fuit sanguis solvet egritudinem.
si vero non evomicare faciet. et si a bu fuint rursus ad pedes dolores descendere
debere. suppone utique et hic facta est quadam et impisilegea hominem in huius fiet
est. quod autem calore multo circa pedes omnia assuevit aut febre multa et igne
a. et si in huius non soluentur. sunt hora rursus recedens sursum maxima mul
titudo dolores generabit scilicet clavos et humerorum et post ut non dolor hec ei h contingant
irrationabilitur. h.n. est h extingui. manus est tumulas. deinde spasmum sequi
multitudine humorum descendere ad nervosas particulas. et ipsum pariter eorum assumere
huic .n. despicere. considerans quod qui scripsit aliquis eorum qui ita egrotavit
apulla here scilicet talium. h .n. signum flegeia per cacit enunciavit omnibus qui
ita habent futurum sinthoma. et de huius deinceps que scripta sunt idem sermo
quod .n. fecit. alicui eorum qui tunc egrotavit sui duobus ad omnes extendens dixit
et rubores habere eos. et palpebram alteram ad alteram palastri .i. geminare
et siccitate vel durum fieri flegmonem et tumescere oculos. horum autem a quadam maia
at geminare scilicet alterum in medio est ; utrum excepte eorum fluente quidam
unionem vel carnos aliquis geminem alterum quod in natur ad alterum aut extendere volu
it omnino. si vero ad tale fuerit emuneracione eius habere possumus plus utique deo scribere
vel scrutare.

Nos autem tales apiro farmacaure eliges an
quintam si uornorizat .i. gurgulizat uere. si
vero non. sine afarmacatos est. si vero uornorizet
et egrotes colice fuint scamonica modicare sibi purga.
quando vero cura quod nimios offerre potius et scrabicides ut
melius habeat. si vero non sr fuerit .xiiii. excedentes. G.

Curam scribit congestionis sive coadunacionis per dictorum. non autem eam .i. s
quam in ut dixi nihil in bonum sed et quod esse habeat. propterea quod animam iam
dicta sunt multo est. scrutari .n. te dixerit et quod inuenire cognoscere hec per uorno
rigenes .i. gurgulacionis purgare. si vero et colica que inferius reparant
fuint scamonea dat farmacum colica purgans. in qua vero cura

nibus offerre minimas sorbiciones dum fluunt sive excedentes quantitatem decimum diem. hic a eo sermone indicatur ante quartumdecimum diem non posse digeri egritudine.

Cum febricitanti .xiiii. existenti affonia .i. sine vocalitas advenit non amat solutionem citam immo egritudinis exceptionem vel exruptionem fieri. hic textus hic tale signum cum ex apparuit in die hac .i. xiiii.a longius accedit. G.

Hic sermo subtilius est. huius qui dixerunt mala sint sinthomata virtute maiore hic. et in eis in huius diebus apparentia. hic non ubi mittitur et nec qui scripsit librum in una particula sua est in .xiiii.a die. sic non malus est sed indicativus. sed et in hac si apparuit ad malum sinthoma maiorem virtutem habeat aut enunciationem que futura est facte. ita sicut quedam bonorum signorum maiorem virtute habencia affuerint laboranti nullo modo existente tali morbo et nequiente virtute sufficienter digestionem egritudinis male. Sed qui hic scripsit dixit longiorem omnino futurum esse egritudinem. preterea et non velociter mori qui affoniam .i. invocalitatem in .xiiii.a habet. cum aliis malis signis fiente quod hic sinthomate.

Cum autem febricitanti questano lingua turbata verba loquitur et venter colica subegit humida amat delitare vel delinquere hic tale. Si vero et maligna a dierum sine questana apparuit primum periculosiore. vero ita. etc. hic est causa quare mala fient. Estiva et autumpnali hora et maculis egritudinibus sanguinis distillatio repente fiens sinthoma .i. mania .i. forti[tudine] et mixta inflammatione per venas etc. et in priore die subtilium urinarum separatas recias. et si ad statum tendit etate et corpore et genere impuna[?] sive eusarchia .i. bona carnositate habet vel metria .i. esse illius corpori manus est multe bonum immo vel hec prodire desipiatur vel spasmum. G. Et hic rursus series complicatorum

hec sunt hominum multorum non convenientium simul in uno homine egritudine. Ideo et inutilia que inscribuntur. utilis doctrina per ulla cognita ut ypocras consuevit facere. Dicendum est autem quo ultimum quod continua hec ut videtur quedam et utilitate habent. Sicque vero ad difficiliosim .i. ad ambo opinabile vel variam et inutile ad doctrinam. quare deinque dixit secretum supra. et primum. deinde quod primum dictum est scriptum. estiva et autumpnali maturius sanis distillationes repente sincoma et multa inflamationes per venas ... et inferiore die subtilium urinarum superapparentias. et si ad statum etate et corpus ex gingivis vel nasis vel eusarchiam habeat vel melanam vel ex potu manus est multe bonum hec despicias vel spasmum prodire.

Et sic in temporibus supervenerit melius. Mensi vero primi coctionis non multum habundaverint excessus sanguinis exit fecit superhabundancie per nasum vel per anum empiesis et resmatasies .i. tursiones vel apostases .i. abscessus vel dolores in ypocondrio vel ad testes vel ad crura. Solutis autem hiis exitus fiunt sputorum vel grossarum urinarum albarum levium exitus. G.

Melius fuisset dicere sincoma .i. fortitudine iudicante cura indigere in venas. Scimus autem quod distillationes sanitates exeuntibus malum superhabundare quod autem est propterea quod non desiderat extenuare et expellere superfluitates. Nequit autem propterea vel imbecillitate vel propter grossicie sanguinis vel densitate particularum vel propter quedam horum vel propter convenientibus omnibus malo non superexeunte hec signo. Magis autem aliquid et per etatis et autumpni propriam virtutem eius [illegible] incendi. In hiis .n. diebus et [illegible] ca habundat et qui continet aer calidus est. Quare euchon .i. vene fluxibus propter ambo ut sit sanguis. Magnitudo [illegible] omnino [illegible] prohibere fluere quod sinchoma .i. fortitudine est autem fortassis densitate ita voluntas. Indigere hec cura deinde utique per venas eos qui ita habent. Non dum docet [illegible] dicat sicque dicat cura. non tamen dicit. Predictorum autem sola prima scripsit subtilium urinarum superapparencias [illegible] per priorem diem non sola diem hanc [illegible] delatis eis indigestis. hec et per prima digestione. et sequitur autem [illegible] et spasmum autem et despicias futura est laborantem ad statum tendere per etate. Ita et adhuc est hiis et gingivasie et eusarchie .i. bone carnositatis [illegible] meminit et [illegible] melania .n. [illegible] nominat. et minutum expotacione manus hic est multas. quasi sunt [illegible] que hec possibilia sunt sibi invicem conplicari. non tamen [illegible] deinde velud ad multos [illegible] despicias vel spasmus. et hec est.

Et sic in temporibus epigiinesthe supervenit melius. In mensi vero primi cos non multum habundaverint excessus sanguinis exit

fecit s. hypostasis sudacie s. nares l. anum l. epies tesmatabies
.i. tensiones l. apostases .i. abscessus l. dolores sytrog
dulorum l. ad testes l. ad crura. solutis autem huius exit
fuit sputorum l. grossarum levium albarum. G.

Que scripte sunt hic dictionis epigineste .s. vna que pluraliter. G. scripta
que a pluraliter .y c. sed sunt corrupte epigeste .i. supervenire dicatur labo
rantes in pluribus diebus. sunt scriptum epichineste .i. supervenire scripta sin
thoma super pes dies non consessim est et melius. sed autem ipse dixit. nam .n. si ipes ad
cebat mittim sed si est grata. decime die peccate exire. et ipse deinceps
para anima dixit quam maxima vite habet. quod autem ipse deinceps dicitur
est vim. si .n. sanguis multum per quos modo exitus fuit salutis habet spem et per
apostasim .i. abscessum cos et per methathesim .i. transpositionem aut saluari apo
thasim. quod quidem propria nuncupacione omnis methatasim aut indicando labo
ri sponderis l. ad testes l. ad crura. differunt autem asemuice .i. apostasis
eo quod abscessus ipsam causam mittit et eripit ab omnibus molestacionibus labo
rantem. methatesis autem aliquid habet prius porismorum et indigeat rursus alio
tempore addigerit locus certus inquit fieri est methastasis consistentem humorum. ideoque
adiecit. digestis autem huius exitus fuit sputorum l. grossarum urinarum albarum
significat decoctis digesta tendi methatasi ex digestis ipsis sputis et urinis.

Hec singultuose opium .i. succum alphu oximel
dans teres bibere et galbanum in melle et ciminum
electum .i. electuarium. et succum ptisane in huius sorbere. in
passibile autem hic talis. non sudores etici l. sompni homales
.i. equales supervenerunt. et vrine grosse et drimeser .i. acres de
cinat l. mapa sine. G. Rigeres assueverunt et liginos
.i. singultus noiare. sed aut
motus quoddam stomachi spasmosi. sed non habent per immoderata repleccionem et imple
cione. grossi qui de per euacuacionem fuit. forte incurabiles existunt. quia autem per
repleccionem ab auxiliis apparentibus et expurgantibus que complentur in tirent cu
rantur. talia autem sunt que nunc scripta sunt. ut autem nunc mordacitas habet fieri
et per drimita .i. acrimonie mordere stomachum. ut est quis per piper plus l. que tale transg
luciat et in mirum febricitancium vomuerunt certe rosinum et drimeas
.i. acrimonia humore iniusta finaliter cessauerunt assinthore. sed hoc demum
febris nunc vocatur ligmodis .i. singultuosa. amplius autem per manere

lygmon. i. singultum uel et per totam egritudinem est acutis febribus ut lygmodis
. i. singultuosa nominetur. hanc talem febrem a sudoribus et similis et sompnis ho
malis. i. equalibus et urinis decimeis. i. acutis et grossis evacuatis curari aut
aut demum excretis his talibus ut in apa fuerint.

Coralliis et mirra electe. i. electuarium bibere bibere
aut his talibus oximel da minimum. G.

In nord marcelli scriptum est. melius est id parum autem scriptum fuisse. pro illa
sermonis parte ubi curavit eos qui indigent thorace et pulmone
per sputa expurgare. non ad lygmodia. i. singultuosa febre. Sed ipsis quod scrip
tum est in minimis est. coralliis. i. ab eo dicitur non i. sed cum magnus agricis notabatur
quasi ad aminoribus medicis fere omnibus scobiles. i. pinea. asserunt autem ex
his confectum electuarium. est fuit pinguis mater. hoc est cum melle confusa effu
sa hoc primum resina coquentes eam recente magis est prassio. i. marrubio
deinde decoctioni miscentes mel convenienter et coquentes rursus usque ad mel
lea consistentia ita tali farmaco utimur ad asspuitiones et thorace et
pulmone. sicut autem et aliqui dicunt commiscemus tali alicui farmaco mirto el
ita est quidem eorum qui conscripsit hoc mirta in mirto. demum per plura ost
et hec corallium et mirra elect dicens. sed autem et ipsa pinea cum mirra dari
fortassis hic rursus audientibus nobis non male miscetur mel huic farmaco
sed quidam qui separantes a predicta serie hanc ipsam per se ipsam scribunt. qui autem
finem eius primis faciunt per modum. si autem apa fermat est coralliis et mirre e
lectuarium ut egritudinem quam in apa fermatur audiamus ei farmacie existere. est
autem irrationabile hoc maxime quod id quod infertur in quo aut bibere. his talibus o
ximel da. aqua autem minimum. nam in singultuosa quidem febre rorem hoc formare
nudare acetum. in his autem que in apa fermantur nulli. et specialiter quidam alii sed qui
quidem copulant seriem hanc perscripte absolute incipiunt. sed quia distin
guunt adiacentes. convictorum autem et scribentes sunt. si autem fermat fuit de si
gultuosa febre quod predictum est. et hoc est dictum quasi consiliante eo qui scripsit libre
. si est apa contigit quibus farmacie que singultuosa febre corallium cum mir
ra dare. et cave copiosi potum oximelli. hic autem sub proprio est libro ultima sil
laba seriei. i. fermetur scribatur. sub r. o. G. furitur. i. fermata fuit magna
exaltacionem primo habebit.

Siticulosi vehementer fuerint ordeaceam aquam bi
bant quodam. G.

Quoniam quidem utile siticulosis potus in minimis est. me
lius vero dictum est ab eo qualiter omnes conscribere sitici
as. i. utrum intercedentes simplex uel ut quondam nunc zizoon. i. excess faciunt aquam
alium modum.

Periplosia et pleretica in orum scotari an acuta fuit.

et dolores lateris alterius vel amborum et spu[tum] sursum delato si doleat et tusses insint et sputa expuit ignea vel livida et subtilia et spumosa et anobita et flendea ·i· florida· et si q[ui]d aliud diversum habuerint p[rae]ter ea que edocta sunt hos itaque oportet deducere· G· Magna et digna vocatione plet[h]ori dis et plenitudine declarata s[unt] o[mn]ia p[er] g[ra]nis[?] ·i· hyp[ocrate]s parte libri· q[uae] vero o[mn]ibus medicus g[ener]aliter tuta delicta s[unt] ea ·s· q[ue] nunc d[ict]a sunt· hic et p[ri]us q[uo]d et rursus signa non ait· s· antiquibus enim p[h]isicis· veteres ·n· sunt demonstrata sunt delectata· ·i· considerativa vocabant talia sunt thorata· febris g[enera]liter acuta et dolor lateris alterius vel utrumque· ma[io]res p[er] experienciam· h[oc] ·n· est et spu[tum] sursum delato si doleat et tusses et sputa ignea vel livida et subtilia et spumosa et florida et qualitercumque aliter exaltata q[uam] magis sueverint· h[oc] ·n· o[mn]ia dicens· et si q[ui]d aliud habeat p[rae]ter ea q[uae] d[ict]a s[unt]· h[oc] e[st] o[mn]ibus pleureticis et peripleumonicis appareant contigerit· hos itaque oportet deducere.

Si vero dolor sursum finiatur ad claviculam vel circa ulnam et brachia· incidere oportet in brachio venam que interius ad que[?] lesio[n]em p[ro]pe fuerit p[er] hanc· G· Et hic rursus explanat inte[n]tionem sue ·i· ypocratis hic liber· quod delictum erat quod intellig[itur]· huius q[uod] d[ict]a sunt· et ·i· ab eo adiecit vel addidit· putabat p[er] rectum pacientis lateris facere flomiam· quod ostendit dicens· incidere oportet venam que in brachio que interius ad que lesionem prope fuerit p[er] hanc· apparet successores in p[ro]fundationem neglexit et decrevit eum dicere q[uod] p[er] cubitum est q[uae] in brachio dicitur.

Subaudi fieri vero p[er] habitudinem corporis et hora et etate et calore plus ardens· si acutus dolor fuerit ducere ad lipotosi ·i· defectionem· G· Hic rursus plus in fine mandat flomie omnibus dicere volens largius· tamen delinquit q[uo]d d[ict]a· h[oc] ·n· virtus meminit [?] transmutacionis sanguinis· h[oc] est regionis· et consistencie· plus autem auferre iubet et aude usque ad lipothomiam agere p[ro]cavit indicationem adiciens q[uod] audere docet· nam p[er] acutum dolorum ad plus evacuari· aud[?] sanguinis de vemin[?]· si vero fluere non exacuminine h[oc] est exalus[?] h[abe]nt ·s· si virtus robusta et etas iuvenescencium et mitior sanguinea et non laboratis desiccatione et duricie et evaporabilicione et hora anni consistencia entea itaque sit regio· aude g[ener]aliter usque ad lipothomiam ducere exeris advenit.

Deinde subclisterizare post. G. Post flomiam clis
terizare iubet.
melius autem adiecissit ypocratica determinacione si fortuita vel spontanea evenerit
·bene·

Si sub inferius thorace dolor fuit et tendit ual
de plenetico uentrem subpurgare. inmensus uero purgacionis non
da. post purgacionem autem oximel farmacare. G.

pleuresi
Pluries notauit id quod dictum est ab ypocrate inguista. vel inpossibilia parte libri
acutorum purgat eos qui habent pleureticos. constituit autem id duplex farmaca
re certanum inderiare dixit et hic ipsum. aphorismus n. non talium auxilior generaliter
laborantium in tectorum faciente dicens nunc uel urinarum urinare. sed quod ypo dixit ante
quam fermenti humores in ubi farmacare aut postea et digesti fuerint. quem et
certe prima. alium uero et certe fam et extra. est autem quam et in quarta euacuamus non in
extra solum sicut his hic scripsit.

Si uero erectus fuit minore pot et sorbicorum
pauca siue subtile et semel in magnitudine hora melius agit
cognosces autem de urinis. G. Depricularum autem tempora
cibi secundum ypocratem sed
et ipse hic quod hoc conscripsit in hiis que scriuis ab eo scripta sunt. calori attende
dignum est inuanit qui sub thorace et pedes. quod n. urinarum cognicio non
tempore cibi est utile. quod non ita dixit nunc siue subtile semel dare sed quod hora
melius agit. cognosces uero illam ex urinis. et si n. quod mare sine rep
tacionem ad melius habeant urine sub particulares poris mos. sed non ita loquitur
tempore illud est ut deponamus hos nos et exteriores. ut nebulas eneor
reumenas. vel sublimitates uel inferius currentes habeant. hoc n. in multo tempore
fuit et cibari uero macucius eg laborantes alii malum est et per ipsius declina
cionis

Matura uero pistela. vel sputa et sta fuerint silia
ypo. vel pure. vel puri urine. matura uero manifeste
quod ypostases habent sub rubeas qualis morbus. G.

Neque sunt ipsius meminit per superiora in dictis de digestis urinis
nec ypo. in alia dictis. urina uero optima et ypostasis alba et le
uis et omala. vel equalis. quod uero seriei quod de periplonicis et pleureticis maia et
sic expositum sit et ubi ab hiis quod ab ypocrate dicta sunt qui hoc conscripsit recedit
et ubi mare omo uel expte deinde aliquando ea sequitur. o

Peripleumonicis elevatarum cothalum i. arteticum in melle acuto abrotanum oximelle piper elleborum nigrum decoquens et peripleumonico in principio cum dolorosus existit da bibere. Bonum autem et panatres et oximelle bullientem et colantem dare bibere. G. Et primum quidem pharmacorum reductiva sputorum sunt. Quod autem per nigrum elleborum invenimus subductivum. Quod autem per panatres dixit scilicet magis utique utile existit.

Dissinteria apud aliquos vel elevacionem quiescentem i. cessantem faciet vel in febribus et sudores et urine grosse et albe et leves sunt apparentes vel in mictionibus vel ad cesson i. varice vel ad testes vel ad crura dolores vel ad ischion i. vertebram fiunt veniunt. G. Et hic sermo indeclaratus est. Utique quod dicit dissinteriam indicante consequenter hiis fere utique omnis cessavit hic inferens.

In febribus colica ad septimam cum rigore iterum si in natura solvit febrem. Si rigor vero si sit innata exit ipsius pericolosum. G. Non utique alicubi ante septimam cum rigore si in natura iterato solvit febrem. Utique vero post septimam. Si de certaciones talis febricitantibus iterato consueverunt. Aliter quod ut sinthoma dispositionis quod per epar. Aliter vero colera non exeunte per certe repletionem demum nequiunt id quod ad assueverunt in omnibus fere aperitibus. Decet autem a de talibus iterum in aphorismis.

Ethicam vero lubor et in melancolie per venas spiritum deficientes cum fiunt flomia solvit. G. Cum autem per melancolie sanguine scilicet habundante invenimus spiritum deficientes fiunt. Flomia hoc est solvit spiritum deficientes et eorum qui per arterias dicit et n. has scilicet arterias venas nominabant veteres quare a quibus assigia i. impulsiones fieret utique passio. Si vero eorum quod per pulmonem est suis hic vocata opyma i. non spirorum enigmatice insinuat. Possibile autem et mitine et confluere sanguinis non solum per arterias et spiritus existere non habere. Scilicet et quae propter hoc vocatas venas.

Cum attenantibus autem vehementer spasmantur et cervix
collum et facies sudores mortis a dolore et siccitatis cena-
tibus urodibus i. caudatis grossiores dorsi continet linea
colligationes in nate ut ad pedes desinunt. Huic tali ubi
febris et sopinus supervenerint et sequentes urine digestorum hu-
tes veniunt et sudores critici bibere vinum citrinum vino-
sum et aliton i. polentam coctam comedere et ceroto un-
gere etiam convolvere usque ad pedes calidas infundentes vis-
chaphei chachino et bethia devolvere et lumbos a collo
usque ad ventrem. G. Et hic sermo indeterminate dictus est quam in ipso quo-
dam nominum scripta sunt. h. n. s. a dolore mor-
deri tenantes in ipso dictum est dicimus eis humoribus i. acutis contingentes mordere vero
non laboribus et nimium et propter seriei in dicendo vehementer autem spasma-
ri. h. aut siccitatis cenatibus urodibus i. caudatis grossiores dorsi conti-
nent eos qui usque et cetera. urode vocans. vocamus autem urode fine ossis.
si vero ut partes vult tendi omnes et ea anteriora et posteriora extenuit
omni pole sic parum anima dixit. non in fallacie autem in digestorum urinarum
alleviacionem passionum precognovit. febris n. egritudinis in digestionis per urinas
omnium mane. egritudinum autem que per musculos non in fallax est significatio que per
urinas sed h. quod primum dare vinum eis sui h. s. ut decies ut talis egro passi
sit vel ipso aliam causam non primum precedit est. sed et valde audax. irrationabiliter autem
dictum est et h. ventrem autem in solvere ubi balano suppositorio. solvun-
tur n. ut quod sui totaliter utiliter. que vero pene mala. s. catinum intrans
ut anteriora continet et dimittes fomitare ceroto. calidam autem
aquam infundens exergens linteo accubans eum. et ventrem ne solvas non
balano i. suppositorio i. in isto tempore non egestibilis.

Egritudines autem solvuntur omnes vel per os vel per ventrem vel
per vesicam. G. Non est hic sermo universalis in communi omnium. non n. per h.
sola. sed et per maritaciones et per emorragias que
per nasos fit solutiones fiunt egritudinum.

Elleborizare oportet eos quibus a capite fluit reuma.

Non necesse quibuscumque a capite fluit reuma omnes elleborizare. sed qui capitis solius faciem prudentia assuevimus.

Quibuscumque ex apparentibus vel flebotomia .i. uene scissione vel per aliquam aliam forte causam empici fiunt ne des elleborum. ut .n. paruerit et quam patiantur causam uidebitur elleborizare esse si non displicet color vel dolor in capite vel emplastrate aures vel nares vel nasus vel expuitio vel geniculorum grauedo vel corporis tumor preter consuetudinem quibuscumque contigit. ut auenentis ut arsticia ut aurigulus. sicut quod horum habeant causam ad hoc facere causam. G.

Fleborogia quod dicitur scissionem uenarum. quomodo autem ut eos qui ex tali causa empici facti sunt eleborizare conuenit ut eos qui ex apparentibus. ut qui erant quod causa mania. empici non per incontinentiam male inhicatalogo .i. declinatione nunc dixit. incontinentiam ipsa per se ipsam nocentem incontinentes puta plenitudine indigestione nochia .i. ebrietate ueneris in licitis et in licitis uigiliis et quibuscumque talia. predicens autem quod elleborum non dare autem si displicet color. hec si dissolutio sufficienter facta fuit secundum occasionem uidelicet vel dolor in capite est .n.? .i. plurimus et difficile solubilis. sed audire .n. hec et dolori capitis tenorum et omnibus huius quod deinceps dicta sunt auribus emplastratis et naso et sputo dixit. ad didit autem genuum grauedine et dolore et corporis tumorem preter consuetudinem. ita .n. omnibus huius sed mania causa factis elleborizare consulit et diuidens hunc ut etiam tumorem in particularia dixit. ut auenentis ut apollicinem ut a urigulis preparata facta sunt. si .n. ex aliquo eorum fiunt facta ad causam quod fecit armari .i. causam fi mibus. quod autem ex his omnibus quod dixit uere et certissime dicta sunt et quod nec didicistis et aliberis ypocratis et auegocius quod nostris.

Qui exitu uene dolores laterum dorsi ypsthio .i. uite beri et quibuscumque respirantes dolent occultes hunc tes multo et si didi cerunt uenire ex corpore pulsus et escis uentosis dolores et ad lumbum et ad ypsthium. quibus horum a horum fiunt talia dissiturium .i. difficile mingunt. horum autem secundum causam et corrizari et bruchorum. G. Non ordinate me praestat quod sed. predicens .n.

dolores qui extreme lateri dorsi lumbi om-siatos fecit ut debes dicere q-m talia
curent . decess. n. adiciens dixit . multo. n. didicerunt uenire et excepu
lis et estus uentose . p-t h-3 intulit q-q3 fuint talia difficultes insignir-
et p-t h-3 rursus deinceps ait . horum aut m-t est cum corrizam et b-ncor . a
cephalum . i. sine capite ut ita dicam utriz dixit q-s faciens s-mox .

Que q3 u-o ex dietatibz s-mlta d- un- q-s-3 . si utriz
p-t 9sue-ne dietat-9 fuit max-e insignit- . et . n . q-q3
n- distentes p-n-de si p-n-si fuint u-e-t-s rugit-9 mult-9
e-t eis et rutasm-9 . i. p-e-o et plectoria . i. multi-do . et
si cenauit . u-e-t turbat-9 . G . Meminimus utriz alicu
bi hunc sui s-mox gui
sia . i. u-a l--p-a p-te 9s-e-p-o-d-is sufficient- t-e-tat- . ex illis g- potius s-i da-
et h-3 et lege-e et iudicare . in u-o n- est nec-m m-talibz plongare .

Ecce u-o max-e insignit- . G . Non e-x-i-d-e a-q-
s-3 expie-d-a
doc3 iudicare cibariorum u-te- . u-o diff-t aut nunc estus dic-e l- cibaria .
et mimum qui s-e-psit h-3 tale q-d et u- iudicat p digor3 insignire . insignu-s
. n . aut cor-ibz fit s- uniq3 diem alt-ro ex fortibz cibariis . deinu- dem ca
ps ea enumerat .

Alleum s-y-s-an . i. uentositate et calore ad thora
ce et capitis g-d-ue dine . et sic aliq- aliu- dolore dis-t-nat
a-n-a exacuit p-uretie-e aut et h-3 b-3 bonu- . optimu- a-
id comede-e debenti ad pot- ue l- ebo . G .

Si expie-d-a 03 iudicare uniq3 eoru- q- comedunt- n- r-te-e dice-re ue
tosi-e e-e alleu- . n3 caloris amplioris q-- s- cepas sensus ferens
hiis qui comedunt . n3 m-a p-te cor-is inc-b-o-are . s- eund-o u-o mod-o n3 assa . i.
t-e-bacor3 . et max-e siquis id p- ex-t- uestens assumat . mlt- u-o idemati-e
. i. plectori-e fuit cor-9 calefacit . e- s-euacuat aut fuit siccat de
m-n- fortit- . s-cauit g- 9s-e-p-toe hi-9 libri s-n de-r-a-c-o-e enuctiac-o3 faci
ens . melius . n . e-e-t de-t-minasse sic d-3 est . nunc aut simp-s tot enunciaut
de alleo . meli-9 aut e-e-t dic-e sic tam- id et calefac-e id et u-e-tos- e-e . n-a-
ad u-s-9 in dec-r-at- enunciare 9sue-d-o est s- audire . tam- e- in t-p-e dat u-
fuit s-parato cor-i o-t s-p-at- . e- n3 plectori-e ex-t-is n3 cachoim- . n- r-te g-

grauedine ab eo fi aut. si n. perseuerantiam offeras allium et capitis grauedinem sanabis et omnis alterius particule. admiror autem qualiter usque nunc predicet ea que narrant de eo deinceps aut. optimum autem id comedere deleti ad potum ire uel ebrio. apparet enim ex eis usque epulam usque ebrietatem operans. sed et preuius ridiculum existens ut et grauedinem expellere possit et curatiuum sisamum. i. uentositatem reclusam. uere quod dixit hoc. et adhuc virericorum. i. urinatiuorum esse farmacorum medicamentum autem aut adiecit simul medicando inpugnancia ea .n. .

Caseus autem sysamum. i. uentositatem et gestorum. i. sitientium et cibariorum accessiones facit. adhuc autem concoctu et indigestibilis. pessimum autem comedere potu repletis. G.

Uentosus magis est mollis et recens caseus. et similiter geartym. i. stringit hic sistit uentrem et nimium siticulosis magis quod indicauit dicens cibariorum accessiones facit. hic autem. i. concoctu et indigestibilis in medio medie iacet sed serie non diligenter medie praxis deducitur. deinceps quo circa concoctu et indigestibilis in interioribus quod sed corpus insurgit ex talibus cibariis aptus natus est. sed quasi est caseus concoctus et indigestum cibarium ac si diceret. caseus autem sysamum et stegnotica. i. uentositatem et sitientium operatur et causodis. i. estuosus est. adhuc autem concoctu et indigestum et cibarium et humorum talium generatiuum. pessimum autem ait et homines impletos ex potu comedere id. quod et magis ydroposis. nam et quod et aliter bonum cibarium caseus seu uterque pachichimus. i. grossi humoris generatiuus et dessi... quod difficile digeritur existens. si uero inbibendo quis eo utatur impletus existens pessimus omnium fit et grauans os uentris. et ipsi potum quod corruptus deinde fece corrumpens

Leguminum uero omnia uentosa et cruda et cocta et sicca et minime infusa in uiridia. huius autem non uterque non sichion .i. cibaria. habent autem proprias malicias singulum horum. G.

Implent uentrem omnia legumina. et huius autem et indigestibilissima sunt omnia eorum que cruda. que uero sicca uentosa quidem minus et indigestibilia uero multo minus quoniam uero plurimum coquuntur moderate acuta. quod autem deinceps in quadam exemplarium scriptum est et infusa et uiridia ut et huius talibus proprias malicias habentibus in pluribus autem non inueni sed ab antiquo pr... minime uero infusa. et uiridia dicit quod non sicca usque extremitate uel perfecta. infusa uero que aqua infunduntur. consiliatur grauis sic sichius et cibarius leguminibus non uti. sichia uero et cibaria ualet maxime quod panis qui ex frumento deinceps uel super uniuersa qualiter consistitur fortassis autem et autem omnia ex quibus panes fiunt zeas. i. spelcas. et ... i. singulas et ordeum. Rustici uero et aliis panem faciunt.

Dicet sisam .i. ventositatem quod edunt et fit sicut laborem facit. G.

Quidam scribunt ipsam habere id ventositatem facere ut tendas pudenda. ipsa habet denique quod libs ceptus est seriei fit sicut laborem facit .i. colorem qui ipsa in flacorum uteris.

Lens autem scipticat .i. constipat et arida facit si est cortice fiat. G.

Aridum vocetenus dixit sig. ter et bacones quidam et velud pugnam movere flectere exaudiri sicut usitate cibariis. sic et non lens. si est cortice offeratur. mitte carne et carne est indigestibilior.

Lupinus autem nimie horum minima mala habet. G.

Hoc .n. nimie quod significat .i. maxime quo lupinum minima parvorum hic
aut mala.

Silfium autem et opos .i. succus et quod quasi maxime. mex pertis a non tussit ventre. G.

Radicem silfii vocare consueverunt est homines homini me .i. equivoce toti habere hanc hic aut. adhuc opon .i. succus habere .i. expertis .i. insuetis facere opai colent. nimis autem et hic. primum .n. preterea docet et scribit ita. acola vero sicca venenum inflat et induces reduc tores insunt. minus quod quo ipse ventosum coactum fuerit ventre ex obla tione silfii. est autem druche .i. acre.

Et caustores .i. estuosi. G.

Quid gravis utique significat habet et quod quasi non exterius minus. et ipsa comitas quasi singulariter horum de suasibilissimum sibi ipsi. valde .n. apmon .i. difficile dicere quod sunt rerum in talibus.

Maxime vero sic in isto caseo inuncto fuit vel coniunctrice bonis.

Yam cat .i. rubea a beo vocata maxime fit aut huius qui silfium sit est caseo plus obtulerint vel est bonitus carnibus. sisa .n. .i. ventositas quod ex silfio gravi emplastricis .i. conglutinativis et hiadeis poris .i. tarde pertransientibus cibariis infecta manet sub ventre non exiens.

Melancolice quod exacuunt passiones a bonitus carnibus a ypoblites .i. insuperabilis non carum et non digestis ventris est digerere. G.

Ciat q' e' deu' te silfu s'mo · i iniscuit aut huic comestione
bouinar carniu · q pt h' demceps si eas trasiens melacoli
cat · nt exacuunt passioes · apblites · n · i · insupabilis n eax q
g' uis est q' exquicto · hac · s · n · sic illas cox q diverut dicat · n
tam h' ipi' · i · exacu melacolicas passioes a bouinis carnibz dixit
cax · quad aut alia colore dixit cax eam · s · q f diffi le coquibile · z h
forte uarias · n · n · yp blites · i · insupabilis = illa q ne q q qs yp ba
hta · i · super · excipiunt · tam si coctis eis utam.

Optime u'o utiz excipiunt · si z coctis utantur
z ut uetustissimis · G ·

Et h' ulius h z osilui n f
melacolicas passioes ·
bouinis · n · carnibz melius uti z coctis z ueribz quad hus g' oibz
digibilibz · n pre u'o us q = dicte hac si optime · iz qui melacolice
eg' tant · iz alius qui ho sanus l' eg' tas optime utiz eripie · p bo
uinas z ueres carnes ablatis · s z comedere om sut hec n bonis
cibus sed mi' alius qui talibz tales offeru · nocet trasponens
hac distinctoz · s · optime z faciens inime dnoz i clipa le opabis ·

Capne u'o carnes z q oz bouinis sut male · o · n ·
hnt indigoz z uetosiores z eructuosiores · sut a
bn odorabiles solide z delectabilissime hee optime
cocte z f'gide · q u'o melacoli les fetide z dure hee pes
sime z in recetes · optime u'o estiua hora · autup
nali u'o pessime · G ·

Et riusus hic dicit cax eendi
deteriores capinas carnes bo
uinis carnibz z digi les n s' r' exutes · capne deteriores sut bouinis
z eructacoes mlto et faciunt pucosas · deunites · i · acores aut
exites z calidiores bouinis · s · indigeste remaserut z colera o
perat · ideq f'gidas mag q calidas oz comede easde · optime
u'o sut eaunca hora · autupno u'o hac hora pessime · optimas
e e estate ait · s · ipar capr carnes · n bn utiz aliar carniu g' o
ptebat q' q in hora estiua pessim' e · q t aut meliore estiq
eis f estate caps ee quad eis q hbar comestiua alin ia inueniet
ipsi n haleda adhuc hba uide · caps aut optima esta arboz ra
mi z melior = ut in fine v's · hnt aut copiosas escas f estate
qn aut p'mu f ad carniu apti ne z exuulpibz licz sibi s' dic
·G· in autupno aut hnt optima carne · ita z passeres s' opti

-ma carne. autumpno g(rec)e capre indigerie es esca apta pessima et la-
tissima habent carnem. per yemem vero rursus meliorem per hiemem eorum habent car-
nem illi. discrasiam aeris que est per hora digerentes.

Huri .i. porci per incolas esse de terre signee et equalle co-
lice vero utique erunt et herbatine. sume vero optime omnium
carnium. validissime vero omnium que in fortitudine esse utique sibi ti-
les utique etate ieiuni .i. sacrificium veteris. comedere vero et sui
forma et substantia. G. Huri .i. porci precipue nominabant
huectes .n. qui primus valde sie et
apotecha est invenire .i. apud ethimichenum dynocesim .i. primus pathesii
.i. licet titias .i. porcinas. ciatas .i. sponsis hylas .i. comedere las .i. su-
es. sponsi vero nescio qualiter si alii comedebat. eos .n. qui sunt perfecte etate
ita nominabat. insensibilissimi omnium erant sponsi in digestione sanorum simul
et delectabilium cibariorum sic in comedendo uteres capturum plenos sanguine et
pinguedine et indigestibilius. quod utique invenes cibarium. optima vero
caro in delectatione que mediocris per etate. hec autem et sanguinis generativa est beni-
gni. pessima vero est que vetustissima et que est que preter perfectionem comedit-
ur. omnium pessima que homo comedit et restat aliud. humidissima .n. habent car-
nem. et ipsi sicut humidant humida caro eorum qui in novitate geniti sunt exeuntes fle-
vma generat plurimum. si vero et emigmone .i. conditione contigit in lacte ma-
gis. hec eadem autem iocinore et carne sua pinguissima existente deteriorem ex-
istimat carnem medicum eufolcorum .i. bene carnosorum. suspicatus .n. hu-
miditate ipsa quod et omnis est pinguedo omogenia .i. unigenea deteriorem ad digesti-
onem. sed et equalle per assationem inepte ad euchimichum .i. digestionem sicut
et cole ferme ipse accutie eius diuineti .i. acedine. colius .n. hec malicia
colicorum cibariorum est et humida fiunt et acida. corrumpunt .n. et sunt hec
talia dramide .i. acedine ora vasorum que descendunt intestinis remorde-
ntia reumatismum que ex toto corpore ad eum confluit. huic autem sine forte
oporteat nos comedere carnes porcinas. licet est sine pellibus incisione. non .n. super
carnis alias cutis digna apta nata est. seu utique frigidiores existens. sub frigi-
das autem eas dignum existimat comedere. multum .n. calidas omnes nocivas
esse estimat fortassis ardentiores et ventosiores sub frigidis esse. ego quidem
calidius et quoniam aliena non accipio calide ~~hic~~ sine mora [accipio]. mentiens autem per frigidi-
tate et calide quales sunt sunt simpliciter ita dicunt in deteriorate non accipio. deteriora-
te .n. aptiores fient frigide calidus. calide vero frigidis non.

Melancolica vero et sicca ventrem inflant et som-
pnus insistit et dolor costarum et ubi egerunt hii in feius

sz ostringunt. G. Ea q simpr notant ab oibz cola ab
humte deriatam asicca cola. noie
uo coi si ambo utitur admod grā coīs respiciens exitu cor. sic ai.
humida cola fit duīneis. i. acbis humorib3 ex corrupcoe humor eor q
comesta s frīs. ita sicca spu uentoso drūnei. i. acl. ideoq appacia
uent n uosa cera morsa 7 tensa dolore faciunt. potest aut hus spib3
qnz q detinei. qui uo exire ppt detentos sunt sicca colera gari n heo di
ce. suasiblius. n. eet i notare ea q egerunt. s. cola sicca l egres sicce.

Hanc tale custodi ut n uomat suet sbducat
clistizans qr cito aq calida 7 pinguissima 7 i aq
unges plima immitte calida in stapha. i. pelui ac
cubare faciens 7 calide paz sr infimde 7 sic calefcs
ei uent sbducit. i. solut. G. Hec q qr citissime cli
stizare 7 phibe uo
mie coia scepta oia q inuentre ptinent. pt uz q studeims exitu in
fis. s eunde aut mod 7 cala clistizare puocatiuu. n. calid sic apo cst
ti. i. repcussiuu frigid / e c uo pingue clistere sicce dist sic ppa sanaco
e. ex 7 i ue qui e humectans sicci te mitigas morda mac oz e de. ad
huc 7 inteoib3 7 h; pac 7 oleu calefacie 7 mitigare in stapha piri
ante. i. fomitante.

Confrica 7 dormire. G. Iam m uteru in stapha
. i. pelui fomtat eu l
7 sic illa dormire iub3
ipz aut facte s se ipoz se tanci i mala parz quo oib exidigete utilis mu e dormi re

Et bibe uinu sbtile 7 uet 7 ag steton. i. me
racius. G. Uinu q ut digo in gfens dat r det / sbtile ut n ma
neat s uetre. / uet aut 7 meraci. i. puri
exge calefaciedi mag. / oe uinu cor calefacit exin. i. hit u l te max
a q uet.

Sed 7 oleu da ut quiescat 7 uent sbeat. i.
egerat 7 soluat dolor. G. Primeor. i. acu miti
gatiuu oleu 7 sicci us
gtetuu. sbducit aut modate uetre / q oib3 op e ei qui euacuat.

A cibis aut 7 potib3 abstine t aut q indigecia

quod nulla est per corpus nisi opus appositione. indigentia vero quadam que contine-
digestione indigentia huius quod quiete opus est. cibarius autem non omnino
quod digeratur moderate que continetur. Si vero remiserit dolor
lac asine da bibere. G. Si vero quod procedit est faciente te dolor
non solvitur amplior est drimeis i.
acidum constrictis esse et postea purgare convenit corpus. asine vero uti lacte in lubricis
purgationibus omnibus farmacis existenti humidiori vel humidiori et aperitivori i. mi
operabiliori. habet enim omni alio lacte humidius et subductivius.

Subducere autem moderate quiete. G.

In primis sunt desiccata colera adhuc et nunc est ei sermo et habet et nunc audire
oportet preter se ipsa qualiter non habeat apparatus colera drimea i. acris difficile sanabilis
contineri fuerit. hanc autem subducere tempta moderate scilicet condigerendo que contine-
bat.

Si vero humida venter fuerit et colera subit i. egreditur
et torsiones et vomitus et mordicationes huius iuvatis-
simum quiescere. bibere vero mellicratum et non movere. G.

Multociens enim in talibus dispositionibus agonistice i. violenter adiuvans
repentina scilicet expurgat cachoma forti farmaco presertim vir-
tute et habitu egritudinis et hora et etate et constitucione i. consistentia. si autem
quod in fine seriei s. bibere vero mellicratum et evomere et volente consequenter ex
purgare superiorem ventrem dictum est. melior autem altera scriptura que est scilicet et
non ructus i. expurgativum existens mellicratum adiuvat quod preter non secessum revol
vit ea que corrupta sunt sua noce et pichitari os ventris per vomitum.

Et ydropum duo sunt species secundum naturam. quarum habet quidem
yposarthica continuas et ineffugibiles. hic vero est
inflationibus multa bona fortunatione indigens. ma
xime vero afflictione et piria i. fomentatione et exercitia
i. continentia cibi. sicca vero et drimea i. acria co
medat. ita enim utique iuvatissimus autem et fortis est

maxime. si uero dispnuus .i. difficile spirabilis senex fuerit
et hora hiemalis extiterit contigerit et etas mutatu sit et ro-
bore fuerit ab eius brachio sanguinem auferat. deinde calidos
panes ex vino nigro et oleo infundens comedat. et
aquam minime bibens. quod si plurimum laboret carnes siminas
comedat et coctas ut ad difficiles ambulaciones obui-
et .i. sufficiat. G. q.

Quidam non yposarcam sed yposar-
cidium scribunt. non tamen anasar-
ca uel catharsarca scriptum inuenitur alicubi et minime in moribus ita nomi-
natibus. Dicente uero eo duas esse ydropum et defensa que inflaciones se-
quente ad aliam autem nullum sinthoma adicientem. in priore uero reperta sunt non
ompharia dicente. minus est quod fac. confundi et falli. sed diuiditur ydropum
.i. ydropum. Igitur hunc quidam medicorum quatuor dicunt esse differentias ydropum
si excedentes quod conuenit. sed tamen nos redarguemus eos. qui autem hic scrip-
sit deficit aperte. Est .n. ydropum qui humidi liberalis secundum consistenciam coaceruat
intestine et in inferiore thoracis regione omnium habent ponderositates .i. pun-
getes. quibus quod humidum euacuamus. alius autem non aqua sed spiritu habens regionem
hanc plenam. et fortes sonora omnino tumefactam hac timpaniam nominant
uel hunc timpanitem nuncupant. alius autem ab huius humido qui .s. flegma-
tici habet totum hominem plenum yposarcham quidam nominant. ita deficienter
dixit hic ydropum esse duas species. Non tamen recte dixit hic sed conans
fieri ineffugabilis. uerius .n. utique dixisset et ita scribens. Inde fit a-
mor ydropicus esse senis fuerit. scribit autem series ita male scripta ab eo qui
primus scripsit alterius minimum deinum ydropum quod est inflacionibus aut fi-
ad contineciam huius te fieri curam scribit. hec que afflictionis et sonitacionis et conti-
nua sibi consilians comedere calida et sicca. hic autem quod qui anasarcha
quasi incurabilem derelinquit. hic solus incipiens quibus indigeat flomia
est deinum emorroidis detecte uel mesaraycorum mulieribus uel exaliqua plectoni-
ca causa incipiens consistit. Tympaniam autem uel aschitem ydropum nullius autem
est per flomiam sanare. In eo igitur deinum qui indiget flomia curam que deinceps
calida et sicca fiat utique. hec igitur scribens quod deinceps consuluisse uidetur et
quod hic scripsit redeuntum dixit. si uero dispnuus .i. difficile spirabilis
fuerit qui laborat flomia indiget. propter plectoriam uero forte ipsi ydropum
incidens. sic .n. igitur pleccitas extingui in nullis ei largius intestinis
humidis non deinde intestine quas auferunt. In eo quippe intestine sanguinis frigi-
dioris extingui plecitas maxime est sanatio flomia secundum quam hora
periculum habet assistit uel assumpsit. male igitur additur hunc sermoni hiemali et ho-
ra estiualis extitis. non auferendi quod plus uel minus et quidam autem et hora dicam s

intec⁹ aut̄ h' auxiliū n̄ passionis. quidā aut̄ ut dyascorides n̄ esse i
uale hora s; inuale scripserunt. suspicantes esse mali q' dissolucioȝ v'tis
generali aut̄ aduenturā. i. diaretice uo. i. uulgaris & uetuste
ualde. Et panes calidos ex uino nigro & eleo dat comedere ei qui flo
mat⁹ est. intecoȝ q' h't uera. s. roborare uirtē ut faciat afflictōibȝ
q' p gignasia. i. exercicia. n̄ inuenies aut̄ p mū dignā intecoȝ. nigr̄
.n. vinū plurimū sang'ne gn̄at. inde aut̄ ne sup̄fluū faciat illo meli⁹
kirrū. i. sub rubeū dare subtile q' ꝯsistēcia flomato ut & urinacōne
moueat. etate uō n̄ nouū q'ad & mustū ꝯtingit. nouoȝ tamē ui
noȝ nullū uinū kirrū s; aut albū aut rubeū aut nigrū fit. muetā
ta uō kirra fiūt & ranca. h' aut̄ demū in mirū q' minimū bibere
plurimū laborare ittissime dē est. siccat .n. talis dieta & calefacit.
sume uō carnes p mod' q' dēȝ est comeste instatu exanibȝ & fortibȝ
n̄ bn̄ utiȝ dabun'. aliaȝ uō carnīū null⁹ utiȝ bn̄ potit dige̊ esta
p̄ciditas exigue in nat' calore. meli⁹ g' q̄ ꝯ indigent dare his
q' i h'nt.

Quibȝ ueniet in fiores calidos h'nt & drimeas
.i. acutas egritudines & anomale. i. inequales exeunt a colligacōe
eis sic potentes fiūt elleboro antispaste. i. euellere. si
uō n̄ sunt ꝯ p̄mitarius tritici grossus seius & fabacium
et hyos. i. fabe integre aq' cocte uiris p̄igmane
& panes entiticasi. i. sub tenuicu & pisces febienti q' coc
ti. in febrienti uō exeunti assi. & vinū nigrū in feb
ienti. si uō nō. aq' annespulis l' nucibȝ l' malis grāna
tis l' sicobanis dactil' l' manthos. i. flore ieiunolis.

Magis ip̄e utiȝ dixeris; egros h'is abincedio coustiōe accoar
sione n̄ a colligacōe exire. nā colligacōe q' in ip̄o fit ip̄a febre
male incrigāta liquata pingue ne illis & carne molli. coarsio
uō inuenit ꝯbustis comestio a calore drimeo. i. acuto. ip̄e q' & febre
ꝯ h'nt albū elli'y inbȝ dare. iudicauit aut̄ h' antipasse. i. re
uellere abū qui p̄ superiore ventre. si uō n̄ potit p̄ q' ꝯ eaȝ accipe elli'y
drimide. i. acutime dnante huic cibaria inbȝ dare & pot⁹ stipti
ca & in frigidacia. adiecit aut̄ cibarius & q' siccare possint q'ad eu
citosos. i. sub tenuiceos panes & assos pisces. h'is i' ronabilit' decis
secūd⁹ q' d' superiore uentre ndiantes ce cibiuas q' p' dyafragma

inferiorem ventrem nuncupant in quo primum glutiuntur cibaria. alii vero quod post eum venter est vocant inferiorem. quidam vero sola grossa intestina. sunt autem qui colon solum nominant inferiorem ventrem. Fortassis igitur utrumque [illegible] quod pro dictis particularum vel quasi stabilius est nunc audire si magnum quod lucri. que vero multo horum talium dicit nos doceret plus hiis que scimus et in dicamus ipsi deceris dicit que recte dicunt sunt que vero non. magis autem habent per scrutacionem cognitionis quam utilitatem melius delinquere cito et mature ubi in grossa i. [illegible] est eius hec consequencio.

Si vero febres habent et torsiones fiunt lac asininum calidum paucum primum. deinde crescendo plus. et lini semina i. semen et triticea alfita i. polenta nova tritici et nove tritici vel ordei cocti et egipticarum fabarum auferens amara excorians severinas bibat vel ova semicocta agrestia comedat assa et simulaginem et milium coctum in lacte cocto frigida comedere et que hiis similia et potus et cibaria offerantur. G. Plurimum dicit eorum que propositum sunt meliora hiis que dicta sunt copulavit hec de hiis qui calidum habent ventrem inferiorem existimantes et nunc adhuc finem sermonum. pauci vero quidam separantes singulariter vel secundum seriem hec commentantur. in textu vero est meis hunc dicit asinorum purgare quod cachochimie. hunc autem epikerastice i. commiscere. hunc autem desiccare. hunc autem infrigidare. Igitur dicit lac asininum purgare potest et epikerastice i. miscere. lini vero semen siccare et infrigidare. alphita vero que ex tritico epikerastice i. commixtivam habent et ordeacea bonum eius [illegible] siccativa et infrigidativa. egipciaca vero faba [illegible] ova vero et silago [illegible] i. enchima i. grossa et bona humoribus et commixtiva. sed et sicca sufficienter in cibariis. [illegible] infrigidant. dicit vero hec dat firma [illegible] i. acredinem et calorem humorum qui operantur passiones.

Dietam vero est maximum observare et custodire sicut in acutis et in longis egritudinibus et in cessationibus et remissionibus ut tempore custodiant quando non oportet cibaria

et in fall.

et infallaciter quando oporteat offerre sciat. Adhuc autem quod pluri-
mum distant ab incensione. G. Dietative artis ma-
xima est autem hanc
scilicet cognoscere particulare tempus. Tempus enim una intentionum ad plurimum distare
tempus in quo cibum oportet dare ab incensione. Est autem dicere incensionem paroxismi
hic autem non solum in continuis id est causonibus sed et in acutis universaliter estimat. Ipse quidem ad-
iecit in logis equalibus quando magis in hiis modum hic cibandi intendo vel fortassis
in hiis solum in acutis enim sufficiens est cognitio temporis cibi desistendi ad
pedes. Non tamen in continuis demum cibandi ita ut expectare decet quod optima
remissionis. Frequenter acuta enim egritudine expectare non licet timere cito debentis
incensionis future. Et quidam hanc seriem ita scribunt. Dietative
est maximum quod observare et custodire sicut in acutis ita et in continuis scire
re quando oporteat cibare. Quidam autem in fine huius seriei ita scribunt. Adhuc autem est pluri-
mum distantem ab incensione scire ut est aliis quod iussit nos servari in con-
firmum et hic consiliante eo. Apparet autem si ipse quis investigavit hic non copu-
lans particularitati temporis in necessitate temporis cibationis intemporaneum preceptum
quod de cibatione et alimento dignum dicit.

Oportet vero cephalargicos id est capite dolorosos
exercitatos in gymnasiis vel cursibus vel venatibus vel venationibus
vel aliquo alio labore intemperato vel ex venereis de dolore
batosos spleneticos liphemios id est defectos sanguine
sisodeos id est inflatos et sicce tussientes siticulosos
defectos venis et tensos ypocondriis et lateribus et metha-
frenis id est scapulis et corrumpentes et obtuse videntes
et quibus sonitus aurium et urinationum nocturna incon-
tinentia et ypteriades et quorum ventres cruda comedentia emit-
tunt odio sagientes ex naribus vel sanguis vehementer vel in
emphimesatibus existentes laboriosis incisis occurrit vel hi
menses et non continentur horum nullum farmacare. et n. prima

quod ei acuta sint et non iuvat et eas quas a casu erectiones crisis auferes. G.

Quomodo quidem inordinate et in peticionis vel spaciosis numeri universa
que per librum hunc scripta sunt intimata est in accidentibus. multa vero ut dixi in eo bene
dicta sunt. propter quod et huius que dicta sunt non recte instituerunt quidam. et magis quorum
conscii sunt sibi ipsis quoniam non habent indicativa eorum que sunt dicta. que vero nichil serie
dicta sunt cathalogum. id est numerum habet ineptorum farmacari. purgare vero videlicet
ad farmacare quando demum et farmacare qui purgare. ¶ Videamus ergo quas a
prius didicit et invenit. cephalargicos autem exergimnasias. id est exercicius
vel a quibus labore et temperaneo sinthomos. id est inquietatos. ergo audiens eos
qui in temporaneis laboribus cephalargici facti sunt ne purges. intempora
nei autem labores sunt omnino quos plerumque per id tempus dispositio corporis non prohibet. teme
rare vocabor autem te nunc ad multa utilis rei et prodigium estimo memin
isse. corpore vero quidem egritudinis spaciorum participante ut completa sit ex
tra hoc quidem excedens redarguit dispositionem eius febre accedens vel excephalar
gia. id est dolorem capitis vel katarrum vel tussim movens vel tale quod aliud de
inde ex his per continuitatem languens periclitatur. nec cursu egritudinis generante. vel
ultra forti motu. quando inequalitate vel frigiditate vel aliquo alio talium. nullum
enim horum sufficiens est per se ipsius nec langorem operari vehementer sed sine fe
bre ab aliquo eorum facta fuit. effimerarum nominatarum hec talis est sua ad aliud sin
thoma curtatur. id est breve et multo est. et hec demum ut dixi propter dispositionem corporis
singulum talium non causa egritudinis sed occasio fit. propterea enim utique quis magis ta
les causas nominat. occasiones vero semper aptans. vel multociens ipsi advenerunt
nocive ab aliquo maiestatum causarum et nocumentum facta fuit in tempore inordinate.
nulla enim alia dispositione egrotativa subita. nec egritudo digna recte secundum et facile
nocumenti quod fecit id causa est. sciens ergo presente semper moram talibus causis fien
te quia nec per se ipsius idem nocent corporis. capitulum autem earum estivum quidem et propter
labores multiformes particularia generantes. virtus pingue et venenum
venena continuum estuacio et infrigidacio vigilie ira tristicia timores.
ergo venenorum quidem meminit. alia vero de alimento. et nimirum eandem viceversa hincia
. quoniam enim ut dictum est spin tibant purgacione non indigent. ipsa et nec in cacho
chimia facta est egritudinibus. tussiens autem abhuius cognicionibus ipse manifesta
ut quis prius quidem dixit. propterea vero nocuit decolores liphimos. id est defectos sa
guine. adhuc autem eos qui propter aliam dispositionem non per nec habent corporis cachochi
mos. id est mali coloris nocuit. hii ergo achroos. id est decolores calefieri in
digent per gimpnasia et potum vini calidi virtute et cibaria similia
sed et bramcosos autem et et humectare et infrigidacione dissemina malariga reu
matis. id est descendentis nunc sanare docens caput siccantes et pacientes parti
culas per localia auxilia. ¶ Sed et splenecticos autem non indiget purgacione. hic
enim ut non dixi recte. indiget enim si nunquam aliud indiget aliquid et huius purgari me
lona. id est nigra. deinceps huius liphemorum meminit. hec est que deficiente sanguine

habent. et si non diu fuerint male achroi. id est decolores. post eos autem me minit pneumatodes. id est ventosos. et sicce tussientium siticulosorum. Manifeste meminit pluraliter quod ut non ostendat ut in singulari singulariter est audiendus hiis rebus simul factis. Est autem et superaddere demum quod est dictum. Nam ut aliqua iam alibi dictum est. pneumatodes. id est ventosos quos multi quidem nominant eos qui superius inspiratione indigent. et alii eos qui ventosi sunt. si alteri vero eorum multas causas habent. et si omnes pro tussiendo loquitur sermo est. est experiendo quosdam quidem eorum flebotomia indigentes. quosdam purgatione. quosdam auxilio. ita vero et qui sicce tussiunt secundum unam fuerint dispositionem. nam qui siticulosi eorum. ita vero nam si de dietatibus siticulosis eorum. ita vero nam si de dietatibus siticulosis eorum sermo est ei. scimus nunc nos vel defebriculosis vel deinceps. et si. n. unius eorum memi nero ei secundum amphoras dictum est. ut dictum est in amphoris. ita in febre et exitu apostima. id est sicut asperitas est et dolor oris stomachi et tenebrositas et os ex amaricatis sunt farmacare indigere significat. si vero ex amaricati os siticulosi sunt. in vero et si podes. id est ventosi primum quidem quae ab eo digeritur ignoro vel sic venit venit defectos eius qui scripsit. vel sic si podes. id est ventosos audie mus. Quibusdam tam legentibus et commutantibus seriem huius singulum posse et non cognoscere utilia edocentium multos implens vel ures libros quemadmodum et debuit quae debuissent dicta sunt. alii enim extensos hypocondrios et lateribus et scapulis et obtuse videntes. et quibus tinnitus aurium sunt. et quibus urichima. id est ptero vergentes in continente dispositionem. secundum magis horum dispositionum et causa et dispositiones sunt multe et curis diversis indigentes. eorum quidem quidam est qui et purgatione indige bunt quae per colagogum farmacum. id est colere deductivum exerceri. de omnibus quidem hiis. adhuc autem et de hiis quae deinceps dicta sunt non enunciationes indetermina tas sed determinationes et manifestas doctrinas et longa experiencia iudicatas in nostris hereseos operibus quae eligens sufficiens eris iudicare universa quae ab isto dicuntur commemorando partis quae grausia. id est ypsa est in confessione deduc ta est et a nobis doctrinas habent utiles. Omnia enim mea scripta et demonstrationibus in explanatione et determinationibus decentibus. quae vero scripta disseminata sunt quemadmodum quandoque librarii series [illegible] invenit. si enim nunc audierit quis simpliciter sin gulum horum sententiarum in uno addito multa male gerit secundum artem. si vero unumquodque ut oportet determinabit sciet primum quod non habet hunc ad invicem eorum unionem. deinde vero multis libris indigens ad perscrutationem eorum quae despiciuntur. sed tamen non est suadere multis hominibus vel viris convenire qui de manifestis conscriptionibus solum delinquere vero hiis qui scripserunt eas quae non tales. et enim iniustum est si nulla illi cognos cendi nos quae scripserunt fecerunt. nam nos instantes invicem querentes et divinantes que dicunt.

Si vero sanguinem aliquem oportet auferre solius facere venam et non auferre et fame trucidare et vinum auferre ab eis

R. B.

demum dieta quiescenti reliquiarum. et puria .i. fomentatione et immissionibus cura. G.

Non fluente ventre aut fixe. s(ive) in permaneat post ambulationem fluens dissolvit ventre fame trucidente quibus aufertur sanguinem. et anno recte abstinendi decem [illegible] quadam et dieta quiescenti. curare vero puris .i. fomentationibus et enguis .i. immissionibus .i. clisteribus mollibus dicatur aufferentibus sanguinem. sive in quadam oportet dicere qui s.

Sive tibi densius venter videatur esse molli cliste-ri clisteriza. G.

Non est dignum conscripsere. h. [illegible]

Si vero farmacare eos ellos infallacitur sive purga-mentis fuerit aut nulli talium. G.

Et predicens passionem inquantum ubi hic gerit hunc sermonem faciat et nimium hic predicens. aut quia perivit aliquas series in qua passio hic ostendebatur aut obliviosus fuit qui hic scripsit et talis qualis qui nunc noviter auctoribus solvimus.

Calidissimum autem ad urinationem et sudores et am-bulationes ducere et fricationem quieta uti ut non denses hic. Si vero dinopees .i. sedens fuit alii fricent eum. G.

Et hic ita ut predicens passionem scripsit.

Sed quod in thoracem sub frenes .i. dyafragma constat passio eum residant quam minime indigent donec va-lens fuerit. et sedentem fricent multo tempore multa calida aqua. Sive in inferiore venter sub frenes habeat dolores ei luce constet et nullo motu moveri taliter extra cone. G.

Et per hanc seriem licet convincit de dolore cura omnia que scripta sunt dicta est.

superiori predicta parte. quia intrinsecus quadam obtegitur membranulis tenuissimo stemate consis-
tentibus. ubi [?] et medius et plurimorum quasi cibum illi calore in lacteum succum conversum
quasi relevatus quadam impellentibus ad portam impingit stomachi. que ideo porta dicitur quia in circuitu ea
positis musculis illi valvis ad perfectam decoctionem mobilibus musculis constricta clauditur
quam decocta mollescens apta redditur. quoniam postquam per septem succus duodeno in-
testino infunditur. quod ideo duodenum dicitur quia uncias xii spaciatur. quod iterum ie-
iunum succum suscipiens aliquantulum decoquit. quod videlicet in duo dividitur alterum
quod tenuius est meseraicas venas cum longiosis capitibus in [?] habentibus ab ipsa sub-
trahitur. alterum vero id est grossius longo et intestinulo cuidam adiungitur in nexo intesti-
no conceditur. ad monoculum suscipiens aliquantulum decoquit et sic grossius conce-
dit intestino quod manica dicitur. deinde in rectalle diffusus et ibidem a colico de-
coctus coloratus cum titillatione per pudendi oculum emittitur. monoculus ideo
dicitur quia uno aperitur foramine quod in sacco est orsi tunice ut sibi quisque alogo
acceptum suo coniectare reddere possit. nam manica eo quod magis extensis longior est
nominatur. subtilis vero pars per meseraicas venas de ieiuno subtrahitur quo in obliquo posite
trahunt ad se succum decoquunt et excoctum epati sine mixtura. quod ibidem mora fa-
ciente adminiculo virtutis naturalis vertitur in sanguinem. quod in duas divisus partes quarum
harum tenuior est impura dicitur. que conceditur epati. quasi per duos uritides canales de-
rivatur renibus in quibus manens decoquitur. deinde superfluum renes quod utilius est ad nutrimentum ob-
servant. ceterum vero per eosdem poros vesice dimittitur. quod est ad collum vesice venien-
tium. Collum autem vesice quodam panno mediante cum uritides poros de collo vesice
exiunt parte extra superiori membranis simatico stemate conglutinatur. unde urina
et quasi ex renibus effluit fundo vesice destinatur. per aliam vero inferiorem quadam con-
tiguitate coniungitur et per ipsum et extra ipsum vesica ipsa exeunte urina foras [?] emit-
titur. alia vero pars que articialis dicitur colice rubeo felli. melancolice splen attribuit
sanguinis vero quod utilius est ipsum epar ad sui nutrimentum reservat et quod tenuius est cor-
di. ipsumque cor cerebro ut purius est mittitur. ceterum autem diversis corporis partibus per quas-
dam venas unicuique destinatas addicta largitur. diurna quod bene coquentes
ipse partes et ad similitudinem sue nature apposito omne mutantes quod nutribile est pertinet. in-
utile autem et fortes sunt foras expellunt per hoc. x. s. per capillos per ungulas
per aures per nares per lacrimas per muccos per sputa per egestiones per
urinas per sudores per cutis sordicies. De v. aliis sensibus. Ex v. aliis
sensibus per se fertur cor. scilicet voluptatibus ac cerebro [?]stillatos id est delectatione odio. gau-
dio. tristicia. audacia timore verecundia. ira. furore. nam per visum per auditum
odoratum gustum tactum diligit et odit gaudet vel contristatur. audet timet verecundatur
irascitur vel furit. est autem causa per quibus istorum v. ad aliquem amorem vel concupiscentiam
exigitur concutitur cor ex cuius concussione duo quidem procedunt spiritus calidi et sicci. quorum unus
qui tenuior est cerebrum adit. alter vero qui est densior subito per nervos diffu-
sus ad virgam ducitur qui inter nervos quibus constituitur et membranulas quibus involvitur in-
fusus eam erigit et tensiorem quadam inflexibilem reddit. alter vero qui cerebrum [?]
descendens huius quadam ab ipso suscipiens per spinalem medullam ad renes tenuiorem de-
ducit. post duo foramina immissus sibi [?] attingit membranulis que

calefaciens putrescit. et sic venarum vinaculis per eas inbibitum in nervum agitur
ex quo tenuissimum spiritus secum actus delatus humido admixtum et per duos semi-
nales meatus procedentes ad testiculos funditur. ibique paululum manens excoquitur
et in lacteum et tenuem succum convertens completo coitu ope sue foras educitur
via virge mediantibus singentibus ad collum matricis liberaliter. et sic ad interiores cel-
las matricis destinatur. **De situ virge.** Situs virge quam interpretamur hic virtutis in-
terna virga est. sed maxime in principio. mulieribus vero extra situm in confinio vulve.
mulieribus sunt duo testiculi. quorum unus sub dextro rene alter sub sinistro. qui fun-
do inficiens cum quiete et per singulos procedentes irritata venere ad cellas matricis sper-
ma mittitur. quod si simul cum viri sit coicitur vel modice ante vel post prius quod placet figu-
ratur. si vero in sinistra cella matricis spermata coicitur femineum est em-
brio. si autem in dextra masculum procreatur. si autem in media quod sic calidus et frigidus equaliter spiritus
vel minus utrumque spermatis aut masculinum aut femininum procreatur. **De dispositione embrionis**
Optime in dispositione embrionis aliquantulum in mora. et quod in uno quoque
mense a primo usque ad .ix. semper aliud fiat. et quare a primo mense usque ad .vii. et a .vii. usque
ad .ix. si generatum fuerit procreatur. et in ipso .viii. aut .ix. si editum fuerit salubriter non
perdurat. Primo igitur sperma utriusque viri scilicet et mulieris in matricem quo venitur. si frigidum
fuerit omnino dissolvitur. si vero calidus et siccus consumitur inveterit. si autem equitate per fri-
nullo impediente concipit quantitate. Sperma igitur utriusque quiete in sperm-
ate viscule spargitur et ex radice producta sibi sufficiente remanens illigatur. ex eo
calore predictis spermatis summitatibus decoctis ab ipsa dividitur. et ex radice
postquam uterum accipit et ipsa tenetur. in eius autem quomodo decoctis summite
in modum vincie enim inter eadem spacia sanguinea quod adfert te constrictam
post mense observat nulla alia similitudinis ymagine mea impressa. Secundo mense
in vinculi longi. scilicet rotundi producitur sperma. Tertio mense ea dividuntur
alatibus brachia et collum capudque perficitur. Quarto cor et epar formantur et alia
que magis digeruntur et nutrimentum sibi vindicant. Quinto omnis interior completur corpus. in
testina. scilicet quia distinctione formantur digiti manuum pedumque finduntur aures
nares os venter et ipse pudicus perforatur circulus. Sexto oculi scinduntur. similia
formantur. palpebre consuuntur. capilli et ungues producuntur. Septimo fiunt
axungie et cutis perficitur. et omnis humiditas per diversos vasculorum corporis consti-
tuuntur. et completis omnibus illis corporis omnibus elaborat ut exeat. matrix autem nititur
ut maneat. et ut suo calori quod completa sit conformetur et minuatur. si vero de-
bilis est prevenit ut exeat et durat. eoque illi completur est. si autem matrix non
fortis est ut retineat. in .viii. embrio expugnat fatigatus quiescit.
In nono matrix suo calore confortatur vel conforteur et ad quod suscepte confecit non con-
cedere partum ei exitus et exire permittitur. Hinc est .vii. planete ad in-
carnationem embrionis. Saturnus quia frigidus et siccus. et sua frigiditate primo mense sperma ingrediens
ne et siccitate sua compaginationem prestat. et ideo non adolescit sed a suo calore
in sanguine permutatur sic augmento permanet. Secundo Iupiter calidus et humidus. calefaciendo
replens est longi et rotundi vinculi sperma producit. Tertio Mars
calidus et siccus calore corroborans et siccitate incidens enim dividit a

lateribus. brachia separat collum et capillos informat. In quarto vero sol in mense
marte calidus et siccus et animales atque vivificans cor et ex eo cetera et ceteris
atque integres illius embrionis motus prestat. In quinto venus frigidus et humidus
quae inchoata fuerant aures nares os et linguam et pudenda cetera format ma-
nuum et pedum digitos dividit. In sexto mercurius frigidus calidus et humidus. equaliter frigidus
et siccus. mercurialis herbarum sua complexionis sibilia et oculos scindit pal-
pebras esse facit. capillos et ungues producit. In septimo luna frigida
et humida replet aspergines carne et superficiem complet venis et arterias at-
tribuens toti corpori nutrimentum prestat. et quando est perfecta sub signis pariter sa-
lubre perdurat. sed quando adhuc quasi medio perfecta sit membris non bene sunt formata indiget
aliquo tempore ad huius operis expleciorem. In octavo saturnus reiterata vice frigidus infri-
gidando embrione et rarum gravitate infra in siccitate sua humores extremi-
ans. embrioni nutrimentum per attribuit. et postea eger inde tempore existit. //
In nono autem jupiter calefaciendo infrigidata replendo tenuia embrione
corroborat et matrem vos aperit aditus. et sic omnibus illis perfectis exitus conceditur.
primo a mense usque ad vii. si genitus fuerit non durabit. eo quod ... imperfectus est he- vero infans in septimo fra mense genitus durat.
xaviii. usque ad perfectum nonum. quamvis non perfectus sit. tamen si genitus non subsistat. quod sanguis
in infrigidacione stupidus et eius siccitate minoratio nutrimento afflicte cor-
rupta materia et ubtate colore materno exeunt sive exeuntes fuerit dissolu-
tus. autem non omnibus membris perfectis ut in pluribus apparet embrio generari. plerumque non
grosso capite et tenui collo vel magnis pedibus vel subtilibus cruribus et brevibus
perditis manibus humanis affirmant autem subclinatis cruribus et pedibus genibus
applicatis autem manuum et pedum singulis vel duobus digitis perditis ac lucte
perfecti. sed hiis duobus modis membrorum corporis. autem non equalibus in et redar-
guitur sperma sive horum duorum equitate moderate et perfecte informatur. autem exhauri-
tur et sperma minorato est de minoratione [aricie] huiusmodi aliquid additur membrum exequa-
vasti cuius efficitur. vel amplicato spermate et non minorata aut extre-
extenuatur aut extoto non diminuitur procurari. et sic de equitate non usque in mei
s. sperma et non perficit aut aut augmento vel minoratione horum unus fuit.
solus et in generacione quidam viris et muliebre et quidam feminis et muliebre in
brevi quam luxuriam addici si impedita vel oblita non fuit. na et aliquis eve-
tura impedit vel oblivisceretur et in mei humidus superfluum quod ad vastitatem vel ad
in aliquo membrum solus dispone ad alterius non mebrum sic in de cum simulatur.

Incipiunt secreta ypocratis.

Pervenit ad nos quod cum ypocras morti ac-
cederet. precepit ut virtutes iste scripte
in hoc libro ponerentur in capsula eburnea et
poneretur cum eo in sepulcro suo. ne aliquis
eas detegeret. Cum ergo cesar voluit
videre sepulcrum quod valde erat obscurum
precepit ipsum renovari et fabricari et cum eius si invenirent integrum
sibi afferri. et autem sepulcrum foderetur. invenitur ibi quedam legimus libro

sec. y.

posuit in quo secreta artis erant, tulit et nulli dari iussit nisi mecum suo quod sepulcro inuenta fuerunt ad caput illius.

Si quis dolorem uel timorem uel tumorem sine tussi habuerit et si sinistram manum ad pectus tenuerit et nares assidue scalpit, xxx. die morietur.

Item febricitans si ambas genas rubeas habuerit et solida inflatione et indigestione stomachi, xx. die morietur. hec ualitudo concipit hiemem aures frigidas, sudores, frons dentes frigidos. hec causa mortem minatur.

Item si quis in labore fuerit et si in colle uene sint extense et in se penetrantes fuerint et qui surdus fuerit et si papillas et sub impensas uenas habuerit ubi nata fuerit et in egritudine uaporem aut lauacrum desudauit, c. uel l. die morietur. hec passio eis euenit qui se lauacrum calidum desiderant.

Item cui una maxilla fuerit sub lingua eius papula apparuit sicut lenticula que modica, si lauacrum aut sudore desudauit uel modicus fuit vii. die morietur.

Item in febre acuta si stomachus doluerit et in sinistro pede pustula habuerit in planta non alta sed equalis humore tumente et nullum desiderium habuerit xxvi. die morietur.

Item si peripleumonicus fuerit aut sanguinem emisit aut papula sanguinea in pollice ei exierit aut si se mutauerit frigus ad tardius vii. die morietur.

Item cui caput doluerit uel si in collo eius hec inguina papule nate fuerint nicte albi coloris et in pollice dextri pedis prurigo grandis nata fuerit aut tarde urinam fecerit aut sanguinem emisit, vii. die morietur.

Item colica viii. dierum passione si ipsa die non balneauerit, tertia die morietur.

Item colici signum est hoc: si iuxta umbilicum papule iii. nate fuerint dextra leuaque in modum ciceris, una alba, alia sublivida, iii. uel iiii. ipsa die morietur.

Item si cui natus fuerit in corde dolor et si in sinistro sicut auellana apparuerit similis ipsius coloris et qui grauem sensum habuerit, v. die morietur.

Item si splen doluerit et que papule albe in sinistra manu innate fuerint impares et si per nares sanguis qui spumosus fuerit sine desiluerit, xii. die morietur.

Item qui passionem dissintericam patiuntur uel passio alia similis addita fuerit et si papula in crure sinistro est in magnitudine gemme albe et si uentris insolutior factus fuerit aut signa illa, xxi. die morietur.

Item qui sanguinem uomuerit si macule ei exierint per totum corpus et que tumor fuerit et in membra que rubea lenata fuerint similia fabe egiptiace, illa die morietur.

Item si dolor in uesica natus fuerit uel stranguiriam habuerit et si in parte sinistra sub umbilico caro stupuerit sicut malum et qui somnus fuerit malus de malo cadencia, alii in xv. alii in xxv. die moriuntur.

Item cui intestinum id est anus exierit et non doluerit et si renes doluerit aut in uentro et si liuidus subito factus fuerit in ipso morbo

et si ova desideravit fortiter .v. die morietur
Item in urina cui difficultas fuit et minus turbida fuit .v. die
et si in sinistra aure in modum lenticule apparuerint papule et si in spa-
tio egritudinis pruerit sibi oculus sepius .xx.a die morietur
Item qui emorroidas habuit si in planta pedis pustulas nigras
habuit .xxviii. die morietur.
Item qui sanguinem vomuerit si in gutture papule instar ordei nate
fuerint vel multam salivam expuit .xx.a die morietur
Item in vulnere si pustule aut fistule fuerint aut carunculata super quibus
aperta aut in uno quibus si sub cute aut sub umbilico aut inter cor et
tertiam venam quaerit cum spina papule in modum lenticule minute albe na-
te fuerint que dolentes et si cupiditatem habuerint ad dulcedinem .xii.a die morietur.
Item ptisicis et peripleumonicis sic probamus vitam eorum quod exspu-
erint vel mitte mitte in carbones si fetuerint non evadent.
Item si volueris probare vitam eorum in aqua mitte aquam in quodam vas in
quo spuat infirmus si natavit celius morietur si ad fundum ierit vivet
Item eger in quibus passione si a thorace et sursum sudavit cathapla-
sma eum in duo si non sudavit desperatum de eo si in toto sudavit melius fiet
Item si habuit febrem qualemcumque homo si spasmum habuit in ea febre scias
eum mori. qui autem febrem non habuerit et postea nata fuit ei febris spasmus
solvitur et sanior efficitur.
Item qui plagam in capite habuit et spasmum non habuit mortem significat
Item si videris egrum se vertere ad parietem se convertere minus bonum est. et si
nares acutas habuerint vel attenuatas. et si oculi concavi fuerint
et incavata tempora vel labia dimissa. si aures frigidas habuit vel in vi-
sas in utraque parte malum estimatur.
Item si videris egrum habere oculos concavos et os apertum cum dormie-
rit interroga eum si forte offensio venerit sit aut consuetudinem habeat
ore aperto oculis dormire. si consuetudo non fuit et oculus sinister lacrimatus
fuit .iii.o vel .iiii.o die morietur.
Item si eger medicum salutavit et manus sibi ad caput misit et pe-
des recolligit scias eum evadere.
Item si ad egrum medicus intravit et eger ad parietem faciem suam
giravit altera die morietur.
Item si eger ordine suo medico confessionem dedit significat eum celius evadere
Item si eger in superveniente parte et sepius ad ostium intendit re-
cidivam facere significat.
Item si eger ventrem solutum fecit et statim frigidum habuit et nullum ci-
bum concupierit et frigidum sudorem habuit .ix.a die morietur.
Item si ydropicus sitim non habuit et fabas concupierit .l.a die morietur.
Item pronosticationes ut scias vitam febricitantis camomillam herbam

colliges floribus et foliis suis prima die qua sol intrat in arietem. et colligens terendo et fac tortellos et sicca ad solem habeasque repositos. et cum opus fuerit tere unum tortellum cum oleo et unge totum corpus febricitantis. et da ei bibere aquam mixtam cum eo pie[n]s eum et dimitte una hora. et tunc quando sitis totum corpus sudaverit. scias eum victurum. sin moriet[ur].

Item scribe in pergameno et pone super pectus infirmi ita ut ipse nesciat. si avertat se ad parietem morietur verum. si ad te victurus
J. h. c. o. f. y. Q. H.

Item ad sciendum si quis coniugatorum post mortem alterius vivat: nomen eius collige litteras eorum nominis et si compositum est numero et in numero pari est post moriet[ur] uxor vel mortua est. si in impare vir post morietur vel mortuus est.

Item in febre si sal sicce positum in manu liquescat morietur. si non. non.

Item si aliquis colligit plumas secum et super se vergit se ad parietem et involutarie lacrimatur signum est victurum morientis.

Expliciunt secreta ypocratis [...]

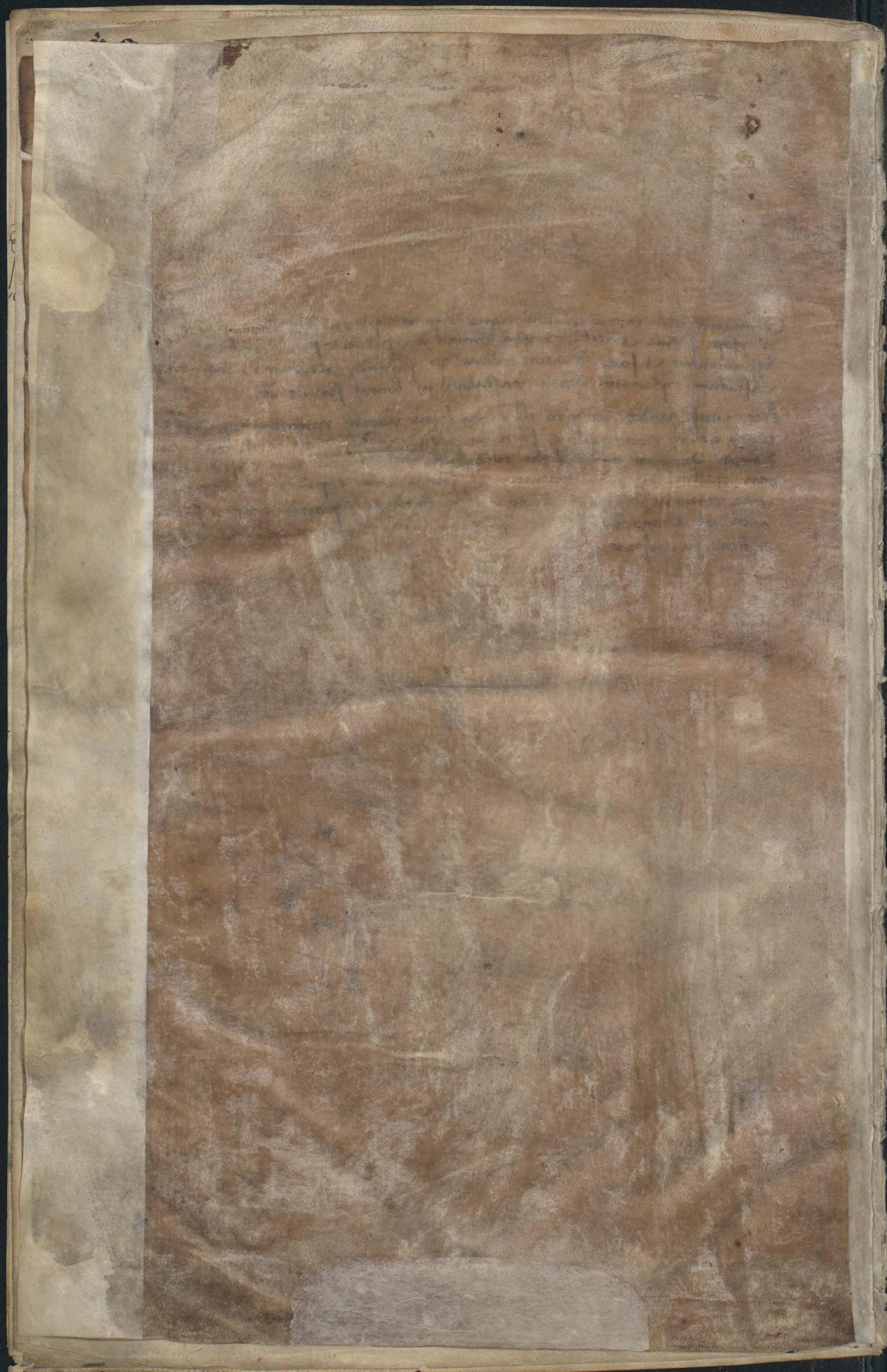
S… V. SS.

… zl'ro pux uncian. u. | et fond'. u. ssolui.
… chilschar. | .v. sselingos. myedi chilstee
… ymas, sit perstev. … glarcs longiores
… eglise. sic. [ ] plus cum sli whroma
… acribule … anc … cum chapele

ssac. ꝺ. ssendi. u. orar. ꝛ lara. ꝛ .i. myedi.
t ssco. areo. cumysadi … fac fouea. mera. l'
… duo pone … in fouea cum homib;
insuiedus … [illegible] … ꝛ me' … a
… [illegible] … cum … et
sufflamd fallo. … u. ussi

. ssa. gsecco. … mal. ꝛ lata. me' … [illegible]
e me' A. argen. t vlibes iny' edu. … [illegible]
n ssli

[illegible] in [illegible] quinque aque [illegible] melius [illegible]
in [illegible] vite [illegible] ista omnia [illegible] et [illegible]
[illegible] et facta [illegible] colore [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] vasculum in [illegible] [illegible]
Hec confectio valet pro illis qui bene [illegible] [illegible] et pro [illegible]
[illegible] qui in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] florem
[illegible] et tempore noctis [illegible] [illegible] [illegible]
et bene [illegible]

II

